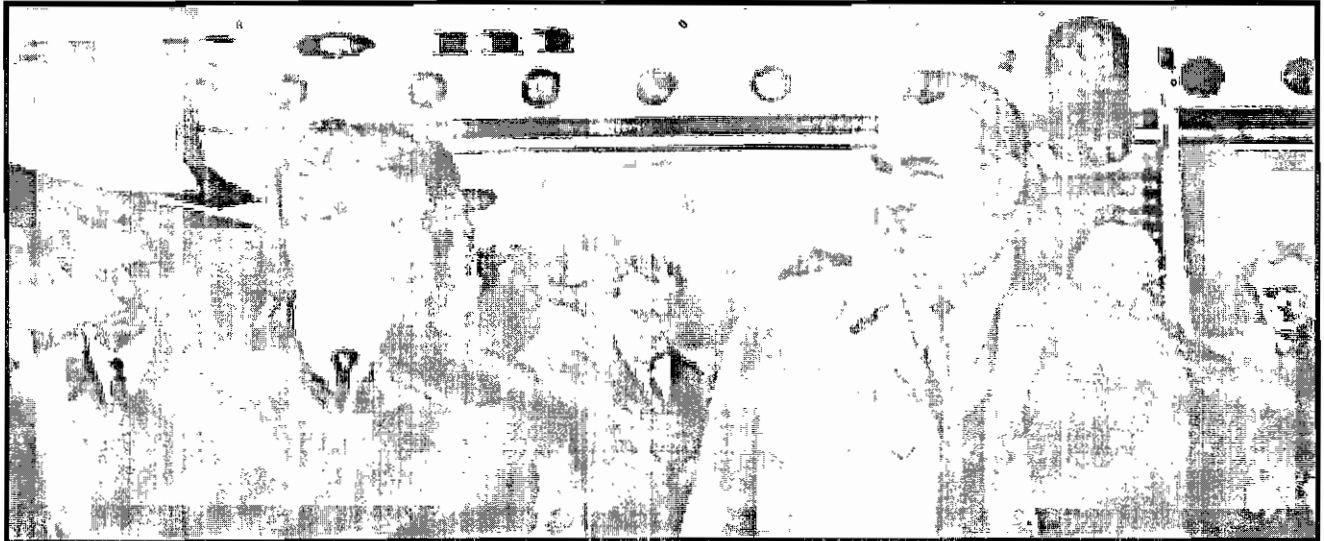




A **CWIHP** DOCUMENT READER



Romania and the Warsaw Pact, 1955-1989

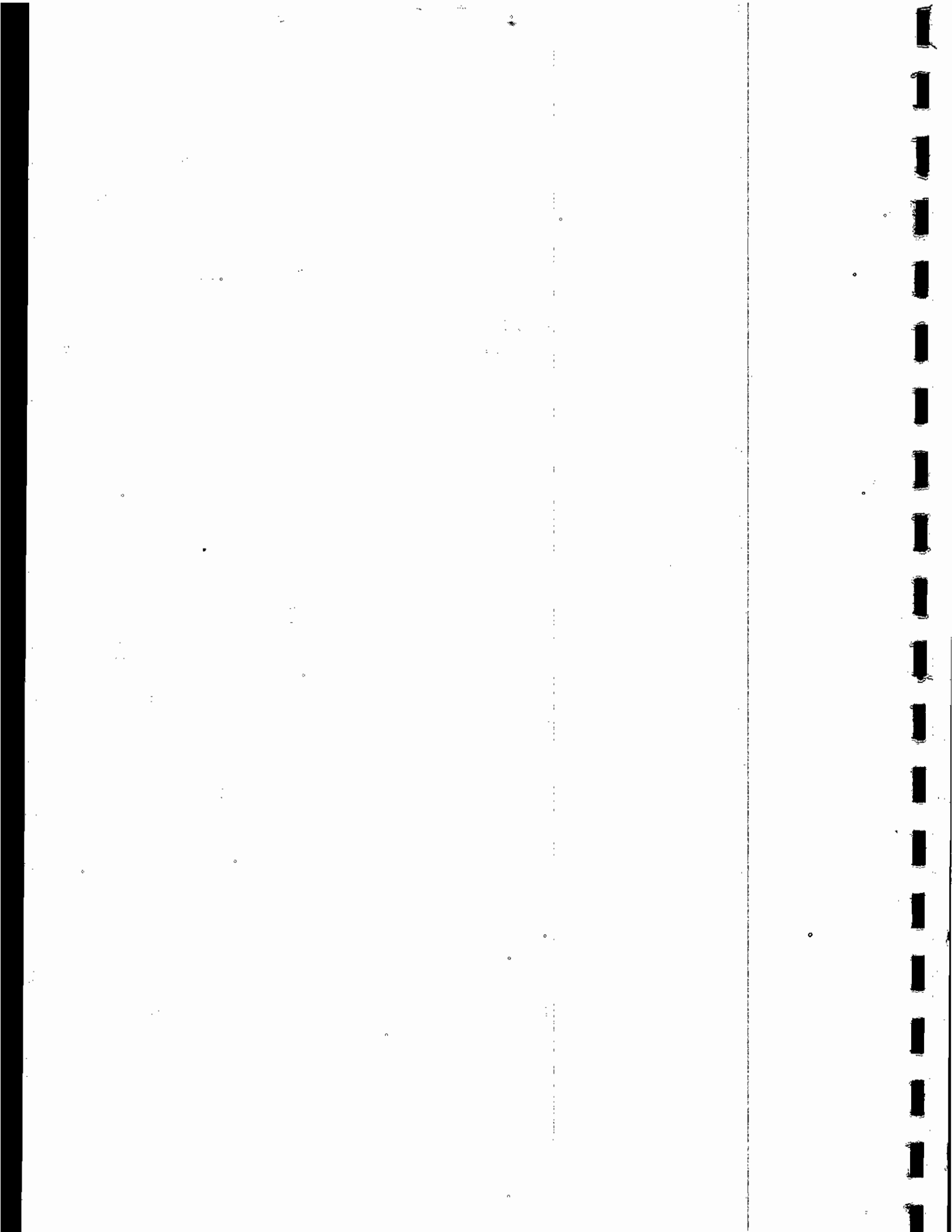
VOL. I

**Document Reader compiled for the International Conference
"Romania and the Warsaw Pact"**

**Organized by
the Institute for Political Studies of Defense and Military History
and co-sponsored by
the Cold War International History Project and the Parallel History Project**

**3-6 October 2002
Bucharest, ROMANIA**

**Document Reader compiled by
Mircea Munteanu
Translations by Cornel Ban and Mircea Munteanu**



ROMANIA AND THE WARSAW PACT DOCUMENT READER – I

07 May 1955, Minutes of the Meeting of the Council of Ministers; Regarding the approval of the Romanian delegation to the Warsaw Conference

20 May 1955, Summary and Minutes of the Meeting of the Council of Ministers; Regarding the events at the Warsaw Conference

01 December 1955, Minutes of the Meeting of the Politburo of the CC RWP; Regarding the events in Hungary

02 November 1956, Minutes of the Meeting of the Politburo of the Central Committee of the Romanian Workers' Party (CC RWP); Regarding the events in Hungary

28 February 1957, Minutes of the Council of Ministers; Regarding Foreign Affairs issues

23 April 1958, Gheorghe Gheorghiu Dej's Letter of Reply to the CC Communist Party of the Soviet Union; Regarding the proposals made by the Soviet Union to withdraw its troops from Romania

annexes:

21 June 1958, Decision of the Council of Ministers on the departure of the Soviet troops

29 September 1958, Letter of Reply of the CC RWP to the CC PCUS

08 February 1960, Minutes of the Meeting of the Politburo CC RWP; Regarding the creation of the Political Consultative Committee Meeting of the Warsaw Pact

03-05 August 1961, Gheorghe Gheorghiu Dej's speech at the Meeting of the First Secretaries of the Communist and Workers' Parties

October 1962, Ministry of Defense Report on the military maneuvers taking place in Poland

27 February 1963, Summary of the Meeting of the Chiefs of Staff of the Warsaw Pact Armies; Regarding common observation and mutual information concerning degrees of radioactivity

03 April 1963, Minutes of the Meeting of the Politburo CC RWP; Regarding the removal of Soviet advisers

18 July 1963, Minutes of the Meeting of the Politburo CC RWP; Regarding Mongolia's desire to join the Warsaw Pact

18 January 1965, Memoranda of Conversation between CC RWP First Secretary, Gheorghe Gheorghiu Dej and President of the Romanian Council of Ministers, Ion Gheorghe Maurer and CC PUWP First Secretary Wladislaw Gomulka and the President of the Polish Council of Ministers, Jozef Cyrankiewicz

18 January 1965, Memoranda of Conversation between CC RWP First Secretary, Gheorghe Gheorghiu Dej and President of the Romanian Council of Ministers, Ion Gheorghe Maurer and First Secretary of the CC SED and the President of the German Council of Ministers, Willy Stoph

19 January 1965, Minutes of the Meeting of the Foreign Affairs Ministers of the Warsaw Pact countries; Regarding the Documents to be adopted by the Political Consultative Committee

20 January 1965, Memoranda of Discussions at the Meeting of the First Secretaries of the Central Committees of the Communist and Workers' Parties and the President of the Council of Ministers of the Warsaw Pact countries

27 May 1965, Report on Command level maneuvers (Higher Command and Headquarters) with the involvement of communications army units

11 February 1966, Memoranda from Lt. Gen. Ion Gheorghe, Chief of Staff of the Romanian Army; Regarding the Meeting of the Warsaw Pact countries' Chiefs of Staff, 4-9 February, Moscow

16 February 1966, Minutes of Meeting of the Permanent Presidium of RCP; Regarding the Berlin summit of the Deputy Ministers of Foreign Affairs from the Warsaw Pact countries, 10-12 February 1966

09 May 1966, Memoranda from Cde. Gen. Leontin Sălăjan, Minister of Defense to Cde. Nicolae Ceaușescu

01 June 1966, Ministry of Foreign Affairs (MFA) parallel proposals made at the Meeting of the Deputies Foreign Affairs Ministers, 10-12 February 1966, Berlin

12 July 1966, Minutes of the Meeting of the CC RCP Politburo; Regarding the PCC meeting and Comecom issues

17 April 1967, Minutes of the Meeting of the CC RCP Politburo

24 May 1967, Cover and Proposals from MFA to President of the Council of Ministers Ion Gheorghe Maurer; Regarding GDR's leadership request that the Romanian leadership send an official letter to all countries stating that by Romania's opening of relations with

the FRG, Romania does not recognize the validity of FRG's position of representing the interests of all Germans

30 October 1967, Memoranda of Conversation between George Mănescu, First Deputy Foreign Minister and A. V. Basov, Soviet Ambassador to Romania

annex:

30 October 1967, MFA proposal for a response

14 February 1968, Minutes of the Plenary Meeting of the CC RCP; Regarding the PCC meeting scheduled to take place at Budapest on 26 February

04 June 1968, Memoranda from Col. Gen. Ion Ioniță, Minister of Defense for the Cde. Nicolae Ceaușescu, CC RCP Secretary General; Regarding the proposals of improving the working of the General Staff of the UAF

12 July 1968, Summary of the Meeting of the Defense Council of Ministry of Defense; Regarding the military exercises taking place in Czechoslovakia

28 September 1968, Memoranda of Conversation between Cde. Nicolae Ceaușescu, Secretary General of the Central Committee of the Romanian Communist Party (CC RCP) and Ion Gheorghe Maurer, President of the Council of Ministers, with Soviet Marshall I. I. Iakubovski, Supreme Commander of the United Armed Forces (UAF) of the Warsaw Pact countries

27 January 1969, Report from Col. Gen. Ion Ioniță, Minister of Defense with regard to the military maneuvers organized by Black Sea Soviet Navy Forces

March 1969, MFA Memoranda to Cde. Gheorghe Săulescu, director of the Direction for Treaty, Ministry of Foreign Affairs; Regarding discussion held at the dinner hosted by Cde. Corneliu Mănescu, Minister of Foreign Affairs, with Soviet Marshal Cde. I. I. Iakubovski, Supreme Commander of the UAF, and Cde. V.V. Kuznetsov, First-Deputy of the Soviet Minister of Defense

March 1969, MFA Study, *Some member states' proposals for the reorganization of the Warsaw Pact*

12 March 1969, MFA Study, *Current and future tendencies in NATO*

16 March 1969, Summary and Minutes of the Meeting of CC RCP Politburo

18 March 1969, Summary and Minutes of the Meeting of the CC RCP Politburo; Regarding the PCC Meeting in Budapest, 17 March 1969

19 March 1969, Cable from the Ministry of Foreign Affairs to all Embassies; Regarding the PCC meeting, Budapest, 17 March 1969

May 1969, MFA Study, *Principal aspects of the bilateral relations between Romania and USSR, Bulgaria, Hungary, Czechoslovakia, Poland and GDR*

15 September 1969, Summary of the Meeting of the CC RCP Politburo; Regarding the report of Gen. Ion Gheorghe, First Deputy of the Minister of Defense, Chief of Staff of the Romanian Armed Forces

annexes:

Report from Gen. Ion Ioniță, Minister of Defense, to Cde. Nicolae Ceaușescu, Secretary General CC RCP;

Regarding discussions in Moscow between the Romanian delegation and the UAF Chief of Staff, Gen. S. M. Stemenko, concerning the postponement of the planned military exercises which were scheduled to take place on the territory of Romania

25 September 1969, Cover Note from the CC RCP Section for Control at MFA, MD, Justice and CSS to the CC RCP Permanent Presidium, attaching the report of Col. Gen. Ion Ioniță, Minister of Defense; Regarding the reply to be given the General Staff of UAF with regard to their proposals concerning the organization and the assurance of the lines of communication between general staffs during common military exercises

S E D I N T A

CONSILIULUI DE MINISTRI DIN 7 MAI 1955.-

Sedința se deschide la orele 13,45, sub conducerea tov. GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ, Președintele Consiliului de Miniștri.

Au fost de față :

- | | |
|---------------------------|--|
| Tov. Dr. Petru Groza | - Președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale |
| Tov. Chivu Stoica | - Prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri |
| Tov. Moghioroș Alexandru | - Prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri |
| Tov. Miron Constantinescu | - Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri |
| Tov. Bodnăraș Emil | - Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri |
| Tov. Apostol Gheorghe | - Prim secretar al C.C. al P.M.R. |
| Tov. Coliu Dumitru | - Președintele Comisiei Controlului de Stat |
| Tov. Ceaușescu Nicolae | - Secretar al C.C. al P.M.R. |
| Tov. Fazekas I. | - Secretar al C.C. al P.M.R. |
| Tov. Petrescu Dumitru | - Ministrul Finanțelor |
| Tov. Bughici Simion | - Ministrul Afacerilor Externe |
| Tov. Drăghici Alexandru | - Ministrul Afacerilor Interne |
| Tov. Marcel Popescu | - Ministrul Comerțului Exterior |
| Tov. Mircea Opreșan | - Ministrul Comerțului Interior |
| Tov. Cioară Gheorghe | - Ministrul Energiei Electrice și Industrii Electrotehnice |
| Tov. Popescu Constantin | - Ministrul Agriculturii și Silviculturii |
| Tov. Lonțear Carol | - Ministrul Industrii Materialelor de Construcții |
| Tov. Mineu Ioan | - Ministrul Industrii Cărbunelui |
| Tov. Simulescu Dumitru | - Ministrul Poștelor și Telecomunicațiilor |

Tov. Marinescu Voinea - Ministrul Sănătății
Tov. Constanța Crăciun - Ministrul Culturii
Tov. Diaconescu Ionel - Ministrul Căilor Ferate
Tov. Safer D.Gheorghe - Ministrul Transporturilor Navale
și Aeriene
Tov. Diaconescu Gheorghe - Ministrul Justiției
Tov. Berlogea Octavian - Ministrul Prevederilor Sociale
Tov. Constantinescu-Iași - Ministrul Cultelor
Tov. Bădescu Nicolae - Președintele Comitetului de Stat
pentru Arhitectură și Construcții
Tov. Costache Petre - Director General al Direcției Gene-
rale a Treburilor Consiliului de
Miniștri.

Tov. GHEORGHIU-DEJ :

Tovarăși,

A fost convocat plenul Consiliului de Miniștri, la or-
dinea de zi fiind un singur punct și anume : aprobarea dele-
gației pentru Conferința de la Varșovia.

Cred că ați luat cunoștință și din presă ; este vorba
să aibă loc o conferință la Varșovia pentru a se analiza
situația internațională în legătură cu ratificarea acorduri-
lor de la Paris și Londra și a se lua măsurile prevăzute la
conferința care a avut loc la Moscova, adică a se încheia
un pact de asistență mutuală între cele 8 state participante,
a se încheia Convenția și a se numi comandamentul militar
unificat al forțelor armate ale țărilor participante.

Tov. Bughici Simion va face propuneri în legătură cu
componența delegației.

Tov. BUGHICI SIMION :

Se propune ca delegația să aibă următoarea componență :
Tov. Gheorghe Gheorghiu-Dej, președintele Consiliului de Mi-
niștri, șeful delegației ; tov. Emil Bodnăraș, vicepreședinte
al Consiliului de Miniștri, ministrul Forțelor Armate ; tov.
Bughici Simion, ministrul Afacerilor Externe ; tov. general
lt. Ion Tutoveanu, șeful Marelui Stat Major ; tov. Grigore
Preteasa, prim-loctiitor al ministrului Afacerilor Externe,
și Marin Florea Ionescu, ambasador al R.P.R. la Varșovia,
membri ai delegației.

- Se supune la vot propunerea făcută.
- Consiliul de Miniștri aprobă în unanimitate componența delegației.

Tov. GHEORGHIU-DEJ :

Cu titlu informativ arăt că toate delegațiile au asemenea componență, șefii delegațiilor fiind președinții Consiliului de Miniștri ai celor opt state participante.

Despre lucrările acestei conferințe vă vom informa când ne vom întoarce de la Varșovia.

Aș mai ridica o chestiune principială ; de altfel Biroul Politic s-a ocupat de această chestiune și s-a pronunțat favorabil. Să elaborăm un proiect de hotărîre sau decret care să prevadă posibilitatea și dreptul de a se întoarce pentru cei care au fugit din țară în perioada de la 23 august încoace, a le face înlesniri să se întoarcă, a le garanta posibilitatea ca întorși acasă, chiar cei care au anumite vini să se poată reabilita prin muncă, - bineînțeles cu condiția ca aceștia să se încadreze în muncă constructivă, - să dea dovadă de loialitate față de regim, să-și îndrepte greșelile sau faptele săvîrșite - prin muncă.

Ridic această chestiune principial.

Dacă Consiliul de Miniștri este de acord, atunci ar urma ca Ministerul de Externe împreună cu cineva de la Președintele Marii Adunări Naționale, Ministerul Justiției, Ministerul de Interne, să întocmească un astfel de decret sau o hotărîre a Consiliului de Miniștri.

Dacă s-ar putea să se facă aceasta chiar astăzi și în legătură cu acest decret să se dea mîine un comunicat sau o informație în presă, urmînd ca ulterior presa să ia chestiunea și să o prezinte astfel încît să producă un mai mare interes în rîndurile celor aflați în emigrație, pentru că există tendințe foarte puternice de întoarcere în țară la un număr destul de important de oameni. S-au săturat de pîine străină, ar dori să se întoarcă în țară, dar se tem. Să le înlăturăm această temere.

Desigur că vîrfurile emigrațiilor care desfășoară o activitate criminală împotriva R.P.R. nu se vor întoarce, ori-

cîtă garanție le-am da noi.

Este posibil ca presa occidentală să înceapă a lătra în diferite feluri, să ironizeze, să interpreteze în așa fel încît să sperie pe cei care ar dori să se întorcă, să ridice anumite pretențiuni în legătură cu elementele dușmănoase care au fost pedepsite, de exemplu "întîi dați drumul la ceilalți și pe urmă venim noi" sau "dacă vreți să ne dați posibilitatea să ne întorcem în țară cea mai bună garanție ar fi să le dați drumul la cei care stau închiși nevinovați".

Pot să spună multe, dar aceasta nu are importanță. În orice caz aceasta va avea un efect bun printre emigrați și mai cu seamă în rîndurile acelei părți a emigraților care sînt cuprinși de dorul de a se întorace acasă, care au fost înșelați, care au fost ținuți sub influența acelor cercuri conducătoare reacționare. Contactul cu realitatea în străinătate le-a arătat cu destulă claritate că au făcut o mare prostie fugind din țară, luînd parte mai mult sau mai puțin la corul organizat de vîrfurile reacționare fugite în străinătate.

Înlăturîndu-le această teamă, dîndu-le posibilitatea să se întorcă, procesul acesta se va adînci fără îndoială. Ori neluînd atitudine, nepreocupîndu-ne, spunînd că este o iluzie emiterea unor astfel de măsuri că ar putea să se întorcă măcar și parțial din cei fugiți, noi ușurăm atunci munca părții celei mai reacționare din emigrație de a se folosi de acea parte care ar fi dispusă să se întorcă în țară. Luînd aceste măsuri vom provoca și în interiorul emigraților anumite fenomene.

Acestea sînt argumentele pentru care susțin necesitatea adoptării unor astfel de măsuri.

Nu pun chestiunea așa simplu, umanitarist, ci pun chestiunea din punct de vedere al intereselor superioare de stat. Fiecare din cei care au fugit în străinătate, unii într-o măsură mai mare alții într-o măsură mai mică, - în orice caz - au adus daune foarte serioase R.P.R. Dar aceasta nu înseamnă să stăm cu mîinile în sîn, să nu acționăm.

Supun aprobării Consiliului de Miniștri dacă este de acord principal ca să împuternicească instituțiile competente să întocmească un astfel de proiect sau decret, ca să-i dăm drumul chiar înainte de plecarea delegației la Varșovia.

De ce ? Pentru că dacă am lua această măsură după ce ne întoarcem de acolo, poate ar da loc la diferite interpretări, că ni s-a impus, sau fel de fel de pălăvrăgeli, menite să inducă în eroare opinia publică.

Tov. Dr. PETRU GROZA :

Este foarte bună ideea. Merge spre o lichidare a acestei emigrații compacte. Pentru unii un regim al comuniștilor era o sperietoare și atunci au plecat cu mentalitatea aceasta. Aceasta a determinat pe foarte mulți oameni să fugă și pe urmă s-au dezmeticit ; la început au crezut că regimul nu durează. După 1944 a existat această propagandă de nestabilitate a regimului, de a-l considera ca ceva provizoriu. Acum anii s-au scurs, mulți din ei suferă și i-a ajuns nostalgia. Dincolo la început i-au luat în brațe și acum îi aruncă pe stradă.

Ei s-au convins de stabilitatea regimului, că tot ce li s-a spus a fost o pură propagandă.

Dacă nu facem nimic, nu venim în ajutorul lor.

Eu consider că este la timp și foarte bine venită această măsură. Nu se putea face mai curînd.

Tov. GHEORGHIU-DEJ :

Desigur că unele elemente din interior, intelectuali burghezi, cercuri care tot mai nutresc speranțe să ia ursul de coadă, vor începe iarăși să pălăvrăgească că este vorba de a merge spre liberalizarea regimului. Aci nu este vorba de nici un liberalism.

Tov. Dr. PETRU GROZA :

Este un semn de tărie.

Tov. GHEORGHIU-DEJ :

Cu atît mai mult și față de argumentele aduse de tov. Groza, ar putea să fie aprobată de Consiliul de Miniștri această propunere.

Are cineva de adăugat ceva la cele arătate aici, de făcut vreo observație ?

Tov. BUGHICI SIMION :

Propunerea aceasta eu o consider foarte justă.

Tov. DRAGHICI :

Eu o consider foarte justă cu o condiție. Organele noastre din străinătate să le dea drumul mai repede, să nu târăgăneze lucrurile. Avem cereri făcute în străinătate care sînt târăgănite. Există birocrația aceasta a noastră și oarecare lipsă de răspundere din partea organelor noastre.

Cred că este foarte justă această problemă, însă întrucît sînt anumite elemente printre emigrați care se poate să nu aibă bani, cred că nu ar strica dacă am aloca și un fond în privința aceasta. Desigur nu în toate cazurile, ci în cazurile cînd nu au cum și ar vrea să vină, să se acorde bani de tren. Mai ales la Paris unde avem o emigrație mare, la Berlin.

Tov. BUGHICI SIMION :

Chestiunea este justă, totuși sînt o serie de aspecte care trebuie gîndite. De pildă trebuie precizat delictul și crima pe care a săvîrșit-o respectivul. "Eu pot să mă întorc, dar tovarășii mei din proces stau în România în închisoare. Eu mă întorc și sînt liber, iar ei care nu au putut să fugă stau închiși."

Toți cei care au fugit peste graniță au făcut cel puțin o declarație publică împotriva R.P.R.

Pe de altă parte formula care a fost dată "crime nu prea grave" este o formulă care creiază confuzii în străinătate. Poate să-și pună întrebarea "oare crima mea cum o fi, gravă sau nu prea gravă ?" De aceea trebuie precizat clar că toți cei care au părăsit țara și au săvîrșit delict care s-ar încadra în chestiunea cutare, cutare, cutare, sînt absolviți. Dintre acei care au săvîrșit altceva, de exemplu au făcut parte din organizații de spionaj, o parte stau în pușcărie avînd peste 20 de ani și nu este just ca cei care au reușit să fugă să fie absolviți iar cei rămași aici să facă pușcărie.

De aceea trebuie precizat foarte clar ce delict sînt cuprinse.

Tov. GHEORGHIU-DEJ :

Există timpul material acum sau amînim această

chestiune ?

Tov. BODNARAS EMIL:

Este just politic și pentru că este just și foarte important noi trebuie să lovim cu aceasta în plin, să le dăm de lucru.

Părerea mea este că în 24 de ore nu se poate efectua această lucrare. Aci cred că trebuie studiate categoriile, diferitele conflicte. Dacă venim cu un comunicat, fără decret - care va apare mai târziu - se pune întrebarea în ce măsură va reflecta comunicatul clar ceea ce vrem ; va fi foarte vag și va crea o iluzie care va putea fi repede combătută de serviciile respective pînă cînd va apare decretul.

Este bine ca, comunicatul care va apare să fie însăși decretul și decretul să fie însoțit și de măsuri practice în interior, care fără îndoială că vor fi necesare. Exemplul cazurilor amintite de tov. Bughici, unii oameni condamnați aci, iar alții din aceeași grupă fiind fugiți.

Apariția unui comunicat mîine cînd apare și comunicatul cu plecarea delegației, de abia poate să asocieze aceste două acte.

Părerea mea este ca să apară la vreo 10 - 15 zile după ce s-a terminat chestiunea de la Varșovia. Intre timp aci să se pregătească temeinic, să fie prezentată o statistică de categoriile de infrațiuni, de delikte și să fie pregătite instrucțiunile care vor trebui date către ambasade ; de asemenea se poate pregăti și materialul pentru posturile de radio. Cînd pornim să fie luate toate măsurile din punct de vedere organizatoric și atunci sîntem siguri că efectul va fi cel dorit. Măsura este fără îndoială bună.

Tov. DRAGHICI :

Eu așa înțeleg, că prin această măsură nu este vorba să dăm amnistie acestor criminali. Marea majoritate a emigraților sînt oameni care au fost influențați, care au fost legați de aceste influențe ale reacțiunii din țara noastră sau a agenturilor imperialiste, care i-au dus pe linia aceasta. Deci nu este vorba să amnistiem spionii și să-i aducem în țară. Este vorba de marea majoritate a emigraților, care nu pot să intre în categoria aceasta. In primul rînd trecerea

peste graniță și calomnierea țării este un delict, deci decretul să precizeze că acest delict nu mai este un delict. Aceasta este după mine problema principială, cât despre restul problemelor, nu este just să-i confundăm pe aceștia cu cei care au comis crime legionare. Aceș^{te} care au comis crime legionare cred că nu este just să mai dăm și bani ca să-i aducem în țară.

Tov. BODNARAS EMIL:

Insăși problema pusă de tov. Drăghici arată necesitatea unei foarte atente analize a problemei. Să nu deschidem porțile la toate haimanalele.

Tov. GHEORGHIU-DEJ :

Atunci să fixăm termen două săptămîni, 10 - 20 zile pînă la definitivarea acestui proiect.?

Tov. BODNARAS EMIL :

Sînt de părere să participe Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Afacerilor Interne și Procurătura Generală.

Tov. GHEORGHIU-DEJ :

Să participe aceste organe. Să nu participe prea multe persoane, însă este de dorit să fie cele mai competente persoane. Să se prezinte materialul în termen de două săptămîni de la venirea delegației de la Varșovia, ca să luăm această hotărîre.

Mai sînt ceva observații ?

Tov. BADESCU NICOLAE :

Mă gîndesc la problema aceasta în legătură cu acțiunea de la Berna. Așa cum a apărut în presa noastră, rezultatul a fost foarte puternic. Poate că ar trebui în prealabil făcută o disociere dintre aceste virfuri criminale și această măsură, înainte de apariția acestui decret. La noi s-a creat în masă o puternică ostilitate împotriva acestor fapte săvîrșite acolo. Cred că trecerea de la una la alta ar trebui prețuită.

Tov. GHEORGHIU-DEJ :

Cine este pentru întocmirea unui astfel de decret în spiritul celor care s-au discutat aci, ca acesta să fie întocmit în maximum două săptămâni de la venirea delegației și supus aprobării ?

- Consiliul de Miniștri aprobă propunerea în unanimitate.

Tov. BODNARAS EMIL:

Aș propune ca asupra acestei măsuri să se păstreze cea mai mare discreție, cel mai desăvârșit secret, pînă ce decretul va fi complet elaborat și aprobat de Consiliul de Miniștri. Cea mai mică divulgare ar fi defavorabilă acestei măsuri, poate să creieze greutăți și confuzii în rîndurile organelor noastre.

Atragem atenția asupra păstrării secretului acestei măsuri, care este o măsură specială.

Tov. GHEORGHIU-DEJ :

Deși aceasta se înțelege de la sine, este bine să atragem atenția. Nu îmi închipui că tovarășii prezenți aici pot să aibă predispoziții spre pălăvrăgeală.-

- Sedința se ridică la orele 14,15.-

Stenografiat și dactilografiat :
Vernescu Erna și Găluțescu Elena.



PROCES - VERBAL
=====

al ședinței Consiliului de Miniștri
din 20 mai 1955.
- - - - -

Sedința se deschide la orele 18,15, sub conducerea: tov. Gheorghe Gheorghiu-Dej, Președintele Consiliului de Miniștri

Au fost de față :

- Tov. Iosif Chișinevschi - Prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri
- Chivu Stoica - Prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri
- Moghioroș Alexandru - Prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri
- Miron Constantinescu - Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri
- Borilă Petre - Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri
- Bodnăraș Emil - Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri
- Coliu Dumitru - Președintele Comisiunii Controlului de Stat
- Petrescu Dumitru - Ministrul Finanțelor
- Drăghici Alexandru - Ministrul Afacerilor Interne
- Bughici Simion - Ministrul Afacerilor Externe
- Popescu Marcel - Ministrul Comerțului Exterior
- Gaston Marin - Prim-vicepreședinte al Comitetului de Stat al Planificării
- Bîrlădeanu Alexandru - Prim-vicepreședinte al Comitetului de Stat al Planificării
- Oprîșan Mircea - Ministrul Comerțului Interior
- Cioară Gheorghe - Ministrul Energiei Electrice și Industrii Electrotehnice
- Popescu Constantin - Ministrul Agriculturii și Silviculturii
- Sencovici Alexandru - Ministrul Industrii Ușoare
- Mineu Ion - Ministrul Industrii Cărbunelui

- Simulescu Dumitru - Ministrul Poștelor și Telecomunicațiilor
- Dalea Ion - Președintele Comitetului de Stat pt Colectarea Produselor Agricole
- Dușa Victor - Prim Arbitru de Stat
- Hossu Gheorghe - Ministrul Construcțiilor
- Marinescu Voinea - Ministrul Sănătății
- Constanța Crăciun - Ministrul Culturii
- Florescu Mihai - Ministrul Industriei Chimice
- Diaconescu Ionel - Ministrul Căilor Ferate
- Safer D. Gheorghe - Ministrul Transporturilor Navale și Aeriene

- Dumitru Ion - Ministrul Industriei Petrolului
- Vlădoiu Anton - Ministrul Gospodăriei Comunale și Industriei Locale
- Szuder Mihai - Ministrul Industriei Lemnului, Hirtiei și Celulozei

- Diaconescu Gheorghe - Ministrul Justiției
- Berlogea Octavian - Ministrul Prevederilor Sociale
- Petre Constantinescu-Iași - Ministrul Cultelor
- Alexa Augustin - Procuror General al R.P.R.
- Bădescu Nicolae - Președintele Comitetului de Stat pt Arhitectură și Construcții
- Costache Petre - Director General al Direcției Generale a Treburilor Consiliului de Miniștri

Ordinea de zi :

Dare de seamă asupra rezultatelor Conferinței de la Varșovia.

Tov. Gheorghe Gheorghiu-Dej prezintă o scurtă dare de seamă asupra rezultatelor Conferinței de la Varșovia și face unele propuneri în legătură cu aceasta.

Arată că în conformitate cu hotărârile luate la Conferința de la Moscova, cele 8 state participante s-au intrunit la Varșovia pentru a dezbate situația nou creată prin ratificarea acordurilor de la Paris - primejdia unui nou război în Europa - și pentru a lua măsurile corespunzătoare.

În continuare tovarășul subliniază că Tratatul încheiat la Varșovia este conform cu principiile Chartei Națiunilor Unite și fiind redactat pe baza principiului coexistenței pașnice între statele cu regim social diferit, este deschis și altor grupe de state care ar considera necesar să se alătore ; subliniază principiul de respectare a independenței, suveranității și neamestecului

treburile interne și asigură o cooperare mai strânsă a mijloacelor și forțelor de care dispun aceste 8 state prevăzând crearea unui Comandament unificat al forțelor armate care va acționa dacă împrejurările o vor cere.

În tot cuprinsul, Tratatul este pătruns de dorința de a se găsi soluții pașnice pentru reglementarea diferendelor internaționale, urmărind totodată să întărească capacitatea de apărare a țărilor lagărului democrat pentru a zădărnici eventualele aventuri din partea unor anumite forțe.

Acest tratat va trebui să fie supus ratificării într-o sesiune a Marii Adunări Naționale, căreia să i se dea amploarea cuvenită.

Se propune ca Marea Adunare Națională să fie convocată la 30 mai a.c. Până la deschiderea sesiunii sînt necesare o serie de măsuri pregătitoare pentru a desfășura o acțiune foarte puternică dusă cu perseverență crescîndă pînă la ținerea de adunări ale oamenilor muncii în fabrici, uzine, ministere, etc. pentru a fi cunoscute problemele politicii internaționale de fiecare cetățean al R.P.R.

Pe linia ministerelor cadrele cele mai bune din ministere să ia parte activă în această mare acțiune de lămurire a opiniei publice, a maselor, ca problemelor internaționale la ordinea zilei să li se dea interpretarea corespunzătoare, justă.

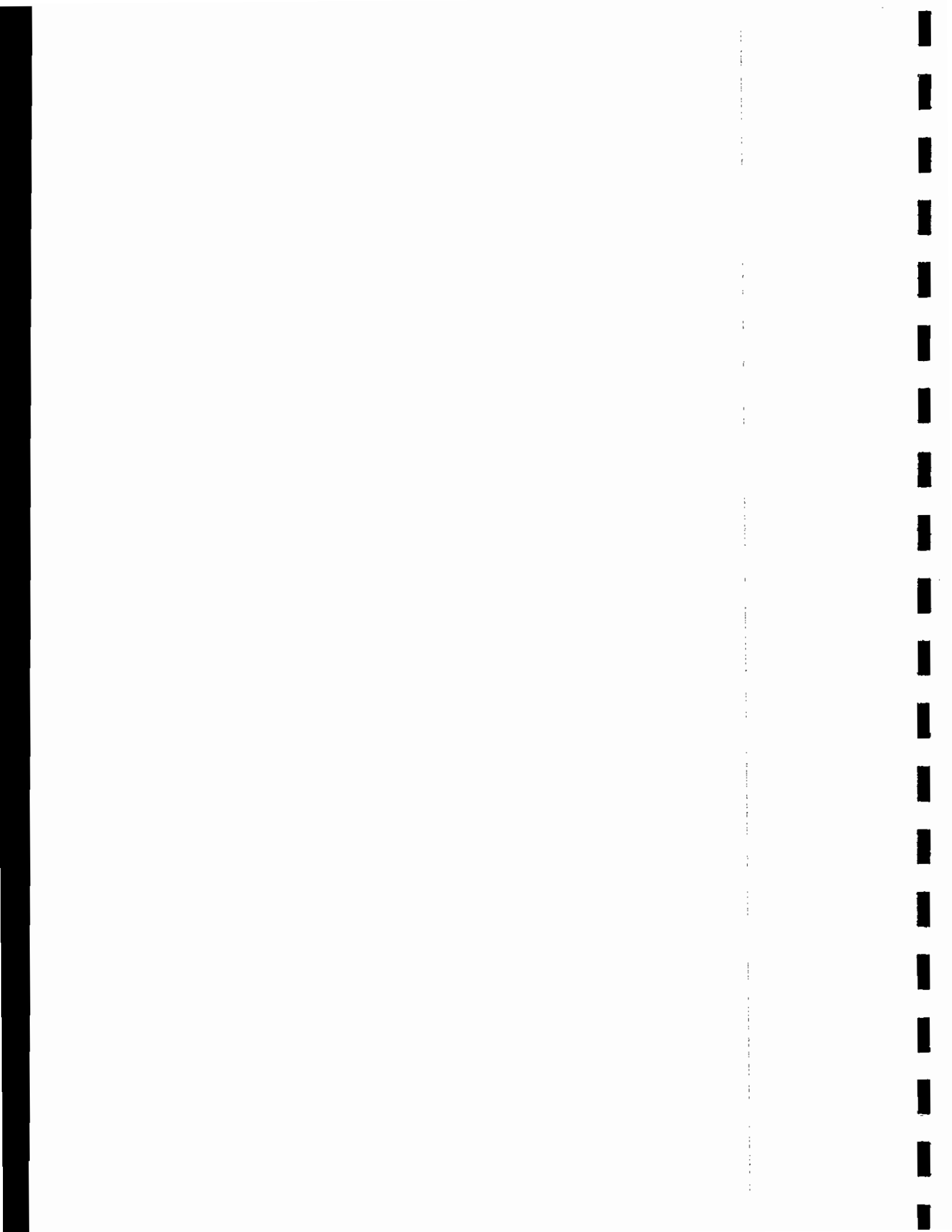
Asemenea sarcini se pun tuturor instituțiilor, tuturor organizațiilor obștești, în frunte cu partidul.

Tov. Gheorghe Gheorghiu-Dej supune aprobării Consiliului de Miniștri Declarația Delegației Guvernului Român, făcută la Conferința de la Varșovia precum și propunerea de a se convoca sesiunea Marii Adunări Naționale pentru data de 30 mai 1955, cu următoarea ordine de zi : ratificarea Tratatului de la Varșovia și bugetul R.P.R.

Consiliul de Miniștri aprobă în unanimitate.

Sedința se ridică la orele 19.

Gheorghiu Dej
7 Cluj
Marian
Al. M. ...
Nicoly Gheorghiu
17
17



S E D I N T A

=====

CONSILIULUI DE MINISTRI DIN 20 MAI 1955.

Sedința se deschide la orele 18,15, sub conducerea tov. GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ, Președintele Consiliului de Miniștri.

Au fost de față :

- Tov. Chișinevschi Iosif - Prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri
- Tov. Chivu Stoica - Prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri
- Tov. Moghioroș Alexandru - Prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri
- Tov. Miron Constantinescu - Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri
- Tov. Borilă Petre - Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri
- Tov. Bodnăraș Emil - Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri
- Tov. Coliu Dumitru - Președintele Comisiei Controlului de Stat
- Tov. Petrescu Dumitru - Ministrul Finanțelor
- Tov. Drăghici Alexandru - Ministrul Afacerilor Interne
- Tov. Bughici Simion - Ministrul Afacerilor Externe
- Tov. Marcel Popescu - Ministrul Comerțului Exterior
- Tov. Gaston Marin - Prim-vicepreședinte al C.S.P.
- Tov. Bîrlădeanu Alexandru - Prim-vicepreședinte al C.S.P.
- Tov. Opreșan Mircea - Ministrul Comerțului Interior
- Tov. Cioară Gheorghe - Ministrul Energiei Electrice și Industrii Electrotehnice
- Tov. Popescu Constantin - Ministrul Agriculturii și Silviculturii
- Tov. Sencovici Alexandru - Ministrul Industrii Ușoare
- Tov. Mineu Ion - Ministrul Industrii Cărbunelui
- Tov. Simulescu Dumitru - Ministrul Poștelor și Telecomunicațiilor

- | | |
|--------------------------------|--|
| Tov. Hossu Gheorghe | - Ministrul Construcțiilor |
| Tov. Marinescu Voinea | - Ministrul Sănătății |
| Tov. Constanța Crăciun | - Ministrul Culturii |
| Tov. Florescu Mihai | - Ministrul Industriei Chimice |
| Tov. Diaconescu Ionel | - Ministrul Căilor Ferate |
| Tov. Safer D.Gheorghe | - Ministrul Transporturilor Navale și Aeriene |
| Tov. Dumitru Ion | - Ministrul Industriei Petrolului |
| Tov. Vlădoiu Anton | - Ministrul Gospodăriei Comunale și Industriei Locale |
| Tov. Suder Mihai | - Ministrul Industriei Lemnului, Hârtiei și Celulozei |
| Tov. Diaconescu Gheorghe | - Ministrul Justiției |
| Tov. Berlogea Octavian | - Ministrul Prevederilor Sociale |
| Tov. Constantinescu-Iași Petre | - Ministrul Cultelor |
| Tov. Alexa Augustin | - Procuror General al R.P.R. |
| Tov. Bădescu Nicolae | - Președintele Comitetului de Stat pentru Arhitectură și Construcții |
| Tov. Costache Petre | - Director General al Direcției Generale a Treburilor Consiliului de Miniștri. |

Tov. GHEORGHIU-DEJ :

Tovarășii, la ordinea de zi avem un singur punct : o scurtă dare de seamă asupra rezultatelor Conferinței de la Varșovia și propuneri în legătură cu aceasta.

Componența delegației o cunoașteți. Obiectul dezbaterilor la Conferință de asemenea îl cunoașteți, întrucât presa noastră și cea străină au publicat Declarațiile făcute de delegațiile celor 8 state participante la Conferința de la Varșovia cu privire la poziția guvernelor respective față de primejdia crescândă a unui nou război în Europa prin ratificarea acordurilor de la Paris, care după cum se știe creiază primejdia de război, prin aceea că se urmărește refacerea militarismului german, folosirea acestuia ca forță de șoc în provocarea unui nou război în Europa.

Față de această situație nou creată în Europa, statele care au luat parte la Conferința de la Moscova - conform hotărârilor de acolo - s-au întrunit la Varșovia - având la ordi-

nea de zi a Conferinței dezbateri asupra situației nou create și luarea de măsuri corespunzătoare în legătură cu această situație.

Cunoașteți și textul Tratatului. Este interesant de subliniat că acest tratat este conform cu principiile Chartei Organizației Națiunilor Unite și este deschis și altor state care vor considera necesar să se alăture. El este redactat pe baza principiului coexistenței pașnice între statele cu regim social diferit, tocmai pentru a ușura acelor state care vor considera că este mai bine să se alăture grupului de state doritoare de pace ; de asemenea este subliniat în Tratat și principiul de respectare a independenței, suveranității, neamestecului în treburile interne. Se asigură prin acest Tratat o cooperare mai strinsă a mijloacelor și forțelor de care dispun aceste 8 state și se prevede creierea unui Comandament unificat al forțelor armate care vor fi puse la dispoziția acestui Comandament unificat, care va acționa atunci când împrejurările o vor cere.

De la început până la sfârșit acest Tratat este pătruns de dorința de a găsi soluții pașnice pentru reglementarea diferendelor internaționale. Se subliniază că nu se renunță, ci dimpotrivă toate statele vor continua și în viitor, cu mai mare perseverență pentru a se ajunge la o înțelegere cu toate statele din Europa, pentru a se încheia un Tratat de securitate colectivă și în cazul când acesta va fi realizat, însăși acest Tratat nu mai are valabilitate, pentru că va dispărea atunci și teama care determină creierea acestor instrumente, acestor mijloace.

Trebuie să spun că tot timpul la Conferință a domnit o atmosferă prietenească, un spirit de înțelegere și colaborare. Conferința a constituit un prilej de schimb de vederi asupra situației internaționale și asupra perspectivelor desfășurării situației internaționale în viitor, considerându-se că forțele păcii nu numai că sînt în continuă creștere, dar au și obținut un șir de succese în acțiunea întreprinsă pentru pace, pentru soluționarea pașnică a diverselor divergențe care există, enumerându-se printre toate acestea, Coreea, Vietnamul, nu de mult înțelegerea cu privire la Austria, un eveniment de importanță deosebită.

Acordul Uniunii Sovietice de a se pregăti o întâlnire la un nivel înalt între șefii guvernelor celor 4 mari puteri,

Inițiativa Guvernului Uniunii Sovietice și înțelegerea între Guvernul Sovietic și Guvernul Iugoslav pentru a avea loc în curînd o întîlnire la Belgrad între conducătorii Uniunii Sovietice și conducătorii Republicii Populare Federative Iugoslave, spre a găsi căile de îmbunătățire a relațiilor între Uniunea Sovietică și Republica Populară Federativă Iugoslavia și între Iugoslavia și celelalte țări din lagărul socialismului, toate acestea sînt în vederea destinderii internaționale.

Condițiile sînt favorabile pentru a se obține unele rezultate ; ghidîndu-ne după anumite păreri exprimate în această privință, se pare că conducătorii guvernului Iugoslav au arătat în repetate rînduri că sînt dispuși să se găsească soluții pentru îndepărtarea acelor elemente de neîncredere care au turburat relațiile normale dintre Iugoslavia și celelalte state ale lagărului socialist.

Este posibil să se ajungă la anumite acorduri cu Iugoslavia ; astfel am avea o centură - Iugoslavia - Austria - Elveția, îmbunătățirea considerabilă a relațiilor cu Iugoslavia, paralizînd încercarea cercurilor agresive de a transforma bazinul acesta într-un focar balcanic de război. Există încredere, sînt condiții pentru a se ajunge la o înțelegere. Desigur că nu a fost tocmai pe placul anumitor cercuri încheierea acordului cu Austria, a cărui importanță a fost bine înțeleasă de toate țările, de toate popoarele lumii. Inșă la urma urmei nu întotdeauna pot să fie pe plac cele ce se petrec pe arena internațională. Ar fi fost pe placul acestor cercuri dacă nu s-ar fi ajuns la o înțelegere cu Austria. Inițiativa a fost aci a Uniunii Sovietice, tratativele cu Austria au decurs în mod cît se poate de favorabil; s-a ajuns la un acord, urmînd ca și celelalte state interesate, Anglia, America, Franța, să se pronunțe așa cum s-au pronunțat, Nu au avut altă alternativă. A se opune, a face obstrucție sau a încerca să zădărnicească încheierea Acordului ar fi avut consecințe foarte proaste pentru Statele Unite ale Americii. Si așa s-au demascat în ultimii ani, mai cu seamă în cursul anului 1954 s-au demascat foarte puternic în fața popoarelor lumii în ceea ce privește politica de pe poziții de forță. Au pierdut mult din prestigiu, chiar în rîndurile acelor aliați care urmează Statele Unite cît de cît.

Austria a devenit o țară independentă, suverană, avînd o

Aceasta nu se poate să nu se răsfrîngă asupra situației din Germania Apuseană, din Italia, Franța, nu se poate să nu întărească acțiunile maselor populare pentru destinderea internațională, mai cu seamă în Germania Apuseană - cu toate graba guvernului de la Bonn, de a ratifica acordurile de la Paris - a Americii și a celor care au ratificat aceste acorduri - cu toată proclamația dată de Adenauer, prin care încearcă să provoace entuziasmul în Germania Occidentală, cum că Germania ar fi obținut independența și ar fi devenit stat suveran ; dar ce fel de suveranitate poate fi aceasta cînd în Germania Occidentală vin să staționeze puteri străine, iar Germaniei îi este rezervat rolul de instrument principal în planurile imperialismului american în scopul dominației mondiale.

În locul entuziasmului, în locul unei sărbători naționale în Germania Occidentală - după părerea multor comentatori și observatori politici - ratificarea a lăsat impresia unei zile de doliu național, iar masele au răspuns cu o mare răceală, cu rezervă și teamă. Nu numai masele dar și cercuri politice care nu pot fi bănuite de comunism, privesc spre Austria și înțeleg din ce în ce mai mult că politica acordurilor de la Paris înseamnă îndepărtarea Germaniei Occidentale de la calea unificării pașnice a Germaniei într-un stat unit, democrat și iubitor de pace.

De asemenea, Tratatul încheiat la Conferința de la Varșovia, acordul intervenit în chestiunea Austriei, declarația guvernului sovietic, întîlnirea care va avea loc între conducătorii iugoslavi și conducătorii sovietici, la cel mai înalt nivel, acordul cu privire la întîlnirea la cel mai înalt nivel a șefilor guvernelor celor patru mari puteri, corespund stării de spirit generale, încrederii din ce în ce mai mari a popoarelor în scopul destinderii încordării internaționale. Prin ratificarea acordurilor de la Paris situația în Europa s-a agravat și această stare se va menține dacă nu se va reuși să se zădărnicească aplicarea în practică a acestor acorduri.

Tratatul încheiat la Conferința de la Varșovia este foarte viu comentat în întreaga lume. El este un avertisment pentru ca eventualii agresori să știe că în viață și mai cu seamă în lumea de astăzi se ține seama de cei tari. Dacă ești slab nu te respectă nimeni. Ori acest Tratat tocmai aceasta urmărește să întărească capacitatea de apărare a țărilor lagărului

a zădărnici eventualele aventuri din partea unor anumite forțe.

Pe plan mondial se va continua cu mai multă perseverență acțiunea pentru soluționarea pașnică a diferendelor internaționale, pentru un Tratat de asistență mutuală, de securitate colectivă în Europa, pentru dezarmare, pentru interzicerea armelor atomice și a celorlalte arme de exterminare în masă și asta rămâne linia generală, linia centrală a acțiunii.

În ceea ce privește măsurile corespunzătoare, Tratatul de la Varșovia vine să asigure statele participante la această Conferință de a nu fi puse în fața unei surprize, a unor lucruri nedorite.

De aci decurg un șir de probleme, de sarcini. Primul grup de sarcini este legat de continuarea luptei pentru pace ; al doilea grup este legat de măsurile privind întărirea și apărarea țărilor noastre.

În această privință, punctul de vedere al delegației guvernului nostru a fost arătat în Declarația făcută care urmează să fie aprobată de Consiliul de Miniștri.

În sfârșit, în interior va trebui să supunem acest Tratat în vederea ratificării într-o sesiune a Marii Adunări Naționale; să-i dăm amploarea cuvenită acestei sesiuni, să mobilizăm deputații Marii Adunări Naționale, organizațiile obștești, deputații sfaturilor populare, pentru a face ca situația internațională să fie cunoscută de fiecare țăran, muncitor și intelectual, să fie înțeleasă ca/ ^{fiecare} să devină un partener activ ; să creștem nivelul conștiinței cetățânești și simțul de răspundere cetățănesc față de problemele actuale la ordinea de zi. Să mobilizăm intelectualitatea, să o orientăm just, să orientăm organizațiile obștești, oamenii muncii din fabrici, instituții și din sate, astfel încât să nu fie cetățean al R.P.R. care să nu fie cuprins în acest angrenaj, în această mare acțiune de lămurire a opiniei publice, a maselor, cu privire la situația internațională, ca problemelor internaționale la ordinea zilei să le dăm interpretarea corespunzătoare, justă. Să combatem diferite tendințe care pot avea loc în rândurile diferitelor categorii sociale și în primul rând a acelor categorii sociale mai susceptibile de a cădea sub influența acțiunilor elementelor dușmane.

Desigur că dușmanul nu doarme, va căuta să minimalizeze rezultatele Conferinței de la Varșovia.

lor pe plan internațional al forțelor lagărului nostru, să întunece perspectivele arătate de noi, să slăbească încrederea în forțele lagărului nostru, în regimul nostru și chiar dacă obține numai atitudine de indiferență și atunci ar avea anumite succese, chiar la o anumită parte a populației mai înapoiată din punct de vedere politic și cultural.

Dimpotrivă, prevăzând cam ce manevre pot întreprinde adversarii noștri putem să preîntîmpinăm, să-i demascăm, în orice caz să luăm poziție activă, curajoasă, deschisă, oriunde, oricînd.

Aceasta este datoria fiecărui om conștient, a fiecărui membru de partid.

Pe linia ministerelor de asemenea, cadrele cele mai bune din ministere să ia parte activă în acțiunea aceasta de lămurire, de prelucrare a problemelor politicii internaționale, pregătindu-se bine, luînd parte activă, nelăsînd aceasta numai pe seama organizațiilor de partid și sindicale din instituțiile respective. Miniștrii, locțiitorii de miniștri să nu spună "aceasta este treabă de sindicat", să privească puțin mai de sus, întrucît ei cunosc bine problemele internaționale. Este vorba ca cel care activează în domeniul politic, pe linie de partid sau pe linie sindicală, obștească, să se considere un militant, să ia parte, să contribuie activ, să se pregătească bine, temeinic, să-și însușească complet documentele care abundă astăzi; Declarația Guvernului Sovietic, temele de acolo, mai cu seamă prima parte și concluziile politice ale Declarației Guvernului Sovietic, sînt de foarte mare importanță. De asemenea Declarațiile diverselor delegații care au luat parte la Conferința de la Varșovia sînt materiale. Avem un material bogat din care putem să extragem esențialul, orientarea, care să constituie tot atîtea teme pentru conferințe, pentru a lua cuvîntul în adunări alături de activiști pe tărîm social.

Concret, fiecare dintre dvs. va trebui, împreună cu locțiitorii, cu activul ministerului, să aveți ca preocupare toate acestea.

Desigur că aveți în primul rînd sarcinile caracteristice activității ministerului respectiv, dar aceasta nu ne scutește de obligația, ca oameni politici, de a lua parte activă în problemele internaționale, fără să se stînjenească activitatea de conducere, îndrumare și control a ministerelor față de

instituțiile în subordine.

Asemenea sarcini se pun tuturor instituțiilor, tuturor organizațiilor obștești, în frunte cu partidul.

Trebuie să arăt că delegațiile au fost foarte bine primite de varșovieni, întâmpinate cu căldură, cu entuziasm.

Cam acestea sînt de spus, în linii mari, despre Conferința de la Varșovia.

Recent Seimul a ratificat Tratatul, urmează și noi să-l supunem spre aprobare Marii Adunări Naționale.

Se propune ca Marea Adunare Națională să fie convocată la 30 mai. Pînă atunci vor fi necesare o serie de măsuri pregătitoare pentru a desfășura, a declanșa o acțiune foarte puternică, prelungită, sistematică, dusă cu perseverență crescîndă, pînă la adunări ale oamenilor muncii în fabrici, uzine, în ministere, adunări ale femeilor, tineretului, ale cetățenilor, convorbiri ș.a.m.d.

Probabil că și unii din Dvs. veți fi solicitați să vă pregătiți să luați cuvîntul.

Deci la 30 mai va trebui să aibă loc sesiunea Marii Adunări Naționale, care să ratifice acest Tratat. Probabil că va mai fi și un alt punct la ordinea de zi, bugetul. Aceasta va fi o sesiune de foarte mare importanță.

Cam acestea sînt cele ce vroiam să raportez Consiliului de Miniștri.

Dacă sînt întrebări, eventuale nelămuriri? Ați citit presa, cunoașteți cred pe dinafară tot materialul acesta politic, dar totuși poate că există vreo neînțelegere; pentru clarificare sînt gata să dau răspuns.

Supun aprobării Consiliului de Miniștri, Declarația Delegației Guvernului Român, făcută la Conferința de la Varșovia.

- Consiliul de Miniștri aprobă în unanimitate.

Supun la vot propunerea convocării sesiunii Marii Adunări Naționale pentru data de 30 mai 1955, cu ordinea de zi : bugetul R.P.R. și ratificarea Tratatului.

- Consiliul de Miniștri aprobă în unanimitate.

Sedința se ridică la orele 19.

1956, decembrie 1, București. Stenograma ședinței Biroului Politic al C.C. Al
P.M.R. din care rezultă poziția României față de evenimentele din Ungaria

Au participat tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej, Apostol Gheorghe, Emil Bodnăraș, Chișinevschi Iosif, Ceaușescu Nicolae, Miron Constantinescu, Alexandru Drăghici, Alexandru Moghioroș și Constantin Pârvulescu.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Trecem la primul punct al ordinei de zi.

Este cunoscut schimbul de scrisori și păreri care a avut loc între conducerea PCUS și Guvernul Sovietic, pe de o parte, și conducerea Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia și guvernul iugoslav, pe de altă parte, în legătură cu situația creată în Ungaria, cu evenimentele cunoscute, care au avut loc în Ungaria și față de pericolul care amenința regimul de democrație populară, la dorința și cererea Guvernului ungar, ajutorul dat de Uniunea Sovietică, pentru a zdrobi contrarevoluția care a avut loc.

Pentru ca Uniunea Sovietică să cunoască și păreri ale altor țări, deși era suficient, pe baza cererii făcute de către Guvernul ungar către Guvernul sovietic, ca trupe sovietice să acționeze alături de trupe sănătoase ale poporului maghiar la înăbușirea contrarevoluției, totuși guvernul sovietic a ținut să cunoască și părerea celorlalte partide comuniste și muncitorești și a guvernelor țărilor socialiste direct interesate.

Astfel, am fost și noi întrebați, au fost întrebați și cehii, au fost întrebați și iugoslavii. Punctul nostru de vedere și al cehilor este cunoscut. Noi am privit pozitiv cererea guvernului ungar, am socotit absolut o necesitate, ca îndatorire internațională, de a ajuta în acest ceas greu poporul maghiar să înfrângă forțele reacționare dezlănțuite în Ungaria.

Mai mult, din partea acestor țări a fost nu numai acordul, dar am considerat că trebuie să dăm cu toții ajutor frățesc partidului frate ungar, Ungariei frățești, poporului maghiar, pentru zdrobirea completă a acestei contrarevoluții și pentru apărarea intereselor socialismului în această țară.

Explozia 1956

M. Reșegan

Memoriale of the Comintern of the Party of the People of Hungary.
re: 1956 Hungary.

Cu anumite rezerve, iugoslavii până la urmă păreau că acceptă această soluție. deși spuneau că aceasta constituie un amestec în treburile interne ale Ungariei. Dacă aceste rezerve au fost sau nu întemeiate putem să discutăm.

Punctul nostru de vedere este că nu erau întemeiate aceste rezerve, totuși ei le-au pronunțat, ceea ce este foarte interesant. Fapt este că iugoslavii au căzut de acord cu aprecierea care se făcuse, că în Ungaria se desfășoară contrarevoluția, că Ungaria trebuie să fie ajutată; ei considerau că intervenția unei armate străine nu este de dorit, totuși punctul de vedere principial, în condițiile date, față de pericolul care era evident, în anumită formă s-au pronunțat și ei, că nu avem ce face, că este justificat. De astfel, se poate vedea și din discursul ținut de Tito la Pola această convingere.

Felul cum s-au desfășurat evenimentele [il] cunoașteți. Răscoala armată pusă la cale de forțele reacționare interne și internaționale a fost zdrobită. Un nou guvern a luat ființă. Guvernul revoluționar muncitoresc-țărănesc, condus de J. Kádár și viața a început să intre în normal, a început să se normalizeze. Prin crearea guvernului Kádár, chiar la începutul acțiunilor Armatei Sovietice pentru înăbușirea răscoalei, guvernul Nagy, care a fost un paravan al contrarevoluției și a deschis porțile contrarevoluției, după căderea sa s-a refugiat, după cum se știe, la ambasada iugoslavă, complicând în mare măsură starea de lucruri, deoarece contrarevoluția a lucrat după paravanul acestui guvern. Prin ce împrejurări a ajuns Imre Nagy la Ambasadă, în cursul informării vom putea să ne referim la asta. Ei și-au găsit adăpost acolo cu sprijinul Guvernului iugoslav, care a dat azil lui Imre Nagy și grupului său.

În fața acestei situații create în Ungaria, nici partidul nostru nu putea să fie indiferent. S-a pronunțat de la bun început pentru necesitatea zdrobirii contrarevoluției și intervenției trupelor sovietice.

În al doilea rând, a considerat necesar să contribuie, prin mijloacele care pot sta la dispoziție, la restabilirea stărilor de lucruri, a vieții normale în Ungaria, pentru că nu ne era indiferent ce se va întâmpla în Ungaria și ca urmare am găsit necesar să aducem și noi contribuția noastră.

Cunoașteți că convorbirile care au avut loc între Guvernul sovietic și iugoslav n-au dus la un rezultat, pentru că iugoslavii și-au menținut punctul lor de vedere în ce privește poziția lor față de guvernul Nagy.

Noi ne-am gândit zilele acestea, în timpul evenimentelor, să ne adresăm Guvernului iugoslav, pentru a exprima părerea noastră asupra ajutorului sovietic și intenția noastră de a aduce o anumită contribuție. Prin ambasadorul Vujanovic am

rugat să se transmită Guvernului iugoslav, respectiv lui Tito, părerea noastră că prezența lui Imre Nagy și a grupului său la Ambasada iugoslavă considerăm că complică lucrurile, că trebuie să înceteze această stare de lucruri și noi considerăm că sunt două soluții pentru lichidarea acestei situații:

1. Fie ca Nagy Imre să facă o declarație prin care să se dezică de acele poziții care le-a luat, nejuste și dăunătoare socialismului, pe care le-a luat înaintea acțiunii trupelor sovietice, să sprijine Guvernul Kádár, sau, în orice caz, să nu stânjenească activitatea acestui guvern.

2. Cum șederea lor în Ungaria reprezintă un pericol, noi considerăm că cea mai bună rezolvare a acestei probleme ar fi plecarea lui Imre Nagy și a grupului său într-o țară socialistă, până ce lucrurile acolo vor reveni la normal și noi suntem gata să primim grupul acesta, asigurând că vom respecta regulile ospitalității, regulile prevăzute în legile internaționale despre azil.

S-a comunicat lui Tito părerea noastră.

Tito ne-a comunicat că nu are nimic împotriva. De astfel, ei confirmă prin însăși scrisoarea pe care au trimis-o Guvernului Kádár, în care l-au informat despre punctul nostru de vedere. În răspuns, ni s-a spus că nu au nimic împotriva cu condiția să-l convingem pe Nagy să vină în România și să fie de acord Guvernul Kádár.

Am informat că va pleca o delegație la Budapesta, alcătuită din tovarăși de mare răspundere și care se va informa la fața locului, va discuta și cu Guvernul Kádár această problemă, pe lângă alte probleme privind necesitatea ajutorului guvernului ungar. Ei ne-au informat că, pentru a ne documenta mai mult în această privință, ne dă [sic!] posibilitatea ambasadorul lor Soldatić la Budapesta, care ne va pune la dispoziție orice credem că e necesar.

În virtutea acestui răspuns, o delegație, care o cunoașteți, a plecat la Budapesta și care a stat de vorbă cu tovarășii noștri acolo. Două zile a stat acolo; s-a informat, s-a documentat; a avut ocazia să stea de vorbă și cu Comitetul Central și a adus o anumită contribuție, un sprijin moral și politic, care s-a putut aduce Guvernului Kádár și a fost apreciat acest ajutor.

Când am ajuns acolo, am fost informați că înaintea noastră venise un împuternicit special al guvernului iugoslav, un anumit Vidić, care a luat contact cu Guvernul Kádár și a discutat despre soluționarea problemei lui Nagy și a grupului său, căzând de acord și întocmind o scrisoare în această privință între Guvernul Kádár și guvernul iugoslav, pe baza căreia apoi Nagy și grupul său au părăsit ambasada

iugoslavă. N-a mai avut deci nici un rost să discutăm cu Soldatic, de vreme ce aveam un izvor direct, însuși guvernul Kádár, care ne-a informat, decât atât, am trimis pe ambasadorul nostru Popescu-Puțuri să transmită mulțumirea noastră că s-a ajuns la înțelegere și că acest grup a părăsit Ambasada iugoslavă și că acest lucru va constitui un fapt pozitiv pentru soluționarea acestei probleme. Soldatic era nemulțumit că acestui grup nu i s-a dat posibilitatea să meargă acasă. S-a arătat că aceasta constituie un pericol și pentru grupul Nagy și pentru Guvernul Kádár această sarcină de a organiza paza lor personală ar fi grea în condițiile concrete din momentul respectiv. Am continuat să susținem punctul nostru de vedere și în fața Guvernului Kádár, atrăgând atenția asupra pericolului pe care îl prezintă șederea grupului Nagy în Ungaria și să socotim absolut necesar să plece într-o țară socialistă și că suntem gata să dăm drept de azil acestui grup, asigurând și guvernul Kádár că ne asumăm obligațiile ce decurg din azil, lucru cu care guvernul Kádár a fost de acord și astfel Nagy și grupul său, chiar în seara aceea, a și plecat spre țara noastră, unde se găsește și în momentul de față. Despre comportarea lor față de măsurile luate de noi în legătură cu acest grup, ne vom referi în cursul informării.

Fac toată această prezentare pentru a înțelege mai bine restul discuției care a avut loc între delegații noștri și delegații iugoslavi, care s-au întâlnit nu demult la Belgrad.

Deci în față noastră s-a pus următoarele problemă:

Întâi, trebuie să acționăm să ajutăm Guvernul Kádár și în această privință. Dar cum?

Este necesar, ne-am spus noi, să cunoaștem punctul de vedere al iugoslavilor. Punctul de vedere al iugoslavilor îl cunoașteți. Nu avem nimic împotrivă, cu condiția ca să convingeți pe Imre Nagy să vină în România și să fie de acord Guvernul Kádár.

Una din condiții noi am îndeplinit-o. Guvernul Kádár a fost de acord.

A doua condiție, de a convinge pe Imre Nagy și grupul său, noi n-am putut s-o realizăm. Timpul a fost scurt și în starea de spirit care domina pe acești oameni ar fi imposibil și de nerecomandat.

Abstracție făcând de dreptul internațional, dacă a vrut sau nu să vină în România, interesele superioare ale socialismului au făcut necesar să se stabilească un acord în această privință, care să ajute Guvernul Kádár, pentru a lua complet frânela conducerii statului în mână, pentru a realiza acele sarcini pe care și le-a propus

conducerea provizorie a partidului socialist muncitoresc ungar, luând riscurile care decurg din această acțiune.

Ce ne-a surprins, este următorul lucru. Pe de o parte, tov. Tito ne-a răspuns că nu are nimic împotriva. Mai mult, ne-a informat că iugoslavii au căutat să influențeze pe Nagy și grupul său în ce privește aprecierea asupra activităților sale, ce daune a adus poziția lui Nagy și a grupului său în aceste zile tragice Ungariei.

Despre aceasta mai concret va putea fi informat Biroul Politic de notele care le-am luat din acest răspuns.

De ce a trimis un împuternicit special, pe Vidic, la Budapesta? Vom vedea mai târziu. Fapt este că Vidic, acolo, în numele guvernului iugoslav, a pus în fața guvernului Kádár două soluții: fie să permită lui Imre Nagy și grupului său să meargă la casele lor și să le asigure securitatea și că nu se vor lua măsuri represive împotriva lor, pentru actele din trecut, fie să li se permită să meargă în calitate de emigranți în iugoslavia.

Asta pe noi ne-a surprins cu atât mai mult, cu cât Imre Nagy chiar în seara când a plecat de la legația iugoslavă, stându-se de vorbă cu el, la un moment dat s-a pronunțat că el a primit dispoziții din partea lui Tito să nu plece din Ungaria, să nu plece în România, fiind informat asupra părerii exprimată de conducerea partidului nostru în legătură cu el și grupul său.

Când tov. care să stă de vorbă cu el a răspuns că această afirmație este o insinuare, spunându-i că nu stă în picioare și ce apreciere a făcut tov. Tito asupra guvernului Nagy, el tot atât de categoric a răspuns că veți vedea că în câteva zile tov. Tito își va schimba părerea asupra mea.

După ce ne-am întors de la Budapesta, tovarășii care au întreprins această măsură, de a cere părerea conducătorilor iugoslavi cu privire la propunerile noastre, s-au gândit la început să trimită o scrisoare pentru a informa și a arăta stările de lucruri produse, dar până la urmă s-a considerat că este mai bine să plece acolo câțiva tovarăși, să discute la nivel înalt cu conducătorii iugoslavi, să le aducă la cunoștință felul cum s-au desfășurat lucrurile, pentru a putea cunoaște și ce părere au iugoslavii în această privință.

L-am rugat pe Vujanovic să transmită Guvernului iugoslav lucrul acesta, iar ei au delegat pe Kardelj și Rankovic, iar din partea noastră a plecat tov. Emil Bodnăraș și Petre Borilă, să se întâlnească la Vrșet, dar cum acolo n-au fost condiții s-au dus la Belgrad și acolo au dus discuții.

Cam aceasta este schema felului cum s-au desfășurat lucrurile.

Despre rezultatele convorbirilor de la Belgrad noi am informat Prezidiul CC al PCUS. Am socotit că este necesar să informăm neîntârziat, întrucât rezultatele acestor convorbiri sunt foarte interesante.

În primul rând, a clarificat pozițiile conducerii iugoslave și poziția noastră în legătură cu acest grup Nagy.

Cum a apreciat Prezidiul CC al PCUS, de asemenea, veți vedea din felul cum s-au desfășurat aceste discuții când am fost la Moscova.

Tovarășii noștri au fost informați dinainte de pasul acesta care îl facem noi, însă concluzia era aceea că nu ar fi de dorit o asemenea întâlnire, deoarece Guvernul iugoslav a făcut o notă de protest, și-a fixat poziția și în public și va fi greu de schimbat poziția lor, însă când ni s-a adus la cunoștință era târziu, delegația noastră plecase la Belgrad.

Despre cele ce am făcut la Budapesta cred că cunoașteți. Ce a fost cuprins în comunicat a constituit baza discuțiilor noastre cu conducerea provizorie a Partidului Socialist Ungar, cu Guvernul revoluționar muncitoresc-țărnesc ungar.

Asta este schema. Felul cum s-au desfășurat acțiunile, aceasta am ruga pe tov. Bodnăraș, care și-a notat și care cunoaște lucrurile.

Problemele să fie consemnate și în procesul verbal de ședință ca să fie document al conducerii partidului în legătură cu această problemă.

Tov. Emil Bodnăraș,

Cred că este bine ca Biroul Politic să cunoască în completare la cele arătate de tov. Gheorghiu-Dej din răspunsul lui Tito încă câteva detalii pe care ni le-a dat la propunerea noastră de a ajuta la soluționarea problemei Nagy, în sensul oferirii de adăpost pe teritoriul țării noastre, cerându-i și părerea la propunerea făcută.

După ce a făcut un istoric al apariției lui Nagy la ambasada iugoslavă, s-a atribuit inițiativei lui de a folosi ambasada iugoslavă drept adăpost, prin Szántó el a cerut să primească azil în caz că ar fi în pericol din partea unor bande, lucru care s-ar fi petrecut la 2 noiembrie.

La 4 noiembrie, Nagy – se arată în răspuns – a venit la ambasada iugoslavă, că imediat după aceasta iugoslavii s-au întâlnit cu guvernul ungar și sovietic, anunțându-i despre cele întâmplate și la data când ne transmite răspunsul – 18 noiembrie – rezumă situația în felul următor:

Noi am făcut tot ce e posibil pentru a-i demonstra lui Nagy că rezolvarea situației lui nu poate fi nici azilul și nici emigrația, că cel mai bine ar fi ca Nagy să se înțeleagă cu Guvernul Kádár, pentru a contribui la consolidarea situației din Ungaria.

Nagy Imre a căzut de acord cu unele păreri exprimate de noi – spune Tito în răspuns – și anume cu acele puncte de vedere greșite în conducerea politicii guvernului său din ultimele zile și care au constituit momente dăunătoare pentru interesele Ungariei, concret: hotărârea de a declara neutralitatea Ungariei, ca și ieșirea bruscă din Pactul de la Varșovia, sunt calificate ca hotărâri nereale, necorespunzătoare cu interesele Ungariei, la fel și cererea cu scoaterea trupelor sovietice din Ungaria.

Mai departe se consideră că poziția guvernului Nagy în ce privește pluralitatea de partide, participarea mai multor partide la guvern, era o poziție greșită, pentru că aceasta practic însemna excluderea comuniștilor de la conducerea statului. La fel consideră ca greșită poziția Guvernului Nagy în ce privește proclamarea ținerii de alegeri libere, formulă care în situația dată în Ungaria nu putea da decât rezultate negative pentru interesele socialismului.

În continuare se spune în răspuns că în răspuns că în general Nagy a căzut de acord cu această caracterizare și apreciere. Noi am influențat pe cât posibil ca Nagy să se includă în viața normală, să găsească o poziție de înțelegere cu Kádár și, ca confirmare a acestui pact, Nagy ar fi căzut de acord să trăiască în condițiile de securitate în Ungaria.

Că despre aceasta a fost informat Guvernul Kádár, care însă a pus un șir de condiții și anume: ca Nagy să dea niște declarații prin care să caracterizeze acțiunea sa din trecut, apoi atașamentul său, sau sprijinirea respectivei declarații că nu va întreprinde nimic împotriva Guvernului Kádár și apoi ca tot grupul să plece în una din țările de democrație populară, în mod remediu, până la restabilirea situației.

Prin aceasta – se spune în notă - s-a creat o situație nouă, întrucât satisfacerea cerințelor puse de Guvernul Kádár depinde de dorința lor [a grupului Nagy – n.n.].

Noi [iugoslavii – n.n.] nu avem nimic împotriva ca Nagy și grupul său să vină în România, dar pentru aceasta trebuie asigurat acordul lor, cât și acordul Guvernului Kádár. Noi ne-am consultat și cu Gomulka în această problemă și am căzut împreună de acord că este în interesul Ungariei ca Nagy și Kádár să se înțeleagă. Cum se vor înțelege însă, nu e treaba noastră. Dacă dumneavoastră veți reuși să-l convingeți că e mai bine să plece din Ungaria în România, noi nu vom fi împotriva. La Ambasada iugoslavă vă stau la dispoziție toate datele.

Aceasta a fost răspunsul din 18 noiembrie, pentru ca, în 19 noiembrie, cunoscând că noi vom pleca în Ungaria abia joi, 22 noiembrie, să-l trimită pe Vidić pentru a rezolva repede situația Nagy, fără să se împiedice de situația nouă creată.

În ziua sosirii noastre practic fusese principial stabilit, Kádár renunțând la acele soluții, pentru că s-a convins că se vor găsi alte soluții cu venirea noastră.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Toate acestea fără să ne fi informat Guvernul iugoslav despre mișcarea cu Vidić.

Tov. Emil Bodnăraș:

Noi am fost puși în fața faptului aproape împlinit la Budapesta. Acolo am făcut consultarea foarte atentă, împreună cu Guvernul Kádár, a situației Ungariei și am ajuns la convingerea că singura soluție este evacuarea lui Nagy din Budapesta, pentru că prezența lui ar fi însemnat, și fără nici o declarație de decizie de acțiunea fascistă, ar putea să creeze și confuzii politice și ar putea să constituie începutul unei agitații, grupând în jurul lui toate elementele care altă dată au găsit adăpost...

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Aceleași forțe sociale, care au acționat în timpul luptelor acțiunii armate, ridicau revenirea la conducere a lui Nagy.

Tov. Emil Bodnăraș:

Întorși de la Budapesta ne-am gândit că ar fi foarte bine să-l informăm pe Tito și guvernul său, asupra măsurilor luate de noi, explicându-i necesitatea acestei măsuri, întrucât nu socoteam că iugoslavii vor trece la o acțiune de protest împotriva acestor măsuri și ne gândeam să [o] facem sub forma unei scrisori, în care să invocăm și acele momente despre care a vorbit tov. Gh. Gheorghiu-Dej, ceea ce a spus Nagy, [și anume] că el ar avea dispoziții să rămână la Budapesta și că Tito va veni cu o reexaminare a calificărilor, a aprecierii și interpretării rolului lui Nagy.

Între timp însă s-a produs protestul iugoslav adresat Guvernului ungar și notificat și Guvernului sovietic, ca fiind considerat de iugoslavi ca având anumite implicații în toată afacerea aceasta.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Despre intenția unui astfel de protest noi de asemenea n-am fost informați.

Tov. Emil Bodnăraș:

N-am fost informați, nici preveniți, deși noi înainte i-am informat despre părerea noastră.

Protestul lor, spre deosebire de părerea pe care am avut-o noi, nu a avut numai un caracter formal, de a se acoperi în fața unor cereri de explicații din partea acelor state capitaliste cu care au relații. Protestul lor, s-a văzut limpede, a avut un caracter foarte ascuțit și cu intenții vădite de a restaura situația, pe care o considerau pierdută.

Și atunci a rezultat, prin reexaminarea situației, hotărârea de a renunța la scrisoare și a prefera calea contactului nemijlocit la nivel înalt, lucru care s-a realizat prin întâlnirea a doi delegați ai Biroului Politic și doi delegați ai lor.

La această întâlnire la care am participat, afară de delegații desemnați – Kardelj și Rankovic – au mai participat și Vlahovic și Vidic, ca un fel de secretar al ședinței, la care n-am admis ambasadorii, deși ei au vrut să introducă ambasadorul lor, pentru a-i mări prestigiul și pentru a-l putea folosi ulterior ca legătură cu Biroul Politic la București. Din această cauză am preferat să renunțăm și la ambasadorul nostru.

În această ședință, pentru că noi avusesem și aici inițiativa convocării, am prezentat pe scurt situația. Am arătat ce a determinat aducerea lui Nagy în România, am arătat cum s-au petrecut lucrurile, că aducerea lui este rezultatul unei convingeri politice de comun acord cu Guvernul Kádár și conducerea statului și a partidului, pentru că problema a fost dezbătută în ședința plenară a Comitetului provizoriu, unde tov. Gh. Gheorghiu-Dej a prezentat o expunere, fără să fi întâmpinat obiecțiuni, deși sunt elemente care nu împărtășesc pe deplin concluziile clare marxiste.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

În urma expunerii făcute de mine acolo, unul și-a dat demisia.

Tov. Emil Bodnăraș:

Le-am arătat că noi am acționat din grija pentru a ajuta Guvernul Kádár, pentru a asigura stabilizarea situației din Ungaria, considerând că guvernul Kádár reprezintă toată capacitatea, pentru acest lucru, dar trebuie ajutat, pentru reconstituirea partidului, și că în general inițiativa ne aparține nouă și exclusiv nouă, fără vreo influență din partea cuiva; că din primele zile, după ce am aflat că s-a refugiat la

ambasada iugoslavă, ne-am gândit, pentru că am considerat că Nagy în mod provocator a pus Iugoslavia într-o situație neplăcută, și noi de bună credință, când am constatat că iugoslavii au căzut de acord față de scrisoarea PCUS că nu este bine ca Nagy să vină în Iugoslavia, pentru că nu este în folosul prestigiului Iugoslaviei și cum nu s-a găsit o altă soluție, care să rezolve lucrurile, am fost cu inițiativa ca să-l aducem pe Nagy în România; că noi am acționat corect, informându-i despre aceasta, atunci când ne-am dat seama că în Ungaria urmează să plece o delegație mai importantă, de la care Guvernul Kádár să aștepte un ajutor efectiv și astfel ne-am gândit să găsim la fața locului soluția, și am raportat lui Tito propunerea de care a aflat, propunerea noastră de a oferi lui Nagy ședere în România și i-am cerut părerea.

Acestea au stat la baza măsurii pe care am realizat-o la Budapesta, de acord cu Guvernul Kádár, mai puțin de acord cu Nagy, formulă pe care am socotit-o fără importanță principială, din moment ce s-a realizat condiția de a nu-l trage la răspundere pe Nagy și grupul său și a doua de a asigura securitatea necesară.

În ceea ce privește securitatea, considerăm că în Ungaria nu s-ar fi putut asigura în mod normal, Guvernul ungar având alte sarcini și ar fi însemnat să recurgă la trupele sovietice, și atunci am trecut peste momentul liberului consimțământ – și aici n-am căutat să arăt altfel decât așa cum erau lucrurile – din partea lui Nagy, deși nu a lipsit încercarea de a-l obține. Cu acest prilej am constatat că Nagy, discutând cu el eventualitatea plecării lui în România, a afirmat că el are indicații ferme de la Tito să rămână la Budapesta. La cele arătate de tovarășul nostru că asta este o provocare, că nu-i vină să creadă o asemenea aserțiune, Nagy, pentru a-i confirma lucrurile, ar fi răspuns că peste câteva zile mareșalul Tito va arăta ce părere are despre mine în opoziție cu cele spuse la Pola și cu cele răspunse nouă.

Am arătat că considerăm că am procedat just politic și din punctul de vedere al relațiilor dintre noi.

Ei [iugoslavii] au ascultat foarte atenți, n-au reacționat, numai când am amintit referirile lui Nagy la Tito, au lăsat creioanele din mână și au rămas uimiți, că acesta începe să vorbească.

Răspuns la chestiunea aceasta a venit numai la repetarea noastră și s-a spus că asta este o născocire a lui Nagy.

Kardelj în expunerea sa a arătat că ar vrea să intre în detalii, în caracterizarea cauzelor care au adus la stările de lucruri din Ungaria, că în anumite lucruri este cert că sunt diferențe în apreciere și despre aceasta se va putea vorbi altă dată. Că

evenimentele din Ungaria i-au îngrijorat la fel ca și pe noi, mărturie sunt tovarășii care erau atunci în Ungaria, mai ales când au văzut că Guvernul Kádár a pierdut orice control, că Guvernul Nagy a jonglat cu diferite formule, în loc să polarizeze forțele conștiente, cu tot haosul politic și al dezorientării clasei muncitoare, dând posibilitatea reacțiunii să acționeze.

Referitor la răspunsul lor am arătat că noi suntem de acord cu această apreciere.

De asemenea, a arătat că cel mai grav lucru trebuie considerat că guvernul Nagy, prin atitudinea lui, a transportat confuzii în clasa muncitoare, în loc să dea trăsătură muncitorească acțiunilor sale și orientare muncitorească, socialistă, Guvernul Nagy s-a situat pe platformă de lozinci confuze.

Noi am încercat să-l ajutăm, noi credeam și am încercat să-l convingem, că din situație se poate ieși numai prin intermediul clasei muncitoare, care ca organizare și forță trebuie să se afirme prin consiliile muncitorești, ca nucleu conștient. Că acestea nu reprezintă decât nucleul, că dincolo de ele trebuie organizat un front național, în formă de coalitie a diferitelor grupuri capabile să salveze ideea socialistă, dar fără multe partide în acest front.

El revine la această idee mai explicit.

Greșelile făcute de guvernul Nagy sunt de înțeles – a spus Kardelj – mai cu seamă că nu mai erau comuniști în partid, care să fi putut să le evite. De acest curs, care a antrenat atâtea greșeli, au fost cuprinși toți, inclusiv Kádár.

Intervenția trupelor sovietice, aici, prima intervenție, care s-a produs, a dovedit tuturor că nu era o soluție, după cum nici acum această intervenție a trupelor sovietice nu reprezintă o soluție, ci un expedient, soluția întreagă va fi dată când în Ungaria vor apare forțe care să înăbușe contrarevoluția.

Prima intervenție a trupelor sovietice s-a făcut că gândul de a-i folosi lui Gerő și aceasta a aprins focul, care a dus la explozie.

În ceea ce privește a doua intervenție a trupelor sovietice cu care noi am căzut de acord că reprezintă răul mai mic, am arătat tovarășilor sovietici că nu socotim ca o rezolvare totală, pentru că problema victoriei politice va rămâne deschisă.

Noi ne-am gândit la un moment dat la o soluție care ar fi reclamat timp mai mult, care a devenit inutilă apoi prin precipitarea evenimentelor, și anume ca noi, cehii, românii, să acordăm un ajutor Ungariei prin operațiuni în provincie, care să se îndrepte spre Budapesta, să creeze centre care treptat să ajungă...

Dar formula aceasta a căzut prin precipitarea evenimentelor și au culminat în necesitatea intervenției Armatei Sovietice, cu care noi [iugoslavii – n.n.] am căzut de acord, deși nu reprezintă o soluție. Noi am privit un rău mai mic, decât ar fi reprezentat Horthy cu trupele sale.

În această situație, Kádár ni s-a părut reprezentant mai potrivit, însă socotim că aceasta indică dezvoltarea evenimentelor din Ungaria, că nu trebuie ridicate mâinile de pe Nagy.

În ceea ce privește pe Nagy Imre, el ne-a cerut prin Szántó inițial azil. În cazul că va fi în pericol față de bandele atacatoare. Noi când am auzit de aceasta cerere am luat legătură cu sovieticii, ei însă ne-au răspuns că ei nu sunt interesați în rezolvarea acestei probleme cu Nagy. Atunci noi am luat în întregime asupra noastră răspunderea rezolvării situației și am acceptat ca Nagy și grupul său să vină la ambasada noastră.

Am intrat în tratative cu Guvernul Kádár, pentru a asigura încetarea situației nenormale, a șederii lui Nagy la ambasada noastră. Tratativele le-am dus în deplină convingere că treburile ungare vor merge mai bine dacă am asigura o înțelegere între Nagy și Kádár. De astfel, noi acceptând venirea lui Nagy și a grupului său la ambasadă, am vrut să ușurăm situația, deschizând calea guvernului Kádár. Noi [iugoslavii] considerăm că anularea acelei părți din acordul nostru cu Kádár, care privește șederea liberă a lui Nagy la Budapesta, reprezintă o măsură care nu este în interesul Ungariei.

Nagy este unul [sic!] dintre cele mai populare figuri ale Ungariei și el poate și trebuie folosit. Nu vreau să afirm că este ușor de discutat cu Nagy, avem impresia că a început să se moaie, că vede greșelile sale. El nu vrea să colaboreze acum cu Kádár, dar în viitor credem că el va fi de folos.

Nagy și grupul său au cerut stăruitor să rămână în Ungaria. În caz că acest lucru nu le va putea fi asigurat, atunci ei au cerut să fie trecuți în Iugoslavia.

Noi [iugoslavii] am respins această a doua teză, pentru aceleași considerațiuni cu care am căzut de acord de la început, întrucât șederea lor în Iugoslavia ne-ar crea multe greutăți.

Față de propunerea voastră de a-l aduce în România, noi am arătat că nu avem nimic împotriva ca el să se ducă unde vrea, dar nu putem să-l silim noi.

Se pune pentru noi întrebarea. Dacă este necesar ca Nagy să se găsească în afara granițelor Ungariei, de ce n-ar putea veni în Iugoslavia, de ce această neîncredere față de Iugoslavia, între Iugoslavia și România, prin ce este Iugoslavia

mai prejos? De ce să plece Nagy cu forța în România și să nu vină voluntar în Iugoslavia?

Aceasta nu este o chestiune de executare a problemei, ci a căpătat un caracter de încredere.

Pe noi soluția aceasta nu ne-ar fi mulțumit, pentru că șederea lui în Iugoslavia ne-ar fi creat mari greutăți. De aceea suntem de părere că e nimerit ca Nagy să rămână în Ungaria și să se înțeleagă cu Kádár asupra a ceea ce este de făcut. Acum însă perspectiva este mai proastă. Noi am crezut că prin înțelegerea cu Kádár problema este rezolvată și ne-am pomenit cu o altă soluție, pe care noi o considerăm ca neconformă cu interesele Ungariei.

Noi suntem comuniști, suntem de acord să se găsească soluții cât mai coresponsuzătoare, dar acestea să nu se găsească în spatele nostru. Socotim că față de unguri s-a săvârșit o greșală gravă.

Sunt de acord cu tov. Bodnăraș că în Ungaria se trece la consolidarea situației; dacă Nagy ar fi în Ungaria, poziția lui Kádár s-ar întări. Pe noi ne surprinde hotărârea lui Kádár de a accepta plecarea lui Nagy în România. Lui trebuie să-i fie clar că nu puteam să nu reacționăm la o acțiune luată peste capul nostru. Nu putem lua asupra noastră acuzația de a fi călcat regulile internaționale de azil politic. Dacă Iugoslavia s-ar împăca cu această situație, ar însemna să-și piardă prestigiul său politic internațional și greutatea în treburile internaționale.

Nu putem fi de acord cu dvs. că situația din Ungaria impune ca Nagy să se găsească în altă parte și, chiar dacă am fi de acord, ar fi trebuit în prealabil să discutați cu noi, pentru că aceasta noi o considerăm neîncredere față de Iugoslavia.

Noi am arătat lui Kádár că nu suntem de acord ca Nagy să plece în România. Față de situația creată, nu vedem altă ieșire decât a sprijini Guvernul lui Kádár.

Trebuie avută în vedere și poziția Iugoslaviei, după cum trebuie avut în vedere că, în situația creată, Kádár are nevoie de ajutor.

Urmează la cuvânt *Rankovic*, care spune că comuniștii și poporul iugoslav au dat atenție deosebită dezvoltării situației din Ungaria.

Vreau să limităm discuția noastră numai la obiectul principal, și anume problema Nagy.

Analiza, dacă și până unde a fost revoluție sau contrarevoluție, aceasta este treaba comuniștilor maghiari, care cunosc evenimentele mai bine decât noi toți.

Problema Nagy se pune în felul următor, din punctul nostru de vedere. De la 4 noiembrie începând, nu am întreprins nimic care să îngreuneze situația lui Kádár sau a Armatei Sovietice. Ne-ar fi fost mai ușor dacă am fi publicat imediat că Nagy se găsește la ambasada noastră. N-am făcut aceasta, pentru a nu îngreuna situația guvernului Kádár. Toate convorbirile noastre cu sovieticii și cu ungarii le-am orientat în această privință.

În perioada ruperii relațiilor dintre noi și țările socialiste, am avut o situație foarte grea, dar în această perioadă am învățat să spunem lucrurilor pe nume.

Dacă Nagy a cerut azil la noi, de teama bandelor fasciste sau de teama Armatei Sovietice, mai rămâne de analizat. De altfel, răspunderile încă nu sunt stabilite. Kádár și Münnich au plecat din guvern cu 24 de ore înainte de a veni Nagy la noi.

Aici am precizat că tov. Hrușciiov a fost în Iugoslavia în noaptea de 1 spre 2 noiembrie. În dimineața de 2 noiembrie a avut loc convorbirea cu Szanto în legătură cu cererea de azil. Deci, după ce știau de acțiunea trupelor sovietice și și-au dat acordul și la o oră după dezlănțuirea trupelor sovietice, s-a refugiat Nagy la ambasada iugoslavă.

Kádár și Münnich n-au ieșit din guvern cu 24 de ore înainte, ci cu două zile înainte. — am precizat eu.

Ei au fost de acord.

Nagy și-a dat consimțământul să plece de la ambasada iugoslavă numai pe baza înțelegerii noastre cu guvernul Kádár — a continuat Rankovic. Dacă știa că n-am reușit să-i asigurăm șederea în Ungaria, fără îndoială că n-ar fi plecat de la ambasadă.

Noi am arătat că nu avem nimic împotriva plecării grupului lui Nagy în România, dar asta nu depinde de noi, ci de voința lor.

Nu suntem de acord cu aprecierea voastră că venirea lui Nagy în Iugoslavia ar fi adus daune prestigiului Iugoslaviei și rolul ei în treburile internaționale.

În acest moment s-a uitat Kardelj mirat de faptul că putea afirma acest lucru, care fusese în scrisoarea de răspuns la scrisoarea sovietică.

Cred însă că șederea lui Nagy fie în Ungaria, fie venirea lui la noi și nu în România, ar avea influență pacificatoare.

Apoi a luat cuvântul *Vlahovic*.

Se vede că noi privim lucrurile în mod diferit decât tovarășii români. Vreau să atrag atenția că nota noastră nu a avut scopuri diplomatice.

(Eu m-am referit la aceasta).

Aici sunt în dezacord cu tovarășii români.

Cunoaștem că la noi în țară comuniștii sunt foarte indignați că nu reușim să impunem respectarea acordului încheiat de noi cu Kádár în ce îl privește pe Nagy. Grija aceasta este pentru ca Iugoslavia să nu fie pusă într-o situație grea pe plan internațional.

De ce nu ați așteptat măcar câteva zile cu scoaterea lui Nagy din Ungaria?

Noi am făcut presiuni foarte serioase asupra lui Nagy când era la ambasadă, să-și dea demisia, pentru ca să-l ajutăm cu aceasta pe Kádár, și socotim că ieșirea lui Nagy din guvern înseamnă un real ajutor pentru Kádár, pe care voi l-ați anulat, îngreunând situația lui Kádár.

Intervine *Vidic*. Guvernul iugoslav și-a asumat garanția că împotriva lui Nagy nu se vor lua măsuri represive și că se va asigura deplina lui securitate, cu întoarcerea la domiciliul său.

În discuțiile lui Kádár cu noi [iugoslavii], acesta n-a amintit niciodată că Nagy urmează să fie dus în România.

Dar ce, oare Iugoslavia nu este și ea țară socialistă? De ce Nagy n-ar putea să vină la noi?

În răspunsul, nostru atât tov. Borilă, cât și eu, am dezvoltat mai pe larg argumentarea politică asupra necesității soluționării în felul acesta și nu altfel a problemei lui Nagy. Am descris situația din Ungaria, am întrebat dacă sunt bine documentați și dacă nu cumva nu cunosc situația din Ungaria, am arătat viața întreprinderilor, cum s-a produs spărătura aceea de grevă la Csepel, unde erau 40.000 de muncitori, care nu erau în greva aceea de 4 ore, când a prezentat Consiliul Central Muncitoresc revendicările acelea. Am arătat compoziția consiliilor muncitorești, că aproximativ 1/3 din ele sunt formate din fel de fel de elemente aventuriste, foști ofițeri deblocați, foști horthyști și care au căpătat curaj, s-au urcat pe mese și bancuri și au început să agite o masă muncitorească de mult dezorientată și dezarmată ideologic și politic, datorită incapacității partidului de sub conducerea lui Rakosi și Gerő, dar asta nu înseamnă că reprezintă clasa muncitoare.

Am arătat cum consiliul orășenesc din Budapesta n-a reușit să întrunescă majoritatea de voturi când a fost tras la răspundere de ce nu asigură greva în toate întreprinderile, că n-a avut autoritate să se impună și greva a fost înfrântă.

Am socotit situația și poziția țărănimii față de contrarevoluție, care a demonstrat că conține un potențial de o deosebită valoare pentru consolidarea Guvernului Kádár și că, dacă în acele zile s-ar fi găsit forțe conștiente, care să fi apelat la țărani pentru a-și apăra pământul cu arma în mână, probabil că situația și în orașe s-ar fi schimbat și că nimeni n-a făcut acest lucru pentru că își dădea seama că aceasta nu era o forță care să poată urma contrarevoluția.

Tov. Borilă a încercat să zugrăvească figura personală a lui Nagy, pentru că îl cunoaște.

Aici s-au aprins și l-au întrerupt de câteva ori.

Noi am renunțat la descrierea lui Nagy, pentru că ar fi dus la polemică.

Văzând atitudinea lor, am făcut propunerea pentru încercare – fără a avea un mandat în această direcție – arătându-le că suntem surprinși de felul cum pun probleme, că nici nu ne-am gândit că s-ar putea discuta să vină Nagy sau nu în România. Am considerat că le-am făcut un serviciu și am acționat convinși față de acceptarea lor și n-am venit aici să găsim o altă soluție. Problema Nagy este just soluționată, totuși dacă consideră că ar trebui găsită o altă soluție problemei Nagy, decât aceea existentă astăzi, este zadarnic să discutăm în doi, pentru că nu noi suntem singurii interesați, în primul rând este interesat Guvernul Kádár, și dacă este vorba să discutăm, să ne întâlnim toți cei interesați: Kádár, Iugoslavia, România și Uniunea Sovietică, care duce tot greul măsurilor economice și de apărare în Ungaria.

Ei au respins această propunere. Totuși în fața și acestei explicații largi pe care am făcut-o și foarte argumentat, ei n-au încetat să stăruie pentru eliberarea lui Nagy.

Kardelj a luat din nou cuvântul și s-a pus pe temeiul obligației de a se executa un acord încheiat, că partidul și guvernul nostru nu poate lua asupra sa odiul învinuirii, care s-ar putea aduce, de a nu respecta principiul dreptului internațional.

În al doilea rând, socotesc că principiul socialismului a pierdut și nu a câștigat. Iugoslavia a pierdut prestigiul său și greutatea ei în treburile internaționale și cu aceasta se aduc daune socialismului. Noi credem că se va găsi o ieșire principială, justă. Noi nu putem recunoaște situația care s-a creat, în ce situație ne vom găsi, cum vom apare în lume. Pentru noi aceasta este o problemă de încredere în Iugoslavia. Ne temem că reacțiunea va folosi aceasta împotriva noastră. Soluția este una: ori întoarcerea lui Nagy în Ungaria, ori venirea lui în Iugoslavia. Dacă credeți însă că nu puteți accepta ca el să se întoarcă în Ungaria, atunci poate pentru un început să se dea

posibilitatea unor delegații muncitorești să-l vadă, să-l vizităm, să se ia legătura între el și Kardelj pentru a discuta și a se înțelege.

Socialismul nu poate acționa numai restrâns la persoana lui Kádár și față de Armata Sovietică. Ce fel de socialism este acesta?

Ungaria nu așteaptă pomană, intervenție străină, ci așteaptă ca forțele interne ale ei să se manifeste. Noi nu vrem să-l eliberăm pe Nagy. El are responsabilitatea lui. Dacă Nagy ar fi venit de la început cu un program ca al lui Kádár, lucrurile ar fi fost altfel. Și sovieticii au făcut greșelile serioase.

Vlahovic intervine și spune că Nagy nu este făcut pentru astfel de situații.

Kardelj: are mâini slabe, nu știe să conducă, nu se pricepe, dar e o figură. Noi suntem interesați, ca și voi, ca relațiile dintre noi și dintre români și Uniunea Sovietică să nu se încordeze. Noi aceasta o subliniem pentru că nu vrem să avem numai o unitate formală.

Ați propus o întâlnire în patru pentru această chestiune. Nu știu ce poate ieși din aceasta. Poate mai degrabă o asemenea întâlnire va ascuți lucrurile mai rău.

Intervine *Rankovic*. Noi nu suntem indiferenți față de cele ce se afirmă în țările de democrație populară și în altă parte, că Nagy este agentul nostru. Noi n-am avut nici o legătură cu Nagy și nici cu grupul său. Noi am respins imediat această afirmație.

Noi la fel avem aceeași părere.

În încheiere, spune *Rankovic*, vreau să-l întreb pe tov. Bodnăraș care e părerea voastră, Guvernul Kádár a câștigat prin măsura pe care ați luat-o sau a pierdut?

Noi am răspuns aici că noi considerăm, după cum am arătat și până acum, că măsura de a-l scoate pe Nagy din Ungaria și a-i acorda vremelnic ședere în România reprezintă unul din cel mai însemnate ajutoare pentru Guvernul Kádár, pentru clasa muncitoare maghiară și pentru poporul maghiar și că noi suntem convinși de aceasta și că pe baza acestei convingeri, verificând la fața locului, nu putem în nici un caz avea în vedere, și credem că nici Guvernul Kádár nu va avea în vedere, vreo modificare a situației lui Nagy.

La care *Kardelj* a răspuns, să vedem ce o să iasă și din asta.

Kardelj părea mai dezarmat acum.

În continuare a vorbit *Rankovic*. Opinia publică din Ungaria ne indică că Ungaria are nevoie nu numai de ajutor material, că are nevoie indisolubilă [sic!] de

ajutor politic, în vederea stabilizării situației. Plecarea lui Nagy din Ungaria nu duce la stabilizarea situației.

Aceasta a prilejuit câteva explicații în legătură cu Nagy, revenindu-se la afirmațiile lui Nagy în ceea ce privește șederea în Budapesta dispusă de Tito, la care Kardelj spune: Aceasta este cred o născocire. Noi avem altceva în vedere. Noi avem în vedere de a asigura o colaborare între comuniști și forțele socialiste din Ungaria.

La aceasta, tov. Bodnăraș întreabă care sunt aceste forțe socialiste, întrucât după știrea noastră în Partidul Socialist Muncitoresc sunt unite aceste forțe într-una singură, aceea a partidului și că asupra acestui lucru reprezentanții fostului Partid Social Democrat au insistat foarte mult, după cum am insistat foarte mult și asupra unității clasei muncitoare sub conducerea partidului. Și am amintit pe Marosán, care a pus această problemă, aprobat de ceilalți.

Cine reprezintă aceste forțe socialiste și ce reprezintă ele?

La care *Kardelj* răspunde: Nagy reprezintă aceste forțe socialiste, iar forțele interne sunt acele elemente pe care partidul nu le va putea grupa în jurul său, care sunt refractare față de partid. Acestea le poate grupa Nagy în jurul său.

Ideea politică apare mai clar.

Rankovic arată că Ministerul Sănătății din Guvernul Kádár publică date statistice din care rezultă că din totalul celor răniți în luptă 60% sunt muncitori, 30% studenți și numai 10% alții, vrând să sublinieze că această cifră indică caracterul muncitoresc al întregii acțiuni contrarevoluționare.

A fost combătut și de tov. Bodnăraș și de Borilă.

Rankovic întreabă în continuare: Foarte bine, dacă măsura pe care ați luat-o față de Nagy are această justificare, de ce atunci i-ați luat și pe ceilalți?

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Ai scăpat un lucru. Când ai pus întrebarea despre ce reprezintă forțele socialiste și cum au răspuns, că gruparea în jurul lui Nagy, tu ai răspuns că Nagy este comunist.

Tov. Emil Bodnăraș:

Am arătat că Nagy este de peste 40 de ani în partid, după cum știm noi, cum îl puteți socoti altfel?

La care au intervenit mai mulți: Da, este adevărat, dar Nagy reprezintă prin popularitatea sa acele forțe pe care partidul nu a reușit și nu va reuși să le grupeze în jurul său, care sunt refractare liniei partidului.

Era clară formula lor, vechiul front, sau cum au ei Uniunea Socialiștilor, în care partidul reprezintă o părțică neînsemnată, 200.000 numai, iar 7.000.000 de unguri în jurul lui Nagy. Formula ciobului spart.

Rankovic a întrebat de ce i-ați luat și pe ceilalți (toți au zâmbit).

Am spus că acesta este statul major, generalul și toți conducătorii. Am spus că d-ta ești militar și știi cum vine aceasta.

Aici au preferat să nu mai ceară alte explicații.

Ca figură, pe Kádár l-am caracterizat un om cinstit, capabil, cu un cap luminat și care trebuie ajutat.

Și Rankovic și Kardelj au căzut de acord, în ceea ce privește însă ajutorul acesta depinde de el.

La care am arătat că nu depinde numai de noi, ci și de el, dar că nu trebuie împins într-o înfundătură în ceea ce privește soluționarea cu Nagy, la care Kardelj arată că noi suntem foarte nemulțumiți că Kádár nu ne-a răspuns de patru zile la nota noastră și că nu primește pe ambasadorul nostru, dar nu putea accepta să rămână fără răspuns. Noi cerem executarea acordului.

La care am arătat că Kádár va răspunde și răspunsul nu poate fi altul decât că nu poate consimți la readucerea lui Nagy în Ungaria și vom da prilej de discuții și de ascuțire a relațiilor.

La care *Kardelj* a arătat că noi nu vrem să încordăm relațiile, nu dorim aceasta, dar atragem atenția că nu putem renunța la acordul încheiat. Noi suntem gata să ducem discuții, fără a dăuna părților interesate. Ce credeți dacă noi ne-am întâlni la nivelul unor delegații guvernamentale cu ungurii (iugoslavii cu ungurii)?

Probabil a pus întrebarea aceasta, bănuind că noi vom fi împotrivă.

Noi am răspuns că asta este treaba dvs. Puteți să vă întâlniți, credem că este bine să vă întâlniți, o să cunoașteți mai bine situația și veți putea da ajutor efectiv guvernului Kádár.

La care *Kardelj* a spus că așteptăm întâi răspunsul lui Kádár.

Considerăm că sarcina în Ungaria este de a da posibilitatea clasei muncitoare să aibă influență asupra treburilor politice în țară.

Clasa muncitoare nu s-a putut în trecut pronunța, de aceea ea a recurs la armă și a dat revendicărilor ei un caracter destructiv. Noi [iugoslavii – n.n.] credem că Nagy Imre poate să ajute la rezolvarea acestei probleme.

La care noi am răspuns că suntem în dezacord cu aprecierea asupra rolului lui Nagy Imre. Noi [românii – n.n.] considerăm că Nagy Imre reprezintă un mare pericol pentru Ungaria și pentru clasa muncitoare maghiară și rămânem la punctul nostru de vedere și pe care evenimentele îl vor confirma.

Aceasta a fost problema întâi.

Am trecut la problema a doua, și anume a schimbului de păreri cu privire la încetarea duelului de articole, de cuvântări, de insinuări, de manifestări, care dau aparența încordării relațiilor dintre noi. Noi doar am enunțat problema.

La aceasta *Kardelj* a arătat că nu noi suntem aceia care am început și niciodată n-am crezut că asemenea schimburi de păreri în publicații ar fi folositoare. În fața partidelor socialiste au apărut o groază de probleme noi, care trebuie dezbătute. Este altceva, cum spune delegația română, să fie dezbătute în stradă, noi suntem de acord că nu este bine.

Am crezut că după declarația sovieto-iugoslavă de la Moscova totul va merge, deși au mai rămas unele deficiențe între noi și sovietici. Am căutat să convingem toată lumea și să ne convingem și pe noi că ele nu trebuie să ne despartă practic unii față de alții.

După întâlnirea de la Moscova a venit scrisoarea PCUS, cu scrisoarea la adresa Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia. Recunoaștem dreptul la critică, dar aceasta trebuie să fie deschisă și să ne fie adusă la cunoștință și nouă, dacă se referă la noi. După aceea au urmat atacuri la adresa Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia din partea albanezilor, a francezilor.

Am vorbit depre asta sovieticilor în Crimeea. Nu vrem să facem caz din aceste lucruri, dar am arătat că ele trebuie să înceteze.

Îndeosebi s-au adus acuzații în legătură cu pretinsul nostru amestec în Polonia și Ungaria. Noi n-am luat nici o atitudine publică față de aceste acuzați, crezând că atacurile vor înceta, pentru ca să ne pomenim cu articolul lui Enver Hodja, în care se vorbește de Iugoslavia, care a fost publicat în „Pravda“. Noi știm ce importanță se dă articolelor publicate în „Pravda“ și „Pravda“ nu s-a desolidarizat, deși nu excludem că cineva ar fi strecurat articolul acesta.

Uniunea Sovietică caută să arunce pe Iugoslavia vina pe care o are în Polonia și Ungaria. Credem că Comitetul Central al PCUS are partea sa de vină în evenimentele din Ungaria, pentru că multă vreme a sprijinit pe Rákosi și Gerő.

Pentru a lămuri situația și pentru a găsi forma de a manifesta hotărârea noastră de a da ajutor guvernului Kádár și a aproba public acțiunile trupelor sovietice în Ungaria, tov. Tito a ținut cuvântarea la Pola și a calificat lucrurile așa cum a socotit că trebuie calificate și credem că el a fost încă foarte moderat, dacă ținem cont că în Franța se duce împotriva noastră o campanie, calificându-ne [drept] agenți cumpărați ai imperialismului.

Credem că discuțiile au în fond o altă bază, că în aprecierea evenimentelor care au loc în lume nu există un punct de vedere unitar între partidele socialiste. De aici și discuțiile.

Iugoslavia are punctul ei de vedere. El este interpretat de ceilalți ca fiind o abatere de la pozițiile socialismului.

Dacă există diferențieri în această chestiune, atunci este mai bine să le spunem deschis pe nume, decât în spate, cum mai este obiceiul în unele partide comuniste.

Tito a avut un ton aspru față de Enver Hodja și era cu totul îndreptățit, dacă ținem cont ce au făcut albanezii, mergând până la împușcarea de oameni, dintre care unul cetățean al nostru.

În ceea ce privește viitorul, noi nu insistăm în a continua polemica în presă. Noi suntem de acord să ducem discuții pe probleme mari, ca problema poloneză, problema ungară și să facem o analiză serioasă a evenimentelor și nu polemică de gazetă. Aceasta ne-ar ajuta să ne apropiem.

Nu suntem principial împotriva ca să ne întâlnim, așa după cum delegația română a propus, pentru a discuta lucrurile în sânul partidelor comuniste, dar, în această situație în care ne găsim, abia credem că asemenea întâlniri ar putea aduce vreun folos. Așa cum ne-am adunat acum în doi, credem că am putea să ne adunăm și cu ceilalți. Pentru aceasta însă, cred că trebuie încetat polemizarea din presă, trebuie asigurată liniștea, ca o condiție premergătoare unor astfel de întâlniri.

Noi am cerut lămuriri cum văd ei această întâlnire, în doi, în trei?

El a arătat, și Rankovic a susținut, că exclusiv în doi. Până când tonul nu se va schimba este greu să ne întâlnim cu cineva. Am încercat să ne întâlnim cu francezii. Bebel, a încercat să ajungă la [lipsă în text - n.n.] dar a fost imposibil. Cu albanezii

am încercat să ne întâlnim, însă ei au refuzat. Dacă ne-am întâlni cu toții ar izbucni cearta între noi. Cred că este bine să ne întâlnim în doi.

Rankovic a arătat că noi avem o atitudine foarte pozitivă față de grija tovarășilor români pentru relațiile noastre de partid. Noi trecem peste diferitele delimitări care se dau atitudinii noastre în analizarea diferitelor probleme. Noi nu avem nevoie de greutate peste acelea pe care le avem, ne ajunge [sic!] Grecia, Turcia, Italia, Austria. Dacă le ținem numai pe acestea, sunt suficiente pentru Iugoslavia, dar nu putem trece peste manifestări ca acelea ale lui Enver Hodja, ca articolul lui, ca măsura [de] a împușca comuniști vechi, pentru vina de a fi luptat alături de partizanii noștri împotriva fascismului, nu putem renunța la acestea în interesul opiniei publice internaționale și a opiniei noastre publice.

Cred că toate poveștile cu amestecul Iugoslaviei în diferitele țări vor să acopere greutatea existente ale sovieticilor.

Iugoslavia are experiența sa, are metodele sale și nu vrea să impună nimănui punctul ei de vedere. Noi am făcut până acuma un schimb de experiență cu diferite partide, partidul italian, partidul sovietic, partidul român. Noi socotim că este necesar să asigurăm normalizarea relațiilor și cu Uniunea Sovietică și cu țările de democrație populară, pe bază de loialitate și în mod deschis. Când s-au normalizat relațiile între noi și voi din lagărul socialist, am socotit aceasta o mare victorie.

Când recent ni s-a cerut explicații de ce Tito a luat cuvântul la Pola, noi am dat explicațiile, așa cum le-a arătat tov. Kardej (Uniunea Sovietică când le-a cerut explicații).

Vrem să vă arătăm însă un document din care să vă convingeți că dorința noastră de înțelegere este grav călcată în picioare. În Albania s-au făcut cei mai puțini pași pentru a ajuta la normalizarea relațiilor cu noi. După ce Enver Hodja s-a întors de la Moscova, venind de la Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist Chinez, el a intrunit Bir. Pol. al P. Comunist Albanez și a ținut un raport cu privire la Iugoslavia, care a fost aprobat de Biroul Politic și difuzat sub forma unei instrucțiuni cu concluziile Biroului Politic privind Iugoslavia.

(Ne-a citit câteva pasaje din instrucțiuni).

Că teza iugoslavă - se spune în instrucțiune - că există mai multe căi spre socialism este profund greșită. Biroul Politic al Partidului Comunist Albanez condamnă amestecul Iugoslaviei în treburile Ungariei, că s-au adus mari distrugerii

economiei maghiare, acțiunea de eliberare a bandiților de drept comun, că toate acestea sunt opera agenților iugoslavi pentru a discredita prestigiul PCUS în lume.

Dacă - spune Ranković - există în lagărul țărilor socialiste un element antisovietic activ, apoi acest element este Enver Hodja. El face cel mai mare rău Uniunii Sovietice cu metodele sale de lucru. A împușcat recent trei oameni, printre care o femeie, pentru motivul că ar fi fost legați de o țară străină. Se înțelege că este vorba de Iugoslavia. Firește că noi acest lucru nu-l putem accepta.

Kardelj. Noi nu putem să nu facem o legătură între acest document citit de Ranković și articolul din „Pravda” publicat de Enver Hodja, dar noi dorim să terminăm cu situația creată. Noi suntem de acord să încetăm polemica, cu condiția ca și alții s-o înceteze și apoi să ne întâlnim de la partid la partid.

Încă un exemplu. „L'Humanite” a publicat că rezoluția Bir. Informativ cu privire la Iugoslavia trebuie considerată ca un lucru just...

Suntem gata să încetăm agitația și polemica.

Ambasadorul nostru ne-a informat că în Iugoslavia este o stare de îngrijorare care se manifestă cu prilejul diferitelor ședințe în organizații, unde se prelucrează discursul lui Tito și unde oamenii se întreabă îngrijorați, într-adevăr ne propunem să fim în conflict cu toții în jurul nostru? Pregătim condițiile pentru a reveni la 1948? Nu avem destule greutăți, ce înseamnă împărțirea aceasta de sfaturi de către Tito?

Este o situație încordată, mai cu seamă că au și greutăți economice foarte mari, sunt nevoiți să revizuiască o mulțime din planurile lor - mi-a spus Kardelj.

Au rămas în urmă în agricultură și recunoaște că are dreptate Hrușciiov că am rămas în urmă în agricultură, dar nu putem face o cotitură bruscă pentru că se sparge căruța.

Cu acestea discuțiile noastre s-au încheiat.

Din ce am consemnat aici și din cele desprinse din atitudinea, manifestările lor rezultă pentru noi clar că ei au avut un amestec nemijlocit în pregătirea evenimentelor din Ungaria, că au organizat acest lucru și că principalul lor agent este grupul Nagy și că ei au fost depășiți de evenimente.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

N-au contat pe intervenția reacțiunii.

Tov. Emil Bodnăraș:

Au fost depășiți, au încercat să salveze pe agenții lor, că s-au gândit să-i ducă în Iugoslavia și au recurs la a-l adăposti la ambasadă, cu riscul dezlănțuirii acelor nedumeriri că au apreciat că intervențiile sau perspectiva de a se amesteca din partea noastră și a altora i-a îngrijorat profund și au căutat o soluție locală, care să rezolve lucrurile și această soluție au pregătit-o spre a spori greutatea Guvernului Kádár, prin sabotaj și pentru a crea condiții obiective ca să poată veni și spune că Nagy este dispus să ajute.

Așa se explică și poziția lui Nagy, că eu sunt singurul care poate salva Ungaria. S-au grăbit să vină cu un aranjament, prevenind acțiunea noastră.

În 22 îl eliberăm pe Nagy; mai este încă grevă.

În 23, zi în care după părerea lor Nagy trebuie să fie liber, lansează ora de rezistență împotriva Guvernului Kádár, care a dat impresia că toată Budapesta este împotriva, pentru a putea veni cu formula completării guvernului cu Nagy.

Aceasta este sensul afirmației lui Nagy, că peste câteva zile Tito ve veni cu o altă apreciere despre mine, pentru a-i crea lui Nagy autoritatea necesară și a-l face pe Kádár să-l accepte.

Asta este convingerea.

Au luptat pentru agentul acesta 5 ore, s-au zbatut să ne convingă. Au trecut peste toate considerațiunile că Iugoslavia ar simți știrbit prestigiul ei sau autoritatea sa și la asta au renunțat, doar, doar să ne convingă să-l dăm pe Nagy din mână. Se vedea pe fața lor, din atitudinea lor, durerea de a fi pierdut acest grup, care trebuie să reprezinte agentura lor, de a forma o agentură cu centrul la Belgrad. Vechea lor năzuință.

Totuși ei își dau seama că nu pot merge până la extrem, că au greutăți și interne și dificultăți internaționale, că nu le-ar sta frumos, după o primire așa frumoasă la noi – au fost primiți cum n-a fost primită nici o delegație socialistă în Iugoslavia – să fie împotriva șederii lui Nagy în România.

Deci, în față acestei situații interne și internaționale, mai cu seamă față de țările socialiste de care ei nu sunt indiferenți, ei își dau seama că dacă se poate vorbi de prestigiul lor se datorește tocmai acestor legături și este de presupus că nu doresc ascuțirea în continuare a relațiilor, însă depinde și de fermitatea noastră, ca să-i împiedicăm să meargă la ascuțirea lucrurilor.

Noi nu ne-am spus toate argumentele în legătură cu guvernul Nagy. Noi avem argumente mai puternice, deci nu putem consimți niciodată la un Guvern Nagy sau în care să fie Nagy și Losonczy, pentru că este clar că instaurarea guvernului Nagy, cu anturajul din acele zile, ar fi însemnat liberalism, deschiderea focului; aceștia ar fi început o politică revizionistă și ar fi putut să ne oblige să facem o anumită politică față de Belgrad.

Aici au fost planuri mari. Așa a apărut și cu aprecierea aceea. Toate acestea prin înlăturarea lui Nagy au fost dejucate, fiindcă n-au un alt agent de suprafața lui Nagy și nu poate juca rolul pe care Nagy ar fi putut să-l joace.

Toată această expunere am făcut-o [Bodnăraș] ieri în fața Prezidiului Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ceva mai puțin decât aici, dar esența asta este.

Se vedea din intervenția tovarășilor în timpul expunerii făcute de tov. Gh. Gheorghiu-Dej și de mine, acordul lor cu diferitele aprecieri și orientarea noastră. De unde Prezidiul a fost la început de părere că această întâlnire nu a dat prea mult, totuși au trebuit să recunoască - și aceasta s-a concretizat în cuvântul de încheiere al tovarășului Hrușciov - că noi am procedat just.

Îndeosebi s-a subliniat ajutorul pe care l-au dat în Ungaria și asta de două ori, pentru că noi am avut înainte o ședință cu tov. Hrușciov și Bulganin, care au apreciat ajutorul față de Ungaria foarte pozitiv și că am procedat și ne-am orientat just, întrucât noi avem un rol activ în soluționarea problemei.

Au spus [sovieticii - n.n.], noi suntem de acord cu aprecierea voastră, care în încheiere am prezentat-o, ca și aceea asupra evenimentelor din Ungaria, asupra orientării Iugoslaviei și într-adevăr ei au acționat exact așa cum voi vedeți, cum ați descifrat din discuțiile cu ei.

Au exprimat mulțumirile Prezidiului pentru aceste acțiuni pe care le-am făcut și au spus că cred că sunt cu toți de acord asupra fondului și a poziției. Și toți erau de acord.

În ce privește pe Tito, cuvântarea lui, Goșneak a declarat că Tito a vorbit fără un text pregătit, că a improvizat și datorită acestui fapt s-au stabilit multe incoerențe, pe care presa nu le-a corectat.

Goșneak a declarat că socotește justă acțiunea trupelor sovietice în Ungaria și, că de astfel, și ei ar fi acționat. Într-adevăr că în Iugoslavia poporul este îngrijorat de situația care s-a creat, că se simte, după articolul nostru critic și obiectiv, o preocupare

să îndrepte greșelile și suntem de acord cu tovarășii români că nu trebuie să umflăm lucrurile, nu trebuie să le dăm proporții.

Noi am avut un articol redacțional, iar ei au răspuns printr-un scrib de mâna a doua, documentarea este justă, cu aceasta să punem capăt.

În ceea ce-l privește pe Enver Hodja, a arătat că într-adevăr albanezii au făcut prostii mari, că noi i-am prevenit printr-o telegramă să fie atenți cu judecarea celor trei, la care n-au dat curs, dar sigur că ei nu sunt un comitet regional al nostru ca să-i tragem la răspundere.

Hodja urmează să vină în Uniunea Sovietică, vom sta de vorbă cu el și vom clarifica lucrurile, o să-i spunem părerea.

La recepția la care am fost ieri, i-am spus lui Miçunovic părerea noastră cu privire la Hodja, însă i-am atras atenția că este o deosebire fundamentală între dezaprobarea noastră și a lor. Voi îl dezaprobați pentru că vreți să-l răsturnați, noi îl dezaprobăm pentru că vrem să-l întărim. În această privință nu poate interveni nici un compromis.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Noi am atras atenția acolo asupra necesității de a nu se ascuți relațiile cu Iugoslavia, după ce s-a făcut atâta pentru normalizarea acestor relații. Am fost îngrijorați de caracterul ascuțit al polemicilor care au avut loc, de acest duel, care s-a produs și după cât se pare continuă. Am exprimat părerea negativă privind articolul lui Enver Hojda în „Pravda”.

Orice, numai proștii nu-și pot da seama că era la adresa Iugoslaviei și într-un conținut inadmisibil și în numeroase locuri exprimă ura Comitetului Central, al [sic!] comuniștilor din Albania, al [sic!] poporului albanez față de acei care...

Este clar cine sunt aceia și nu a făcut nici un pas serios pe calea îndreptării acelor momente care împiedică normalizarea relațiilor cu poporul iugoslav, nu s-au făcut pași serioși în această privință de către tovarășii albanezi.

Noi ne vom spune părerea și tovarășilor albanezi. Considerăm că nu este în interesul nostru, acuma în împrejurările internaționale date, să aibă loc o asemenea polemică.

Noi înțelegem starea de spirit a tovarășilor albanezi, fiindcă știm din propria experiență. Noi am spus la timpul său lui Tito și o vom spune și în viitor, în legătură cu metodele pe care le folosesc în treburile interne, și aceasta nu trebuie să constituie

un motiv de publicații, mai bine să te întâlnești, să discuți, să înlături această stare. Și astăzi nu putem spune că ei nu mențin legăturile cu elementele lor vechi și să dăm drumul la polemică?

Ei [sovieticii - n.n.] au spus că tovarășii albanezi sunt înfierbântați și că vor discuta cu ei când vine Enver Hodja în Uniunea Sovietică și acuma și noi [românii - n.n.] va trebui să ne spunem părerea față de tovarășii albanezi, ca să nu se creadă despre noi că discutăm în spate. Poate nu vor fi de acord, dar e o obligație tovarășească să ne spunem părerea. Este treaba lor dacă vor lua sau nu măsuri, nu ne amestecăm în treburile lor interne.

Trebuie să spun că atât la prima întâlnire, unde în mai puțin de o oră s-a adus la cunoștință despre convorbirile acestea cu iugoslavii, cât și la întâlnirea cu Prezidiul Comitetului Central al PCUS, unde pe larg au fost prezentate lucrurile, aproximativ așa cum au fost prezentate în fața Biroului Politic, a fost ascultat cu foarte mare atenție, cu foarte mare interes și din care expunere s-a desprins scopul urmărit de noi, faptul că noi nu putem privi indiferenți desfășurarea evenimentelor și că avem o orientare justă; scopul pentru care ne-am înțeles cu iugoslavii să discutăm - cum a fost prezentat - în urma acestei convorbiri lucrurile sunt mult mai clare. Adică [să] precizeze pozițiile noastre în legătură cu Nagy și grupul său, în legătură cu anumite aspecte legate de evenimentele din Ungaria, sunt mult mai clare, atât în ce privește poziția lor, cât și poziția noastră.

Scopul între altele era de a tempera zelul iugoslavilor în ce privește acest grup, în frunte cu Imre Nagy, interesul care îl au pentru acest grup, de a căuta să obținem de la ei să înceteze cu insistențele acestea de a-l avea pe Nagy. Am rămas însă fiecare la poziția noastră.

Argumentele lor au fost foarte șubrede și cu ușurință au fost dărâmate, cu atât mai ușor a fost tovarășilor noștri cu cât poziția aceasta a fost categoric principială și nu ne-am dus acolo cu scopul de a ne certa, ci cu scopul de a lămuri lucrurile. Le-a fost deosebit de greu de a ne combate și veți vedea din stenogramă de câte ori se contrazice fiecare persoană în parte și persoanele care au participat la discuții din partea iugoslavă și argumentele slabe, aproape inexistente, pe care ei le-au adus cu acest prilej.

Astăzi multe lucruri ne sunt mai clare decât înainte și probabil că ne vor fi și mai clare în măsura în care vom cunoaște din discuțiile cu grupul acesta al lui Nagy și Imre Nagy în persoană în ce măsură s-au împlinit acțiunile iugoslavilor în Ungaria cu

activitatea acestui grup, fără să umflăm lucrurile, pentru documentarea noastră; în primul rând, pentru a ne da seama mai bine unde poate să ducă asemenea acțiuni și pentru a lua măsuri, continuând cu perseverență la înlăturarea pericolului de agravare a relațiilor cu Iugoslavia, de ascuțirea relațiilor, de a continua pentru relațiile prietenești, sincere, loiale, pentru că nu se poate ca ei să nu-și fi dat seama că nu au de-a face cu oameni care își dau seama și știu să descifreze ce s-a petrecut în Ungaria.

Socotesc felul cum au fost duse discuțiile la această întâlnire cu iugoslavii și rezultatele acestor discuții de foarte mare importanță și propun Biroului Politic să fie aprobată activitatea delegației noastre.

De asemenea, să fie aprobată activitatea delegației care a fost în Uniunea Sovietică pentru a informa și a schimba părere cu conducerea PCUS în legătură cu evenimentele din Ungaria și în special în legătură cu convorbirile care au avut loc între noi și iugoslavi în problema grupului Nagy.

Noi n-am avut timp să întrunim înainte Biroul Politic și am socotit că aceasta o putem face după ce se întorc tovarășii noștri.

Este îmbucurător faptul că noi n-am stat inactivi, n-am privit ca simpli spectatori evenimentele din Ungaria. Eram direct interesați ca aceste evenimente să se desfășoare în interesul poporului maghiar și al socialismului din Ungaria și în interesul nostru, deci n-am stat în expectativă, n-am lăsat numai Uniunea Sovietică să se descurce cum poate acolo și așa am dat o foarte mare contribuție, prin însăși aprobarea cererii făcută de Guvernul Kádár de a primi ajutor din partea trupelor sovietice, care s-a făcut și cu aprobarea Iugoslaviei, în cele din urmă, după cum ați ascultat, deși ei dau o anumită nuanță, diferită de felul cum privim noi lucrurile.

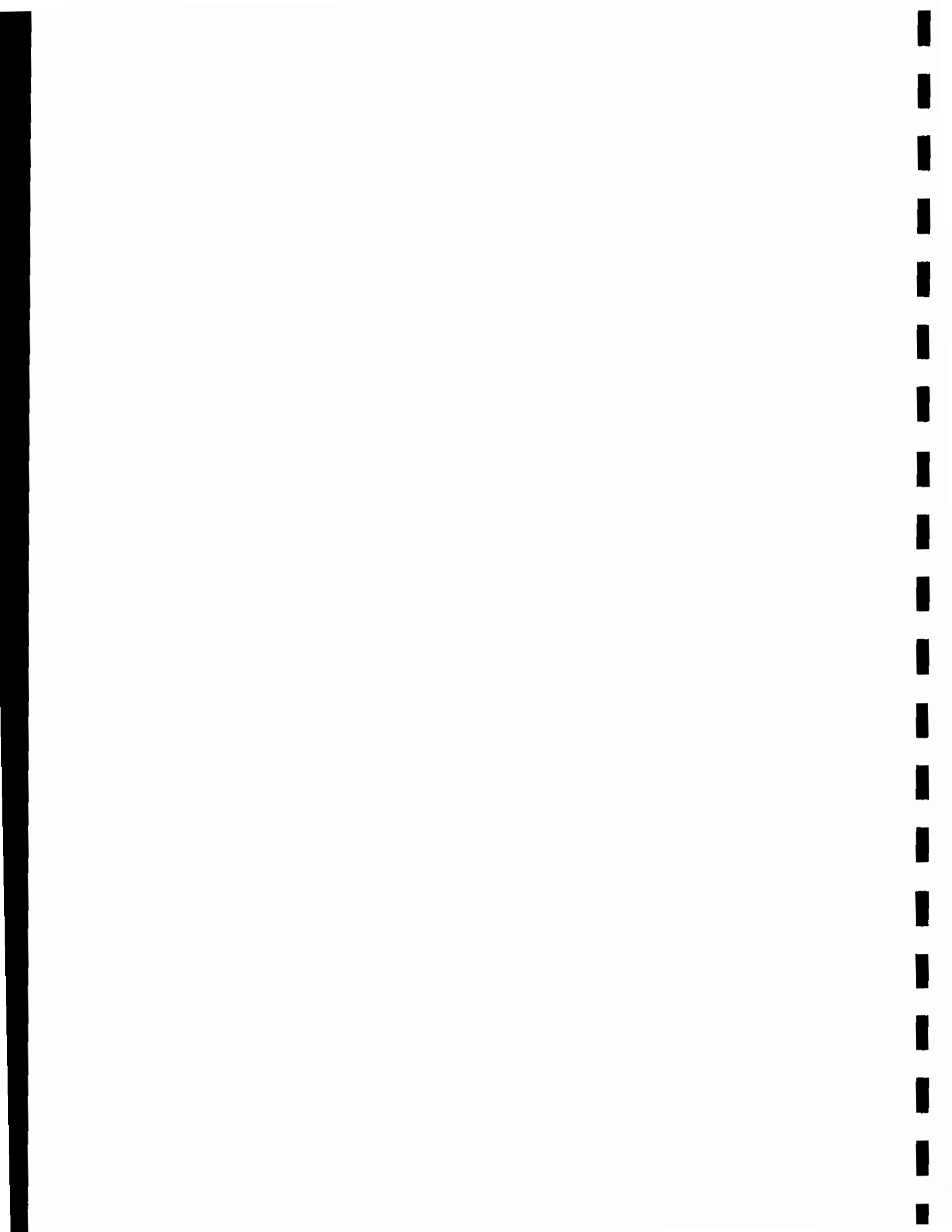
Să fie aprobată, de asemenea, și activitatea delegației care a fost la Budapesta, a cărei rezultat o cunoașteți [sic!].

Aprecierea făcută de Prezidiul Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice cu privire la contribuția noastră în Ungaria în restabilirea situației normale și ajutorarea guvernului Kádár și a conducerii Partidului Socialist Muncitoresc și a Guvernului muncitoresc-țărănesc din Ungaria, în frunte cu Kádár, este pozitivă din partea tovarășilor. Foarte frumos și cald apreciat din partea tovarășilor, ca cele ce au urmat și despre care ați fost informați.

3.12.1956

- ANIC, fond CC al PCR - Cancelarie, dosar nr. 174/1956, f.1-44;

Vezi și *Explozia. Percepții române, iugoslave și sovietice asupra evenimentelor din Polonia și Ungaria*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1996 (ediție întocmită de Corneliu Mihai Lungu, Mihai Retegan; postfață de Florin Constantiniu), p.328-357



1956, noiembrie 2, București. Stenograma ședinței Biroului Politic
al C.C. al P.M.R., în care Aurel Mălnășan și Valter Roman
au prezentat informații despre situația din Ungaria

Tov. Mălnășan:

Noi ne-am făcut notițe, dar le-am lăsat la ambasadă, la Budapesta, așa că trebuie să ne bazăm pe memorie și eventual să redăm faptele din constatările noastre și cu cine am luat contact, din care se pot trage concluziile necesare.

Noi, în primul rând, am luat contact cu reprezentanți ai Crucii Roșii, pe aeroport chiar, cu care am stat de vorbă și ne-am interesat care este situația acolo și ce a reieșit din răspunsurile lor a fost aceea că o mișcare națională de independență - aceasta cu care am stat de vorbă era membră de partid, activistă a Crucii Roșii Maghiare - o mișcare de independență, foarte naturală, foarte normală, că însuși poporul a fost acela care s-a ridicat împotriva asupririi, împotriva terorii, împotriva stăpânirii sovietice ș.a.m.d.

Am întrebat cum se privesc astfel de lucruri, această atmosferă antisovietică. A spus lucruri care se cunosc din ziare și care au constituit baza propagandei reacționare în ce privește dezvoltarea spiritului antisovietic. A început cu felul de ocupație, cu felul de comportare a unei părți, cu stalinism și continuând cu acordurile economice care erau în detrimentul Ungariei și, în ultima instanță, această intervenție a Armatei Sovietice la Budapesta împotriva demonstranților.

Pe drum noi am avut o pană și a trebuit să ne oprim. S-au adunat în jurul nostru câțiva copii, un muncitor, un inginer și care spuneau că nu lucrează. Au fost, au luat salariile. Dar nu am vrut să-i întrebăm, nici să provocăm o adunare, nu era situația de așa natură, dar au început să vorbească. Au spus că au luat salariile, unul era de la calea ferată, dar ei nu lucrează până ce nu se retrage Armata Sovietică. După aceea au întrebat la noi ce este, când o să fie o mișcare similară, mișcare revoluționară de eliberare ș.a.m.d.

În oraș - grupe de aceștia de tineri de 16-17 ani, băieți și fete, au fost puțini vârstnici înarmați, care legitimau toate mașinile care treceau, cu excepția, la unele puncte de control, a mașinilor diplomatice.

Camioane încărcate, tot cu tineri din ăstia cu arme, care rechiziționau mașini pe drum.

La aeroport se filma scoaterea stemelor cu 5 colțuri de pe frontispiciul clădirii aeroportului; au adus special aparatele de filmat de la cinematografie și se filma dărâmarea stelei.

Pe tot parcursul – drapelul național și tineri cu șepcile acelea ale lor „bocskai sapka” cu tricolor, toată lumea cu tricolor, cu banderole tricolore, lume pe străzi. Asta a fost prima impresie.

Am luat apoi primul contact cu soția lui Erdei, pe care o cunoașteam, soția lui Erdei Ferenc, care vicepreședinte a fost și vicepreședinte mai era când am plecat noi de la Budapesta, vicepreședinte al Consiliului. Ea era pe vremuri deputată, a fost aici și cu delegația parlamentară maghiară.

Ea spunea: „nici nu eu știu unde o să ajungă”, încearcă să realizeze o politică coaliționistă, să se reînființeze partidele, care să meargă alături de partid, Partidul Național-Țărănesc, Micii Agrarieni, că în Tildy are încredere, că Tildy merge cu ei și, în sfârșit, să formeze o bază politică, o forță politică pe care să se poată baza; o forță politică mai largă, având în vedere distrugerea liniei existente a partidului.

Ca cauze, ca motive de izbucnire a acestei acțiuni, ea găsea că nu s-au luat măsuri din timp pentru satisfacerea unor revendicări patriotice. Ea era cuprinsă de aceeași atmosferă care s-a manifestat în rândurile intelectualității și care o cunoaștem: independență, patriotism, trecut național, libertate, împotriva monopolului partidului.

După aceea am luat contact cu Vas Zoltán are această sarcină de a asigura aprovizionarea populației, pe care o realizează. O realizează pentru că, spune el, au rezerve și distribuie rezervele care s-au strâns, din colectări și din cotele gospodăriilor de stat ș.a.m.d.

Ei acum transportă - au organizat, au făcut o organizație – și transportă (pe lângă contribuția țăranilor de care dispun), ei acum consumă rezervele de stat, distribuie la Budapesta din rezervele de stat.

Și acum se creează următoarea situație: muncitorii iau salariu, nu muncesc, nu produc, au totuși pentru moment de unde să se aprovizioneze, o situație convenabilă, nu sunt constrânși ca să muncească, iau salarii, aprovizionarea se face.

Vas se plângea de situație. Cerându-i explicația care a fost cauza că s-a ajuns până aici, explica prin situația care a existat în Comitetul Central și în partid în primul rând: lipsa de unitate, conducere arbitrară, înlăturarea a o serie de oameni, activiști,

cadre de partid. Se plângea și el că și el a fost înlăturat – și o cauză, spunea el, copierea mecanică a metodelor sovietice, fără să se țină cont de condițiile din Ungaria. El spunea: și emblemă și planificare și totul s-a copiat, fără să se țină cont de anumite condiții existente în Ungaria și la care trebuie să fie adaptate.

Perspectiva el o vedea foarte sumbră. Spunea că din punct de vedere economic o să aibă inflație și ei vor avea o situație economică foarte proastă și că nimic nu-i va salva decât eventual dacă americanii o să le dea ajutor, 300 milioane de dolari.

El făcea o apreciere între situația din țările de democrație populară și Iugoslavia. El fusese în Iugoslavia înaintea delegației maghiare și a scris și un articol despre condițiile de acolo, care a fost oprit să fie publicat de Biroul Politic. El era revoltat pentru aceasta. Și făcea aprecieri comparative că în Iugoslavia, cu toate că nivelul de viață este mai scăzut, entuziasmul, inima oamenilor e mai legată decât la noi sau oricare altă țară de democrație populară. Se referea la formele acestea de conducere autonomă ș.a.m.d. Acolo, spune, lumea simte mai mult că este stăpână decât la noi, unde punem în comune oameni aleși de partid sau care nu e [sic!] bine văzut de comună, dar îl ținem acolo să colecteze, să strângă impozit ș.a.m.d., este urât, nu este ales el de către oameni cu cel mai mult prestigiu din sat, chiar dacă nu e membru de partid, spune el, și ne-a avertizat foarte insistent să învățăm din ceea ce s-a întâmplat la ei și cu metodele folosite la ei și să ținem cont că va izbucni un val antiromânesc. Spunea că lumea la ei ne urăște, așa spune el, că deja s-a lansat lozincă „nem, nem, soha”, vechea lozincă șovinistă iredentistă maghiară și că ne putem aștepta la izbucnirea unui val, această etapă, prima fază, care va avea loc la izbucnirea unui val șovinist iredentist antiromânesc.

El spunea despre Nagy că are intenții cinstite, că el a fost în dosul acestor mișcări Petöfi ș.a.m.d., cercul Petöfi și mișcarea intelectualilor în scop patriotic, dar cu intenția bună de a schimba lucrurile, așa spunea Vas.

Acum încearcă să se stabilizeze, nu se știe cum va reuși. El era de părere că în general, nu era de părere că se fac prea multe concesiile, ci era de părere că concesiile se fac prea târziu, că nu se fac rapid.

El mai spunea că și tovarășii sovietici au fost greșit informați mult timp despre situația din Ungaria, fiind informați numai de către Rákosi și Gerö și neinformându-se mai amănunțit, mai serios, și pe baza aceasta ei au avut o poziție nejustă, atunci când au susținut ca să rămână Rákosi. Că dacă Rákosi ar fi fost schimbat mai dinainte, poate că n-ar fi fost motiv pentru declanșarea acestei acțiuni.

Cam asta a fost. Nu pot să redau toate detaliile. După câte îmi aduc aminte, cam asta a fost cu Vas Zoltán, care la despărțire a lăcrimat, a plâns. El a spus că de 8 zile lucrează acolo, el o să mai lucreze, el lucrează pe linie de aprovizionare. Era și confuz. La un moment dat m-a confundat cu un fost ministru, un fost reprezentant de acolo al Iugoslaviei și vorbea ca atare și a spus lucruri de care bine că mi-am adus aminte.

În acest moment, când el m-a confundat, el spunea: dumneavoastră trebuie să ne ajutați, neapărat să ne ajutați – considerând să suntem iugoslavi, la un moment dat. El mă cunoștea bine, dar el era zăpăcit, era de 8 zile acolo și era confuz de-acuma și n-a băgat de seamă. După aceea, s-a redresat și am clarificat cine suntem din nou. La început știa foarte bine, ne cunoaștem foarte bine, dar la un moment dat a greșit și atunci spunea: Dv. trebuie să ne ajutați neapărat. Ajutorul iugoslav pentru noi este foarte important. Și spunea să nu ne cereți să plătim datoriile de război, și așa n-o să le putem plăti și faceți un gest, ceva, sau amânăm, sau renunțăm sau faceți un gest, ceva. Și veni vorba de problema naționalităților, de problema minorităților. El spunea tot în acest moment: la Dv. e rezolvată problema pe baze leniniste, nu ca în România.

Când s-a lămurit că noi suntem români, el a spus; apoi eu vreau să fiu sincer cu voi, eu îmi mențin părerea; la voi este încă o problemă, voi credeți că este rezolvată, dar încă nu este rezolvată. Pe urmă, forma aceea de autonomie care ați dat-o voi nu este autonomie și gândiți-vă foarte bine pentru că nu uitați că ungerimea de acolo ascultă Radio Budapesta, că Lucas Matyi e așa de răspândit la voi, că ungurii se orientează încoace. Dați mai multă libertate și rezolvați mai just pe baze leniniste problema.

Cam asta a fost cu Vas.

Apoi, pasul următor, întâlnirea următoare, a fost cu acești tovarăși.

Întâi noi ne-am dus la Kádár. La întâlnire erau cu toți împreună. Ne-am apucat să vorbim cu toții, cu toată conducerea de alaltăieri a partidului. Asta era în parlament.

Kádár mi s-a părut foarte obosit și cu idei nu îndeajuns de clare, despre situație și despre perspectivă. Mie mi s-a părut și ceea ce spuneau alții, că el este bine intenționat, că este cinstit, dar el și înainte a spus – am avut alte informații – că după reabilitarea lui, când era vorba să fie pus într-o muncă de conducere, că el nu e capabil, el nu e în stare după ceea ce a trecut, a spus că nu poate să facă, el a distrus și nu poate să facă față.

Aici, în mare, cam tot același lucru a reieșit în ce privește partidul. Până în ultimul moment, o unitate asupra măsurilor care trebuie să se ia n-a existat. Au existat contradicții. N-au apelat la muncitori.

Atunci când s-a întâmplat manifestația și când această manifestație, considerată de ei, care au vrut să o oprească totuși, și-au dat seama că poate să se extindă, să se transforme și n-au mai reușit s-o oprească și când s-au alăturat la această manifestație și alte și alte grupuri, de acuma a început să se piardă.

Au lăsat să decurgă lucrurile așa de la sine putere, sperând probabil că se vor liniști, se va face demonstrație și se vor retrage.

Ce mai spuneau ei? Kiss Károly îmi spunea că Comitetul Central însuși a fost foarte slab. A avut un caracter reprezentativ, să fie un academician, să fie un ofițer, să fie un țăran, să fie nu știu cine, pe o bază de democratizare, dar nu pe bază de capacitate, de devotament, de aport pe care membrii Comitetului Central trebuia să-l aducă. Și când Comitetul Central se întrunea să ia o hotărâre, discuțiile și hotărârile erau în mâna câtorva oameni și membrii Comitetului Central în bună măsură nu participau la aceste discuții. Plus că nici în cadrul Comitetului Central nu exista unitate de vederi. Era poziția unora care erau ferm pentru transformări radicale și lichidarea întregului trecut rákoșist, spunea el, și alții mai liniștiți, care cereau măsuri și împiedicarea acestei lăbărțări a lucrurilor.

Însă ei de la început nu s-au bazat în suficientă măsură pe mase. Ei au discutat, au discutat, s-au adunat, au adus hotărâri între ei, dar nu s-au bazat pe mase. Masele le-au fost luate de sub influență.

Și Kiss spunea de acest aspect al înlăturării cadrelor vechi, a cadrelor de bază ale partidului și a înconjurării, a ridicării unor elemente incapabile, care, când au venit momentele acestea grele, n-au mai existat, n-au mai stat pe poziție, au dispărut.

Ca perspectivă, ei vedeau lucrurile, de asemenea, în această încercare, de a asigura prin concesi, de a asigura o oarecare stabilitate, încercând să regrupeze ceva forțe pe care să se bazeze.

Vas spunea „las' că de acuma va fi un regim democratic” - revin pentru că sunt ideile legate - va fi un regim democratic, cu alegeri libere, în care partidul, el speră, că ia vreo 20% din voturi, așa transformat cum o să fie și că probabil o să dea drumul să intre în țară și Nagy Ferenc și o să intre și cei vreo 25 mii de jandarmi care stau la granița austriacă, foști jandarmi horthyști emigrați, care stau la granița austriacă înarmați ș.a.m.d.. A reieșit clar că de acuma au și pătruns din Austria

elemente din emigrația maghiară, în mod organizat, foști ofițeri horthyști și că aceștia, împreună cu baza lor, care au avut-o în țară, organizată, sunt aceia care au dirijat partea armată, organizarea armată a acestei acțiuni. S-a ajuns acolo încât a venit [sic!] în audiență să trateze cu Nagy și cu ceilalți miniștri acolo ofițeri horthyști în uniformă horthystă. Și au pus imediat bereta horthystă.

Vă spuneam cu armata. În momentul când s-a desfășurat prima manifestație, care a avut caracter de manifestație – interesant acest aspect – de manifestație patriotică bine intenționată la început, cu imnuri muncitorești – la statuia [lui] Bem, s-a trasformat apoi în manifestație reacționară. Au fost copleșiți și au venit cu imnurile vechi maghiare, naționaliste etc.

Față de aceasta, singura unitate pe care s-au putut baza au fost unitățile securității maghiare. Armata s-a distrus, parte a dispărut. Activul de partid n-a existat. Securitatea a fost singura care a apărât Radio-ul, care a apărât alte sedii și care a ajuns să fie nimicită în bună măsură, pentru că, neavând sprijinul altor forțe, însăși armata a tras în Securitate. Poliția a dispărut. Poliția nu că a dispărut, dar o bună parte a ei s-a alăturat răsculaților și Vas îmi spunea: „noi am ținut securitatea, am îngrijit-o, i-am dat condiții privilegiate, ea a rezistat cât a putut, dar iată Miliția n-am asigurat-o, n-am avut-o în mână și am ajuns ca miliția populară a statului nostru, care trebuia să apere statul, să tragă împotriva organelor securității, să se îndrepte împotriva organelor securității“.

Copii și fete de 12 ani, înfășurați cu grenade, s-au aruncat în fața tancurilor sovietice și așa erau de antrenați în lupta antitanc, încât la un singur punct, în câteva minute, au distrus 11 tancuri sovietice cu grenade. Furia antisovietică a atins o culme de ne închipuit.

Tov. Valter Roman:

Eu am să fiu foarte dezordonat pentru că n-am putut să-mi adun gândurile.

Eu aș vrea să vorbesc câte ceva despre probleme de partid, din tot ce am putut culege cam ce ar fi cauzele care au determinat aceste evenimente. Deci, eu nu iau pe oameni și am încercat să însumez aceste cauze. Deci, după părerea generală rezultă că cauza principală ar fi proasta și sectara conducere a lui Rákosi și e adăugat la aceasta Gerő care tot a mers pe vechea linie; că nu s-a ținut cont de specificul Ungariei, anume, de faptul că Ungaria este o țară catolică, cu vechi tradiții catolice; că Ungaria a luptat contra Armatei Sovietice până la capăt și nu a întors pe drum armele, deci era sentimentul acesta antisovietic. Ura aceasta era profund adâncită la ei. Că au avut de-a

face cu burghezia veche, organizată, cu experiență și că contrarevoluția are experiență vastă și a unei înfrângerii a revoluției noastre [sic!] din 1919.

Toate acestea, după părerea lor, trebuiau să determine o linie mai suplă politică în toate problemele, ceea ce nu a avut loc și ei spun că au mers pe linia transplantării în mod mecanic a tot ce a fost în Uniunea Sovietică în condițiile Ungariei.

Conducerea și cadrele de partid, după părerea lor – și mă bazez în special pe părerea acestor trei membri ai Comitetului Central cu care am stat de vorbă și care sunt tovarăși foarte buni – care au relatat că Biroul Politic, conducerea de partid a fost izolată și de mase și de cadrele de partid. De exemplu, Münnich mi-a povestit în legătură cu aceasta că el, de câteva ori, s-a dus la Rákosi cu această problemă și i-a atras atenția asupra acelor defecțiuni care acum au ieșit la iveală și la care i s-a spus „tu habar n-ai, nu cunoști situația“. Conducerea supremă a partidului nu a avut autoritate, n-a reușit să fie iubită de popor, să se lege de popor, de mase. Aici unul dintre tovarăși mi-a redat și acest aspect, mi-a spus că „la voi este bine, că la voi este Gheorghiu-Dej și Chivu Stoica, dar la noi a fost Răcosi și cu Gerő“, făcând aluzie la o împrejurare de care, desigur, trebuie ținut cont. Nu vorbim despre aceasta, dar trebuie să știm ce importanță are aspectul național acolo. Asta nu înseamnă că ei au fost cât de cât antisemiți, dar ei au arătat și acest aspect, comparativ chiar.

În conducere au existat grupuri care aveau diferite păreri. A lipsit în problemele esențiale unitatea și asta de ani de zile.

Cadrele care trebuiau să ducă la îndeplinirea hotărârile știau acest lucru, că Rákosi este de o anumită părere, că alții sunt de altă părere și executarea hotărârilor n-a mers. Această stare de lucruri a culminat, așa cum am arătat înainte, că în momentul cel mai tragic al Ungariei și al istoriei mișcării muncitorești ungare și internaționale, atunci când trebuia să ia două lucruri în mână, în primul rând să caracterizeze evenimentele – să spună: e contrarevoluție sau e o mișcare națională - s-au scindat în două: unii au spus că asta este o mișcare națională cu revendicări juste, alții au caracterizat-o de la bun început ca o mișcare contrarevoluționară, însă care a folosit nemulțumirea provocată de proasta politică a partidului și vreau să spun, în paranteză, că și în comunicatul sovietic nu este clară această problemă. Ei spun cam cum spune Nagy și nu este just așa. Pe chestiunea aceasta s-a scindat Biroul Politic și partea care a susținut că aici este mâna contrarevoluției, care a folosit nemulțumirile și nu invers, că au fost nemulțumiri și contrarevoluția s-a alăturat nemulțumirilor, ci că s-a

lucrat din umbră, această parte a Biroului Politic a fost scoasă și ei au plecat din Ungaria împreună cu trupele sovietice. Aceștia sunt Kovács István, Gerő, Révai și o serie de alți tovarăși care au fost pe această poziție. Și Münnich a fost pe această poziție. Deși el a fost pe această poziție, el a considerat este de datoria lui să rămână, deși a avut această atitudine că este vorba de contrarevoluție.

De asemenea, tovarășii au spus că mulți ani Comitetul Central nu a existat unitate de vederi în probleme esențiale, ceea ce s-a transmis la activul de partid, a slăbit disciplina și a dus la pierderea autorității conducerii. Tovarășul a insistat foarte mult, și eu consider pe dreptate, că problema autorității este o problemă esențială, că ceea ce s-a făcut de la Congresul al XX-lea încoace asta a fost – și ne-au atras atenția acești trei tovarăși – asta a fost un dezământ în partid, că au început să puie pe toți după alfabet și pe chestiile acestea s-au mai întrebat: cine oare ne conduce pe noi, care este conducătorul, pentru că fără conducător nu există nici o mișcare și a insistat foarte mult asupra acestei probleme ca oamenii, pe eșaloanele unde sunt, să aibă autoritate, autoritate bazată nu pe faptul că e pus acolo de cineva, ci autoritate câștigată de jos. Ei se gândeau și în jos, că în fruntea organizațiilor de partid orășenești, comunale, regionale, să fie oameni care să aibă legătură cu masele și să fie iubiți de mase și de membrii de partid. Ei au arătat un caz într-o regiune unde a fost pus un om care n-a fost cunoscut în regiunea respectivă, n-a știut lumea cine este el, degeaba a spus că eu sunt secretar. Iar în altă regiune a fost pus un om de acolo, un om popular și care a ținut în mână până în ultima clipă, a ținut legătura telefonică și a spus: tovarăși, și garnizoana și partidul și muncitorii noștri sunt alături de voi, spuneți ce să facem? Era un tovarăș de acolo.

De asemenea, ei ca o cauză au indicat îndepărtarea vechilor membri de partid. Iar la ei problema omorării a o serie de vechi membri de partid, adică politica aceasta de îndepărtare a vechilor membri de partid de toate nuanțele, a culminat prin omorârea a zeci de tovarăși, situație care a demoralizat complet partidul. Așa este problema lui Rájk și a altora. Ei la aceasta făceau aluzie și la perioada aceasta de neîncredere. Oamenii n-au pierdut încrederea în partid, însă oamenii erau dezorientați. Ăștia care trebuiau să fie primii să susțină conducerea, ăștia au stat în pasivitate și de abia în ultima clipă s-a făcut apel la ei, ei au și venit. Iată, ăștia au fost unicii care s-au prezentat, restul au fugit.

Ei vorbeau și de educația șablonistă care s-a făcut. Erau momente în care fiecare se gândea la multe probleme și n-au putut să-mi dea elemente. S-a atras atenția asupra educației care li s-a făcut. Bănuim de acuma despre ce este vorba.

Un element deosebit de important pe care acești trei membri ai Comitetului Central în unanimitate l-au subliniat că „noi n-avem dovezi, însă bănuim puternic că în toată afacerea ce s-a petrecut în Ungaria este și mâna lui Tito“. Eu vă spun, reproduc exact ceea ce mi-au spus. Eu am întrebat dacă au ceva elemente, la care ei au spus că nu au dovezi, dar aproape sigur că este așa.

Tovarășii au vorbit și despre dokladul (n.red. – doklad = raport, expunere-în limba rusă în original) lui Hrușciiov, în ce sens, că felul cum a fost prelucrat acest doklad la ei, mergea pe linia de a dărâma tot ce a fost; tot ce era în trecut, e prost.

Or nimic nu este mai ușor când dai drumul la spiritul destructiv și au început să critice absolut tot ce a fost bun, să considere de acuma că nu mai e bun.

Ei au spus că aceasta a fost posibil deoarece ei au citit raportul lui Hrușciiov cu privire la cultul personalității cu toată masa membrilor de partid și cu nemembrii de partid. După aceea au început să arate cum la ei, în Ungaria, s-au petrecut lucrurile, cu lux de amănunte, și ce efecte a avut la ei cultul personalității. Au început să arunce cu noroi în Uniunea Sovietică. Trebuie să spun că a reieșit clar că ei sunt porniți împotriva Uniunii Sovietice.

Ei spun că chestiunea nu trebuie să fie făcută așa cum s-a făcut, trebuia făcută altfel, asta le-a provocat lor greutăți și încurcături extraordinare. Și în toată situația aceasta, care a fost și așa la ei de acum încurcată, asta i-a dărâmat. Între aceștia sunt Kiss, Fodor, Betlehem. Desigur, ei au vorbit și despre politica economică și asupra acestui lucru apoi Aproné (așa în textul original – n.red) a atras atenția foarte serios: spune tovarășilor de la București să aibă grijă de investiții, să nu forțați coarda, să nu forțați investițiile; uitați-vă și la grupul B și nu numai la A (aluzie la politica investițiilor inspirată de Moscova țărilor de „democrație populară“ de a aloca cea mai mare parte a investițiilor dezvoltării industriei grele (sectorul A) și mai puțin producerii bunurilor de consum (sectorul B) – n.red).

Și în sfârșit problema cu intelectualii. De fapt, după părerea lor, aici a fost porțița de unde a ieșit toată mizeria. Că partidul n-a avut atitudine justă față de intelectuali. În loc de a se pune pe platforma de a se înțelege cu intelectualii pe bază de explicații, ei au mers numai lovind în general în intelectuali, măsuri peste măsuri, fără discernământ și fără să se țină cont, totuși, de specificul acestei intelectualități,

care în fond era educată de reacțiune. Noi am cerut dintr-odată de la ei să danseze exact tocmai cum vrem noi. Și linia asta rigidă a lui Rákosi, care venea și dădea numai în capul lor, fără să mai facă și concesii la timp, aceasta i-a făcut săse grupeze și să fie dirijați de reacțiune.

În ceea ce privește defecțiunile în partid, am spus de acum în ceea ce privește aprecierea dacă a fost contrarevoluție sau [mișcare] națională.

A doua chestiune: s-a hotărât în prima zi a mișcării, când au ieșit studenții în stradă, înarmarea muncitorilor. A fost o hotărâre a organului de conducere constituit al partidului, unde erau încă Gerő și toți. Această hotărâre nu a fost dusă la îndeplinire. Am întrebat de ce oare. Tovarășii nu știu, nu a fost dusă la îndeplinire. Hotărârea a existat, să se înarmeze muncitorii din fabrici și n-a fost dusă la îndeplinire. A doua chestiune: s-a dat ordin să se tragă și adjuncții n-au vrut să execute ordinul ministrului.

La plecare – asta arată o stare antiromânească chiar și la conducere, noi nu trebuie să închidem ochii, că desigur a fost o presiune de jos în ce privește Ardealul, însă datorită faptului că conducerea în problema Ardealului n-a luat niciodată o poziție justă, ci dimpotrivă, ea a încurajat pe aceste elemente și, încă în această situație tragică, în loc să spuie: fiți tari și nu știu cum – Kádár, am reținut unele cuvinte ale lui Kádár, a spus: „dați autonomie Ardealului“. Exact așa a spus. Ce înțelege el prin aceasta n-am putut să discutăm. Și în această situație, când acolo e de acum contrarevoluție, în loc să spună: țineți bine Ardealul, a spus: dați autonomie Ardealului.

Era o situație acolo, intrau delegații, era o hărmălaie. Ei intrau în ședință. Eu trebuie să spun că noi am intrat acolo absolut în gura leului. Era de acuma că sovieticii au plecat și ei se aflau într-o cameră și noi am hotărât, dacă ni se dă această posibilitate, să stăm de vorbă cu ei. Am stat 50 de minute cu tot guvernul Ungariei în aceste momente. La un moment dat, ei se pregăteau iară la o ședință acolo, a Biroului Politic, a Guvernului, dracu știe ce mai era și pe acolo, era și un directorium, nu știu cum îi zice acolo, prezidiu. Kiss spunea: „tovarășii, vreți să asistați la ședință? Haideți cu noi“. Ca să vedeți ce era acolo.

Tov. Mălnășan:

Eu trebuie să vă spun că eu am recunoscut acolo multe elemente în jurul lor care se mișcau pe acolo, secretari și nu știu ce, multe elemente de astca care sunt în

slujba reacțiunii. Am recunoscut pe fostul însărcinat cu afaceri de aici, primul care a fost, am uitat cum îl cheamă, dar care pe vremuri a fost rugat oarecum, fără să înțeleagă să-l retragă pentru că avea și o atitudine șovină. Cu ăștia erau înconjurați acuma. În jurul acestor tovarăși nu era un mediu de tovarăși de încredere, pe care să se bazeze, era un mediu de acum burghez, reacționar, spioni. Din ăștia erau.

Tov. Valter Roman:

În ceea ce privește starea de spirit a actualei formații guvernamentale, am spus, sunt dintre acei care fie că nu au stat la pușcărie, fie că au fost pe planul al doilea și în fiecare mocnește în același timp nemulțumirea. În ei este și sentimentul acela de comunist de a face față situației, în același timp este cea ranchiună și, în special, spun ei, dacă au fost chemați, de ce au fost chemați în ultima clipă. Münnich mi-a spus foarte clar, că el – și după relatarea unei serii de tovarăși, deci nu numai din ceea ce el mi-a spus mie; și tovarăși care au avut legătură cu securitatea – este un tovarăș care a venit alaltăieri acasă. Rezultă că el, din momentul venirii acolo, a fost mâna forte, energetic și hotărât, însă el ne-a spus că atunci când a venit la putere n-a mai avut nici un soldat pe cine să comande. De ce nu mi s-a dat această însărcinare cu 6 luni în urmă? Cu Nagy, n-am să repet, pentru că totuși este o chestiune care o să rămână, că Nagy a recunoscut că i-am spus, adică a fost deja anunțat că noi am venit cu un ajutor, a mulțumit conducerii partidului și guvernului pentru acest ajutor și a [sic!] început discuțiile.

Eu am încercat să canalizez pe aceste două probleme, care mie mi-au părut esențiale: de ce el în văzul lumii dă cu piciorul în tot ce este sovietic și al doilea de ce nu se sprijină pe clasa muncitoare? La prima întrebare, în ceea ce privește atitudinea lui față de Uniunea Sovietică, a spus că el nu vrea să apară așa ca și cum el ar fi prizonierul rușilor, să arate că este în depedență față de ruși, la care eu am spus: da, însă ești prizonierul reacțiunii. Iar al doilea a spus că: eu am fost îndepărtat din partid și când eu am venit la putere, eu n-am mai putut să fac astfel.

Ei de 7-8 zile n-au mâncat, n-au dormit, n-au ieșit de acolo. Ei se topesc fizicește. Asta a fost impresia netă: se topesc fizicește. Ei dispar fizicește. Asta este. Fără legătură, fără sprijin de nicăieri. Ei n-au unde pleca. Ei nu pot să plece să ia legătura cu masa. Când vorbesc la radio, vin acolo și li se imprimă discursurile. Apro Antal ne-a rugat să-i salvăm familia.

Care ar fi explicația că Nagy, deși nu are partid pe care să se sprijine, deși nu are forțe în mase pe care să se sprijine, totuși se menține încă în guvern? După părerea noastră, reacțiunea se teme ca darea pe față a întregului lor program să nu atragă după sine ocuparea Ungariei de către trupele sovietice, pentru motivul că nu se poate permite ca să se transforme Ungaria într-o țară capitalistă și de aceea pe Nagy îl împinge și Nagy merge spre dreapta. Și reacțiunea își face meandrele cu Nagy. Asta face un prim-ministru comunist.

Acuma, în ceea ce privește retragerea trupelor sovietice, noi trebuie să vă spunem, tovarăși, că venind în țară noi am văzut și ne-a săltat inima de bucurie – eu am apreciat pe o singură arteră - două divizii motorizate. Completez însă, lipsa elementul esențial care a lipsit și la Budapesta, lipsa infanteria cu desăvârșire.

În luptele de la Budapesta au ieșit numai tancuri sovietice fără acoperire, iar ofițerii aceștia horthyști, având experiență vastă, ei au utilizat metodele noastre de gherilă. Trupele care înaintau spre Budapesta pe artera Debrețin-Budapesta și care intrau dispre granița cu Ungaria – noi am stat de vorbă cu un ofițer sovietic – ei nu știau ce este, în armată nu se știe.

Pe parcurs trupele sovietice nu exercitau și serviciul de poliție sau de circulație. O mare parte stătea pe o coloană, cealaltă parte pe două coloane și au blocat complet circulația.

Noi am văzut ajutoarele, culăcimea le trimitea spre Budapesta, cum se întorceau de-acuma.

După părerea mea, din ceea ce am putut să culeg acolo, cu armata s-a întâmplat cam în felul următor din prima clipă. Defecțiunea s-a produs pe parcurs. Defecțiunea nu s-a produs din prima clipă. Este un element de care trebuie ținut seama. Ce a fost acolo, Dumnezeu știe, nimeni nu poate să spună. Am întrebat pe Münnich. Nu știe. El a fost ambasador la Moscova, la Belgrad, și nu știe.

Fără îndoială că trebuie să tragem concluzia că au fost o serie de elemente care au oprit armata și armata nu mai era armată.

A doua mare greșeală din prima clipă, că înșiși adjuncții au refuzat executarea ordinelor.

A doua mare defecțiune este acuma de concepție. În' toată această capitală în total au fost 1500 de oștași, afară de poliție și securitatea armată, garnizoana. Deci armata dezertase de la început. Deci încă un element. Nu numai că s-a purtat pasiv față de elementele [sic!], dar a trecut dincolo. Au deschis depozitele și au înarmat

studentimea și au pus camioanele la dispoziție și au folosit din primul moment armele de la centrală. S-a produs o mare defecțiune și în acest sens. Acolo, nu știu din ce motive, la Csepel muncitorii care aveau arme și care a fost bastionul revoluției și în 1919, muncitorii de acolo aveau arme, e fabrică de armament, au predat și armamentul în mâna rebelilor.

Trupele care au stat și poliția, de asemenea, a dezertat. Singura forță armată care a rămas pe poziție a fost securitatea. În securitate au fost foarte mulți tovarăși vechi. Cunoșteam o serie de oameni acolo. Însă tovarășii aceștia erau puțini.

Noi trebuie să vedem și asta: noi instruiam armata numai pentru lupte de câmp, companie, batalioane, regiment. Dar tactica luptei de stradă nu o învățăm, or situația arată că trebuie să învățăm și asta.

Și-au pregătit toată această armată numai pentru caz de război, față în față cu dușmanul. Asta a fost marea defecțiune a trupelor sovietice; s-a dezorientat și n-a știut să lupte izolat. Și tancurile au mers fără acoperire. Și cele două divizii motomecanizate au fost absolut fără infanterie. Erau toate elementele: și artilerie și artilerie grea și branduri și astea de trecut apă și tancuri grele și ușoare, dar infanteria nu era. Din ceea ce am văzut noi. Noi am văzut două divizii, cu bucătărie, cu intendență, cu tot, dar nu era infanterie.

Armata Sovietică s-a îndreptat spre Budapesta, iar la graniță ni s-a spus, tov. Sencovici ne-a spus, că toată Oradea spune că trupele sovietice nu se retrag și vor ocupa Ungaria.

Venind pe drum, am făcut și noi comentarii asupra situației și am spus așa că până când nu s-a întâmplat chestia din Egipt, până când ei nu au atacat, era o situație internațională, era periculos să faci intervenție. Dar, din moment ce ei au pornit război în Egipt... Astea au fost comentarii. Avem motive acum, e război. În orice caz, marea îndepărtare de trupe, pe o sigură arteră....

Tovarăși, vreau să indic ceva: furia aceasta antisovietică e ceva. Sunt totuși membri de partid, cadre din aparatul CC. Am întrebat care este cauza. Uite ce au spus – și ne-au spus la sosire șiăștia de la Crucea Roșie – au spus așa: rușii ne-au obligat să facem investiții numai acolo unde îi interesa pe ei. Rușii au făcut sovromuri și au profitat numai ei. Membrii de partid spuneau. Fabrici întregi lucrau numai pentru ruși. Toată populația știa acest lucru. Au pus mâna pe uraniu și ungurii nu știau ce se face cu uraniu. Că au scos cu zeci de mii unguri din Ungaria și n-au fost repatriați. Nu se

știe soarta prizonierilor și că rușii au împins să nu se respecte datinile naționale, să ne închinăm numai lui Stalin. Sunt probleme foarte grele.

Tov. Mălnășan:

În fond, cred că spiritul antisovietic s-a dezvoltat, s-a lăbărat mai mult în urma Congresului al XX-lea și legării celor petrecute în Ungaria cu Rájk, cu procese, dezvăluirii tuturor acestor probleme. Asta a contribuit foarte mult, pentru că stalinismul, s-a vorbit așa de mult de stalinism și rákoșism, încât s-a împletit și asta a provocat, a ajutat la dezvoltarea acestor situații.

De altcum, acum noțiunile au evoluat. Prin stalinism se înțelege astăzi cu totul altceva decât s-a înțeles a doua zi după Congresul al XX-lea. Elementul mic burghez și reacționar a avut grijă să tot modifice conținutul pentru a-l folosi în interesul contrarevoluției.

Esențial este că partidul de ani de zile, conducerea, era ruptă de mase și însăși conducerea ruptă în bucăți, fiecare își făcea de cap.

Spuneau tovarășii: am avut câteva sute de activiști, fără legătură cu clasa, cu ăștia am lucrat, pe ăștia ne-am bazat; ce au spus ăștia am știut, atâta am știut, cu aceștia am avut legătură și noi n-am avut legături. Asta a fost toată puterea, câteva sute de activiști. Asta a fost toată puterea, asta a fost toată baza.

• ANIC, fond CC al PCR – Cancelarie, dosar nr.171/1956, f.2-16. Vezi și *Explozia. Percepții române iugoslave și sovietice asupra evenimentelor din Polonia și Ungaria*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1996 (ediție întocmită de Corneliu Mihai Lungu, Mihai Retegan; postfață de Florin Constantiniu), p.166-180.

S E D I N T A

=====

PREZIDIULUI CONSILIULUI DE MINISTRI

din 28 februarie 1957.

Sedința se deschide la orele 12.00, sub conducerea tov.Chivu Stoică, Președintele Consiliului de Miniștri.

Au luat parte :

Tov. Moghioroș Alexandru	-	Prim Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri
" Bodnăraș Emil	-	Prim Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri
" Miron Constantinescu	-	Prim vicepreședinte al Consiliului de Miniștri
" Stefan Voitec	-	Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri
" Simion Bughici	-	Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri
" Alexandru Bîrlădeanu	-	Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri
" Mossu Gheorghe	-	Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri

De asemenea au mai participat :

Tov. Coliu Dumitru	-	Președintele Comisiei Controlului de Stat
" Gaston Marin	-	Președintele Comitetului de Stat al Planificării
" Grigore Preoteasa	-	Ministrul Afacerilor Externe
" Rudenco Teodor	-	Prim Locțiitor al Ministrului Afacerilor Externe
" Mălnășan Aurel	-	Locțiitor al ministrului Afacerilor Externe
" Petre Costache	-	Director General al Direcțiunii Generale a Treburilor Consiliului de Miniștri

Ordinea de zi :
Probleme externe.

Tov. GRIGORE PREOTEASA :

În urma directivelor trasate de Congresul al II-lea a început să se dezvolte într-un ritm mai intens munca noastră în domeniul politicii externe. Ea a devenit într-o mult mai mare măsură o preocupare directă a Biroului Politic - și chiar numeroase măsuri practice au fost luate în mod direct de către Biroul Politic. Aceasta caracterizează toată perioada de la cel de al II-lea Congres.

Cu ocazia Congresului, Biroul Politic a convocat pe toți miniștrii și ambasadorii noștri la Comitetul Central și tov. Gheorghiu a dat indicații asupra sarcinilor care le avem în scopul intensificării activității noastre de politică externă.

Sarcinile generale puse în fața Ministerului de Externe s-au referit în primul rând la folosirea tuturor posibilităților de dezvoltare a activității politice externe. S-a constatat că există mult mai vaste posibilități care rămăneau nefolosite.

S-a pus accentul pe dezvoltarea activității misiunilor noastre diplomatice în toate cercurile sociale, politice și guvernamentale, - ieșirea dintr-o anumită izolare care a caracterizat cu ani în urmă activitatea noastră diplomatică. S-a pus problema să se termine cu teama aceasta de a lua contact cu diferite cercuri politice reacționare, care joacă un rol în țările respective, de a nu ne izola discutând numai cu cercurile comuniste din acele țări. S-a atras atenția în mod special să se îndrepte activitatea noastră către țările din Orientul Apropiat și din Asia precum și din America Latină.

Se înțelege importanța relațiilor cu țările afro-asiatice al căror rol a crescut foarte mult pe arena internațională. De asemenea importanța de a pătrunde în lumea sud-americană, a stabili și a dezvolta relații cu aceste țări.

În ce ne privește, s-a considerat că noi, România, putem să aducem un mai mare folos cauzei socialismului, dezvoltând relații cu aceste țări, pe baza legăturilor de prietenie cu popoarele neo-latine. S-a pus accent asupra întăririi relațiilor culturale cu țările de origine romanică, în sensul folosirii de către noi a posibilităților oferite prin legăturile tradiționale dintre aceste țări și popoare și pentru întărirea influenței noastre ca primă țară socialistă între aceste țări.

O sarcină concretă și imediată s-a pus în legătură cu stabilirea de noi relații diplomatice, - să se stabilească relații diplomatice cu țările nou formate sau cu țările vechi.

S-a înțeles în felul acesta că politica noastră externă să devină tot mai mult o politică activă, să aducă o contribuție reală, efectivă la întărirea pozițiilor socialismului în lume, să aducă o contribuție efectivă la politica țărilor lagărului socialist.

Bineînțeles că în același timp politica noastră a trebuit să se ancoreze mai adânc în nevoile noastre, în realitățile noastre și apare ca o politică a unei țări cu interese proprii - să oglindească interesele noastre naționale în cadrul țărilor socialiste, să capete o fizionomie proprie. Să nu căutăm originalitatea, dar să exprimăm lucrurile noi, să completăm, să întregim politica țărilor socialiste și nu s-o repetăm, s-o imităm, fără să ținem seama de nevoile noastre, de realitățile noastre.

Acestea au fost în general indicațiile. Bineînțeles că ele s-au completat pe drum și fiecare acțiune mai însemnată a fost supusă separat discutării.

Ce acțiuni s-au realizat în linii generale ?

În ceea ce privește stabilirea de relații diplomatice, s-au stabilit relații noi cu Sudanul și Birmania în lumea asiatică. Înainte se stabilise cu Siria și în perioada aceasta s-a deschis numai misiunea în Siria.

S-au stabilit relații diplomatice în nord cu Islanda și Norvegia, - s-au stabilit în America de Sud cu

Uruguay, în Europa cu Grecia. Sînt destul de avansate discuțiile cu Indonezia și Etiopia.

Această stabilire de relații nu se rezumă la simple discuții amabile, - în fond aceasta constituie o întreagă bătălie. Am avut și eșecuri în această acțiune.

De pildă Libanul a refuzat să stabilească relații diplomatice cu noi, - de asemenea Mexicul, fie din cauza opoziției cercurilor reacționare, fie din cauză că noi n-am pregătit în mod suficient terenul. În orice caz, aci unde am stabilit aceste relații, această stabilire de relații diplomatice marchează o influență a noastră și deschide posibilități mai mari, este o expresie a creșterii activității politicii externe a R.P.R.

Trebuie să amintim de vizitele care au avut loc în cursul anului trecut, anume de acelea care au însemnat o activitate directă a Ministerului de Externe. Mă refer la vizita delegației parlamentare din Franța, care a însemnat un succes, fiind o delegație oficială trimisă de parlamentul francez, de fapt prima delegație parlamentară oficială a parlamentului unui stat burghez-

În legătură cu vizita delegației parlamentare braziliene, aceasta n-a fost trimisă de parlamentul brazilian, ci din proprie inițiativă delegația a acceptat să vină și la noi.

În afară de acestea, au fost vizite de deputați izolate. Au fost vizitele deputaților englezi, vizitele deputaților vest-germani în scopul de a dezvolta o anumită activitate politică în aceste țări.

Au fost vizitele primarilor din Anglia. Au fost vizitele delegației culturale indiene cu un locțiitor al Ministerului Afacerilor Externe, o delegație greacă pentru problema Ciprului. Vizita vicepreședintelui Radhacrișnan și vizitele unor delegații mai mari indicate de guvern, pentru care Ministerul Afacerilor Externe a depus o anumită muncă. Astfel a fost vizita delegației guvernamentale coreene și vizita delegației guvernamentale iugoslave.

În acelaș timp am determinat vizitele în România ale unor grupuri de ziariști din Germania de Vest, elvețieni, francezi ș.a.m.d. din partea direcției presei din M.A.E. Aceste vizite au avut un rezultat însemnat.

Trebuie să amintim de pildă, de rezultatele vizitei ziariștilor vest-germani. În timp ce o mare parte a presei apusene pretindea că în vremea evenimentelor din Ungaria în țara noastră ar avea loc ciocniri de ale populației cu armata, presa vest-germană, datorită acestor gazetari, a publicat dezmințiri directe asupra acestor zvonuri și au înfățișat desfășurarea în condiții normale a vieții în România.

Conform indicațiilor și la inițiativa Ministerului Afacerilor Externe, s-au dus o serie de acțiuni de îmbunătățire a relațiilor în diferite sectoare ale lumii.

De pildă am insistat în mod deosebit asupra situației din Balcani în ce privește relațiile cu Turcia și cu Grecia. Cu Turcia relațiile s-au aflat într-o situație înghețată. Guvernul turc, cu toate insistențele arătate din partea organelor noastre, n-a reacționat multă vreme. Am insistat în această direcție, am trimis ambasador în Turcia - după vreo 4 ani de absență - pe un tovarăș bun, care să desghețe inima turcilor - pe tov. Zaharescu, pentru a face să circule anumite idei și propuneri între România și Turcia.

Situația a început într-o anumită măsură să se îmbunătățească în sensul că au început schimburile de vizite tehnico-științifice. A fost invitată o delegație de medici, - au început întrecerile sportive cu Turcia. Ei au început, în sfârșit să dea semne și au dat aprobări de vizite pentru ansamblurile culturale (au acceptat unele din ansamblurile noastre culturale) și aceasta constituie desigur un consimțământ politic.

În ultima perioadă, guvernul turc a cerut agrementul pentru numirea ambasadorului lor. Ambasadorul turc n-a venit însă pînă la această dată, și vom vedea care sînt cauzele.

Ca gest politic, aceasta constituie un însemnat pas făcut în relațiile noastre.

În Balcani am făcut eforturi deosebite pentru a restabili relațiile cu Grecia. Am făcut unele concesii în

această chestiune în ceea ce privește despăgubirile invocate de greci pentru fostele lor bunuri din România.

Trebuie să spunem că rezultatele politicii noastre cu Grecia sînt destul de dezvoltate.

Datorită insistențelor făcute din partea Romîniei, s-a creat posibilitatea și a devenit evidentă politica noastră amicală față de poporul grec. În această chestiune am folosit, fără îndoială, și anumite contradicții care există între Grecia și Turcia, care ne-au ușurat activitatea - am folosit problema Ciprului care stă grecilor la inimă și am făcut mai accesibil drumul nostru.

Am căutat să îmbunătățim relațiile noastre cu țările apusene. Toate acestea fac parte din perioada în care toate țările socialiste și în primul rînd Uniunea Sovietică, au căutat să aducă o contribuție la procesul de destindere a încordării internaționale.

S-au obținut rezultate și în ce privește îmbunătățirea relațiilor cu țările apusene. Vreau să amintesc dintre ele relațiile cu Elveția, țară neutră. Am lichețat urmările agresiunii de la Berna. Procesul acesta, care trebuia să constituie după socotelile cercurilor reacționare internaționale o lovitură împotriva politicii noastre externe și a regimului nostru, a decurs într-o atmosferă, ca să spunem așa, acceptabilă. Desigur că s-a deslănțuit cu ocazia aceasta o anumită propagandă, însă mult mai redusă decît dacă noi am fi susținut un foc intens din partea noastră. Am convenit însă cu Elvețienii să nu ducem campanii. Astfel lucrurile au fost mai atenuate. Guvernul elvețian a făcut în ultimul timp un gest de conținut politic, de acordare de despăgubiri soției celui asasinat, soției lui Șeșu.

Acesta a fost un gest prin care credem că se pune capăt acestei chestiuni.

S-au dezvoltat relațiile cu Franța. Cu Franța am putut să ajungem la discutarea unei acțiuni politice, ca aceea care ridică la rangul de ambasadă cele două misiuni, vizita delegației parlamentare franceze, întocmirea unui plan comun de acțiuni culturale. Gradul de dezvoltare a relațiilor culturale ne este indicat de asemenea fapte ca vizita Teatrului Național din București la Paris. De fapt aceasta este prima vizită a teatrului nostru național în occident.

Vreau să arăt posibilitățile oferite de guvernul francez în ceea ce privește vizitele delegațiilor tehnico-stiințifice.

Am dus o acțiune susținută pentru îmbunătățirea și dezvoltarea pe cât posibil a relațiilor cu Statele Unite ale Americii. Inițiativa noastră n-a fost acceptată la început de Statele Unite. A fost necesară o serie întreagă de acțiuni, declarații de presă, asupra relațiilor dintre România și Statele Unite, în așa fel încât pînă la urmă guvernul american a trebuit să ia o poziție. El a dat acestor tratative caracterul de explorare și nu de examinare concretă a problemelor puse în fața lor.

Totuși aceasta a însemnat un mare pas înainte. Opinia publică nu a înțeles că din partea Statelor Unite este numai un pas de explorare, ci că a început să se treacă la un anumit pas pe calea tratativelor. După cum spuneau șefii reacțiunii române din Franța, ei au considerat aceste tratative ca un clopot de înmormîntare pentru ei.

Faptul este că aceasta a creat o anumită derută în rîndurile lor și șovăieli.

Problemele discutate cu Statele Unite sînt cunoscute de tovarăși. Noi am trecut de la pretențiile economico-financiare la pretenția de a întări relațiile comerciale. Americanii le-au lărgit în mai multe sectoa-

b

- 8 -

re și desigur că s-au antrenat într-o "explorare" ca să încerce tăria și fermitatea Guvernului român în atitudinile principiale.

În această acțiune Guvernul american a primit un răspuns principial din partea noastră pe care l-am putea rezuma pentru tovarășii care nu știu, într-un schimb de replici : " Bine, bine, noi vrem relații" se exprima ministrul Statelor Unite, - " dar vrem să vedem la București anumite schimbări dramatice", - la care a primit răspunsul acesta : " nouă ne plac dramele dar numai la teatru. Noi dorim relații serioase și nu speculații ale agenturilor capitaliste ".

În orice caz, americanii au văzut din partea noastră atât dorința noastră de a avea relații politice, economice și culturale, cât și fermitatea principială pe care se bazează guvernul nostru.

././.

Cu Austria am început discutarea fostelor bunuri austriace în România ; cu Italia s-au propus diferite forme oficiale de colaborare culturală. S-au făcut sondajii în ceea ce privește posibilitatea unor vizite oficiale. La insistențele noastre a mers în Italia, Ministrul Comerțului Exterior, tov. Marcel Popescu. S-au făcut o serie de vizite, de schimburi și într-o anumită măsură cu sprijinul oficialităților italiene.

Trebuie să spunem că au început unele contacte mai dezvoltate cu Italia, deși trebuie să remarcăm că în această privință Italia stă pe poziția cea mai înapoiată din țările apusene și pune mereu în evidență ideea că relațiile între țările noastre se pot dezvolta numai în măsura în care se aplanează diferențele între blocuri, adică întâi să se întâmple o lămurire a diferendelor dintre grupele de state opuse și după aceea să aibă loc relații bilaterale.

Noi ne-am opus acestei idei, am arătat că, chiar în condițiile existenței blocurilor, există largi posibilități de dezvoltarea relațiilor bilaterale, conform intereselor specifice naționale ale țărilor noastre, natural cu păstrarea condițiilor generale ale securității și păcii.

S-au dezvoltat de asemenea relațiile noastre în Orient. În Egipt guvernul român a dat o atenție deosebită. Expresia acestei atenții s-a concretizat în acordul economic de lungă durată, este gata acordul cultural, trebuie să fie semnat. S-a dezvoltat schimbul de oameni de știință, cultură. De asemenea cu Siria, cu India, s-au dezvoltat aceste relații. Cu India relațiile s-au îmbunătățit atât ca o expresie a vizitelor cât și a activității economice, care a avut un deosebit răsunet prin echipamentul petrolifer, instalarea sondei în India. S-a ajuns în principiu la acceptarea unui acord cultural între țările noastre.

Deși cu anumite dificultăți, s-au dezvoltat aceste relații și în țările mai depărtate, de exemplu Birmania, în care am deschis pentru prima oară p misiune diplomatică.

Destul de greu merge cu Indonezia, deși stabilirea de relații diplomatice este acceptată în principiu de ambele părți.

Trebuie să remarcăm că în acest sector, o opoziție marcată față de noi vine din partea trusturilor petrolifere apusene.

În diferite puncte întâlnim rezistență, în special din partea acelor care cunosc acest specific de producător de petrol al țării noastre.

Am folosit, în realizarea sarcinilor puse în fața ministerului nostru și vizitele în străinătate. Desigur că au fost numeroase vizite nu determinate de activitatea noastră specifică, dar în care misiunile noastre au fost angrenate. Unele am căutat în mod special să le folosim, așa cum a fost vizita în Portugalia a locțiitorului Ministrului Învățământului, tov. Drăgulescu-Coriolan, care a primit sarcina precisă din partea noastră pentru a sonda posibilitățile stabilirii de relații diplomatice cu Portugalia. Tov. Drăgulescu a reușit să ia legătura acolo și ne-a adus unele date provizorii.

De asemeni am dat sarcini precise în această direcție la două delegații care au mers în Spania, o delegație de medici și una de juriști. S-a discutat și cu Spania posibilitatea relațiilor culturale și s-au ivit unele posibilități. S-a pus problema că fără relații diplomatice se pot realiza relații culturale. S-ar putea să se studieze această posibilitate și să se realizeze. Vom vedea mai departe cum se dezvoltă situația în Spania și dacă permite situația internațională să înaintăm pe drumul stabilirii relațiilor diplomatice.

De asemenea am folosit vizita tov. Constantinescu - Iași în Italia, vizita tov. Pas în Finlanda, care a avut succes destul de însemnat.

S-a dezvoltat în cursul anului trecut activitatea noastră în conferințe internaționale. Desigur, conferințele internaționale la care am participat, au devenit deosebit de numeroase - numărul lor se ridică la 334. Ele nu au toate un caracter de politică externă însă printre

ele sînt conferințe cu o anumită greutate. Așa de pildă a fost conferința pentru energia atomică, care a însemnat o susținută activitate din partea noastră și unde am încercat să pătrundem în organul conducător. Trebuie să spun că am avut oarecari succese. Am căzut, dar voturile date pentru noi - 22 voturi - au depășit voturile date Birmaniei, ceea ce înseamnă desigur un rezultat foarte interesant.

Am participat la Consiliul Economic și Social. S-a pregătit și s-a condus de către Ministerul de Externe în colaborare cu Consiliul Central al Sindicatelor, participarea la ședințele Biroului Internațional al Muncii.

S-a depus o activitate principală de către ministerul nostru la Comisia Economică. S-a trimis material și reprezentanți la Conferința UNESCO și alte asemenea conferințe internaționale.

În orice caz, activitatea în domeniul conferințelor și congreselor internaționale a crescut în măsură însemnată.

O activitate deosebită a fost depusă în legătură cu evenimentele din Egipt.

De asemenea s-a depus o activitate susținută în ceea ce privește evenimentele din Ungaria. Tov. Mălănășan a făcut cîteva vizite la Budapesta, am căutat să ajutăm guvernul în politica sa în această privință, după cît s-a putut.

O acțiune susținută s-a depus și în cadrul O.N.U. despre care voi vorbi mai tîrziu.

Legățile noastre au desfășurat o mult mai vastă activitate datorită de asemeni creșterii masive a volumului relațiilor cultural-sportive. Ele au folosit în mod politic aceste manifestări și trebuie să spunem că în ceea ce privește relațiile sportive ele au adus relații politice deosebite. Sînt țări, ca de pildă Anglia, unde am putea spune că relațiile sportive au determinat un mai mare curent în opinia publică decît discuțiile noastre economico-financiare, prin

zecile de mii de oameni care participă și prin încheierea unor relații internaționale permanente, de exemplu în ceea ce privește relațiile între rugbi-ul român și englez.

În general trebuie să remarcăm că dezvoltarea activității sportive în toate țările a determinat un curent de prietenie în opinia publică.

În ceea ce privește dezvoltarea activității cu țările prietene, vreau să subliniez aici că în fapt relațiile cu țările prietene s-au dezvoltat mult mai mult decât înainte, că relațiile pe linie generală, în deosebi relațiile economice sînt mult mai ample și mult mai puțin cuprinse în cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

Activitatea care s-a desfășurat mai mult ca specific al ministerului nostru a fost activitatea de informare reciprocă, de pregătire în comun a activității internaționale. De fapt în această privință există o anumită lipsă în activitatea ministerului nostru, o anumită lipsă în a dezvolta și a pregăti în mod suficient, la scara convenită din punct de vedere a politicii noastre externe, relațiile cu țările prietene. Am făcut însă pași însemnați în această direcție și credem că pentru perioada care urmează lucrurile se vor îmbunătăți.

O activitate de o însemnătate destul de mare a avut intrarea noastră în O.N.U., întrucît ni s-a creat posibilitatea de dezvoltare a relațiilor noastre internaționale și de afirmare pe plan internațional. Activitatea delegației R.P.R. la O.N.U. a confirmat tocmai această posibilitate și însemnătatea intrării noastre în O.N.U.

Plecarea delegației guvernului nostru la O.N.U., a intervenit în momente dificile în politica

internațională, într-un moment de încordare a relațiilor, a agresiunii împotriva Egiptului și a putch-ului din Ungaria.

Sarcinile care au stat în fața delegației noastre, sarcinile puse de conducerea Partidului și Guvernului, au fost firește acelea de a exprima punctul de vedere al țării noastre în problemele la ordinea zilei, în problemele curente : Egiptul, Ungaria, primirea Chinei la O.N.U., problema dezarmării, problema colonială, - Cipru - Algeria. Poziția noastră trebuia să fie de fapt în așa fel, încât să corespundă și cu diferite poziții și interese pe care le avem în legătură cu diferite țări, să exprime un punct de vedere propriu, conform intereselor lagărului nostru și conform intereselor specifice țării noastre.

S-a atras atenția în mod deosebit ca să răspundem la atitudinea acelor țări care se vor exprima în sensul că noi sîntem o țară satelită. Să răspundem prompt în așa fel, încât să simtă că știm să ne apărăm demnitatea noastră națională.

Cu toate că împrejurările au fost grele și atmosfera era încordată, delegația română a fost primită în cercul O.N.U., destul de bine și formele protocolare au fost corecte.

În ceea ce privește activitatea noastră, activitatea delegației, desigur că s-a concentrat mai mult, în prima parte a sesiunii, pe problemele principale - Egiptul și Ungaria - și a adus o contribuție efectivă în această problemă.

Trebuie să spunem că intervențiile noastre au însemnat resurse însemnate aduse în bătălie și că

aceste rezerve au sosit la timpul oportun, atunci cind erau necesare.

In presa noastra in general se vede numai continutul intervenției, dar in ceea ce privește desfășurarea bătăliei la O.N.U. foarte mult interesează in ce moment se petrece și dacă vine la timp.

In ce privește intervențiile noastre, au fost prompte și, după părerea noastră, și just orientate. De pildă, tov. Sipolov oprindu-se la Copenhaga, a invitat șefii de misiuni și a dat ca exemplu de activitate la O.N.U., delegația noastră.

Noi am avut inițiativă și conținutul unor rezoluții propuse de delegația sovietică sau alte delegații conțin paragrafe întregi cu propuneri din partea noastră.

O problemă deosebită în care am acționat este aceea a Ciprului,

Noi am socotit necesar ca să luăm asupra noastră această problemă și să reprezentăm, să spunem așa, în mod deosebit întregul lagăr în această problemă.

Au fost păreri diverse aici. A fost propunerea inițială ca să vie Albania și Bulgaria cu această problemă, ca să le slujească dinșilor la îmbunătățirea relațiilor cu Grecia. Având în vedere și rezervele acestor țări și posibilitățile noastre mai largi cîștigate în această direcție, am reușit ca să ne transformăm noi în elementul principal de susținere a poziției anti-colonialiste în chestiunea Ciprului și trebuie să spun că aceasta a avut un ecou foarte puternic în opinia publică greacă.

Spre deosebire de alte intervenții în problema Ciprului, delegația noastră a intervenit încă din primele zile, în discursul general care a fost pronunțat de mine, ca șef al delegației și apoi a fost

dezbătută problema, cînd a venit la ordinea zilei într-un amplu și foarte puternic discurs, reprezentantul nostru nostru permanent, tov. Joja.

Opinia publică greacă este foarte bine informată că România susține în mod serios, principial, problema Ciprului. Intervenția noastră este singura intervenție dintre acelea ale țărilor lagărului socialist care a fost publicată în presa greacă.

Această inițiativă de a prelua anumite probleme și de a le folosi în mod deosebit, a avut rezultate care fără îndoială au schimbat oarecum poziția grecilor față de noi. Grecii sînt membrii ai N.A.T.O. și asupra lor se exercită diferite presiuni. Sperăm că această poziție principială a noastră, va da unele rezultate.

Sî în chestiunea calomniilor față de noi trebuie să spunem că noi am avut primii o poziție categorică, spre deosebire de alte delegații care erau blazate în această privință, deoarece de foarte mulți ani aud că sînt numiți la O.N.E. sateliți și trec cu vederea această chestiune. De exemplu delegația poloneză ne-a spus "noi sîntem vechi aici așa că nu ne mai impresionează".

Tov. BODNARAS EMIL:

Burzuluiala noastră a prins bine ?

Tov. GRIGORE PREOTEASA :

Burzuluiala noastră a prins în mod deosebit. Un amănunt foarte semnificativ este că ei au trebuit să ia în serios intervenția noastră, cel puțin pentru

cîteva zile. A doua zi după intervenția noastră, tov. Mezincescu a văzut o hîrtie pe care Knowland a uitat-o pe masă. Intervenția lui avea ștersături. Era tăiat " țările satelite " și scria : " țările din răsăritul Europei ". El au revenit peste cîteva zile din nou cu acest limbaj.

Noi am constatat că sînt foarte slabi în această chestiune și acest lucru o să ne servească mai tîrziu, cînd va trebui să organizăm o acțiune susținută-

Am participat la dezbateră în problema Chinei, problema dezarmării, problema drepturilor omului, etc.

Noi am căutat în toată această perioadă ca să prezentăm cît mai multe forțe din partea delegației noastre. De aceea am repartizat mai mulți tovarăși să ia cuvîntul, ca să nu fie intervenții monotone.

Este important și faptul că la O.N.U.toți membrii delegației noastre au vorbit limba franceză.

Acum la sfîrșit sînt intervenții bune și puternice ale delegației noastre, însăși intervenția în problema politicii de amestec a S.U.A.

In afară de aceste intervenții s-a dus o acțiune de relații cu celelalte delegații.Situația nu a fost prea favorabilă.Din cauza presiunii americane,s-au ferit pur și simplu,căutau să scape de contactul direct cu delegația noastră. Trebuie să spunem însă, că, oricît au încercat să readucă zilele războiului din Coreea,atmosfera de încordare,cu toate acestea nu au reușit să realizeze,decît în anumite momente,această situație.Aceasta arată că rezultatele politicii de destindere au avut consecințe fparte serioase,ceea ce trebuie să avem în vedere pentru desfășurarea mai departe a activității noastre de politică externă.

Si în condițiile acestea pot spune că s-a reușit să se desfășoare o muncă importantă.

Prin întrevederi la masă, separat întrevederile cele mai profitabile - noi am avut posibilitatea să discutăm problemele politice curente ca și problemele generale.

S-a discutat cu India, Siria, Indonezia, cu toate țările asiatice. Am reușit să discutăm în însemnată măsură și cu sud-americanii deși aci, există un caracter fluctuant. Sînt țări ca Brazilia, Bolivia, Argentina, cu care nu se poate sta de vorbă cu garanția că a doua zi vei putea să continui această discuție în aceeași termeni, însă aici am căutat chiar în condițiile acestea să dezvoltăm anumite relații, care să ne folosească pentru împrejurări mai bune.

Trebuie să subliniez în această privință a relațiilor, ca o activitate foarte utilă și foarte pozitivă, activitatea reprezentantului nostru permanent la O.N.U., activitatea tov. Joja, care a reușit să-și creeze legături personale - desigur nu trebuie interpretate în sensul " personal " - cu numeroși diplomați, relații de stimă, culturale și politice.

Acest lucru ne-a ajutat de pildă să avem relații cu reprezentantul iranian care este membru în Consiliul de Securitate, ne-a dat posibilitatea ca numeroase dintre relațiile lui să ne fie în mod efectiv de ajutor.

O slăbiciune în direcția aceasta este că noi n-am trecut de la început la această acțiune.

In ceea ce privește O.N.U., trebuie să mă refer la poziția - în primul rând - a ^{delegației} Egiptului care trebuie privită cu toată simpatia, dar în ceea ce privește specificul diplomatic, trebuie privită cu vigilență. În Egipt se desfășoară o activitate de subminare americană, care își găsește expresia în diferite poziții. De multe ori am fost puși în situația de a nu acționa din cauza poziției egiptene.

Problemele sînt destul de complicate. În anul trecut, după anumite informații ale tov.sovietici, Nasser era pus în gardă față de Ministrul de Externe Fazec. Și în momentul acesta Egiptul merge cu oarecare prudență.

Eu pun problema că trebuie să inițiem astfel de acțiuni în ceea ce privește Orientul Apropiat, care să determine din partea cercurilor acestea pe cei care vor să meargă în politică alături cu noi, pentru că orice așteptare din partea noastră înseamnă creșterea influenței americane care depune eforturi și milioane de dolari ca să-și cucerească poziții.

În ceea ce privește Polonia, colaborarea a fost bună în cadrul tuturor delegațiilor noastre. Totuși trebuie să remarcăm o anumită rețineră a delegației poloneze în problemele care prezintă un caracter de încordare. Eu ^{nu} trag din aceasta concluzia, pentru că nu o delegație poate să marcheze poziția unui guvern.

În ceea ce privește Jugoslavia, putem spune că n-a avut o poziție deosebită acolo, ci a avut o poziție relativ reținută. Ceea ce a fost mai neconvenabil au fost discuțiile făcute de jugoslavi în țară și care au fost folosite de reprezentanții cercurilor imperialiste. Lor le-a convenit foarte bine aceasta și au putut să spună: "nu eu spun aceasta, ci președintele cutare spune". Nici măcar părțile favorabile n-au fost arătate, pentru că discursul lui Tito a avut și părți care le-am considerat un ajutor.

24

Vreau să spun că poziția aceasta n-a fost deloc în folosul poziției noastre și a creiat dificultăți în problema maghiară.

Noi am putut să constatăm că în actuala fi-zionomie a O.N.U., se poate desfășura tot mai favorabil politica externă din partea României. Creșterea numărului țărilor afro-asiatice, creșterea numărului țărilor socialiste, schimbă echilibrul dintre acestea și țările Statelor Unite.

Una dintre chestiunile cele mai discutate a fost chestiunea restabilirii drepturilor legitime ale Chinei Populare în O.N.U. Sînt rezultate deosebit de importante, întrucît cu cîțiva ani în urmă luau numai voturile țărilor socialiste. Acum s-a schimbat foarte serios acest echilibru. Trebuie să remarcăm tendința aceasta spre universalitate, tendința aceasta nouă, întrucît aceste țări din Asia, țările negre, se abțin, dar de foarte multe ori merg împreună cu lagărul nostru. Ele nu vor să dea socoteală asupra poziției lor și de aceea sînt obligate să meargă cu noi și creiază un front mult mai larg anti-imperialist.

Aceasta este o trăsătură a țărilor afro-asiatice. Apoi, țările latine care afirmă deschis că ele votează din ordin cu Statele Unite și aceasta într-un mod deosebit de vizibil.

Grupul de țări nordice, în general urmează linia Atlanticului de Nord, cu unele ezitări, cu unele încercări de a apare ca țări obiective. Este vorba de Norvegia, Suedia și Irlanda.

Concluzii asupra activității noastre. Cred că datorită acestei activități, putem vorbi că a crescut simpatia pentru noi în lumea arabă. Aceste lucru ne este declarat de reprezentanții diplomați. Felul în care s-au exprimat indienii și în care ne-au promis ajutorul lor a fost foarte marcat.

Radhakrishnan spunea că duce muncă foarte susținută, că el ne va sprijini și să spunem aceasta și americanilor. În orice caz ei au marcat această poziție față de țara noastră, ceea ce desigur că nu ne poate aduce decât mulțumiri, față de ceea ce aveam înainte. Noi trebuie să propunem în activitatea internațională, în activitatea O.N.U., soluții proprii pentru cele mai variate probleme, - să studiem chiar problemele complicate de politică internațională. Numai în felul acesta poți să apari în mod efectiv în arena internațională. Să iei de exemplu problema Orientului Mijlociu și să faci propria ta propunere. Bineînțeles trebuie să te consulți și cu țările arabe, să vezi cum vor primi propunerea ta.

Noi trebuie să ne îndreptăm spre asemenea activitate de politică internațională. Asemenea acțiune nu se poate storce din cap, nu se poate storce din fan-tezii. Noi trebuie să propunem la O.N.U. și să venim cu soluții la marile probleme internaționale și să le susținem . Să ducem în cadrul O.N.U.-ului tratative.

Considerăm O.N.U. ca un loc de tratative prin excelență. Dar noi nu ducem tratative la O.N.U. și așteptăm să se prezinte ele la tribună.

De pildă în chestiunea lărgirii Consiliului de Securitate, trebuie să urmărim exemplul Uniunii Sovietice dacă vrem să ducem o politică activă. S-a propus lărgirea din partea americanilor în Consiliul de Securitate. Aceasta constituie o primejdie. Cu cine se va mări ? Cu unul din țările capitaliste și aceasta deschide drumul modificării Cartei. Dar ^{prin} faptul că și țările asiatice au cerut să se lărgească numărul de membri, Uniunea Sovietică a ajuns la concluzia că nu se poate pune problema numai în principiu la această problemă. A spus : " hai să vedem, să mărim, dar dacă mărim asigurați un loc pentru Europa răsăriteană ? " Sudamericani și-au luat angajamentul că vor susține această chestiune, dar într-un timp s-a pus

problema aceasta, care a fost remarcată ca o mare atitudine a Uniunii Sovietice, mărirea Consiliului de Securitate - "rezolvați problema reprezentării Chinei și atunci primim problema!"

Americanii erau bucuroși că Uniunea Sovietică acceptă această lărgire în Consiliul de Securitate, dar pe urmă - la această propunere a Uniunii Sovietice - au spus : " ce să facem cu China o țară așa de mare ". Acolo se duc permanent tratative în culise, se discută, se pun probleme.

Obligația noastră este ca să mergem în direcția bună în asemenea politică de dezvoltare cât mai rapidă, dar ne lovim de lipsa de cadre necesare.

În toată perioada aceasta s-a remarcat o stagnare a relațiilor, dar nu de asemenea natură încît să nu permită reluarea foarte necesară a inițiativelor noastre în ceea ce privește problema relațiilor. De aceea socot ca necesar să trec la ceea ce avem de făcut, la ceea ce propunem Prezidiului să ia în considerație și să ne exprimăm avizul pentru prima perioadă. Dacă Dv. vreți să vă exprimați părerea pentru fiecare țară.

Cred că noi trebuie să începem cu Statele Unite ale Americii pentru că aci vom cunoaște cel mai bine pulsul celorlalte țări principale din apus.

Din cauza evenimentelor din ultima vreme, contactele diplomatice, contactul pe linie de gazetari, de turiști, au fost întrerupte. Aceasta devine dăunător pentru politica noastră externă. La noi nu mai vine nici un gazetar.

Acelaș lucru se întîmplă și cu Cehoslovacia. Cu toate defecțiunile care au fost, am constatat că în general aceste vizite au dat rezultate favorabile.

.. // ..

Lipsa noastră de acțiune credem că dă avantaj politicii oficiale, politicii de continuă răcire și de încordare a relațiilor.

Noi credem că în Statele Unite ale Americii există mari posibilități și cercuri care trebuiesc încurajate și care trebuiesc să aibă un combustibil în atitudinea lor, favorabil relațiilor.

Există cercuri de afaceri care actualmente nu sînt atît de interesate să persiste, dar care nu au atitudine ostilă.

Considerăm cu totul necesar ca să luăm inițiativa și să facem așa cum am făcut anul trecut, să joace ^{rol} inițiativa din partea noastră.

În primul rînd considerăm necesar să restabilim contactul cu opinia publică americană și să invităm 3-5 ziariști americani.

Tov. CHIVU STOICA :

De la ziare sau agenții ?

Tov. PREOTEASA GRIGORE :

Noi ne gîndim la ziare, pentru că agențiile transmit știrile pe cale telegrafică, dar nu totdeauna apar în presă. Gazetele preiau știrile de la agenții și depinde de politica gazetei, dacă-i place materialul în publică, dacă nu, nu-l publică.

De aceea noi ținem mai mult să vină de la gazete destul de mari, cum este de exemplu New-York Times, care ne asigură publicarea, pentru că altfel apare materialul în buletinele tuturor agențiilor dar în nici o gazetă.

Asemenea vizite concrete, cu obiective precise, trebuiesc realizate.

În această chestiune noi propunem o vizită limitată și precisă, obiective precise. Să viziteze obiectivele noastre importante, creații ale regimului democrat-popular.

Tov. MIRON CONSTANTINESCU :

O invitație pe o lună de zile, cu convorbiri și vizite.

28

Tov. PREOTEASA GRIGORE :

Aceasta trezește un anumit ecou, imediat pune în circulație anumite idei.

Avem o propunere care privește munca de propagandă a noastră în general și munca permanentă de propagandă. Aci este vorba de o vizită specială a unui grup de ziaști americani. Așa cum s-a discutat de acum la New-York, New-York Times ar fi dispus să trimită o astfel de delegație.

Tov. MIRON CONSTANTINESCU :

Cînd a fost Raymond, New-York Times a publicat 8 articole la rînd. A vorbit despre fabrica de confecțiuni "Gheorghiu-Dej" foarte favorabil. Despre alte lucruri a vorbit nefavorabil.

Tov. Preoteasa Grigore :

Ei scriu nefavorabil tot timpul. Tot ce apare nefavorabil în presa americană nu impresionează actualmente pe nimeni, dar dacă într-un articol un ziarist scrie ceva favorabil, aceasta atrage atenția.

Tov. MIRON CONSTANTINESCU :

Despre fabrica de confecțiuni a scris " cea mai mare fabrică de confecțiuni din Europa. Statele Unite nu au o astfel de fabrică".

Tov. PREOTEASA GRIGORE :

Este foarte important să determinăm o asemenea vizită tocmai în momentul acesta cînd ei scriu : "România au închis complet granița . Pe noi în România nu ne-au admis la alegeri" cînd aveam în fond o situație atît de favorabilă pentru asemenea vizite.

Eu am regretat că nu au fost gazetari/la alegeri, străini să vină la întrunirile cu alegătorii, să audă cum ridică probleme critice și cum își exprimă în mod temeinic adeziunea la regimul nostru.

Ne gîndim să nu-l mai ducem numai la Parcul de Cultură, Casa Scînteii și în afară de aceasta el în general are contact cu ceea ce ne-a lăsat regimul vechi, orașe care nu sînt nici grozav de curate, etc. Noi trebuie să-l determinăm să vadă fabricile noastre importante, fabrica de penicilină, de îngrășăminte, etc. Mă gîndesc la marile realizări ale regimului, de care el nu poate să nu fie impresionat și pentru simplul motiv că totuși chiar și în S.U.A. există întreprinderi mărunte și el își dă foarte bine seama cînd vede Hunedoara, de realizările noastre. Cînd vede o nouă regiune petroliferă, chiar fără drumuri, acea acțiune de pionerat, de creșterea unei regiuni, nu poate să ignoreze acest fapt, să spună " regiunea nu are drumuri", să nu rămînă impresionat. Să-l punem în situația de a vedea realizările mari ale regimului nostru.

În Uniunea Sovietică i-a dus la întreprinderi atomice, sau cînd a venit Generalul american nu i-au fost arătate nu știu ce chestiuni la un motor, dar i-au arătat producția, tehnica înaintată, care nu a văzut-o nici unul dintre noi și a fost văzută de șeful statului major american.

Să mergem pînă acolo încît să impresionezi dușmanul cu propria ta putere.

Propunem să invităm reprezentanți ai cercurilor comerciale și industriale. Noi ne gîndim la un grup de chimiști. Întrucît chimiștii noștri au fost acolo, să vină încoace de la aceiași societate.

Noi am avut discuții cu un român american, care a ajutat și a lucrat pentru presa noastră, Titus Spodea. Are o fermă acolo, a lucrat în India pentru planificarea industrială și este un tip care are anumite relații cu anumite persoane din jurul lui Eisenhower.

Ne-a declarat că vrea să lucreze pentru România, m-a invitat acasă la el. Am trimis și pe Mezincescu și pe Joja. El și-a dat foarte bine seama, cînd m-a invitat pe mine acasă la el, ce înseamnă aceasta. Este un specialist în mașini electronice.

70

Mi-a spus : " Trebuie neapărat să țineți contact cu comunitatea oamenilor de afaceri americani. Nu vă uitați ce spune Eisenhower acum, uitați-vă ce a spus acum două luni."

Este clară existența în Statele Unite a unor interese diferențiate.

Noi propunem neapărat invitarea unei delegații de chimiști.

O altă acțiune este aceea să determinăm invitarea în Statele Unite a unui grup de trei preoți români ortodoxi, pentru că aceasta ar fi ceva.

Tov. MIRON CONSTANTINESCU :

Să ne dea voie.

Tov. PREOTEASA GRIGORE :

Faptul că nu ne dau voie este un minus al politicii americane și care minus se poate modifica cu timpul.

De asemenea să trimitem o formație artistică, pe baza înțelegerilor.

Să se răspundă inițiativei de a trimite în S.U.A. echipe de boxeri. Să sprijinim acțiunea organizațiilor specifice care se ocupă cu această problemă.

Considerăm necesar să rezolvăm două probleme care au avut un mare ecou, mai ales în ceea ce privește populația românească : coletele și vizitele.

S-au luat o serie de măsuri din partea Consiliului de Miniștri, în ceea ce privește coletele s-a reglementat, dar aci este vorba de articolul care spunea că în 30 de zile să se facă propuneri în ceea ce privește trimiterea de colete cu taxă vamală în dolari, prin birouri comerciale în America. Un birou, în care poate să fie un singur om, care să facă pachete tip, de o anumită greutate, mai ușor de controlat, pe care cetățeanul respectiv îl plătește, plătește vama în dolari și acest birou îl expediază. Acest birou ne dă posibilitatea să avem funcționari și să încasăm și ceva bani în dolari.

Astăzi fiecare trimite ce pofteste. Nu înțeleg de ce această situație atât de simplă este îndepărtată de avizul Ministerului Comerțului Exterior, care spune că este propagandă, apoi de avizele altor autorități.

Noi susținem cu insistență ca să se rezolve această chestiune.

Tov. BODNARAS EMIL:

Acum vin colete din America ?

Tov. PREOTEASA GRIGORE :

Acum nu vin, pentru că legea a fost dată de abia la 16 februarie. Înainte era o lege foarte restrictivă.

Tov. BIRLADEANU :

Sînt 110.000 pachete pe an.

Intr-adevăr, gama mărfurilor s-a extins. Pînă acum erau interzise o serie întreagă de lucruri. Acum aproape toate sînt permise însă taxele vamale s-au urcat. Acesta este mijloc de speculă și diferența la prețul de vînzare pe piața neagră să fie preluat de stat. Pentru o pereche de ciorapi nylon să plătească o astfel de taxă vamală în-cît pe piața neagră cînd o vinde cu 120 lei, 60 - 70 lei să fie al statului.

Tov. VOITEC STEFAN :

Pentru un metru de stofă este 400 lei taxă.

Tov. CHIVU STOICA :

O să discutăm această problemă împreună cu Ministerul Comerțului Exterior.

Tov. PREOTEASA GRIGORE :

De asemenea să se dea drumul turiștilor. Nu a mai intrat un singur turist în R.P.R.

Nu avem noi suficiente organe care să aibă grijă de această chestiune ?

Tov. CHIVU STOICA :

S-a constatat că nu au venit turiști, cetățeni străini, au venit oameni plecați din România. Aceștia vor să meargă individual, unde doresc ei.

Tov. BIRLADEANU :

Care anume turiști, pentru că sînt două feluri de turiști ? Sînt turiști care vin în grupuri organizate, prin întreprinderea noastră și sînt turiști individuali. Contra acestor turiști individuali s-a opus Ministerul de Interne, pentru că dă foarte multă bătaie de cap, fac fel de fel de lucruri.

Pentru turiști în grup sîntem de acord. Pentru turiști individuali trebuie să fie rezolvată problema de Prezidiu. Au fost neplăceri anul trecut. Ministerul de Interne s-a opus, a vrut chiar să ia măsuri împotriva conducerii întreprinderii de turism a noastră.

Tov. CHIVU STOICA :

Chiar conducătorul întreprinderii a luat turiști din aceștia și i-a dus la el acasă. Erau o serie de persoane cu care a avut legături.

Tov. Preteasa Gr. :

Oamenii aceștia au venit totuși organizat și că se duc individual în satul lor nu văd ce catastrofă s-ar întîmpla. Organele noastre au fost destul de nedibace. Ni s-a reproșat. "Cînd mă duc la biserică în satul meu, să nu mai vină securitatea în uniformă. Măcar să nu văd că sînt urmărit."

Tov. BODNARAS :

Dacă admitem turiști, este greu să împiedicăm pe turistul american, care are o mamă aci, să nu se ducă la el în sat.

Tov. PRETEASA GRIGORE :

De ce să luăm în considerare numai dificultățile

de aci și să nu vedem că aceste vizite ne determină un curent favorabil, în general, în rîndul maselor americane ? " Uite, ne dă voie".

Oamenii care ne înjură sînt destul de mulți, să avem și din aceia care să spună lucruri bune despre noi. Aceștia contează în Statele Unite, care spun bine despre noi. Ceilalți nu spun nimic deosebit. Lumea este obișnuită cu placa: " dictatura comunistă, teroarea roșie, poliție..." Dar dacă vine unul și spune : " nu este adevărat, m-am plimbat liber" este foarte mult. Trebuie să avem în vedere lucrul acesta.

Tov. BODNARAS EMIL:

Acela este interesant, care spune altfel.

Tov. MIRON CONSTANTINESCU :

Are ecou mai mare.

Tov. PREOTEASA GRIGORE :

Socotim de asemenea necesar să păstrăm inițiativa în ceea ce privește relațiile oficiale interguvernamentale. Să cerem, avînd în vedere că ei au procedat mai departe la revendicarea fondurilor noastre de acolo." V-am propus această chestiune, de ce nu faceți intervenția să discutăm ? ". Să realizăm aceste discuții pe baze concrete.

Tov. CHIVU STOICA :

Știți ce formă au adoptat acum în discuții polonezii? "Noi recunoaștem, dar acum nu vă putem da nici un ban. Dați-ne un credit de 200 milioane dolari ca să putem dezvolta activitatea economică, ca să vă putem plăti această datorie". Si americanii merg pe această cale. Si cu englezii duc asemenea discuții polonezii. "Noi recunoaștem că vă datorăm, dar nu putem acum să vă plătim. Dacă vreți să vă plătim, dați-ne un credit ca să ne dezvoltăm". Americanii sînt dispuși să dea un credit pe 30 de ani. Polonezii cer un credit pe 50 de ani.

Tov. MIRON CONSTANTINESCU :

Totul este să nu pună clauze politice.

Tov. PREOTEASA GRIGORE :

Cred că ar fi bine ca să primim instrucțiuni în această privință, întrucât americanii se mișcă ei.

... a cerut o întrevvedere cu mine și fără îndoielă că tocmai ceea ce propun eu să avem inițiativa, să nu avem surpriza să propună el.

În ceea ce privește Franța, socotim necesar și posibil ca să facem să determinăm un contact direct între comisia de politică externă a Marii Adunări Naționale și comisia externă franceză.

Am avut anul trecut delegații parlamentare. Să ducem asemenea discuții nu de curtoazie, ci privind probleme importante. Să discutăm despre securitatea Europei, să vedem ce elemente noi putem să aducem în această chestiune.

Propunem să determinăm răspunsul vizitei parlamentare în Franța.

Să creiem la Marea Adunare Națională un grup parlamentar franco-român.

O altă acțiune care credem că ar avea un răsunet însemnat dacă se realizează, ar fi ca să aniversăm anul acesta 40 ani de la bătălia de la Mărășești, invitând un grup de ofițeri francezi.

Tov. MIRON CONSTANTINESCU :

Și sovietici.

Tov. PREOTEASA GRIGORE :

Ne-am gândit la acest aspect, ca să fie completă acțiunea, o alianță veche : romîno-franco-rusă. Nu ar fi posibil din cauză că ar avea un ecou prea mare. Ar avea cam un aspect antinemișesc.

De aceea, pentru a evita aceasta să avem o acțiune romîno-rusă și alta franco-romînă.

Aceasta este la 6 august 1957.

Tov. MIRON CONSTANTINESCU :

Este foarte semnificativ faptul că în Franța, o personalitate politică anticomunistă cunoscută, Jules Moch, care a fost ministru de interne, a scos o carte acum despre Uniunea Sovietică, - 80- 90% din conținutul ei este favorabil Uniunii Sovietice. Face aprecieri foarte elogioase la adresa dezvoltării industriei, agriculturii sovietice, mai ales a culturii și învățămîntului.

Tov. PREOTEASA GRICORE :

Să trimitem cît mai curînd o delegație puternică, cu care s-a căzut de acord cu oficialitățile franceze, pentru discutarea planului de schimburi culturale. În cadrul acesta să meargă și un bun specialist cu profil tehnico-stiințific larg, să stabilească schimbul de relații tehnico-stiințifice.

Francezii ne spun că sîntem înapoia cehilor, sovieticilor și nu înțeleg pentru ce.

Tov. MIRON CONSTANTINESCU :

Astăzi Factorit'a comunicat oficial că propune o expoziție a cărții romînești în aula mare de la Sorbona, cu condiția ca după cîteva luni să fie și aici o asemenea expoziție. A acceptat inclusiv cărți politice.

Tov. PREOTEASA GRIGORE :

În ceea ce privește Anglia să realizăm cu guvernul britanic discutarea vechilor pretenții financiare și încheierea unui acord comercial pe baze noi, de natură comercială, respectiv să acceptăm să plătim pentru restabilirea petroliștilor. S-a propus, să spunem 10 milioane lire, să le plătim aceasta în petrol, în livrări anuale de petrol pentru care au mare interes și să ne dea un credit egal de 10 milioane lire. După socotelile clasice, un credit 2-1 este în avantajul celor care primesc creditul. După părerile specialiștilor, un asemenea credit ne-ar favoriza.

Desigur, aceasta s-ar putea izbi de dificultăți po-

litice, întrucît Anglia nu o să dea credit atît de ușor unei țări comuniste, dar în chestiunea aceasta ar conta mai mult aspectul comercial, am putea interesa cercurile care vor să cumpere petrol, nu pe dolari.

În loc să mai discutăm vechile condiții, cît cer, să transformăm această problemă într-o afacere comercială și să schimbăm aspectul. Ei sînt interesați.

Cu Anglia sînt desigur și alte acțiuni, de exemplu : invitarea de către Prezidiul Academiei a cîtorva oameni de știință, să invităm o delegația a Bisericii Anglicane. Patriarhul nostru a primit o invitație pentru congresul din 1958 la care a răspuns " va trebui să mă înțeleg și să am acordul celorlalte biserici ortodoxe". Este bine să se vadă această chestiune.

Tov. BODNARAS :

Acest răspuns a fost ca să ne compromită. Nici măcar nu ne-a întrebât dacă poate răspunde în felul acesta. Acesta era un răspuns politic care trebuia să întrebese guvernul.

Tov. PREOTEASA GRIGORE :

În ceea ce privește Italia, o acțiune culturală care poate ar trezi mai mult interes este aceea să invităm, la nivel guvernamental, oaspeți la bimileniul lui Ovidiu.

Tov. CHIVU STOICA :

În această chestiune trebuie să dăm curs cererii tov. Tudose de la Constanța.

Tov. BODNARAS EMIL:

Trebuie să ne pregătim serios.

Tov. PREOTEASA GRIGORE :

Cu Republica Federală Germană noi am căutat în diverse feluri să ne punem în contact și din partea guvernului ei ne pun problema reunirii familiilor și lasă pe planul al doilea problema relațiilor diplomatice.

In schimb contactul între noi și - - - a fost de altă natură și ne-a invitat să facem propuneri de așa fel de a-i pune în situația de a lua poziție pro sau contra. Această propunere coincide și cu părerea altora. Noi am avut și propuneri, numai că trebuie să coordonăm lucrările cu Polonia, Cehoslovăcia, să nu facem prea devreme aceste propuneri. Trebuie să ne interesăm "ce aveți de gând să faceți în această problemă" și după aceea să mai discutăm încă odată și cu tovarășii sovietici, numai în această chestiune și să determinăm o mișcare în această direcție.

Trebuie să avem în vedere că Germania ne presează pe linie comercială. Dacă nu realizăm cel puțin discuții în chestiunea familiilor, nu vor ratifica protocolul comercial.

Nu cred că vor face acest lucru, pentru că sînt foarte avansați în diferite combinații comerciale, dar totuși trebuie să avem în vedere acest lucru și să combinăm problema relațiilor diplomatice, că aceasta ușurează și poate dezvolta discuții despre diferite probleme.

Las celelalte țări europene și pun problema Orientului Apropiat și Mijlociu.

Noi ne-am gândit că trebuie să fie dată o declarație a Guvernului sau altfel de declarație, în care să se marcheze mai amplu poziția noastră. În acest material să luăm poziție și față de politica lui Eisenhower și față de propunerile Uniunii Sovietice și să lărgim interesul care îl poartă celelalte țări, interesul specific al țării noastre în această chestiune și interesul de a rezolva și prin ONU asemenea probleme.

Să trimitem în aceste țări din Orient, efectiv grupe de specialiști care să ne arate posibilitățile dezvoltării relațiilor economice.

Noi trimitem în general comercianți, care discută pe marfa care o au în buzunar, dar nu trimitem economiști care să spună "noi angajăm țara noastră ca să facă cutare lucru".

Să trimitem să se studieze efectiv posibilitățile

de dezvoltare a relațiilor economice. Noi trebuie să avem o perspectivă de dezvoltare a relațiilor economice.

Să se ducă și tov. Bîrlădeanu și alți tovarăși, să vadă la fața locului mai profund lucrurile acestea.

Tov. MIRON CONSTANTINESCU :

Republica Federală Germană a acordat 900 burse studenților în timp ce Republica Democrată Germană, 30.

Tov. PREOTEASA GRIGORE :

În domeniul burșelor, noi propunem să acordăm 50 burse pentru studenții din țările arabe. Anul trecut s-au propus 5 burse și s-a tăiat la trei burse.

Tov. MIRON CONSTANTINESCU :

Dintre 26.000 burse putem să dăm 100 burse pentru țările arabe.

Tov. PREOTEASA GRIGORE :

O acțiune propagandistică de valoare mare ar fi să construim un spital de 50 - 75 paturi, cu aparatura policlinică necesară, destinat pentru refugiații arabi din Israel în Egipt. Nimeni nu se îngrijește de acești oameni. Egiptul cere înapoierea arabilor în Israel. A fost o alungare a populației arabe de acolo. Este vorba de 2 milioane de oameni.

Să-l construim sau în Egipt sau în Iordania, acolo unde sînt masați aceștia. Ar avea un răsunet foarte mare.

După socotelile Ministerului Sănătății costă în lei între 8 - 10 milioane. Desigur că sînt condiții specifice.

Tov. BODNARAS EMIL:

Mai sînt asemenea spitale ?

Tov. PREOTEASA GRIGORE :

Nu. Are Uniunea Sovietică un spital în Etiopia. Noi putem foarte bine să facem un asemenea spital.

Desigur, înseamnă o cheltuială netă însă aceasta are un profit propagandistic de mare valoare.

Facem propunerea aceasta.

Spitalul nostru în Coreea ce efect are asupra a milioane de oameni ?

Odată cu construirea acestui spital, să trimitem o echipă de medici pentru un an de zile. Face foarte mult.

..//.

Eu aş reveni la o chestiune pe care tovarăşul Bodnăraş a pus-o. Tov. Bodnăraş a ținut foarte mult anul trecut să trimitem în croazieră un vas-şcoală, care se duce şi face o croazieră de prietenie în Egipt, în Siria, - să oprească 3 zile ca să viziteze mateloţii noştri Alexandria, să facem propagandă.

În ceea ce priveşte India, socotim foarte necesar ca anul acesta - pe lângă alte acţiuni culturale, acorduri culturale - să determinăm o vizită la un nivel mai înalt. A venit aci Radhakrishnan, iar noi să trimitem cel puţin din Prezidiul Marii Adunări Naţionale o delegaţie care să pregătească terenul pentru o altă delegaţie mai mare. Credem că în discuţia cu ei, avînd în vedere legăturile dintre India şi ţările răsăritene, ei vor accepta această vizită.

În ceea ce priveşte Extremul Orient, noi ne propunem lărgirea relaţiilor diplomatice. Cu Japonia trebuie să se discute zilele acestea. Noi am dat dispoziţie tov. Joja şi probabil că se pregăteşte terenul.

Va trebui cu Indonezia să lărgim relaţiile, cu Thailanda, Cambojdia, ş.a.m.d. Noi vom face pe cît posibil să dezvoltăm, în ceea ce priveşte Asia, colaborarea dintre Ministerul Afacerilor Externe şi Ministerul Comerţului Exterior. Natural nu pentru a pune sarcini Ministerului Comerţului Exterior, dar ca să influenţeze în anumite ţări. Pentru Japonia noi facem demersuri diplomatice, dar atîta vreme cît nu se dezvoltă relaţiile diplomatice nu putem face aceasta.

Sînt şi alte sectoare în care trebuie să dezvoltăm relaţiile. Va trebui să dezvoltăm anumite acţiuni mai precise. Nu sînt suficient de bine elaborate propunerile pentru a veni la Dv. Ar rămîne ca să elaborăm definitiv problema Americii de Sud, problema cu Turcia şi să le expunem cu altă ocazie cît de curînd.

Ca o chestiune care ne preocupă, este aceea cu reprezentanții permanenți ai presei apusene aci. Pe noi ne interesează acest lucru în mod deosebit. Noi suferim de faptul că nu facem cunoscută poziția noastră externă. Trebuie să se comenteze din partea noastră evenimentele internaționale, să se anunțe permanent, să răspundem calomniilor care sînt în presa străină și acolo unde găsim necesar să răspundem pe linia acestor declarații.

Va trebui să numim un locțiitor al ministrului care să țină săptămînal conferințe de presă. Nu este nevoie să facem conferințe de presă cu Agerpres, - să insistăm să avem reprezentanții presei apusene cum sînt la Moscova, Cehoslovacia, cum sînt în toate țările. Dacă avem atîția diplomați, ce-o să fie dacă vom mai avea 5 spioni sau semi-spioni ?

Tovarăși, noi avem în executarea acestor sarcini, mare nevoie de cadre. Noi am trimis un locțiitor al ministrului în Italia - nu pe măsura nevoilor de dezvoltare a relațiilor - pe Cleja. Pe Giorciu în China, pe . . . la Paris. Ne-am tăiat un deget. Noi insistăm foarte mult să primim la timp acest ajutor, pentru că dacă vom primi peste 4 luni acest ajutor, este o problemă foarte gravă.

Rugăm pe tov.Chivu și pe ceilalți tovarăși din Prezidiu să ne acorde un ajutor mai prețios în această privință.

Tov.CHIVU STOICA :

Pe linia dezvoltării aeriene cu M.T.N.A., am luat niște avioane și stau.

.. // ..

Tov. GRIGORE PREOTEASA :

Noi n-am întreprins nicio acțiune specifică. Să vedem tov. Chivu planul M.T.N.A. și să vedem ce concluzii diplomatice putem trage din acțiunea aceasta. Trebuie să vedem planul concret.

Tov. CHIVU STOICA :

Dar n-ați discutat chestiunea aceasta ?

Tov. GRIGORE PREOTEASA :

La un nivel justificat n-am discutat.

Tov. CHIVU STOICA :

Totuși aceste excursii la Roma, în Nord, în Orient, ajută la ceva. Se poate duce o echipă la Ankara sau în Damasc undeva cu avioanele noastre.

Tov. MIRON CONSTANTINESCU :

Echipa noastră de fotbal a tineretului a câștigat toate meciurile în Egipt, în Siria. A câștigat până acum cu 14 - 1 toate meciurile.

Tov. GRIGORE PREOTEASA :

Problema cadrelor din conducere este o problemă foarte serioasă. Trebuie să avem cadre care să poată să ne ajute efectiv.

Trebuie să spunem că deși a crescut în mod sensibil activitatea noastră în ce privește înțelegerea și dezvoltarea diplomatică, totuși noi sîntem foarte înapoiți. Nu am reușit să facem ca Ministerul Afacerilor Externe să acționeze viu și la timp în problemele externe. Foarte mult noi rămînem în urma evenimentelor. Sînt o serie întreagă de cauze care determină aceasta. Într-o măsură poate este și pregătirea insuficientă a problemelor

lipsa de cadre, este o slăbiciune și în organizarea unei munci colective, pentru motivul că noi nu ne-am organizat cum trebuie. La noi se pleacă foarte frecvent și noi nu ne-am organizat și aceasta duce la dezorganizare. În mod normal trebuie să fim organizați în așa fel încât să meargă munca încontinuu.

În privința aceasta a muncii este o lipsă că noi nu ne-am organizat și problema ridicării cadrelor tinere. Este foarte slabă munca noastră de cadre care are foarte multe deficiențe.

Mai sînt și multe alte probleme, dar cred că pentru a avea o părere asupra activității trecute și asupra activității pe prima perioadă a anului, sînt lucruri la care tovarășii din conducerea Guvernului își pot exprima părerea.

Tov.MIRON CONSTANTINESCU :

Eu aș propune să continuăm dezbateră în altă ședință.

Tov.CHIVU STOICA :

Eu mă gîndesc așa, - materialul cu propunerile care le-au făcut tovarășii și munca ce urmează s-o facă în problema de cadre și altele, s-o prezintă în scris, concentrat și să-l difuzeze la toți membrii Prezidiului. Să fie orientarea și obiectivele fixate pentru Ministerul Afacerilor Externe, măsuri concrete și cadrele nominal. Pe cutare, pe cutare, ca să știe tovarășii pe cine vreți.

Săptămîna viitoare o să stabilim cine o să meargă, așa că să faceți nominal pe număr de oameni. Pînă sîmbătă dimineață trebuie să aibă fiecare tovarăș acest document, și într-o ședință săptămîna viitoare, tovarășii să-și spună părerea. Să fie cu propuneri de îmbunătățirea muncii dintr-o parte și din altă parte. Pot să propună noi acțiuni, noi măsuri concrete, avînd acum privirea de ansamblu. Poate alții mai descoperă ceva.

W

Asemenea ședințe sînt necesare. Ce aș propune eu. Intrucît membrii Guvernului nu sînt în curent deloc cu munca Ministerului Afacerilor Externe - fiecare cunoaște numai probleme de petrol, de cărbuni, de învățători, dar nici unul nu cunoaște munca Ministerului Afacerilor Externe - m-am gîndit să facem scurtă ședință în care tov. Preoteasa să facă o expunere mai concentrată de aproximativ o oră pentru a pune în curent Prezidiul cu munca Ministerului Afacerilor Externe.

Ultima propunere este ca pe baza celor prezentate aci, tov. Preoteasa să pregătească și o dare de seamă în fața Marii Adunări Naționale.

Tov. GRIGORE PREOTEASA :

Acolo trebuie mult mai concentrate și cu problemele politice.

Tov. CHIVU STOICA :

Noi am pus problema în fața Biroului Politic și s-a aprobat o dare de seamă a problemelor externe.

Tov. BODNARAS EMIL :

În acest raport pot fi date mai concentrat aceste probleme unde putem fi mai activi.

Tov. CHIVU STOICA :

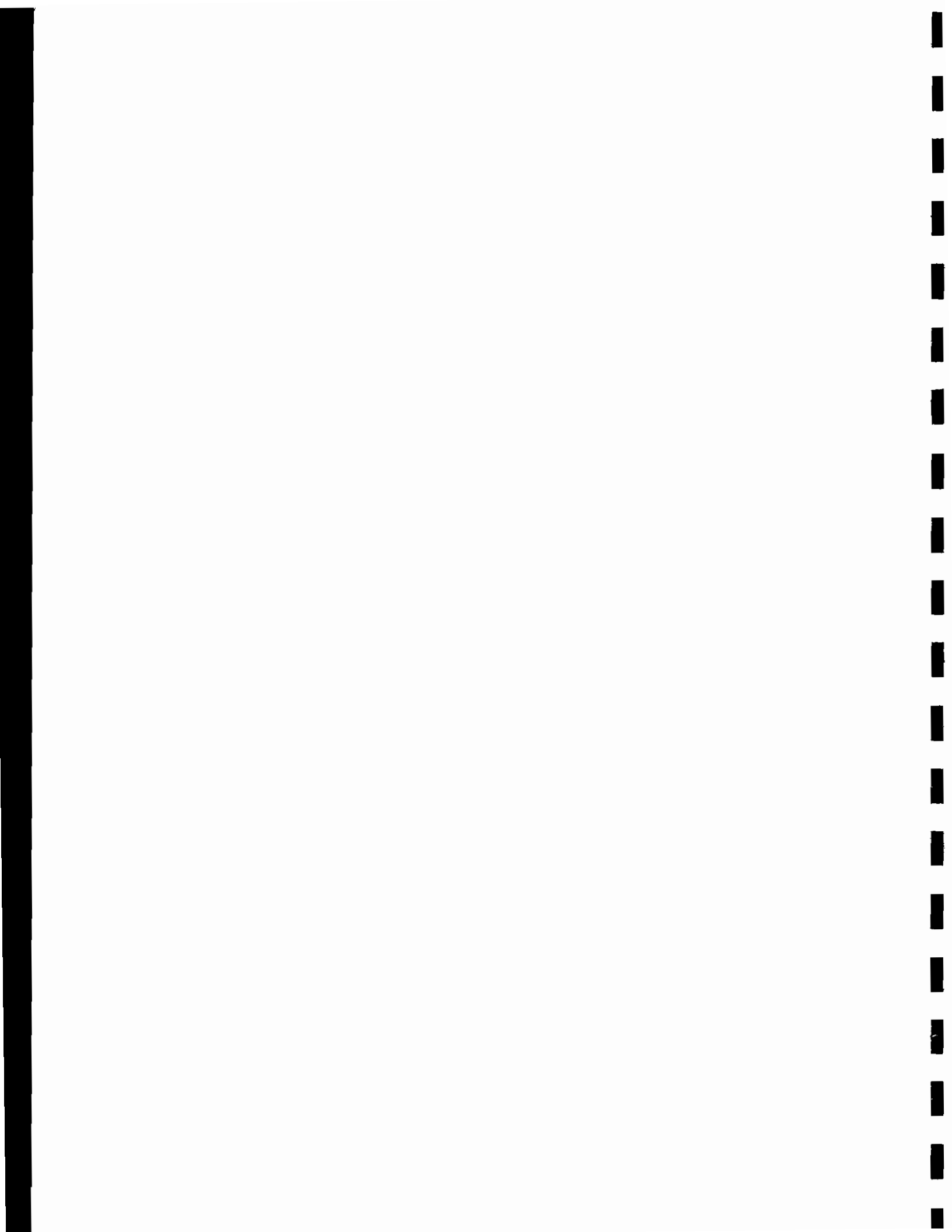
Pentru Marea Adunare Națională poate fi o expunere mai concentrată, de un ceas. Să fie o analiză a muncii și ea trebuie să fie gata nu prea tîrziu, - pe miercuri.

Sedința se ridică la orele 15.

Stenografiat și
dactilografiat :

Găluțescu E. pag. 1 - 8 ; 17 - 20 ; 35 - 39
Vernescu Erna " 9 - 16 ; 22 - 34

109



ROMANIA

Warsaw Pact:

Ambivalence & Ambiguities

1955 - 1981

Collection

COLLECTION

April 23, 1958. Bucharest. Letter of reply, addressed by Gheorghe Gheorghiu-Dej, First-Secretary of the CC of the RWP, expressing agreement to the proposal made by the Soviet Union to withdraw its troops from Romania.

DEAR COMRADES,

We acknowledge receipt of your letter of April 17, 1958, concerning the stationing of Soviet troops in the Romanian People's Republic.

We share the views expressed in your letter. The stationing of Soviet troops served both the interests of the Romanian People's Republic and the interests of the common cause of the socialist camp.

Given the present favorable circumstances, we agree to your proposal to cancel the further stationing of Soviet troops in the People's Republic of Romania.

We have no doubt whatsoever that this decision will have a major impact and would be seen by world public opinion as a new palpable contribution of the USSR, of the Romanian People's Republic and of the entire socialist camp, to the strengthening of peace and to détente in international relations.

We assure you that the armed forces of the Romanian People's Republic shall honorably fulfil, in whatever circumstances, the duties incumbent on them within the socialist camp.

We are looking forward to know your opinion on the date of our meeting to discuss this matter.

**With communist greetings,
First-Secretary of the CC of the RWP
Gheorghe Gheorghiu-Dej
April 23, 1958**

Central Historical National Archives
Fund CC of the RCP - Foreign Relations
Section, File 9U/1956-1958, pp. 227-228.
See also România. Retragerea trupelor sovietice. 1958 [Romania, Withdrawal of Soviet Troops. 1958], Editura Didactica si Pedagogica R.A., Bucharest, 1996 (coordinating editor: Prof. Ioan Scurtu, Ph.D.), pp. 273-274.

June 21, 1958. Bucharest. Decision of the Council of Ministers of the People's Republic of Romania on the application of the Agreement concluded in Moscow on May 24, 1958, establishing the withdrawal of the Soviet troops from Romania.

THE COUNCIL OF MINISTERS OF THE ROMANIAN PEOPLE'S REPUBLIC

DECISION

Concerning the application of the Agreement concluded in Moscow on May 24, 1958, establishing the departure of the Soviet troops temporarily stationed on the territory of the Romanian People's Republic.

With a view to enforcing the Agreement concluded in Moscow on May 24, 1958, concerning the departure of the Soviet troops temporarily stationed on the territory of the Romanian People's Republic,

The Council of Ministers of the Romanian People's Republic resolves:

1. Institution of a Central Commission formed of:
 - Chairman: Lieutenant-General Arhip Floca, deputy of the Minister of Armed Forces;
 - Members: Delegates of the Central Committee of the Romanian Workers' Party, the State Planning Committee, the Ministry of Finances, the Ministry of Transport and Telecommunications and the Ministry for the Questions of the Local Bodies of State Administration.
2. The Central Commission shall organize and control, together with the representatives of the Soviet Army, the following questions:
 - organization in the territory of various political events;
 - takeover of the assets put at the disposal of Soviet troops;
 - conveyance of Soviet troops and security of transportation echelons.
3. Regional commissions are created for the following administrative regions: Constanta, Galati, Timisoara, Ploiesti and Jassy on whose territory are stationed Soviet troops or for the border points where transportation echelons are leaving the Romanian People's Republic.

The Regional Commission shall be composed of a delegate of the Ministry of Armed Forces as chairman, and of delegates of the Regional Committee of the RWP, the Executive Committee of the Regional People's

Council and of the Regional Directorate of the Railways System, as members.

The Regional Commissions shall apply the dispositions of the Central Committee on the territory of the respective administrative region.

For the takeover of assets, commissions will be organized by garrisons, their number and composition varying according to the materials to be received.

4. According to the Agreement concluded in Moscow on May 24, 1958, the departure of Soviet troops from the People's Republic of Romania will take place over the period June 15-August 15, 1958.

The Ministry of Armed Forces and the Ministry of Transport and Telecommunications will provide the conveyance of Soviet troops by train.

5. The Ministry of Armed Forces shall take over with legal documents the assets used by the Soviet troops, in the condition they are at the moment of departure, irrespective of the fact that they had belonged to other owners as well.

Mention shall be made also of the value of the assets built by Soviet troops and which are to be handed over.

6. The assets taken over will be placed under military care and custody, and the Central Commission will submit to the Council of Ministers proposals for their distribution, as soon as possible after their handing over.
7. The Ministry of Armed Forces shall specify the value of investments and capital repairs stipulated in its plan for 1958 for the Soviet troops and made up to May 23, 1958, to be subsequently discounted.

Chairman of the Council of Ministers

Chivu Stoica

Bucharest, June 21, 1958

No. 859

Archives of the Ministry of National Defense, Documentation Fund, No. G63a/1958, pp. 2-3. See also România. Retragerea trupelor sovietice. 1958 [Romania, Withdrawal of Soviet Troops. 1958], Editura Didactica si Pedagogica R.A., Bucharest, 1996 (coordinating editor: Prof. Ioan Scurtu, Ph.D.), pp. 342-344.

ROMANIA

Warsaw Pact:

Ambivalence & Ambiguities

1955 - 1981

COLLECTION

September 29, 1958. Bucharest. Letter of reply addressed by CC of the RWP to the CC of the CPSU, expressing agreement with the reasons and proposals advanced by the Soviet Government on the recall of Soviet advisors from Romania.

TO THE CENTRAL COMMITTEE OF THE COMMUNIST PARTY OF THE SOVIET UNION

Dear Comrades,

We acknowledge receipt of your letter concerning the Soviet advisors and other experts working at present in our country and we express our agreement with the reasons and proposals advanced therein.

We are convinced that the development of varied forms of exchanges of experience, mainly the sending of experts to study the experience in the fields of economy, culture, defense, as well as the reciprocal exchange of young people to study in higher education establishments, will contribute to the steady development of fraternal cooperation between our countries.

We take this opportunity to point out again the great help extended to us, in the post-liberation years, by the CC of the CPSU and the Soviet Government by sending to our country worthy experts in various spheres of economy, culture and State building and by receiving in higher education establishments students and post-graduate students from the Romanian People's Republic.

**With communist greetings,
The Central Committee
of the Romanian Workers' Party
Secretary Gheorghe Gheorghiu-Dej**

Central Historical National Archives
Fund CC of the RCP - Foreign Relations
Section, File 9U/1956-1958, p. 269. See
also România. Retragerea trupelor sovietice.
1958 [Romania, Withdrawal of Soviet
Troops. 1958], Editura Didactica si
Pedagogica R.A., Bucharest. 1996, pp. 378-
379.

STENOGRAMA

ședinței Biroului Politic al CC al P.M.R. din ziua de
8 februarie 1960.

Ordinea de zi:

Informarea Delegației Comitetului Central al Partidului
Muncitoresc Român care a participat la Consfătuirea reprezentan-
ților partidelor comuniste și muncitorești din țările socialiste
ale Europei cu privire la schimbul de experiență în dezvoltarea
agriculturii și la Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ
al statelor participante la Tratatul de la Varșovia.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Tovarăși, noi am vrea să începem informarea și când o să
vină tov. Bîrlădeanu o să ne oprim mai mult asupra anumitor
probleme. Să începem în ordine cronologică.

La graniță erau două vagoane pregătite special pentru
noi care au fost atașate la trenul Ungheni-Moscova. Erau două
vagoane pentru oficialități - cum știți și dv. că ați călătorit
cu ele - cu totul aranjat frumos și la Ungheni ne-au întâmpinat
cadrele locale.

Tocmai în acel timp se desfășura Congresul Partidului
Comunist din Moldova Sovietică și ei se scuzau că au multă
treabă și de aceea au trimis numai câteva cadre. Tot aici la
Ungheni a fost și un tovarăș din partea Comitetului Central
al P.C.U.S. - Carpișenko - un activist de partid de la Secția
Relații Externe a Comitetului Central, care ne-a însoțit pînă
la Moscova.

Pe parcurs ne-au întâmpinat cîțiva tovarăși, oficialități
în gara Kiev. La Moscova - în gară - ne-a întâmpinat Aristov și

Ignatev, plus din afară: de la Ministerul Forțelor Armate, de la Ministerul Agriculturii și după aceea ne-am dus la locuință. Am fost la aceeași locuință unde am fost și anul trecut când am fost la Congresul al XXI-lea.

Ne-au anunțat chiar din prima zi că o să fim primiți de tov.Hrușciov și am fost primiți. Vizita la tov.Hrușciov a durat puțin - 20 de minute -, așa cum s-a stabilit de aici, în cazul când este o atmosferă favorabilă să se pună una din problemele care pe noi ne preocupă și anume problema aprovizionării cu minereu de fier. S-a ivit acest prilej și i-am ridicat această problemă.

Înainte de a intra în problemă, Hrușciov ne-a arătat acolo câteva diagrame, ne-a povestit că a fost plecat în Bielorusia și că acolo ar fi lucrat cu un grup de tovarăși la perfectarea unui material în legătură cu un program de perspectivă pînă în anul 1980. Ne-a arătat câteva diagrame în care se făcea o comparație cu S.U.A. în ce privește producția de oul, carne, lapte - materiale care se folosesc când se întocmește un material privind dezvoltarea economiei naționale. Datele de acolo erau interesante. Dacă tovarășii au putut reține, erau acolo câteva tăblițe. În parte, vor ajunge S.U.A. în 1970-1975, altele după 1980, iar la alte produse încă de pe acum vor lăsa în urmă S.U.A. cum este la lapte, la unt și altele.

Cu această ocazie am adresat rugămintea Comitetului nostru Central ca un grup de oameni cu munci de răspundere pe linie de partid și de stat, care iau parte la întocmirea programului dezvoltării economiei noastre naționale, să meargă la Moscova și să lucreze un anumit timp cu oameni care cunosc problemele economice, să lucreze cu dînșii, să facă o prezentare amănunțită, completă asupra lucrărilor și să se facă un schimb de păreri, să spună dacă au ceva observații și în măsura posibilităților să cerem ajutorul necesar din partea Uniunii Sovietice. După ce vor lucra zi de zi, persoanele care vor fi desemnate de conducerea de partid și de stat din Uniunea Sovietică și vor înfățișa un tablou asupra celor constatate, să stabilim o dată când să ne întîlnim și să stabilim ce este de făcut. Tovarășul Hrușciov a fost foarte bucuros de faptul că apelăm la ajutorul Uniunii Sovietice.

Cu ocazia aceasta ne-a arătat, ca o problemă de principiu, să ne ferim de salturi. Acesta este un mers specific dezvoltării economiei capitaliste, cu foarte multe elemente de anarhism. Din

7

felul cum vorbea, a rezultat că îi place felul cum merg la noi lucrurile, nu spectaculos, nu zgomotos, ci mereu înainte.

Spunea tov.Hrușcirov "să vă feriți de salturi" și al doilea lucru, care este foarte important, este să păstrăm proporții în măsurile ce ni le propunem, să nu se producă o sforțare peste puteri și să se țină seama de proporțiile între diferitele ramuri ale economiei naționale, lucru care se vede la baza întocmirii programului nostru de dezvoltare a economiei naționale. Cu această ocazie i-am spus că ar trebui să le spunem de la început că s-au ivit și se vor mai ivi unele probleme care ar putea fi rezolvate cu ajutorul nostru și să dea dispoziții oamenilor care vor discuta cu tovarășii veniți aici, să discute cu înțelegere problemele noastre, cu răbdare.

I-am spus, de asemenea, că avem greutăți la minereul de fier și că am auzit că s-a descoperit o anomalie magnetică importantă la Kursk și poate vom obține și noi de aici ceea ce ne lipsește. Noi șintem gata să contribuim chiar la scoaterea acestui minereu. Atunci el ne-a spus: "De ce să vă dăm de la Kursk și să nu vă dăm de la Krivairog?" arătînd că și cehii au pus problema că sînt gata să contribuie cu un aglomerator la locul unde se extrage minereul, pentru a nu transporta balast.

După felul cum ne-a ascultat, s-a văzut că a primit cu interes propunerea noastră. Nu se aștepta numai la atît, pentru că majoritatea țărilor care merg în Uniunea Sovietică cer credite, nu pot sta singure pe picioare. Singura țară a fost Cehoslovacia care a propus să participe la extragerea acestui minereu.

Tov.Alexandru Bîrlădeanu:

Cînd tov.Hrușcirov vorbea de dezvoltarea economiei naționale în salturi ne-a spus să nu facem ca tovarășii bulgari care și ei au făcut salturi și s-au trezit în situația neplăcută să vină și să ceară ajutor. Ce sistem este acesta: cînd mînci nu întrebă și cînd ai nevoie să plătești vii să ceri ajutor. Tov.Hrușcirov spunea: "Eu am să-i povestesc lui Jivkov un proverb cu un cetățean care vine la restaurant unde bea și mîncă și după aceea întrebă ce se face cel ce bea și mîncă și nu are bani să plătească". Mai spunea că a primit o scrisoare de la un economist american care făcea un calcul, arătînd că sovieticii pot ajunge la o cantitate mult mai mare de oțel.

"Nouă ni se spune că sîntem minimalişti și este foarte bine așa decît să fim maximalişti - spunea tov.Hrușcirov. Dacă planul merge bine și muncitorii cîștigă mai bine și atunci este mai bine să fim minimalişti".

Tov.Alexandru Moghioros:

A spus de trei ori că "noi sîntem împotriva planurilor încordate".

Tov.Petre Borilă:

Si acum se vorbește în Bulgaria și China despre salturi.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

De aceea tovarășul Hrușcirov a pus problema dezvoltării proporționale, a nu crea o încordare în dezvoltarea economiei, a nu fi nevoit să te repliezi după aceea, nu în sensul că nu trebuie să ne punem sarcini cît putem să facem. Deci să nu ne punem sarcini de supraîncordare.

Tov.Chivu Stoica:

El s-a așteptat să-i cerem ceva mai mult. Cînd a văzut ce-i cerem spunea numai: "bine, bine". Deci el s-a așteptat să-i cerem mai mult.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

În problema minereului de fier am constatat o bună voință din partea lui atunci cînd ne-a spus să ne dea de undeva mai aproape de noi.

A mai fost un aspect în legătură cu bulgarii, că ei au un minereu sărac și și-au propus nu știu ce să facă, un combinat, și că le-ar fi spus să nu facă pentru că costă prea scump. Nu știu despre ce a fost vorba că a trecut foarte repede peste această problemă.

Tov.Alexandru Moghioros:

Tovarășul Hrușcirov a spus că le-a atras atenția că îi va costa foarte scump, dar treaba lor.

Tov.Alexandru Bîrlădeanu:

După aceea tov.Hrușcirov a spus că nu este liber decît în luna aprilie pentru a se întîlni cu tov.Gheorghiu-Dej pentru a discuta planul. Înainte cu un minut, două, el ne întrebese cînd avem Congresul și tov.Gheorghiu-Dej i-a spus că în primăvara acestui an. Mie mi-a făcut impresia că lega Congresul nostru

de timpul lui liber.

Tov. Petre Borilă:

Să avem grijă și să ținem seama de aceasta.

Tov. Alexandru Birlădeanu:

Da, pentru că februarie-martie și mai-iunie este tot timpul ocupat.

Tov. Alexandru Mozhioroș:

L-am invitat și noi să vină la vânătoare.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

În general ne vorbea cu căldură.

Acestea sînt cele discutate la vizită.

Din aceasta este clar că s-au desprins două idei: de a ține seama în activitatea noastră de proporții juste în dezvoltarea economiei naționale și de a nu face salturi în dezvoltarea economiei.

Mărți a avut loc deschiderea Consfătuirii.

La consfătuire au prezentat, din partea fiecărei delegații, fie primul secretar, fie președintele Consiliului de Miniștri, câte un raport.

Din partea noastră - așa cum s-a stabilit și de aici - l-am prezentat eu, deși ajunși acolo la un moment dat ne gîndeam că ar fi bine să-l țină tov. Chivu, tov. Cozma, dar pînă la urmă a rămas așa cum s-a stabilit de aici cînd am plecat.

Raportul principal a fost al tovarășului Mațkevici.

Tovarășul Hrușcirov a deschis numai Consfătuirea, urînd ca lucrările să se desfășoare cu folos. S-a stabilit ordinea în care să se ia cuvîntul - în ordinea alfabetică -, a arătat că scopul Consfătuirii este de a se ajunge la folosirea tuturor posibilităților din țările noastre pentru a obține un belșug de produse agro-alimentare, pentru ridicarea nivelului de trai al popoarelor. S-a stabilit și un regulament de funcționare a lucrărilor Consfătuirii.

Sedința a avut loc în sala Gheorghievski. Noi aveam în față delegația cehă, în stînga delegația albaneză, bulgară, ungară, nemții.

La prima Consfătuire au luat parte și coreenii și mongolii.

S-a stabilit să se ia cuvîntul, în ordinea alfabetică, cîte 30-40 minute. Noi ne-am încadrat în timp. Vreau să vă spun că am mai adus unele mici îmbunătățiri la textul cu care am plecat de aici, text cu care ne-am prezentat la Consfătuire.

După părerea tovarășilor din delegație, care au observat în timp ce am prezentat raportul, acesta a fost ascultat cu foarte mare atenție. Dacă Hrușcirov sau alți delegați mai făceau desene, adică manifestau o anumită plictiseală în timpul celorlalte rapoarte, aici au fost foarte atenți. Nu este mai puțin adevărat că a fost și un raport bogat, nu erau fraze goale, era modest, documentat, serios întocmit și de altfel a fost primul raport bun - după al Uniunii Sovietice - care nu-și propunea prea multe sarcini.

Tov.Chivu Stoica:

Nu ne propuneam să luăm pîine de la alții.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Mai toți își propuneau sarcini nereale. Mergeau pe micșorarea suprafețelor cultivate cu cereale și o parte însemnată din țările europene au ridicat chestiunea specializării foarte puternic. Noi nu ne-am așteptat că o să se ridice acolo această problemă atît de puternic.

Tov.Emil Bodnăras:

În concepția cehoslovacilor?

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Ne-a lăsat impresia, convingerea și chiar unii dintre tovarășii noștri spuneau că rezultă că ei s-au înțeles dinainte în această problemă.

Albanezii, care ei au o altă specialitate, au venit cu credite. Ei s-au specializat în credite. Cereau credite peste așteptările noastre.

Noi credeam că problema specializării va fi ridicată într-un anumit fel, ori lucrurile au căpătat acolo o amploare destul de mare. Bulgarii, pe lîngă faptul că au redus suprafața cultivată cu cereale, și-au mai propus să mai reducă suprafața arabilă pentru cereale și ei să dezvolte cultura legumelor și zarzavaturilor și industria prelucrătoare a acestora, cu alte

cuvinte ceilalți să cumpere de la ei roșii și zarzavaturi. La ei domină caracterul comercial, nevroid să țină seama de condițiile de sol și climă.

Nici în țările noastre nu se poate vorbi de specializare, dar pe plan internațional, nici vorbă.

O altă chestiune pusă de bulgari este aceea că-și propuneau o micșorare a producției de grâu și să importe 200-300.000 tone grâu pînă în anul 1965. Cehii măreau producția de grâu, dar prevedeau creșterea importului de cereale.

Atît bulgarii cît și cehii pun un accent deosebit pe creșterea vitelor, spunînd că ei au condiții "excelente" pentru dezvoltarea sectorului zootehnic, dar le lipsește tocmai ce este mai important - furajele. Ei mai vor să dezvolte producția de sfeclă de zahăr și producția de zahăr, pentru a livra zahăr și alte plante tehnice țărilor care nu au tradiție și condiții pentru dezvoltarea lor.

Deci mergeau pe linia micșorării suprafețelor agricole și spre importul de cereale, căutînd să dezvolte zootehnia. Toți au dat o importanță deosebită creșterii vitelor, propunîndu-și obiective frumoase: să facă industrie de carne, industrie alimentară cu materie primă agricolă, cu lapte, cu unt, cu brînză, industrie de lînă.

Tov.Chivu Stoica:

Nemții vor să atingă nivelul Danemaricii.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Cehii își propuneau sarcini frumoase în ceea ce privește creșterea producției la ha.

Toți vorbeau de siloz și cred că dacă silozul s-ar putea transporta, s-ar fi propus o "specializare" și în această materie.

Nemții au luat ca bază în ceea ce privește creșterea vitelor nivelul Danemaricii, care este cea mai dezvoltată țară din Europa din acest punct de vedere. Danemarca își procură furajele din afară. Deci am fi avut o Danemarcă în cadrul lagărului nostru.

În raportul lui Ulbricht a fost un pasaj, care referindu-se la specializarea mașinilor agricole, arăta ce necazuri au întîmpinat, că nu s-a ajuns să se țină seama de tradiția unor țări în construcția de mașini, dîndu-ne pe noi exemplu. "Dacă noi am renunțat la tractorul tip mijlociu, ce ne facem cu

tractorul din România, căruia îi lipsește ridicătorul hidraulic și nu este o mașină bună". A dat el și o cifră acolo.

Tov. Alexandru Bîrlădeanu:

A spus că parțial importă tractoare din România.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

A venit acolo cu un președinte de colhoz, o mare gospodărie cu 800 ha. Aceasta pentru a crea o bună atmosferă acolo. El a susținut că la ei președinții de colhoz știu să socotească banii și vor să aibă mașini bune și de aceea nu vor mașinile din România. Cu alte cuvinte noi am devenit o frână în dezvoltarea Germaniei, cu toate că nici un colhoz de al lor nu a văzut un tractor de al nostru. Atunci cum poate să spună că tractoarele noastre nu sînt bune?

Tov. Petre Borilă:

Cu ce scdp a spus acestea?

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Ca o argumentare pentru a arăta că ei au înțeles să pornească pe calea specializării în construcții de mașini și că alții nu sînt în stare să facă mașini. Cu alte cuvinte, sîntem nevoiți să nu le mai putem da mașini. Raportul nemților a fost singurul raport care s-a referit la noi în mod direct. Toți ceilalți care s-au ocupat de problema specializării, indirect s-au ocupat de România.

După ei România trebuie să acopere nevoile lor de furaje în ce privește creșterea vitelor. Ei nu puneau problema că și Uniunea Sovietică trebuie să facă acest lucru, dar rezulta acest lucru pentru că ar fi imposibil ca România să acopere singură pretențiile lor.

Au adus argument că în unele țări este secetă și de aceea trebuie specializare, dar nimeni nu și-a pus problema ce s-ar face dacă ar fi o secetă tocmai într-o țară specializată în cereale.

Tov. Alexandru Bîrlădeanu:

Ungurii au pus pe altcineva să vorbească și probabil Kadar s-a simțit prost și după ce a vorbit tov. Hrușciiov, a cerut să vorbească și el și i-a tras tot cu specializarea. A pus chestiunea ca CAER-ul să stabilească sarcini concrete și să ia hotărîre în această direcție.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Sigur că fiecare delegație și-a arătat direcția în care își va dezvolta producția agricolă, ramurile, proporțiile în care se vor dezvolta ramurile, cu aspectele acestea pe care vi-le-am arătat.

Toți prevedeau o dezvoltare, o creștere nu numai pentru interior, dar și pentru export. Și nemții, și polonezii, și cehii, toți se gîndeau și la export, dar nu numai la export carne, dar și la produse de carne sub formă prelucrată pentru a da o valoare economică mai mare. Ei și-au făcut destul de amănunțit calculele, ce economicitate se capătă atunci cînd vinzi carne sau produse din carne, față de atunci cînd vinzi porumb boabe sau furaje.

Toți au mers pe linia grupării țărilor în două grupe pentru specializare, unele să asigure cantitatea de proteine de origine animală, alții proteine de origine vegetală. Toți, în cererile lor, își puneau chestiunea că au nevoie de oleaginoase (floarea soarelui, soia, etc.) Noi le-am tăiat pofta la toți. Toți au ascultat cu foarte mare atenție.

Am fost singura țară care am arătat date mai complete, date reale, modeste, sarcini reale și le-am tăiat pofta prin faptul că n-am spus în raport nici un cuvînt de specializare și ne-am ținut de ordinea de zi a Consfătuirii și nici decum de specializare, așa cum au făcut ei.

Raportul nostru a fost ascultat cu foarte mare atenție, toți cei interesați dădeau din cap și sovieticii cîmbeau. Am fost singura țară - afară de Uniunea Sovietică - care ne-am propus nu să micșorăm suprafețele cu cereale, ci să le mărim și în același timp să mărim și suprafețele cultivate cu floarea soarelui. Ei au vrut să ne preseze foarte serios, însă noi ști că nimeni nu ne poate obliga să facem după gustul unuia sau altuia.

Noi trebuie să tratăm problemele cu bunăvoință, mai dă unul, mai lasă celălalt, dar nu trebuie să se stabilească ceva care să se resfrîngă asupra dezvoltării unei țări sau alteia, asupra locului pe care să-l ocupe o țară sau alta în rîndul țărilor socialiste.

Cehoslovacii produc peste 80% din nomenclatorul producție de mașini-unelte pe plan mondial. Nemții la fel.

În ce să ne specializăm noi, în oleaginoase, în furaje?

Raportul nostru a fost ascultat cu interes. De fapt a fost singura țară fără pretenții, dimpotrivă el a prevăzut ridicarea nivelului de trai al poporului prin forțe proprii, creîndu-se în același timp și un disponibil pentru export.

După ce am prezentat raportul, într-o pauză, a venit la noi tov.Aristov care mi-a strîns mîna și mi-a spus că delegația noastră a prezentat un raport bogat și le-a plăcut la toți.

Dintre ceilalți nimeni n-a dat un pas înapoi din ceea ce cereau în rapoartele lor.

A venit apoi Hrușciiov la noi; nu ne-a spus că ar avea vre-o obiecție, dar ne-a spus că singuri o să ajungem la concluzia că trebuie să mărim suprafața cu porumb siloz. Am să rog pe cei ce știu mai bine ce a mai spus să redea aici mai clar.

Tov.Chivu Stoica:

Atunci cînd am spus că în România 2/3 din populație se ocupă cu agricultura și produc numai 1/3 din venitul național, atunci Hrușciiov dădea din cap.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Am avut acolo pasajul cu industria grea, din care a rezultat că nici noi n-am dat un pas înapoi.

Ei se refereau cînd puneau problema specializării, și în mod critic se adresau la alții, că plenara cutare a hotărît cutare, că plenara cutare a hotărît cutare, ca și cum noi ar fi trebuit să ne orientăm după hotărîrile plenarelor lor.

Răspunsul pe care l-am dat noi a fost ca un duș rece pentru ei. Am să te rog să redai tu cum a spus Hrușciiov.

Tov.Alexandru Bîrlădeanu:

Tovarășul Hrușciiov a luat cuvîntul și a vorbit vre-o 30'. A vorbit despre porumbul siloz, despre rezultatele bune pe care le-a dat porumbul siloz în Germania, în Ungaria, dar două idei, două poziții au fost asupra cărora el a insistat mai mult. El a arătat și importanța Consfătuirii și printre altele - în mod hazliu - a spus că "fără cîrnați nu poate fi comunism".

Prima problemă este în legătură cu grîul, cu cerealele. A spus că țările socialiste trebuie să se orienteze să-și mărească suprafețele cultivate cu grîu și nu să le micșoreze și să ceară

Referindu-se la faptul că unele țări își reduc suprafețele cultivate cu grâu, tov.Hrușcirov a dat acestei idei un aspect foarte delicat. "Noi vrem să vă lansăm un apel: nu mai veniți la noi cu cereri de cereale. Nu o să vă putem da și atunci o să fim puși în situația de a vă refuza. Vă rog să ne ajutați în această problemă, să nu ne mai cereți". Fiecare țară trebuie să aibă rezerva ei, fiecare țară trebuie să aibă rezerve proprii, nu să apeleze la rezervele Uniunii Sovietice. Deci a spus: Vă rugăm nu mai veniți cu aceste cereri, adică vă rugăm corijați-vă greșelile voastre făcute în agricultură.

În legătură cu specializarea a spus: Iată sînt țări care vin și cer Uniunii Sovietice să cumpere cutare sau cutare lucru. De exemplu, ardei. Voi știți posibilitățile Uniunii Sovietice, noi o să avem atît ^{în} cît nu o să trebuiască să mai importăm de la alții. Cu strugurii, noi atît plantăm încît o să dăm atîția struguri cît o să ceară populația. Unii spun că o să producem atîția struguri încît nu o să se știe ce o să facem cu ei. O să rezolvăm și această situație: o să reducem prețul și atunci mărim consumul și deci o să rezolvăm și această "catastrofă".

În legătură cu roșiile, noi o să producem roșii cu 50 copeici kg. și bulgarii spun să cumpărăm de la ei cu 90 de copeici. Pot să ne dea bulgarii cu 50 copeici kg. de roșii?

Unele țări se adresează CAER-ului să stabilească măsuri în domeniul specializării. Hai să ne înțelegem, să nu transformăm CAER-ul într-o sperietoare pentru unul sau altul. Aceasta este o asociație benevolă care nu poate obliga pe nimeni să facă un lucru sau altul.

După ce a vorbit tov.Hrușcirov, a urmat la cuvînt tov. Novotny, care nu s-a abătut nici o iotă de la ceea ce era scris în materialul cu care a venit de acasă și care era opus celor ce vorbise tov.Hrușcirov.

După aceea, Kadar a cerut cuvîntul și a vorbit ultimul. A doua oară cînd s-a luat cuvîntul din partea ungară, s-a vorbit și mai mult despre specializare.

Tov.Alexandru Moghioroș:

El a făcut trei propuneri:

1. CAER-ul să stabilească suprafețele care urmează să fie plantate cu vii.

2. Să se stabilească specializare în domeniul construcției de mașini agricole și să se țină seama de tradiție și în sfârșit

3. Cum să se facă desfacerea pe piața capitalistă.

Tov. Alexandru Bîrlădeanu:

Kadar a mai vorbit despre colectivizare, spunînd că ar putea să facă colectivizarea într-un an, însă ei au încetinit ritmul colectivizării pentru că nu au baza tehnică.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Pe de o parte, lauda aceasta că ar putea într-un an să facă întreaga colectivizare și pentru că n-au baza materială ei se lungesc, chipurile la ei ar fi o situație așa de bună, iar pe de altă parte, ei spun că n-au realizat sarcinile fondului central de stat de produse agricole pentru că țarii stochează cerealele. Apoi cum vine aceasta?

Tov. Alexandru Bîrlădeanu:

El spunea că țăranii și-au transformat cerealele în valută pe care o țin.

Cu aceasta s-a terminat prima zi..

A doua zi dimineața, șerii delegațiilor au hotărît ca primii secretari și președinții Consiliilor de Miniștri să nu participe, ci să participe numai specialiștii în agricultură.

Numai președintele Consiliului de Miniștri al Cehoslovaciei - Siroki - și locuitorul său, au fost acolo pentru a susține ceea ce a spus în ședință tov. Simunek. Ei au căutat să sublinieze din nou necesitatea specializării.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

În comunicat vroiau să spună ceva și despre specializare. Noi am acceptat această idee, conform intereselor fiecărei țări.

Tov. Alexandru Bîrlădeanu:

Secretariatul a difuzat un proiect de comunicat care se încheia așa: "..... Consfătuirea a ajuns la concluzia să fie însărcinat CAER-ul să stabilească măsuri de specializare în agricultură și construcții de mașini agricole". Față de această situație, activitatea noastră s-a dus în două locuri: în ședința de lucru și în Secretariat.

4

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

În Secretariat poziția noastră a fost categorică, declarându-ne împotriva acestei specializări. Noi am spus că sîntem împotriva specializării pentru că asta nici n-a fost la ordinea de zi. La ordinea de zi a fost o Consfătuire pentru descoperire rezervelor în fiecare țară pentru a ridica nivelul de trai al poporului - așa cum se pune problema acolo.- dar dacă patru țări au ridicat această problemă, am fost nevoiți să dăm și un compromis.

Problema cu diviziunea muncii pe plan internațional a fost socasă.

Tov.Alexandru Bîrlădeanu:

După aceea s-a spus ca, Consiliul de Ajutor Economic Reciproc să studieze această problemă, conform cu interesele și posibilitățile din fiecare țară.

Delegația sovietică nu voia să se producă un dezacord cu cele ce s-a discutat.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Referindu-ne și la ce a spus tov.Krușciiov, am fost foarte bucuroși că ne-am verificat justetea părerilor noastre în toate problemele ridicate.

Mai interesant este faptul că în timp ce se ducea lupta la Secretariat, am pregătit o ripostă deschisă pe care le-am dat-o și ne-am expus punctul de vedere în problema specializării.

Tov.Alexandru Bîrlădeanu:

Vă citesc materialul pregătit de noi ca o ripostă la ceea spuneau ei. (vezi textul)

Tov.Leonte Răutu:

Cine a fost la Secretariat?

Tov.Alexandru Bîrlădeanu:

A fost Voicu și Vrejbă.

Noi am pregătit materialul și am luat ultimii cuvîntul.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Ei au vrut să folosească CAER-ul pentru a crea atmosferă favorabilă punctelor lor de vedere.

Fiecare vedea interesele țării lui.

19.1.

Tov. Alexandru Moghioros:

Ei ... spus că problema aceasta s-a discutat la CAER.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Aceasta a fost o minciună.

După ce tov. Bîrlădeanu a prezentat expunerea aceasta, ca punct de vedere al delegației, ne-am gîndit s-o împărțim la celelalte delegații și chiar aranjaseam s-o împărțim, apoi ne-am răzgîndit zicînd că cine dorește s-o ia, n-are decît să vină să ne-o ceară.

Noi am folosit dreptul de care se bucură fiecare delegație și ne-am spus punctul nostru de vedere, așa după cum am ascultat și noi punctele de vedere ale celorlalte delegații.

Toți au fost cu nasurile în jos, riposta a fost tare, să nu creadă chiar așa de proști. Le-am spus-o de la obraz și ei tot timpul și-au notat.

Nu ne-am acoperit cu ceea ce a spus Hrușcirov. Noi nici n-am spus că noi n-o să le dăm grîu, nu o să le dăm furaje, ci le-am spus că o să le dăm, dar nu o să ne dezvoltăm economia în funcție de dorințele lor - Simunek sau alții.

A vorbit și Lîsenko.

Tov. Alexandru Bîrlădeanu:

A încheiat așa: "Eu nu sînt economist, poate eu judec așa, dar atunci cînd țăranul are grîu și porumb în hambar, atunci se simte bine".

În ședința Secretariatului polonezii au fost de acord cu propunerile romînilor.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

L-am chemat la mine pe Antropov și i-am spus că noi nu putem să ne transformăm într-o bază de aprovizionare cu furaje pentru alte țări.

El a spus că este complet de acord, dar ce să facem că 3-4 delegații au ridicat această problemă. Eu le-am spus că nu avem nimic împotriva specializării, să se specializeze cum vor, noi nu-i obligăm și nici nu-i putem obliga, dar nici ei nu ne pot obliga să ne specializăm cum vor ei și atunci am găsit formularea aceea cu "interesele fiecărei țări" și că "pe baza schimbului de păreri să se dea indicație CAER-ului să studieze această problemă".

Tovarăși, cam asta este.

S-a găsit o soluție și la comunicat; S-a făcut ce s-a putut, pentru că nu puteam să scoatem din comunicat chestiunea specializării. Am căutat să împăcăm și capra și varza.

După aceea a urmat ședința Comitetului Politic Consultativ

Delegația noastră a fost foarte obiectivă. Chiar la partea aceea cu declarația am spus că trebuie să se obțină un nivel înalt în cel mai scurt timp, pentru că trebuie să ții seama și de condițiile țărilor respective. Una este în Uniunea Sovietică și alta este în România și Cehoslovacia.

În ceea ce privește problemele legate de forțele armate ale țărilor socialiste, Konev a făcut un raport în calitatea lui de comandant al armatelor țărilor care fac parte din Tratatul de la Varșovia. În principal s-a referit la unele aspecte și unele măsuri luate de Guvernul Sovietic de a reduce efectivele forțelor armate. Aceasta s-a făcut cu grijă de a nu slăbi capacitatea de apărare, ci de a o întări și mai mult.

A fost apreciată bine și țara noastră. De altfel, au fost trecute în revistă toate țările.

Tov. Leontin Sălăjan:

S-au adus și unele îmbunătățiri de organizare și îmbunătățiri în înzestrarea tehnică.

Tov. Avram Bunaciu:

În prima zi a avut loc o consfătuire a miniștrilor afacerilor externe unde s-a discutat privitor la ordinea de zi și s-au făcut propuneri ca cuvântările să nu fie publicate. După aceea a urmat Consfătuirea.

Contribuția noastră la Consfătuire a fost adusă la proiectul de declarație care a fost acceptată. Prima propunere a noastră a fost trecerea României printre țările care au contribuit la dezvoltarea relațiilor cu țările din Asia și a doua problemă a fost problema creării unei zone denuclearizate în regiunea Balcanilor, inițiativă a Republicii Populare Române.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Propunerile făcute de tov. Bunaciu au fost bine primite, pentru că într-adevăr România a avut inițiative și inițiativele noastre au dat rezultate, am adus o contribuție efectivă la problemele internaționale.

În primul rând, delegațiile noastre au fost active la O.N.U. și în al doilea rând legăturile internaționale sînt din ce în ce mai bune, iar în ceea ce privește zona Balcanilor, este cunoscută inițiativa noastră. Consider că a procedat bine tov.Bunaciu, pentru că în afară de bulgari și albanezi, care s-au referit la România, nimeni nu s-a mai referit la țara noastră, bine înțeles în afară de delegația noastră care a amintit într-o formă modestă toate aceste probleme, corespunzător cu realitatea.

Tov.Avram Bunaciu:

În legătură cu bulgarii aș vrea să subliniez că ni s-a propus o întîlnire în legătură cu inițiativele din Balcani. În această chestiune am spus că este bine ca țările din Balcani să se consulte. De fapt nu ne-a spus ceva concret. Cînd i-am întrebat dacă au ceva inițiative, ceva propuneri concrete, au spus că nu.

În legătură cu expunerea tov.Hrușcirov, vreau să arăt aici ideile noi care au reeșit din expunere. A spus că trebuie să ne oprim la cele mai importante probleme. După părerea lui, la întîlnirile viitoare să ne spunem părerea asupra dezarmării generale și a Tratatului cu Germania.

În ce privește tratatul de pace cu Germania, ei se gîndesc să propună tratate de pace separate cu cele două state germane dacă nu se va ajunge la un acord în vederea încheerii unui singur tratat, adică un tratat între țările capitaliste cu Germania Federală și un tratat între U.R.S.S. și țările socialiste cu Republica Democrată Germană. Trebuie să ne gîndim la rezolvarea problemei Berlinului pe etape.

Încă o idee nouă a fost în legătură cu ajutorul țărilor slab dezvoltate. Noi sîntem de acord, dar aceasta o facem în cadrul unor înțelegeri bilaterale, fiind împotriva amestecului în treburile interne ale altor țări.

Cu acestea în ziua de joi s-a semnat Declarația, cunoscută și de dvs. din presă.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Inițial s-a stabilit să se semneze de către Președinții Consiliilor de Miniștri și apoi s-a hotărît să se semneze și de Primii Secretari, dar noi nu am avut de obiectat nici la prima, nici la a doua propunere.

Ca o mică completare: Atunci cînd s-a vorbit de reducerea efectivelor, s-a referit la scoaterea trupelor din Ungaria și Polonia și Uniunea Sovietică socotește aceasta că ar avea o foarte mare importanță politică. Ar fi noi și noi dovezi despre dorința noastră de pace, că nu numai vorbim, dar și facem.

Tov. Avram Bunaciu:

A spus că Polonia este un coridor de trecere în Germania.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

S-a atras atenția asupra importanței politice a acestei probleme. Problema de coridor nu s-a pus. S-a pus problema principală: scoaterea trupelor din Polonia, Germania și Ungaria, care ar avea o importanță politică foarte mare. Aceasta va sluji cauzei păcii și destinderii internaționale.

Din cîte spunea Hrușcirov, pe Kadar nu poate să-l înțeleagă în această problemă. La fel și cu Gomulka.

După aceea a urmat recepția. Cum a vorbit Hrușcirov a impresionat pe toată lumea.

Tov. Alexandru Bîrlădeanu:

Hrușcirov a început așa: "Astăzi am iscălit un act de mare importanță pentru țările lagărului nostru, pentru apărarea păcii.

Forțele noastre sînt din ce în ce mai puternice. Aceasta determină schimbarea în atitudinea țărilor capitaliste. Unii spun că noi sîntem pentru pace acum pentru că ne-am schimbat părerea. Nu noi ne-am schimbat părerile.

Am trimis în 1958 o scrisoare lui Eisenhower în legătură cu provocările din Taiwan și nici n-a vrut s-o primească, ne-a trimis-o înapoi. N-a trecut nici un an de zile și la invitat personal pe cel căruia i-a înapoiat scrisoarea. Cine și-a schimbat părerea? Ei singuri și-au schimbat părerea. Noi avem rachetă și aceasta influențează asupra poziției guvernelor capitaliste. Ne-am întărit și ne vom întări mereu puterea noastră militară. Occidentalii numesc aceasta "politică de forță". Noi știm că cei slabi nici măcar nu sînt ascultați. De aceea trebuie să fim tari, ca să le impunem pacea și dezarmarea.

Unii fac tot felul de comentarii că Hrușcirov s-a îndepărtat de la învățătura leninistă, că Lenin ar fi spus că revoluția proletară poate avea loc în urma unui război. Nu este adevărat. Lenin a spus că războiul imperialist trebuie transformat în război

civil, dar el n-a spus niciodată că revoluția proletară nu poate avea loc decât în împrejurările unui război. Revoluție proletară poate avea loc și în condiții de pace. Noi luptăm pentru asigurarea păcii între popoare.

După ce s-a terminat prima ședință a Consfătuirii despre agricultură m-am dus la lucrările Conferinței regionale de partid Moscova.

În prezidiu m-am așezat lângă o femeie și nu știam de unde o cunosc. Am intrat în vorbă cu ea și mi-a spus cu reproș că Hrușciov se ocupă mult de agricultură, că pe colhoznici îi cunoaște, dar pe noi textiliștii nu-i cunoaște. Avem și noi textiliștii lucruri multe și bune. I-am răspuns că avem și alte lucruri bune care trebuiesc cunoscute. Ea mi-a spus: "dacă dvs. ați fi fost la conducerea țării cu 10 ani mai înainte, am fi avut lucruri mult mai bune". Abstracție făcând de modestie, într-adevăr ar fi fost așa, pentru că Stalin în ultimii ani ai activității sale a făcut multe greșeli în agricultură. Dar nu aceasta este esențial. Greșeli am comis și noi, dar acum trebuie să nu le repetăm.

Trebuie să dăm o mare însemnătate agriculturii căci agricultura este izvorul vieții. Nemții au făcut salam sintetic, dar n-au putut să-l mănânce.

În industrie lucrurile se deosebesc mult de agricultură. Într-o fabrică mersul producției este pus la punct după un anumit proces tehnologic, toate elementele care determină dezvoltarea producției sînt cunoscute pe baza unui plan dinainte stabilit, iar dacă într-un punct lucrurile nu merg bine sar toți să înlăture defecțiunile. În agricultură fiecare om constituie însă o verigă separată și trebuie să ne ocupăm în mod deosebit de fiecare om în parte.

În agricultură variația este continuă. Principal este să în-suflețești pentru dezvoltarea agriculturii pe fiecare în parte, pînă la ultimul om. Fiecare trebuie să aibă în vedere condițiile, ținînd seama de specificul, de posibilitățile pe care trebuie să le folosească la maximum.

Primul lucru pe care trebuie să-l avem în vedere este grija pentru popor. Trebuie să știți că muncitorii și țărani nu luptă pentru socialism sau pentru comunism de dragul socialismului și comunismului. Aceasta reprezintă numai o formă. Muncitorii și țărani luptă pentru o zi de muncă mai scăzută, pentru un salariu mai bun, pentru mijloace de trai mai multe care să le satisfacă nevoile lor materiale și spirituale cu cît mai puține cheltuieli

de energie omenească. Aceasta este conținutul socialismului, al comunismului.

Ridicarea nivelului de trai al poporului nu se poate decât atunci când mijloacele de producție sînt proprietate obștească.

Noi să nu ne rupem de pămînt, să nu rătăcim calea, să nu construim între noi un perete care să ne despartă de popor.

Mîine o să mă criticați că eu, care am combătut cultul personalității, cînd am răzbit la conducere l-am reintrodus. Nu așa tovarăși, trebuie să răspundem cu toții.

Ideile noastre sînt rodul comun al colectivului în mijlocul căruia muncim. În cadrul colectivului nostru există raporturi de colegialitate. În colectivul prezidiului există o înțelegere perfectă.

Fiecare din cei care au vorbit astăseară au spus că Uniunea Sovietică, Partidul Comunist al Uniunii Sovietice sînt în frunte. Ce înseamnă a fi în frunte? Aceasta este o problemă foarte serioasă, noi am analizat-o în preajma Congresului al XXI-lea. Partidele comuniste și muncitorești sînt independente și trebuie să ne privim de la egal la egal. La baza colaborării noastre stă respectul reciproc, fiecare trebuie să dezvolte marxismul, ținînd seama de toate elementele, de toate condițiile țării respective.

De multe ori conducătorii partidelor frățești din țările capitaliste ni se adresează și ne întrebă cum să rezolve anumite probleme. Ce poți să spui? Poți să dai vre-o directivă, vre-un sfat? Ca să dai un sfat trebuie să cunoști condițiile din țara respectivă și din momentul respectiv. De aceea sîntem marxist-leniniști, să analizăm temeinic problemele, să cunoaștem procesul de dezvoltare a fenomenelor în fiecare situație curentă.

În Uniunea Sovietică fiecare republică unională are partidul ei și fiecare are independență în rezolvarea problemelor. Noi stabilim numai linia generală, însă aplicarea în viață a celor hotărîte, căile de organizare și ducere la îndeplinire a sarcinilor se face într-un mod specific de fiecare partid, ținîndu-se seama de condițiile fiecărei republici.

Nu trebuie ca în fiecare țară să se repete istoria PCUS, aceasta nici nu-i posibil. Să nu slăbim frontul nostru, să ne purtăm cu respect unul față de celălalt. Aceasta este foarte important. Eu se poate pune chestiunea "noi am spus", deci "să faceți așa"! Bătrînețea trebuie respectată, istoria și viața nu rabdă bătrînețea, dar noi să întindem mîna celui ce merge spre nou. Eu spun aceasta cu curaj, pentru că și eu am o vîrstă înaintată, nu mai sînt tînăr. Dacă am fi într-o stare de

lîncezeală n-am vorbi așa, dar pot spune acest lucru pentru că sîntem în avînt.

A spune că cineva este "în frunte" duce la reeditarea cultului personalității. Ca să fii bun conducător nu trebuie să-ți impui punctul tău de vedere.

Eu Hrușcirov nu sînt Hrușcirov, eu sînt președintele Consiliului de Miniștri, eu trebuie să exprim voința poporului, voința maselor, trebuie să ascult ce spun toți. Parcă sînt eu mai deștept și alții sînt mai proști? Oricare poate fi deștept, poate fi inteligent, dacă lucrează între oameni deștepți, inteligenți.

Problema principală în zilele noastre este pacea.

Macmilan a spus într-o cuvîntare că lui Hrușcirov îi este frică de război. Cînd m-am dus în America și am fost în vizită la Eisenhower, am discutat această problemă. Eisenhower mi-a spus că și lui îi este frică de război. I-am răspuns că și mie mi-e frică de război, dar nu pentru că sîntem slabi, ci pentru că știu ce suferinți aduce. Eu vă spun drept, mi-e teamă de capitaliștii deștepți, să nu se găsească vre-un aventurier care să declanșeze războiul și atunci de ce să le dăm motiv să se arunce în aventuri.

Noi sîntem tari, trebuie să fim vigilenți, să ne întărim armatele. Poporul ne va urma dacă el va fi convins că am făcut totul pentru înlăturarea războiului.

Să nu uităm că sîntem conducători; poporul ne salută, dar așteaptă de la noi să apărăm pacea, să ridicăm nivelul de trai.

Fiecărui om îi este frică de război - de ce să facem pe eroii? Am văzut destui morți. Unii mă acuză de pacifism. Nu este vorba de pacifism, eu îi pot numi aventurieri, este vorba să nu fim aventurieri, nu se poate admite în politică, aventuri.

Noi nu trebuie să cădem într-o aventură. Sîntem împotriva oricărei aventuri pentru ^{ca} orice aventură ar aduce mult rău omenirii. Să nu permitem nimănui să cadă în aventură. Noi sîntem fiii popoarelor noastre. Trebuie să le apărăm interesele fundamentale și cum în interior Partidul se străduiește să cîștige sufletul fiecărui om, tot așa trebuie să ne străduim și pe plan internațional, să convingem fiecare om, fiecare țară.

Gata tovarăși, să ridicăm un pahar pentru solidaritatea țărilor socialiste, pentru solidaritatea partidelor noastre, pentru unitatea de vederi, pentru lupta noastră pentru construirea unei vieți mai bune oamenilor."

Asta a fost la recepție.

24

Tov. Alexandru Moghioros:

Am mai fost la un spectacol "Praga pe gheață", un spectacol cehoslovac.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Noi am avut la recepție un text mic, scurt, a fost ascultat cu interes.

Tovarăși, eu socotesc foarte instructive toate acestea. Cred că am reușit să cuprindem toate lucrurile, nu ne-a scăpat nimic din ceea ce s-a petrecut.

Cînd ne-am întors, ne-a condus tov. Aristov, care era foarte atent cu noi.

Si Hrușciov a fost foarte atent cu noi.

După felul cum s-au comportat cu noi, ne-am verificat justețea problemelor ridicate de noi acolo.

Tov. Alexandru Moghioros:

Toți au rămas așa cu gura căscată cînd s-a spus că noi nu sîntem de acord cu specializarea.

Tov. Alexandru Bîrlădeanu:

Ei au tras concluzia că noi am descifrat ce vor ei.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

În linii mari noi ne-am îndeplinit sarcinile cu care am plecat. De altfel, Biroul Politic cunoaște expunerea delegației noastre. Acolo am făcut numai mici îmbunătățiri.

Tov. Chivu Stoica:

De altfel, cuvîntarea a fost bogată.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Noi am scos din cuvîntare acele tăblițe cu cifre pentru că ar fi fost foarte pretențios, însă cuvîntul nostru a fost ascultat cu mare interes.

Tov. Alexandru Moghioros:

Cînd tov. Gheorghiu-Dej a spus că micșorăm suprafața plantată cu pruni, tovarășul Hrușciov rîdea.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Toți au spus într-un glăs: "țuică".

135

Tov. Alexandru Bîrlădeanu:

Tovarăşul Hruşciov. a spus că există ţări care insistă să cumpere de la dîşii votcă, ori sovieticii singuri reduc producţia de votcă.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Acestea sînt cele petrecute acolo. Eu aşi ruga Biroul Politic să aprobe activitatea delegaţiei noastre. Dacă mai es vre-o observaţie, vre-o completare la activitatea delegaţiei?

Dacă Biroul Politic aprobă întru totul activitatea delegaţiei noastre ?

In unanimitate Biroul Politic aprobă activitatea delegaţiei care a participat la Consfătuirile de la Moscova.

12 februarie 1960

MC/5 ex.

Arhivele Naţionale, Fond Cămin, dosar nr. 9/1960, 8

126

5-21

25

CUVINTAREA TOVARASULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ LA
CONSFATUIREA PRIMILOR SECRETARI AI PARTIDELOR CO-
MUNISTE SI MUNCITORESTI DIN 3-5 AUG.1961.

Dragi tovarăși,

Problema lichidării rămășițelor celui de-al II-lea război mondial și a reglementării pașnice a problemei germane a fost examinată multilateral și sub diferite forme de către țările socialiste.

Încă demult s-a cristalizat o poziție clară care și-a găsit expresia în cunoscutele propuneri prezentate de guvernul URSS cu privire la încheierea Tratatului de pace cu Germania și la transformarea Berlinului occidental într-un oraș liber demilitarizat, insistându-se asupra necesității de a se pune capăt teroarelor și războaielor în rezolvarea acestei probleme.

Partidul și guvernul nostru și-au afirmat în repetate rânduri atitudinea față de propunerile guvernului sovietic exprimându-și acordul cu acestea cât și cu declarațiile tovarășului N.S.Hrușciov cu privire la necesitatea încheierii Tratatului de pace cu cele două state Germane încă în cursul acestui an.

Am arătat totodată că în cazul când puterile occidentale vor refuza să semneze un asemenea tratat, RPR, alături de celelalte țări socialiste, este hotărâtă să încheie tratatul de pace numai cu RDG.

Eforturile perseverente ale PSUG și guvernului RDG menite să contribuie la apropierea dintre cele două state germane, la crearea unui climat favorabil rezolvării pașnice a problemelor legate de situația din Germania s-au bucurat întotdeauna de aprecierea și sprijinul nostru.

În momentul de față ne aflăm în fața refuzului puterilor occidentale, exprimat în notele lor din 17 iulie a.c., de a accepta propunerile sovietice cuprinse în Memorandumul înmănat la 11 iunie a.c. de tov. N.S.Hrușciov președintelui Kennedy.

Față de poziția negativistă a puterilor occidentale, Uniunea Sovietică, țările socialiste au manifestat multă răbdare, au dat dovezi repetate ale dorinței lor de a rezolva problema păcii cu Germania pe calea negocierilor. Aceasta face ca cercuri tot mai largi ale opiniei publice mondiale să înțeleagă justețea

poziției țărilor noastre. În același timp guvernele puterilor occidentale dând dovadă de lipsă de înțelepciune și de poziție realistă se cramponează de formule vechi, ceea ce duce la izolare lor și la compromiterea tot mai mare a politicii lor în ochii popoarelor lumii.

Am examinat memorandumurile de răspuns ale guvernului sovietic la notele puterilor occidentale și ale RFG. Considerăm foarte oportun că în aceste răspunsuri, după ce se respinge cu fermitate limbajul de pe poziții de forță întrebuintat de guvernele occidentale, se subliniază că guvernul sovietic este și în prezent gata să ducă tratative cu puterile occidentale în problema păcii cu Germania și să examineze în amănunt orice propunere a guvernelor occidentale care ar corespunde sarcinii rezolvării neîntârziată a problemei încheierii Tratatului de pace cu Germania cu participarea tuturor statelor coaliției antihitleriste.

Noi sprijinim această atitudine. Desigur ne putem aștepta ca guvernele puterilor occidentale să-și mențină pozițiile, ceea ce pune pe primul plan al preocupărilor noastre măsurile practice pe care trebuie să le luăm în vederea încheierii încă în cursul acestui an a Tratatului de pace cu RFG.

Considerăm că planul de măsuri propus de CC al PCUS este pe deplin corespunzător acestui scop și ne declarăm întrutotul de acord cu el. Socotim foarte nimerit ca guvernul sovietic să fie acela care să pregătească proiectele tratatului de pace și a celorlalte documente prevăzute, urmând ca ele să fie transmise spre coordonare guvernelor țărilor socialiste participante la conferința de pace.

În legătură cu hotărârea țărilor socialiste de a încheia Tratatul de pace cu Germania, cercurile guvernante occidentale caută de pe acum să provoace o creștere a tensiunii internaționale.

Este însă semnificativ că în ciuda amenințării lor, a vaste campanii de dezinformare și așifare a psihozei războinice orchestrată de guvernele puterilor occidentale, chiar în aceste țări tot mai numeroase personalități reprezentând cercuri politice influente recunosc că RFG e o realitate care nu mai poate fi ignorată, că nu există nici un temel politic sau legal pentru menținerea actualei situații din Germania și că această situație reprezintă un focar periculos de încordare.

În expunerea sa tov. Ulbricht s-a ocupat pe larg de di-

aritele latouri ale încheierii Tratatului de pace cu Germania. Sîntem de acord cu aprecierea sa că în ciuda zăngănitului război armat care poate fi auzit în unele declarații ale puterilor occidentale, este puțin probabil ca ele să întreprindă măsuri de caracter militar.

Desigur trebuie să privim cu seriozitatea cuvenită eventualitatea unor acțiuni cu caracter provocator pe care le-ar putea organiza cercurile agresive militariste în legătură cu încheierea Tratatului de pace.

Tov. Ulbricht a examinat de asemenea pe larg eventualitatea ca în cazul cînd se va încheia Tratatul de pace cu RDG, RFG să întrerupă relațiile comerciale cu Republica Democrată Germană, iar NATO să instituie împotriva ei un embargo și a prezentat o serie de propuneri care să prevină prejudiciile pe care asemenea măsuri le-ar putea aduce.

Noi înțelegem problemele dificile care se vor pune în fața RDG într-o asemenea situație și considerăm că este necesar ca celelalte țări socialiste să acorde RDG sprijin pentru înlăturarea acestor dificultăți.

Sîntem de părere că trebuie examinate pe calea unor discuții bilaterale propunerile tovarășului Ulbricht în ceea ce privește reșezarea relațiilor economice ale țarilor noastre cu RDG în condițiile noi ce ar putea surveni.

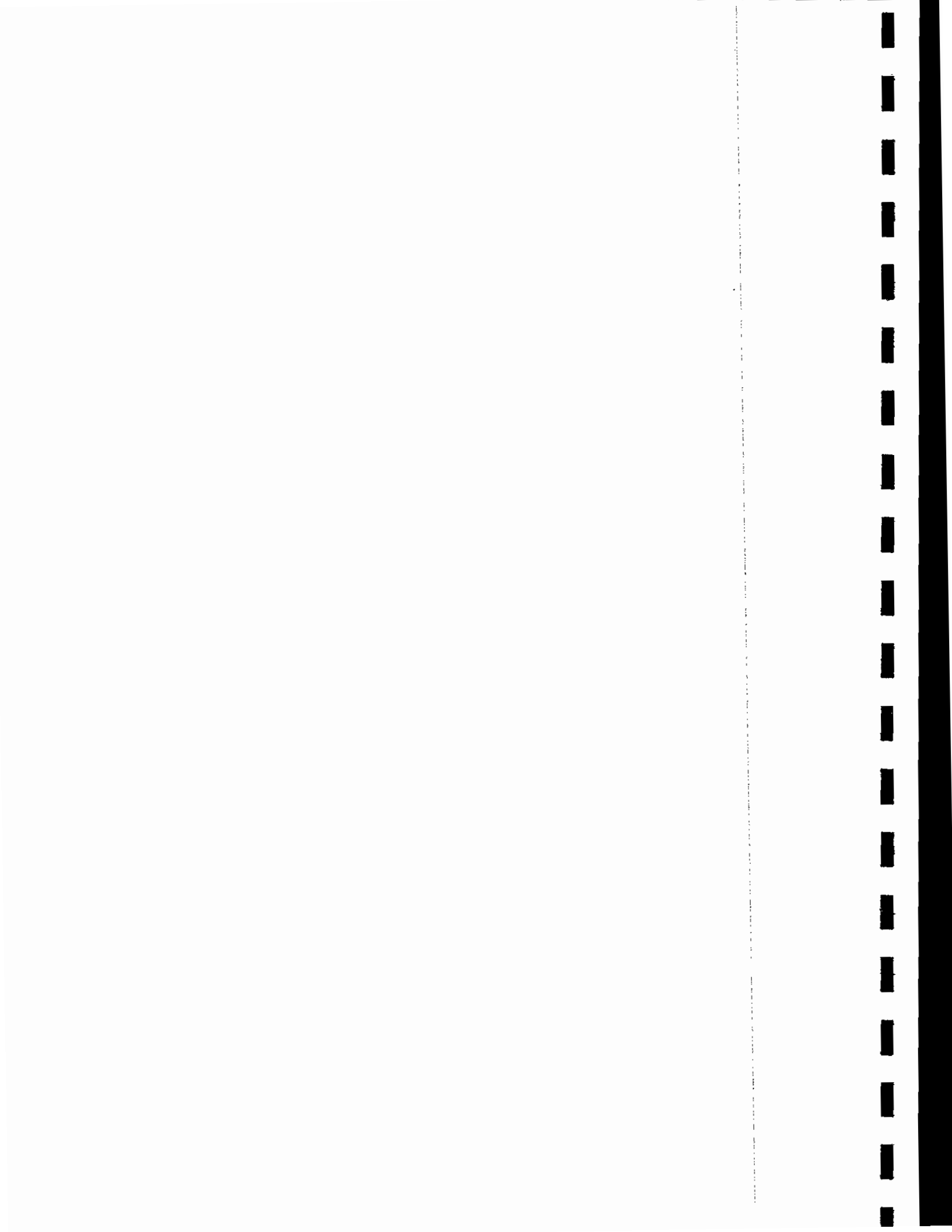
Republica Populară Romînă este de acord să ducă aceste discuții cu partea germană în timpul cel mai apropiat.

Imi exprim convingerea ca încheierea Tratatului de pace cu RDG va contribui efectiv la zădărnicierea planurilor agresive ale cercurilor imperialiste și la consolidarea pozițiilor lagărului socialist și ale forțelor păcii.

22.II.1964

GE. 5 ex.

*A.N.I.C., fond C.C. al PCR - Secția Relații Externe, dosar 2/1964
f. 44-52.*



THE MINISTRY OF THE ARMED FORCES OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF
ROMANIA

THE CHIEF OF STAFF

OCTOBER 1962, BUCHAREST, NO. 2889

TOP SECRET

**REPORT ON THE MILITARY MANEUVERS TAKING PLACE IN THE
PEOPLE'S REPUBLIC OF POLAND**

From October 5th to October 10th 1962, there took place military maneuvers on the territory of the People's Republic of Poland (PRP) and in part, on the territory of Democratic Republic of Germany (DRG). The maneuvers were called *Baltica-Oder* and were led by the Minister of the Armed Forces of the PRP. The maneuvers were organized around the topic "Organization and development of joint combat operations of airborne and anti-airborne units".

Participants:

- b. PRP: one army command structure, one operative group of the *Baltica* operations center, one command structure at tank division level, one tank regiment, one command structure of mechanized infantry, one mechanized infantry regiment, one command structure for paratroopers at division level, one battalion of paratroopers, one regiment

of engineers, one regiment of fighter jets, two regiments of navy jets, two landing crafts.

b. USSR: one tank division command structure, one mechanized regiment, one battalion of marines, three aircraft divisions, one regiment of helicopters, engineers, landing crafts, and support units.

d. DRG: one mechanized infantry command structure, one regiment of mechanized infantry, landing crafts, one company of marines, support units.

In total, the maneuvers involved about 32,000 soldiers, 250 tanks, 300 APCs, 250 planes, 5,000 vehicles, and 105 ships. The maneuvers took place in PRP and DRG, within the Copenhagen, Magdeburg, Poznan, Slupsk perimeter. Delegations of generals and officers from USSR, SRC, PRC, BPR, and RPR were also present.

The prime secretary of the Polish Worker's Party, Comrade Vladislau Gomulka, the Prime Minister I. Chiranchiewcz, as well as other Polish officials, attended the maneuvers at two important moments (the parachuting of Soviet troops, and the fording of River Oder by a mechanized regiment of the Soviet infantry).

Overview of the maneuvers: the Western forces secretly concentrate their troops by claiming they are doing maneuvers. In fact, they launch a nuclear strike against the eastern forces, and they start an offensive along the line Wittenberg-North Berlin.

In order to cover their spearheading forces, the Western forces land marine units from the Baltica operational group. This group is made up of two mechanized divisions, one infantry division, and one airborne division. The marines land on the beach in the sector Mielno-Dzinwov. The sector is seventy kilometers wide. The sixteenth airborne division is dropped in the Insko perimeter in order to lure and pin down the reserves of the Eastern forces and to insure the freedom of action of the spearheading Western forces. Another airborne division is scheduled to be dropped in the Cedynia, in order to secure passage over the Oder river and to prevent the eastern forces to reach the front.

The Eastern forces launch a nuclear strike against the Western forces. They regroup their forces and simultaneously annihilate the effects of the nuclear strike, in order to stop the offensive of the Western forces and pass to offensive on the Breslau -Hamburg direction.

The groups of generals and officers from the fraternal armies invited to the maneuvers have taken part in the following activities:

a. General orientation on the development of the maneuvers, carried out by the chief of staff of the Polish army. The chief of staff emphasized that some of the participants in the maneuvers fought in this area during the World War II. The orientation was carried out in Russian.

b. Attendance to the marines' embarking on landing crafts and to the speech of the

commander of the Baltica operations group. It is interesting to highlight the fact that the commander suggested that for a realistic simulation it was necessary to create a thirteen thousand square meter fire area, by using four hundred and twenty two napalm bombs. He also suggested that a two hundred km long and thirty km wide radioactively contaminated area be prepared. Both suggestions were rejected. Critics pointed out to the fact that by taking these measures, the combat actions of their own troops would be unnecessarily hindered. The embarking of the marine was properly and timely carried out and organized.

c. Ddisembarking from helicopters of one airborne battalion to cover the operations of the marines. This embarking was carried out with six helicopters MI-6 and 33 helicopters MI-4. The disembarking and the engagement of the enemy were carried out extremely briefly. The potential of the MI-6 helicopters was clearly evinced (they can carry 3 off road vehicles GAZ-69 and 70 soldiers at a speed of 220 km/hr).

d. The landing of a marines regiment (1200 troops, 10 tanks T54, 8 amphibious tanks). The landing was carried in four waves after a previous nuclear barrage. The first wave will include scout and engineer units, the second amphibious tanks and T-54 tanks, the third wave infantry units, and the last wave the regiment command and the artillery units.

e. Attacks by three high-speed torpedo vessels for the occupation of a harbor.

f. The parachuting of an airborne division in the Insko perimeter. The command structure of the division, one battalion of paratroopers, two battalion command structures, and supply units were parachuted in three waves. The actions of the airborne troops after hitting the ground were well organized and well led.

Subsequently, a tank division engaged the airborne troops. This action took place in the Drabsko Pom shooting range, with real ammunition used both by the tanks, the artillery and the airforce.

It is interesting that targeting was unrealistic, and it did not consider the combat potential of the tank division. Marshall Greciko pointed out to this negative aspect.

g. The fording of the Oder river by a Soviet mechanized regiment.

The fording was carried out in one wave, using amphibious tanks, BTR 50 APCs, and tanks equipped for underwater fording. The tank regiment forded the river on three tracks. The regiment crossed the river in 25 minutes. In order to secure the fording, an airborne battalion was transported by helicopters on the other side of the river. 27 MI-4 and 6 Mi-6 helicopters were used.

h. The last operation took place on October 7th 1962. A mechanized infantry division of the DRG People's Army organized a dynamic attack. In reality, only one regiment

performed the attack.

Further, on October 8th 1962, the delegations of the fraternal armies visited the Stetin shipyard, one tank regiment, and one mechanized regiment from the eleventh tanks division. Both regiments have modern, spacious and well maintained barracks. They have quality technology and shooting range perimeters next to the barracks. We were introduced to a Polish-made, 750,000 zlots-worth missile launching pad for training purposes as well as to installations for the training of tank crews for the underwater operation of the tank. The entire military hardware of the two units was properly sheltered in walled compounds. In the afternoon the delegations enjoyed a boat trip on the Oder river and a show performed by the artistic ensemble of the Polish army, which we greatly enjoyed. As a novelty, there were no intermissions in the whole show.

On October 9th 1961, the delegations were welcomed by the president of the People's Council of the Stetin County. On this occasion, Marshall Grecicko , army Generals Batov and Iacubovsky, and vice-admiral Oriol were awarded the medal of the City of Stetin and a badge bearing the words " Friend of Stetin".

Subsequently, there took place a parade of the troops that participated in the maneuvers. The paraded was headed by the Commander of the Polish army, who reported to the Minister of Defense.

After the report, the Minister of Defense reviewed the troops and delivered a brief speech

that was interpreted in Russian and German. Then, the Prime Secretary of the Polish Worker's Party for the Stetin County also delivered a speech. The Polish People's Army gifted the Soviet and the German troops with two flags, and the chairman of the county Council decorated the flags of the participating troops with the medal of the City of Stetin. In the afternoon, from 3 to 4.45 P.M., a parade was organized on the streets of the city. The Soviets came first, the Germans came second, and the Polish came last. Single-row vehicle columns were lined up for parade, which was opened by helicopters. During the entire time of the parade, the airforce flew overhead. It is necessary to bring out into relief the fact that the parade was not properly organized in its details, particularly with regard to the pace of the troops, which was not uniform, with the Soviets driving with more than 40 km/hr. There were also problems with the distance between cars, the uniforms of the soldiers and so on. Since the traffic was blocked, the parade was not carried out as planned, and was interrupted many times.

On October 10th 1962, the review process of the maneuvers took place. The Minister of Defense greeted Marshall Grecicko and the foreign delegations, then he made a brief evaluation of the international political situation.

He pointed to the fact that the leadership of the maneuvers was problematic, because the distances between the units were too long, and because troops of three different nationalities were involved. The leadership of the maneuvers was also problematic because the enemy opened the hostilities by an unexpectedly massive use of the nuclear

weapon. He therefore highlighted the need to unify the command structure of the Warsaw Pact and to improve the language skills of the participants, particularly their Russian.

The landing of the marines brought out into relief the need of an impetuous offensive on three directions. Also, it was acknowledged that the planned pace of the advance (100 km in 24 hrs) was exaggerated. In reality, the troops could not achieve more than 50 to 60 km in 24 hrs. For future reference, the landing of the marines shall be accompanied by a large-scale deployment of scouts and airborne troops.

With regard to the anti-airborne activities, it was acknowledged that it was not advisable to concentrate troops on the beach, but further inland, in order to have more room for maneuver. For future reference, it was considered that if skillfully and timely used, the nuclear weapon will insure the success of the anti-airborne mission)it is advisable to use nuclear weapons against the landing of the marines during their embarking on the landing crafts, and if this is not possible, during their landing).

With reference to the fording activities, what was particular to these maneuvers was the fact that the troops forded a very wide river. It was concluded that it is necessary that the troops be permanently prepared to ford rivers.

In his concluding argument, the Minister of Defense positively evaluated the activity of all delegations with a particular emphasis on the way in which the commander and the

staff of the Soviet army performed their tasks. Finally, speaking of the political activities carried out during the maneuvers, he made a series of positive remarks. At this point, he highlighted that the political apparatus of the maneuvers contained a group of psychologists from the Political and the Military Academy of the Polish Army.

The supreme commander of the United Allied Forces, Marshall Grecicko, joined the criticism expressed by the Minister of Defense and delivered a brief speech on the international political situation. He stressed the fact that the Warsaw Pact armies must strengthen their combat capabilities on a continuing basis, so that they may be able to retaliate against any aggressor on his own territory.

Speaking of the operational preparedness of generals and officers, he said that it is necessary that they should thoroughly study the North-Western European theater of operations. This theater has a particular importance because if the Warsaw Pact decisively strikes in this area and annihilates the left flank of the NATO troops, this will facilitate the attempt to destroy the main NATO forces in Central Europe.

Marshall Grecicko considered that the maneuvers were satisfactorily organized and carried out, and expressed positive comments, particularly towards the correct understanding by generals and officers of the characteristics of modern war, the good performance of the tank crews and the high operation speed, etc. He also criticized the fact that insufficient attention was paid to keeping the secret on the landing of the

marines, and that, for future reference, there should be a more detailed plan of tactical camouflaging. Also, he recommended that the distance between the embarking locations be bigger (20 to 50 km).

He also criticized the fact that an airborne division was used against a tank division. Airborne troops should rather be used for offensive missions (destroying nuclear missiles, securing important objectives, etc.).

Marshall Grecicko was dissatisfied with the fact that there existed intermissions between nuclear strikes and classic artillery barrages (3 to 7 minutes). He was very critical of the airforce because fighter jets were used according to a pre-established plan, and because they bombed the enemy perimeters from a horizontal position. Rather, he recommended that diving techniques should be used. As far as targeting was concerned, he said that it was wasteful and unrealistic. Targeting was made on narrow corridors without inland projection. Marshall Grecicko wrapped up his argument by saying that the command of the United Armed Forces and the armies participating in the Warsaw Pact should continue searching better leadership approaches. He also said that the maneuvers attained their purpose, by contributing to the improvement of combat and political readiness of the Warsaw Pact armies, to the strengthening of their friendship and collaboration.

27.2.1963

INTER. E	
Nr. C. U.	00753
Zina	V. hr. oct. 1963

STRI PT SECRET	
Exemplarul nr. 1	
Numar	0033
Zina	05/03 1963

P R O T O C O L U L

Consfătuirii în problema organizării sistemului unic de observare și înștiințare de radiație al armatelor țărilor Tratatului de la Varșovia.

"27 februarie 1963".

Orașul Varșovia.

Au participat :

- | | |
|--|---|
| - din partea Comandamentului Forțelor Armate Unite | Tovarășii Grecico A.A.
Batov P.I. |
| - din partea Armatei Populare Bulgare | Tovarășii D. Djurov
A.Semerdjev |
| - din partea Armatei Populare Ungare | Tovarășii L.Tineghe
F.Ugrai |
| - din partea Armatei Populare Naționale a R.D.G. | Tovarășii h.lhoffman
Z.Kidel |
| - din partea Armatei Polone | Tovarășii M.Spîhalschi
Bordzilovschi |
| - din partea Forțelor Armate ale R.P.R. | Tovarășii I.Tutoveanu
C.Zamfirescu |
| - din partea Armatei Populare Cehoslovace | Tovarășii B.Lomschi
O.Ritirj. |

La consfătuire a fost discutată problema organizării sistemului unic de observare și înștiințare de radiație în armatele țărilor participante la Tratatul de la Varșovia.

În urma schimbului de păreri în problema organizării sistemului unic de observare și înștiințare de radiație în țările participante la Tratatul de la Varșovia, se consideră ca necesar:

1. În scopul pregătirii armatelor țărilor participante la Tratatul de la Varșovia pentru protecția personalului împotriva infectării radioactive probabile, se recomandă ca pe baza sistemelor militare naționale de observare și înștiințare de radiație existente să se creeze în a doua jumătate a anului 1963 un sistem unic de observare și înștiințare de radiație al armatelor țărilor participante la Tratatul de la Varșovia.

2. Pentru îndeplinirea principalelor sarcini în ceea ce privește sistemul de observare și înștiințare de radiație este de dorit ca marile state majore ale armatelor țărilor participante la Tratatul de la Varșovia la aprecierea fiecăruia, să folosească trupele apărării antiaeriene, atrăgând de asemenea și alte arme, formațiuni militare și, în funcție de posibilități, organele civile, ținând seamă de lucrările executate deja în fiecare țară în această direcție.

3. Generalizarea informațiilor cu privire la infectarea radioactivă în interiorul statelor și în cadrul sistemului unic de observare și înștiințare de radiație al țărilor participante la Tratatul de la Varșovia, este indicat să se efectueze la Marele state majore și la Statul major al Forțelor Armate Unite, folosind în acest scop toate mijloacele de conducere și legătură aflate la dispoziția lor.

4. Este indicat ca obligațiile privind observarea asupra infectării radioactive, să revină echipelor de luptă de serviciu ale subunităților, posturilor radiotehnice și punctelor de comandă ale apărării antiaeriene a teritoriului, personalului serviciului de zi din toate unitățile și marile unități de aviație, marină militară, trupele de uscat și alte formațiuni militare, în funcție de existența în mijloace de cercetare de radiație, antrenând în acest scop, dacă este posibil, și posturile de observare radiometrică ale altor organe.

5. Se recomandă ca observarea asupra infectării radioactive în cadrul posturilor, să se efectueze de trei ori în 24 ore, la 06.00, 14.00, 22.00, după ora Moscovei. În caz de descoperire a infectării radioactive, observările se vor efectua cel puțin de două ori pe oră.

6. Modul de transmitere a rezultatelor observărilor asupra infectării radioactive, în fiecare armată, se stabilește de Marele stat major respectiv. La statul major al Forțelor Armate Unite rapoartele se vor transmite zilnic la 08.00 ora Moscovei, numai în cazul descoperirii infectării radioactive cu ajutorul aparatelor dozimetrice existente la trupe. Dacă se constată că nivelul radiației este periculos, începând de la 0,5 röntgeni pe oră și mai mult, se va raporta imediat.

7. Pentru luarea la timp a măsurilor de protecție a trupelor împotriva infectării radioactive, să se prevadă un schimb de informații asupra situației de radiație, între armatele țărilor Tratatului de la Varșovia, pe linia marelor state majore și punctelor de comandă ale apărării antiaeriene a teritoriului.

8. Statul major al Forțelor Armate Unite va transmite o dată pe săptămână Marelor state majore ale armatelor țărilor participante la Tratatul de la Varșovia o sinteză detaliată despre situația de radiație de pe teritoriul acestor țări.

9. Rapoartele și înștiințarea trupelor asupra infectării radioactive se vor transmite, de regulă, prin mijloacele de legătură cu fir, folosind tabelele de semnale. Prin radio, rapoartele se vor transmite folosind tabelele de convorbiri codificate.

10. Se recomandă ca Marele state majore ale armatelor țărilor participante la Tratatul de la Varșovia, să transmită statului major al Forțelor Armate Unite la 15 ale fiecărei luni, și ori de câte ori va fi nevoie, datele cu privire la gradul de infectare radioactivă a aerului, apei, alimentelor, precum și datele centralizatoare ale observărilor asupra densităților căderilor zilnice de aerosoli radioactivi din atmosferă și asupra vîrstei produselor radioactive. 153

11. In anul 1963 personalul Forțelor Armate Unite va fi instruit în executarea observărilor și cercetării de radiație, precum și în cunoașterea procedeeilor de protecție împotriva acțiunii radioactive, pe baza programului aprobat de consfătuire, ținând seamă de activitățile de pregătire a personalului din fiecare armată a țărilor Tratatului de la Varșovia.

12. In scopul studierii și perfecționării sistemului observării de radiație, este indicat să se organizeze periodic aplicații și antrenamente, care ar fi de dorit să aibă loc odată cu executarea activităților pe linia pregătirii operative a trupelor de uscat, apărării antiaeriene, etc.

13. Statul major al Forțelor Armate Unite :

a. să organizeze la nevoie consfătuiri (convocări) în problema perfecționării sistemului unic de observare și înștiințare de radiație în cadrul armatelor țărilor participante la Tratatul de la Varșovia și a schimbului de experiență privind lucrul sistemelor naționale ;

b. să acorde la nevoie consultații în problema organizării și metodicii observării de radiație ;

c. să elaboreze un statut unic sau instrucțiuni de funcționare a sistemului de observare și înștiințare de radiație ;

d. să transmită marilor state majore ale țărilor participante la Tratatul de la Varșovia, tabele de calcul unice și alte materiale ajutătoare pentru prognoza și analiza situației de radiație ;

e. să stabilească pe viitor principiul transmiterii concomitente și introducerii în cadrul Forțelor Armate ale țărilor participante la Tratatul de la Varșovia, a unor noi materiale de metodică și calcul, necesare pentru analiza și aprecierea situației de radiație.

Sistemul unic de observare și înștiințare de radiație să intre în funcțiune cu începere de la 1 iulie 1963.

Prezentul Protocol a fost întocmit în 7 exemplare și va fi supus spre aprobarea de către miniștrii apărării guvernelor respective.

Comandantul Suprem al
Forțelor Armate Unite

Mareșal al Uniunii Sovietice (ss) A. Grecico

Ministrul Apărării Populare al
Republicii Populare Bulgaria

General - colonel (ss) D. Djurov

Ministrul Apărării Republicii
Populare Ungare

General - colonel (ss) L. Tineghe

Ministrul Apărării Naționale
al Republicii Democrate Germane

General de armată (ss) H. Hoffman

Ministrul Apărării Naționale
al Republicii Populare Polone

General - colonel (ss) M. Spîhalschi

Adjunctul ministrului Forțelor
Armate ale R.P.R. - Seful Marelui
Stat Major

General - colonel (ss) I. Tutoveanu

Ministrul Apărării Naționale al
Republicii Socialiste Cehoslovace

General de armată (ss) B. Lowschi

27.2.63

Arch. U. Ag. N. fond nr. 3049, dossier nr. 21 / 1963. ff. 1-5.

- 5 -
3.4.1963

S T E N O G R A M A
=====

ședinței Biroului Politic al C.C. al P.M.R. din
ziua de 3 aprilie 1963.

Participă la ședință tovarășii: Gheorghe Gheorghiu Dej,
Apostol Gheorghe, Bodnaraș Emil, Borilă Petre, Ceaușescu Nicolae,
Chivu Stoica, Drăghici Alexandru, Maurer Gheorghe Ion, Bîrlădeanu
Alexandru, Răutu Leonte, Sălăjan Leontin, Voitec Stefan.

Au fost invitați tovarășii: Dalea Minai și Gheorghe
Gaston Marin.

Sedința începe la ora 11,00.

Tov. Gh.Gheorghiu Dej:

Așa cum s-a discutat, putem să renunțăm la funcția aceasta
de consilieri, iar atunci tovarășul Drăghici i-a spus: Nu m-am
gîndit la lucrul acesta, o să mă gîndesc și o să vă dau răspunsul.

Tov. Al.Drăghici:

Nu, tovarășe Gheorghiu, i-am spus pe loc cînd eram în
mașină și mergeam la Brașov cu consilierul sovietic. El mi-a spus
că urmează să vina altul în locul celui care a plecat. Atunci am
luat eu toate problemele și le-am comentat.

Tov. Gh.Gheorghiu Dej:

I-ai pus problema clar, ai pus și chestiunea de încredere.
Noi nu avem corespunzător în Uniunea Sovietică, reprezentanți ai
noștri la securitatea sovietică și nici n-ar fi just.

Tov. Al. Bîrlădeanu:

Acum doua luni eu am ridicat această problema.

Tov. Gh.Gheorghiu Dej:

Tovarășul Sălăjan păcat că are oameni acolo, ei stau
degeaba acolo, fi mai trimite la cîte o vîntătoare, la un pescuit
și atît.

Important este că în problemele interne a fost justificat
acest lucru într-o perioadă destul de lungă, cînd aveam aici
oameni mai cunoscători decît noi, dar menținerea lor în continuare
ridică și problema lipsei de încredere în partenerul tău. În 1956

în Ungaria nu din cauza lipsei de consilieri sovietici s-a întâmplat ce s-a întâmplat, ci altele au fost cauzele.

Acum aparatul nostru a învățat cum să se lupte cu dușmanul. Este neplăcut cred și pentru ei și mai ales că această stare de lucruri ridică și problema egalității în relațiile noastre, umbrește aceste relații. Oricare ar fi relațiile, face pe celălalt să se simtă prost.

Eu socotesc că ai judecat bine tovarășe Drăghici când ai procedat așa cum ai procedat față de tovarășul acesta care vroia să se întorcă.

Sigur că pentru coordonarea acțiunilor noastre este necesar să ne întâlnim cât mai des, să se asigure o legătură cât mai strânsă, pot fi organizate acțiuni comune și așa mai departe.

Tov. Alex. Drăghici:

I-am spus așa: avem și noi, aveți și dv. cifru prin care putem să comunicăm operativ, pe urmă avem sistemul de curieri care poate asigura legătura dintre noi, putem să ne și întâlnim dacă este nevoie.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Pe urmă se ridică și așa o problemă, cum poți să-ți iei răspunderea într-o problemă sau alta în timp ce dumneata nici nu cunoști populația noastră.

În ultimă instanță este un reflex al unor stări de lucruri de neîncredere, care trebuie să fie lichidată. Nu are nici un rost aceasta.

Eu socotesc că așa calm au fost puse problemele. Voi știți care lucrați la securitate aveți un anumit fel de a fi, munca crează și organul.

În asemenea probleme trebuie de avut grijă pentru că nu vorbește oricine, vorbește un membru al Biroului Politic și vicepreședinte al Consiliului de Miniștri. Trebuie explicat: tovarăși nu este cazul de a menține o astfel de stare de lucruri, în cazul când aveți încredere în noi.

Tov. Alex. Drăghici:

Ei ar spune că noi n-am avea încredere în ei.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Am mai spus, nu trebuie să existe între noi nici cea mai mică lipsă de încredere. Noi putem să lucrăm, putem să întocmim planuri de lucru, putem alcătui planuri pentru exterior pentru că aici se duce bătălia.

Se ajunge ca ai noștri să folosească oameni care nu sînt ai noștri. Se luau tot felul de informații, de calomnii. Acești consilieri au început la un moment dat să adune materiale din acelea care conțineau calomnii la adresa unor tovarăși, cînd am afla despre aceasta am pus întrebarea: de ce le trebuie aceste calomnii. Nici nouă nu ne trebuie. Ce, noi culegem material despre unul sau despre altul cum făcea Beria. Sigur că oamenii sînt purtători ai acestor metode, metodele se mai schimbă, dar oamenii nu se schimbă așa de ușor și mai folosesc din cînd în cînd asemenea metode.

Tov. Al. Drăghici:

Și cînd ceream asemenea materiale spuneau că noi subapreciem Direcția a II-a din Ministerul lor de Interne.

Tov. Emil Bodnăraș:

Dar cum ai spus aici, că ei au făcut lucruri care nu trebuia ?

Tov. Al. Drăghici:

Noi i-am prins de zeci de ori cînd ne-a furat munca noastră. Noi le-am repetat de zeci de ori că ei fură pur și simplu munca noastră și am spus: ... nu vreau să mai dau calificative pentru dumneata știi. A fost aici un tip care a stat 8 ani de zile, fără nici un fel de scrupule. Eu i-am spus: nici de acela și nici de altul nu am nevoie.

Tov. Gh. Gheorghiu Dej:

În general eu consider nejust de a se organiza pe teritoriul unei țări socialiste puncte de informație, fără să aibă nici o justificare. Noi știam multe lucruri, dar închideam ochii. Să nu vă închipuiți că cei la care veți apela vă vor da informații mai bune decît cele pe care vi le dau organele noastre de stat și de partid. Noi știm ce caracter aveau informațiile pe care le dădea acel Holban, pe care l-a prins Coliu umblînd în sertar. Întîi el a simulat că pleacă și apoi s-a întors înapoi. Cînd vede lumină acolo, Coliu spune: ia să mă duc eu sus. Se duce sus și îl găsește cu hîrțile afară și cînd a intrat Coliu în birou, acesta odată a tras toate lucrările în sertar și s-a schimbat la față. Cînd l-a întrebat: dar ce faci aici, ai spus că pleci? El s-a bîlbîit și n-a mai știut ce să spună. Noi am vorbit cu aceștia de la Razvetk care au avut de-a face cu el un anumit timp, dar care pe urma au renunțat la el. Atunci ne-au dat toate asigurările că n-au primit niciodată informații de la Comitetul Central.

Pe urmă pe acest Holban l-a prins Rangheț cînd asculta la ușa și Rangheț s-a plîns la Ana și de aici i s-a tras și nenorocirea. Ana îi spune lui Rangheț: l-ai văzut bine? Mare comedie. Și după aceea a început presiunea la adresa lui Rangheț.

Ana o întreabă pe Melita: tu cunoști bine pe Rangheț? Dar de ce n-a fost niciodată arestat în timpul ilegalității? Era un lucru suspect, era bănuit ca dușman, ca antisovietic. Lucrul acesta a ajuns la ambasada sovietică. Pe urmă l-am pus pe Rangheț la Serviciul Secret, apoi l-am pus la Serviciul Combustibil. El era fost membru supleant al Biroului Politic. El era bănuit, de altfel ca și alți tovarăși. Ca să vedeți unde duceau suspiciunile acestea.

Am citit acum, nu de mult, cum s-au petrecut lucrurile cu Lukacevski în timpul lui Stalin, sînt lucruri interesante. Fapt este însă că un rol însemnat au avut și dușmanii noștri. Eu pot să vă spun, tovarăși, că nu era tovarăș din conducerea partidului asupra căruia elementele dușmănoase să nu se fi referit, ei se refereau la unul sau la altul, nu era unul care să nu fie prelucrat. Toate aceste materiale le pune în teacă și le ducea acolo. Cînd le-am spus: dar ce trebuie Beria să se ocupe cu asta? Atunci au răspuns: Nu, tovarăși, subapreciați Direcția Specială. Ce credeți voi nu știm noi să distingem lucrurile bune de cele rele.

Noi trebuie să le spunem tovarășește, principial, că noi știm să ne facem meseria noastră. Ne întîlnim, discutăm, ne informăm reciproc, primiți de la noi tot ceea ce aveți nevoie. Dar ce trebuie consilier? Ii dai și birou aici, nu face nimic toată ziua și-l mai vede și lumea.

Tov. Petre Borilă:

Cel mai tovarășește era dacă vedeau ei lucrul acesta.

Tov. Leontin Sălăjan:

Doar am scris și o scrisoare prin care arătam că nu mai este nevoie de acești consilieri.

Tov. Gh. Gheorghiu Dej:

În perioada aceea ne trebuiau niște specialiști.

Tovarăși, să intrăm în ordinea de zi, eu propun ca scrisoarea primită din partea lui Hrușciiov s-o citească cineva, cineva care are disziune.

Cîteva cuvinte în legătură cu această scrisoare. Cunoașteți că a venit, așa cum s-a comunicat de la Moscova, tovarășul Andropov, secretar al C.C. al P.C.U.S. să ne înmîneze o scrisoare în legătură cu problemele care formau obiectul de preocupare pentru noi și puncte de divergențe. După cum veți putea constata din scrisoare, se vede că a avut un efect favorabil scrisoarea noastră de răspuns la scrisoarea tovarășului Hrușciiov în legătură cu problemele Dunării. După cum pune problemele în scrisoare, lasă impresia că n-am fi înțeles noi just propunerea care s-a făcut. O

să vedeți cum se mai miră din loc în loc că am putut trage așa concluzii din scrisoarea lor. S-a gândit și la "Interesele" României. Este făcută și o apreciere la conținutul scrisorii noastre, că am pus problemele principal, tovarășește și în spirit constructiv.

În legătură cu scrisoarea, tovarășul Andropov ne-a adus la cunoștință și o serie întreagă de lucruri și am avut și o discuție. Nu a fost o discuție de clarificare, ci mai curînd o discuție de verificare a pozițiilor noastre, să vedem în ce măsură tovarășul Jegalin a informat corect, pentru că eu i-am adus la cunoștință conținutul dezbaterilor din plenara noastră și el trebuia să informeze despre acest lucru. Cînd l-am informat despre cele dezbătute în plenară/a întreb^{Jegalin}at dacă cineva de la Secția Relații Externe ar putea să-l ajute în întocmirea notei. Atunci am spus să facă Secția acest lucru și să ia legătură cu tovarășul Jegalin, să-i spună că Secția este dispusă să facă acest lucru.

Am cerut nota de audiență ca să mă verific pe mine dacă am atins toate problemele. Problemele erau puse așa cum au fost puse de tovarășul Bîrlădeanu în Comitetul Executiv al CAER.

De altfel și din Comunicat putea să deducă cu ce a fost plenara de acord și cu ce n-a fost de acord. Era vorba acolo de organul unic de planificare, de uniunile pe ramuri, de întreprinderile comune, internaționalizarea forțelor de producție, tot ceea ce poate aduce atingere independenței naționale.

Tovarășul Jegalin a informat corect despre tot ce s-a dezbătut. N-a mai cerut ajutor din partea Secției, cred că a fost suficient cu ce l-am informat eu. Ce am vorbit aici.

N-am intrat în detalii pentru că nu avea rost, însă i-am spus că am fost pus în fața unor stări de lucruri încît a trebuit să punem așa problemele.

De aceea dînsii s-au hotărît să ne scrie o scrisoare și după ce le-am răspuns la scrisoare s-au grăbit să ne răspundă cu această scrisoare.

Am repetat și lui Andropov aici că de altfel noi întocmim un material asupra problemelor care ni se par că trebuie clarificate și unde vom lua poziție clară, categorică. Cînd vom avea acest material o să vedem, o să discutăm.

Deci după ce a primit scrisoarea noastră în legătură cu hidrocentrala ne-a trimis această scrisoare.

Andropov a fost și pe la Sofia, n-a vorbit tovarășilor bulgari despre misiunea sa în România, și a venit aici.

Tov. Petre Borilă:

El a venit să predea numai scrisoarea?

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Pe scurt l-am salutat, fii bine venit la noi, și el spune: mai bine să citim scrisoarea pentru că în scrisoare se spune mai concis. Prea mult nu s-a depărtat de la scrisoare. Spune, să citim scrisoarea, ea ne dă într-o formă corespunzătoare toate problemele care ne frământă.

Noi ne-am gândit să ascultăm scrisoarea și acolo unde nu este clar să punem întrebări, să nu dăm aspectul că ducem niște tratative, pentru că nu avea rost.

In orice caz este îmbucurător faptul că într-un șir de probleme au avut posibilitatea să cunoască părerea noastră.

Tov. Emil Bodnăras:

(Citește scrisoarea.)

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Trebuie să vă aduc la cunoștință că, în spiritul scrisorii, tovarășul Andropov a repetat în nenumărate rînduri, lărgind cele cuprinse în scrisoare, că ei înțeleg așa, că ei nu înțeleg așa cum înțelegem noi, că ei sînt împinși de alte partide, că ei regretă că așa înțelegem noi lucrurile. Si spune, de exemplu cu uniunile pe ramuri, dacă dv. nu vă convine, nu faceți, să facă cehii, să facă nemții. El spunea că face un apel să stingem divergența aceasta. Spunea, cu dv. care n-am avut nici cea mai mică divergență, nici cît e negru sub unghie, cum putem avea acum.

De asemenea, ne-a spus prin telefon că această scrisoare vine în întîmpinarea punctului nostru de vedere.

In spiritul scrisorii și în spiritul celor comunicate de Andropov noi am spus că sînt un șir întreg de probleme care afectează nu numai relațiile dintre România și Uniunea Sovietică, dar afectează și relațiile/dintre toate țările socialiste. Incotro mergem noi? Piața comună este alcătuită din șase țări capitaliste, ea este un instrument pentru discriminări. De ce nu fac parte din Piața comună toate țările capitaliste? In piața noastră socialistă nu sînt decît cîteva țări socialiste și atunci ce fel de lagăr, ce fel de sistem mondial socialist sîntem? Unele state socialiste un timp au făcut parte din CAER cu titlul de observator. Cînd l-am întrebat de ce nu fac parte din CAER și celelalte țări socialiste a spus că n-au vrut. Eu l-am întrebat și pe Mișoian și pe Kosîghin și au spus că aceste țări n-au cerut. Dar cînd i-am

întrebat dacă noi le-am propus acest lucru, n-au mai răspuns. Atunci ia să vedem care sînt motivele care îi țin la o parte, să formăm un singur front. Uite care sînt preocupările noastre.

Tovarășul Hrușciiov și apoi o serie de partide frățești la congresele lor au luat poziție de aprobare a tezelor pe care noi le combatem. Și apoi tot felul de economiști, de juriști au început să interpreteze că noțiunea de suveranitate este un termen depășit. Fierlinger vorbește mai departe că acest organ unic să fie un organ mai ceva decît CAER.

Am spus apoi despre zonele economice. N-am vorbit însă despre internaționalizarea forțelor de producție, dar m-am referit la Piața comună unde se vorbește despre internaționalizarea capitalurilor. După ce am naționalizat mijloacele de producție acum să pornim la internaționalizarea lor, să pornim din nou la internaționalizarea forțelor și mijloacelor de producție, aceasta în locul cooperării benevole, pe bază de înțelegere reciproc avantajoasă între țări.

Așa cum am spus și lui Ivan Kuzmici, am spus că vom scrie și vom face cunoscută părerea noastră asupra unui șir întreg de probleme pe care noi le considerăm importante. Ei au auzit mult din zvonuri și zice, dv. ați pus problema în plenară. Dar unde dacă nu în plenară? Dv. n-ați ridicat problema numai în plenară, dar și în public. Se știe ^{de} cîtă prestanță se bucură Comitetul Central al P.C.U.S. și datorită acestui lucru toți s-au aliniat și numai noi am rămas nealiniați întrucît avem un alt punct de vedere.

Noi nu am prelucrat pe nimeni în dezbateri. Ceea ce ați auzit nu este un zvon, ci o realitate.

Încă din ilegalitate, cu excepția unei perioade scurte cînd au fost încălcate normele leniniste ale vieții de partid, noi am pus problemele principale în fața partidului, dar mai ales acum cînd este vorba despre o problemă destul de gravă a trebuit să ne sfătuiam nu numai în plenară, dar și cu activul de partid, pentru că el este acela care trebuie să ne spună ce avem de făcut. Nu este vorba de prelucrat, dar ce să facem dacă unii sau alții și-au expus punctul de vedere. Noi am pus problema așa: uite ce spune unul, altul, ce credeți tovarăși este bine, nu este bine.

Noi sîntem recunoscători Congresului XX și XXII care a combătut cultul personalității și metodele din perioada cultului personalității, metode care reduceau totul la activitatea unui om sau a mai multor oameni. Acum partidul este conștient și el trebuie să se pronunțe că el este doar forța conducătoare în stat.

Ați văzut în scrisoare cum pune problema, limitează relațiile noastre între mine și el. Noi o să spunem când vom avea ocazie și cu problema "liderilor", cum a spus el când a venit la noi. Sigur că o să spună că ne tîrîm în coada maselor, dar partidul noi știm că nu e masa.

El a pus chestiunea în public, nu numai în partid și acum ați văzut cum pune problema, să nu dăm apă la moară dușmanului. Noi am pus problema în partid și am procedat așa cum a trebuit să procedăm.

A fost bine că în timpul convorbirii a sărit ba unul, ba altul, tovarășul Ceaușescu, Bodnăraș, Bîrlădeanu. A fost o întîlnire reușită după părerea mea. Intîi, pentru că ne-a permis să ne dăm seama de modul cum gîndesc tovarășii noștri, de ce sînt ei preocupați, frămîntați. Am luat cunoștință de tezele lor. Asupra lor a produs un efect colosal faptul că am tratat problemele așa cum le-am tratat în plenară și în activul de partid.

Al doilea, au fost nevoiți să recunoască multe din cele tratate de noi și să dea înapoi pe un front larg, menținînd formulările că noi nu înțelegem lucrurile și că n-ar exista divergențe între noi. Spunea: hai să stingem astea. Se vede și treaba aceasta. Si pentru rezolvarea aceasta probabil că avea în buzunar și invitația să ne întîlnim la cel mai înalt nivel. El spunea, Prezidiul este dispus să întrerupă concediul tovarășului Hrușciiov să vină el aici dacă nu puteți dv. să veniți la noi. Si noi am repetat tot de atîtea ori că pregătăm un material documentar, serios, în care noi vom trata cu simț de înaltă răspundere problemele care ne-au frămîntat și acest material vi-l vom face cunoscut și dv. Sînt probleme care interesează nu numai țara noastră, partidul nostru, dar și alte partide, alte țări frățești, atunci ne vom întîlni și vom discuta. Acum ce să discut, cînd vom avea materialul vom discuta.

A rezultat din discuții că nu este vorba numai de hidro-centrala, și de interpretare și propriuzis cercul este mai larg, el privește relațiile și cu alte țări, probleme de colaborare ș.a.m.d. Sînt convinși că unele lucruri pot duce la întunecarea relațiilor dintre țările socialiste. Față de toate aceste probleme, știind cele discutate de noi - suveranitate, independență - a spus că nu-i nici o vorbă. El a dezis chiar și pe cei care au scris diferite articole. Dar, la noi nimeni, începînd cu Dej, nu poate să scrie un articol, fără să fie văzut de organele competente. Noi am subliniat că ceea ce a scris Fierlinger acolo n-a scris de capul lui. Nu era de ajuns ce spusese pînă acum, acum trebuie să fie și

și un organism de control internațional.

Tov.Nicolae Ceaușescu:

Controlori, arbitraj, spune chiar și Hrușciov.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Cînd tovarășul Ceaușescu a vorbit despre modul cum sînt categorisite țările socialiste, că sînt unele avansate, altele înapoiate, altele mai înapoiate, că nu este întîmplător că sîntem numai atîtea țări în CAER și chiar din ceș din CAER nu sîntem la același nivel. I-am dat exemplu pe Diechman care ne spune că nu avem nevoie de industrializare, care spune că atîtea ramuri/care sînt în Cehoslovacia, Germania, vă pot satisface și nevoile dv., ce vă trebuie dv. asta. Si apoi acest Diechman care a primit din partea tovarășului Voitec invitație să-și petreacă concediul de odihnă în țara noastră, mai condiționează venirea sa și de alte chestiuni. Vă rog să vorbiți cu Mănescu să nu se mai ducă a doua oară să-l mai roage să vină. Să i se spună că nu mai avem locuri și poate la anul viitor.

Tov.Stefan Voitec:

Este și obraznic cînd spune că a fost în România și a văzut ramuri industriale care nouă nu ne trebuie.

Tov.Emil Bodnăraș:

Legat de aceasta, tovarășe Gheorghiu, am și eu o invitație în Germania, să răspund că nu mă duc?

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Nu te duce. Este o vorbă, nu te respecti tu, nu te respectă nici altul.

Cînd i-am spus lui Andropov ce spune Diechman, el a spus că ei nu sînt așa. Dar cu ăsta care a scris în Ekonomiceskaia Gazeta,

problema organului unic de planificare, o serie de partide s-au aliniat acestei propuneri și ne-am pomenit cu un baraj, cu un baraj parcă de artilerie. Noi am preferat să nu dăm nimic în presă și ne-am mulțumit să dăm un Comunicat asupra lucrărilor plenarei din care să înțeleagă cei ce cunosc aceste probleme ce am aprobat în unanimitate. Am făcut aceasta pentru a nu da un aspect de răstălmăcire a lucrurilor.

Ei au subliniat să nu dăm apă la moară dușmanului. Dar cum asta, să primim gălușca și s-o înghițim oricum ar fi ea? Asta era în timpul cultului personalității. Cum asta că te-a împins Gomulka, Novotny și Ulbricht? Sigur că te împinge că văd aici bucata de slănină. Ei când spun să nu dăm apă la moară dușmanului vor să ne oprească de a ne spune părerea, dar cum poți să pui călușul în gură cuiva?

Imi spune: vai, tocmai dv., tovarășe Dej Dar ce sînt eu? Comitetul Central, activul de partid să-și spună părerea. Noi am procedat așa cum procedăm totdeauna, ne sfătuim cu activul.

Uite ce spune, că China, Coreea sînt țări înapoiate. Tovarășul Ceaușescu a spus destul de clar cum se împart țările socialiste.

Noi am ridicat și problema, care va fi soarta unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale,² că lagărul trebuie să fie lagăr, să refacem unitatea lagărului, trebuie făcut tot ce e posibil pentru unitatea lagărului. De ce în CAER să fie numai o parte din țările socialiste și o parte să nu fie. Să examinăm lucrurile, poate sînt chestiuni care nu convin celorlalte țări, mai ales că acum se pun lucruri care duc la o distanțare și mai mare de celelalte țări socialiste care nu sînt în CAER. S-a tot adăugat la criteriile acestea ale CAER, încît ei spun: ce să mai mergem și noi acolo, nu vezi ce lucruri se pun.

Tov.Gh.Gaston Marin:

Ei își pun problema, ce câștiguri au dacă intră în CAER. Statele socialiste care nu sînt membre în CAER și așa colaborează cu noi pe baza avantajului reciproc.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Eu am spus așa: Mă gîndesc să lărgim acest organ și să ne gîndim la tot ce stă la baza C.A.E.R. Poate este nevoie de o îmbunătățire atît în ce privește forma, cît și caracterul relațiilor noastre. Poate ne-am dus prea departe, poate să găsim forme mai elastice, să mergem cu toții într-un front unit.

Tov.Nicolae Ceausescu:

Tovarășe, Gheorghiu, Andropov a spus că acum nu mai știe de ce nu face parte Coreea din CAER.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Apoi la Berlin. I-am spus: ne-a produs o profundă impresie apelul tovarășului Hrușcirov de a se înceta polemica, dar mare ne-a fost uimirea cînd a doua zi am auzit huiduieli și fluerături la adresa celui mai mare partid din țările socialiste - Partidul Comunist Chinez. Ce o să mai creadă chinezii, poți avea încredere în ceea ce spune Hrușcirov. Chinezii au interpretat așa: această acțiune împotriva noastră a fost pusă la cale de tovarășii sovietici. Noi vă spunem cu toată sinceritatea că nu sîntem indiferenți la toate aceste stări de lucruri. Iată de ce noi nu privim îngust problemele, vrem să ne aducem și noi o contribuție modestă la cauza unității țărilor socialiste, a unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

M-am referit apoi la Piața comună. Este o confuzie de ne mai pomenit. De ce vă temeți de Piața comună? Alții se tem de Piața comună, alții o admiră. De ce oare? Noi avem o apreciere diferită. Cînd am venit în iunie 1962 la Consfătuire, cunoscînd

primul material polonez, apoi a venit cu alt material care schimba ceva de acolo și apoi cuvîntarea tovarășului Gomulka, noi aveam mandat din partea conducerii partidului să facem acolo divergențe. Atunci am avut mandat să facem divergențe, să ne opunem hotărît tezelor cu privire la aceste organe care duc la încălcarea independenței naționale. Intrucît s-a renunțat în cea mai mare parte la aceste teze, a mai rămas acolo doar ceva cu rulmenții, n-am mai făcut divergențe. Cu uniunile pe ramuri s-a pornit mai tîrziu mai departe - uniuni pe cinci ramuri importante ale economiei. Din ce în ce a crescut apetitul. Atunci am spus, hai să nu facem divergențe acum. De ce să permitem celorlalte țări socialiste să ne arate cu degetul, spunînd: nici voi nu vreți, dar nici pe noi nu ne lăsați să facem aceste uniuni. Atunci am hotărît să se menționeze în material noțiunea de "țări interesate", adică să facă cine vrea. Noi n-am fost de acord cu materialul, dar n-am vrut să facem divergențe. El astuncii spune: Cum, chiar acolo ați hotărît să faceți divergențe?

Dv. spuneți că unii sînt iritați că lucrurile se mișcă așa de greu. Dacă ar trebui să mă ocup puțin de ce se întîmplă în Polonia, că economia poloneză are două baze, de ce nu sînt ei nervoși, de ce nu sînt iritați că au numai 3% colectivizare. Vorbînd între noi, în integrarea dintre țările capitaliste unele țări vor pierde, altele vor cîștiga. Țările avansate nu vor să primească în Piața comună alte țări avansate. Ce credeți, la noi va fi altfel? Ceea ce spune Diechman nu este ceva nou. Nu întîmplător în Cehoslovacia se întîmplă ceea ce se întîmplă. Lor le este clar că dacă ne industrializăm, le reducem piața. Ori, dacă nu ne-am industrializa ne-ar crea o stare de dependență cu toate că deseori folosim formule ca: sîntem țări socialiste, diviziunea internațională socialistă a muncii ș.a.m.d.

I-am spus că noi am fost gata să facem divergențe la Consfătuirea din iunie 1962, însă intrucît cea mai mare parte a lucrurilor s-au retras, ne-am gîndit că nu are rost. Noi am fost de acord cu hotărîrile luate cu condiția ca acolo să se treacă "țări interesate". Nu știu de ce tovarășul Gomulka și alți tovarăși și-au retras propunerile, ce a intervenit nou de au renunțat la toate acestea, asta o problemă, iar a doua, nu știu de ce tovarășul Gomulka a făcut afirmația că dacă 50% se va îndeplini va fi un lucru mare, iar tovarășul Hrușciiov spune că și mai puțin de 50% dacă se va îndeplini tot va fi bine. De ce oare o fi spus

aşa? Asta rămîne ca ceva necunoscut pentru noi.

Tov.Nicolae Ceauşescu:

Aţi spus aşa: asta dovedeşte neseriozitate ...

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Da, aşa am spus.

Aşa cum i-am spus şi tovarăşului Ivan Kuzmici, vom întocmi un material pe care îl vom aduce la cunoştinţă partidelor frăţeşti. Nu avem pretenţia să spunem că tot ceea ce spunem noi este alfa şi omega, poate să nu avem dreptate în toate, dar o să se clarifice.

Tov.Emil Bodnăraş:

Aţi spus aşa: se vor clarifica lucrurile atît în lagăr, cît şi în mişcare.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Tovarăşi, eu am impresia că ei au intrat în panică. Aici nu este vorba de formulări teoretice sau interpretări care se dau, aici este vorba de lucruri concrete. Aici s-au exprimat păreri în legătură cu ştirbirea independenţei şi suveranităţii naţionale. Noi nu facem proces de intenţie, dar practic acolo duce. Ca şi cu hidrocentrala, nu integrare, ci unire, coordonare, dar tot acolo ajunge.

Mie îmi face impresia că s-au făcut eforturi foarte mari să arate: întîi, că nu s-au gîndit la ceea ce noi am atribuit şi al doilea, regretă că noi înţelegem aşa, deşi aşa zic. Pentru mine este clar că ei au bătut în retragere pe întregul front, inclusiv faţă de noi. Sigur noi nu vom putea impune celorlalţi să vadă lucrurile aşa cum le vedem noi, dar noi sîntem datori să explicăm lucrurile, să discutăm şi să punem toate problemele.

Nouă ni s-a adus la cunoştinţă că tocmai datorită acestor discuţii care au avut loc şi datorită divergenţelor care au apărut, se vede o anumită atitudine la anumite nivele, a făcut să îngheţe lucrurile în ce priveşte un şir de probleme care trebuiau rezolvate de noi şi Uniunea Sovietică. Cu polonezii am ajuns la înţelegere, cu bulgarii la fel, numai cu cehii şi nemţii, care au acum o anumită situaţie, şi cu Uniunea Sovietică observăm întîrzieri în livrarea de utilaje. S-a exprimat temerea ca aceste lucruri să nu fie cumva o urmare a divergenţelor noastre. Tovarăşul Maurer a făcut un tablou al problemelor, tovarăşul Bîrlădeanu chiar le-a nominalizat.

Eu am spus: vedeți, tovarăși, cât de sensibile devin lucrurile? Desigur ar fi o prostie să treacă cuiva prin cap că divergențele care au apărut între noi ar fi o urmare a poziției pe care o avem noi față de aceste probleme. Atunci el spune: da cum crezi? Zic, eu nu cred.

Tov.Nicolae Ceaușescu:

Așa au justificat ei: acum s-a reorganizat Gosplan-ul.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Este posibil să fie și așa.

Tov.Alex.Drăghici:

Bine, ei și-au reorganizat Gosplan-ul, dar unele uzine cehoslovace spun că nici n-au în plan prevăzut aceste lucruri.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Ei, nu trebuie privit așa, cehii au o serie de greutăți acolo.

Uite cam astea au fost aspectele în discuție. De câteva ori au stăruit să stingem aceste divergențe în orice caz.

În orice caz, după părerea mea, modul cum au decurs lucrurile este deosebit de instructiv. Asta arată în ce grad sînt preocupați să înlăture divergențele și arată ce înseamnă cînd pui neprincipial o problemă. Ați văzut și în scrisoare ce loping-uri face. Eu sînt convins că vor aduce multe probleme în discuție, dar cu cît vom fi mai hotărîți, cu atît vor da înapoi.

Cam astea au fost.

Tov.Emil Bodnăraș:

Uitați să vedeți ce spune ambasadorul sovietic în Bulgaria: (Dă citire informării întocmită de ambasadorul R.P.Romîne la Sofia)

Tov.Alex.Bîrlădeanu:

Andropov, a mai comunicat că este împuternicit de tovarășul Hrușciiov să aducă răspuns pozitiv în ce privește livrarea de utilaj și combustibil atomic pentru centrala electrică. Este adevărat că costă scump, dar ...

Tov.Nicolae Ceaușescu:

De combustibil n-a spus nimic.

Tov.Alex.Bîrlădeanu:

N-a spus, dar nu poate fi interpretat altfel. Cererea noastră nu privește numai utilajul, iar combustibilul să-l luăm

din altă parte. Cererea este făcută pe total.

Ca mici amănunte, mai adaug că el a spus că și ei au făcut greșeli. De pildă, coreenii în 1958 au vrut să-și facă tractor și s-au adresat Uniunii Sovietice pentru documentație, iar Uniunea Sovietică i-a refuzat. Zice: am făcut o greșeală pentru că coreenii au luat de la chinezi tot documentația sovietică și și-au făcut tractorul.

Pe urmă a mai spus că este o greșeală că în "Principiile fundamentale ale diviziunii socialiste internaționale a muncii" s-a pus: să ținem seama de eficiența economică. Am făcut o greșeală când am scris acest lucru.

El a mai spus că la Prezidiu s-a mai discutat dacă nu este bine să vină cu Leseciko împreună la noi pentru că sînt probleme economice, dar după aceea s-a revenit.

Tov.Nicolae Ceaușescu:

El a spus că a venit el că nu este legat de probleme economice. Nu sînt probleme atît economice, cît politice.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Asta a fost.

Eu zic că ar fi bine să se concentreze întregul material și cel de aici și cel de la masă.

Mi se pare că la masă a lipsit complet caracterul oficial. La un moment dat vorbeau cîte doi-trei odată.

Tov.Nicolae Ceaușescu:

El a și mulțumit pentru discuția sinceră de la masă.

Tov.Petre Borilă:

Eu vreau să ridic următoarea problemă: în provincie tovarășii ne-au întrebat dacă avem răspuns la scrisoarea noastră. Poate este bine să vedem cum să se comunice și acest răspuns.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Eu cred că un lucru trebuie făcut. Tot ce s-a scris, în legătură cu problemele acestea, în diferite organe de presă centrale, reviste, tezele care au format obiectul de discuție, trebuie extras esențialul, nu toată polologhia asta, să fie ca un material informativ pus la dispoziția organelor noastre de partid și a activului nostru.

Tov.Petre Borilă:

În general nu se știu lucrurile acestea, dar o parte din

tovarășii noștri cunosc. Mulți s-au referit la cuvîntarea lui Hrușciov, la articolul lui Hrușciov din revista "Probleme ale păcii și socialismului" și spuneau că pe ei i-a frămîntat și chiar au vorbit în cadrul organului de partid.

O altă problemă este că noi primim materiale din Uniunea Sovietică, vorbesc de presă, unde se pun asemenea probleme. Unele articole se recomandă chiar să fie folosite la învățămîntul de partid. De pildă, a ridicat asemenea probleme la Brașov primul secretar, a ridicat Tripsa și alți tovarăși. Unii s-au exprimat că ar fi bine poate să revizuiam aceste materiale, să nu trimitem toată această presă.

Tov.Leonte Răutu:

Aici sînt două probleme:

Întîi, în unele institute de învățămînt superior sînt folosite ca material de lectură articole din presa sovietică, deși indicația este să se indice material de studiu numai din clasicii marxism-leninismului și din documente ale partidului nostru. La Politehnică am descoperit că se studiază/despre materiale/ colhozuri, cuvîntările lui Hrușciov cu privire la desființarea S.M.T.-urilor. Noi în această privință am dat indicația să nu se mai utilizeze ca bibliografie decît ceea ce se dă în mod oficial.

Tov.Gheorghe Apostol:

Lucrul acesta s-a ridicat și la Bacău și la Iași.

Tov.Nicolae Ceaușescu:

Articolul lui Hrușciov a apărut în revista "Probleme ale păcii și socialismului", revistă publică și articolul a fost recomandat de Direcția de Propagandă.

Tov.Leonte Răutu:

Am controlat acest lucru și el nu a fost recomandat de noi.

Fapt este că într-o serie de locuri, și îndeosebi la catedrele de științe sociale, circulă o serie de materiale, și cuvîntări ale lui Hrușciov, și articole din presa sovietică.

Tov.Nicolae Ceaușescu:

Le recomandă A.R.L.U.S.-ul, Institutul Romîno-Sovietic. Alexiev se duce pe la Constantinescu-Iași și-i spune că totuși nu se face tot ce ar trebui pe linia aceasta.

Tov.Chivu Stoica:

Directorul școlii de partid de la Baia Mare a spus că a primit și pe alte linii materiale și bibliografie pentru studiu.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Trebuie ținut seama de toate acestea. Se pot produce confuzii. Este bine să vedem ce bibliografii s-au dat și să
✓ privim lucrurile mai real decît pînă acum. Acum trebuie din nou văzută această problemă.

Tov. Leonte Răutu:

Se face o verificare a tuturor materialelor care circulă. Constantinescu-Iași cînd a auzit că vrem să mai desființăm din avalanșa asta de materiale sovietice, a spus: cum vreți să desființați Institutul, să-i reduceți activitatea?

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Să explicăm oamenilor lucrurile care necesită a fi explicate.

Tov. Petre Borilă:

De exemplu, la Suceava, tovarășul Turcanu și ceilalți tovarăși din biroul regional spuneau că sînt acolo tovarăși care știu bine rusește, cum este Nicolaev..., citesc Pravda și ei au observat contradicții în diverse articole. Tot biroul spunea: uite ce scrie la cap, uite ce scrie la coadă, se contradice ș.a.m.d.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Imi povestea tovarășul Dalea ceva interesant cu fiica lui care studiază la un institut de acesta de relații externe, ce i-a dat la un examen.

Tov. Dalea Mihai:

La examen, fără să-i dea să aleagă bilet, așa cum se procedează, i-au fost date două întrebări: prima era o problemă în legătură cu specializarea în cadrul lagărului și a doua a fost o problemă secundară.

Tov. Leonte Răutu:

Aspiranții noștri de la științele sociale întîmpină greutăți, intră în polemică cu profesorii, au pus problema Combinatului de la Galați.

O altă problemă. Chinezii au început să scoată un buletin în limba franceză și îl difuzează pe unde merg pe la noi prin țară. Ei știu că la noi oamenii mai știu limba franceză și profită de acest lucru.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Noi trebuie să strângem toate materialele care dezbat problemele care ne-au preocupat și ne preocupă pe noi pentru a documenta organele noastre de partid, activul nostru de partid.

Eu propun ca materialul acesta pe care îl trimitem să fie însoțit de o scurtă explicație cum au fost puse problemele de către noi. Să trimitem acest material cu scopul ca oamenii să judece și singuri.

Tov. Leonte Răutu:

Este bună propunerea, dar să se stabilească cine să facă acest lucru.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Aceeași comisie.

Eu cred că trebuie luată încă odată problema aceasta cu materialele care circulă, să îmbunătățim lucrul acesta.

Tov. Leonte Răutu:

Vom urmări și vom prezenta Secretariatului o notă asupra felului cum să reglementăm acest lucru.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Acum în ceea ce a spus tovarășul Borilă, să aducem la cunoștință acest material celor care au primit scrisoarea. Este interesant pentru informare. În locurile unde se cere să facem o acoladă și la sfârșit să punem o notă unde să spunem: uite noi am spus cutare și cutare. Nouă ne convine scrisoarea asta, așa că e bună propunerea. Dacă am putea să dăm să facă acest lucru tovarășilor care au întocmit scrisoarea cu hidrocentrala și celelalte materiale.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Să facem mai puțin scris, tovarășii care merg la regiuni să dea aceste explicații.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Trebuie atras atenția că avem un răspuns la scrisoarea noastră și acolo unde se fac acolade să ne oprim și să explicăm.

Este important un lucru, că tovarășii recunosc că am pus problemele principal, că am tratat tovarășește, asta spune la început, iar în cuprins spun că a produs o nedumerire.

Deci așa să se facă cu acest material.

./.

Eu cred că asta va întări prestigiul și autoritatea partidului nostru. Sub orice formă ar prezenta ei lucrurile este o dare înapoi a pozițiilor inițiale. In prima scrisoare nici vorbă nu era de lucrurile acestea pentru că acolo se avea în vedere altceva. Aici se spune că noi interpretăm greșit. Ceea ce este important și real este că ei au acceptat punctul nostru de vedere și au dat înapoi. Mai clar ca oricând iese în evidență acest lucru. In scrisoare repetă: numai și numai, deși aici sînt puse problemele destul de învolburat pentru că sînt legate de prima scrisoare.

Tov. Petre Borilă:

Cum vorbea Trandafirescu de la Tractorul - Brașov: ce mai, și tovarășul Gomulka și tovarășul Hrușcirov au festelit-o.

Tov. Leontin Sălăjan:

Există așa un optimism total la tovarășii noștri. Se observă dragostea lor față de partid. Cînd se dezbat asemenea probleme ei mai fac și glume. Eu am avut ieri o prelucrare frugosă.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Deci cu scrisoarea aceasta cine să se ocupe? Direcția Organizatorică și Propagandă. Avem instructori care pot să dea aceste explicații.

Eu am rîs de ce mi s-a comunicat cu Beniuc.

Tov. Leonte Răutu:

Noi țineam ședință cu intelectualii, unde era și Beniuc. Alexeev a dat un telefon lui Beniuc la birou, iar secretara nu i-a spus unde este. A doua zi îi dă iar telefon și-i spune: ei, ai fost la o întîlnire cu intelectualii, a vorbit acolo Răutu. Apoi a adus vorba și despre literatură și artă, a întreat de ce nu se publică cuvîntările lui Hrușcirov și Illicev, iar Beniuc i-a spus că sînt cunoscute aceste probleme.

Pe urmă l-a luat pe Marin Florea Ionescu: unde ați fost, v-am căutat ieri, ați avut o adunare, o ședință?

Apoi s-a dus și la Baia Mare și a întreat: la voi a fost ședință cu ativul?

Tov. Chivu Stoica:

Erau la Baia Mare vreo trei, vizitase niște uzine și într-un ceas au ajuns la Cluj, unde auzise că tovarășul Maurer prelucra acolo cu activul. Numai că atunci cînd au ajuns ei la Cluj tovarășul Maurer terminase.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Andropov spunea: ne-a impresionat foarte mult, noi am crezut că sînt zvonuri. Eu zic: ce zvon, vă spun eu că este adevărat. Este o datorie, o obligație a noastră să ne sfătuim cu partidul, cu activul nostru de partid ori de cîte ori sînt probleme serioase. Acolo n-am prelucrat pe nimeni, am documentat partidul cu aceste probleme pentru că sîntem datori să-l documentăm. Atunci el spune: atunci și noi urmează să punem în plenară, în activ problema.

Tov.Nicolae Ceausescu:

El a spus că a fost și emoționat.

Tov.Emil Bodnăraș:

Si pe noi ne-a emoționat cînd a spus Hrușcirov la plenară.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Eu am spus: ce rost ar mai avea să ne întîlnim în iunie cînd problemele deja s-au discutat. Dacă discutăm așa, noi putem numai să spunem: sîntem de acord sau nu sîntem de acord.

Tov.Nicolae Ceausescu:

Dar plenara maghiarilor nu i-a emoționat, că și maghiarii au discutat tot problema colaborării în cadrul CAER, dar ei au fost de acord cu planul unic. Așa că nu plenara i-a emoționat, ci tezele plenarei.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Astea nu sînt lucruri de înghițit, sînt lucruri grave. El spunea că despre suveranitate și tovarășul Hrușcirov a spus. Hrușcirov a spus numai atunci cînd i s-a pus întrebarea de către tovarășul Bîrlădeanu.

El a spus că i-a neliniștit. Dar eu i-am spus că și pe noi ne-a neliniștit cînd am văzut că apar lucruri pe care noi nu le-am hotărît.

Hrușcirov spune să mergem înainte cu mai mult curaj. Dar eu întreb de ce trebuie atît curaj? Se vede că este ceva.

Tovarăși, dacă nu mai sînt alte probleme, ridicăm ședința.

Sedința s-a terminat la ora 14,30.

nu vom semna. Chiar în cazul acesta să nu y nım cu variante ș
doua. Explicația aceasta se poate da oricând vrei. Avem avantajul
că noi ne arătăm înțelegători cu ceea ce a spus el să nu de-
văluim divergențele.

Tov. L. RAUTU :

El a spus să nu le dăm în vileag și să le notăm.

Tov. Gh. GHEORGHIU-DEJ :

Iată aceasta este ce ar trebui să facem. Dacă tovarășii
consideră că poate fi primită această orientare tactică, atunci
Biroul Politic să aprobe. Dacă cineva are ceva, să spună.

Nu avem aici proiectul, nu s-a putut termina, însă în spi-
ritul acesta este întocmit. Noi ne-am înținat foarte mult,
am schimbat păreri mult timp și am ajuns la concluzia că nu tre-
buie să ascuțim lucrurile, că nu trebuie cu orice preț să facem
divergență. Dacă alții vor căuta să profite de abținerea noa-
stră, vom spune că noi am venit cu simț înalt de răspundere,
dar dv. nu ați vrut să țineți seama și atunci arătăm poziția
noastră.

Dacă sînteți de acord, tovarășii, atunci noi considerăm că
aceasta să fie orientarea, linia tactică pe care o vom urma în
legătură cu problemele respective.

Acum ar trebui să trecem la al doilea lucru. Chestiunea
aceasta cu scrișcarea care a trimis-o (rușii) în legatură
cererea Mongoliei de a fi primită în Organizația Tratatului de
la Varșovia.

(Se dă citire scrisorii).

Tov. CHIVU STOICA :

Jegalin a înminat un material în care se spune că Comitetul
Politico Consultativ să fie după Constituție.

Tov. P. BORILA :

Scrisoarea lui Tedenbal nu au trimis-o. Când se adresează
o țară Organizației Tratatului de la Varșovia, trebuie să fie
trimisă această scrisoare tuturor.

Tov. I.G. MAURER :

Noi am făcut un proiect de răspuns, pe care tov. Gheorghiu-
Dej l-a înminat lui Jegalin. În proiectul acesta am pornit de la
considerentul că tactic nu este bine să spunem nici da, nici ba,
însă să arătăm ce implicații ar avea intenția Mongoliei de a intra

în Organizația Tratatului de la Varșovia.

În această scrisoare am spus că nu putem să ne spunem
părerile, pentru că înainte de toate nu știm în ce sens se va
produce această sugerată modificare a articolului 4 din tratat.
Articolul 4 din tratat arată cazurile în care asistența urmează
să fie dată de statele din Europa în cazul unei agresiuni în
Europa. Am spus în scrisoare că în orice caz aceasta înseamnă
extinderea pactului la o altă zonă decât cea europeană. Nu știm
cum se va proiecta această modificare, dar s-a făcut Pactul
de la Varșovia, .. declarația făcută atunci și ulterior atestă
că este format pentru organizarea securității în Europa.

În momentul de față ducem tratative să facem un pact
de neagresiune între Tratatul de la Varșovia și NATO. Se pune
întrebarea : nu cumva facem greutăți în această privință ?
Asta este o primă problemă care ar trebui lămurită, ce conse-
cINțe are o asemenea treabă. Aceasta este prima idee.

A doua idee este că pactul acesta în mod clar cuprinde
prevederea că nici o nouă adeziune nu se poate face decât cu
consimțământul tuturor participanților. Or în acest caz trebuie
de văzut ce va spune Albania. Întrucît Pactul de la Varșovia
este înscris la ONU, se naște întrebarea : nu va suscita nici o
împotrivire, dacă Albania nu va fi de acord ?

A treia idee. Este vorba de prevederile pactului care
reclamă adeziunea fiecărui semnatar al pactului, valabilitatea
acestei adeziuni, dacă este valabil din punct de vedere interna-
țional. Dacă admitem că este atacată Mongolia de o țară oare-
care, țara care dă asistență ar putea să vadă conținutul acestei
asistențe.

Am subliniat ideea că în afară de aceste probleme, discu-
țiile pot să ridice și alte probleme care vor trebui lămurite.
Si datorită acestui lucru am manifestat îndoielă că acum s-ar
putea lua o hotărîre, pînă nu se vor lămuri aceste întrebări.

Tov. E. BODNARAS :

Articolul 4 instituie două obligații. Una de asistență
militară, inclusiv forță armată, în eventualitatea unei agre-
siuni în Europa; a doua obligație, de a se acorda reciproc aceas-
tă asistență în cazul unei agresiuni în general.

Sublinierea făcută în scrisoare este : Care din aceste două
aspecte urmează să fie precizate prin protocol, ideea asistenței

din partea Mongoliei în cazul unei agresiuni în Europa, sau aspectul celălalt, că Mongolia ar avea nevoie de asistență militară ? Si atunci întrebarea se pune : împotriva cui ?

Tov. L. RAUTU :

Ținând cont de faptul că Mongolia are granițe numai cu două țări.

Tov. E. BODNARAS :

Si cu ambele are tratat de asistență mutuală.

Tov. I.G. MAURER :

Orientarea a fost să nu dăm un răspuns care să ne angajeze pentru o poziție sau alta. Am atras atenția asupra unui șir de implicații care trebuie lămurite. Sigur, această problemă se va discuta la Moscova.

Nu trebuie să socotim exclus ca după ce au primit aceste observații, oamenii să spună că este o problemă dificilă.

Tov. E. BODNARAS :

Pentru această eventualitate noi pregătim un material mai larg, pentru a fi prezentat ca punctul de vedere al părții române la Comitetul Politic Consultativ.

Tov. I.G. MAURER :

Mi se pare că în problema aceasta trebuie decis când vine Sălăjan la Moscova.

Tov. Gh. GHILORGHIU-DEJ :

Acesta este lucrul cel mai simplu.

Noi nu ne vom putea murgini numai la explicații, ci va trebui în concluzie să adresăm rugămintea să se a nu se grăbi cu luarea unor astfel de hotărâri, să mai judecăm lucrurile.

Tov. E. BODNARAS :

Cu atât mai mult cu cât într-un document în care se dă răspuns părții chineze privind refuzul guvernului Uniunii Sovietice de a acorda armamentul atomic, se arată că partea sovietică ține să sublinieze că consideră Albania ca fiind îndreptățită la asistență în cazul unei agresiuni, că este o țară socialistă, indiferent că a avut divergențe cu conducerea actuală.

Se pune întrebarea în această concepție, cum se mai împacă ideea exprimată în această scrisoare că întrucât nu participă, nu este cazul s-o întrebăm. Doar Albania este membră fondatoare a Tratatului de la Varșovia. Nu există nici un motiv de a ne

Tov. Gh. GHEORGHIU-DEJ :

Scrisoarea noastră de răspuns este foarte frumoasă.

Tov. A. BIRLADEANU :

Singurul efect cert al acestei măsuri ar fi adâncirea divergențelor.

Tov. E. BODNARAS :

Asta este mișcarea divergențelor de pe tărîmul de partid pe tărîmul relațiilor între state; crearea de blocuri militare în interiorul lagărului. Aceasta este de o gravitate deosebită. Ce ar fi dacă China ar spune : Asociez și eu Coreea și Vietnamul și fac un pact militar ?!

Tov. I. RAUTU :

Asta înseamnă consacrarea excluderii Albaniei. Dacă schimbăm competența Statutului și a Tratatului de la Varșovia, înseamnă a elimina Albania.

Tov. Gh. GHEORGHIU-DEJ :

Ar trebui să înscrii din nou Pactul la Organizația Națiunilor Unite.

Tov. I.G. MAURER :

Toți membrii au dreptul să adopte față de această modificare o poziție.

Tov. Gh. GHEORGHIU-DEJ :

Acest lucru va provoca așa un zgomot, așa niște reacții ... Așa o să placă multora, în primul rînd americanilor.

Iată acesta este conținutul scrisorii trimise de tov. Hrușciiov și răspunsul nostru. Se pregătește materialul. Urmează ca acest material noi să-l prezentăm într-o formă mai clarificatoare, cu argumentele necesare și să luăm poziție. Nu ne putem sustrage în nici un caz de la îndatorirea de a lua atitudine.

Tov. I.G. MAURER :

Există pînă în prezent o singură ipoteză cînd un stat ^{ne} european este interesat în asigurarea securității în Europa, acestea sînt Statele Unite ale Americii, datorită forței politice și economice, forței militare. Ar însemna că se face o paralelă între Statele Unite și Mongolia din acest punct de vedere.

Tov. E. BODNARAS :

Mai este încă un element în legătura cu înțelegerea cu Pactul NATO și este legat de încetarea experiențelor cu arma nucleară , există posibilitatea ca NATO să meargă la un alegere pentru ca să aibă mâinile libere în Asia.

Tov. I.G. MAURER :

Efectul va fi că în Europa el nu mai acționează^{va} , datorită pactului de neagresiune dintre NATO și Tratatul de la Varșovia , și acționează^{va} numai în Asia, împotriva țărilor socialiste.

Tov. E. BODNARAS :

Si noi devenim aliații unei asemenea politici.

Tov. Gh. GHEORGHIU-DEJ :

Mongolia ca forță militară nu contează. Cum va crește autoritatea Pactului de la Varșovia prin intrarea Mongoliei ? In formulările pe care le-am dat în scrisoare nu se spune expres, însă s-a pus că se naște întrebarea cutare și cutare. Dacă se va hotărî primirea Mongoliei se vor bucura toți imperialiștii, o să fie niște urlete de satisfacție.

./.

Tov. EMIL BODNARAS:

Acesta este un act grav, un act provocator.

Tov. Gh. GHEORGHIU DEJ:

Noi în orice caz trebuie să ne spunem părerea noastră și ceea ce credem noi despre acest lucru.

Tov. EMIL BODNARAS:

Dacă noi nu sîntem de acord cu această chestiune ci nu pot să facă nimic singuri.

Tov. I. Gh. MAURER:

I-a ars lui Tedenbal de a participa la Tratatul de la Varșovia cum mi-a ars mie de nu știu ce.

Tov. Gh. GHEORGHIU DEJ:

Tovarăși, se poate oare considera aprobată metoda aceasta de a trata lucrurile în legătură cu scrisoarea primită și de a acționa așa cum s-a spus ^{aici.} Dacă voi sînteți de acord ^{toți} (membrii Biroului Politic ^{prezenți la} ^{responsul la} ședință sînt de acord) atunci consider ^{aprobat și} ^{scrisoarea pe care ne-au trimis-o tovarășii sovietici} ^{în legătura cu Mongolia.} Atunci mai rămîne să discutăm problemele legate de plan.

Voi ați făcut vreo informare în legătură cu China?

Tov. Al. BIRLADEANU:

Da, am făcut după indicațiile date de dv.

Tov. Gh. GHEORGHIU DEJ:

Ce poziție să luăm în acest caz.

Tov. LEONTIN SALAJAN:

Ei m-au informat cînd am fost în vizită în Uniune cam în felul acesta că chinezii ar vrea să rupă legăturile și relațiile cu Uniunea Sovietică.

Tov. GH. GHEORGHIU DEJ:

Ce credeți că trebuie să facem tovarășii, în cazul dacă după informare, poate unii dintre participanții la această consfătuire, sprijiniți fiind și de alții, pun chestiunea că ar fi bine să facem o declarație publică de sprijinire a poziției Uniunii Sovietice în legătură cu problemele cu China, în discuțiile acestea cu China.

Tov. LEONTIN SALAJAN:

Eu nu cred că o vor pune sub forma aceasta.

Tov. CHIVU STOICA :

Zilele acestea la Moscova au fost convocați la direcția de propagandă a CC al PCUS toți emigranții membri ai partidelor comuniste și muncitorești care se găsesc în Uniunea Sovietică, spanioli, greci, toți.

La această ședință care s-a ținut cu emigranții s-a dat citire înainte de a fi publicată scrisoarea PCUS și după aceasta i-a pus să voteze, cine este de acord și cine nu este. Au încheiat și un fel de proces verbal.

Tovarășii spanioli de la noi ne-au informat că CC spaniol a admonestat pe reprezentantul spaniol care a participat la această întrunire că îl vor trage la răspundere pentru faptul că el a fost de acord cu această metodă. Această întâlnire nu s-a făcut public dar au strâns pe toți reprezentanții și i-au pus să voteze și au semnat un proces verbal. De aceea eu cred că ei nu vor pierde ocazia să pună această problemă și acolo la consfătuire.

Tov. Gh. GHEORGHIU-DEJ :

Ce să facem în acest caz tovarăși ?

Tov. Al. DRAGHICI :

Poziția noastră să fie aceea de a sprijini problema tratativelor, de a se ajunge la o înțelegere și prin acest fel de a se întări unitatea lagărului socialist și a mișcării comuniste muncitorești internaționale. Aceasta să fie poziția noastră nici decum alta. Prin asta noi dezaprobăm și unele atitudini ale chinezilor și pe cele sovietice care au avut menirea de a respinge unele propuneri.

Eu sînt pentru a susține pînă la capăt probleme tratativelor, de întărire a unității lagărului socialist, să dea la o parte tot ceea ce împiedică desfășurarea în bune condițiuni a tratativelor.

Tov. N. CEAUSESCU :

Eu cred că trebuie să punem problema că o asemenea declarație de a sprijini scrisoarea Uniunii Sovietice ar însemna o contribuție la întărirea și adîncirea divergențelor, la adîncirea și mai mare a acestor divergențe. Însăși ridicarea acestei probleme nu este justă. Noi considerăm că nu este bine acest lucru, ca să se acționeze în felul acesta. Trebuie să acționăm cu răbdare, că dacă o să tot acuzăm pe chinezi că au procedat



1965 ianuarie 18, Bucuresti. Nota conținând cum au avut
loc la reședința delegației române la
Varșovia, dintre conducerea partidului în
statului român cu delegația poloneză, condusă
de Wladislaw Gomulka, prim secretar al
CC al Partidului Muncitoresc Unit Polonez

Directorat Securitate S. C. C. P. R.
NO. 109/ 3.11.1965
ARHIVA FIDELITATEI POLITICE al S. C. C. P. R.
Nr. C2 2.9.1965

NOTA

In ziua de 18 ianuarie 1965, la orele 15,00, ora locală,
a avut loc la Varșovia o întâlnire, la reședința delegației
române, între tovarășii: Gh.Gheorghiu-Dej, prim secretar al CC
al PMR, I.Gh.Maurer, președinte al Consiliului de Miniștri al
RPR, și tovarășii Wladislaw Gomulka, prim secretar al CC al PMUP,
Jozef Cyrankiewicz, președinte al Consiliului de Miniștri al
R.P.Polone, Zenon Klisko, membru al Biroului Politic al CC al PMUP

Au fost de față tov.Păcuraru Andrei, membru supleant al
CC al PMR, șeful Direcției Treburilor CC al PMR și Roșu Gheorghe,
lucrător în Secția Relații Externe a CC al PMR.

Întâlnirea a avut loc la cererea părții române.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Vă rog să ne scuzați, tovarășe Gomulka, pentru că abia
sosiți la Varșovia am și solicitat o întâlnire cu dv., deși
probabil sînteți foarte ocupat cu pregătirile pentru sesiune.
Am socotit însă că este bine să vă împărtășim părerile noastre în
legătură cu cîteva probleme privind sesiunea Comitetului Politic
Consultativ ce urmează să înceapă mîine. Am socotit util acest
lucru mai ales că dv. reprezentați și țara care găzduiește aceas-
tă sesiune a Comitetului Politic Consultativ.

Comitetul Central al PMR și guvernul RPR au apreciat că
sesiunea de față a Comitetului Politic Consultativ trebuie să
constituie o demonstrație a solidarității și unității țărilor
socialiste membre ale Tratatului de la Varșovia. În acest spirit
delegația noastră s-a pregătit și cu acest spirit ea a venit la
sesiune. Comitetul Central al PMR, Consiliul de Stat și Guvernul
RPR au studiat cu toată atenția materialul propus de RDG, care
ne-a fost trimis în noiembrie 1964 odată cu propunerea de convoca-
re a sesiunii, și pe această bază organele susamintite au stabilit
poziția pe care trebuie s-o adopte delegația RPR la actuala sesiune

S-au întîmplat însă cîteva probleme neplăcute. Cu 24 ore
înainte de plecarea delegației noastre din București, însărcinatul
cu afaceri a.i. al RDG la București ne-a înmînat, din însărcinarea
Guvernului RDG, un proiect de tratat pentru nediseminarea armelor

nucleare; un proiect de hotărâre cu privire la consfătuirea ministrilor de externe și proiectul de comunicat al Consfătuirii. Practic abia a fost timp pentru traducerea acestor documente pînă la plecarea delegației. Ca urmare, aceste documente n-au putut fi examinate de organele competente și în consecință delegația noastră nu are mandat să se pronunțe asupra lor.

Noi considerăm că metoda și practica de a trimite proiectele materialelor chiar în preajma unor consfătuiri este nejustă, deoarece pune în imposibilitate organele competente să se pronunțe asupra lor. Noi am subliniat de nenumărate ori necesitatea de a se pune capăt acestor practici, de a se trimite din timp materialele ce urmează a fi dezbătute, pentru ca organele competente - Comitetul Central, Consiliul de Stat și Guvernul - să le poată studia cu toată atenția, să se poată pronunța asupra lor în deplină cunoștință de cauză și să poată da mandat delegației sale asupra poziției ce trebuie s-o adopte.

Discutînd în cadrul CC al PMR și al Guvernului materialul inițial - primit în noiembrie 1964 -, noi am considerat foarte importante problemele cuprinse în el. Trebuie să vă mărturisesc că eram foarte bucuroși că vom avea prilejul să ne întîlnim aici la Vargovia. Vă rog însă să ne înțelegeți ce dispoziție ne-a creat primirea în ultimul moment a acestor proiecte despre care v-am vorbit. Cînd le-am primit ne-am gîndit ce să facem, deoarece practic pînă la plecarea delegației nu mai era timp ca aceste materiale să fie examinate de către organele competente și să se pronunțe asupra lor.

Trebuie să vă mărturisesc că nu înțeleg de ce sîntem puși în asemenea situație, practic nu știu cui să-i reproșez. Delegația noastră nu are mandat să discute aceste probleme. Avem doar la ordinea de zi a sesiunii problema creării FNM pentru care sîntem și pregătiți și avem și propuneri în legătură cu măsurile care ar trebui să le adopte Comitetul Politic Consultativ.

Noi am ținut să vă prezentăm punctul nostru de vedere în legătură cu cele de mai sus înainte de a pune aceste probleme în sesiunea Comitetului Politic Consultativ.

Tov. W. Gomulka:

Inițiatorul sesiunii de față este de fapt HDG și în urma consultărilor ce au avut loc, cu toții am căzut de acord că o asemenea sesiune ar fi utilă. Inițial s-a propus ca la ordinea de zi a sesiunii să fie planul creării FNM și măsurile care trebuie

să le adopte țările noastre. De fapt această problemă va constitui tema sesiunii noastre și nu proiectul tratatului de nediseminare a armelor nucleare.

Noi, ca și dv., am primit acest proiect acum 2-3 zile și, ca să fiu sincer, nici nu l-am citit, doar l-am frunzărit azi dimineată în gară în timp ce așteptam sosirea delegațiilor.

După câte înțeleg eu, această propunere a RDG este strâns legată de dorința de a aduce în fața ONU problema încheierii unui tratat pentru nediseminarea armelor nucleare, și în asta cred că nu este nimic rău. De fapt proiectul se referă numai la principiile care ar trebui să stea la baza unui asemenea tratat.

Dar această problemă nu este la ordinea de zi a sesiunii noastre și eu o consider ca o problemă lăaturalnică.

În cadrul sesiunii fiecare delegație poate face propuneri și sugestii. Si delegația noastră va prezenta câteva propuneri. Așa spre exemplu, delegația noastră va repeta propunerea privind securitatea europeană și pe o anumită treaptă nediseminarea armelor nucleare în Europa.

Desigur, eu înțeleg că și propunerea tovarășului Walter Ulbricht, referitoare la proiectul de tratat pentru nediseminarea armei nucleare, este doar o sugestie și nu văd nevoia ca sesiunea actuală să-l adopte sau să ia vreo hotărâre în această problemă.

Tov.Gh.Cheorghiu-Dej:

Noi cu toții am căzut de acord să ne întâlnim și să dezbaterem problema planului creării FNM. În ultimul moment am primit însă aceste proiecte despre care v-am vorbit. Dv. ce credeți, este potrivită metoda aceasta?

Tov.W.Gomulka:

Eu cred că proiectul acesta de tratat nu va constitui obiectul ordinea de zi a sesiunii de față.

Tov.I.Gh.Maurer:

După părerea mea, lucrurile acestea necesită anumită precizie. Nu se poate ca unul să creadă una și altul să creadă alta, mai ales că tov.Ulbricht cere introducerea pe ordinea de zi a sesiunii a acestui proiect de tratat.

Desigur, putem să discutăm și să facem schimb de idei asupra acestei probleme și în cadrul sesiunii, dar nouă ni se pare cadrul prea larg și discutarea în acest cadru ar putea umbri unitatea noastră.

De aceea noi ne-am gândit să vă prezentăm dv. considerentele noastre pentru că dv. sînteți gazdă și poate putem să ne lămurim și să nu mai prezentăm în sesiune aceste probleme.

Tov.W.Gomulka:

Rolul nostru de gazdă este limitat la a asigura condiții tehnice desfășurării sesiunii, problemele de fond aparțin sesiunii însăși. Cred că tov.Ulbricht a trimis acest proiect de tratat pentru a atrage atenția celorlalte delegații asupra problemei și să vedem dacă o punem sau nu în fața ONU. Proiectul însuși este numai un document ajutător. Problema în fond n-a fost încă discutată în colectiv. Proiectul exprimă numai părerea RDG. Probabil sesiunea noastră va numi o comisie redacțională care va redacta documentele ce le va aproba sesiunea. Pot să vă spun că în cuvîntarea mea eu nici nu mă ocup de proiectul acesta de tratat.

În ce privește prezentarea la ONU a problemei nediseminării armei nucleare, atitudinea noastră este pozitivă, dar nici nu ne-am gândit ca în această problemă să prezentăm și un proiect de tratat.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Noi am vrut să vă prezentăm considerentele noastre. Ne adresăm dv. în calitate de gazdă și de prieteni.

Desigur, tov.Ulbricht dacă vrea să prezinte un asemenea proiect de tratat la ONU, el poate s-o facă.

Tov.W.Gomulka:

Sînt foarte mulțumit că ați prezentat aceste probleme în legătură cu proiectul tratatului privind nediseminarea armei nucleare, deoarece și eu am considerat acest proiect pe planul al zecîlea. Si eu am primit acest material abia sîmbătă. În cadrul sesiunii noastre însă vom putea să discutăm asupra fondului problemei, adică: dacă punem sau nu la ONU problema nediseminării armelor nucleare.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Din cîte cunoaștem noi, guvernul indian vrea să ridice în fața ONU problema nediseminării armei nucleare și vrea să facă din aceasta o acțiune de condamnare a Chinei.

Tov.J.Cyrankiewicz:

Dacă cineva ar vrea să obțină ca ONU să condamne experimentul cu arma nucleară efectuată de R.P.Chineză, acesta ar fi un lucru

ea nu pleacă au fost suspendate lucrările pînă a doua zi. A doua zi dimineața delegația Albaniei a venit din nou dar nu i s-a mai permis să intre în Kremlin. Hotărîrea adoptată atunci privind eliminarea Albaniei de la lucrări este de fapt ilegală și noi vom cere anularea ei. Tratatul de la Varșovia, la art.6, prevede că fiecare țară este reprezentată în Comitetul Politic Consultativ de un membru al guvernului sau de un împuternicit special. Nicăieri nu se prevede obligația de a participa primii secretari și președinții Consiliilor de Miniștri.

Dacă nu vom îndrepta lucrurile, oricare din țările socialiste poate ajunge în situația de a fi eliminată de la lucrările Comitetului Politic Consultativ, așa cum a fost eliminată Albania.

Tov.W.Gomulka:

Eu cred că această problemă a refuzului R.P.Albania de a participa la lucrările Comitetului Politic Consultativ trebuie să fie cuprinsă într-o hotărîre a sesiunii de față.

Tov.I.Gh.Maurer:

Noi nu putem să ne pronunțăm asupra acestei probleme deoarece noi nu cunoaștem conținutul răspunsului guvernului Albani . noi nu am primit acest răspuns.

Tov.G.Gheorghiu-Dej:

Eu cred că va trebui să anulăm hotărîrea aceea adoptată în august 1961.

Tov.W.Gomulka: Hotărîrea aceea a fost valabilă numai pentru cazul concret de atunci.

De data aceasta li s-a trimis invitația comună a celorlalte țări și nu s-a pus nici o condiție asupra nivelului de participare. Noi am fi acceptat și pe ambasadorul lor la Varșovia.

Albania n-a părăsit Tratatul de la Varșovia, ea este membru cu drepturi depline. Vineri, guvernul Albaniei ne-a trimis răspunsul său la invitație - răspuns adresat Comitetului Politic Consultativ - cu cererea de a fi citit în sesiune. Noi credem că această cerere nu poate fi satisfăcută, deoarece discutarea acestui document ar abate sesiunea pe o cale lăaturalnică.

Noi considerăm însă că sesiunea noastră ar trebui să formuleze un răspuns către guvernul albanez. Să adoptăm o hotărîre scurtă care să conțină două paragrafe - în care să se constate că guvernul Albaniei refuză să participe la lucrările Comitetului Politic Consultativ și că în viitor participarea la lucrările Comitetului Politic Consultativ va depinde numai de guvernul albanez, însă fără să acceptăm să ne pună condiții.

fără sens pentru că atunci ar trebui să condamnă și pe alții.

Tov. I. Gh. Maurer:

Noi am arătat considerentele noastre din dorința de a împenzi lucrurile înainte de sesiune. S-ar putea discuta cu tov. Ulbricht să-și retragă acest proiect de tratat sau în orice caz să nu-l discutăm la această sesiune a Comitetului Politic Consultativ.

Tov. W. Gomulka:

De fapt chiar dacă tov. Ulbricht n-ar fi trimis proiectul de tratat, el putea să ridice această problemă în cadrul sesiunii. De altfel, acest proiect nici nu este un document oficial; el nu figurează pe ordinea de zi a sesiunii. Documentele oficiale ale sesiunii vor fi: Comunicatul care va fi adoptat în comun; eventuale hotărâri care s-ar putea adopta și cuvântările șefilor delegațiilor. Acestea vor constitui documentele oficiale ale sesiunii noastre.

Este încă o problemă și anume răspunsul guvernului R.P. Albania la invitația de a participa la sesiune. Noi încă n-am discutat cu nimeni asupra acestei probleme până în prezent, dar noi considerăm că sesiunea trebuie să adopte o atitudine, să se pronunțe, în legătură cu acest răspuns. Prin scrisoarea adresată Comitetului Politic Consultativ, guvernul R.P. Albania refuză să participe la lucrările Comitetului Politic Consultativ și chiar mai mult, condiționează participarea sa și în viitor. Este fără precedent ca un oarecare guvern să condiționeze participarea sa la lucrările Comitetului Politic Consultativ.

Comitetul Politic Consultativ a fost convocat pentru a dezbate problema securității țărilor socialiste; aceasta privește și Albania, dar ea refuză să participe la lucrări. După părerea noastră, în viitor va depinde numai de guvernul Albaniei dacă va participa sau nu la lucrările Comitetului Politic Consultativ.

Tov. Gn. Gheorghiu-Dej:

Guvernul albanez se consideră eliberat de orice îndatorire față de Tratatul de la Varșovia de la data când a fost eliminat de la lucrările Comitetului Politic Consultativ. Vă amintiți cum s-au petrecut lucrurile în august 1961, când pe motiv că delegația albaneză nu era la același nivel ca celelalte delegații, a fost pur și simplu exclusă de la lucrări. Vă amintiți cum a pus atunci N.S. Hrușciov problema participării delegației albaneze. Delegația albaneză era condusă atunci de un membru al Biroului Politic și șeful delegației a cerut cuvântul

să punem termene, ci să muncim pentru a apropia punctele de vedere și a crea condiții prin consultări bi și multilaterale, tratând problemele cu răbdare și înțelepciune și numai fiind vor fi create condiții să stabilim convocarea consfătuirii.

Tov.W.Gomulka:

Tovarășii chinezi se leagă de componența Comisiei redacționale folosind-o ca un pretext pentru a amîna la infinit convocarea consfătuirii.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Tovarășii chinezi pun problema creării de condiții pentru convocarea consfătuirii. Păcat că se grăbesc lucrurile, se fixează termene care nu ajută la apropierea părerilor, de la 15 decembrie s-a amînat la 1 martie, iar acum se discută de o nouă amînare pînă în mai și se pierde din vedere esențialul, crearea de condiții ca părțile în divergență să-și apropie punctele de vedere și să participe la lucrările comisiei.

Tov.W.Gomulka:

Dacă un partid nu este de acord, el nu poate să blocheze activitatea celorlalte partide. Comisia trebuie să fie convocată pentru consultări. Ea poate ca rezultat al acestor consultări, să adopte hotărîrea de a trimite reprezentanți ai comisiei la acele partide care nu sînt de acord cu convocarea consfătuirii pentru a purta discuții și a lămurii deosebirile de păreri.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

În virtutea acelorasi principii și celelalte partide care nu sînt de acord cu convocarea acestei comisii pot alcătui o comisie și atunci vă întreb care va fi rezultatul, va ajuta aceasta la întărirea unității noastre?

Tov.W.Gomulka:

Sigur că pot și ele crea comisii, pot avea loc consultări pe orice căi, pot avea loc consfături regionale. Mi se pare că atitudinea dv. față de convocarea comisiei pregătitoare este dictată numai de faptul că i se zice comisie redacțională. Aș vrea să vă întreb dacă nu i s-ar mai zice comisie redacțională, ci o comisie consultativă care să nu adopte hotărîri, dv. tot v-ați opune?

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Atîta timp cît nu vor participa la lucrările comisiei partidele care sînt în divergență, putem să-i zicem oricum

Acum ei refuză să participe și aici nu vor să se retragă din Tratatul de la Varșovia.

În altă ordine de idei, aș mai dori să discutăm câteva probleme.

Noi am primit copia scrisorii dv. din 4 ianuarie adresată CC al PCUS în legătură cu convocarea consfătuirii partidelor comuniste și muncitorești și a comisiei redacționale. Din scrisoarea dv. rezultă că refuzați să participați la lucrările Comisiei pregătitoare.

Noi considerăm această Comisie pregătitoare ca o consultare. Comisia ar trebui să discute metoda pentru convocarea Consfătuirii. Noi nu considerăm că componența acestei comisii este permanentă. În cursul dezbaterilor ar putea să se schimbe componența ei, lărgindu-se. Noi am discutat această problemă cu tovarășii chinezi la Moscova în noiembrie 1964. Am încercat să ne lămurim asupra atitudinii lor în legătură cu această problemă. În discuțiile cu ei, noi n-am apărut propunerea PCUS privind componența comisiei; mai mult chiar, i-am întrebat direct dacă ar fi de acord cu convocarea Comisiei pregătitoare în componența propusă de ei.

Tovarășii chinezi n-au dat un răspuns direct la această întrebare, au spus numai că problema este încă prematură, că mai întâi trebuie să aibă loc consultări bi și multilaterale. Atunci noi am propus să nu fie o comisie redacțională, ci una consultativă, dar ei au spus că și asta este prematură.

Noi considerăm că dacă un partid nu este de acord, el nu poate bloca activitatea mișcării internaționale - asta nu înseamnă egalitate în drepturi.

După aprecierea noastră este nevoie de o consultare și de convocarea unei Consfătuirii internaționale.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Si noi sîntem de acord cu necesitatea convocării unei consfătuirii a partidelor comuniste și muncitorești. Părerea noastră diferă de a dv. numai în ce privește modul de convocare și de pregătire a consfătuirii.

Noi avem convingerea că dacă vom acționa cu răbdare vor veni la consfătuire toate partidele. Sînt anumite semne care indică tendința de a merge în întîmpinare. Termenul de 4-5 ani propus de tovarășii chinezi este doar o figură de stil. Nu trebuie

comisii, ea nu va putea soluționa problemele. Este clar că partile care nu vor participa la această comisie vor face și ele o comisie. După părerea noastră ar trebui găsite soluții pentru a apropia Partidul Comunist Chinez și celelalte partide care în prezent se pronunță contra și împreună cu acestea să găsim soluții comune pentru prevenirea și evitarea convulsivității.

Nimeni nu va accepta să discute cu reprezentanții unei asemenea comisii consultative. N-ar fi oare mai potrivit să mai încercăm să discutăm cu tovarășii chinezi să creem condiții pentru convocarea consfătuirii?

— Tov.W.Gomulka: Ce înseamnă a se crea condiții?

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Mie mi se pare că dv. v-ați grăbit și ați tras anumite concluzii pripite.

Tov.W.Gomulka:

Atunci când un partid încearcă să-și impună voința, se poate pune întrebarea, ce fel de egalitate este asta?

Tov.I.Gh.Maurer:

Desigur, partidele se pot consulta și asta este bine, numai că din felul cum propuneți dv. va rezulta cam așa, noi vom face o comisie, ceilalți o comisie și rezultatul este clar - spargerea unității mișcării noastre.

N-ar fi mai bine să se adune partidele care sînt în divergență și să discute asupra problemelor, căutînd să le lămurească?

Tov.W.Gomulka:

Dacă punem problemele în felul acesta, nici o dată nu putem ajunge la o consfătuire internațională.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Eu, în locul dv., aş sta de vorbă cu tovarășii chinezi.

Tov.W.Gomulka:

Noi am stat de vorbă cu ei la Moscova 8 ore și tot n-am reușit să facem nimic.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

N-are nimic, mai stați de vorbă încă o dată și încă o dată, să ne unim eforturile în încercarea de a lămuri lucrurile.

Tov.W.Gomulka:

După cît se vede, în această problemă avem păreri diferite.

Tov.I.Gh.Maurer:

Dv. spuneți că veți îmbunătățirea relațiilor cu tovarășii chinezi, dar stați acasă; tovarășii sovietici afirmă același lucru dar stau acasă, nu întreprind nimic în această direcție.

- 10 -

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Noi vom încerca mai departe să stăm de vorbă cu tovarășii chinezi și cu celelalte partide. După părerea noastră nu arde nimic, ca să ne grăbim cu convocarea comisiei la 1 martie.

Dv. ați spus că de doi ani s-a propus convocarea consfătuirii și asta este adevărat, dar dacă analizăm puțin situația, o să vedeți că practic nu ne-am ocupat de crearea de condiții pentru convocarea ei.

Intilnirea de la Moscova în noiembrie 1964 a fost utilă în acest sens, dar ea a fost umbrită de acel moment cu Malinovski.

Tov.W.Gomulka:

Acolo Malinovski a vorbit în numele său, nu în numele conducerii și după aceea el s-a scuza. Trebuie să fie de rea credință tovarășii chinezi ca să ia acel incident drept un pretext.

Tov.I.Gh.Maurer:

Ar trebui să vedem ce-i de făcut pentru ca partidele în divergență să se intilnească pe un teren de discuții tovarășești.

Tov.W.Gomulka:

În mod concret principala divergență constă în poziția URSS față de SUA; toate celelalte sînt lăturalnice.

Tov.I.Gh.Maurer:

Era mai înțelept să fi lăsat comisia de la 15 decembrie moartă și să se fi pornit discuția pe tema ce este de făcut pentru a convoca o consfătuire internațională.

Tov.W.Gomulka:

În condițiile de astăzi nu mai poate exista un partid care să conducă sau să dicteze celorlalte - nici PCUS și nici P.C. Chinez nu poate să pretindă asta.

Cei care se opun acum convocării comisiei redacționale în fond se spun chinezilor și așa procedați și dv.

Numai să nu ajungem să ne bată imperialismul undeva (la partea posterioară) și un proverb spune că este prost cînd deșteptăciunea la cap vine ca urmare a unei asemenea bătăi. Numai să nu fie prea tîrziu cînd ne vom deștepta.

Am încă o întrebare. Noi construim un combinat chimic și nu am găsit încă soluție pentru producerea polibutadienei, este adevărat că americanii v-au vîndut licența pentru asta?

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Noi ducem discuții cu americanii în această problemă, dar problema nu este încă definitivată deoarece Eximbank care ar trebui să crediteze, ne pune condiții și dacă nu vom reuși altfel noi sîntem gata să cumpărăm această instalație și cu bani gata, ea va costa în jur de 90 milioane dolari.

x x
x x

În încheierea discuțiilor, tov.W.Gomulka a informat pe tov.Gh.Gheorghiu-Dej asupra modului cum se vor desfășura lucrările sesiunii, că la început Gomulka va rosti un scurt cuvînt de salut în calitate de gazdă, apoi va prezida tov.Gh.Gheorghiu-Dej și în continuare, în ordine alfabetică, vor prezida ceilalți prim-secre-tari.

Întîlnirea a durat două ore.

25.I.1965
Mo/5 ex.



N O T A

În ziua de 18 ianuarie 1965, orele 21,30, a avut loc la reședința delegației române o întâlnire între tov. Gh. Gheorghiu-Dej, prim secretar al CC al PMR, tov. Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri al RPR și tov. Walter Ulbricht, prim secretar al CC al PSUG și Wili Stoph, președintele Consiliului de Miniștri al RDG. Întâlnirea a avut loc la cererea tovarășului Walter Ulbricht.

La întâlnire a fost de față tov. Andrei Păcuraru, membru supleant al CC al PMR, șeful Direcției Treburilor CC al PMR.

După un scurt schimb de amabilități, tov. W. Ulbricht a spus:

Sîntem bucuroși că putem în sfîrșit să ne întîlnim, după ce de atîtea ori a fost amînată această sesiune.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Noi știm că această sesiune trebuie să constituie o demonstrație a solidarității și unității noastre și, în același timp, un răspuns dat acelor cercuri care vorbesc mereu despre existența unor disensiuni între țările participante la Tratatul de la Varșovia.

Tov. W. Ulbricht:

Cred că prin problemele pe care le vom dezbate și hotărîrile pe care le vom adopta, vom pune stavilă cercurilor revanșarde de la Bonn. Trebuie arătat că cercurile revanșarde de la Bonn n-au renunțat nici o clipă la intenția lor de a revizui granițele stabilite după cel de-al doilea război mondial, după cum n-au renunțat la subminarea și "eliberarea" RDG. Prin Berlinul occidental ei tot timpul s-au dedicat la diferite acțiuni de diversion. Ridicarea zidului de la Berlin, în august 1961, a avut un rol pedagogic pentru revanșarii vest-germani.

După ridicarea zidului de la Berlin, statul major vest-german a elaborat o strategie proprie privind dezlănțuirea unui nou război în Germania și în Europa. De la încheierea Tratatului

de la Potsdam și pînă în 1961 statul major vest-german era subordonat direct statului major al SUA. După 1961 însă, statul major vest-german a elaborat o strategie a sa proprie pentru Germania și pentru Europa pînă în cele mai mici amănunte. Acolo este prevăzut și cordonul de mine atomice la granița cu RDG. Conform planului elaborat de statul major vest-german, războiul trebuie să înceapă ca un război de apărare fără o declarație de război. Ei prevăd lansarea pe teritoriul RDG a unor grupe de diversioniști care să înceapă să acționeze din interior, mai ales la granițele răsăritene ale RDG; organizarea unor conflicte la granița cu RFG, iar, ca urmare, un schimb de lovituri cu arme atomice tactice.

În acest timp atât SUA cât și URSS nu se vor amesteca în aceste conflicte, ele vor sta de o parte, iar după ce vor avea loc primele lovituri cu arme atomice tactice, SUA și URSS vor fi acelea care să inițieze tratative pentru pace.

Deci ideea principală a acestui plan, elaborat de statul major vest-german, este de a se începe mai întîi prin exercitarea de presiuni diplomatice, apoi să continue cu lovituri militare, organizate în interiorul RDG, care să le permită să ajungă pe marginea Oderului, apoi provocări la granițe, schimb de lovituri cu arme atomice și în sfîrșit intervenția URSS și SUA pentru un compromis care să le asigure anumite poziții pe Oder.

Poate dv. ascultînd toate acestea veți spune că revanșarzii vest-germani sînt nebuni, dar este cunoscut că imperialismul german întotdeauna așa a procedat.

Ei au mai fost de două ori nebuni și din aceasta au rezultat două războaie mondiale, iar acum vor să pună la cale al treilea război mondial. Prin ridicarea zidului de la Berlin, noi am făcut să eșueze planurile revanșarde ale lui Adenauer.

Noi considerăm că în situația actuală trebuie să ne pronunțăm cu toții împotriva posedării de către RFG a armei nucleare. Trebuie să ne fie clar că revanșarzii vest-germani duc o politică aventuristă și provocatoare. Dacă acest lucru ne este clar vom putea face mai ușor diferența dintre politica Franței și Angliei și politica RFG și, ca urmare, vom putea orienta mai bine activitatea diplomatică a țării noastre.

Trebuie să ne fie clar că într-un moment cînd URSS ar fi angajată în altă parte, RFG poate risca o încercare de cîntărire a RDG.

Dacă toate acestea ne sînt clare și munca diplomatică pe care o desfășoară țările noastre este mai ușoară și mai precisă

De Gaulle trebuie să știe că politica lui Erhard este sortită eșecului. Noi am arătat acest lucru și public.

Trebuie să fie clar că SUA intenționează să încheie un acord cu RFG pentru crearea forțelor nucleare multilaterale chiar dacă celelalte țări din NATO se vor opune.

Ce înseamnă în fond minele atomice la granița cu RDG? Aceasta înseamnă un nou război mondial în care fără îndoială vor fi folosite armele atomice. La un atac cu arme atomice noi vom răspunde tot cu arme atomice și asta înseamnă catastrofa nucleară, cu toate consecințele ce decurg de aci. Guvernul Republicii Federale Germane vrea să aibă dreptul de a dispune singură de arme atomice, dînd astfel militaristilor vest-germani posibilitatea de a folosi aceste arme atomice.

Noi am demascat în mod public această concepție a guvernaților de la Bonn, fapt ce n-a rămas fără răsunet în sfîrul acelor mase din RFG care se pronunță împotriva planurilor revanșarde al militaristilor vest-germani. Noi cunoaștem că guvernul de la Bonn a informat despre planurile sale conducerea unor partide, precu și conducerea sindicatelor vest-germane, care însă ascun în fața maselor adevăratele stări de lucruri. Tocmai de aceea no trebuie să demascăm aceste planuri. Desfășurînd o largă campanie de masă, noi trebuie să obținem ca Partidul Democrat Creștin să piardă voturi în viitoarele alegeri. Tactica ce o vom urma după alegeri o vom vedea-o atunci. Toate popoarele trebuie informate asupra planurilor militaristilor vest-germani; de aceea trebuie să prezentăm problema la actuala sesiune a ONU. Această problemă a fost pusă chiar și de Papa. Impotriva intenției RFG de a deține arme nucleare, noi trebuie să mobilizăm toate forțele iubitoare de pace. Cum vor discuta apoi diplomații cu De Gaulle după aceea aceasta este o altă problemă.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Noi avem informații din care rezultă că De Gaulle se opune ideii creării forțelor nucleare multilaterale. De asemenea, alți parteneri din NATO se opun. În această chestiune poziția țărilor respective este determinată, pe lîngă unele probleme politice care se pun, și de problemele economice care se ridică; ei simt înseamnă practic această presiune, cunosc care va trebui să fie contribuția electricita din țările NATO și ce înseamnă aceasta

cuiva; să ceară începerea de tratative între RDG și RFG și stabilirea de relații normale între RDG și celelalte țări europene.

De aceea noi punem mare preț pe tratatul pentru nediseminarea armei nucleare și considerăm că în această problemă RDG trebuie să se pronunțe de sine stătător, pentru ca atunci când va prezenta la ONU proiectul de tratat să se poată arăta că problema a fost ridicată la ONU cu concursul RDG și ca atare ea nu poate fi discutată în Adunarea Generală fără participarea RDG.

Marile probleme ale dezarmării se discută la ONU și noi trebuie să intrăm la ONU. Atunci când se va discuta acest tratat la ONU, trebuie să fie reprezentate acolo ambele state germane. ONU trebuie să se obișnuiască cu existența a două state germane cu drepturi egale.

U Thant a fost de acord că RDG trebuie să aibă calitatea de observator la ONU. De aceea RDG trebuie să ajungă la ONU pentru a-și putea acolo demonstra poziția sa.

Sînt două concepții în rezolvarea problemei germane: prima este concepția noastră, care în anumită măsură se potrivește cu concepția lui De Gaulle, și concepția RFG care prevede includerea RDG în RFG și restabilirea granițelor ce au existat în Europa în 1937.

De aceea acum problema esențială este de a-i împinge înapoi pe extremiștii din RFG. Toate aceste probleme pe care le-am ridicat aci au fost elaborate de către monopolurile din RFG "în mod științific" și din această cauză opoziția din RFG are foarte serioase greutăți de înfruntat.

Sper însă că sesiunea noastră, prin hotărârile pe care le va adopta, îi va încuraja și îi va ajuta pe cei din opoziție.

Tov. I. Gh. Maurer:

Tovarășe Ulbricht, ați ridicat aci un pachet, colosal de mare, de probleme cu aspecte multiple, complicate și foarte delicate. Aceste probleme sînt cu atît mai delicate cînd este vorba de organizat în mod sistematic modul lor de rezolvare.

În general noi sîntem de acord cu dv. în ce privește necesitatea împiedicării înarmării RFG cu arme nucleare și considerăm că sesiunea noastră trebuie să pună puternic această problemă.

Tov. Ch. Gheorghiu-Dej:

Adică problema creării forțelor nucleare multilaterale pentru care de fapt ne-am adunat aci. Noi am analizat temeinic această problemă și mîine, în cadrul sesiunii, vom expune poziția

asupra lui. Noi v-am arătat că el n-a fost examinat de organele competente pentru a se pronunța și delegația noastră nu are mandat să-l discute.

Tov.W.Ulbricht:

După sesiunea NATO care a avut loc în decembrie 1964 la Paris, a apărut o nouă situație care ne-a determinat să elaborăm acest tratat; mai de vreme n-a fost posibil să-l elaborăm. După părerea mea, statele membre ale ONU s-au ocupat de problema nedise-minării; chiar și dv. v-ați pronunțat în această problemă în cadrul Comitetului celor 18 state pentru dezarmare. De aceea noi nici nu ne-am gândit că ar putea apare păreri diferite în această problemă.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Noi nu vom participa la discutarea acestei probleme, deoarece nu avem mandat.

Tov.W.Ulbricht:

Cît timp vă trebuie să studiați această problemă?

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Tovarășe Ulbricht, vă rog să nu mă puneți într-o situație delicată, eu nu pot să mă pronunț în locul Biroului Politic.

Tov.W.Ulbricht:

Noi am dori să ridicăm această problemă la ONU încă în actuala sesiune care este în curs, să n-o amînăm pînă la toamnă.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Eu vă spun că vom face o mare greșală dacă vom proceda așa cum propuneți dv.

Tov.I.Gh.Maurer:

Problema pe care o ridicați dv., are o mare complexitate. Eu am citit acest proiect și el ridică foarte multe probleme care trebuie analizate de către forurile competente, singurele în măsură să se pronunțe.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Noi v-am mai arătat că noi sîntem aci doar o delegație, nu sîntem Biroul Politic și ne avînd mandat nu putem să discutăm această problemă.

Noi sîntem în posesia unei instrucțiuni pe care guvernul indian a dat-o oficiilor sale diplomatice în legătură cu intenția sa de a pune la ONU problema nedise-minării armei nucleare și din care rezultă clar că punerea acestei probleme este îndreptată împotriva R. R. Ghisano

Tov.W.Ulbricht:

Dacă credeți, putem să nu adoptăm proiectul de tratat acum, să luăm numai o hotărîre ca problema să fie ridicată în cadrul actualei sesiuni a ONU. În acest caz veți avea și dv. timp să examinați în Biroul Politic proiectul de tratat.

Tov.I.Gh.Maurer:

Noi vă rugăm să ne lăsați să analizăm această problemă cu toată seriozitatea pe care o merită.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

În problemele mari noi nu raportăm Comitetului Central, ci le supunem dezbaterii și le analizăm în Comitetul Central; la noi munca este colectivă și răspunderea, de asemenea, este colectivă.

Noi vă spunem sincer că n-am dori să acționăm într-o direcție care să se apropie de intențiile guvernului indian.

Tov.W.Ulbricht:

Nici noi nu vrem aceasta; de aceea propunem să acționăm la ONU pentru a dejuca manevrele guvernului indian.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Noi ne gîndim să venim cu un proiect de tratat pentru interzicerea folosirii armei nucleare, încetarea fabricării ei și distrugerea stocurilor existente.

Tov.W.Ulbricht:

Mîine vom asculta expunerea dv., poate că aveți de făcut și anumite propuneri.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Noi am analizat cu toată seriozitatea problema pericolului creării FNM și am stabilit poziția noastră. Avem expunerea făcută de acasă. Ea cuprinde, desigur, și propuneri pe care le veți asculta mîine.

Întîlnirea a durat două ore.

26.I.1965
Mc/5 ex.

A.N.I.C., fond CC al PCR - Secția Relații Externe, data 15/1965

7.103-111. 202

b) Problema creării statului major al Forțelor Armate Unite ale Tratatului de la Varșovia;

c) Răspunsul la scrisoarea guvernului albanez adresată consfătuirii. Răspunsul redactat în două fraze ar trebui să constate invitarea guvernului albanez de a-și trimite reprezentanți la consfătuire, refuzul părții albaneze de a lua parte, precum și faptul că participarea în continuare a R.P.Albania la Tratatul de la Varșovia va depinde de hotărârea guvernului albanez.

În continuare, tov.Gomulka s-a adresat tovarășului Gh.Gheorghiu-Dej și tovarășului I.Gh.Maurer cu rugămintea de a reexamina poziția părții române față de ideea nediseminării și de a-și da acordul cu includerea în Comunicat a pasajului respectiv, cu care toate celelalte delegații sînt de acord.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Noi am expus în cadrul cuvîntării noastre poziția Romîniei față de problema pentru care am fost convocați aici și anume : de a ne pronunța împotriva creării forțelor nucleare multilaterale ale NATO și în primul rînd de a nu admite accesul RFG la arma nucleară. Noi am expus, încă de la sosire, în discuția cu tov. Gomulka și cu tov.Ulbricht, temerile noastre în legătură cu faptul că din punct de vedere tactic, al momentului actual, nu este bine să ridicăm problema nediseminării armelor nucleare. Noi nu vrem ca educînd această problemă la ONU, ea să fie folosită de unele țări, cum este India, spre exemplu, pentru a obține în acest for internațional condamnarea R.P.Chineze. Este bine ca într-o asemenea acțiune, de o mare importanță internațională, să contăm în primul rînd pe acordul și sprijinul celorlalte țări socialiste: China, Coreea, Vietnam, Iugoslavia, a tuturor țărilor socialiste. Numai în felul acesta s-ar putea asigura eficacitatea dorită a acțiunii propuse.

În ce privește proiectul de Tratat propus de delegația RDC, noi nu ne putem pronunța, deoarece l-am primit cu 24 ore înainte plecării delegației la Varșovia. Asemenea probleme care angajează statul nostru pe arena internațională trebuie examinate și hotărîte de organele competente ale partidului și guvernului.

Noi considerăm că este bine să ne concentrăm toate forțele asupra chestiunii care constituie obiectul sesiunii noastre : condamnarea creării, indiferent sub ce formă, a FNM, pentru a nu permite accesul RFG la arma nucleară. Acestea sînt temerile pe care noi vî le-am împărtășit și care merită, după părerea noastră,

or însemna să micșorăm eficacitatea propagandistică a poziției noastre. De aceea noi îi rugăm pe tovarășii români să fie de acord cu includerea în Comunicat a paragrafului referitor la nediseminare.

Tov. W. Gomulka:

Crearea FIM reprezintă de fapt diseminare. Pentru mine acestea sînt sinonime. Așa că, pronunțîndu-ne împotriva creării FIM, noi ne pronunțăm împotriva diseminării în continuare a armelor nucleare. A reduce însă nediseminarea numai la RFG, ar însemna ca problema să fie mult îngustată. Chestiunea privește nu numai RFG, ci și alte state NATO care au posibilitatea de a intra în posesia armei nucleare.

În cazul însă că vom limita problema doar la NATO, atunci opinia publică ne va învinui de fățărnicie politică. Nu se poate să fim împotriva FIM în cadrul NATO, fără ca implicit să nu fim în general pentru nediseminarea armelor nucleare. În această problemă țările noastre au adoptat anterior o serie de hotărîri, ceea ce înseamnă că nu spunem nimic nou. Sau dv. considerați că aceste hotărîri adoptate anterior nu mai sînt valabile ?

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Noi considerăm că nu are rost să repetăm aceste hotărîri într-un moment cînd, după informațiile noastre, se intenționează folosirea lor pentru a fi condamnată cu mare răsunet R.P. Chineză.

Tov. W. Gomulka:

În ceea ce privește punerea problemei nediseminării la ONU, ea există deja. Am primit chiar astăzi o informare din care reiese că Irlanda, împreună cu Suedia, Norvegia, SUA și alte cîteva țări au făcut o propunere în acest sens la ONU. Problema, deci, a și fost pusă. Se poate pune întrebarea : ce interese urmărește SUA alăturîndu-se unei propuneri de nediseminare ? Este clar că aceasta este o idee stît de populară în rîndul opiniei publice mondiale, încît pentru a ascunde caracterul agresiv al politicii lor, SUA încearcă să se prezinte drept adepți a ideii nediseminării. Ceea ce au spus tovarășii români în legătură cu invenția Indiei, este un lucru minor, care poate fi ușor contracarat tocmai prin acțiunea noastră comună la ONU.

Este adevărat că proiectul de Tratat privind nediseminarea

Dacă noi nu ne vom pronunța pentru nediseminare, atunci întreaga opinie publică, și în primul rând partidele comuniste din alte țări, nu ne vor înțelege, se vor întreba dacă nu cumva poziția noastră s-a schimbat.

Ar putea oare tovarășii români să repete ceea ce spun aici, adică că se opun a se vorbi despre nediseminare, în fața opiniei publice mondiale ?

Este știut cu ce interes așteaptă întreaga opinie publică, toți oamenii progresiști din lume, ca consfătuirea noastră să se pronunțe din nou împotriva pericolului diseminării armelor nucleare.

Tov. I. Gh. Maurer:

Eu nu înțeleg în ce constă întrebarea. Referitor la poziția României, ea este stabilită de forurile competente care răspund de îndeplinirea ei. România poate oriunde și oricând să-și justifice poziția ei, folosind argumentele pe care le consideră indicate.

Tov. J. Kadar:

Problema centrală a întâlnirii noastre este poziția față de planurile de creare a FNM și, în legătură cu aceasta, problema nediseminării armelor nucleare. Noi condamnăm planurile de creare a FNM, condamnăm în felul acesta diseminarea în continuare a armelor nucleare. În prezent există cinci puteri nucleare : SUA, Anglia, URSS, China și Franța. A duce lupta împotriva imperialismului astăzi, în mod concret, înseamnă a ne pronunța pentru nediseminare, împotriva planurilor SUA. Dacă nu se va pune capăt diseminării, se va deschide o porțiță pentru mai mulți ani, iar chiar în viitorul apropiat cel puțin 5-6 state capitaliste vor ajunge în posesia armei nucleare. Deci, aceasta va fi o armă în mîna imperialiștilor. De aceea, în Comunicat este just pusă problema.

În legătură cu ridicarea problemei la ONU, nu putem să facem nimic pentru a o opri. Astăzi, de exemplu, Agenția PAP a transmis știrea că guvernul englez intenționează să facă la ONU o propunere privind nediseminarea. În ceea ce privește India, se poate sta de vorbă, pentru a o determina să renunțe la propunerea cu ascuțiș antichinez.

Noi sîntem de asemenea pentru a discuta această problemă cu tovarășii chinezi. În general, înainte la Organizația noastră celelalte țări socialiste participau în calitate de observatori. Acum acest lucru nu se mai practică, și este rău.

Tov.L.Brejnev:

Înainte de a expune unele considerente ale delegației noastre, aș vrea să pun două întrebări tovarășilor români, pentru a fi cât se poate de clară poziția lor: Dacă poziția proprie a PMR în problema nediseminării este o poziție principialmente favorabilă acestei idei? Sau tovarășii români condiționează poziția lor în această problemă de punerea de acord cu celelalte țări socialiste? Este foarte important să cunoaștem clar poziția tovarășilor români, pe care eu n-am reușit s-o rețin suficient de clar.

S-ar putea ca PMR să fie în principiu pentru nediseminare, dar din anumite motive să considere că nu este oportun să se pronunțe în momentul dat pentru nediseminare. S-ar putea însă ca tovarășii români să condiționeze poziția lor de acordul celorlalte țări socialiste. Atunci este altceva. Dacă o țară socialistă nu va fi, de exemplu, de acord cu propunerea noastră ...

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Care țară?

Tov.I.Gh.Maurer:

China, desigur.

Tov.L.Brejnev:

Dacă o țară socialistă nu va fi de acord, atunci ce trebuie să facem? Să renunțăm la ideea noastră? Iată de ce aș dori să aud încă o dată care este poziția principială a PMR în problema nediseminării.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Noi sîntem pentru nediseminare, pentru nediseminare, pentru nediseminare. Putem repeta de cîte ori doriți pentru a se înțelege. Aceasta este poziția principială a partidului nostru. Noi ne-am pronunțat de nenumărate ori împotriva diseminării armelor nucleare. Noi nu dorim însă ca această idee să fie folosită de cineva, chiar dacă este o țară ca India, cu care avem relații bune, pentru a condamna R.P.Chineză. Noi vrem ca înainte de a întreprinde un asemenea pas să fim încredințați că nu ne vom lovi de critici în propriul nostru lagăr. Să ne consultăm cu chinezii, coreenii și alții. Eu sînt ferm convins că ei ne vor sprijini. Doar R.P.Chineză a declarat că este alături de noi în

împotriva includerii în Comunicat a acestei idei. Avînd în vedere aceasta, deci că FMR în mod principial este pentru nediseminare, atunci se poate discuta care sînt motivele care îi determină să aibă reînceri. Dacă însă ei condiționează luarea de poziție în favoarea nediseminării de atitudinea celorlalte țări socialiste, atunci este altceva.

Noi considerăm că în Comunicat trebuie să includem problema nediseminării. Se mai poate eventual discuta asupra formulării respective, însă ideea ca atare trebuie cuprinsă în Comunicat.

În ceea ce privește aducerea acestei probleme la ONU, am putea hotărî aici cum să procedăm: țările noastre, prezente la consfătuire, să ridice în colectiv problema la ONU, în calitate de membre ale acestei organizații, fără a se menționa Tratatul de la Varșovia. De altfel în această problemă există deja hotăriri ale tuturor statelor noastre. Sau acestea nu mai sînt juste?

Tov. I. Gh. Maurer:

Noi nu spunem nici că sînt juste, nici că nu sînt juste. În momentul de față însă pentru noi problema nediseminării este o problemă neutră.

De ce trebuie să legăm de lupta împotriva FNM, a înarmării atomice a Germaniei occidentale, o problemă mult mai generală și care privește nu numai statele noastre - problema nediseminării armelor nucleare? De ce să facem acest lucru fără a avea în prealabil convingerea că ideea aceasta servește țelului pentru care ne-am mobilizat - împotrivirea față de înarmarea nucleară a RFG? De ce să facem aceasta înainte de a ști care este poziția celorlalte țări socialiste, înainte de a ne asigura că toate statele socialiste ne vor sprijini? Căci, dacă vor fi state socialiste care nu ne vor sprijini, atunci ideea nediseminării poate slăbi poziția noastră.

Dar din acest punct de vedere ne interesează nu numai statele socialiste, ci și statele capitaliste, chiar state capitaliste dezvoltate. Sînt state capitaliste dezvoltate care sînt împotriva creării FNM, dar care ar putea să nu susțină ideea nediseminării. Iată, bunăoară, Franța, care este un campion extern de activ al luptei împotriva FNM, chiar în cadrul NATO. S-ar putea pune întrebarea, dacă Franța este pentru nediseminare? În cazul că Franța nu este pentru nediseminare, atunci nu este evident că ar putea slăbi acordul care există între Franța și noi în privința nostru de vedere în lupta împotriva FNM?

207
ca un alt fapt. Recent, secretarul general al ONU -

este favorabilă unei asemenea luări de poziție. Peste 1-2 luni va fi prea târziu. Sînt de acord cu formularea propusă de tov. Kadar care să fie inclusă în Comunicat.

În ceea ce privește ridicarea problemei la ONU, am putea cădea de acord ca guvernele să fie însărcinate să examineze problema pînă la o dată anumită, însă cît mai curînd posibil. S-a arătat aici că problema a și fost pusă la ONU de alte țări.

În altă ordine de idei, trebuie spus că toate țările noastre au probleme în ce privește dezvoltarea economică. Cele mai mari cheltueli pentru asigurarea securității țărilor noastre le face URSS. Dacă comparăm posibilitățile de care dispun țările noastre și cele ale țărilor capitaliste, vom vedea că multe din ultimele au posibilități mai mari de a intra în posesia armei nucleare decît noi. Aceasta se referă la RFG, Italia, Spania, Japonia și altele. Cu cît trece timpul va fi tot mai greu să scontăm pe succes în problema nediseminării, întrucît va continua să crească numărul statelor care posedă arma nucleară și, în primul rînd, dintre țările capitaliste. De aceea noi sîntem de părere că momentul este propice pentru ca țările noastre să ia o asemenea inițiativă în problema nediseminării, că ea trebuie inclusă în Comunicat.

Să nu se sperie tovarășii romîni, însă considerăm că poziția lor nu este justă. Presa occidentală cunoaște ce probleme discutăm aici, iar dacă în problema nediseminării nu ne vom pronunța, aceasta va fi interpretată ca decurgînd din lipsa noastră de unitate. Dacă tovarășii romîni nu vor ca problema nediseminării să fie pusă la ONU, atunci nimeni nu poate împiedica celelalte țări care doresc aceasta să vină cu o asemenea propunere ca state membre ale ONU. Acesta este dreptul lor.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Dar nu dă de gîndit oare faptul că pînă și SUA, prin Rusk, spre exemplu, s-au pronunțat pentru nediseminare? Merită să ne gîndim la aceasta.

Tov. A. Kosîghin:

În legătură cu problema discutată, eu aș vrea doar să atrag atenția asupra situației militare actuale care cere mai mult ca oricînd strîngerea rîndurilor noastre, ca să simțim umărul celuilalt.

Tov.W.Gomulka:

Dar nu este vorba de nici un organ, ci de consultări pe: dice, cel puțin de două ori pe an. Nu este un organ independent: el nu va înlocui Comitetul Politic Consultativ.

Tov.I.Gh.Maurer:

Dar din moment ce se stabilește un regulament, un cadru de funcționare, se fixează anumite obligații printr-o hotărîre, aceasta înseamnă, fie că vrem să-l numim sau nu, un organ cu caracter permanent.

Noi am răspuns la o propunere asemănătoare făcută de tov.Hrușcirov și am arătat atunci de ce sîntem împotriva creării unui asemenea organ. Nu vedem motive care să ne determine să ne schimbăm părerea.

Tov.L.Brejnev:

Nu s-a făcut nici o propunere de creare a vreunui organ în cadrul Tratatului de la Varșovia. Propunerea se referea la consultații mai frecvente, mai organizate. De aceea, noi sprijin propunerea tovarășilor germani, considerînd-o ca utilă pentru îmbunătățirea muncii noastre.

Tov.W.Ulbricht:

Dv., tovarășe Dej, ați vorbit despre necesitatea unor consultări mai frecvente, nu numai între statele participante la Tratatul de la Varșovia, dar și între toate țările socialiste. Atunci, nu înțeleg de ce sînteți împotriva adoptării unei hotărîri interne, care să oblige miniștrii adjuncți de externe să se întâlnească periodic în vederea unor consultări. În ultimii 2-3 ani asemenea consultări au fost extrem de sporadice. Si asta în condițiile cînd puterile occidentale realizează o strînsă consultare între ele.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Pînă acum asemenea consultări s-au ținut, atunci cînd a fost necesar. Si de acum înainte se pot face consultări, bine-înțeles atunci cînd împrejurările le cer, și cînd se arată clar ce probleme se dorește a fi discutate. Materialele să fie trimise din timp, nu cu 24 ore înainte, cum s-a procedat acum, înaintea plecării noastre la Varșovia. În aceasta constă problema și nu în adoptarea unei hotărîri, în crearea unui nou organ.

Intîlnirile pot avea loc fără a pune condiții în ceea ce privește nivelul de reprezentare. Noi am adoptat, dacă vă amintiți, în 1961 o hotărîre în legătură cu nivelul de reprezentare

Consultările le putem face și fără a avea un organ permanent.

Tov.W.Gomulka:

Atunci ar mai fi problema creării statului major al Forțelor Armate Unite ale Tratatului de la Varșovia. Toți tovarășii s-au pronunțat în sprijinul acestei propuneri. Care este părerea tovarășilor români?

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Noi nu avem mandat să discutăm această problemă. Când vom vom întoarce acasă o vom supune spre examinare forurilor noastre de conducere și abia atunci vom putea să spunem o părere.

Tov.W.Gomulka:

Atunci, nu mai avem ce discuta.

Tovarășii, aș vrea să vă mulțumesc pentru participarea la această discuție deschisă, tovarășească. Intrucât timpul este înaintat, propun ca ședința de după amiază să înceapă la orele 17,00, în loc de orele 16,00.

(Toți cei prezenți sînt de acord)

Propun să bem un pahar pentru succesul consfățuirii noastre, pentru noi succese în activitatea dv.

(Tov.L.Brejnev, ciocnind cu tov.Gh.Gheorghiu-Dej: Păcat că nu am luat o hotărîre în legătură cu statul major. Militarii așteaptă foarte mult să fie rezolvată această problemă).

Discuțiile au durat de la orele 10,00 pînă la orele 13,40.

26.1.1965
Ec/5 ex.

210

A.N.I.C., fond CC al PCR - Secția Relații Externe dosar 15/1965

1965, ianuarie 19 Sediinta comitetului de redactare format
din ministrii de externe ai statelor participante la Tratatul 217
de la Varsavia

COMITETUL DE REDACTARE

Prima sedinta

19 ianuarie 1965, orele 16,00

Prezenți: ministrii de externe și ministrii adjuncți
Zorin, Winzer, Kliška, Naszkowsky, consilieri și experți. Se
stabilește ca Rapacki, ca gazdă, să prezideze ședința.

Rapacki: Urmează să vedem în ce ordine vom lucra, pe
ce bază, ce caracter vor avea documentele de elaborat. Aceasta
trebuie să fie, cred, obiectivul primei ședințe a Comitetului
de redactare.

Există proiectul R.D.G. cu privire la comunicatul final.
Se are în vedere ca el să fie dat publicității. Oare la baza
muncii Comitetului de redactare vor sta și alte proiecte în
afară de proiectul R.D.G.?

Au alte delegații asemenea proiecte?

Înțeleg că nu sînt alte asemenea proiecte.

Constat că toți sînt de acord ca proiectul R.D.G. să
ne servească drept bază de discuție. Rămîne de rezolvat pro-
blema cum să se lucreze asupra lui.

Cred că un grup de experți sub președinția miniștrilor
adjuncți sau a altor conducători ar trebui să discute în pre-
alabil și să elaboreze un proiect pe care apoi să-l prezinte
plenarei Comitetului de redacție mîine dimineață. Componența
grupului de lucru depinde de fiecare delegație.

Sînt alte păreri cu privire la constituirea grupului
de lucru?

Dacă nu sînt alte păreri, propun să ne întîlnim mîine
dimineață la ora 10 în această componență.

Tov.C.Mănescu: Cred că ar trebui mai întîi să se dea
experților o orientare pentru ca grupul lor de lucru să poată
lucra pe această bază și să prezinte apoi rezultatul muncii
lor comisiei noastre.

Kliška: Aș aduce un amendament la cele spuse de tov.

Mănescu. Deoarece nu toate delegațiile sînt gata în momentul
de față să facă propuneri de fond de orientare pentru experți,
să cerem experților să aibă un schimb de păreri, iar mai tîrziu

noi ne-am aduna spre a discuta problemele cardinale ale comunicatului fie după sfârșitul ședinței plenare, fie mai târziu.

Tov.C.Mănescu: Este unul și același lucru cu ceea ce se spusese mai înainte. Amendamentul tovarășului Kliska constă în aceea ca noi să ne pronunțăm după ce vor fi lucrat experții.

Basev: Sînt de părere să întrerupem lucrul nostru acum și să mergem în ședință. Dacă nu lucrează experții acum, seara ne-am putea aduna din nou, însă ar însemna să pierdem aceste ore.

Rapacki: Să ne întrunim după ședință.

Tov.C.Mănescu: Să ne întrunim îndată după încheierea ședinței plenare, cînd vom avea de discutat și celelalte probleme.

A II-a ședință a Comitetului de redacție

19 ianuarie, seara

Rapacki: Cine dorește să ia cuvîntul? Nu sînt observații?

Kliska: S-a propus un grup de experți.

Bolz: Directivele ni le-a dat plenara. Noi avem aceleași idei. Prin urmare, experții au baza pe care pot lucra.

Tov.C.Mănescu: Pornim de la același considerent ca și tovarășul Bolz, privind conținutul părerilor expuse de șefii delegațiilor noastre. Acestea sînt directivele noastre. După noi, atenția principală trebuie acordată proiectului de constituire a forțelor nucleare multilaterale ale N.A.T.O. Tocmai în această direcție s-ar putea spune că există unanimitatea șefilor delegațiilor participante: toți au subliniat pericolul, în general, pericolul nuclear și au cerut ca atenția să fie concentrată în direcția prevenirii pericolului unui război nuclear. Impărtășim această părere și de aceea considerăm că introducerea în comunicat a unor mențiuni privind proiectul de tratat cu privire la nediseminare nu este potrivită, afară de faptul că discutarea proiectului de tratat este în afara ordinii de zi care a fost pregătită din timp.

In afară de aceasta, amintim că acest material - tratatul de nediseminare - a fost primit numai cu o zi înainte de plecarea delegației, ceea ce a făcut imposibilă examinarea acestei probleme, care are aspecte politice și militare însemnate și cere un examen aprofundat. Delegația noastră ar trebui pusă în situația de a primi împuterniciri de către Biroul Politic și de către guvern pentru a se pronunța în această problemă în ceea ce credem că trebuie să ne concentrăm eforturile asupra preîntâmpinării creării forțelor nucleare multilaterale ale N.A.T.O. Credem că ar fi bine ca problema Tratatului de nediseminare să lipsească din comunicat, și astfel toată atenția și toate eforturile să se concentreze asupra obiectivului preîntâmpinării creării F.N.M. Aceasta ar da mai multă eficiență, ar tinde să asigure rezultatele urmărite de noi toți. Ni se pare că această preocupare a reieșit din toate cuvântările șefilor de delegații, că toți au vrut să asigure măsuri corespunzătoare pentru a se putea realiza scopul comun cu cea mai mare eficiență.

Aceasta este părerea delegației noastre.

Rapacki: Aș dori o precizare. Tovarășul Mănescu a vorbit de două documente, și anume: tratatul de nediseminare care este vorba să fie transmis Organizației Națiunilor Unite, și comunicatul despre actuala sesiune a Comitetului Politic Consultativ în care ar urma să fie reflectată, inclusă o mențiune despre tratatul de nediseminare. Vreau să știu dacă vă referiți numai la tratat sau și la menționarea ideii înseși de nediseminare în Comunicat.

Tov.C.Mănescu: Având în vedere că s-a spus ca noi să facem observații, așa dorim să le facem.

Bolz: Este vorba de documente ale sesiunii noastre. Dacă am înțeles bine, putem constata cu mulțumire unanimitatea tuturor și în special a românilor, în sensul de a da lovitura principală în direcția Forțelor Nucleare Multilaterale. Acesta este și scopul și sensul documentului prezentat de noi. Noi, propriu-zis, am ajuns să discutăm Comunicatul și nu am adus vorba propriu-zis despre Tratat. Și dacă se poate, am începe să discutăm Comunicatul.

In ce privește Tratatul, delegația R.D.G. își cere scuze. Ni s-a reproșat că a fost distribuit târziu. Este adevărat. Dar la 10 decembrie au fost făcute propuneri de a se alcătui documente cu un timp mai îndelungat mai înainte și tocmai la opunerea delegatului român a trebuit să se renunțe la aceasta. Fiecare delegație - a spus delegatul român - să vină cu propunerile ei. De aceea, a trebuit să renunțăm la alcătuirea din timp a documentelor. Așa s-a creat situația dificilă. Dacă delegația română crede că nu poate să ia poziție față de tratat, am întreba, ca și tovarășul Rapacki: care este părerea R.P. Române nu în ceea ce privește proiectul de Tratat, ci în ceea ce privește ideea de nediseminare?

De ce am făcut noi această propunere? Pentru că sîntem de părere că trebuie să spunem nu numai împotriva ce sîntem, ci să facem și propuneri pozitive, și tocmai asta este o astfel de propunere care poate să ne atragă sprijin din partea multor state. Propunerea alcătuirii unui tratat de nediseminare constituie o inițiativă de care guvernul R.F. Germane se teme. Cred că ar trebui ca la această masă să cădem de acord că, independent de problema tratatului de nediseminare, noi toți sîntem pentru ideea de nediseminare. Este o idee care își croiește drum și nu știm ca vreo țară socialistă să nu fie pentru ea, căci în ultima vreme și R.P. Chineză s-a pronunțat pentru nerăspîndirea armei nucleare.

Rapacki: Discutăm acum Comunicatul. Pentru Tratatul de nediseminare vom avea o altă discuție. De aceea, vreau să întreb dacă tovarășii vor să se pronunțe în această problemă.

J. Peter: După cum a spus tovarășul Kadar, noi acceptăm textul de Comunicat propus de R.D.G. ca bază de discuții. Propunem ca observațiile suplimentare care au fost făcute în ședință, fără a se intra în amănunte, să fie trecute în comunicat. Am o singură observație: esența ei constă în aceea că în ceea ce privește mențiunea din proiectul de Comunicat după care textul tratatului de nediseminare să fie adus în fața celei de-a XIX-a sesiuni a Adunării generale a O.N.U., aș propune o redactare puțin deosebită și aceasta să fie sarcina Comitetului de redactare. În adevăr, trebuie să avem în vedere că sesiunea a XIX-a nu are măcar o ordine de zi aprobată. De aceea, trebuie să formulăm pasajul respectiv din comunicat puțin mai diplomatic.

Vaclav David: Putem lua drept bază comunicatul pregătit de R.D.Germană. Vom avea propuneri de adăugiri, dar de natură de a putea fi predată experților. Sintem pentru un tratat de nediseminare întrucît acesta este o bună alternativă pentru Forțele Nucleare Multilaterale. Incheierea acestui tratat în formularea propusă de R.D.G. pornește de la politica noastră comună exprimată azi în plenara sesiunii noastre cît și în cadrul Comitetului celor 18 state pentru dezarmare, la Geneva.

Gromiko: Considerăm că toți s-au pronunțat în sensul că atît Forțele Nucleare Multilaterale cît și Forțele Nucleare Atlantice sînt îndreptate împotriva R.D.Germane. Si aici există identitate de poziții între noi toți. Cum se realizează această poziție? Experiența discuțiilor bilaterale cu occidentalii și a discuțiilor din cadrul O.N.U. stă martoră că există o tendință foarte puternică, ca să se ajungă la un tratat de nediseminare a armelor nucleare. Ar fi fost important ca să folosim această tendință. După mine, această tendință există de cîtiva ani. Occidentalii se declară și ei pentru nediseminare, dar planurile lor nu le socotesc ca fiind compatibile cu ideea nediseminării, și acestor planuri false trebuie să le opunem altceva, și nu numai o demascare, o critică a lor. Pozitiv ar fi un alt plan, mai larg, de nediseminare. Planul lor prevede interzicerea diseminării în mîini naționale. Noi să spunem: nu numai în mîini naționale, dar și în ale blocurilor militare nu este voie să se transfere arma nucleară. Această poziție a noastră, dacă nu o exprimăm, rămînem numai cu ceva negativ, nu însă și cu ceva pozitiv. Trebuie să obținem ca toți să se rîdice, ca o furtună, împotriva acestor planuri. Este o ciocnire importantă. Majoritatea covîrșitoare a țărilor va susține ideea încheierii unui acord în acest sens. Aici este asigurat un sprijin mai larg. Am putea enumera în această direcție India, țări africane, planurile unor țări scandinave.

Credem că documentele pregătite de R.D.Germană răspund tocmai acestei sarcini. Adoptarea lor ar permite atragerea unui cerc mult mai larg de țări alături de noi.

Cum să procedăm cu mai multă eficacitate? Am putea să adoptăm o declarație care să conțină ideea. Putem să o expunem într-un mod mai dezvoltat. Putem să-i dăm o formulare mai

concretă: un tratat, forma cea mai concretă. Ea mi se pare de natură a ne cuceri simpatia celor mai mulți. N-ar fi rău ca la O.N.U. să folosim această situație. Noi să venim cu o propunere foarte populară. De aceea, am crezut că ar fi util de a o propune. Indiferent de rezultatul concret, însăși discutarea unei asemenea propuneri ne va aduce folos.

Trebuie să ținem seama însă de faptul că pur și simplu ("prosto na prosto") delegația română nu este gata să discute această problemă. Ce să facem? Am putea - dacă trebuie - să-l propunem așa încît să fie acceptabil și pentru tovarășii români. Noi am putea să nu vorbim despre asta, să lăsăm la o parte ideea necesității unui tratat internațional. Dacă această idee cade, atunci documentul va fi slab. Se vede că românii nu sînt contra ideii înseși, ci ei sînt contra ideii unui tratat. Am putea să schimbăm pasajele care încep cu cuvintele referitoare la un tratat și să le dăm altă formulare. Am putea să omitem pasajele respective și să le schimbăm cu următoarele (citește formule care vorbesc de nediseminare, fără să amintească de un tratat de nediseminare).

Interesele păcii cer interzicerea nediseminării și încheierea unui acord în acest sens. Participanții la sesiune sînt de părere că trebuie nu numai să se limiteze pericolul, dar să se închidă drumul pentru diseminarea armelor nucleare. Să întocmim textul. Dacă se poate aștepta redactarea și distribuirea acestor modificări, aceasta ar înlesni situația. (Predă lui Rapacki textul modificărilor pe care le-a citit).

Bolz: Să-l vadă experții.

Basev: În părerea noastră discuția șefilor de delegații a dat directivele politice pentru formularea finală a comunicatului. Deosebirile nu sînt de principiu. În ceea ce privește problema ridicată de delegația română, credem util să aprobăm proiectul de tratat. În acest sens ne pronunțăm noi. Dar față de cele expuse de tov. Mănescu ambele variante sînt acceptabile pentru noi. În ceea ce privește formularea, să o vadă experții.

Rapacki: Din punct de vedere al delegației poloneze, credem că în ceea ce privește comunicatul, proiectul R.D.G. poate fi o bază bună pentru redactarea lui. Noi vom avea diferite observații de făcut pe marginea lui. Cred că aceste

observații, care sînt referitoare la amănunte, pot fi discutate de grupul de lucru. Aici noi discutăm numai ceea ce caracterizează direcția generală a observațiilor noastre. Noi considerăm că ar fi bine dacă am putea să ne concentrăm mai mult asupra problemelor de principiu care au fost discutate, la ce după F.N.M. în diferitele sale forme, în ce constă pericolul pentru pace, pentru țările din a treia lume și pentru destindere, ce concluzii va trebui să tragem dacă s-ar înfăptui F.N.M. Apoi să exprimăm ideea securității colective și a garanțiilor colective împotriva pericolelor înfrunghiate de F.N.M. Se poate pomeni acolo de tratatul împotriva nediseminării și să se prezinte, în mod pozitiv, problema securității colective. Asta este totul cu privire la problema Comunicatului. Cred că, cu cît va fi mai concis și va merge mai puțin la amănunte, cu atît va fi mai eficace.

În ceea ce privește ideea nediseminării armelor nucleare, după cum a spus tov. Gomulka, noi sîntem pentru această idee și credem că ea va trebui să-și găsească reflectarea în Comunicat. Formulările expuse de tov. Gromiko credem că merg în direcția cea justă. Firește că în munca de redactare s-ar mai putea șlefui, dar cu esența propunerilor sîntem de acord.

Tov. Mănescu: Probabil că trebuie să explicăm mai bine intenția și poziția noastră în ceea ce privește Comunicatul și Tratatul. Nu am înțeles să fac nici un fel de reproș tovarășilor germani, cărora le mulțumim pentru lucrările pe care le-au trimis. Am arătat că în fapt nu am avut timpul să examinăm în profunzime această problemă foarte complexă și pentru a primi directive concrete spre a putea să le discutăm cu folos.

În ceea ce privește ideea de nediseminare cuprinsă în Comunicat, este greu să facem o demarcație exactă între ideea ei și felul cum a fost tratată în Comunicat. Permiteți-mi în această privință să vă expun cîteva considerații după care se călăuzește delegația română:

Evoluția problemei nucleare și îndeosebi a aspectului ei referitor la nediseminarea armelor nucleare, a cunoscut în ultimii 20 de ani o succesiune de poziții care au variat în funcție de specificul uneia sau alteia dintre etapele parcurse.

Astfel, în stadiul inițial al evoluției acestei poziții, planul^{ul} Baruch, de nediseminare a armelor nucleare, exprimînd

interesele S.U.A. de a-și menține monopolul nuclear și de a-și asigura o poziție de predominare politică întemeiată pe acest monopol, guvernul U.R.S.S. i-a opus, în 1946, propunerea de a se interzice folosirea, producerea și stocarea armelor nucleare și de a se distruge toate aceste arme.

Tările socialiste au dezvoltat în mod argumentat și convingător adevăratele scopuri ale propunerilor de nediseminare pe care S.U.A. le prezentau ca fiind menite să limiteze cursa înarmărilor nucleare.

Si este adevărat că ideea nediseminării nu rezolvă ideea eliminării pericolului nuclear. Atunci când nu este integrată într-un complex de măsuri, urmărind interzicerea și distrugerea tuturor armelor nucleare, nediseminarea duce în mod obiectiv, într-o altă direcție, spre alte rezultate. Atâta timp cât există arme nucleare, nu este de așteptat ca toate statele care dispun de posibilități de a le făuri, să-și interzică asemenea arme, consimțind la menținerea și accentuarea monopolului nuclear al altor puteri. Este neîndoielnic că, dacă nu se va pași pe calea spre dezarmarea nucleară, și alte state vor încerca să procure sau să-și făurească arme nucleare, și aceasta se va întâmpla chiar dacă se va încheia un tratat de nediseminare.

Dacă prin nediseminare scopul propus - limitarea efectivă a pericolului nuclear - nu se realizează, în schimb se promovează iluzia securității și politica de monopol.

Pe de altă parte, problema generală a nediseminării armelor nucleare depășește cu mult cadrul măsurilor de examinat în legătură cu proiectele de constituire a Forțelor Nucleare Multilaterale sau a Forțelor Nucleare Atlantice.

Interzicerea diseminării armelor nucleare este o măsură de anvergură mondială. Ea interesează în mod direct nu numai țările socialiste participante la Tratatul de la Varșovia, ci toate statele socialiste și, în general, toate statele din lume.

Este, credem, cazul ca o hotărâre într-o problemă de asemenea importantă să fie luată numai după o consultare prealabilă a celorlalte state socialiste.

Ar fi oare de dorit să ne punem în situația ca hotărârea noastră să determine o poziție potrivnică din partea unor țări frățești, de exemplu R.P.Chineză, ./.

Bolz: (întrerupe) În ultima vreme, R.P.Chineză și-a schimbat poziția.

Tov.Mănescu: (continuă) atunci cînd este sigur că ele sînt alături de noi în lupta împotriva înființării Forțelor Nucleare Multilaterale ale N.A.T.O.?

Așa cum a reieșit din discuțiile de astăzi, obiectivul actualei sesiuni a Comitetului Politic Consultativ este acțiunea comună împotriva proiectului de creare a F.N.M. Dacă această acțiune este bine orientată din punct de vedere tactic și limitată la un obiectiv precis, se poate conta pe adeziunea unui număr considerabil de state nesocialiste, chiar și din rîndul statelor membre ale N.A.T.O. Este clar de pildă, că dacă în problema creării Forțelor Nucleare Multilaterale, Franța are o poziție care ne poate folosi, în problema generală a nediseminării poziția Franței ar putea fi diferită. Dacă vom introduce aci ideea generală a nediseminării armelor nucleare, este cert că vom îngreui, dacă nu chiar îndepărta, adeziunea acelor state nesocialiste care, pentru un motiv sau altul, nu sînt dispuse să-și asume obligații legate de nediseminarea armelor nucleare.

Ne reamintim că după adoptarea de către Adunarea generală a O.N.U. a așa-zisei rezoluții suedeze, Secretarul general al O.N.U. a întreprins ancheta cu privire la condițiile în care state neposescare de arme nucleare ar fi gata să-și asume obligația de a nu le produce sau de a nu și le procura. Or, numai o mică parte a statelor a răspuns în mod pozitiv la anchetă.

Comunicatul trebuie să evite, credem, prevederi de natură a împiedica acea largă adeziune pe care ne propunem să o realizăm împotriva planurilor de constituire a Forțelor Nucleare Multilaterale ale N.A.T.O., să evite menționarea acelor probleme care, în loc să realizeze un front larg, ar reduce considerabil numărul țărilor socialiste sau capitaliste care ar putea fi raliolate la acest front.

Acestea sînt, în esență, motivele pentru care delegația română este de părere să ne concentrăm asupra argumentelor de natură a face eficientă acțiunea noastră pentru preîntîmpinarea accesului R.F.Germane la arma nucleară.

Winzer: Aș vrea să mă refer la cîteva fapte. Principalul luptător pentru F.N.M. este, fără îndoială, R.F.G. Tovarășul

Mănescu a constatat că pentru R.F.G. principalul este să capete prin F.N.M. accesul la arma nucleară. Noi știm - și se pot da multe documente în acest sens - că guvernul R.F.G. nu o dată ci de repetate rînduri a recurs la o întregă gamă de măsuri pentru a împiedica încheierea unui tratat cu privire la nediseminarea armelor nucleare. Guvernul vest-german a dat indicații tuturor reprezentanțelor sale în țările nesocialiste, ca să stăruie în a dovedi că Forțele Nucleare Multilaterale nu înseamnă diseminare și că, deci, nu sînt incompatibile cu lipsirea pe mai departe a R.D.G. de arme nucleare.

Principalul pericol pentru R.F.G. ar fi ca majoritatea țărilor neangajate să adopte acum un tratat de nediseminare sau o rezoluție în cadrul O.N.U. în sensul nediseminării.

Guvernul R.F.G. cunoaște foarte bine tendința țărilor nesocialiste spre adoptarea unui document care să consacre ideea nediseminării. Știm cu toții că aceasta este tendința în aceste țări. Indiferent de concluzia la care vom ajunge aici, aș vrea să arăt că dacă statele Organizației de la Varșovia renunță să facă o propunere pentru nediseminare, alții vor face propuneri pentru această idee și ei vor da ideii o formulare care să permită înfăptuirea unor Forțe Nucleare Multilaterale sau Atlantice. Aceasta ar fi pentru noi toți, aș spune pentru toți socialiștii, nu tocmai favorabil. Noi știm că multe state NATO sînt gata să propună un asemenea tratat care să fie mai aproape de concepția americană, după care forțe nucleare multilaterale nu înseamnă o răspîndire a armei nucleare. Tocmai de aceea am ajuns la ideea să pregătim noi un asemenea proiect de tratat și să-l supunem discuției Comitetului Politic Consultativ. În rezumat, orice acord am realiza astăzi, noi trebuie să luăm în considerare aceste fapte.

Rapacki: Dacă nu sînt alte cereri de a se lua cuvîntul, înseamnă că a avut loc un prim schimb de vederi. Vom gîndi mai departe asupra problemelor ridicate. Înțeleg că toate observațiile cu privire la Comunicat au fost epuizate.

Tov. Mănescu: Guvernul de la Bonn ne este în orice caz ostil. Pe noi ne interesează aliații lui. Delegația română gîndește la celelalte state membre ale N.A.T.O. și cum trebuie procedat cu cea mai mare eficiență față de ele. ./.

Rapacki: Cred că astăzi au fost puse două probleme: problema tratatului de nediseminare și problema ideii de nediseminare. Să vedem cum vom putea să rezolvăm. În felul acesta, am discutat problemele destinate publicității.

Au rămas și propuneri de natură internă. Unele din ele rezultă din însăși consfătuirea noastră. Astfel, este propunerea R.D.Germane cu privire la crearea unui organ la nivelul miniștrilor afacerilor externe, care să efectueze consultări periodice. Aș vrea să întreb dacă în această privință există observații de natură generală, nu observații de ordin redacțional.

Tov.Mănescu: Si această problemă, a unui organ cu privire la consultări la nivelul miniștrilor afacerilor externe, este în afara ordinii de zi. Si în această privință noi nu am dispus de timpul necesar pentru a examina cu atenție toate implicațiile acestei probleme și noi am propune ca această problemă să nu fie hotărâtă în prezenta sesiune.

Kliska: Am o întrebare: Sînt tovarășii români în general contra ideii consultărilor?

Tov.Mănescu: Cred că această întrebare nu este întru totul potrivită. Nu se pune problema ca noi să fim împotriva consultărilor. Problema este dacă, așa cum s-a făcut propunerea, ea să fie pusă aci.

Rapacki: Eu înțeleg că observația tov.Mănescu este de ordin formal. De acord că din punct de vedere formal este posibil ca să și aibă dreptate. Dar Comitetul Politic Consultativ este în drept să ia hotărîri, este în drept de a lua hotărîri în probleme organizatorice. Lipsa muncii noastre a fost tocmai lipsa unor consultări permanente a miniștrilor afacerilor externe. Această lipsă este cu atît mai gravă, cu cît intrăm în anul luptei hotărîte împotriva Forțelor Nucleare Multilaterale, și în această direcție miniștrii afacerilor externe vor trebui să se întâlnească de mai multe ori. Aceasta este datoria noastră.

În privința aceasta, în discuția noastră s-au pus probleme grele de rezolvat în această compunere. Nu este exclus însă ca să se poată cîntări această problemă, a consultărilor. Cred că sînt necesare consultări permanente. Avem nevoie de un instrument pentru aceasta. În situația actuală trebuie să ne consfătuim des. Sper că tov.Mănescu va cădea de acord cu mine

în această privință după ce se va gândi din nou la această chestiune, care este de o însemnătate specială.

Bolz: Nu am de adăugat la ce a spus tov. Rapacki. Dar aş vrea să fac o propunere de compromis tov. Mănescu, în ce priveşte aspectul formal. Să nu continuăm să discutăm acum această problemă, ci, deocamdată, s-o comunicăm delegațiilor noastre. Mie mi se pare că există posibilitatea de a ruga pe șefii delegațiilor ca să se pună problema pe ordinea de zi. Primii secretari sînt aici. Eu am în vedere aceasta ca un mare avantaj. Altfel, aş fi, ca să zic așa, apăsător ("bedrückt") că jos i-am auzit discutînd pe primii secretari, dar problemele adevărate apar abia aici, sus; eu cred că primii secretari s-au adunat pentru ca problemele să se discute jos.^{x)}

Propun să nu continuăm aici și să contăm pe faptul că va mai fi o ședință plenară.

Kliška: Sînt cu totul de acord cu ce a spus tov. Bolz. În problemele esențiale s-a vădit o totală unitate. Sîntem de acord cu tov. Mănescu că principalul accent trebuie să fie pus pe lupta contra F.N.M. și, evident, că ceea ce împiedică aceasta să nu fie luată în considerație. Dacă azi s-au vădit divergențe de păreri, aceasta nu privește esențialul din poziția noastră.

Sînt de acord ca după sfîrșitul acestei ședințe să referim delegațiilor noastre și să dăm sarcină grupei de experți să redacteze Comunicatul, iar la ședința de mîine a Comitetului de redactare poate că vom putea să ne întoarcem la unele puncte discutate astăzi.

Comunicatul trebuie să pornească - așa ni se pare la toți - de la faptul că principala problemă este să ne îndreptăm împotriva F.N.M.; aceasta trebuie să fie arătat în el. Vor trebui exprimate problemele pe care nu există divergențe.

Tov. Mănescu: Am ascultat pe tov. Kliška și salutăm înțelegerea privind cererea noastră referitoare la aceste probleme, și vreau să vă spun că, după convingerea noastră, cu toții urmărim ca să se înfăptuiască rezultate efective. Imi pare rău că l-am mîhnit pe tov. Bolz. Aş vrea să spun că ne este greu să vedem ce este greșit în a fi formalist, dacă acest formalism înseamnă a cere respectarea ordinei de zi care a fost hotărîtă de conducerile noastre de partid și de stat. Nu este vorba numai de faptul

x) ședințele plenare aveau loc la etajul I. iar Comitetul de

că se trece un punct nou pe ordinea de zi, ci este vorba de o problemă nouă, este vorba să se creeze un organism nou, permanent, cu un statut juridic. Aceasta nu are nimic de-a face cu dorința noastră comună de a avea consultări atunci când ele sînt necesare. Cînd dv. și cu noi simțim nevoia de a ne consulta, atunci stabilim cele ce sînt necesare în acest scop. Noi rugăm să fim înțeleși exact. Sîntem de acord, tovarășe președinte, cu propunerea tov. Klișka ca fiecare din noi să-și informeze delegația, să se reia discuția după ce delegațiile vor fi fost informate, iar între timp să trecem la alte probleme care se mai pot ridica.

Rapacki: Există propunerea tov. Klișka și Mănescu ca să se consulte delegațiile. Ar fi să ne întoarcem aici mîine și să discutăm din nou. Dacă nu sînt observații, a venit timpul să mergem la recepție.

Trecem acum la o altă problemă. O chestiune care a fost atinsă în discuție, a fost informarea mareșalului Greciko, și legat de aceasta, crearea unui comitet militar. Cred că această problemă nu poate fi încă rezolvată.

Se poate numai da imputernicire comandamentului Tratatului de la Varșovia să examineze problema și să se consulte cu guvernele statelor participante la Tratatul de la Varșovia, făcînd apoi propuneri corespunzătoare. Si în această privință vă rog să vă consultați cu conducerile dv.

Mai este o problemă. Este problema Albaniei. Problema concretă este a unui răspuns la scrisoarea Albaniei. Un proiect de scrisoare-răspuns a fost distribuit tuturor. Se vede că guvernul albanez așteaptă un răspuns. Propun ca, de asemenea, forma răspunsului de dat să o discutăm mîine (Se ridică ședința Comitetului de redactare).

Sedința grupei de lucru. 19 ianuarie 1965, orele 21,50.

În asentimentul tuturor, Naszkowsky preia conducerea dezbaterilor.

Prezenți adjuncții miniștrilor afacerilor externe, din partea R.P. Române: S. Brucan, E. Glaser, asistați de C. Flitan, din partea R.P. Bulgaria Golemanov și un expert.

Naszkowsky: arată că sarcina grupei de lucru se referă la redactarea proiectului de comunicat. Ceea ce se va elabora

astăzi de grupul de lucru nu este definitiv, ci o bază de plecare pentru Comitetul de redactare, la nivelul miniştrilor de externe, care se întruneşte mâine la ora 10.

Zorin: De acord. Ceea ce facem noi aci nu este în nici un fel definitiv. Urmează să se lucreze din nou de către miniştrii de externe, iar propunerile Comitetului de redactare se supun conducerii delegaţiilor.

Naszkowsky: avem de redactat doar proiectul de comunicat. Toate celelalte probleme revin Comitetului de redactare.

În ceea ce priveşte Comunicatul, cred că sîntem de acord să luăm de bază proiectul R.D.G. În ce priveşte delegaţia poloneză, ea a arătat că este în principiu de acord cu el. În ceea ce priveşte însă formularea, credem că va trebui să fie mult mai succintă şi să meargă la concret.

S.Brucan: Se cunoaşte poziţia delegaţiei române. Nu sîntem numai împotriva unui tratat de nediseminare. Sîntem şi împotriva caracterizării F.N.M. ca o măsură de diseminare. Pentru a nu se transfera arma nucleară, R.F.Germane, putem mobiliza mulţi aliaţi. Dacă reproşăm planurile de creare a F.N.M. că duc la o diseminare, riscăm să ne înstrăinăm o serie de adeziuni la poziţiile noastre.

Zorin: Oare dv. sînteţi împotriva nediseminării?

Glaser: Cunoaşteţi discuţia din Comitetul de redactare. S-a căzut de acord ca problema să fie dezbătută la nivelul conducerilor delegaţiilor. Aici să vedem cum se pot formula textele în mod satisfăcător, astfel încît să se ţină seama şi de dorinţa comună, de lupta împotriva F.N.M. şi de necesitatea de a nu îndepărta adeziuni prin ridicarea problemei nediseminării. Daţi-ne voie să vă citim în concret formulările pregătite în acest scop de delegaţia noastră şi veţi vedea că ele pot fi acceptate de toţi (citeşte propunerile delegaţiei R.P.R. de la punctul 1. Se aude între consilierii lui Zorin "asta chiar aşa e" - *eta immeno tak*).

Începe să se discute frază cu frază proiectul R.D.G. şi se introduc o serie de modificări, astfel cum sînt redacte în proiectul de comunicat distribuit în 20 ianuarie ora 8 dimineaţa delegaţiilor.

Majoritatea modificărilor sînt propuse de delegaţia poloneză, fiind de natură formală şi menite să dea mai multă ./.
224

concizie proiectului. Zorin intervine numai rar în discuție și admite între altele ca din proiectul R.D.G. să se scoată mențiunile cu privire la uneltirile imperialiste în țările slab dezvoltate, care se găsesc în proiectul de comunicat R.D.G.

Winzer se opune sistematic oricărei propuneri de a se modifica proiectul R.D.G.

Golemanov tinde spre unele îmbunătățiri de formulare, dar se arată foarte timorat și se uită mereu la Zorin.

Ori de câte ori Winzer se opune unei modificări, se creează un subgrup de lucru, compus dintr-un delegat german, un delegat sovietic și un reprezentant al delegației care a făcut propunerea de modificare.

Propunerile asupra cărora insistă delegația R.P.R. sînt adoptate pe rînd, fără o asemenea procedură și din ce în ce mai mult fără discuții.

Toți aderă la propunerea privind menționarea unității participanților la sesiune, făcută de delegația R.P.R. O frază corespunzătoare se înserează ca penultimul paragraf în Comunicat.

La sfîrșitul ședinței, (3-45 dimineața) se cade de acord ca să se dea sarcină tovarășilor polonezi să asigure multiplicarea, în limba rusă a noului text al proiectului de comunicat care urmează a fi distribuit la ora 8.

Cea de-a doua ședință a Comitetului de redactare
20 ianuarie, ora 10 dimineața

Zorin comunică cererea delegației sovietice de a se introduce în comunicatul sesiunii o serie de modificări, în special pasajul 4 din Comunicat.

Bolz: Susține necesitatea unei convocări a miniștrilor de externe între 13 și 19 iunie 1965 la Varșovia. Susține că propunerea are caracter de compromis, deoarece în mod inițial R.D.G. propusese crearea unui organ.

Rapacki: De acord în principiu cu propunerea. Data însă nu știu dacă este cea mai potrivită, întrucît la 15 iunie cred că vom avea alegeri.

Bolz: Data exactă nu joacă rol. Principalul este să ne întrunim cam peste o jumătate de an. ./.

Tov. Mănescu: Iau act de intenția de compromis manifestată de tovarășii germani. Desigur că nu pot să mă pronunț asupra acestei propuneri. Voi referi conducerii delegației române.

Rapacki: Să ne întoarcem la Comunicat. Se pune problema de a se ști dacă introducem în Comunicat, așa cum se propune de către R.D. Germană, o mențiune despre informarea pe care a făcut-o comandamentul Tratatului de la Varșovia precum și despre sarcinile de întărire a capacității militare.

Tov. Mănescu: A fost o notă unanimă în luările de cuvânt ale primilor secretari de a ține seama de contradicțiile de interese și de poziții dintre puterile N.A.T.O. Această hotărâre a primilor secretari ne leagă. În acest sens, sînt de părere că nu poate fi vorba de a insera în Comunicat nici mențiunea propusă de tovarășii germani și nici formula de care se vorbește în documentul înaintat de către Comandamentul Tratatului de la Varșovia.

Aș avea eu însă să vă supun în numele delegației române o propunere de modificare a formulării Comunicatului. Propunerea se referă la o luare de poziție, conformă cu politica noastră comună și cu declarațiile noastre, ale tuturor, atunci cînd a fost creată Organizația Tratatului de la Varșovia, împotriva constituirii de blocuri militare și a împărțirii lumii în grupări militare opuse una celeilalte. Delegația română a pregătit un text care ar urma să fie inserat înainte sau după mențiunea referitoare la pactul de neagresiune între statele membre ale N.A.T.O. și Organizația de la Varșovia (citește textul).

Rapacki: Există propunerea ca toate sugestiile de modificare a textului alcătuit astă-noapte de grupul de lucru să fie bătute la mașină în limba rusă și distribuite tuturor delegațiilor. Cine mai are propuneri de modificare, să le formuleze în scris pentru a fi multiplicare și distribuite tuturor delegațiilor.

Să ridicăm acum ședința pentru 30-45 de minute. Fiecare delegație dispune de o încăpăre în care poate lucra. După aceea ne întîlnim aici din nou.

Tov. Mănescu: De acord. Aș zice numai să nu fixăm acum un termen precis. Cînd vom fi cu toții gata, președintele nostru ne va convoca.

(Așa se hotărăște. Ședința se întrerupe la 11,30).

Sedința se reia la 13,30.

S.Brucan: se referă la propunerea sovietică privitoare la întărirea conducerii forțelor armate unificate etc.

Noi sîntem de acord ca să folosim contradicțiile dintre puterile occidentale în scopul combaterii planurilor de creare a F.N.M. Dacă vom vorbi despre măsuri militare, atunci vom cataliza netezirea contradicțiilor din rîndurile puterilor N.A.T.O., în loc să le folosim. Unde este aici logica?

Gromîko: propune îmbunătățiri stilistice la fraza din propunerea R.D.G. cu privire la inadmisibilitatea atît a F.N.M. cît și a F.N.A.

Tov.Mănescu: se referă din nou la problema îmbunătățirii statutului major al forțelor armate unificate propuse de U.R.S.S. și R.D.G., arătînd că ar avea un efect contrar celui dorit de toți participanții la sesiunea Comitetului Politic Consultativ.

Bolz: Permiteți-mi să repet ceea ce am mai spus, anume că este necesar să dăm un sprijin celor din Apus și din NATO, care se opun înfăptuirii F.N.M. Ei așteaptă acest sprijin. Am spus că este corespunzător sarcinilor noastre de a lua o asemenea hotărîre. Sînt de acord că nu e de competența noastră, la această masă, să luăm asemenea hotărîri, dar e de competența noastră să propunem adoptarea lor în ședința plenară. Eu insist pentru aceasta. Dar dacă nu putem să ne unim pe această propunere, rog pe președintele nostru să se refere la ora 4 în ședința publică despre diferitele puncte de vedere, cu rugămîntea ca plenara să discute această problemă.

Ianos Peter: Noi, de asemenea, propunem ca fiecare să discute cu șeful delegației sale această problemă, urmînd ca înainte de ședința de la ora 4 să ne mai consfătuim aici și plenara să decidă apoi dacă o asemenea mențiune rămîne.

Gromîko: Noi sîntem de acord cu tovarășul J.Peter.

S.Brucan: Astă-noapte noi am vorbit cu toții că trebuie să apucăm pe un drum bun. Noi nu am fost pentru prevederi militare. Am fost în mod conștient împotriva lor, dîndu-ne seama că a milita pentru pace este elementul esențial. Propunerile despre care se vorbește acum tind să schimbe orientarea documentelor. Să vedem ce fel de documente vrem

să elaborăm. Aceasta este principalul. Trebuie să respingem ceea ce militează împotriva destinderii în relațiile internaționale și să nu dăm pretext imperialiștilor pentru a impune un alt curs dezvoltării acestor relații. Să nu le facem jocul.

Mai există un al doilea aspect al problemei. Există contradicții în N.A.T.O. Să nu le oferim un catalizator. Să luăm măsuri care să ajute la dezagregarea N.A.T.O., și nu acelea care să contravină acestui scop, care să dea pretext de a uni țările N.A.T.O. Să păstrăm spiritul în care a lucrat grupa de lucru, și să veghem ca tot documentul pe care îl elaborăm să reflecte exact spiritul în care noi am vorbit astă-noapte.

Rapacki: Sînt de părere că această problemă să fie lăsată șefilor de delegații să o hotărască.

Gromfko: Noi dăm atenție propunerii de a se îmbunătăți activitatea statului major, organului nostru militar. Aceasta ar exercita o influență pozitivă mare în favoarea păcii.

Rapacki: Nu văd altă soluție decît ca proiectul R.D.G. al Comandamentului unificat al U.R.S.S. să fie supus șefilor de delegații.

Bolz: Să vedem ce zic celelalte delegații și rog pe președintele nostru să rețină ceea ce spun și să refere după masă.

P.Janos: își explică propunerea sa de amendament. Propune ca amendamentul său să fie intercalat după primul pasaj al textului la pag.6.

Bolz: De acord.

Tov.Mănescu: De acord.

Se stabilește că propunerea delegației maghiare se integrează în propunerea delegației române.

Rapacki: Propun să nu se includă deocamdată în documentul nostru nici propunerea română, cu modificarea ungară, și nici propunerile referitoare la Comandamentul unificat.

Sîntem în următoarea situație: pe lângă propunerile de modificare aduse de delegația sovietică, asupra cărora cu toții sîntem de acord, există unele propuneri de introducere în comunicat a unor texte noi și care, din punct de vedere logic, sînt oarecum legate între ele.

Există, pe de o parte, două propuneri de mențiune cu caracter militar, care se cer a fi inserate, și pe de altă parte, propunerea delegației române de a se insera un text referitor la blocurile militare. În ambele privințe, nu s-a vădit aici o unanimitate de păreri. Cred că cea mai bună procedură ar fi următoarea: acum să dăm sarcini de alcătuirea unui proiect de comunicat în care să se treacă tot ceea ce a fost stabilit de comun acord la nivelul nostru. Asupra lui vor hotărî conducerile delegațiilor pînă după-masă cînd se întrunesc în ședința plenară la ora 17.

Dacă conducerile delegațiilor se pun de acord asupra includerii acestor din urmă propuneri, există apoi posibilitatea de a le insera în textul definit al Comunicatului.

Acum trecem la problemele interne, care nu sînt destinate publicității.

Basev, Rapacki, Bolz, Gromiko se pronunța în sensul că asupra Pentagonului ar exercita o influență mare dacă punerea în vedere a unor măsuri eficiente militare ar fi legată de opunerea la crearea F.N.M.

Rapacki: Putem considera că principiul statului major al Comandamentului unificat corespunde părerii tuturor delegațiilor?

Tov. Mănescu: Vă rog să-mi permiteți să nu răspund la această întrebare înainte de a consulta conducerea delegației, în ce privește poziția de principiu. O vom informa și urmează a da răspunsul corespunzător.

Rapacki: Acum trecem la problema Albaniei. R.P. Albania așteaptă un răspuns. Un proiect de răspuns a fost distribuit tuturor delegațiilor. Sînt observații?

Tov. Mănescu: Nu avem obiecții.

Bolz: Noi avem propunerea cu privire la convocarea ministrilor afacerilor externe la 13-19 iunie.

Rapacki: (întrerupînd) Nu data asta.

Bolz: (în continuare) În iunie.

Tov. Mănescu: Nu avem nimic, în principiu, contra consultărilor. Este o formă bună de lucru. Am spus numai că înființarea unui organism nu este indicată. În ceea ce privește consultările, sînt de acord a le conveni împreună. Cred că a propune

o dată acum este prematur. Dacă cineva va avea inițiativă de a face invitații, desigur că va trimite asemenea invitații. In acest caz, se va arăta și ordinea de zi și documentele care urmează a se discuta, urmînd ca guvernul nostru să hotărască. Propunem să nu se ia hotărîri în mod anticipat și să se folosească metodele la care s-a recurs și care s-au justificat cu prilejul convocării prezentei sesiuni.

Rapacki: Propunerea R.D.G. a întrunit acordul majorității delegațiilor, care socotește de pe acum iunie ca data reuniunii noastre. Tovarășii români au dreptul de a fi de altă părere. Credem înșă că invitația există deja și documentele vor veni și ele.

Bolz: Poate că o să invite ei.

Tov. Mănescu: Si asta se poate, desigur.

Cu aceasta, ședința Comitetului de redactare ia sfîrșit la orele 14,30.

Intilnirea primilor secretari ai Comitetelor Centrale ale
partidelor comuniste si muncitoresti si a presedintilor
Consiliilor de Ministri ai tǎrilor participante la Trata-
tul de la Varsovia, la CC al PMUP, in dimineata zilei de
20 ianuarie 1965

(Relatarea discuțiilor)
=====

Au participat tovarășii : T.Jivkov, A.Novotny și J.Lenart,
W.Wlbricht și W.Stopa, W.Gomulka și I.Cyrankiewicz, Gheorghe
Gheorghiu-Dej și Ion Gheorghe Maurer, J.Kadar, L.Brejnev și
A.Kosighin.

Tov.Gomulka a salutat la început pe primii secretari ai
Comitetelor Centrale ale partidelor frățești și pe președinții
Consiliilor de Miniștri ai țǎrilor participante la Tratatul de
la Varsovia, la sediul CC al PMUP.

Această intilnire - a spus tov.Gomulka - s-a organizat la
propunerea unor delegații prezente la consfătuire. Nu este stabi-
lită o ordine de zi a intilnirii, dar ar urma să se facă un schimb
de păreri în legătură cu următoarele probleme :

1.- Probleme asupra cărora Comisia de redactare nu a ajuns
de acord și care au fost transmise intilnirii noastre spre a fi
examinete și a se lua hotărâri. Este vorba în primul rând de pro-
blema nediseminării armelor nucleare, tovarășii români obiectînd
în mod special asupra includerii ei în Comunicatul consfătuirii.

2.- Probleme care necesită adoptarea de hotărâri interne
ale consfătuirii, probleme care au reieșit din cuvîntările ținute
ieri de delegați. Se are în vedere adoptarea unei hotărâri care,
sub forma unei recomandări către guvernele respective, miniștrii
adjuncți ai afacerilor externe să fie obligați să se intilnească
periodic, cel puțin de două ori pe an.

3.- Probleme pe care Comisia redacțională nu le-a discutat
pînă în seara zilei de 19 ianuarie a.c. și anume :

a) Numirea comandantului suprem al Forțelor Armate Unite
ale Tratatului de la Varsovia;

b) Problema creării statului major al Forțelor Armate Unite ale Tratatului de la Varșovia;

c) Răspunsul la scrisoarea guvernului albanez adresată conșfătuirii. Răspunsul redactat în două fraze ar trebui să constate invitarea guvernului albanez de a-și trimite reprezentanți la conșfătuire, refuzul părții albaneze de a lua parte, precum și faptul că participarea în continuare a R.P.Albania la Tratatul de la Varșovia va depinde de hotărîrea guvernului albanez.

În continuare, tov.Gomulka s-a adresat tovarășului Gh.Gheorghiu-Dej și tovarășului I.Gh.Maurer cu rugămintea de a reexamina poziția părții române față de ideea nediseminării și de a-și da acordul cu includerea în Comunicat a pasajului respectiv, cu care toate celelalte delegații sînt de acord.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Noi am expus în cadrul cuvîntării noastre poziția Romîniei față de problema pentru care am fost convocați aici și anume : de a ne pronunța împotriva creării forțelor nucleare multilaterale ale NATO și în primul rînd de a nu admite accesul RFG la arma nucleară. Noi am expus, încă de la sosire, în discuția cu tov. Gomulka și cu tov.Ulbricht, temerile noastre în legătură cu faptul că din punct de vedere tactic, al momentului actual, nu este bine să ridicăm problema nediseminării armelor nucleare. Noi nu vrem ca educînd această problemă la ONU, ea să fie folosită de unele țări, cum este India, spre exemplu, pentru a obține în acest for internațional condamnarea R.P.Chineze. Este bine ca într-o asemenea acțiune, de o mare importanță internațională, să contăm în primul rînd pe acordul și sprijinul celorlalte țări socialiste: China, Coreea, Vietnam, Iugoslavia, a tuturor țărilor socialiste. Numai în felul acesta s-ar putea asigura eficacitatea dorită a acțiunii propuse.

În ce privește proiectul de Tratat propus de delegația RDB, noi nu ne putem pronunța, deoarece l-am primit cu 24 ore înainte plecării delegației la Varșovia. Asemenea probleme care angajează statul nostru pe arena internațională trebuie examinate și hotărîte de organele competente ale partidului și guvernului.

Noi considerăm că este bine să ne concentrăm toate forțele asupra chestiunii care constituie obiectul sesiunii noastre : condamnarea creării, indiferent sub ce formă, a FNM, pentru a nu permite accesul RFG la arma nucleară. Acestea sînt temerile pe care noi vi le-am împărtășit și care merită, după părerea noastră,

atenție. Eu vi rog pe tovarăși să manifeste înțelegere față de cele arătate de noi și să fie de acord ca această problemă a diseminării să nu fie inclusă în Comunicat.

Tov.W.Ulbricht:

Prin crearea FNM, primejdia principală o reprezintă instituirea blocului atomic SUA-RFG. Planurile de creare a FNM sau FNA prezintă pericolul real al diseminării în continuare a armelor nucleare. Acestea se referă în primul rând la RFG, la celelalte state NATO, precum și alte țări cum ar fi India, Indonezia, Suedia, Izrael.

În ceea ce privește China, ea posedă deja arma nucleară.

Tratatul propus de RDG este astfel formulat încât să nu poată fi în nici un caz folosit împotriva R.P.Chineze. Delegația RDG a făcut aceste propuneri având în vedere situația nouă care s-a creat după sesiunea din decembrie 1964 a Consiliului NATO. Cu acest prilej au fost dezvăluite o serie de aspecte noi, necunoscute până atunci, ale strategiei și tacticii NATO privind pregătirile de război împotriva țărilor membre ale Tratatului de la Varșovia și în primul rând împotriva RDG. Tocmai aceasta a determinat delegația RDG să vină cu noile propuneri și să insiste ca problema nediseminării să fie neapărat discutată la actuala sesiune a Adunării Generale a ONU. Delegația RDG consideră că momentul este prielnic, întrucât deocamdată nu există încă o ordine de zi stabilită a sesiunii Adunării Generale ONU. Pe de altă parte, aceasta ar da posibilitate țărilor socialiste să manifeste inițiativă și să nu lase ca inițiativa să aparțină unor țări care s-o îndrepte împotriva Chinei.

Tov.I.Gh.Maurer:

Problema principală pentru care ne-am adunat aici este ca, așa cum prevăd acordurile încheiate după cel de-al doilea război mondial, să nu se permită înarmarea Germaniei occidentale, accesul ei la arma nucleară. Aceasta este problema principală în prezent și în legătură cu ea trebuie noi să ne pronunțăm.

Tov.W.Ulbricht:

A nu vedea pericolul pe care îl comportă diseminarea în continuare a armelor nucleare înseamnă a apropia pericolul războiului nuclear, în loc de a-l îndepărta. Lipsa din Comunicatul confidențial al noastre a ideii nediseminării va produce mari confuzii în rândul adversarilor înarmării atomice. A reduce pericolul diseminării numai la RFG sau chiar numai la țările NATO,

ar însemna să micșorăm eficacitatea propagandistică a poziției noastre. De aceea noi îi rugăm pe tovarășii români să fie de acord cu includerea în Comunicat a paragrafului referitor la nediseminare.

Tov. W. Gomulka:

Crearea FIM reprezintă de fapt diseminare. Pentru mine acestea sînt sinonime. Așa că, pronunțîndu-ne împotriva creării FIM, noi ne pronunțăm împotriva diseminării în continuare a armelor nucleare. A reduce însă nediseminarea numai la RFG, ar însemna ca problema să fie mult îngustată. Chestiunea privește nu numai RFG, ci și alte state NATO care au posibilitatea de a intra în posesia armei nucleare.

În cazul însă că vom limita problema doar la NATO, atunci opinia publică ne va învinui de fățărnicie politică. Nu se poate să fim împotriva FIM în cadrul NATO, fără ca implicit să nu fim în general pentru nediseminarea armelor nucleare. În această problemă țările noastre au adoptat anterior o serie de hotărîri, ceea ce înseamnă că nu spunem nimic nou. Seu dv. considerați că aceste hotărîri adoptate anterior nu mai sînt valabile ?

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Noi considerăm că nu are rost să repetăm aceste hotărîri într-un moment cînd, după informațiile noastre, se intenționează folosirea lor pentru a fi condamnată cu mare răsunet R.P. Chineză.

Tov. W. Gomulka:

În ceea ce privește punerea problemei nediseminării la ONU, ea există deja. Am primit chiar astăzi o informare din care reiese că Irlanda, împreună cu Suedia, Norvegia, SUA și alte cîteva țări au făcut o propunere în acest sens la ONU. Problema, deci, a și fost pusă. Se poate pune întrebarea : ce interese urmărește SUA alăturîndu-se unei propuneri de nediseminare ? Este clar că aceasta este o idee stît de populară în rîndul opiniei publice mondiale, încît pentru a ascunde caracterul agresiv al politicii lor, SUA încearcă să se prezinte drept adepți a ideii nediseminării. Ceea ce au spus tovarășii români în legătură cu invenția Indiei, este un lucru minor, care poate fi ușor contracarat tocmai prin acțiunea noastră comună la ONU.

Este adevărat că proiectul de Tratat privind nediseminarea

prezentat de tovarășii germani nu poate fi adoptat acum, dar noi putem să ne pronunțăm în principiu pentru a ridica problema la ONU, proiectul de Tratat urmînd să fie studiat de către organele noastre respective.

Noi dispunem de un program de luptă, elaborat și adoptat de comun acord, care prevede ca obiective interzicerea experiențelor nucleare, interzicerea folosirii, a fabricării armelor nucleare, distrugerea acestora și infăptuirea dezarmării generale și totale. Se pune întrebarea: ce este mai ușor de realizat din aceste obiective ale întregii mișcări comuniste internaționale ?

Este evident că problema interzicerii folosirii armelor nucleare va fi foarte greu de rezolvat, deoarece în stadiul actual Occidentul nu acceptă această propunere.

Problema nediseminării armelor nucleare este, dintre toate problemele privind dezarmarea, cel mai ușor de realizat și pronunțarea în favoarea acestei idei ar aduce un mare folos propagandistic țărilor socialiste. Dacă nu vom adopta o hotărîre în acest sens, oamenii nu vor înțelege poziția noastră.

Majoritatea tovarășilor s-au pronunțat în cuvîntările ținute ieri în sprijinul acestei propuneri. Vă rugăm, tovarășe Dej, tovarășe Maurer, să fiți și dv. de acord cu felul în care se propune a fi inclusă această idee a nediseminării în proiectul de Comunicat.

Tov. I. Gh. Maurer:

Tovarășul Gomulka a cheltuit multă energie și o frumoasă logică pentru a demonstra lucruri deja cunoscute. Este clar că crearea FNM înseamnă diseminare. Este clar că, indiferent pe ce cale o țară ar intra în posesia armelor nucleare, aceasta înseamnă diseminare. Considerăm însă că în momentul de față trebuie să ne pronunțăm tocmai împotriva acestei forme de diseminare pe care o reprezintă FNM sau alte planuri asemănătoare, cu ajutorul cărora ar intra în posesia armelor nucleare, în primul rînd RFG.

Tov. A. Novotny:

Aș vrea să pun o întrebare tovarășilor romîni. Este știut că toată presa occidentală șteaptă ca România să adopte la această sesiune o poziție diferită de celelalte țări socialiste. Dacă nu vom include în Comunicat ideea nediseminării, pentru toți va fi clar că România nu a fost de acord.

Dacă noi nu ne vom pronunța pentru nediseminare, atunci întreaga opinie publică, și în primul rând partidele comuniste din alte țări, nu ne vor înțelege, se vor întreba dacă nu cumva poziția noastră s-a schimbat.

Ar putea oare tovarășii români să repete ceea ce spun aici, adică că se opun a se vorbi despre nediseminare, în fața opiniei publice mondiale ?

Este știut cu ce interes așteaptă întreaga opinie publică, toți oamenii progresiști din lume, ca consfătuirea noastră să se pronunțe din nou împotriva pericolului diseminării armelor nucleare.

Tov. I. Gh. Maurer:

Eu nu înțeleg în ce constă întrebarea. Referitor la poziția României, ea este stabilită de forurile competente care răspund de îndeplinirea ei. România poate oriunde și oricând să-și justifice poziția ei, folosind argumentele pe care le consideră indicate.

Tov. J. Kadar:

Problema centrală a întâlnirii noastre este poziția față de planurile de creare a FNM și, în legătură cu aceasta, problema nediseminării armelor nucleare. Noi condamnăm planurile de creare a FNM, condamnăm în felul acesta diseminarea în continuare a armelor nucleare. În prezent există cinci puteri nucleare : SUA, Anglia, URSS, China și Franța. A duce lupta împotriva imperialismului astăzi, în mod concret, înseamnă a ne pronunța pentru nediseminare, împotriva planurilor SUA. Dacă nu se va pune capăt diseminării, se va deschide o porțiță pentru mai mulți ani, iar chiar în viitorul apropiat cel puțin 5-6 state capitaliste vor ajunge în posesia armei nucleare. Deci, aceasta va fi o armă în mână imperialiștilor. De aceea, în Comunicat este just pusă problema.

În legătură cu ridicarea problemei la ONU, nu putem să facem nimic pentru a o opri. Astăzi, de exemplu, Agenția PAP a transmis știrea că guvernul englez intenționează să facă la ONU o propunere privind nediseminarea. În ceea ce privește India, se poate sta de vorbă, pentru a o determina să renunțe la propunerea cu ascuțit anticinez.

Noi simțem de asemenea pentru a discuta această problemă cu tovarășii chinezi. În general, înainte la Organizația noastră celelalte țări socialiste participau în calitate de observatori. Acum acest lucru nu se mai practică, și este rău.

Noi propunem să se întocmească o informare pentru celelalte țări socialiste, neparticipante la Tratat, în care să fie expuse problemele discutate la sesiune, desigur nu așa cum sînt în Comunicat, ci mai amănunțit.

Tovarășul Gheorghiu-Dej a propus eliminarea din Comunicat a pasajului referitor la nediseminare. Eu aș propune o formulare care ar ține seama și de obiecțiunile tovarășilor romîni: puterile nucleare nu vor folosi arma nucleară și nu o vor transmite altor state.

Tov. T. Jivkov:

Noi considerăm că problemele pe care le discutăm se datorează anumitor neînțelegeri. La sesiunea noastră ne-am concentrat asupra planurilor de diseminare a armei nucleare către alte puteri occidentale și în primul rînd RFG. Ne putem noi oare împăca cu această situație cînd crește tot mai mult numărul țărilor care dispun de arma nucleară? Este evident că trebuie să contracarăm asemenea planuri, pronunțîndu-ne împotriva diseminării armelor nucleare, împotriva creării FNM.

Strategia și tactica în problema dezarmării au fost elaborate în mod colectiv de partidele comuniste și muncitorești și înscrise în documentele adoptate la Consfătuirile din 1957 și 1960. În aceasta constă forța noastră, care ne dă posibilitatea să mobilizăm cele mai largi cercuri la lupta împotriva primejdiei războiului.

Dacă în Comunicat nu vom include ideia nediseminării, atunci va fi de neînțeles, pentru ce luptăm noi. Se poate pune atunci întrebarea, dacă în general este justă lupta împotriva FNM?

Comunicatul este redactat într-o formă seacă, neconvingătoare. Or, noi avem nevoie de un document mobilizator, care să fie armă în lupta noastră.

Bu mi rog pe tovarășii Dej și Maurer să înțeleagă că este necesar să includem această idee în Comunicat, să venim cu această propunere la ONU. Altfel, ne vom izola. După cum am văzut, la ONU au și apărut o serie de inițiative în această problemă.

Nu trebuie să renunțăm la ideile elaborate și adoptate în comun de partidele noastre. Situația internațională este favorabilă luptării în prezent a problemei nediseminării.

Tov.L.Brejnev:

Inainte de a expune unele considerente ale delegației noastre, aş vrea să pun două întrebări tovarăşilor români, pentru a fi cât se poate de clară poziția lor: Dacă poziția proprie a PMR în problema nediseminării este o poziție principialmente favorabilă acestei idei? Sau tovarăşii români condiționează poziția lor în această problemă de punerea de acord cu celelalte țări socialiste? Este foarte important să cunoaştem clar poziția tovarăşilor români, pe care eu n-am reușit s-o rețin suficient de clar.

S-ar putea ca PMR să fie în principiu pentru nediseminare, dar din anumite motive să considere că nu este oportun să se pronunțe în momentul dat pentru nediseminare. S-ar putea însă ca tovarăşii români să condiționeze poziția lor de acordul celorlalte țări socialiste. Atunci este altceva. Dacă o țară socialistă nu va fi, de exemplu, de acord cu propunerea noastră ...

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Care țară?

Tov.I.Gh.Maurer:

China, desigur.

Tov.L.Brejnev:

Dacă o țară socialistă nu va fi de acord, atunci ce trebuie să facem? Să renunțăm la ideea noastră? Iată de ce aş dori să aud încă o dată care este poziția principială a PMR în problema nediseminării.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Noi sîntem pentru nediseminare, pentru nediseminare, pentru nediseminare. Putem repeta de cîte ori doriți pentru a se înțelege. Aceasta este poziția principială a partidului nostru. Noi ne-am pronunțat de nenumărate ori împotriva diseminării armelor nucleare. Noi nu dorim însă ca această idee să fie folosită de cineva, chiar dacă este o țară ca India, cu care avem relații bune, pentru a condamna R.P.Chineză. Noi vrem ca înainte de a întreprinde un asemenea pas să fim încredințați că nu ne vom lovi de critici în propriul nostru lagăr. Să ne consultăm cu chinezii, coreenii și alții. Eu sînt ferm convins că ei ne vor sprijini. Doar R.P.Chineză a declarat că este alături de noi în

lupta împotriva creării FNM, că sprijină RDG împotriva RFG. Eu sînt convins că și în această problemă vom găsi un răspuns pozitiv. Dar să stăm de vorbă, să discutăm. De ce să manifestăm asemenea grabă?

Tov.L.Brejnev:

Consfătuirea noastră are loc într-un moment de mare răspundere, așa spune, așa cum am subliniat în cuvîntarea de ieri, un moment istoric. Cu toții vedem că în ciuda unor succese parțiale, cercurile imperialiste continuă intens pregătirile de război. A nu vedea acest pericol real, repet, pericol real, înseamnă a da dovadă de naivitate. Este suficient să ne amintim cum s-au făcut pregătirile în vederea celui de-al doilea război mondial, pentru a vedea că în prezent se încearcă același lucru. În fața acestor fapte noi nu ne putem resemna. Ideea nediseminării armelor nucleare a cuprins cele mai largi pături din lume.

Eu cred că nu există comunist, nu există om progresist în lume care să se încumete să spună că este pentru diseminarea armelor nucleare. De aceea, este foarte important ca noi să nu ne tîrîm în coada opiniei publice, ci să manifestăm inițiativă în continuare. A nu pune problema în Comunicat înseamnă a nu da dovadă de suficientă bărbăție. Si întrucît sîntem aici între noi, comuniști, îmi permit să spun deschis că a pune problema așa cum o pun tovarășii romîni, înseamnă să dăm un caracter de tărăgănare luptei noastre împotriva pericolului războiului. De aceea trebuie să înțelegem răspunderea care ne revine. Trebuie să vedem cine sînt cei interesați în diseminarea în continuare a armelor nucleare. S-ar putea ca drept răspuns la planurile occidentale, să luăm și noi hotărîrea ca și alte țări socialiste să posede arma nucleară. La ce va duce însă aceasta? Eu sînt convins că aceasta nu ar duce decît la greutăți economice, la cheltueli materiale și spirituale inutile, care ar greva asupra popoarelor din aceste țări.

Noi, în cadrul Prezidiului, am discutat nu o singură dată această problemă și așa putea spune că fiecare membru al Prezidiului și secretar al CC al PCUS și-au spus cuvîntul. După o asemenea discuțare terencică am ajuns la concluzia că este necesar să facem cunoscut din nou opiniei publice mondiale punctul nostru de vedere față de problema nediseminării armelor nucleare. Tovarășii romîni au spus că și ei sînt pentru nediseminare, dar că în poziția lor există anumite nuanțe care îi fac ca în momentul actual să fie

împotriva includerii în Comunicat a acestei idei. Avînd în vedere aceasta, deci că PMR în mod principial este pentru nediseminare, atunci se poate discuta care sînt motivele care îi determină să aibă reînceri. Dacă însă ei condiționează luarea de poziție în favoarea nediseminării de atitudinea celorlalte țări socialiste, atunci este altceva.

Noi considerăm că în Comunicat trebuie să includem problema nediseminării. Se mai poate eventual discuta asupra formulării respective, însă ideea ca stare trebuie cuprinsă în Comunicat.

În ceea ce privește aducerea acestei probleme la ONU, ar putea hotărî aici cum să procedăm: țările noastre, prezente la consfățuire, să ridice în colectiv problema la ONU, în calitate de membre ale acestei organizații, fără a se menționa Tratatul de la Varșovia. De altfel în această problemă există deja hotărîri ale tuturor statelor noastre. Sau acestea nu mai sînt juste?

Tov. I. Gh. Maurer:

Noi nu spunem nici că sînt juste, nici că nu sînt juste. În momentul de față însă pentru noi problema nediseminării este o problemă neutră.

De ce trebuie să legăm de lupta împotriva FNM, a înarmării atomice a Germaniei occidentale, o problemă mult mai generală și care privește nu numai statele noastre - problema nediseminării armelor nucleare? De ce să facem acest lucru fără a avea în prealabil convingerea că ideea aceasta servește țelului pentru care ne-am mobilizat - împotrivirea față de înarmarea nucleară a RFG? De ce să facem aceasta înainte de a ști care este poziția celorlalte țări socialiste, înainte de a ne asigura că toate statele socialiste ne vor sprijini? Căci, dacă vor fi state socialiste care nu ne vor sprijini, atunci ideea nediseminării poate slăbi poziția noastră.

Dar din acest punct de vedere ne interesează nu numai statele socialiste, ci și statele capitaliste, chiar state capitaliste dezvoltate. Sînt state capitaliste dezvoltate care sînt împotriva creării FNM, dar care ar putea să nu susțină ideea nediseminării. Iată, bună cără, Franța, care este un campion extern de activ al luptei împotriva FNM, chiar în cadrul NATO. S-ar putea pune întrebarea, dacă Franța este pentru nediseminare? În cazul că Franța nu este pentru nediseminare, atunci nu este evident că ar putea slăbi acordul care există între Franța și punctul nostru de vedere în lupta împotriva FNM?

întreprins, din însărcinarea Adunării Generale, o anchetă în rîndul statelor membre ale ONU, rugîndu-le să-și precizeze poziția față de înarmarea nucleară. Din cele 114 state membre ale ONU, au răspuns mai puțin de jumătate, iar din aceste răspunsuri au fost favorabile nediseminării armelor nucleare aproximativ jumătate. Este un fapt care, după părerea noastră, merită să fie luat în considerație atunci cînd se intenționează să se facă o propunere care privește nu numai țările participante la Tratatul de la Varșovia, ci toate statele în general.

După părerea noastră, nediseminarea are sens numai în măsura în care ea reprezintă începutul unui proces, fiind în mod organic legată de dezarmarea nucleară, interzicerea folosirii armei nucleare, distrugerea stocurilor de arme nucleare. Numai astfel nediseminarea poate constitui un pas care să contribuie la înlăturarea pericolului războiului nuclear. Nediseminarea ca "un scop în sine", nelegată de aceste măsuri, duce doar la monopolul nuclear, existența și dezvoltarea în continuare a armelor nucleare nu este atinsă și, deci, nu se reduce primejdia unui război nuclear.

Este necesar ca mai întîi să ne punem de acord și cu celelalte țări socialiste asupra conținutului pe care-l dăm nediseminării și abia apoi să dăm la iveală acest conținut puternic, mobilizator. De ce trebuie să hotărîm acum și aici această problemă? Pierdem oare ceva dacă o vom pune după consultări cu celelalte țări socialiste?

Tov.L.Brejnev:

Vedeți, este altceva dacă puneți astfel problema. De aceea eu am întregat la început care este poziția dv. clară în problema nediseminării. Dacă vom lega toate aspectele dezarmării, așa cum faceți dv., atunci va fi greu să obținem chiar și unele rezultate parțiale.

Tov.A.Novotny:

Eu am pus mai înainte unele întrebări pentru a ne lămurii pe deplin asupra poziției Romîniei în problema nediseminării. Acum este clar că tovarășii romîni sînt pentru nediseminare. În același timp însă ei sînt împotriva includerii acestei idei în Comunicat. Aceasta este însă o problemă politică principială. Noi nu putem să ne pronunțăm împotriva înarmării atomice a RFG

este favorabilă unei asemenea luări de poziție. Peste 1-2 luni va fi prea târziu. Sînt de acord cu formularea propusă de tov. Kadar care să fie inclusă în Comunicat.

În ceea ce privește ridicarea problemei la ONU, am putea cădea de acord ca guvernele să fie însărcinate să examineze problema pînă la o dată anumită, însă cît mai curînd posibil. S-a arătat aici că problema a și fost pusă la ONU de alte țări.

În altă ordine de idei, trebuie spus că toate țările noastre au probleme în ce privește dezvoltarea economică. Cele mai mari cheltuieli pentru asigurarea securității țărilor noastre le face URSS. Dacă comparăm posibilitățile de care dispun țările noastre și cele ale țărilor capitaliste, vom vedea că multe din ultimele au posibilități mai mari de a intra în posesia armei nucleare decît noi. Aceasta se referă la RFG, Italia, Spania, Japonia și altele. Cu cît trece timpul va fi tot mai greu să scontăm pe succes în problema nediseminării, întrucît va continua să crească numărul statelor care posedă arma nucleară și, în primul rînd, dintre țările capitaliste. De aceea noi sîntem de părere că momentul este propice pentru ca țările noastre să ia o asemenea inițiativă în problema nediseminării, că ea trebuie inclusă în Comunicat.

Să nu se supere tovarășii romîni, însă considerăm că poziția lor nu este justă. Presa occidentală cunoaște ce probleme discutăm aici, iar dacă în problema nediseminării nu ne vom pronunța, aceasta va fi interpretată ca decurgînd din lipsa noastră de unitate. Dacă tovarășii romîni nu vor ca problema nediseminării să fie pusă la ONU, atunci nimeni nu poate împiedica celelalte țări care doresc aceasta să vină cu o asemenea propunere ca state membre ale ONU. Acesta este dreptul lor.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Dar nu dă de gîndit oare faptul că pînă și SUA, prin Rusk, spre exemplu, s-au pronunțat pentru nediseminare? Merită să ne gîndim la aceasta.

Tov. A. Kosighin:

În legătură cu problema discutată, eu aș vrea doar să atrag atenția asupra situației militare actuale care cerc mai mult ca oricînd stringerea rîndurilor noastre, ca să simțim umărul celuilalt.

In ceea ce privește cele spuse de Rusk, lucrurile nu stau chiar așa. Si eu am stat de vorbă cu Rusk, și cunosc cum înțelege el nediscriminarea. El susține că tocmai crearea FNM înseamnă limitarea numărului puterilor nucleare. Concepția noastră este contrară și anume că aceasta reprezintă o diseminare a armei nucleare.

In proiectul de comunicat, pus de acord de experți, există o formulare care, după părerea mea, ar putea fi acceptată și de către tovarășii români.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Dați-ne voie să o vedem și noi. Este ultima formă a Comunicatului?

Tov. W. Gomulka:

Este ultima formă a Comunicatului asupra căreia experții au căzut de acord în această noapte și pe care eu l-am primit astăzi la 9,30, înaintea întâlnirii noastre.

Tov. Ga. Gheorghiu-Dej:

Tocmai de aceea, vă rugăm să ne permiteți să-l consultăm și noi pentru a ne putea spune părerea. Intrucît urmează să ne întâlnim la ora 16,00, poate ar fi bine să terminăm discuțiile, să lăsăm la o parte celelalte probleme și să ne concentrăm acum atenția asupra Comunicatului.

Tov. W. Gomulka:

Dar mai avem de discutat și alte probleme. Spre exemplu, tovarășii germani au propus să se adopte o hotărîre internă prin care miniștrii adjuncți ai afacerilor externe să fie obligați să se întâlnească periodic în vederea unor consultări. Toți tovarășii s-au pronunțat pentru adoptarea acestei propuneri; nu cunoaștem însă care este părerea tovarășilor români.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej:

Noi ne-am mai spus părerea în legătură cu propunerile de creare a noi organe, în afara celor existente în cadrul Tratatului de la Varșovia. Noi nu înțelegem de ce sînt necesare aceste organe noi? Ce competență pot avea ele? De ce trebuie să fie adoptată o hotărîre prin care să fie creat un organ permanent format din miniștrii adjuncți de externe, ^{care} după cum se știe, nu pot acționa decît la indicația forurilor superioare de partid și guvern din țările noastre.

Tov. I. Gh. Maurer:

Doar politica țărilor noastre o fac partidele și guvernul

Tov.W.Gomulka:

Dar nu este vorba de nici un organ, ci de consultări care se fac o dată pe an, cel puțin de două ori pe an. Nu este un organ independent și el nu va înlocui Comitetul Politic Consultativ.

Tov.I.Ch.Maurer:

Dar din moment ce se stabilește un regulament, un cadru de funcționare, se fixează anumite obligații printr-o hotărâre, aceasta înseamnă, fie că vrem să-l numim sau nu, un organ cu caracter permanent.

Noi am răspuns la o propunere asemănătoare făcută de tov.Hrușciiov și am arătat atunci de ce sîntem împotriva creării unui asemenea organ. Nu vedem motive care să ne determine să ne schimbăm părerea.

Tov.L.Brejnev:

Nu s-a făcut nici o propunere de creare a vreunui organ în cadrul Tratatului de la Varșovia. Propunerea se referea la consultații mai frecvente, mai organizate. De aceea, noi sprijinim propunerea tovarășilor germani, considerînd-o ca utilă pentru îmbunătățirea muncii noastre.

Tov.W.Ulbricht:

Dv., tovarășe Dej, ați vorbit despre necesitatea unor consultări mai frecvente, nu numai între statele participante la Tratatul de la Varșovia, dar și între toate țările socialiste. Atunci, nu înțeleg de ce sînteți împotriva adoptării unei hotărâri interne, care să oblige miniștrii adjuncți de externe să se întâlnească periodic în vederea unor consultări. În ultimii 2-3 ani asemenea consultări au fost extrem de sporadice. Și asta în condițiile cînd puterile occidentale realizează o strînsă consultare între ele.

Tov.Ch.Gheorghiu-Dej:

Pînă acum asemenea consultări s-au ținut, atunci cînd a fost necesar. Și de acum înainte se pot face consultări, bineînțeles atunci cînd împrejurările le cer, și cînd se arată clar ce probleme se dorește a fi discutate. Materialele să fie trimise din timp, nu cu 24 ore înainte, cum s-a procedat acum, înaintea plecării noastre la Varșovia. În aceasta constă problema și nu în adoptarea unei hotărâri, în crearea unui nou organ.

Întîlnirile pot avea loc fără a pune condiții în ceea ce privește nivelul de reprezentare. Noi am adoptat, dacă vă amintiți, în 1961 o hotărâre în legătură cu nivelul de reprezentare

al unei țări - Albaniei - la o întâlnire a noastră, hotărâre pe care o considerăm nejustă. Dacă vreți, considerați aceasta drept o autocritică a noastră, însă așa ceva nu trebuie să se mai întâmple.

Tov.W.Gomulka:

Dar de ce nu putem adopta o hotărâre internă? Sîntem doar o organizație care, în interesul bunului ei mers, poate lua hotărârile pe care le consideră necesare?

Tov.W.Ulbricht:

Atunci, ce ați spune, dacă am stabili acum, ca în luna iunie 1965 să se întâlnească miniștrii de externe care să pregătească materiale în problema securității europene, iar în luna iulie 1965 să aibă loc o ședință a Comitetului Politic Consultativ pentru a discuta această problemă?

Tov.J.Kadar:

Toți tovarășii, inclusiv tovarășii romîni, au subliniat necesitatea unor consultări mai sistematice între noi. În prezent durează 5-7 săptămîni pînă se ajunge la înțelegere asupra unei probleme. Cred că am putea adopta o hotărâre internă care să reglementeze această chestiune. Eu aș propune, de exemplu, ca în fiecare an, miniștrii de externe ai țărilor noastre să se întâlnească între 20 și 30 august, pentru a se pune de acord poziția față de ordinea de zi a sesiunii Adunării Generale a ONU. S-ar putea ca miniștrii de externe să se întâlnească, de asemenea, pe la începutul lunii martie. Miniștrii de externe din țările NATO se adună, se consultă; la fel fac miniștrii din țările arabe, din țările africane, din America Latină. Numai noi nu putem să ne adunăm. De ce? Ceea ce se întâmplă la această sesiune, este o rușine pentru noi. De ce să nu ne putem oare aduna mai des și să discutăm problemele care ne interesează?

Eu susțin propunerea tovarășilor germani ca obligatoriu, de cel puțin două ori pe an - în august și martie - miniștrii adjuncți de externe ai țărilor noastre să se întâlnească pentru a avea consultări în problemele de interes comun.

Tov.W.Gomulka:

Toți tovarășii prezenți sînt de acord cu propunerea, numai tovarășii romîni, nu.

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Nu sîntem și nu vom fi de acord cu crearea unor noi organe în cadrul Organizației Tratatului de la Varșovia

Consultările le putem face și fără a avea un organ permanent.

Tov.W.Gomulka:

Atunci ar mai fi problema creării statului major al Forțelor Armate Unite ale Tratatului de la Varșovia. Toți tovarășii s-au pronunțat în sprijinul acestei propuneri. Care este părerea tovarășilor români?

Tov.Gh.Gheorghiu-Dej:

Noi nu avem mandat să discutăm această problemă. Când vom întoarce acasă o vom supune spre examinare forurilor noastre de conducere și abia atunci vom putea să spunem o părere.

Tov.W.Gomulka:

Atunci, nu mai avem ce discuta.

Tovarășii, aș vrea să vă mulțumesc pentru participarea la această discuție deschisă, tovarășească. Intrucât timpul este înaintat, propun ca ședința de după amiază să înceapă la orele 17,00, în loc de orele 16,00.

(Toți cei prezenți sînt de acord)

Propun să bem un pahar pentru succesul consfătuirii noastre, pentru noi succese în activitatea dv.

(Tov.L.Brejnev, ciocnind cu tov.Gh.Gheorghiu-Dej: Păcat că nu am luat o hotărîre în legătură cu statul major. Militarii așteptau foarte mult să fie rezolvată această problemă).

Discuțiile au durat de la orele 10,00 pînă la orele 13,05.

TOP SECRET

MAY 27TH 1965

REPORT ON COMMAND LEVEL MANEUVERS9(HIGHER COMMAND AND HEADQUARTERS LEVEL) WITH THE INVOLVEMENT OF COMMUNICATIONS ARMY UNITS

According to the general schedule of the United Armed Forces Command, there took place from May 20 to 27 military maneuvers at the higher command and HEADQUARTERS level. The maneuvers were supervised and placed under the command of the Romanian Minister of the Armed Forces, Army General Leontin Salajan. The maneuvers were very useful and allowed the practical application of various concepts regarding offensive military operations, with or without the use of nuclear weapons.

The planning of the maneuvers reflects the current military doctrine and properly factors in the characteristics of the combat environment specific to the South-Western theater of operations. Decisions were made so as to meet the challenges of the conditions in the field, to comply with the orders of the superior command, and to attain the objective of the maneuvers.

There was a continuous cooperation between army groups with respect to missions,



offensive direction, objectives, and synchronization. The act of command displayed self-confidence and steadfastness. The commanders, the headquarters and the specialist officers were in full command of the situation all the time and reacted promptly whenever the situation changed.

In conclusion, the generals and the officers of all specialties gained excellent practical skills with organizing and carrying out the offensive.

During the maneuvers, some aspects of combat were not sufficiently clarified.

1. There weren't detailed enough calculations concerning the capacity to annihilate with certainty the main army units of the enemy, particularly on the main offensive corridors.
2. According to the planned offensive, the pace of the mountain offensive was increased up to 35 km in 24 hrs, according to the planned offensive in the absence of a nuclear engagement scenario.
3. During the combat actions in which ordinary weapons of mass destruction were used, the level of preparedness of the nuclear weapons was not satisfactory: the targets were not determined on time and no secondary targets were indicated.



4. While dealing to the issues pertaining to the use of nuclear weapons, the HEADQUARTERSs did not anticipate the probable losses of the enemy and did not estimate the likely outcome of a change in the balance of forces.

5. The troops were not fully protected against mass destruction levels. The commanders did not adequately prepare for combat missions under the circumstances of a nuclear strike on river gorges and mountain passes.

6. The commanders did not establish a special body to coordinate anti-aircraft warfare . Given the fact that the anti-aircraft command was understaffed (4 people), the anti-aircraft units were badly led and coordinated.

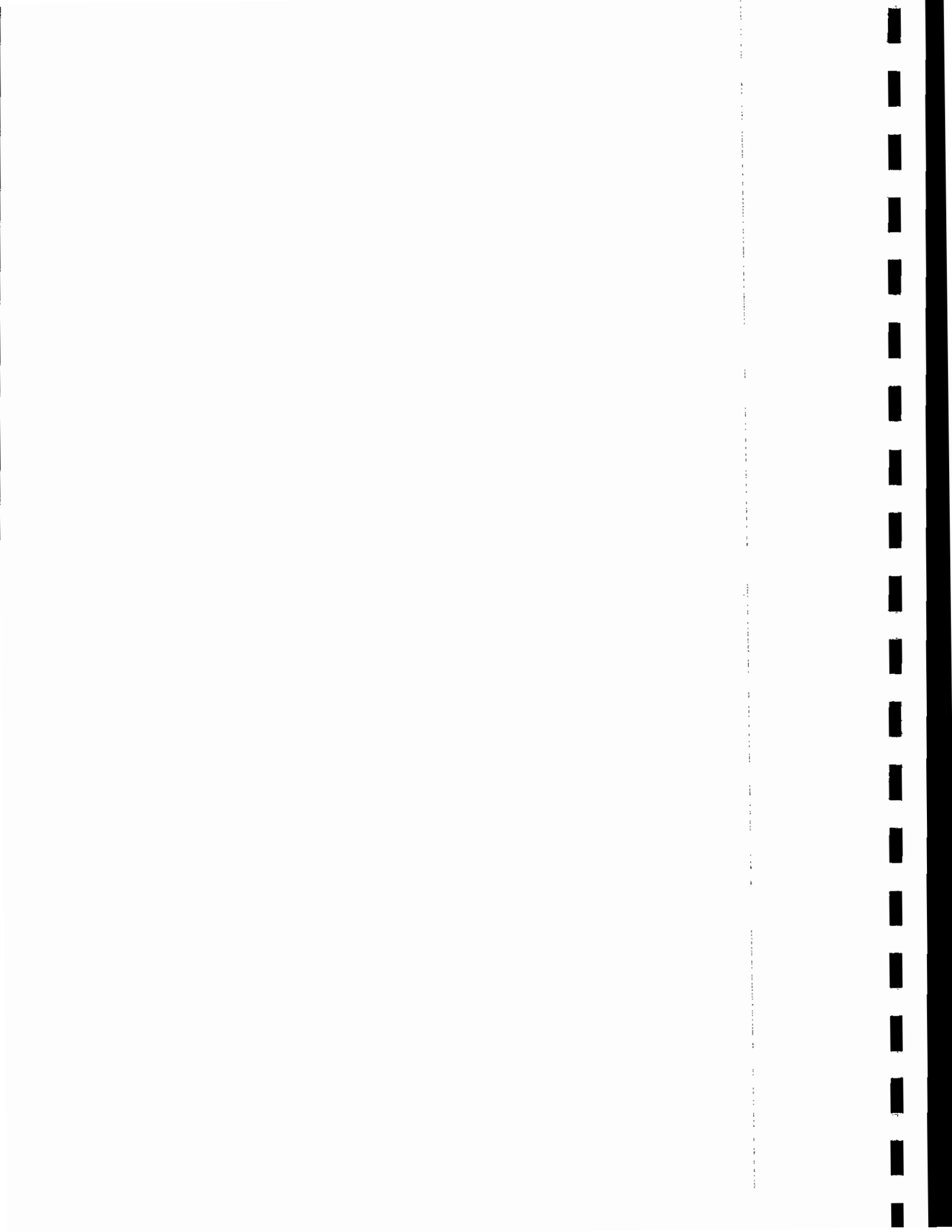
7. During the combat preparations of the airforce HEADQUARTERS, the commanders designated the locations for fighter jets air strips without taking into consideration the planes' maximum flight range. The flight time required from the base to the target would have led to considerable fuel consumption. Also, flight corridors and exits were not planned for. The issues concerning transport aircraft were only partly addressed.

8. During the offensive, the commanders did not sufficiently consider the ways in which the rear forces could safeguard the troops that were fighting at long distances from their supply bases.



Conclusions:

1. For the armed forces of the People's Republic of Romania, mountain operations are highly important. Therefore, the commanders should be very attentive with the level of the troop preparedness to fight in the mountain area and to use special mountain forces in this kind of combat circumstances. It would be advisable that in 1966 military maneuvers at army echelon level should be organized in the mountains.
2. Combat missions against a strong and active enemy present in the South-Western theater of operations require a multifaceted analysis of the troops possibilities as well as a detailed organization of combat operations. In this kind of situation, the pace of the offensive may go up to 20 km in 24 hrs in the mountains and up to 50 to 70 km in the plains.
3. In mountain areas it is important to address the problem of the transportation of communications hardware. For this purpose, the commanders will insure the enrollment of units of specialists as well as of engineer's hardware.
4. In order to correctly estimate the balance of forces, it is necessary to factor in not only the number of enemy divisions involved and their equivalent, but also the number of troops, since the number of troops contained by the each enemy division may be higher than in our divisions. This has a great impact on the combat outcome.



5. The maneuvers showed that the use of missile units is understudied, particularly the preparation procedures of the fully-assembled missiles and their transportation to the launching pads. As far as this aspect is concerned, it is necessary to organize maneuvers in 1966 with the help of the HEADQUARTERS of the United Armed Forces, with a particular emphasis on the technical operation of missiles.

6. Troops were insufficiently protected from weapons of mass destruction. For future reference, it is necessary that in order to reduce the impact of the use of weapons of mass destruction, the commanders seek to establish strong and well equipped units of engineers, chemical weapons operations, and medical services.

7. The commanders factored in the involvement in combat of great military units, as well as fictitious military units. They exaggerated the amount of nuclear ammunition to be used, as well as the availability of supplies, which made their job easier than normally. This kind of maneuvers are usually carried out by considering existing forces and weaponry in order to teach the commanders how to manage under combat conditions with limited resources.

8. The South-Western theater of operations has a number of important rivers. In order that troops may successfully ford those rivers, it is necessary to increase the size of bridge construction units and to equip them with more efficient and up-to-date materiel.



9. The maneuvers showed that the front lines must benefit from significant air support such as two divisions of fighter jets, one or two divisions of fighter and bombing jets, and one division of classic bombers. Each division must have at least 15 to 20 aircraft. Without this level of airforce support, the advancing ground forces may not fulfill their in-depth strikes.

10. In order to increase the combat readiness of the forces engaged in modern combat conditions, it is necessary to establish, as early as in times of peace, the core of the combat forces HEADQUARTERS, as endowed with the necessary specialist units (communications, engineers, chemical operations, rear missions). It is advisable that as early as this Fall, generals and officers should travel to the Southern theater of operations, to improve their leadership skills, to study access routes and the topographic characteristics of the area.

Overall, the HEADQUARTERS maneuvers constitute an important reference for evaluation the troops' preparedness to carry out combat operations. The staff involved showed diligence and improved their leadership skills, as well as a satisfactory theoretical instruction. The commanders and the HEADQUARTERSs were adequately trained in leading offensive operations. The experience gained from these maneuvers and the ensuing documents will be highly useful in the continuing process of improving the leadership skills of generals and officers.



General Lieutenant Marcenko

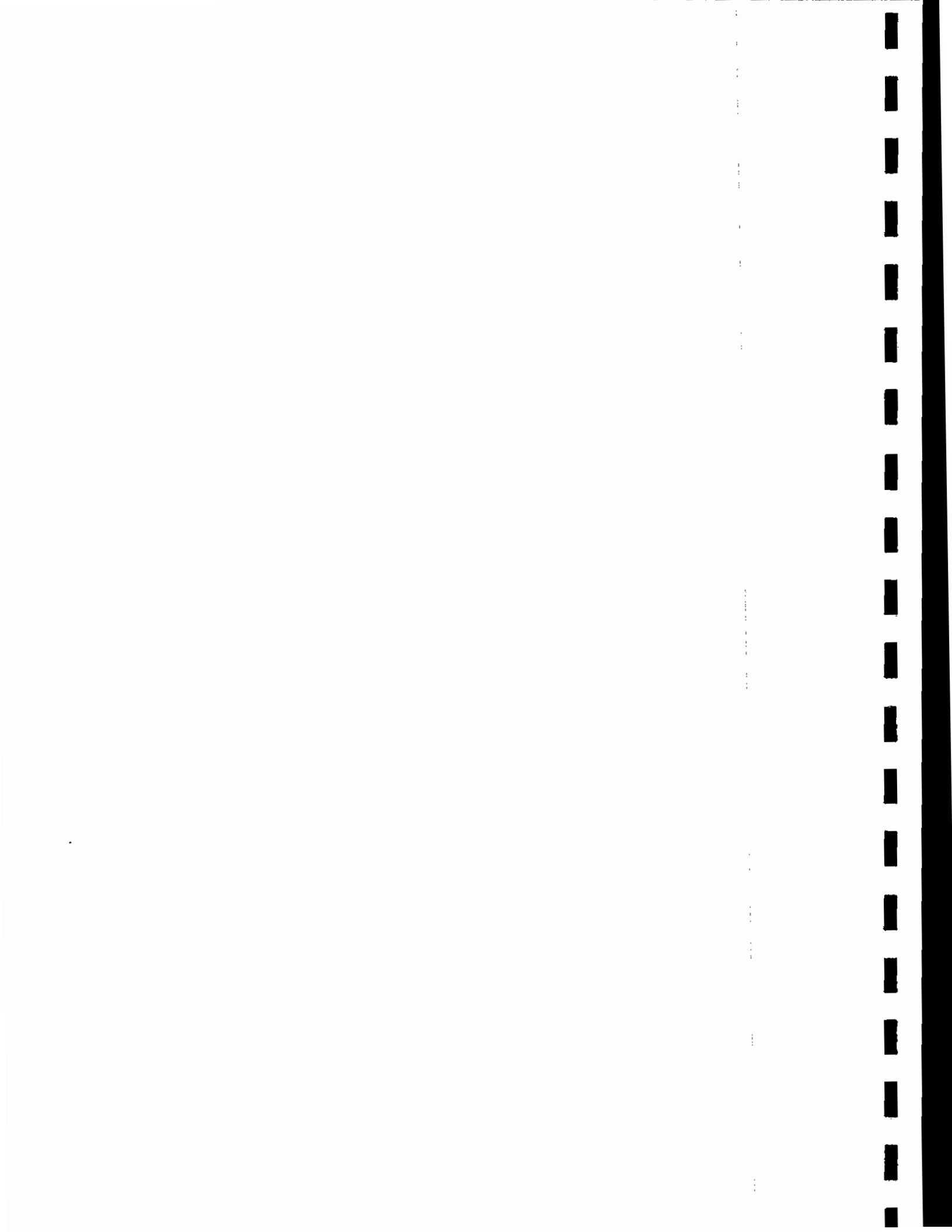
General Major Trujenikov

General Major (Communications specialist) Gromiko

General Major (Engineer) Sofronov

General Major Muzicenko

Colonel Panitkin



INTRARE

STRICT-SECRET

Nr. C. U. / 002467 Exemplarul nr. 1

Zona 31. 12. 1970

INTRARE
Nr. O. K. / 0059
Zona 41 Luna 02 anul 66

7

R A P O R T

1. In perioada 04 - 09.02.1966 s-a desfășurat la Moscova consfătuirea șefilor marilor state majore ai armatelor țărilor participante la Tratatul de la Varșovia. Consfătuirea a avut drept scop elaborarea unor propuneri de principiu cu privire la Forțele Armate Unite și organizarea organelor de conducere ale Comandantului Suprem.

La consfătuire au participat delegații militare din toate țările participante la Tratat, cu excepția Republicii Populare Albania, care, potrivit afirmațiilor făcute de mareșalul Greciko, a refuzat să participe. Delegațiile au fost conduse de șefii marilor state majore și au avut în componere 5 - 7 ofițeri (în general șefii sau locțiitorii șefilor direcțiilor operații, specialiști pe linie de înzestrare, aviație, marină).

Din partea Ministerului Apărării al U.R.S.S. a participat o delegație de 3 generali condusă de locțiitorul ministrului Apărării pentru pregătirea de luptă, general de armată Penkovski. Din partea Comandamentului Forțelor Armate Unite au participat Comandantul Suprem, mareșalul Greciko; locțiitorul Comandantului Suprem mareșalul Sudeț; șeful de stat major, general de armată Kazakov și alți generali și ofițeri din Comandament.

În prima zi a consfătuirii au luat cuvîntul șefii delegațiilor care și-au expus punctul de vedere asupra problemelor de pe ordinea de zi a consfătuirii.

Primul a luat cuvîntul mareșalul Greciko, iar în continuare șefii celorlalte delegații în ordinea alfabetică (R.P.B., R.P.U., R.D.G., R.P.P., R.S.R., R.S.C. și U.R.S.S.).

Cu excepția mareșalului Greciko și a șefului delegației noastre care au arătat în expunerile lor principii în ceea ce privește organizarea și funcționarea Comandamentului Forțelor Armate Unite, celelalte delegații au avut expuneri scurte în care în general și-au exprimat acordul cu propunerile făcute de mareșalul Greciko.

La sfârșitul acestei ședințe, la propunerea delegației noastre, s-a căzut de acord ca textele expunerilor tuturor delegațiilor să fie multiplicare prin grija Comandamentului Forțelor Armate Unite și înmînate a doua zi delegațiilor pentru a fi studiate mai atent în vederea următoarei ședințe.

În ziua de 05.02.1966 s-au dat delegațiilor materialele respective, mai puțin expunerea mareșalului Greciko. În locul expunerii acestuia s-a înmînat proiectul Statutului Comandamentului Forțelor Armate Unite și o schemă cu organizarea de principiu a acestuia, în care au fost reflectate toate propunerile făcute de mareșalul Greciko în expunerea sa.

Potrivit înțelegerii, ședința din ziua de 07.02.1966 s-a desfășurat cu participarea șefilor de delegații, însoțiți de 1-2 ajutoare, și a mareșalului Greciko și a generalului de armată Kazakov. La începutul acestei ședințe, delegația română a propus ca pe baza expunerilor să se discute problemele de principiu referitoare la organizarea și funcționarea Comandamentului Forțelor Armate Unite. Celelalte delegații au fost împotriva acestei propuneri și s-a hotărît să se discute proiectul de Statut prezentat de mareșalul Greciko, pe puncte și pagini.

Delegația noastră a hotărît să nu participe la discutarea detaliilor din proiectul de Statut, ridicînd însă pe parcurs, în cadrul dezbaterilor, probleme de principiu privind organizarea și activitatea Comandamentului Forțelor Armate Unite. Punctul de vedere al delegației a fost inclus în documentul elaborat.

În această ședință s-au analizat propunerile fiecărei delegații (discuțiile purtate se arată în nota anexă).

Pe baza discuțiilor s-a întocmit un material în care s-a prevăzut proiectul de Statut propus de mareșalul Greciko și propunerile delegațiilor; materialul a fost înmînat fiecărei delegații pentru a fi studiat în continuare în țară.

În ziua de 08.02.1966 șefii delegațiilor au fost anunțați că va avea loc o ședință la șeful de Stat major al Comandamentului Forțelor Armate Unite - generalul de armată Kazakov, pentru a se discuta proiectul unui comunicat comun care să fie publicat în presă.

În aceeași zi, la ora 15 s-a prezentat la șeful delegației noastre locțiitorul șefului de stat major al Comandamentului Forțelor Armate Unite - general-colonel Dagaev, care l-a informat că nu se va mai publica un comunicat comun, ci s-a elaborat un proiect de protocol în care se vor prevedea problemele asupra cărora toate delegațiile au căzut de acord, rugându-l ca delegația română să analizeze acest document și să-și spună părerea.

Delegația noastră l-a analizat și propunerile făcute au fost introduse în acest protocol.

Locțiitorul șefului statului major al Forțelor Armate Unite - general-colonel Dagaev, a întrebat pe șeful delegației noastre dacă este de acord ca acest protocol să fie semnat de toți șefii delegațiilor. Acesta i-a răspuns că, întrucât a fost o ședință de lucru pentru un schimb preliminar de păreri, nu este necesar să fie semnat. Ulterior, s-a propus participanților ca documentul să fie semnat de mareșalul Greciko în calitate de președinte al consfătuirii. Cu această propunere delegația noastră a fost de acord. (Protocolul întocmit se anexează.)

Ședința plenară de închidere a consfătuirii a avut loc la 09.02.1966. La această ședință mareșalul Greciko a citit proiectul protocolului întocmit, care a fost aprobat în unanimitate și semnat de el în calitate de președinte al consfătuirii.

În cuvântul de încheiere, mareșalul Greciko și-a expus părerea personală asupra modului cum ar vedea desfășurarea în continuare a lucrului pentru analizarea problemelor. Aceasta, să se facă în fiecare țară, după care, probabil, concluziile să fie analizate la o altă consfătuire, de dorit la același nivel, sau la un nivel superior în așa fel încât să se ajungă la păreri comune. Și-a exprimat rugămintea însă ca studiul acestor probleme să nu se lungească prea mult. Referindu-se la faptul că în anumite probleme nu s-a ajuns la un acord deplin, și-a exprimat convingerea că acest lucru nu trebuie să ne neliniștească pentru că este încredințat că și asupra acestora vom ajunge la concluzii comune.

2. Consfătuirea desfășurată a permis ca toate delegațiile să se pună de acord asupra următoarelor probleme principale care au fost prevăzute în protocolul întocmit :

- să se considere îndecat ca la baza normelor de tre ale Comandantului Suprem în relațiile față de trupele naționale destinate în Forțele Armate Unite să stea elaborarea și coordonarea concepțiilor planurilor operative, precum și coordonarea eforturilor comune pentru realizarea măsurilor în interesul Forțelor Armate Unite;

- să se considere necesar ca Comandamentul Forțelor Armate Unite să se ocupe cu elaborarea propunerilor asupra sistemelor de armament și tehnică de luptă, coordonarea planurilor de cercetări științifice și a lucrărilor experimentale de construcții, în care scop să i se creeze un organ corespunzător;

- necesitatea creării Statului major al Forțelor Armate Unite ca organ de lucru; la activitatea acestuia participând generali și ofițeri din toate țările participante, după un procentaj stabilit și cu o anumită durată de serviciu. Structura statului major să corespundă activității lui determinată de direcțiile operativ-strategice prevăzute în planurile operative

- necesitatea creării unui Consiliu Militar Consultat pe lângă Comitetul Politic Consultativ sau a unui Consiliu Militar al Comandamentului Forțelor Armate Unite;

- prevederea funcției de locuitori ai Comandantului Suprem dintre mareșalii și generalii fiecărei țări;

- îmbunătățirea în continuare a metodelor pregătirii operative și de luptă a trupelor prin aplicații comune, vizite reciproce pentru schimb de experiență, etc.;

- necesitatea continuării studiului, desfășurarea unor consultații în diferite feluri și forme în vederea definitivării documentului (Statutul Comandamentului Forțelor Armate Unite).

3. Problemele deosebite care au ieșit în evidență pe timpul desfășurării lucrărilor consfătuirii, atât din documentele prezentate cât și din discuții sînt următoarele :

a) Referitor la drepturile Comitetului Politic Consultativ, delegația Republicii Populare Bulgare și Republicii Socialiste Cehoslovace, precum și celelalte delegații consideră că acest organ are dreptul de a hotărî în problemele militare și ca urmare Comandantului Suprem să fie numit prin hotărîrea lui.

Mareșalul Greciko, cu toate că și-a însușit punctu de vedere prezentat de delegația română că, potrivit art.6 din Tratatul de la Varșovia, Comitetul Politic Consultativ este un organ consultativ și nu ia hotărâri, totuși în proiectul de Statut formulările adoptate de celelalte delegații prevăd toc mai acest drept.

b) Delegația sovietică, ca și celelalte delegații, văd în Comandamentul Forțelor Armate Unite un organ de comandă și control al trupelor destinate să acționeze în comun. Acest lucru reiese atât din prevederile proiectului de Statut și, în special, din discuțiile purtate și afirmațiile mareșalului Grec. Acesta, referindu-se la dreptul de control al statului major asupra trupelor destinate în Forțele Armate Unite, a spus: "Dacă vom hotărî ca statul major să nu aibă dreptul să vie în armate (să controleze) atunci nu va mai fi stat major și eu voi raporta acest lucru guvernelor și voi cere ca să fie schimbat, să nu mai fie numit Comandant Suprem, ci "comentator suprem" (glavnii ugavarivaiușci).

În proiectul de statut și în discuțiile purtate, celelalte delegații s-au referit la stabilirea drepturilor și atribuțiilor Comandantului Suprem și ale șefului de stat major și nu ale Comandamentului și statului major, așa cum a susținut delegația noastră.

c) S-a discutat, de asemenea, asupra modului de conducere a trupelor Forțelor Armate Unite la război. Delegațiile Republicii Populare Bulgare, Republicii Socialiste Cehoslovace și Republicii Populare Ungare au făcut propuneri ca acțiunile de luptă să fie conduse de către Comandamentul Forțelor Armate Unite. Mareșalul Greciko a arătat că Comandamentul Forțelor Armate Unite nu va putea îndeplini acest rol, și că numai un stat major ca Marele stat major al Uniunii Sovietice va fi capabil să asigure acest lucru. Marele stat major al Uniunii Sovietice va conduce acțiunile de luptă potrivit hotărârilor "STAVKI" (cartierului general), cine va fi această "stavkă", din cine se va compune, mareșalul Greciko a afirmat că "nu poate ști și nu trebuie să ghicim în ceașca de cafea". Conducerea, dacă va începe un război, va reveni STAVKI și Marelui stat major al U.K.S.S. "ne place sau nu ne place acest lucru, dar războiul este un lucru groaznic și nu ține seama de ce place și ce nu place".

Statul major al Forțelor Armate Unite, la război va ajuta Marele stat major al U.R.S.S. în conducerea și coordonarea acțiunilor de luptă.

În ceea ce privește trupele naționale destinate Forțelor Armate Unite, mareșalul Greciko a afirmat că ele vor rămâne în subordinea comandamentelor naționale din toate punctele de vedere, cu excepția celui operativ, subordonându-se în acest aspect "celui cărui i s-a acordat această încredere" (Comandantului Suprem al Forțelor Armate Unite).

d) Privitor la crearea unui Consiliu Militar, toate celelalte delegații sînt de acord ca acesta să se înființeze pe lângă Comitetul Politic Consultativ și să fie format din miniștrii apărării, avînd un rol consultativ. Delegația română a propus să fie un Consiliu Militar al Comandamentului Forțelor Armate Unite. Mareșalul Greciko a afirmat în discuții că, "de alt consiliu militar nu are nevoie, este de 6 ani Comandant Suprem și nu a simțit nevoia unui astfel de consiliu, dacă va voi să se consulte cu locțiitorii, o va face, dacă nu, nu". În acest sens a rugat pe șeful delegației române să raporteze și să roage pe tov. Ceaușescu și pe ministrul Forțelor Armate ca să fie de acord cu crearea unui consiliu așa cum a propus el.

e) Celelalte delegații au propus să se înființeze funcția de locțiitori ai Comandantului Suprem pentru fiecare armată care, însă, să-și desfășoare activitatea în țara respectivă și nu pe lângă Comandantul Suprem, așa cum a propus delegația română.

De asemenea, toate celelalte delegații au fost de acord cu înființarea funcției de prim-locțiitor și locțiitori ai Comandantului Suprem pentru genuri de armă. Mareșalul Greciko în privința aceasta, s-a pronunțat că ar fi indicat ca ele să fie repartizate astfel :

- primul locțiitor de la Republica Populară Polonă;
- locțiitorul pentru pregătirea de luptă de la Republica Socialistă România;
- locțiitorul pentru Flotele din Marea Baltică, de la Republica Democrată Germană;
- locțiitorul pentru Flotele din Marea Neagră, de la Republica Populară Bulgaria;
- locțiitorul pentru spate, de la Republica Populară Ungară;
- locțiitorul pentru aviație, de la Republica Socialistă Cehoslovacă;

locuitorul pentru apărarea antiaeriană a teri-
torului și locuitorul pentru înzestrare, de la
U.R.S.S.

f) Referitor la proporțiile de reprezentare în Statul
major al Forțelor Armate Unite, delegațiile R.P.P. și R.P.U. au
propus ca pentru U.R.S.S. procentajul să fie de 50% și nu de
30%, deoarece U.R.S.S. are cel mai mare aport în cadrul Forțelo
Armate Unite, iar în caz de război tot ea va duce greul. După
părerea delegației noastre, la baza acestor propuneri stă faptu
că aceste delegații susțin participarea la bugetul Comandamentu
lui Forțelor Armate Unite într-un procent mai mic decât cel
propus în proiectul de Statut.

g) Toate delegațiile, cu excepția delegației noastre,
au susținut necesitatea rămînerii în continuare în țările res-
pective a reprezentanților Comandamentului Forțelor Armate Unit.

4. Delegației Ministerului Forțelor Armate la consfătuir
i s-au asigurat condiții normale de lucru, manifestându-se față
de ea o atitudine corespunzătoare. Către sfârșitul consfătuirii,
delegația noastră a sesizat o preocupare mai atentă din partea
Comandamentului Forțelor Armate Unite față de ea, preocupare
care s-a concretizat printr-o consultare mai intensă a acesteia
în vederea definitivării lucrărilor consfătuirii.

5. Delegația Ministerului Forțelor Armate propune ca mate
rialele primite din partea Comandamentului Forțelor Armate Unite
să fie studiate în continuare și să se facă propunerile corespun
zătoare.

ȘEFUL DELEGAȚIEI
ADJUNCTUL MINISTRULUI FORTELOR ARMATE
ȘI ȘEF AL MARELUI STAT MAJOR
General-locotenent

Ion Gheorghe
Ion Gheorghe

*Arhivele Militare Române (A.M.R.) /
Arhiva Ministerului Apărării Naționale, fond V2,
Vol. 3, dosar 7/59, f. 1-7*



**Minutes of the Meeting of the Permanent Presidium
of the Romanian Communist Party [Politburo of PCR]**

Fragments

16 February 1966

Present at the meeting are Cdes. Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Alexandru Bîrlădeanu, Emil Bondăraș, Alexandru Drăghici. Cdes. Paul Niculescu-Mizil, Gogu Rădulescu, Mihai Dalea, Corneliu Mănescu, Vasile Vlad, and Mircea Malița have also been invited [to attend].

The meeting begun at 10:30 am.

Cde. Mircea Malița: The Berlin summit of the Deputy Foreign Affairs Ministers of the member states of the Warsaw Pact lasted three days: 10, 11, and 12 February [1966].

The summit begun with an in depth presentation made by the East-German Foreign Affairs Minister, Winzer, regarding the current tensions in the international arena which require stronger unity on the part of the Socialist countries; he mentioned in detail the situation in [South] Vietnam, he described the actions undertaken by the Federal Republic of Germany (FRG); at one point he mentioned the People's Republic of China (PRC)—this was the only reference to the PRC during the duration of the summit—saying that its policies are not helping strengthen the unity of the Socialist camp. This was the introduction, which played the role of a general political moment, after which discussions started.

Thursday, 10 February, each participant presented its written points, prepared before the meeting. The discussions begun with a speech by Iliciov, which said, repeating and stressing this point, that “the situation is ripe” for significant steps to be taken in the



direction of putting forward measures for perfecting the organization and structure of the Warsaw Treaty Organization (WTO.)

From [the beginning, when] the agenda, which established as a discussions topic proposing [concrete] measures for the improvement of the structure and organization of the WTO, our representatives affirmed that, based on the understanding we have of this summit, what is paramount is the exchange of opinions, and that the debate regarding the organization and structure [of the WTO] must not lead to a limitation of the larger issue, that of the improving the interaction within the organization itself. As the meeting was described in the agenda, [it left the impression that] it was meant to create [new] structures within the organization. The position of our delegation was accepted and it was stipulated that the purpose of the meeting is to exchange opinions [regarding changes in the organization].

Iliciov said he is not presenting a specific, written document but rather that, generally speaking, he will describe how the Soviet government view the measures which should be adopted and the methods [of their implementation].

First, a statute must be adopted which should determine the structure and the duties of the Consultative Political Committee (CPC). After [approval of the statute,] challenges stemming from the application [of the regulations] of the Warsaw Treaty Organization, those [challenges] connected to the defense ability and to the [concept of] unified force structures, and the naming of the Supreme Command, the establishment of permanent and issue-specific committees, would be discussed. He [Iliciov] insisted that the level of representation at the sessions of the Consultative Political Committee should be that used in the past ten years, i.e. the highest level, that of general party secretaries and chiefs of governments. He also said that at the CPC meetings should also participate the Secretary General [of the WTO], the Supreme Commander, and the Chief of Staff. Scheduled meetings should take place once a year, while special meetings upon the request of [one of the member] governments, i.e. each nation would have the ability to call a CPC meeting in issues of common interest. The issue of unanimity was succinctly touched upon by Iliciov, in the sense that he recognized it, specifically that decisions should be taken through consensus among the [member] states. The permanent Committee for Foreign Affairs was considered as being decided upon in 1956. Here we



can auto-criticize—said Iliciov—since we have not brought to fruition the decisions taken at the time. The committee would analyze [the international situation] for the benefit of the CPC or at the request of the [member] states. Iliciov suggested that the scheduled meetings should take place twice a year. A duty of the permanent committee [for foreign affairs—??] is also overseeing and implementation of the decisions of the CPC. The commission can create auxiliary, temporary structures.

Iliciov spoke then about the [CPC] Secretariat, whose duties also include the representation of the WTO to other international organizations and non-member states, as well as the function of warden [*depozitar*] of the international treaties which member nations adhere to.

In the speeches following displayed little variation from Iliciov's presentation. The Hungarian delegation added the proposal that the meetings of the CPC be held in the month of January [of every year]. The Czechoslovakian delegation said that for the proper functioning of the organization [CPC] and of the Secretariat, an agreement is necessary regarding the immunity of personnel as well as an agreement between the organization and the country hosting the Secretariat. The Polish [delegation] asked that the meetings of the CPC not be held once a year but rather twice a year.

Moscow was proposed as the host city, each country having [to designate an ambassador to] represent them with the Secretary General.

All other participants said they understand improving the productivity [*metodelor de muncă—ad literam, working methods*] [of the organization] through the establishment of an big organization, with a secretariat employing over 100 people, a Secretary general with a wide range of powers, who can call a meeting of the Ministers of Foreign Affairs or the CPC on his own. The Bulgarian delegation said they have some reservation in regards with the rule of unanimous consent [for making decisions] since, in their opinion, some measures need to be taken even if not all countries agree.

During the first day, when two different meetings were held, the presentation made by our delegation—which followed the text we diligently prepared at home—responded to all issues raised previously, in the sense that it presented our position vis-à-vis the unified secretariat, the permanent committee and the statute which [in our opinion] are not justified. Also, the text underlined the uselessness of those organizations,



their inconsistency with the statute of the Warsaw Treaty Organization statute, and their inconsistency with the principles that underline the interaction of socialist states. This was the way our position was presented, in conformity with the speech prepared and approved by the party.

On the evening of 10 February, the participants were invited at a reception at the Soviet embassy, followed by a film, [at whose viewing] were Ulbricht was also present. The hosts and the Soviets wanted to make the public aware of the summit. I mention this fact because the dinner that Winzer hosted was in a public restaurant as well. It was clear that a meeting was being held. I have heard that the news broke in the western press regarding the summit of the WTO member nations.

During a discussion with Iliciov the same day, he told me that the Romanian position is different than the position of the other [nations]. The Soviets understood differently the starting point of the summit, the premise being that there was an agreement about beginning to formulate the basic documents concerning the new organizations. They believed that this was agreed upon by the member governments and parties of the WTO. As far as the Romanian delegation is concerned—he mentioned—they say “no” three times: “no” to the Unified Secretariat, “no” to the Permanent Committee, and “no” to Statute.

I replied that the three issues to which he is referring are nothing more than three parts of the bigger issue: the improvement of contacts, consultations and the sessions of the WTO Committee [among member nations], to which we say three times “yes.”

Iliciov said that the Romanian proposals retreat even from what was decided in 1956. If we want to make [our own] proposals we should develop them, since they have developed their own [proposals]. I agreed that we should, together, attempt to develop those proposals, as soon as our position is taken as the starting point. Iliciov said that his mandate is only to work on the Statute and the new regulations governing the emerging organizations.

The Soviets—continued Iliciov—had expected that some disagreement between themselves and the Romanians, but only regarding the formulation of the Statute, or regarding the duties of the Secretariat, not regarding the validity of the issue itself.

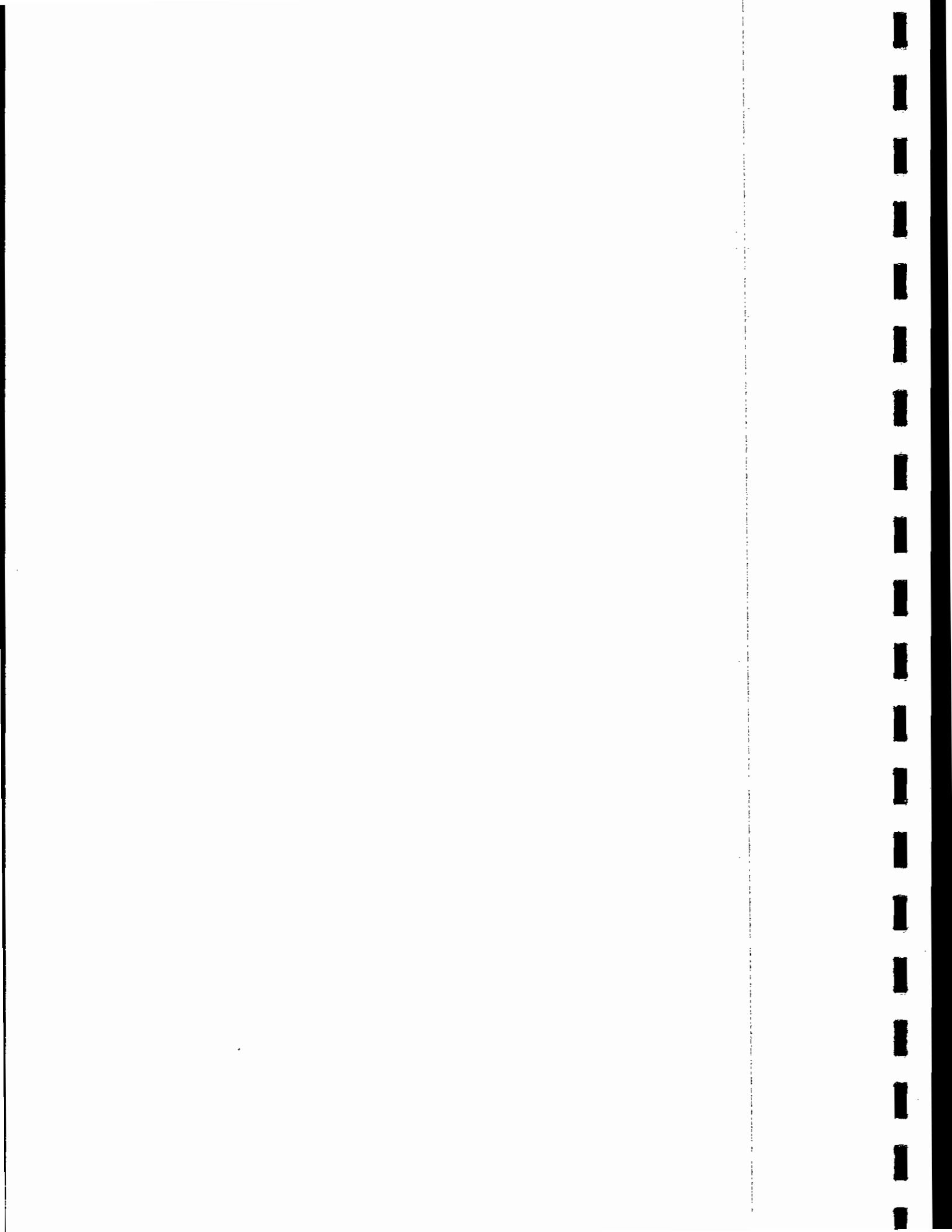


I told him that an important forward step has been made regarding the acceptance of the unanimous consent rule, but [it seems] that not all participants are agreeing with [this position] such as the Bulgarian delegation.

During the same discussions with Iliciov, he said that, eventually, some of the issues to which there is opposition might suffer some changes: let's not call it Unified Secretariat, but let it not be "nomad;" the committee might not be called committee if the word is not acceptable to us; also the Statute could be called "set of rules." Regarding the headquarters, if we do not agree on Moscow, let it be in Bucharest, he suggested. What I gathered the Soviets consider essential, is that, if the rule of unanimous consent is maintained regarding the decisions of the Political Committee, consultations should be allowed to be called and to take place with certain regularity and automatism, that ordinary summits be held at certain dates as for the extraordinary summits that it should be agreed upon that, if a state requests one, all other states should participate without objections. I noted that this request is the most important part of the entire presentation made [previously].

During a private [non-official] discussion with Naskovski, he said that no one holds democracy and independence more dearly than Poland, but that they [the Poles] view this proposed form of organization among socialist states as a method of strengthening democracy. Now we do not have a place to meet and one does not know what the others are doing. If contacts among ourselves would be better institutionalized, we could listen to one another and actions would be the result of common deliberations. Naskovski said, during the conversation taking place outside the meeting room, that there is support for the idea that [the leadership of] the Secretariat be held through rotations among all member states, with the condition that it has its own archive, that there is some continuity and an international staff, suggesting that some of the initial proposals might be given-up.

During the second day, the exchange of opinions continued, with the participants responding to our position. During the first day there was no mention of it, however, even before the meeting [of the second day], Iliciov told me that he will have to respond to our statements, especially concerning Albania and Cuba. He made no reference to the other issues—the Secretariat, the [Permanent Political] Committee, and the Statute—but rather



referred to our statements saying that he is stunned by the examples we gave. After that he spoke at length about the issue of Albania, saying that there have been attempts to get her to participate at the summit, but that [the Albanian government] refused. Previously Fisher said that Albania had been informed about this meeting, both through Party and through diplomatic channels, but that [the Albanians] refused to receive the letters.

Regarding Cuba, Iliciov said that bilateral discussions had taken place. All speakers talked about the principle of independence, suggesting that what they propose is completely in agreement with the principles of independence and sovereignty. Aside from Iliciov, all speakers defended their previous proposals regarding the [Permanent Political] Committee, the Statute, and the Secretariat.

Iliciov mentioned during his speech, that the idea of consultations is a good one, but that the rules concerning them must be established. The common theme of the speeches that day was, for all speakers, that their proposals are in conformity with the basic principles governing the interaction between socialist countries and with the provisions of the Warsaw Treaty Organizations.

The Romanian delegations intervened again, with a speech just as long as the first one, responding to those allegations. We have again underlined the constructive character of the proposals put forth by our country and the need to find a common denominator from which to move forward. We have also responded to [the allegations made by] Iliciov. As far as Albania is concerned, we have voiced our concern not regarding their participation but rather regarding the level of representation. We mentioned that the mistake made is due to a misunderstanding of Article 6 of the Warsaw Treaty statute, and that the new proposals are not taking this into account. We also said that our proposals, through their positive nature, should be well received by the other [participants].

The discussions ended here and there was a writing-committee was formed. [We] agreed with writing up a communiqué regarding the summit, in the sense that a memoranda of conversation should be written, [memoranda] which would contain all the positions taken and all affirmations made [by all participants]. The committee met that very night. Representing the Romanian delegation was Cde. Constantin Flitan. There, we were handed a communiqué already written. The German delegation told us that this was done to lighten the work-load of the committee. What did the draft communiqué said?

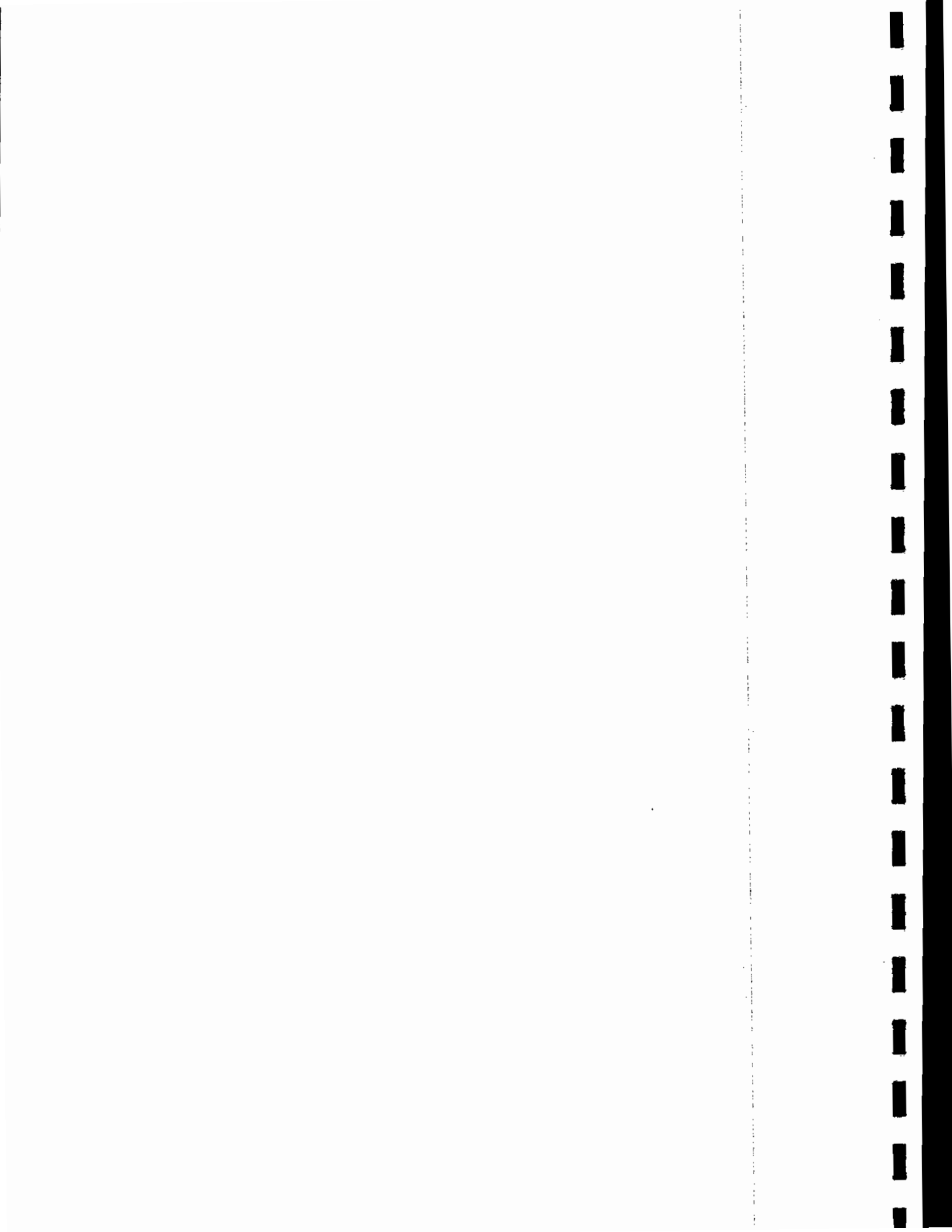


First, that the summit took place to elaborate measures [meant] to improve the structure and working of the mechanisms of the Treaty; there were a few points which had been unanimously accepted previously, such as the treaty's positions regarding sovereignty and independence, followed by the point of view of the other six [participants] in two and a half pages. [At the end] the Romanian position was inadequately summarized.

When the communiqué was being discussed, the Romanian delegation insisted that it must truthfully reflect what each delegation considers to be the core of its position, and handed over a text which it demanded that it be included in the final text of the communiqué. This text contained a truthful summary of our position. Three parts of the text however, were the subject of intense discussions first in the committee and then in the plenary session. The three parts that were debated were the passages referring to the exclusion of Albania [from the Summit], to the principle of each state having an independent foreign policy and [the part concerning] the non-conformity of the positions of the other delegations with [the principles of] the Warsaw Treaty. It was suggested that the Albanian question has nothing to do with the agenda. If we insist on including the text about Albania, the others propose that a larger text, including the positions of the other six [delegation] and their efforts to convince Albania to participate at the conference. We insisted that, again, the discussions are concentrating on the level of participations, a error which should be rectified.

Regarding the principle that each state elaborates its own foreign policy, it was argued that why should this be included in the [final communiqué] since at the very beginning it was stated that all is in conformity with the principles of sovereignty, that this is not necessary and that it is a useless repetition. The [East] German representative said that insisting on this point might even insult other governments who could consider this an allusion that they are not acting based on this principle. Iliciov said that if this idea is only stated in the position of our delegation, it would suggest that the other delegations did not agree with it. We suggested that it should be taken out of the text of the position of the Romanian delegation and should be written down as a core idea, accepted by all. This proposal was not accepted.

The third objection referred to our statement that the proposals regarding the statute, the unified secretariat and the Permanent Commission of Foreign Affairs are not

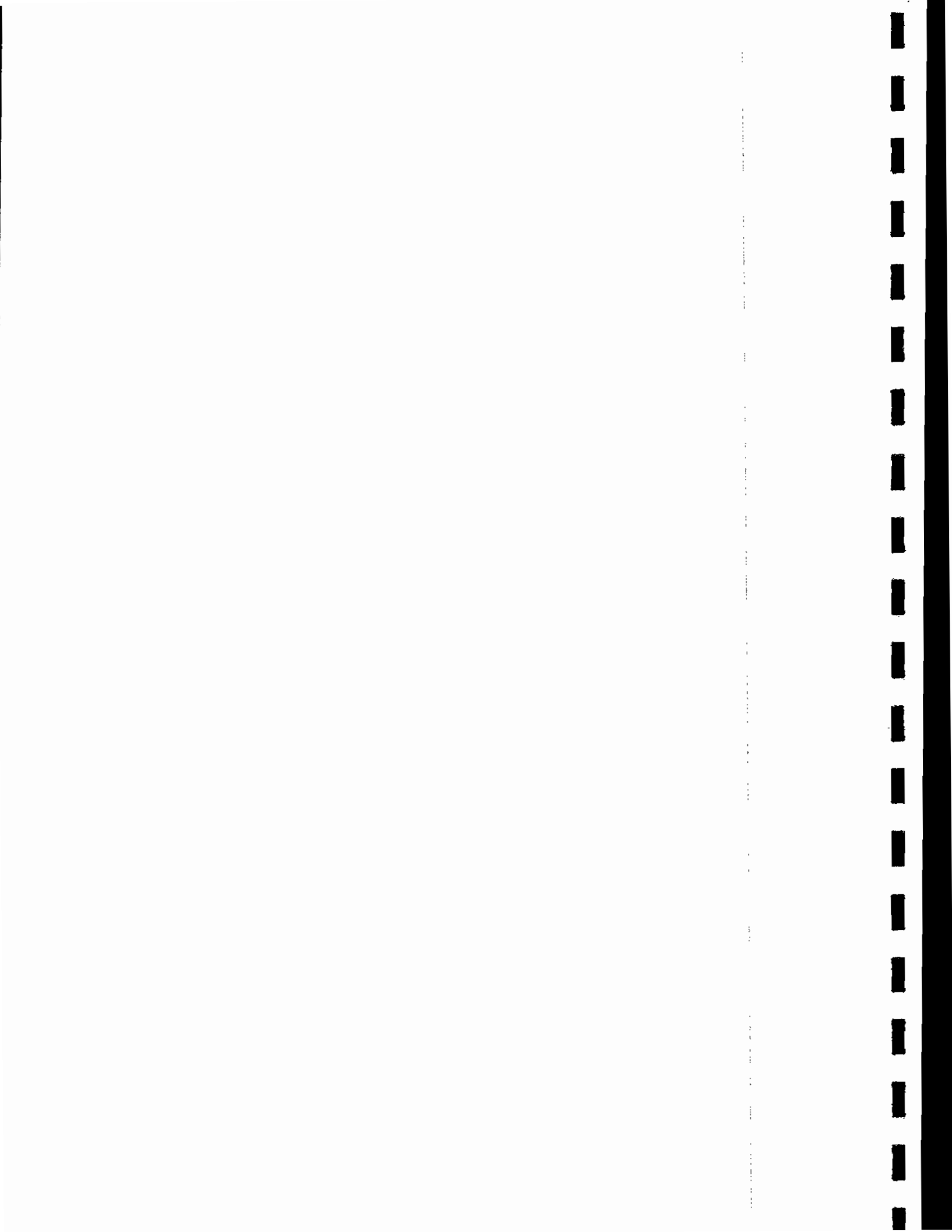


in conformity with the statute of the Warsaw Treaty. We added that they not only contravene the statute of the WTO, but are also [attempting to] replace it, creating the outline of a new organization. This is equivalent an abandonment of the treaty. Some participants had suggested that the WTO was representative of the collaboration between socialist countries at a certain time. Since then, economic and military collaboration has grown, yet in terms of the political collaboration, [the socialist states] have been left behind and now the time is ripe to make a step forward. As a response to our position, a text was written which suggested that the proposals of the six are in conformity with the statute of the WTO and are respecting the sovereignty [of the member nations]. Even so, they did not insist on behalf of their text but rather said that they cannot sign a communiqué containing our position on the three above points [as stated].

Fisher, to "ease the work-load of the meetings" presented a new draft which all others had accepted [beforehand]. This one was short, only one page, and had four main points: the meetings were held to discuss the structure and working processes of the Treaty; the discussions were useful—as an alternative [to useful] it was suggested "constructive, important, etc.—that the committee is asking the delegations [participating] to inform their [respective] government regarding the evolution of events, and, finally, that a new summit is necessary.

We said that we do not see the usefulness of this [new] communiqué, but if we must make this summit public, then we should have a strictly factual communiqué. Also, the agenda of the meeting was not creating the mechanism and structure of the Warsaw Treaty but rather its improvement and that informing our [respective] governments is given by a decision taken here but rather is part of our duties. Regarding a future meeting [we said] that this is an issue for which we do not have a mandate, and thus cannot be included in the communiqué.

It was then decided that the final text should note that there was an exchange of opinions regarding the issue of improving the activity of the Warsaw Treaty Organization (of the Consultative Political Committee), thus not regarding all the issues [mentioned previously] and that the delegations will inform their governments not as a assignment given by the conference but rather as a matter of fact. With this the day came to an end.



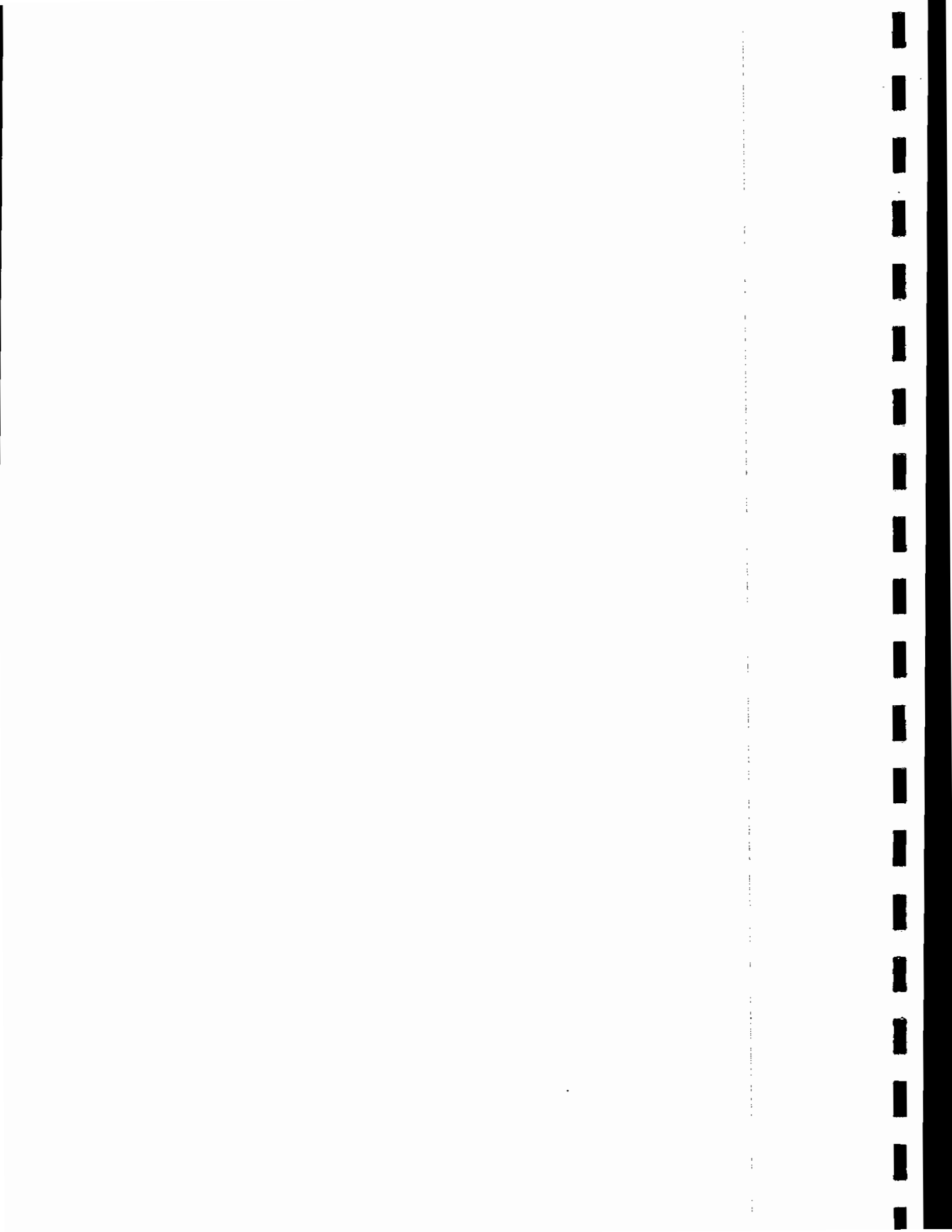
As for the discussions which took place Saturday, the main idea taking shape was that the Romanians are not willing to continue the debate. Regarding this, I considered that the delegation is not accredited to make any statements about the future. The more we left the future uncertain, the more the other delegations were coming to the conclusions that new proposals have to be made, [proposals] which [must] take into account our position.

I felt sometime that our position was viewed as isolated, obstructing [dialogue]. The draft communiqué was treating Romania separate from the other six. Many times, they wanted to say that they came up with positive ideas and we [blocked them] by introducing [needless] polemics. Naskovski said this. In our response [to this] we said that divergent opinions are not polemics and that [different] ideas should be respected as such. We have tried, through all possible ways, to prevent this isolation from becoming entrenched. Truthfully, the end of the discussions was not caused by us. We were ready to continue; as a matter of fact, the other participants did not consider our proposals. We were ready to sign the communiqué, but the other delegations did not want to sign it. At the end of the summit, [the other delegations] said that, contacts and discussions should continue, on the basis of a new understanding which came out of this meetings, maybe after about 10 days. This was, generally speaking, the events taking place at the summit.

The strictly factual communiqué said which delegations met in Berlin to discuss the process of improvement collaboration within the Warsaw Treaty and that the delegations will report the discussions [to their governments]. The communiqué was signed by the president of the committee, Fisher.

Cde. Emil Bondăraș: Have [any] other documents been presented there [at the summit]?

Cde. Mircea Malița: No, nothing aside from the drafts of the communiqué. I would like to add that there were three [outside] events organized, one each day. The first took place at the Soviet embassy, where [the hosts] showed an anti-Fascist film, a documentary about Hitler; the second day, the dinner [hosted by] Winzer; the third day there was a cocktail, again at the Soviet embassy, where another movie about the anti-Fascist war was shown. Ulbricht spoke with the participants at the first reception [hosted] at the Soviet embassy. He spend time with each [senior] member of the delegations and



thus we also spoke. He said that he remembers with [great] pleasure his visit in Bucharest. He asked about Cde. Nicolae Ceaușescu, and sent him his greetings. He also mentioned the discussions which took place during the Summit. Then he spoke about Berlin, saying: there is still a battle zone here, there is still shooting going on, it is a critical spot [in the international system]. After that he described the difficult situation in which he finds himself, saying that we [the GDR] are in a worst position than the western governments. The Federal Republic of Germany is using NATO, [they] are laughing at us. [Meanwhile] we cannot even organize [political] consultations. He said that we must have a precise location, where we can meet at any time. [We need to] have a Secretary General and, when a crisis emerges, [we all need] to know where to go. He also said that, at this time, we [the GDR] meet with the Soviets regarding urgent issues, issues which arise from the movement of troops, etc. Romania and Bulgaria, for example, may not be informed about this [the decisions taken] if there is no common [meeting] location. I answered him briefly and politely.

Cde. Chivu Stoica: How was this summit then described [named]?

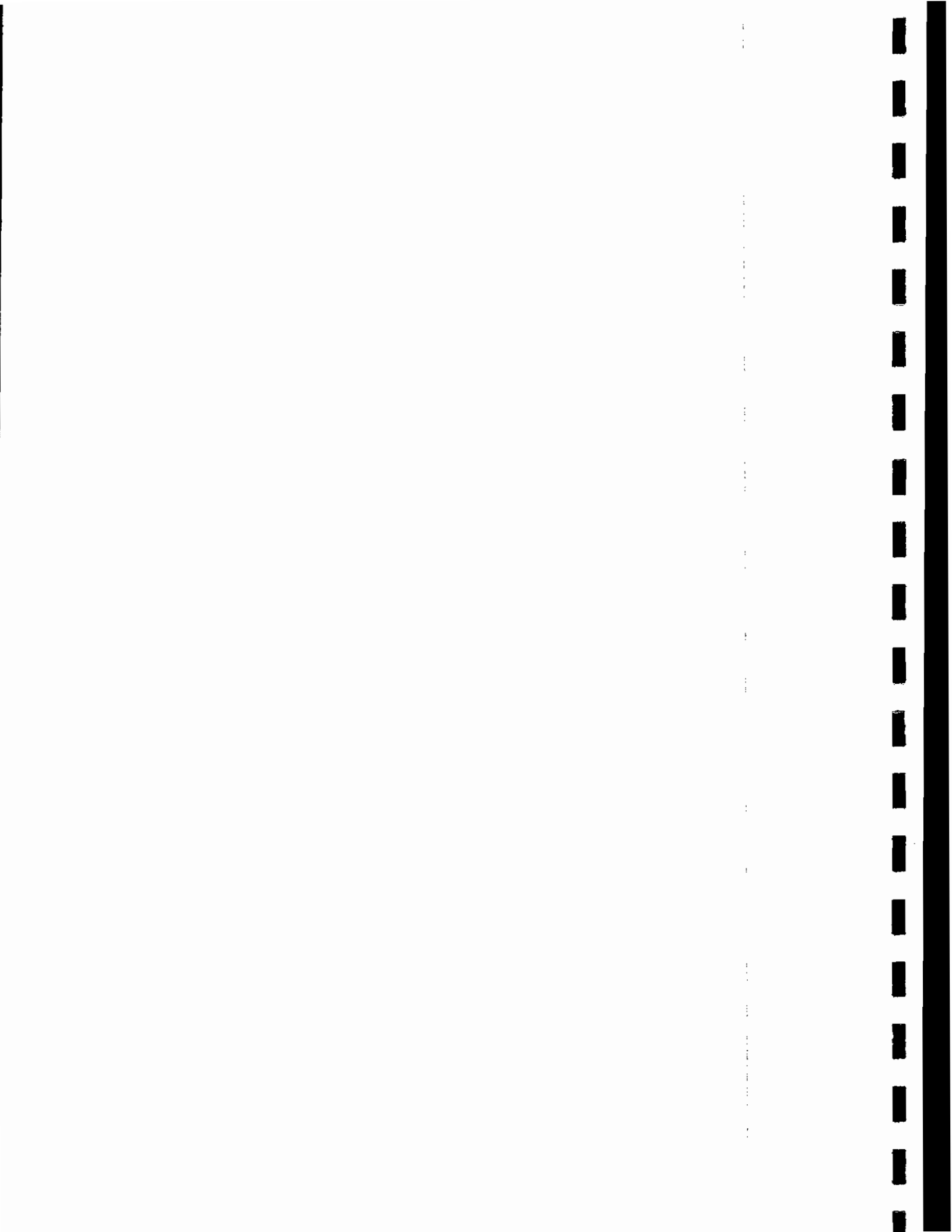
Cde. Mircea Malița: The summit was called Consultative Meeting and we accepted that Fisher should be the president. We have always said that this is a consultative summit. The same way happened at previous meetings.

Cde. Chivu Stoica: Ulbricht was of the same opinion as Ilciiov?

Cde. Mircea Malița: As a matter of fact, maybe even more [than Ilciiov]. There were only minimal differences, of little consequence, when comparing [Ulbricht's version with] Ilciiov's.

Cde. Chivu Stoica: That means that they discussed previously and that they came to an agreement.

Cde. Ion Gheorghe Mauer: I believe that the work done by Cde. Malița in Berlin was a very good one. The position expressed there was the position we decided on here, but what he did very well was the ability to describe this position during the discussions. [T]his was, in my opinion, a very delicate position, a very difficult one, considering that this position was in opposition with the positions of the other participants. I believe that we should consider [the activity of the delegation] as very well done and endorse the work done by our delegation at the summit.



Cde. Nicolae Ceaușescu: I agree that our comrades have done their work very well, and I think that we need to highlight the emphasis placed by the comrades delegates on the constructive facets of the problems, which is a reality. This seems to have placed the other delegations in the position to ask to go home for consultations and to present the proposal that these problems need to be discussed more, and this is a good thing. Thus, I too consider that, as far as this is concerned, the work was well done. Our future goal is to take the necessary actions to convince [our allies] that the way to accomplish unity is not to create a multinational organization but that there are other ways.

Let us listen to Cde. Gogu Rădulescu regarding the way the COMECON meeting took place.

[end]

[Source: ANIC, fond CC PCR, Chancellery, folder ??/1966, pp. ??-??. Translated by Mircea Munteanu]



REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA
MINISTRUL FORTELOR ARMATE
MINISTRUL -

SECRET
Nr. C. N. Co 2571
Zina 31 Iunie 1970
STRICT-SECRET
Exemplar nr. 1

9 mai 1966
Nr. O.K. 00237
Oraş Bucureşti

Tovarăşului

NICOLAE CEAUŞESCU
SECRETAR GENERAL AL COMITETULUI CENTRAL
al
PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

cu 9
cu 10 -

10 f. 0.1

I N F O R M A R E

privind discuţiile avute în ziua de 03.05.1966 de către ministrul Forţelor Armate ale Republicii Socialiste România şi adjunctul ministrului Forţelor Armate - şeful Marelui stat major cu şeful de stat major al Comandamentului Forţelor Armate Unite - general de armată Kazakov M.I.

La începutul discuţiilor cu general-locotenent Ion Gheorghe, adjunctul ministrului Forţelor Armate - şeful Marelui stat major, generalul de armată Kazakov M.I. a arătat că din însărcinarea Comandantului Suprem al Forţelor Armate Unite - mareşal Grecico A.A., va ridica unele probleme în legătură cu proiectul de Statut al Comandamentului Forţelor Armate Unite, menţionând că acest schimb de păreri se face în vederea pregătirii Consfăturii miniştrilor apărării.

Referitor la data şi locul desfăşurării acestei Consfăturii a arătat că nu sînt încă precizate şi că urmează a se stabili de către conducerile de partid şi de stat.

. / .

Generalul de armată Kazakov M.I. a subliniat faptul că asemenea consultări nu au mai fost făcute cu nici unul din Marile state majore ale armatelor statelor participante la Tratat.

Referindu-se la organizarea statului major al Comandamentului Forțelor Armate Unite, a arătat că sînt păreri să nu se creeze un stat major mare din timp de pace, ci să se înceapă inițial cu un stat major mai mic, de aproximativ 80-100 persoane însă să aibă toate organele necesare unui stat major și în care să fie reprezentate toate armatele statelor participante la Tratat; în acest fel nu va mai fi nevoie să se construiască noi clădiri pentru dispunerea comandamentului și a celorlalte formațiuni de asigurare.

În funcția de locțiitori ai șefului de stat major al Forțelor Armate Unite să fie numiți reprezentanți ai Ministerelor Apărării statelor participante la Tratat, la nivelul locțiitorilor șefilor Marilor state majore, care să aibă în subordine o grupă de 4 - 5 ofițeri din diferite compartimente de activitate (operații, pregătire de luptă, transmisiuni etc.).

În continuare a arătat că este necesară crearea unui Comitet (direcție) tehnic care să se ocupe cu coordonarea problemelor legate de dezvoltarea tehnicii de luptă. Acest organ să nu fie însă inclus în statul major, ci să fie subordonat nemijlocit Comandantului Suprem.

Răspunzînd la problemele de mai sus, generalul-locotenent Ion Gheorghe a arătat că Ministerul Forțelor Armate consideră că statul major trebuie să fie format din reprezentanți tuturor armatelor în mod proporțional cu trupele destinate. Nu sînt obiecțiuni față de procentajele propuse. În ceea ce privește schema, se consideră că schema principială și numărul total al ofițerilor să fie aprobate de guverne, iar problemele de detaliu să fie aprobate de Comandantul Suprem și șeful de stat major. Statul major să fie organizat pe direcții și secții (operații, transmisiuni etc.) și pe direcții operative, așa cum de altfel au spus și polonezii la consfătuire.

108

In schema propusă cifra de 425 de militari e mare; actuala cifră ce se propune pare să fie mai corespunzătoare.

Intervenind, generalul de armată Kazakov a precizat că în afara efectivelor arătate (80-100) se mai adaugă încă 70 de oameni pentru Direcția tehnică.

In continuarea răspunsului său, generalul-locotenent Ion Gheorghe a precizat că față de efectivele propuse în luna februarie (425) se poate începe cu jumătate; dacă sînt mai mici e mai bine, iar dacă va fi nevoie ca acestea să crească sau să scadă, se va hotărî ulterior, dacă viața o va cere. In acest fel nu mai este necesară construirea de noi clădiri și nici efectuarea unor cheltuieli suplimentare.

In legătură cu Comitetul (direcția) tehnic, a arătat că Ministerul Forțelor Armate consideră că este util, oricum va fi denumit - comitet sau direcție. Șeful acestui organ să fie subordonat Comandantului Suprem și să fie locțiitorul acestuia.

Referitor la atribuțiunile Comitetului tehnic prevăzute în proiectul de Statut, Ministerul Forțelor Armate este de acord aproape complet, așa cum sînt formulate în proiect.

In ceea ce privește problema locțiitorilor șefului de stat major al Forțelor Armate Unite a menționat că deoarece aceasta este o problemă nouă pusă în discuție, ea urmează să fie studiată ulterior.

Continuînd discuția, generalul de armată Kazakov referindu-se la proiectul de Statut din februarie a arătat că acesta dă unele modificări Tratatului de la Varșovia și hotărîrii privind înființarea Comandamentului Forțelor Armate Unite, referitor la sublinierea suveranității și independenței statelor. Atunci se prevedea dreptul Comandantului Suprem să comande aceste trupe - acum se prevede să rămînă în subordonarea națională. In ceea ce privește locțiitorii, erau prevăzuți să se numească miniștrii apărării sau alți conducători militari din statele participante la Tratat. Acum rolul Comandantului Suprem se rezumă să facă recomandări, să coordoneze. In legătură cu rolul Comandantului Suprem a întrebat de ce partea română este împotriva prevederii ca

275
/

Comandantul Suprem să aibă dreptul de a verifica trupele destinate în Forțele Armate Unite, deoarece această prevedere nu lezează suveranitatea. Comandantul Suprem neavînd acest drept nu va putea cunoaște nivelul de pregătire de luptă a trupelor. A apreciat apoi că desigur aceasta se poate vedea și la aplicațiile comune și în acest caz este necesar să se execute mai multe aplicații comune sau să se adopte alte forme - informații pe linia Marilor state majore etc.

În răspunsul său, generalul-locotenent Ion Gheorghiu a arătat că sînt unele probleme care se deosebesc de Tratat, ele țin mai mult seama de suveranitate și independență și că este bine în acest sens să se manifeste consecvență pînă la capăt. Dacă statul organizează, înarmează, asigură din punct de vedere material forțele sale armate, le educă, el trebuie și să le controleze și să le verifice; este dreptul lui inalienabil prevăzut în constituția fiecărei țări.

Comandamentul Forțelor Armate Unite are în timp de pace rol de coordonare și nu de conducere. Rolul de coordonare în timp de pace corespunde ideii principale de alianță. Comandantul Suprem poate să cunoască nivelul pregătirii de luptă cu ocazia aplicațiilor comune, jocurilor de război, schimburilor de experiență, informări.

Intervenind, generalul de armată Kazakov a arătat că este o zicală veche la unele popoare din Est "mai bine să vezi o dată decît să asculți de zece ori", dar că asupra acestei probleme nu trebuie să se mai discute. A apreciat că așunci cînd Comandantul Suprem ar veni în țara noastră, probabil că va putea să meargă la propunerea Ministerului Forțelor Armate să vadă o unitate, că "nu trebuie să ne închidem cu un zid".

Generalul-locotenent Ion Gheorghiu a precizat că faptul că susținem să nu se includă acest punct referitor la verificare nu înseamnă că noi vrem să ne închistăm, să ne închidem, să facem totul singuri. Tehnica nouă ce se importă din U.R.S.S. impune o organizare nouă, o însușire a ei, lucruri în care sîntem ajutați de către sovietici și a subliniat că părerea noastră este că alianța e mai puternică cînd fiecare stat va fi răspunzător de armata lui.

Referindu-se la conducerea trupelor în timp de război șeful de stat major al Comandamentului Forțelor Armate Unite a precizat că această problemă nu este gata și că la viitoare consfătuire a miniștrilor apărării se va discuta numai problema îmbunătățirii organelor de conducere la pace.

În continuare s-a referit la problema eliberării Comandantului Suprem din funcția de locțiitor al ministrului Apărării U.R.S.S., apreciind că dacă va fi și locțiitor al ministrului apărării el se sprijină și pe Forțele Armate ale U.R.S.S. și dacă tovarășul Sălăjan vrea să ia rachete, atunci Grecico poate scoate din planul armatei sovietice și să dea. În cazul că nu ar fi și locțiitor, se va pune problema punerii de acord cu Ministerul Apărării, să meargă să se roage.

A apreciat că nu este bine să fie eliberat, pentru că se va câștiga din punct de vedere al independenței, dar se va pierde foarte mult din punct de vedere al înzestrării și din rapiditatea rezolvării acestor probleme.

Totodată a întrebat dacă Ministerul Forțelor Armate își mai menține punctul de vedere expus la Consfătuirea din februarie, referitor la numirea Comandantului Suprem și șeful de stat major al Comandamentului Forțelor Armate Unite din țări diferite și pe o durată de timp limitată - 4-5 ani. A arătat că poate ar fi mai bine să se prevadă ca aceștia să fie numiți de Comitetul Politic Consultativ sau de guverne fără a se preciza că trebuie să fie din țări diferite. A apreciat că fiind din țări diferite și necunoscându-se unul pe altul, lucrul se va desfășura mai greu.

Generalul-locotenent Ion Gheorghe a precizat că Ministerul Forțelor Armate își menține punctul de vedere expus la Consfătuirea din februarie.

Comandantul Suprem, după atribuțiunile ce sînt formulate în proiectul de Statut, are sarcini foarte mari și nu știm dacă va mai putea îndeplini și altele. De asemenea, nici din punct de vedere politic nu este bine să fie Comandant Suprem și locțiitor al ministrului Apărării U.R.S.S. Comandantul Suprem va fi o persoană cu mare autoritate, altfel guvernele nu-și vor da acordul la numirea lui și el va putea rezolva sarcinile ce-i revin și fără a fi locțiitor al ministrului Apărării U.R.S.S.

A arătat, de asemenea, că sîntem de părere ca Comandantul și șeful de stat major să fie din țări diferite și să fie numiți prin acordul tuturor guvernelor pe o perioadă de 4 - 5 ani, fiind eliberați de alte sarcini.

Referindu-se la îngreuierea lucrului comandamentului, a arătat că în lipsa Comandantului Suprem șeful de stat major va trebui totuși să lucreze cu primul locțiitor al Comandamentului Suprem care, potrivit celor expuse la Consfătuirea din februarie de mareșalul Grecico, ar trebui să fie polonez.

Răspunzînd, generalul de armată Kazakov a arătat că în cazul cînd pentru viitorii 2 - 4 ani se va cădea de acord să se creeze un stat major redus, s-ar putea ca mareșalul Grecico la Consfătuirea miniștrilor să propună reducerea funcțiilor de locțiitori. Deocamdată s-a ajuns la concluzia că este necesară funcția de locțiitor pentru apărarea anti-aeriană a teritoriului; poate peste un an să se ajungă la concluzia că este necesar un locțiitor care să coordoneze acțiunile flotelor din Marea Neagră sau Marea Baltică, acum însă nu se poate vorbi despre aceasta. A apreciat că fără comandant și șef de stat major nu se poate trăi, dar fără locțiitor, da.

În continuare a arătat că nu trebuie să ne oprim la proiectul de Statut propus, ci este bine să avem în vedere ideile noi apărute.

Comandamentul Forțelor Armate Unite va întocmi din timp un nou proiect de Statut, mai scurt, care să cuprindă numai problemele principale, pe care îl va trimite pentru studiu.

După epuizarea discuțiilor privind problemele ridicate de generalul de armată Kazakov, adjunctul ministrului Forțelor Armate - șeful Marelui stat major a întrebat care este punctul de vedere al Comandamentului Forțelor Armate Unite referitor la propunerile Ministerului Forțelor Armate în legătură cu crearea Consiliului Militar al Comandamentului Forțelor Armate Unite și desființarea funcțiilor reprezentanților Comandamentului Forțelor Armate Unite, precum și asupra necesității specificării în proiectul de Statut a prevederii ca mijloacele strategice nucleare ale Forțelor Armate ale U.R.S.S. să nu intre în compunerea Forțelor Armate Unite.

Răspunzînd la aceste întrebări, șeful de stat major al Comandamentului Forțelor Armate Unite a arătat că în ceea ce privește crearea Consiliului Militar al Comandamentului Forțelor Armate Unite nu poate spune nimic în plus față de ceea ce s-a discutat la Consfătuirea din februarie. Referito la desființarea funcțiilor de reprezentanți a spus că dacă ei nu sînt necesari pe lîngă Ministerul Forțelor Armate pot să nu fie, iar dacă este nevoie, să fie menținuți, stabilindu-se și numărul lor. A menționat că în Republica Socialistă România este o grupă mică, în R.D.G. sînt mai mulți, pînă la divizie. Dacă Ministerul Forțelor Armate va ridica această problemă, poate că s-ar putea adopta o asemenea hotărîre, însă e bine "de șapte ori să măsurăm și o dată să tăiem". Pentru aceasta nu avem de ce să discutăm în contradictoriu.

În ceea ce privește formularea din proiectul de Statut referitoare la mijloacele strategice nucleare ale Forțelor Armate ale U.R.S.S., a apreciat că poate fi scoasă.

După terminarea discuțiilor cu adjunctul ministrului Forțelor Armate - șeful Marelui stat major, am primit și discutat personal cu generalul de armată Kazakov.

Cu acest prilej i-am precizat care este punctul nostru de vedere și principiile care trebuie să stea la baza noului Statut al Comandamentului Forțelor Armate Unite, astfel :

La baza activității Comandamentului Forțelor Armate Unite trebuie să stea aceleași principii care sînt statornicite în relațiile pe linie de partid și de stat între țările socialiste și anume: respectarea suveranității și independenței egității în drepturi, avantajului reciproc și al neamestecului în treburile interne. Ca urmare, Comandamentul Forțelor Armate Unite trebuie să fie un organ de coordonare și nu de comandă, iar în relațiile dintre armatele statelor participante la Tratatul de la Varșovia nu poate fi aplicat principiul comenzii unice.

Comandamentul Forțelor Armate Unite trebuie să fie un organ care să contribuie la efectuarea unui schimb de experiență între armatele statelor socialiste și să elaboreze de comun acord propuneri referitoare la planurile operative.

In Tratatul de la Varşovia sînt cuprinse aceste principii și ca urmare sîntem intrutotul de acord cu prevederile Tratatului. In activitatea sa practică, Comandamentul Forțelor Armate Unite a încălcat însă aceste principii. Astfel, mareșalul Grecico a transmis cu ocazia evenimentelor de la Berlin și din Cuba ordinul pentru ridicarea capacității de luptă a armatei noastre, fără ca despre aceasta conducerea noastră de partid și de stat să fi fost informată și să-și fi dat acordul.

Am subliniat faptul că relațiile de prietenie dintre țările socialiste se întăresc numai respectîndu-se principiile neamestecului în treburile inferne, independenței, suveranității, avantajului reciproc și egalității în drepturi. Noi ținem seama că Uniunea Sovietică este o țară mare, cu un potențial economic și militar dezvoltat - relațiile însă dintre țările socialiste trebuie stabilite în așa fel încît să constituie exemple și pentru țările nesocialiste.

Noi sîntem pentru întărirea relațiilor de prietenie cu Uniunea Sovietică și cu celelalte țări socialiste. In același timp întreținem relații și cu alte țări nesocialiste, așa cum de altfel are și Uniunea Sovietică. Unii ne acuză de naționalism, de închistare națională, considerăm însă că a-ți iubi patria nu este naționalism. Și poporul sovietic își iubește patria, și aceasta este foarte bine.

Am arătat că în legătură cu îmbunătățirea organizării și activității Comandamentului Forțelor Armate Unite punctul nostru de vedere a fost foarte clar expus de tovarășul Nicol Ceaușescu în convorbirea avută cu tovarășul Leonid Brejnev. Acest comandament trebuie să aibă un rol de coordonare și nu de comandă. Dacă nu se va adopta acest punct de vedere, noi nu vom fi de acord. In decursul istoriei au fost cazuri cînd trupele române au luptat împreună cu trupele rusești însă fără a fi subordonate.

In legătură cu cunoașterea de către Comandamentul Forțelor Armate Unite a situației pregătirii de luptă a trupelor destinate a acționa în compunerea Forțelor Armate Unite, am menționat că sînt multiple posibilități ca: aplicații comune, schimburi de experiență, vizite etc. In acest

18

sens, la aplicația de front ce se va desfășura în perioada 20 - 28.05.1966 am invitat ca din partea Comandamentului Forțelor Armate Unite să participe o grupă de generali și ofițeri.

Referindu-mă la pregătirea trupelor destinate a acționa în cadrul Forțelor Armate Unite am subliniat că este necesar să se acorde mai multă încredere comandamentelor naționale care poartă întreaga răspundere în fața conducerilor de part și de stat. Armata noastră dispune de cadre bine pregătite, cu experiență, capabile să organizeze, conducă și controleze întreaga activitate din forțele noastre armate. Modul de acțiune al trupelor române destinate să acționeze în cadrul Forțelor Armate Unite este prevăzut în planul operativ aprobat de secretarul general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român; în pregătirea operativă noi ținem seama de sarcinile ce ne revin din acest plan.

În încheiere, am arătat că ar fi bine ca Comandamentul Forțelor Armate Unite să țină seama de propunerile făcute de către noi, care sînt juste și noi nu vom renunța la ele. În noul proiect de Statut să fie incluse numai principiile de bază privind organizarea și activitatea Comandamentului Forțelor Armate Unite și acesta să fie trimis din timp pentru studiu în vederea consfătuirii miniștrilor apărării și să nu se procedeze ca în trecut, cînd materiale de foarte mare importanță se dădeau participanților de către Comandamentul Forțelor Armate Unite cu cîteva ore înainte de începerea consfătuirilor.

La terminarea acestor discuții, generalul de armată Kazakov a apreciat că ele au fost utile și că este mulțumit că a avut posibilitatea să ia cunoștință de punctul nostru de vedere asupra acestor probleme chiar de la ministrul Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România.

Propun ca acest material să fie trimis pentru informarea membrilor Consiliului Apărării al Republicii Socialiste România

MINISTRUL FORTELOR ARMATE
ale
REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
General de armată

281

Leontin Sălăjan

Arhivele Militare Române (A.M.R.). Fond V2.





REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA
MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

— Arhiva Comitetului Executiv —
al C. C. al P. C. R.

Nr. 1592 21. VII. 1966

69

STRICT SECRET

Exemplar Nr.

N O T A

Referitor: Propunerile privind îmbunătățirea activității Comitetului Politic Consultativ al Tratatului de la Varșovia

Capitolul I. Consfătuirea de la Berlin a Adjuncților Miniștrilor Afacerilor Externe (10-12 februarie 1966). Propunerile delegațiilor U.R.S.S., Bulgariei, Cehoslovaciei, R.D.Germane, Ungariei și Poloniei

I. Propuneri privind Comitetul Politic Consultativ

A. Elaborarea unui Statut al Comitetului Politic Consultativ

Delegația română a arătat că acceptarea unui statut ar modifica natura consultativă a Comitetului Politic, iar transformarea pe acesta într-un organism deliberativ. Acordând Comitetului dreptul de a lua notări care ar crea pentru statele membre obligația de a le pune în aplicare, ar însemna transformarea lui într-un organ suprastatal.

În discuții neoficiale, delegații celorlalte state au arătat

Important note (MFA) re: proposals of GDR, USSR, Hungary, CFSR & Pol regarding ~~the~~ improvements in the functioning of the CPC VTO

că, important din punctul lor de vedere nu este, în ultimă instanță, adoptarea unui statut sau a unui regulament al Comitetului Politic Consultativ. Esențialul este să se adopte un minim de reguli fixe, să existe o anumită ordine, care să asigure buna funcționare a Comitetului.

B. Statutul ar urma să re-
producă și să completeze
Tratatul de la Varșovia.

Nu este utilă reproducerea, într-un nou act juridic, a prevederilor fundamentale ale Tratatului.

Prevederile Tratatului acoperă pe deplin nevoile decurgând din colaborarea prevăzută prin clauzele acestuia.

Intrucât Statutul ar urma nu numai să reia principiile din Tratat, dar și să-l completeze, propunerea indică tendința de a înlocui Tratatul, ca act fundamental în relațiile dintre statele părți, prin Statut.

O astfel de înlocuire ar oferi prilejul pentru schimbarea caracterului pe care îl are Comitetul Politic Consultativ.

Parrea română consideră că eventualele completări privind activitatea Comitetului (ex. ținerea ședințelor prin rotație în capitalele statelor participante sau constituirea unui secretariat tehnic) nu justifică elaborarea unui statut. Căile și metodele pentru îmbunătățirea activității Comitetului Politic Consultativ care ar înfrunți asentimentul tuturor statelor participante la tratat ar urma să intre în vigoare din momentul în care guvernele statelor membre au acceptat hotărâri în acest sens.

C. Conținutul Statutului

1. Comitetul Politic Consultativ să realizeze consultările între statele participante la Tratat asupra problemelor care afectează interesele lor comune și să examineze proble-

Atribuția Comitetului Politic privind realizarea consultărilor este prevăzută în Tratat care, în art.6 arată: "În scopul înfrățirii consultărilor prevăzute în prezentul Tratat între statele semnatare ale Tratatului și pentru examinarea problemelor ce se vor ivi în legătură cu aplicarea Tratatului, se crează Comitetul Politic Consultativ".

mele care apar in aplicarea Tratatului, in scopul stabilirii actiunilor comune ale Partilor Contractante.

In propunerea celorlalte delegatii se adauga, fata de textul Tratatului, ca infaptuirea consultărilor are loc "in scopul stabilirii actiunilor comune ale Partilor Contractante". Delegatia romana a aratat insa ca hotaririle privind politica externa sint de competenta exclusiva a conducerii de partid si de stat din fiecare tara. Consultările ce se efectuează in cadrul Comitetului Politic au ca scop realizarea unui schimb de vederi între statele participante, iar nu luarea de hotăriri pentru actiuni comune.

2. Comitetul Politic să examineze și să rezolve problemele generale referitoare la întărirea capacității de apărare și organizarea Forțelor Armate Unite ale Tratatului.

aceste probleme sînt de resortul exclusiv al conducerii de partid și guvernului din fiecare țară.

Statele pot conveni să examineze, in cadrul Comitetului Politic sau in afara acestuia, astfel de chestiuni.

Comitetul Politic nu poate însă rezolva (caci aceasta implică dreptul de a lua hotăriri), pentru că ar însemna să preia atribute fundamentale ce aparțin numai statelor.

3. Comitetul să examineze problemele privind constituirea și activitatea organismelor Tratatului de la Varșovia. (Art.6, alin.2 din Tratat prevede: "Comitetul poate crea organele auxiliare care s-ar dovedi necesare").

Comitetul a și examinarea activității organismelor din cadrul Tratatului de la Varșovia presupune dreptul de a lua hotăriri in acest domeniu. Recunoașterea acestor prerogative în favoarea Comitetului Politic este incompatibilă cu caracterul consultativ al acestuia.

Aplicarea art.6, alin.2 ar putea avea loc, de exemplu, în cazul în care, în vederea discutării în r-o ședință a Comitetului Politic consultativ a unei anume probleme, statele ar fi de acord să constituie un grup de studiu (un grup ad-hoc), în cadrul cărui să se examineze tema respectivă, făcîndu-se un schimb de vederi cu caracter preliminar.

4. Comitetul să numească pe Comandantul Suprem și Seful Statului Major al Forțelor Armate Unite, precum și pe Secretarul general al Organizației Tratatului.

Delegatia romana a aratat că numirea Comandantului Suprem și a Sefului Statului Major trebuie să se facă prin acordul guvernelor statelor membre ale Tratatului.

- 4 -

5. Sesiunile Comitetului Politic Consultativ să aibă loc în mod periodic (sesiuni ordinare), precum și oricând, la cererea oricărui stat participant (sesiuni extraordinare):

- a) reprezentantul Poloniei a propus ca sesiunile ordinare să aibă loc de doouă ori pe an;
- b) reprezentantul URSS, odată pe an;
- c) reprezentantul Ungariei a propus să se fixeze o anumită dată pentru ținerea sesiunilor Comitetului. A propus luna ianuarie, motivînd că în decembrie au loc sesiunile Consiliului NATO. La sesiunea Comitetului Politic s-ar putea lua în examinare problemele decurgînd din reuniunea Consiliului NATO.

6. La sesiunile Comitetului Politic Consultativ vor participa întotdeauna primii secretari și șefii de guverne.

Delegația română a susținut necesitatea consultărilor prealabile în cazul în care se inițiază acțiuni care ar putea angrena obligații pentru celelalte state. Există o diversitate de forme pe care le pot lua consultările: atât în cadrul Comitetului Politic Consultativ, cît și în afara lui, cu prilejul vizitelor dintre conducătorii partid și de stat, dintre reprezentanții guvernelor, cu ocazia participării la unele reuniuni internaționale, între delegațiile participante etc.

Pentru a se desfășura un schimb fructuos de păreri, în cadrul consultărilor, este necesară cunoașterea din timp a problemelor ce urmează a fi discutate.

În discuțiile neoficiale, delegațiile sovietică și poloneză au arătat că ceea ce ei consideră important, în ultimă instanță, este să se asigure o anumită periodicitate a întrunirilor Comitetului (minim o sesiune ordinară), precum și dreptul fiecărui stat de a cere convocarea Comitetului (și obligația celorlalte state de participare) ori de cîte ori acel stat consideră că a apărut o situație ce reclamă să fie examinată de Comitet.

Delegația română a arătat că nivelul de participare la ședințele Comitetului trebuie să se stabilească, de fiecare dată, prin consultări, în funcție de problemele ce se discută.

Desigur că fiecare stat are dreptul de a hotărî nivelul participării sale la sesiune. Pot fi și situații în care statele Părți la Tratat ar putea conveni să participe, în funcție de importanța problemelor, la nivelul cel mai înalt.

Stabilirea regulii ca la ședințele Comitetului Politic Consultativ să participe numai primii secretari și șefii guvernelor nu corespunde art. 6. al Tratatului, care prevede că în Comitetul Politic Consultativ "fiecare stat semnatar al Tratatului va fi re-

/...

- 5 -

prezentat printr-un membru al guvernului sau printr-un alt reprezentant numit în mod special".

7. La sesiunile Comitetului Politic să participe Comandantul Suprem, Șeful Statului - major al Forțelor Armate Unite și Secretarul general al Organizației.

Statele ar putea conveni ca la anumite ședințe să participe Comandantul Suprem al Forțelor Armate Unite sau alte persoane.

A stabili însă ca obligatoriu participarea acestora la ședințe însoțită să li se recunoască poziții relativ egale delegațiilor statelor.

II. Crearea Comisiei Permanente pentru problemele de politică externă ca organism auxiliar al Comitetului Politic Consultativ

1. Comisia permanentă va elabora recomandări de politică externă pentru Comitetul Politic Consultativ.

2. Va îndeplini, din însărcinarea C.P.C. sau la rugămintea oricărui stat participant, consultări asupra diferitelor probleme de politică externă care afectează interesele comune ale statelor participante la Tratat.

3. Va elabora și va examina măsurile care ar contribui la traducerea în viață a hotărârilor Comitetului Politic Consultativ în problemele de politică externă.

4. Consfătuirile Comisiei se vor ține periodic, cel puțin de două ori pe an.

5. Nivelul de participare la consfătuiri - miniștrii de externe sau ajunții acestora.

Delegația română a arătat că nu consideră necesară constituirea participanților la consfătuiri într-o comisie permanentă a Comitetului Politic Consultativ, cu scopul de a elabora recomandări asupra politicii externe a țărilor participante. Miniștrii afacerilor externe sau locuitorii acestora pot acționa numai în limitele competenței pe care le-o conferă legile de organizare ale statului respectiv. Din această cauză, ei nu pot participa la activitatea unui organism suprastatal menit să facă recomandări asupra politicii externe a partidelor și guvernelor, care au dreptul și datoria de a-și elabora în mod soberan politica lor externă.

Constituirea unei astfel de comisii ar da o anumită rigiditate consultărilor. Astăzi, schimburi utile de păreri se desfășoară în diverse locuri, la diferite niveluri, în raport cu nevoile concrete pe care le resățim: la S.U.U., la Geneva, în capitala noastră sau în altă parte. A îngrădi astfel de consultări în forme fixe, organizatorice, cu anumite reguli, în ceea ce privește nivelul de participare sau periodicitate, însoțită, după părerea noastră, să lăpsim colț debararea dintre statele noastre de flexibilitate și operativitatea necesare.

/...

Inutilitatea unui organism special, ca cel propus, rezultă și din faptul că, în cei șase ani care s-au scurs de la examinarea acestei probleme în Comitetul Politic, consultările privind problemele de politică externă au fost îndeplinite nu prin intermediul unei Comisii Permanente, ci în formale și în condițiile la care ne-am referit.

În discuțiile neoficiale, celelalte delegații au făcut referiri la faptul că alte organisme internaționale, la care statele socialiste sînt membre, elaborează recomandări în problemele de politică externă.

Delegațiile poloneză și cehoslovacă au arătat că, după părerea lor, nu este esențială denumirea propusă pentru Comisia de politică externă. S-ar putea conveni să se numească "Întîlnirea miniștrilor de externe" sau "reuniunea" acestora. Important pentru aceste delegații este să se asigure o anumită periodicitate (cel puțin o consfătuire pe an) și asumarea obligației de către toate statele să participe la reuniune ori de cîte ori un stat membru cere convocarea miniștrilor de externe (sau adjuncților acestora).

III. Înființarea Secretariatului Unit, ca organism auxiliar al Comitetului Politic Consultativ

A. Structura Secretariatului Unit.

1. Conșus de un Secretar general numit pe un anumit termen, de Comitetul Politic Consultativ.

În vederea bunei pregătiri a întrunirilor Comitetului Politic Consultativ, delegația română a propus să se înființeze un Secretariat tehnic, însărcinat cu primirea propunerilor privind ordinea de zi, a materialelor legate de aceasta, cu multiplicarea și difuzarea documentelor de pregătire a reuniunii, cît și cu asigurarea altor măsuri tehnice privind desfășurarea lucrărilor.

2. Locuitorii Secretarului general:

a) să fie numiți de Secretarul general la propunerea statelor;

Delegația română a propus ca funcția de Secretariat tehnic să fie îndeplinită de către Ministerul Afacerilor Externe al statului participant la Tratat care găzduiește consfătuirea respectivă.

- b) reprezentantul Poloniei a propus ca locuitorii să fie colaboratori cu funcții de răspundere (cu gradul de consilier) ai oficiilor diplomatice la Moscova;
- c) R.D.G. a propus ca locuitorii să aibă gradul de ambasador.

B. Personalul Secretariatului Unit să fie recrutat de Secretarul general dintre cetățenii statelor participante la Tratat, la recomandarea acestora.

Delegatul ungar a precizat, că, după părerea sa, ar fi suficient un număr de 70-80 persoane.

B. Sarcinile Secretariatului Unit.

1. Pregătirea și deservirea Sedințelor Comitetului Politic Consultativ și ale organismelor acestuia (Comisia permanentă de politică externă).
2. Pregătirea și distribuirea diferitelor materiale pentru statele participante.
3. Îndeplinirea altor funcții din însărcinarea Comitetului Politic.

C. Reprezentanții Bulgariei, Cehoslovaciei, R.D.G. și Poloniei au propus ca sediul să fie la Moscova.

În discuțiile particulare, delegația poloneză a arătat că, în cazul în care Partea ceașă ar insista, s-ar putea renunța la denumirea Unit. Chiar ideea mutării, prin rotație, a avut un anumit ecou favorabil. A arătat, însă, că privitor la Secretariat este esențial pentru ei:

- a) să se recunoască Secretariatului caracterul internățional;
- b) să se stabilească sarcina Secretariatului de a asigura, între statele membre, schimbul de informări curente în problemele de politică externă și să întocmească materiale de analiză, la cererea oricărui stat membru;
- c) să se constituie o arhivă permanentă în cadrul Secretariatului.

Delegația U.R.S.S. a mai propus ca Secretariatul Unit să îndeplinească și funcțiile de depozitar al acordurilor multilaterale încheiate între statele membre și să reprezinte organizația Tratatului de la Varșovia în raporturile cu celelalte organizații.

/...

Capitolul II. Propuneri privind viitoarele discuții referitoare la structura Pactului de la Varșovia

Din discuțiile ce au avut loc în cadrul reuniunii de la Berlin a rezultat că:

I. Există unele teze acceptabile pentru toate statele participante. În cadrul Comisiei de redactare s-a acceptat, de toate delegațiile, înscrisura următoarelor paragrafe în partea din Protocol ce urma să conțină puncte de vedere care intrunesc un acord unanim¹⁾:

- 1/. Să se recunoască importanța și necesitatea îmbunătățirii metodelor de colaborare în cadrul Tratatului de la Varșovia, astfel încât această colaborare să fie mai eficientă pentru asigurarea securității și menținerea păcii internaționale, pentru întărirea și dezvoltarea în continuare a prieteniei dintre țările socialiste, pe baza principiilor internaționalismului socialist, pe baza egalității în drepturi, respectării independenței și suveranității statelor și necesității în treburile lor interne.
- 2/. Să se sublinieze importanța și necesitatea ținerii de consultări între guvernele statelor participante la Tratatul de la Varșovia asupra problemelor internaționale care afectează interesele lor comune.
- 3/. Să se recunoască necesitatea unei pregătiri tehnice a consfătuirilor Comitetului Politic Consultativ și creării unui Secretariat pentru realizarea măsurilor tehnico-organizatorice în scopul asigurării unei bune activități a Comitetului.
- 4/. Să se cadă de acord ca ședințele Comitetului Politic Consultativ să aibă loc prin rotație în capitalele statelor participante la Tratatul de la Varșovia.

1) - menționăm că în ultima ședință a Consfătuirii celelalte delegații au arătat că nu pot accepta Protocolul elaborat de Comisia de redactare din cauza unora din tezele ce exprimau poziția delegației române (pe care le vom arăta la punctul următor).

- 9 -

Ministerul Afacerilor Externe propune ca, în cadrul discuțiilor de la Moscova privind îmbunătățirea activității Comitetului Politic Consultativ, delegația română să susțină, în continuare, tezele de mai sus, cu care, de altfel, toate delegațiile, la întâlnirea de la Berlin, s-au declarat de acord.

II. Punctele asupra cărora poziția noastră este diferită de susținerile delegațiilor celorlalte state participante sînt:

- 1/. Recunoașterea principiului că hotărârile privind politica externă a fiecărui stat sînt de competența exclusivă a conducerii de partid și a guvernului din acel stat. Deși nu s-a negat existența acestui principiu, celelalte delegații s-au opus totuși - în modul cel mai ferm și folosind variate argumente - înscrierii lui în partea din Protocol care urma să redea punctele de vedere acceptabile pentru toate statele membre.
- 2/. Elaborarea unui Statut (sau regulament) al Comitetului Politic Consultativ care ar urma să transforme caracterul acestuia în organiza deliberativ, cu atribuții suprastatale. Referitor la conținutul statutului, celelalte delegații au propus să se prevadă - adăugînd la dispozițiile art.6 din Tratat - că în cadrul Comitetului Politic ar urma "să se stabilească acțiunile comune ale Părților contractante".
- 3/. Crearea Comisiei Permanente în domeniul politicii externe și a Secretariatului Unit, ca organisme ale Comitetului Politic Consultativ menite să asigure coordonarea politicii noastre externe.
- 4/. Anularea hotărîrii din august 1961 a Comitetului Politic Consultativ, prin care delegația unui stat membru al Tratatului (delegația R.P. Albania) a fost exclusă de la ședință pe motiv că nu era reprezentată la nivel corespunzător. Celelalte delegații s-au opus propunerii Părții române ca - în legătură cu problema nivelului de reprezentare la ședințele Comitetului Politic Consultativ și în general a îmbunătățirii activității Comitetului - să se anuleze această hotărîre.

/...

Ministerul Afacerilor Externe propune ca în cadrul consfătuirii Miniştrilor Afacerilor Externe de la Moscova, delegaţia română să susţină în continuare aceste teze, deoarece ele au un caracter principlal pentru colaborarea dintre ţara noastră şi celelalte state participante la Tratatul de la Varşovia.

În prezentarea punctului său de vedere, propunerii ca delegaţia română să utilizeze, ca şi în trecut, o argumentare constructivă care să fundamenteze că îmbunătăţirea colaborării între statele membre ale Tratatului de la Varşovia trebuie să se bazeze pe recunoaşterea principiului potrivit căruia conducerea din fiecare stat este singura în drept să ia hotărâri în domeniul politicii externe, revenindu-i întregă răspundere pentru aceasta.

Oponându-se în continuare propunerii de a se crea organisme suprastatale de tipul comisiei permanente pentru politică externă şi al Secretariatului Unit, delegaţia română care va participa la reuniunea de la Moscova se va situa pe poziţia apărării unor forme flexibile de colaborare care să lase neştirbit dreptul statelor de a hotărâ în problemele de politică externă, în funcţie de împrejurările concrete.

Se vor sublinia avantajele care decurg, pentru statele socialiste, din utilizarea unor forme de colaborare bazate pe aceste principii şi conforme Tratatului de la Varşovia. În această ordine de idei se vor scoate în evidenţă importanţa şi necesitatea efectuării de consultări în problemele de politică externă care afectează interesele comune, astfel de schimburi de vederi putând avea loc atât în cadrul Tratatului de la Varşovia, cât şi în afara acestuia, în forme variate (între reprezentanţi ai Ministerelor Afacerilor Externe, între delegaţii care participă la reuniuni internaţionale etc.)

În cazul când se va accepta ca atribuţiile secretariatului să aibă un caracter strict tehnico-organizatoric, delegaţia română va propune ca atribuţiile sale să fie: primirea propu-

nerilor privind ordinea de zi, precum și a altor materiale legate de acestea; traducerea, multiplicarea și difuzarea documentelor de pregătire a ședințelor Comitetului Politic Consultativ; asigurarea rezolvării oricărui altor probleme de ordin tehnic în legătură cu reuniunile Comitetului Politic Consultativ.

Delegația va sugera ca funcțiile Secretariatului tehnic să fie îndeplinite, prin rotație, de către Ministerele Afacerilor Externe ale statelor în capitalele cărora au loc ședințele Comitetului Politic Consultativ.

1 iunie 1966

ANIC, fond CC al PCR - Cămin, dosar 65/1966, f. 26-79.



Document 2

**Minutes of the Conversation of the Meeting
of the Executive Committee¹ (Politburo) of the Romanian Communist Party (PCR)**

12 July, 1966

At the meeting were present Cdes. Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Gheorghe Apostol, Alexandru Bîrlădeanu, Emil Bondăraș, Alexandru Drăghici, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdet, Maxim Berghianu, Drăgan Constantin, Leonte Răutu, Gheorghe [Gogu] Rădulescu, Iosif Banc, Petre Blajovici, Dumitru Coliu, Florian Dănălache, Janoš Fazekaš, Manea Manescu, Petre Lupu, Vasile Vîlcu.

Cdes. Mihai Dalea, Mihai Florescu, Ion Cozma, Nicolae Bădescu, Gustav Gusti, I[on] Locar, C[onstantin] Simon, Ion Iosefide, Traian Ispas, Simion Pop, Tiberiu Rici, Horea Maicu, Traian Stănescu, Ioan Ciubotaru.

The meeting started at 06:00 pm.

Cde. Nicolae Ceaușescu: Comrades, let us begin.

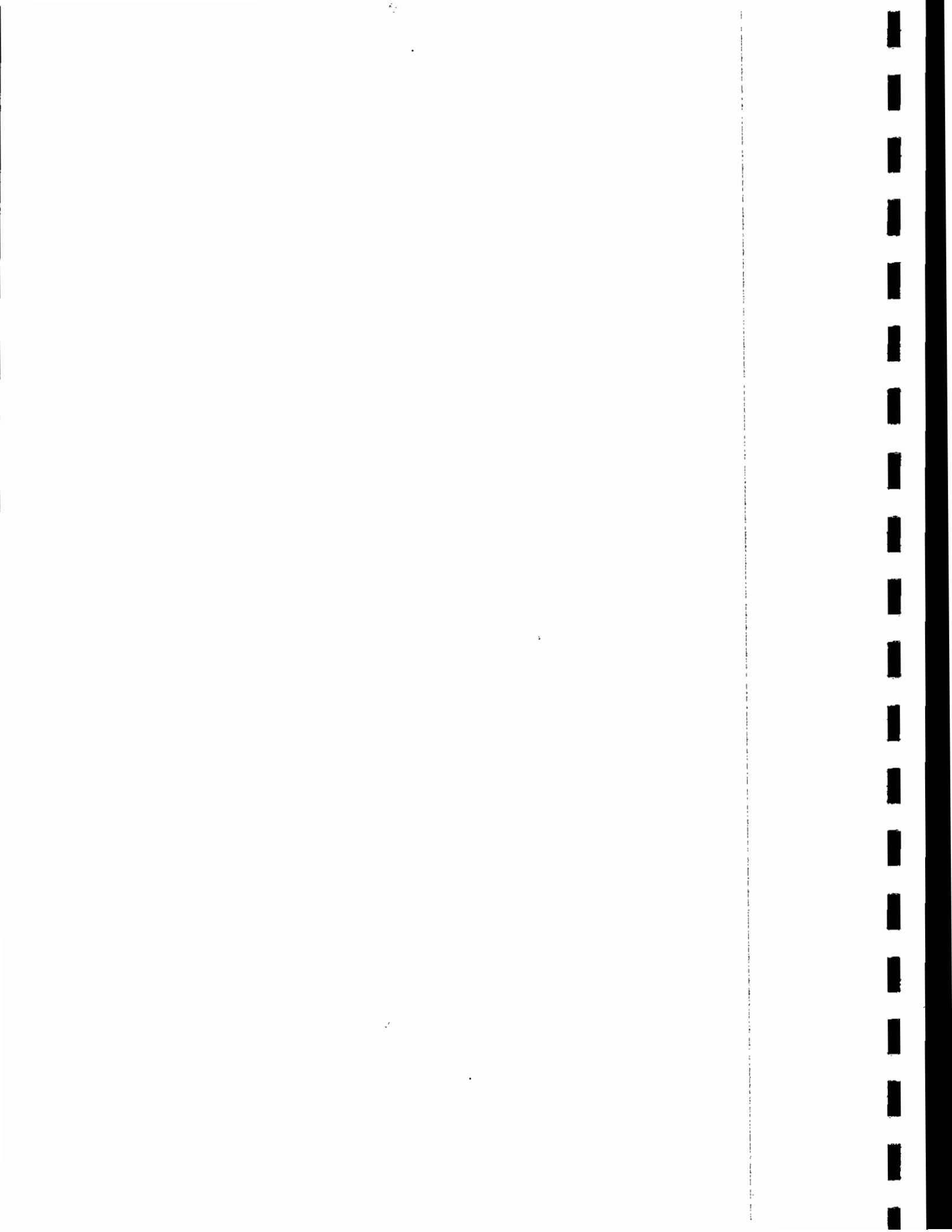
Do you have anything to add to the proposed agenda? No.

There is a suggestion that we postpone discussion on issue eight until tomorrow since the comrades did not finish preparing the material regarding the uses of the hotel space in tourist towns which were placed under the jurisdiction of ONT [*Oficiul National Turistic*—National Tourist Office].

Let us start with the first issue on the agenda:

Informing the Politburo about the consultative meeting of the Executive Political Committee of the Warsaw Treaty and the consultative meeting of the General Secretaries, the First Secretaries and the presidents of the Councils of Ministers of the COMECON member nations.

¹ Voting and non-voting members of the Permanent Presidium (Politburo) of the PCR



I will try to be brief, since, over the duration of the meeting—which took place here, in Bucharest—many of you understood some of the things that went on, and there also have been a number of short presentations.

As you well know, regarding the agenda of the Consultative Political Committee meeting, the decision was made that there should be three main issues [discussed] and that there should also be a consultative [meeting] regarding problems within the COMECON, and a high level summit and the 20th session of the COMECON. Over the course of discussions, things were clarified somewhat.

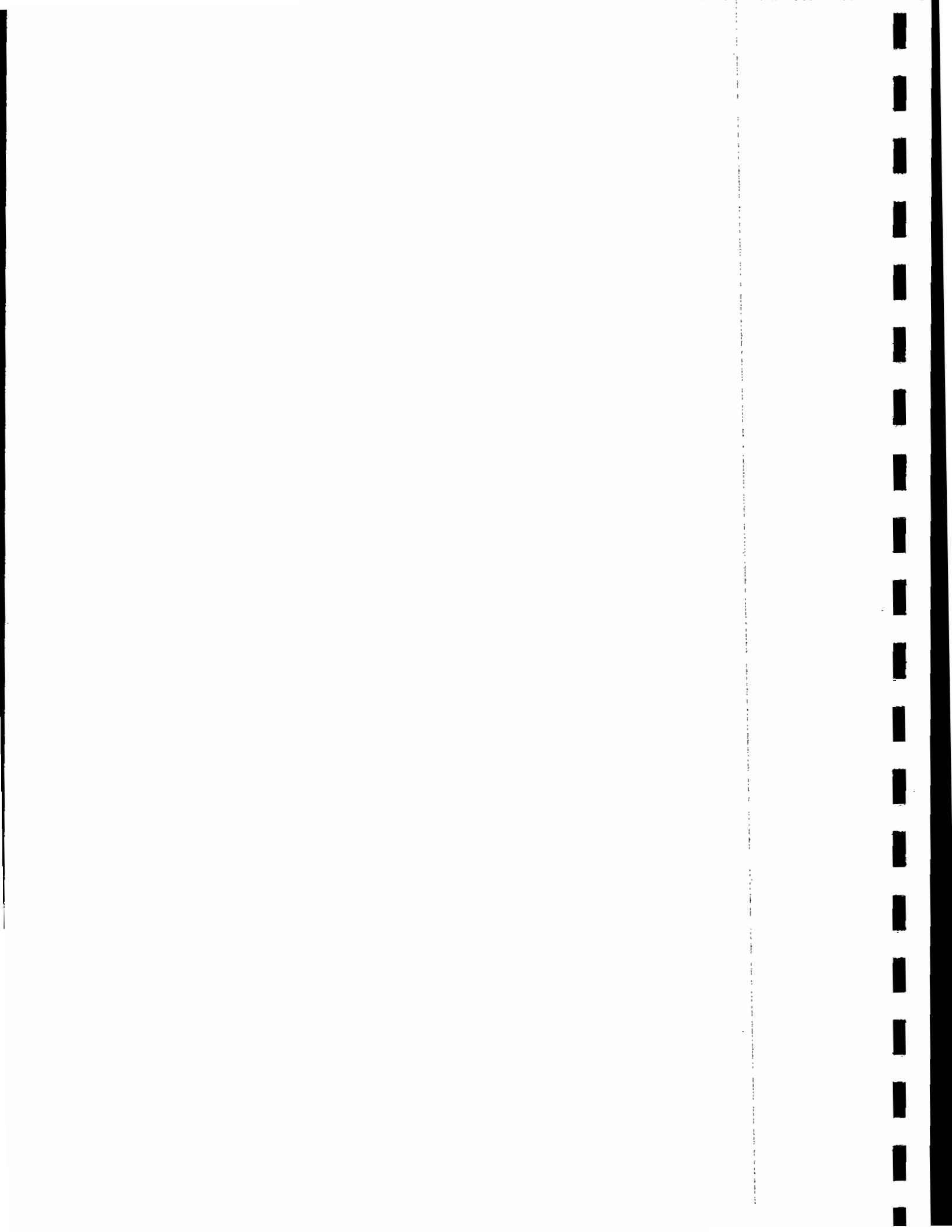
The Poles made suggested that the 20th session of the COMECON meeting not take place anymore. We, as well as other [parties] agreed, and, though some raised objections, the meeting did not take place.

In regards with the three issues [entered] on the agenda, the Germans withdrew their suggestions on the organization of the conference, though the situation evolved as follows: first the foreign minister told us that they are withdrawing their proposal. We then had a discussion with the Soviet comrades, who arrived earlier, [but] they told us they know nothing about this. When Ulbricht arrived, he said that they did not withdraw their proposal and that it should be discussed. I told him that we will see and that we will decide [on this] during the meeting of the First Secretaries [of the Parties].

Monday, when the meeting [of the First Secretaries] begun, [Todor] Zhivcov, after he assumed that chairmanship of the meeting—since we was the next in line alphabetically [in Romanian, Jivcov]—he said that he received a note from the secretariat [of the Consultative Political Committee] in which it said that in Moscow the decision was made to enter two points on the day's agenda: [the discussion of] issuing a declaration concerning European security, issues of a military nature and that there was a proposal made that the third issue be a declaration on [the war in] Vietnam.

I looked at Ulbricht, expecting him to object and ask that their proposal be entered on the agenda as well, but he did not say a word and on the agenda were entered only the three points.

In regards with the declaration regarding European security, you know what was decided in Moscow by the ministers of Foreign Affairs. Along the way we decided that we should withdraw all our objections and ask only for some improvements in the way



the text was written. We had discussed before the meeting with the with the Soviet delegation—which arrived [in Bucharest] earlier [than the rest] and, in general, the discussions followed the letter of the agreement reached between the Romanian and the Soviet foreign ministers.

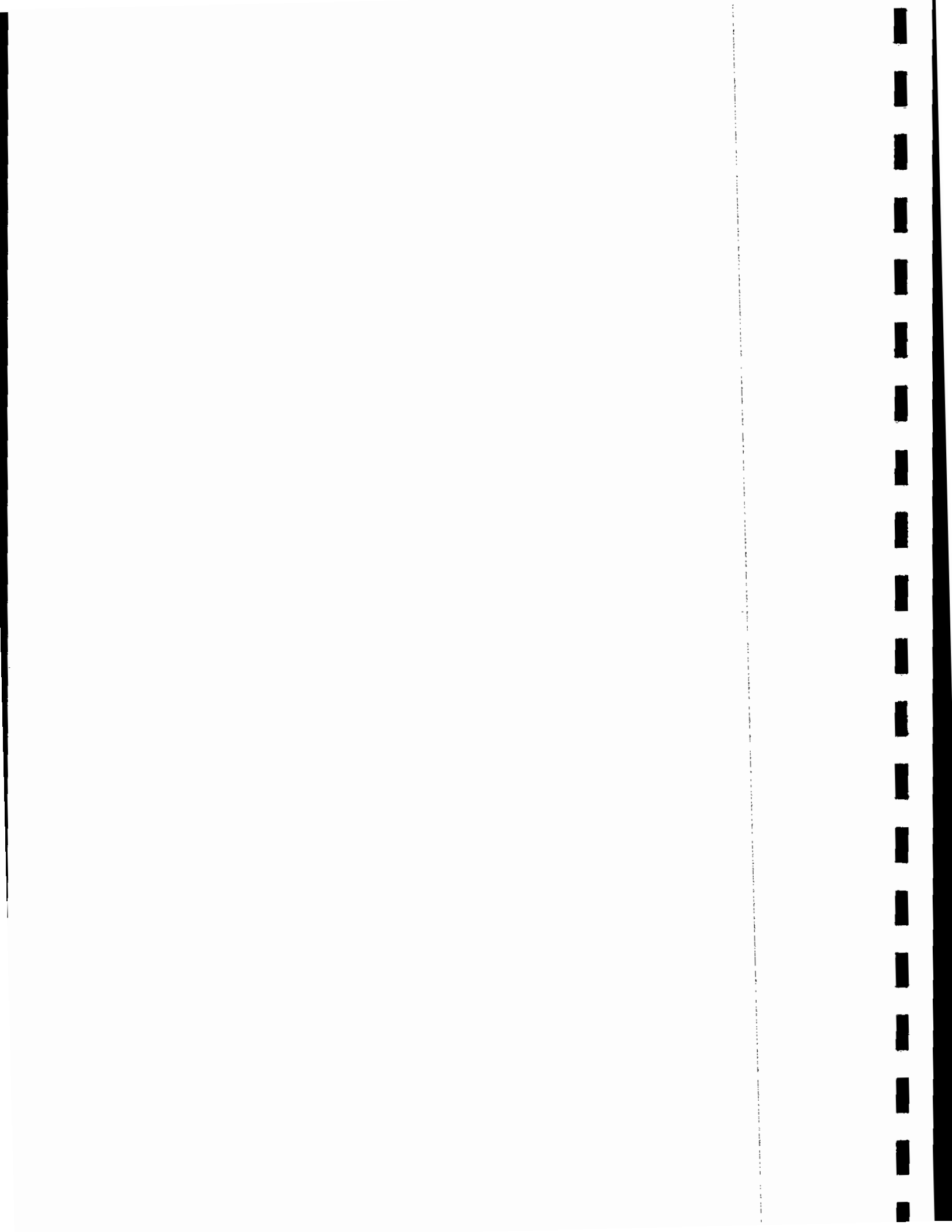
This declaration was elaborated in a relatively relaxed atmosphere and was, indeed, quickly signed. We told them, as soon as they arrived that we had withdrew our objections; things evolved quickly from there and Tuesday the declaration was signed. There were no discussions regarding [the text of] the declaration.

We believe that this declaration corresponds, in general lines, with our point of view. Of course, there are things that could have been better, but being a declaration of seven different countries all positions had to be represented. But considering how [the declaration is generally viewed, even in countries like England, we believe that it represents a basis of discussion, a [general] platform, because people did not insist on certain formulations but rather concentrated on practical issues, where the question was what can we do to insure the security of Europe.

The second issue on the agenda was the signing of a declaration on Vietnam. Here there were three proposals: a Soviet one, a Romanian one and, later, a Polish one of a page an a half. Initially—before the other delegations arrived [in Bucharest]—there had been an agreement on a common Soviet-Romanian proposal. [This] was elaborated on the basis of the two proposals, and it was a good one. After the Poles made their own proposal, there were discussions regarding how to proceed. Ulbricht said that we should take, as a basis, only one proposal, the Soviet one. We said that we do not agree with this, and that all three proposals should be taken into account. The Foreign Affairs ministers were asked to elaborate a common proposal.

There were a lot of discussions until an agreement was reached in the Foreign Affairs ministers' subcommittee. This was then sent to all the delegations so they can make any objections [they might have].

On Wednesday morning, the Poles came with another project, which did not take into account what had been decided previously. They also proposed that the declaration be made a declaration of the states and not of the Parties, a diplomatic note, [because] there is no need to repeat what had been said and continue with the propaganda. This



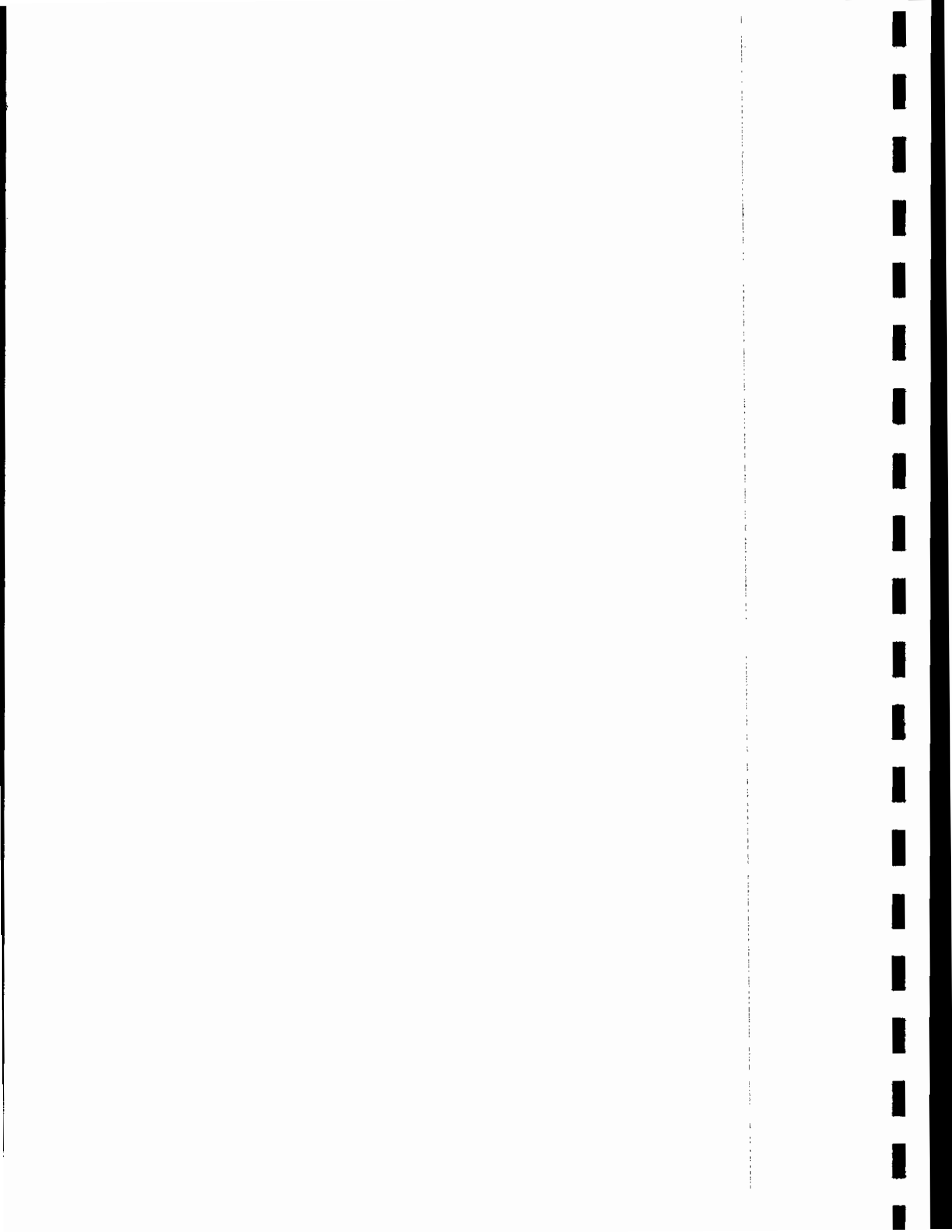
were the main ideas of their proposal, though they did include some elements of previous projects. We told them how we see things and that we cannot agree with [the idea] of a diplomatic note. We presented the them, in detail, our position. This discussion, about what form should the declaration take, lasted about two hours.

Among other things, there were some things suggested in the Polish proposal that we could not accept. First of all they wanted [the declaration] to assert that Socialist countries must maintain relations among themselves and with all countries interested in a resolution to the Vietnamese issue. This was an attempt [on their part] to legalize in one way or another, a negotiated solution [to the conflict]. [Also] the attacks on the American were greatly reduced and so was the expression of solidarity with the fight of the Vietnamese people.

Emotions ran high during the discussions. First we presented our position, then others said they would [like to] come as co-authors while others said almost nothing. In the end Gomulka took the floor again and said that he is surprised that the comrades Foreign Affairs ministers could present such a proposal, a proposal which seems as if it was made at a [popular] demonstration, [it seems like made by a] popular organization [of the party], and that he is surprised that the comrades ministers presented such a proposal [to the First Secretaries]. We all were stunned.

We then said: We cannot understand why Comrade Gomulka is so surprised. We did not want to discuss the general proposals at this time. If we were to voice an opinion regarding the Polish proposal, if we were to look at the last three paragraphs [of the proposal], you could be accused of advocating capitulation instead of continuing the fight against American imperialism. Gomulka got very upset and said this an accusation directed at his party, a party with tradition [in anti-imperialist attitudes], and that he takes offense at this accusation. No one else protested, except for Brezhnev who said that indeed the Polish party is a party with traditions, and that we should finalize a project, etc.

The discussions continued concerning what to do. Ulbricht try to suggest a number of times that we should elaborate a project which should and the discussion. He also suggested that Brezhnev, Ceausescu and Gomulka should [meet and] come up with a proposal [for the declaration].



At one point, as they were insisting that we take the Polish proposal as the basis [for discussion of the draft declaration], Brezhnev said that, after all, we should approve this proposal and if the Romanian Comrades have anything to add let them say so now, but we should finish the discussions.

We then said in that we will not sign such a declaration. Gomulka took the floor again and suggested that, after all, the project was approved by six of the seven countries and that they can just sign it without [the Romanians]. Meanwhile—as I was sitting right next to Brezhnev—I heard an exchange between him and Gomulka, [Brezhnev] saying that Gomulka should suggested that they [the six] could just sight the declaration without the Romanians. The Brezhnev took the floor. He stood up—as he does when he wants to seem imposing—and said: truly, the Vietnamese people are suffering and we are unable to sign a declaration. We, who are, after all, six [of seven], we should just sign the six of us. We stay and discuss [this issue] while in the country there are earthquakes and floods.

After he spoke I said that we are not opposed to you six signing this declaration. We however will not sign this and will publish our own proposal and our position vis-à-vis this document. They did not expect that, [I think] they were expecting us to ask ow could they think about signing this without us. I told them that I will not allow them to pressure us. I said that it should be entered in the record that we tell all [Communist] parties that we reject this pressure, [your] attempts at pressuring us, that we consider discussions, negotiations must always be held on the basis of mutual respect, independence and sovereignty. [I added that] only on this basis can we strengthen the unity [of our movement], not in any other way. I also said: Why do you continue to say that you want to help Vietnam? When we said that we should not participate at the Geneva conference you found all sorts of excuses and now you say that you want to help Vietnam. We will not sign any such declaration.

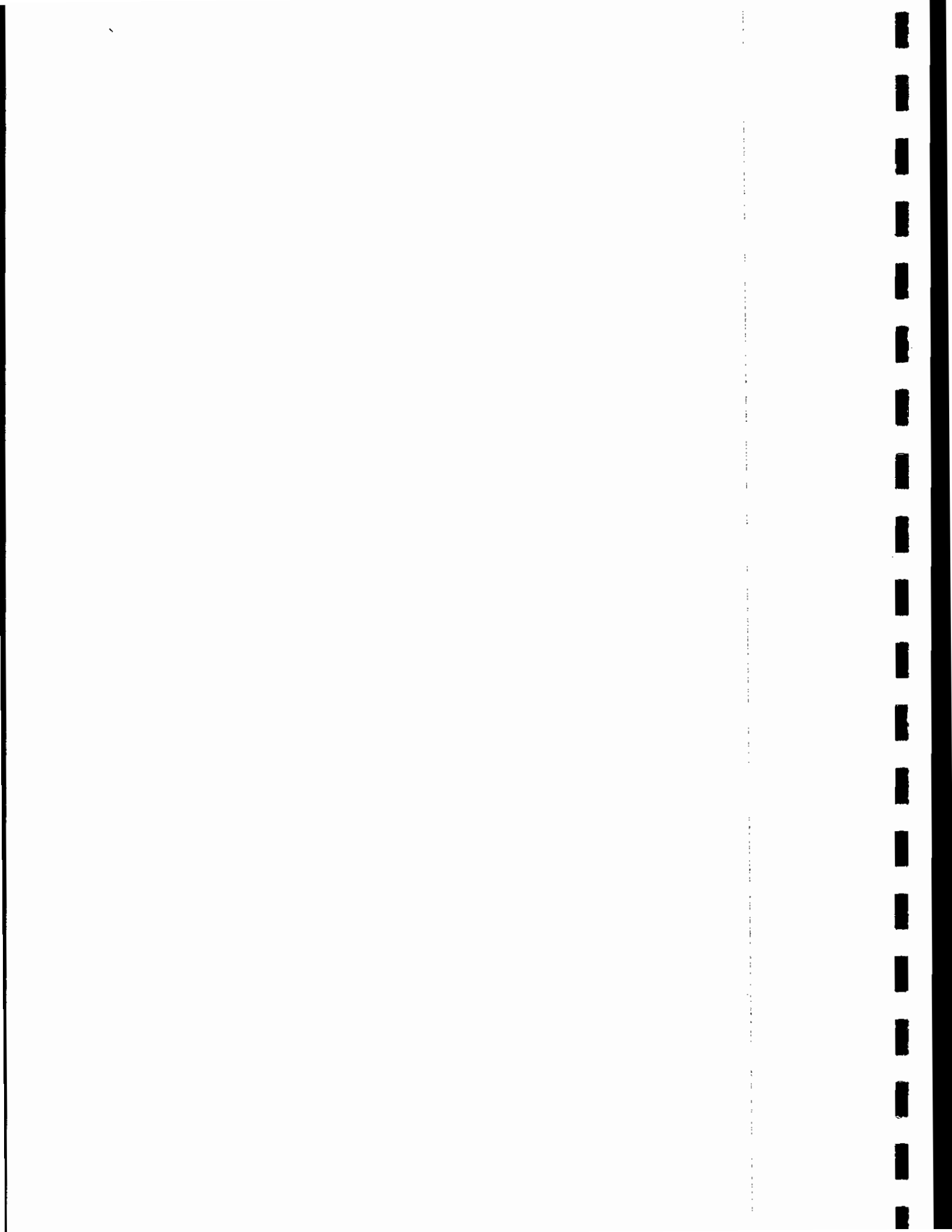
Gomulka said he will not accept to be recorded [in the minutes of the meeting] that pressures are being made [on some participants]. Brezhnev said that he was misunderstood, that the declaration will not be signed [only by the six]. I then said that the Foreign Affairs ministers should go and work [on the declaration]. [I said] they should finish the draft by 5:00 pm. [They] were done around 7:00 pm. This is they was the discussions regarding the Vietnam declaration went on.



In the evening, when we met again, everybody was in a good mood. There was a proposal where we still had different points of view [from the rest] on five or six issues. Some of them we were adamant about reintroducing them [in the negotiations] or reformulating them [in the final text]. They begun by saying that the text should be introduces as is. We said that we should discuss the proposal page by page. We had some concerns about page one, but we decided not to brig them up. There were some other parts [of the declaration] where we did not bring up objections since they were reformulated [to our liking] elsewhere. We then got to the Polish proposal, where, in a somewhat improved form, they were maintaining their previous idea regarding maintaining [negotiations] with other states [i.e. capitalist states involved in the Vietnam War], idea with which we could not, under any circumstance, agree. We came up with the following proposal: "that consultations be maintained among socialist states, with the endorsement of the Democratic Republic of Vietnam (DRV), to discuss any new issues arising from our [position] of aiding Vietnam." They [the Poles] did not like this [formula]. We explained to the Soviets why we did not approve of this formula, that it could be interpreted this way and that. The Soviets understood and did not continue to insist [that the Polish proposal be accepted]. Gomulka continued to insist, though towards the end he said that if the Romanians will not sign the declaration [because of this] he accepts that their formula be taken out. [In the end] this formula was taken out and Gomulka told us that he was defeated. This was the way we elaborated this declaration.

There was another paragraph which was referring to the idea of making an appeal to the [other communist] parties. Here the Soviets had one formula and we had another. We did not agree with the formula proposed by the Soviets, since, after all, it was saying the exact same thing. We modified the text by taking out "united front" because, we argued, one can not make a united front between states and parties. Aside from that, the declaration came out as you well know.

Of course, it is a good declaration. I told you how the text was elaborated. This is the way things happen when you have seven nations, each with its own point of view. Some [of those present] were during negotiations to receive a restructuring of 60 million dollars of debt...



After that the declaration was signed and we ended [the session] in a friendly atmosphere, with a glass of champagne.

Regarding the other point on the agenda, the one concerning military issues. We had had a discussion Monday, alone with the Soviets, and we reached the conclusion that there are divergent points of view concerning this. [After] all, what was not achieved by organizational improvements in the Warsaw Treaty was trying to be introduced this way, through [discussions] on the military statute [of the Treaty Organization]. [There was] a proposal that suggested that the Consultative Political Committee will decide concerning any issues arising; there were also other problems.

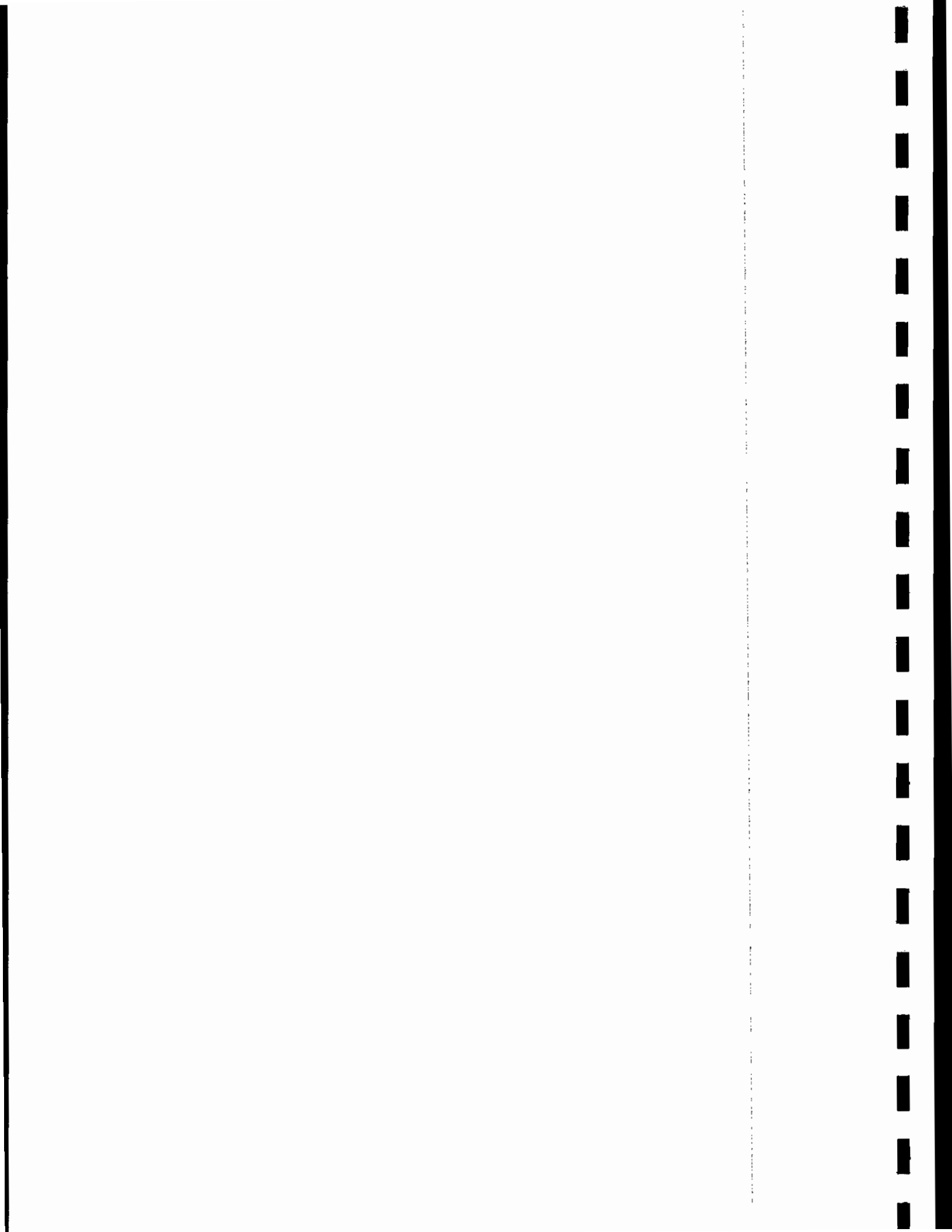
The Soviets said that they are satisfied with the way things are now. We said that we are not satisfied, and that we would like to mention that in the future we would like to discuss on the basis of the positions expressed [by the participants]. They asked us not to raise this issue in front of the Consultative Political Committee, to agree not to discuss this [at this time] and we did not raise the issue.

After we reached an agreement concerning the declaration on Vietnam, we called a new meeting of the First Secretaries and the Presidents of the Council of Ministers, where the military representatives would also participate. Brezhnev came ahead and agreed with us not to discuss this problem, that this point should be postponed, and that discussions would be resumed at a later time. This is the way the discussions of the Consultative Political Committee ended.

After all, [our] two [main] concerns we discussed: the declaration on European Security and the declaration regarding American Aggression in Vietnam. The other issues were taken out from the agenda. Discussions regarding the other points we had in private with the Soviets. Everybody knew about military issues [concerning us] since we gave all delegations a copy of our proposal.

This session of the meeting of the Consultative Political Committee ended this way. The CPC, not taking into account the two problems, adopted two very good documents, of great importance. They show that, the Socialist nations signing these documents, are united behind this issues.

Regarding the meeting concerning the problems of the COMECON. Here there was a discussion lasting about an hour—this discussion was also between the First



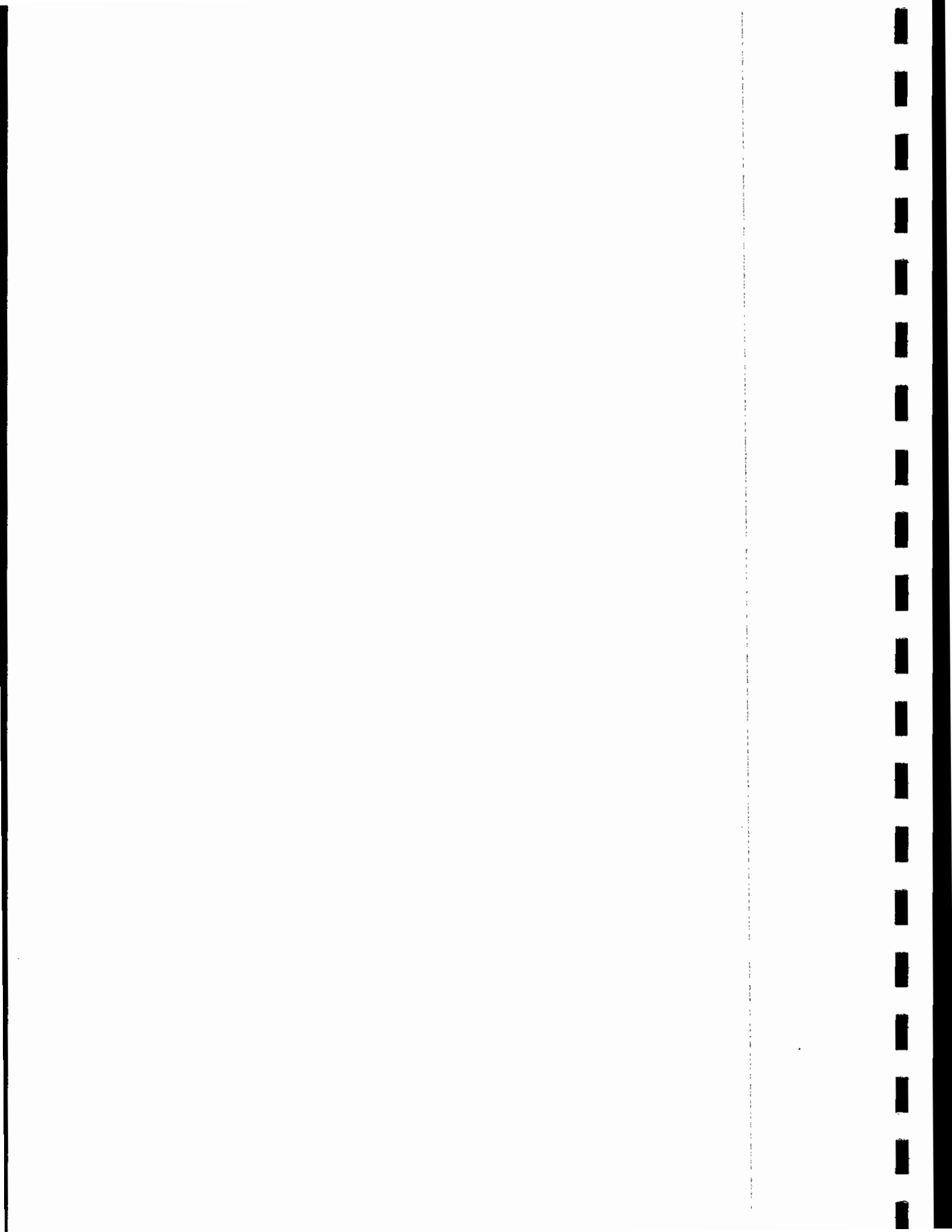
Secretaries and the Presidents of the Council of Ministers—concerning the nature of this meeting. The Poles proposed that this meeting be unofficial in character. We, as well as other [participants] said, during this smaller meeting, that we do not see why we should ignore any [existing] disagreements, since in the end we would still have to discuss them. We would also have to hold the 20th session of the COMECON [at some time]. Brezhnev presented the way he sees [the function of] this meeting.

I said that we also see this as a consultative meeting, that everyone should express his point of view but that no decisions should be taken. Even though Brezhnev has said the night before that he does not understand how a meeting could be consultative and not take any decisions, then he clarified what he understands by a consultative meeting. Indeed, the meeting had a consultative character; we all expressed our positions. The German began by presenting some issues mentioned in the report, concerning the [creation of] multinational corporations [among Socialist countries], and everything else that was included in the report. Then spoke the Czech, who after all said the same thing. The Hungarian spoke less about those things.

Everybody said that [the COMECON] has a very capable secretariat, that has grown [in size] a lot and that [now] is underused. I was the forth to speak and I expressed our position, how we see things, what we disagree with, what is [our position regarding] a supranational organization. I left out the introductory part from the [prepared] speech, since it was not saying anything—our comrades had prepared it in a very diplomatic form—and I begun directly from [the issues] concerning COMECON, clearly presenting our position.

After I spoke there was a short recess. Brezhnev came by and said that he does not understand one thing: he agrees with everything, but [considers] that we should find a way for whoever wants to build certain industries to do it within COMECON. I told him that nothing can be accomplished this way.

Everybody else spoke about [establishing] multinational corporations, including the Mongolian which was trying to lecture us on the theory of pragmatic laws of the existing Socialist international system; that we should not think only of our national laws since there are international laws, applicable to the whole system and that it is because of multinational corporations that they have developed to their current level.



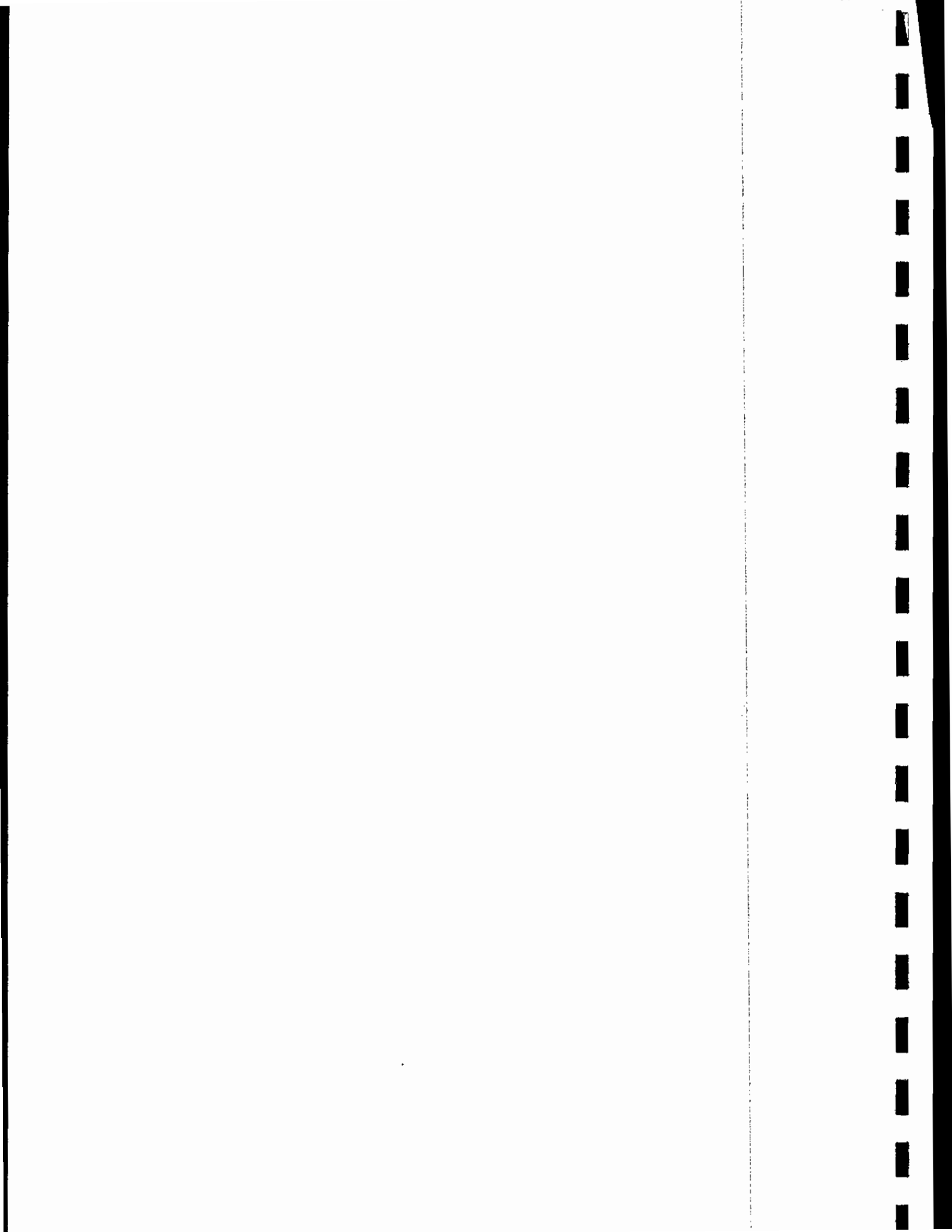
Then spoke the Bulgarian. He said that [the Bulgarians] believe that we should cooperate within COMECON and raised the issue of prices. Kosygin spoke on behalf of the Soviet delegation. He said that a lot of issues were raised here, that he does not know who wants COMECON to become a supranational organization, that "Comrade Ceaușescu said that someone wants [the COMECON the become supranational]. "We, the Soviets—[Kosygin said]—do not want it to become supranational and [would like to] declare here that we agree with Ceaușescu, that we don't want it to be a supranational organization. I do not know who spoke about a unified [economic] plan, but we do not want a unified [economic] plan. So, here too, we agree with the Romanians. They do not want [to participate in] any multinational corporations. Does anyone here want common ownership of corporations?" This were about the way he was presenting it. He was saying that "COMECON cannot manage multinational corporations, COMECON can recommend policies, but cannot own corporations and cannot manage corporations, not within [its member states] nor without. [He said this] even though everybody before talked about common ownership of corporations.

No one else spoke after Kosygin finished. We all agreed that we must increase cooperation. This was the discussion concerning COMECON.

This exchange of opinions was a good thing, because people heard our position directly. Now everybody knows that it is not Gogu [Gheorghe] Rădulescu or others that go there [and negotiate] but that this is the position of the entire party leadership.

The meeting ended and all delegations departed. All praised us for the way the summit was organized. The Czech[oslovakians] also praised the tact we displayed [during negotiations, which was instrumental in] reaching an agreement.

In conclusion, if we were to draw a bottom line under the summits, we consider that both [of them] had some good accomplishments. First of all there were some good declarations adopted, both in what European Security is concerned and in connection with American aggression in Vietnam, which is of great importance to Vietnam. A success is also the fact that we postponed debates on those positions where differences existed, since they would only make the negotiations more difficult and would not have added anything [to the results of the summits].



It is apparent that everybody is in favor of finding some solutions to those problems. At least it seems that some are in favor of resolving those differences by abandoning those tendencies, which is our position as well. Of course, it is clear that those issues have not been abandoned, discussions have just been postponed. At least now, they are clear that those issues cannot be introduced by the back door and, if we are to discuss them, then we should discuss them openly. Everybody understood that those issues cannot be discussed under subterfuge, but rather openly. It is possible, of course, that this postponement be for a longer or for a shorter period of time.

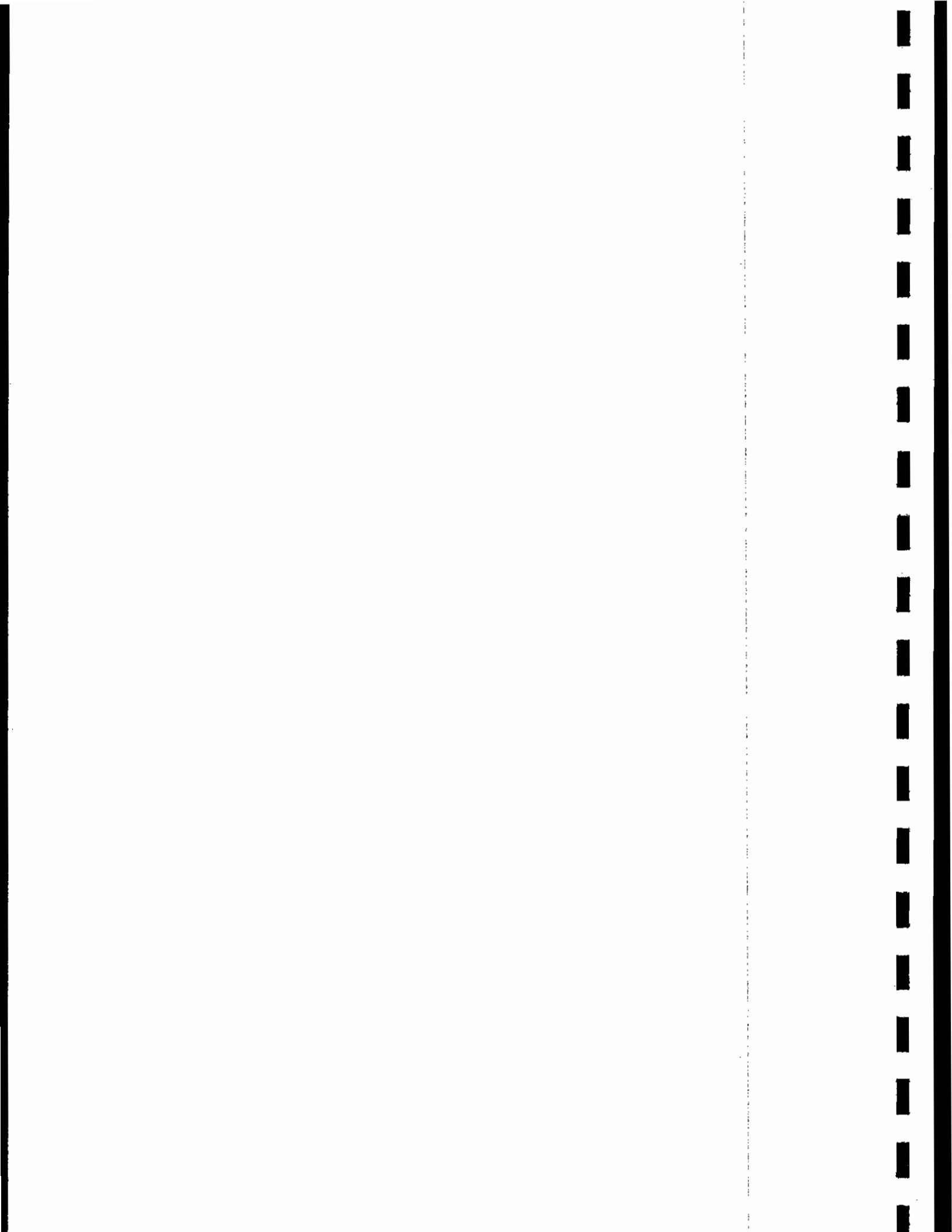
I must say that the most zealous proponents of a different position [then our own], both in the issue of European security and in the Vietnam issue were the Poles. They were also adamant about COMECON. The others had a somewhat formal assignment [here], but at the end they all agreed that the declaration adopted was a good one.

The Soviet comrades have also thanked us for the organization of the summit, and have said that they are satisfied with the results of the consultations.

This is, in general, the way the consultations took place. Do you have any comments or questions?

Cde. Paul Niculescu-Mizil: Concerning the declaration on Vietnam..., there was also a Polish proposal. This Polish proposal was not [created by following] the two previous proposals [the Soviet and the Romanian]. During the meeting of the First Secretaries, there was a discussion concerning how the proposal should be written. When the deputy [foreign affairs] ministers could not agree, the night following the show, the Polish and the Soviet Foreign Affairs ministers worked on a forth proposal, which they sent to all delegations at 4 am. At 6 am, when the Foreign Affairs ministers were suppose to meet to continue discussions on the joint proposal, the Polish [foreign affairs minister] said that they do not agree [to continue discussing on the joint proposal] and that discussions should be held on the proposals made by them.

Cde. Nicolae Ceausescu: This is not the essential part. During the meeting of the First Secretaries, everyone said that they have sent their suggestions to the Polish [delegation] and that the Polish [Foreign Affairs] minister incorporated them into the proposal. I then asked them to tell us if they have received the suggestions of the



Romanian [Foreign Affairs] minister. The German said why should we say whether or not we received any suggestions...

Cde. P. Niculescu-Mizil: [He said that] because they did not send any suggestions, in the morning they had their suggestions with them.

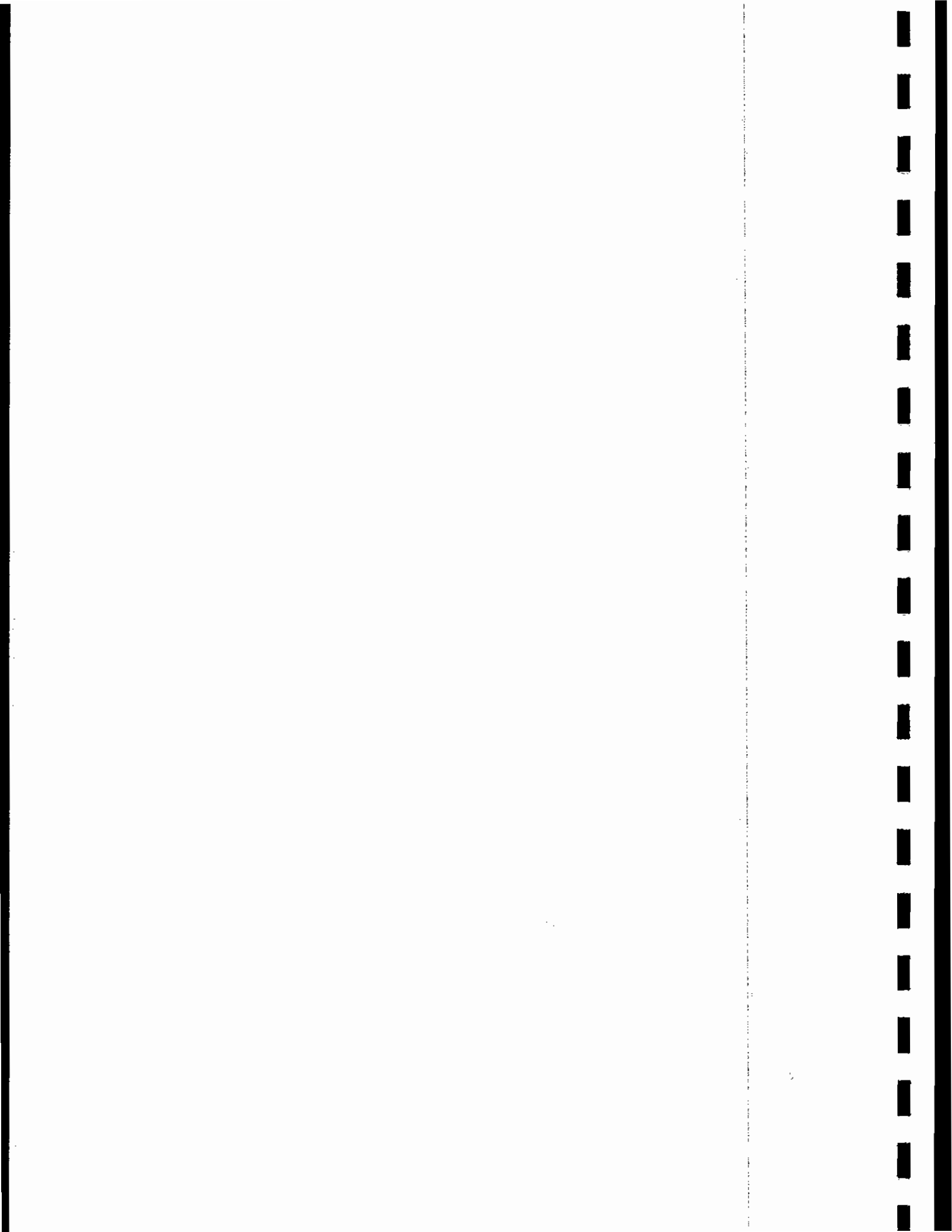
Cde. N. Ceaușescu: Then the Polish [First Secretary] said, let's be truthful, no one send us any suggestions, it is our proposal. When Brezhnev asked [Soviet Foreign Minister Andrei] Gromyko if he had discussed [the proposal] with the Romanian [Foreign Affairs] minister, he said no. They did not know all those things [raised in our declarations]. There is still this apparatus mentality, to face people with a *fait accompli*. Gromyko even said a few times, why discuss [all] three proposals when we were given the task of elaborating one proposal. Brezhnev and Kosygin intervened and said that they should consider all proposals. They still have their old mentality.

Cde. Emil Bondăraș: I would like to say something, so that the Executive Committee [of the PCR] is informed of some aspects [of the issue] which were not depicted in detail, but which [I consider] are important in understanding the core issue.

I believe we accomplish two good things. They could have been more [in tune to] our liking and our position could have been better expressed. Those two documents... I am speaking [first] of the declarations concerning European security, [if this document] was approved in the form that you have seen, that is after a long battle between different points of view, especially where the Soviets are concerned. Without a doubt, we had a positive influence on the final text of the declaration, which gives us the possibility of considering it a good declaration.

[In regards with the declaration on Vietnam,] if our delegation would not have acted with determination, it would not have had the content and the form it has today, [content and form] which makes it a valuable declaration. The Soviet proposal, and even more so the Polish proposal, were far away from reflecting that which, in the current international situation, must be reflected as far as the Vietnam situation is concerned. This is surprising considering that, just as ourselves, the Soviet side was aware of the Vietnamese position concerning this declaration.

If this Vietnamese position—to which we did not have any objections since it was concurrent with our own point of view concerning the Vietnam issue—has been so

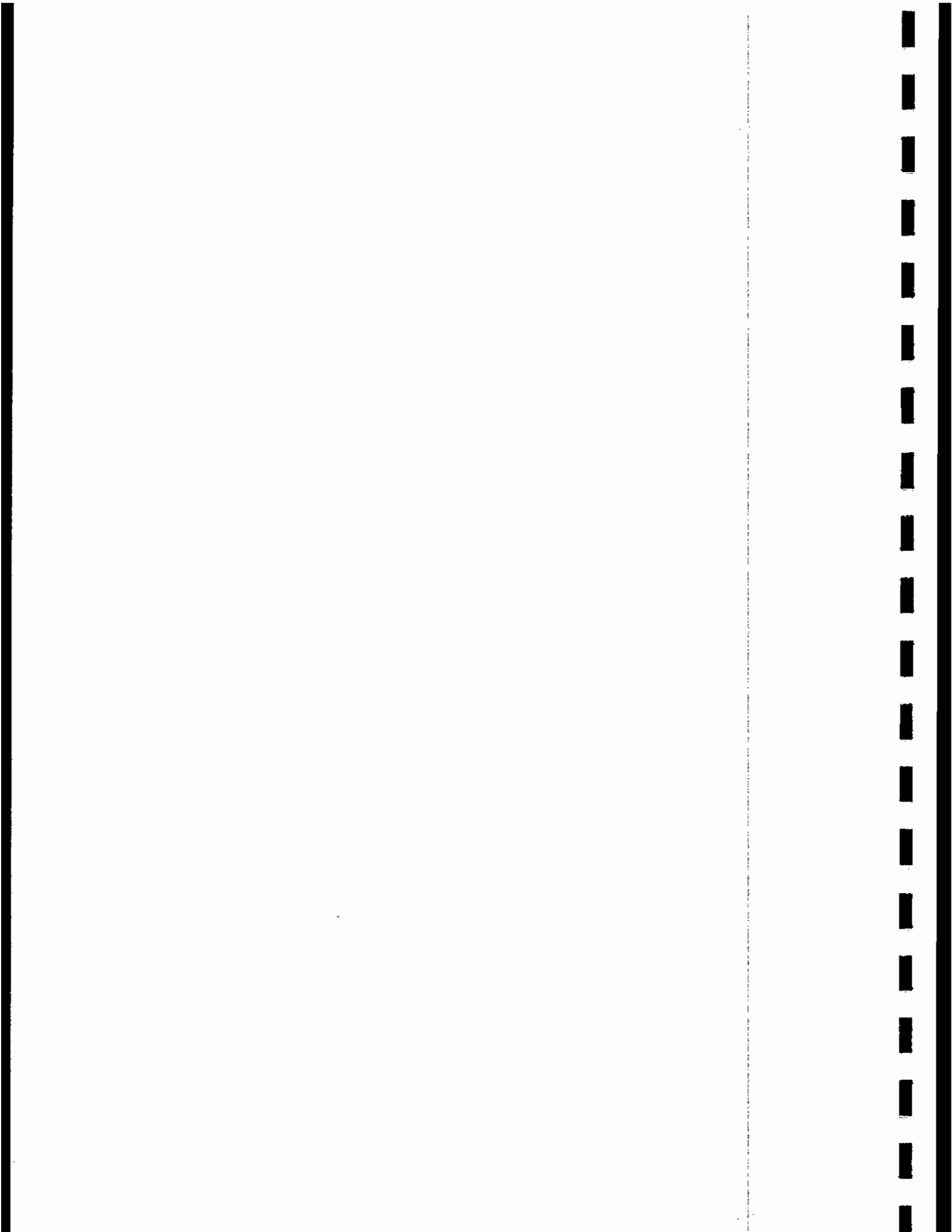


faithfully represented in the draft of the declaration, this is due to the determination with which the Romanian delegation, and especially Cde. Ceaușescu, have insisted on and defended this point of view. This was, most likely, a signal to our allies concerning our unwillingness to accept that our point of view not be taken into account where military matters are concerned.

Now I would like to address the second objective of the Summit which took place in Bucharest. If we look at the way the conference was prepared, the main goal of this conference was not the declaration concerning European security. As the Executive Committee was informed previously, the main goal was that the statute of the Warsaw Treaty Organization be revised, that a new system of cooperation, political as well as military, be instituted in place [of the old way].

Since our point of view was not adequately defended in Moscow by the comrade officers which went there [to negotiate], the proposal for a new system of cooperation, [with] a unified command of the armies of the Warsaw Pact was not at all in accordance with our position, rather it was completely opposed. However, this was the proposal that they came here with, so that it be discussed and approved, and this proposal had, obviously, the unanimous approval of all the other [delegations] except for us. This is apparent from Ulbricht's surprised [statement]: "I did not abandoned anything." This shows that, until the eve of their arrival in Bucharest, they wanted to discuss this [proposal]. This could not have been done—[the discussion of this proposal]—and this is an extremely important point.

This is the way in which the Bucharest conference is valuable in what the Warsaw Treaty Organization is concerned, both in terms of what has been accomplished and in terms of what they [the other six delegations] could not [accomplish]. In terms of this, our delegation... I don't know if the Executive Committee knows this, but the Permanent Presidium [the Politburo] elaborated a new proposal for the military statute [of the Warsaw Treaty]. This proposal, completely re-written to express our point of view, was presented to the Soviet delegation, and then was sent to all the other delegations. This was a shock [to them] initially, but, seeing the determination with which we act [to defend our position] concerning the other documents on the agenda, they did not try to start negotiations on this problems.



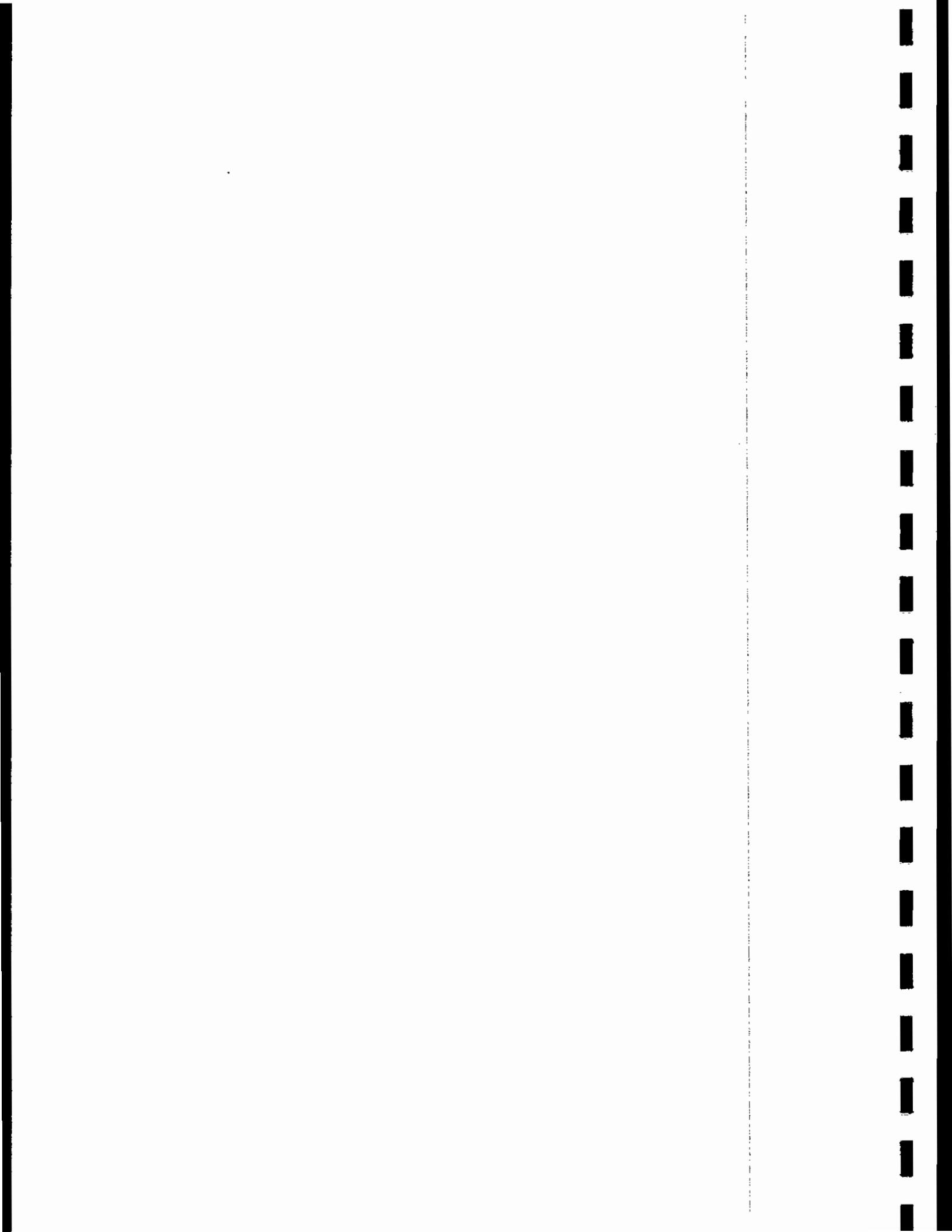
Cde. N. Ceaușescu: They withdrew this issue from the agenda previously. Sunday morning, when we presented them with our proposal, they suggested that the point should be struck from the agenda.

Cde. E. Bondăraș: Of course, we also know the nature of the differences between the report of the Executive Committee [of the COMECON], [report] which includes all the proposals and objectives initiated by those desiring [establishing] a new relationship.

It is worth mentioning the fact that, as far as the history of international conferences among Socialist countries is concerned, this is the first time that, at such a high level Summit, divergent points of view were discussed and presented by the most authorized decision-makers, at least in those aspects that were accepted on the agenda. Until now, such conferences did not allow such openness. The way conferences of Warsaw Treaty [Organization] members was: the First Secretaries presented [their point of view] and then, as long as there was still time, the apparatus tried to negotiate settlements among [divergent] statements. This time however, the main statements were elaborated [negotiated] by the First Secretaries themselves. This is a way of saying it, since it is our own First Secretary that insisted, directed and establish the [topic] of the debate. Because of this, it was possible to adopt the documents in their present spirit and format. I say these things because [I think] this is a good thing. This eases the work load of the [diplomatic] apparatus and boosts the authority and prestige of the conference.

As a result of these international conferences [sic!—this international conference] all who had an open mind had the something to learn. We have seen—at our Bulgarian comrades—that they were not displeased with the way discussions [among participants] took place. It was thus possible to defeat those attitudes that do not conform with the way relations among [fraternal] parties should be. Brezhnev's attitude [is one example]: "what do you mean we cannot sign the declaration [regarding Vietnam] when the six of us approve and only you, the Romanians still oppose it!" To this he was given a firm, dignified answer, a reply that brought him quickly down to earth again. From here [we should] draw conclusions about how [such] discussions should be handled in the future.

I believe that this conference represents a turning point, as far as the our participation at such conferences, [a turning point] which must be appreciated, saluted



and which [should] represent the starting point for the way we should hold [such] discussions from now on.

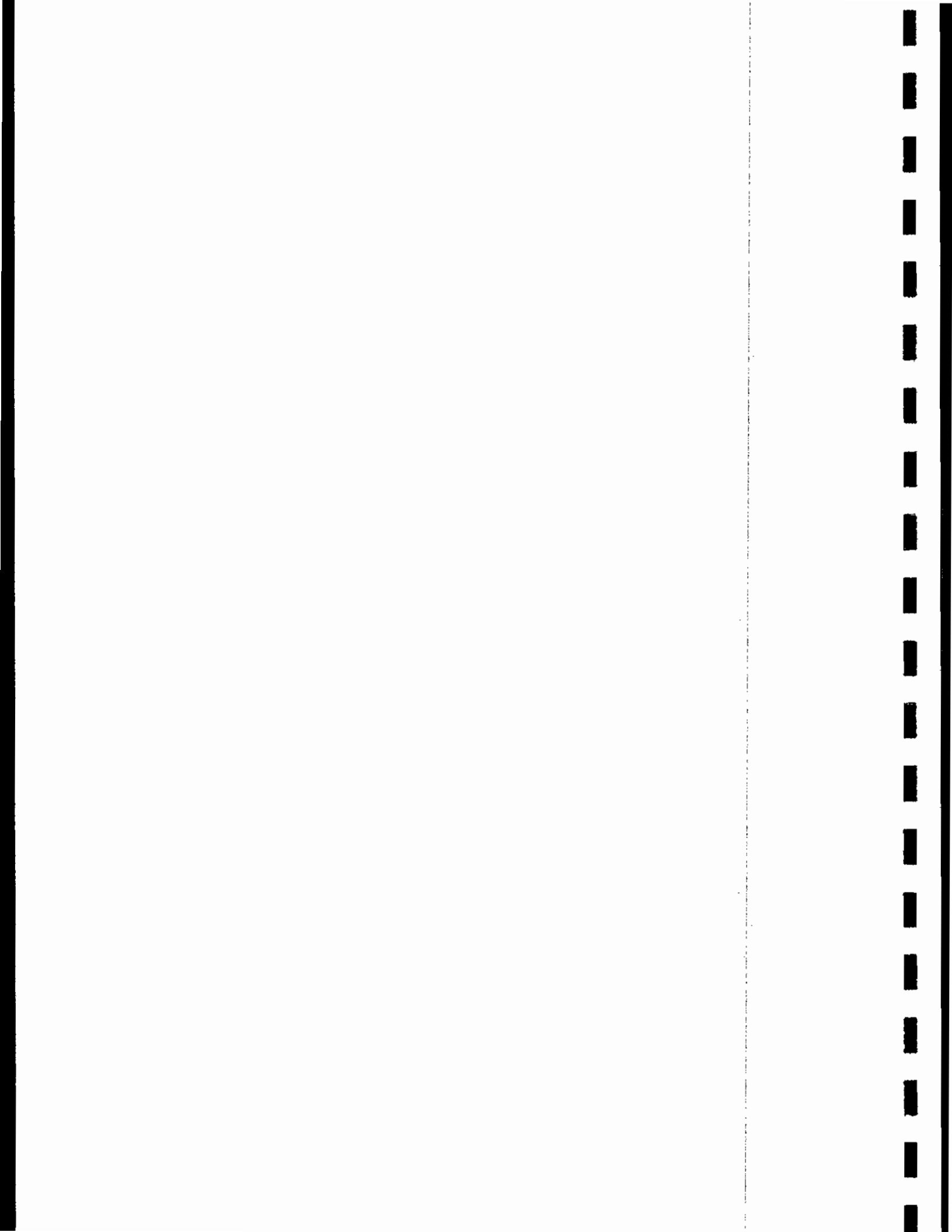
Cde. N. Ceaușescu: Since Cde. Bondăraș spoke about those things, I want to stress that the problem with the Executive Political Committee [of the Warsaw Pact]—we have criticized its activity, including during the meeting with the Soviets in Moscow—[is] that the [participants] are not prepared in time concerning the meetings, that the [information] materials are not send [to the participants] and that [the meetings] transform themselves into sessions of ratifying decisions already made. [We have made suggestions that] this is where there is a dire need for improvement.

A far as the military issues are concerned, neither the Soviets nor any others demanded that any modifications [to the statute] be made. We [however] asked ever since Moscow that [the statute] be changed, because we do not agree with its current form.

Cde. E. Bondăraș: I was referring to Khrushciov. He wanted to modify the statute so that he can change the relationship between...

Cde. N. Ceaușescu: After all we did not carry out the requirements of the current statute. Based on it, they do not need anything more. But we believe that the statute is completely incompatible [with our interests]. In the draft proposal written in Moscow there were some things that were contrary to our interests. They took advantage of the fact that our comrades there were not paying attention and introduced [in the text] those issues discussed with Brezhnev in Moscow: that there no longer is supreme [military] command, that the army is a national army, that the responsibility [of taking decisions] lies with the Government and [the leadership of] the party, that there no longer is any control... So all our concerns were introduced, but under a different form. They especially insisted in regards with the leadership role of the Consultative Political Committee. This was the issue they fought the hardest about; regarding all others they agreed with [our] proposals.

They tried to transform the Consultative Political Committee an organization with majority vote decision-making ability also concerning military decisions. Then, the decision concerning the command [organization]—even though we called it by another name—the Consultative Political Committee could have taken decisions which would invalidate all other decisions [already taken]. This is the most important thing.



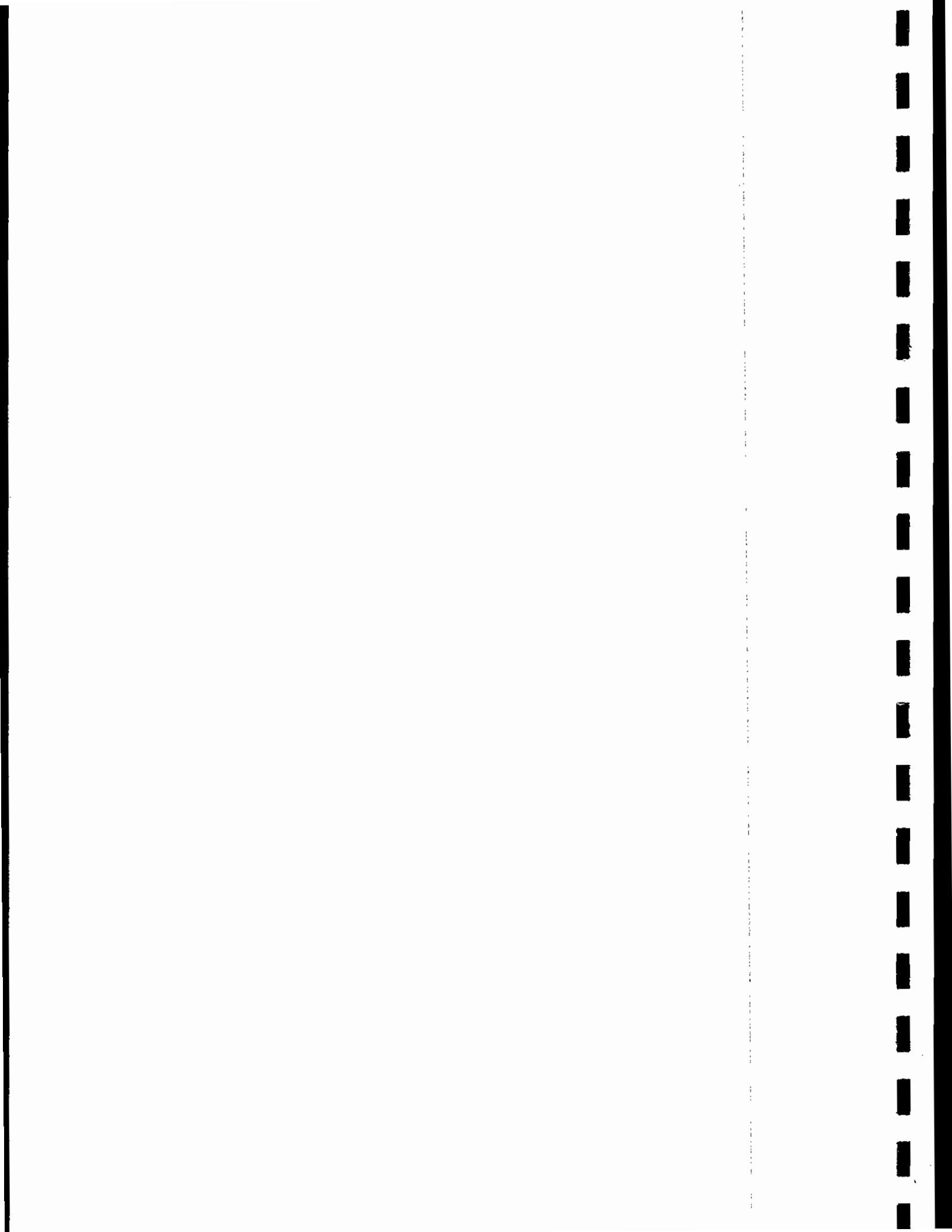
I want to stress that it is possible—they [the Soviets] said that from the very first day [of the conference]—they [the Soviets] might be willing to abandon [discussions] on those points of view where there are differences. This is what the Soviets suggested, to abandon discussions of differences in organizational problems from the agenda. It was not Ulbricht, he had no clue. They [the Soviets] said that they have received a mandate from the [CPSU] Politburo to reach a consensus, and [that they suggest] that positions where differences exist be dropped from the [conference's] agenda. When they saw that, from the very first day we gave them a new draft for the military [statute] proposal, they suggested that this be [also] dropped from the agenda. We asked that this [proposal] be put on the agenda, since we wanted to discuss it, but they said that they received a mandate from the [CPSU] Politburo to postpone discussions on divergent issues and they tried to take that out of the agenda, to postpone it.

As a matter of fact they wanted the same thing with COMECON... they did not want to discuss [anything]. They said: "why should we present our position, why exchange opinions?" They did not have a written statement, from the first day they said we do not want to take the floor. Generally, they did not have a written statement prepared concerning any of the issues since, in my opinion, they tried to avoid to take a position concerning these issues. If they [completely] gave up on this issues, or if they were to show support for them, they would have been placed in an awkward situation, so they simply avoided [to take a position]. When Kosygin spoke, he said that he represents the position of the Soviet government and the CPSU, that they do not want COMECON to transform itself into a supra-national organization.

Cde. Paul Niculescu-Mizil: It should be said that both Brezhnev in regards with military issues and Kosygin concerning economic issues said that, during the conference in Bucharest, different positions were presented, positions which should be carefully looked at. They did not want to discuss any [of these] positions, that much was clear.

Cde. N. Ceaușescu: Concerning the issue of Vietnam, the Soviet proposal did not completely conform with our position, but it was, generally, an acceptable proposal.

Cde. P. Niculescu-Mizil: They were easily persuaded, until the Polish [delegation] showed up.



Cde. N. Ceausescu: What did² the Vietnamese [government] send us? Some things that they were interested in seeing [introduced in the declaration]. We added some other things in the declaration as well. All of the issues of concern to the Vietnamese [government] were included, in one form or another in the Soviet proposal. Since the Poles showed up, they put a lot of pressure on the Soviets³ to abandon their own proposal. It seems evident why. They came with their own proposal and were the most active throughout the discussions, they were the ones who fought for every single issue. Meanwhile, all the other delegations did not offer their support, at all, to the Poles. After all, as the others dealt with the issue, it was clear that they supported our position. They all said that we must respond to the American [aggression].

This is the way the discussions took place. The declarations are good. [The declaration on European security] mirrors positions [with which we can agree] and I believe we can ratify it. [More so,] the way it has been received by the public opinion of Europe and the world makes clear that they can constitute a platform [for future action].

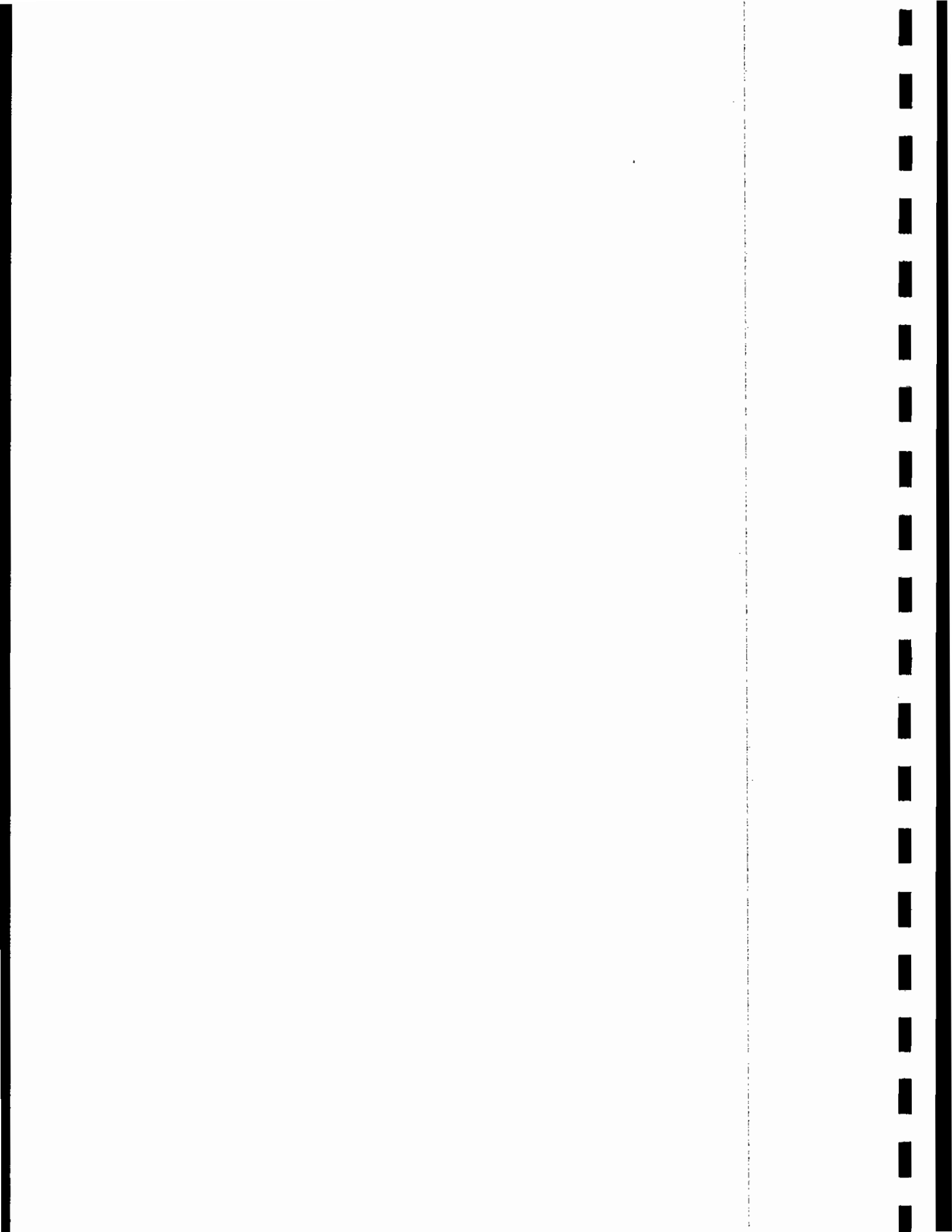
The declaration on Vietnam is also a good one, but it must be followed by concrete actions in all fields. This [should be reflected] by the decision of our executive committee [politburo].

We have suggested, to the Soviets initially, and then to the other delegations [present at the Bucharest conference] that we should take a close look at whether it would still be useful for us to participate at the disarmament conference in Geneva. They said that this is an interesting issue, that we should think about what can be accomplished there, [of whether it would be useful to] discuss about peace with the Americans. All said that this needs to be discussed within their own parties, since this is an issue that they do not have a mandate to discuss [here]. Future consultations concerning this will follow, [and a decision might be made eventually] that we will not participate at this conference until the American aggression [in Vietnam] ends.

With this I think we can end our discussion of the first point on the agenda of discussions.

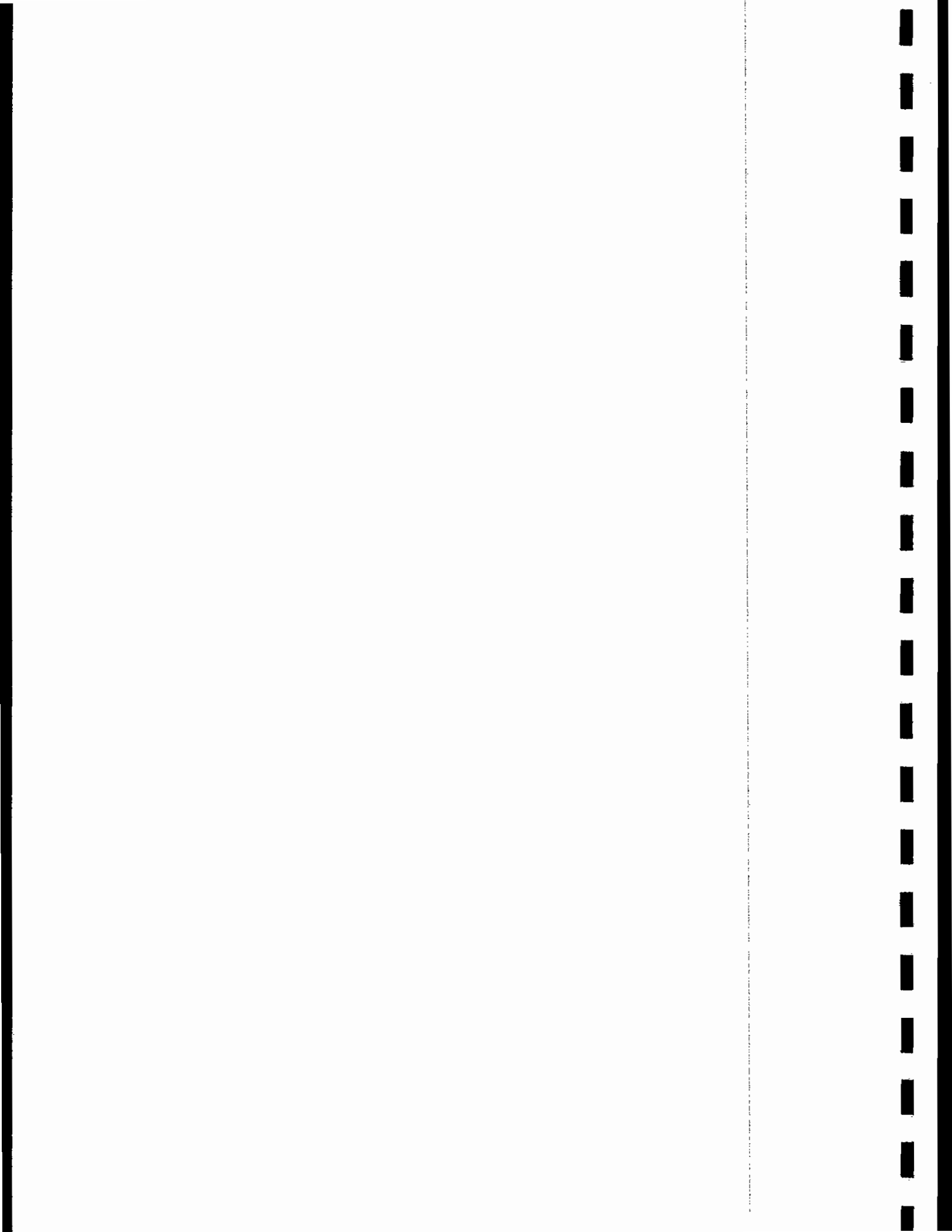
² in the document: "What didn't the Vietnamese send us?" I believe the verb should be affirmative. Possible typo by the person transcribing from the original document.

³ In the document "Poles"... ??? mistake, it should be the Soviets.



Cde. Leonte Răutu: I would like to suggest that we register our complete agreement with the activity of the delegation at the conference, and with the important role [the delegation had] in obtaining [and ratifying] these important and useful documents.

[Source: ANIC, fond CC PCR – Chancellery, folder 95/1966, pp 10-24. Translated by Mircea Munteanu]



Document 4

17 April 1967 Bucharest
1077/1967

Summary #14

The meeting of the Politburo of the Central Committee of the Romanian Communist Party (PCR)

Participating at the session are: Cdes. Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Mauer, Gheorghe Apostol, Alexandru Bîrlădeanu, Emil Bondăraș, Alexandru Drăghici, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdeț, Maxim Berghianu, Constantin Drăgan, Leonte Răutu, Gheorghe Rădulescu, Ștefan Voitec, Vasile Vîlcu, Iosif Banc, Petre Blajovici, Dumitru Colio, Florian Dănălache, Janoș Fazekaș, Mihai Gere, Petre Lupu, Manea Mănescu, and Cde. Dumitru Popa.

Comrade Vasile Patilineț was also invited.

The meeting starts at 8:30 a.m.

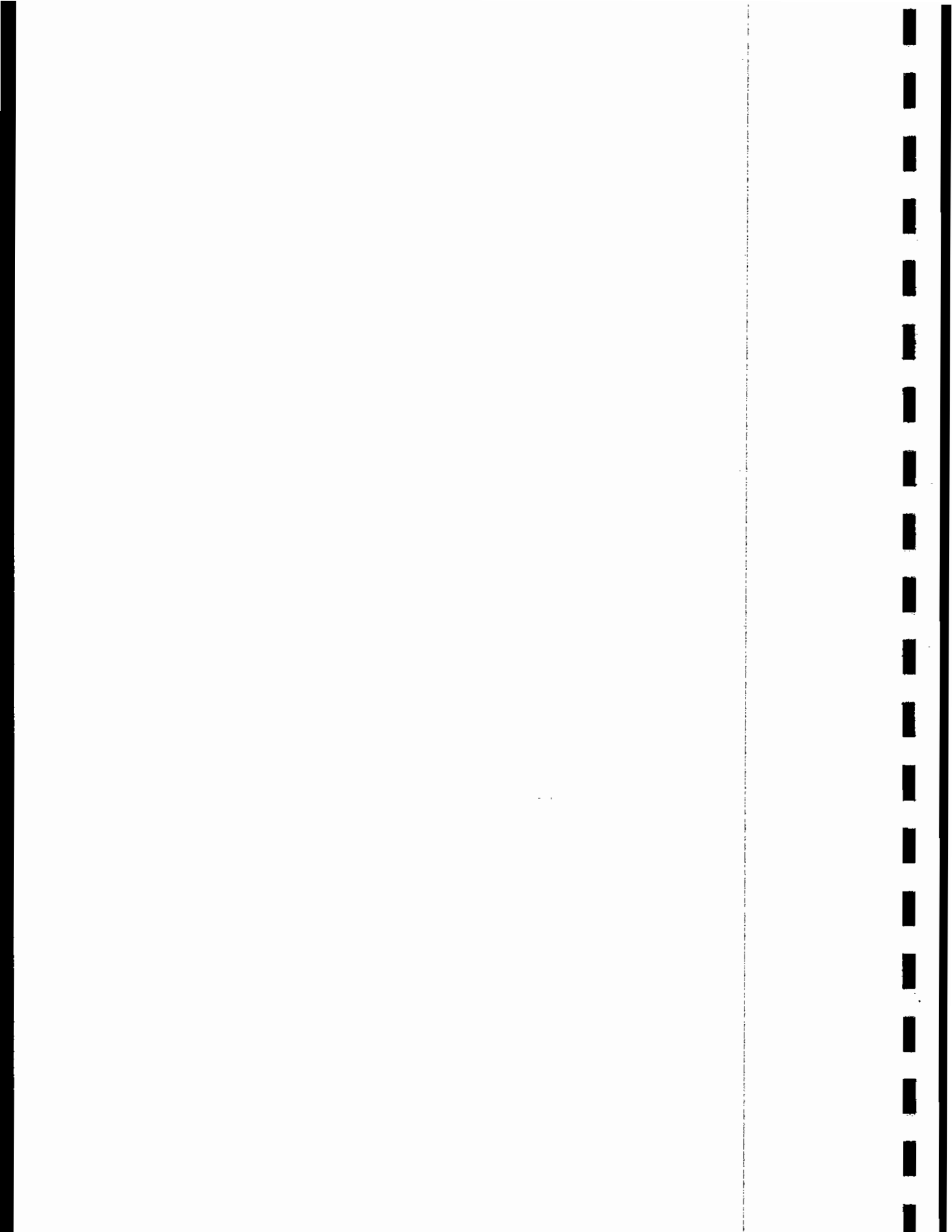
The meeting is chaired by Comrade Nicolae Ceaușescu.

Agenda:

- I. The letter addressed by the Romanian Communist Party to the Communist and Workers Party regarding its position on the conference which is to take place at but as a -Vary.
- II. The lowering of retail prices on some commonly purchased goods.

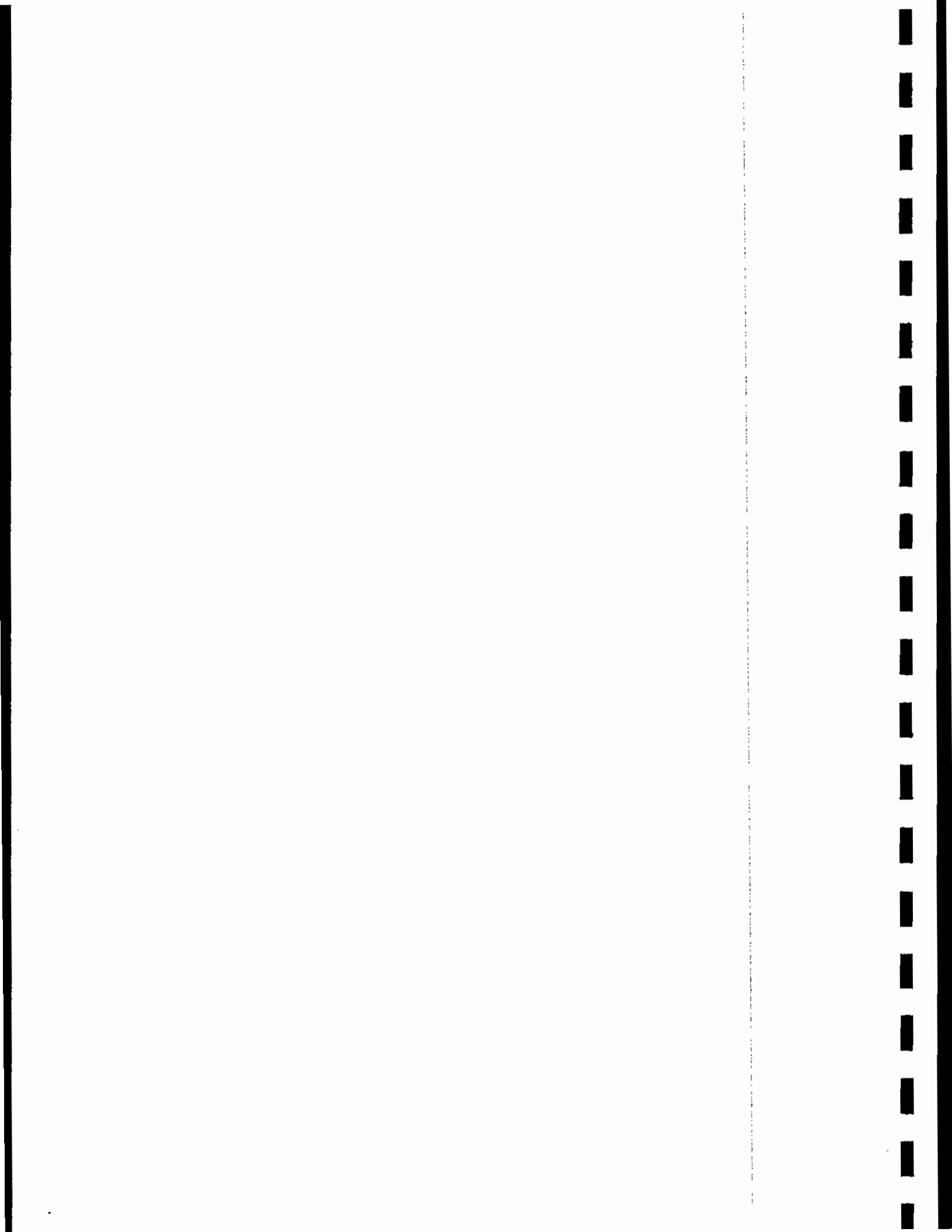
After discussion the Politburo of the Central Committee of the Romanian Communist Party decided the following:

- I. The Politburo of the PCR has accepted the letter addressed to the European Communist and Workers parties regarding the conference on issues concerning European security, which will take place at Karlovy-Vary.



II. The Politburo approved the proposals of the Council of Ministers regarding lowering the retail price on some commonly purchased goods.

The meeting ended at 9:15 a.m.



17 April 1967, Bucharest

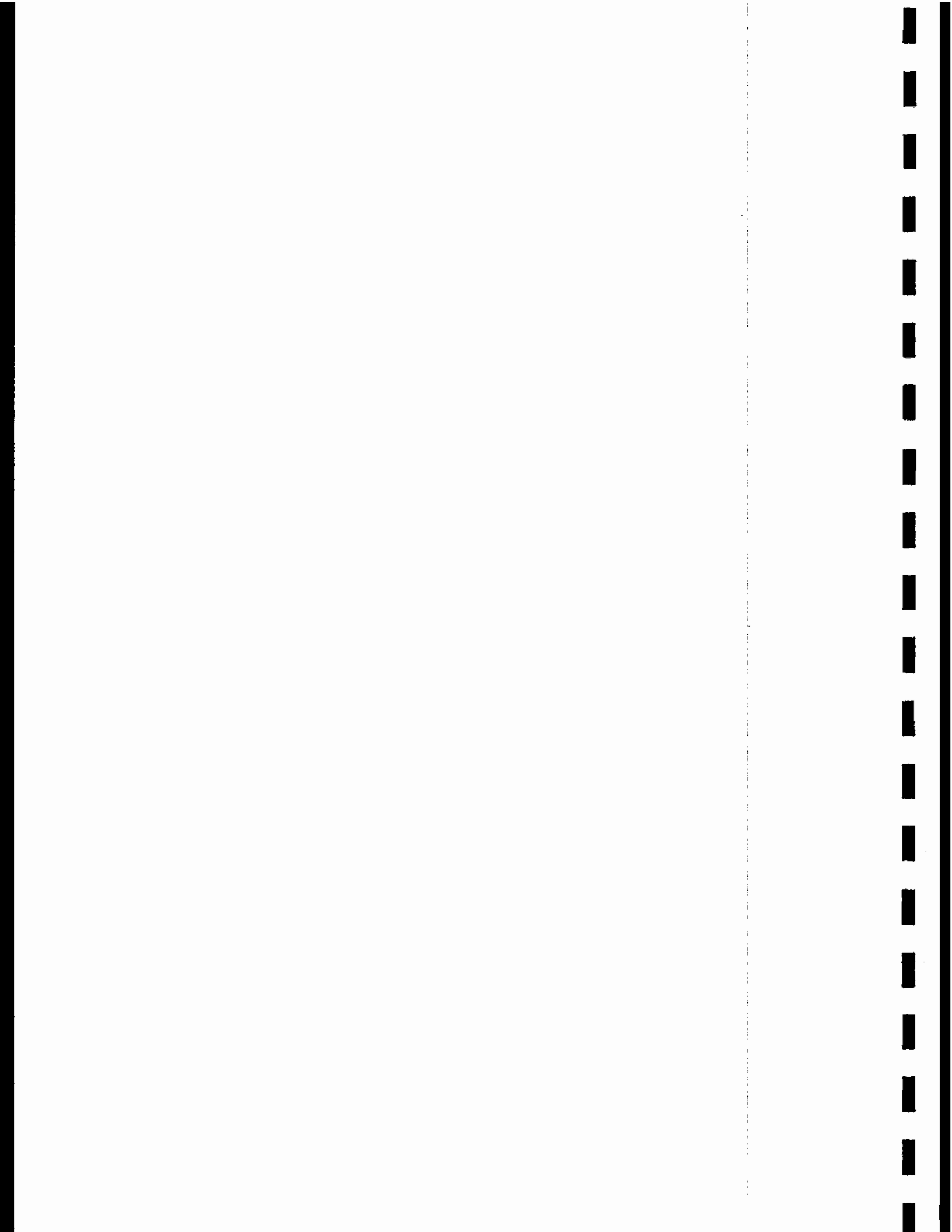
**Minutes of the Conversation of the meeting of the
Politburo of the Central Committee of the Romanian Communist Party**

Participating at the session are: Cdes. Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Alexandru Bîrlădeanu, Emil Bondăraș, Alexandru Drăghici, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdeț, Maxim Berghianu, Constantin Drăgan, Leonte Răutu, Gheorghe Rădulescu, Ștefan Voitec, Vasile Vîlcu, Iosif Banc, Petre Blajovici, Dumitru Colio, Florian Dănălache, Janoș Fazekas, Mihai Gere, Petre Lupu, Manea Mănescu, and Cde. Dumitru Popa.

Comrade Vasile Patilineț was also invited.

Cde. Nicolae Ceaușescu: Comrades, we have gathered here to discuss some issues. First should discuss the issues regarding the consultative meeting which will take place in Karlovy-Vary, did you short presentation about how preparations are going regarding the conference, and read to you a letter we sent to all Communist and Workers parties.

As you have seen, we held a series of discussions with the from parties. As far as the organizers are concerned, we only had discussions The French Communist Party. The Polish United Workers Party asked us to tell them if the plenary session of the Central Committee of the PCR has decided to participate at the summit and signed the Declaration as it was written, since those are the conditions under which it will come to Romania to have discussions with us. Of course, we have to tell them that we cannot have discussions with them if they set conditions, that in this case they cannot hold talks with the Romanian Communist Party, and this is why, on the way back from Bulgaria, they did not stop here as it was previously planned. From the discussion we had with the French, the Italians, the Hungarians, the Czechoslovaks, the Austrians, and the Yugoslavs we have concluded that many of the other parties would view Romania's objections and suggestions in a positive light and would support them, but that in the end this depends on the organizers, more precisely, on those behind the organizers. Some told us that they themselves have objections but nevertheless they will attend and it would be better if we would attend too, and voice our objections there, just as they are; that the best would be



to attend and together to obtain something better [out of the meeting]. This was their opinion.

To better clarify our position, we send a letter to all the European Communist and Workers parties in which we described our position regarding this summit.

It seems that the situation is such that we should not participate at the conference, especially if, in the meanwhile, the way of thinking of the organizers does not change.

I believe it would be best if before anything else we read the letter we send to the European Communist and Workers parties. Who read it? Comrade Păcuraru should be so. (Cde. Andrei Păcuraru reads the letter.) [See Annex I for the text of the letter.]

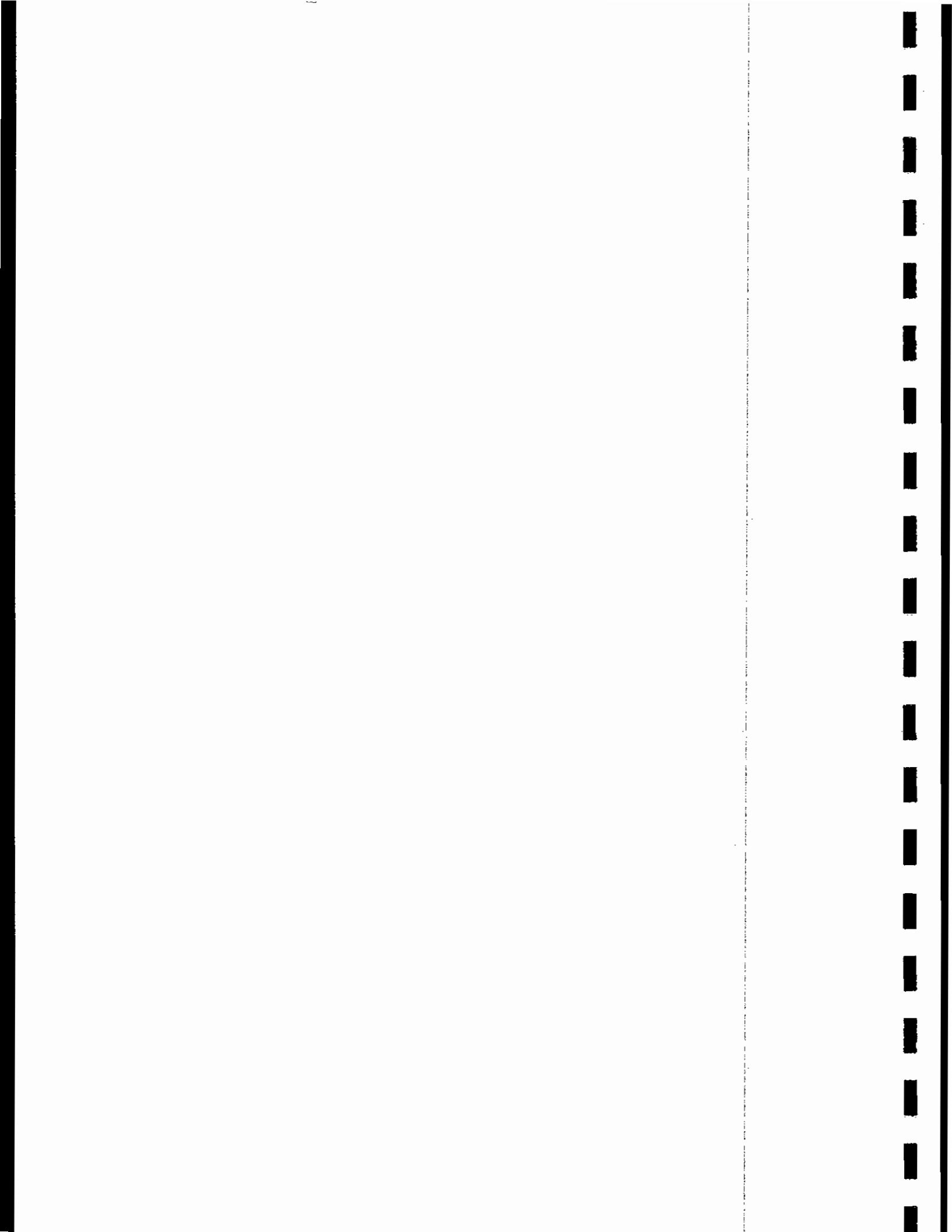
This is the letter we sent to all the European Communist and Workers parties. (all comrades present at meeting agree with [the text] of the letter and with the way the situation was handled— sending it to all the European Communist and Workers parties.)

So, we have done a good thing, and we believe we should continue to act as we have previously decided. We reach an agreement, we will attend the meeting. If we do not, we will not [go]. As we stated previously, some comrades suggested that we go regardless of conditions, but I believe that it would not be good to go only as observers.

Cde. Janoş Fazekas: We can go as observers back to the UN, not at the meeting of the Communist and Workers Parties. (Everybody agrees.)

Cde. Nicolae Ceauşescu: Now let us discuss a problem which has a more practical bearing on us. The Council of Ministers has analyze the possibility of reducing the retail price of certain products, a reduction which would account for [a net loss of] 300 million lei. This would mean something to the population, under the condition that the products affected will continue to be produced in 1968. I mention this because, until now, when we would lower the retail price on the product, the following year the product with no one will be produced. If this condition holds, the proposal made by the Council of Ministers to reduce [retail] prices on some goods is a very good one.

[Source: ANIC, fond CC PCR, Chancellery, Folder 55/1967, pp. 4-5]



REPUBLICA SOCIALISTA ROMANIA
Ministerul Afacerilor Externe
Nr.17/001809/1

21

Cancelaria C.C. al P.C.R. Nr. 1568/24.V.1967

TOVARASULUI ION GHEORGHE MAURER
PRESEDINTELE CONSILIULUI DE MINISTRI

NOTA DE PROPUNERI

Referitor: Cererea R.D.G. în legătură cu:

- trimiterea unei note oficiale tuturor țărilor cu care România întreține relații diplomatice, în care să se reafirme că guvernul român a stabilit relații diplomatice cu R.F.G. fără a-i recunoaște dreptul de unic reprezentant al poporului german;
- exprimarea poziției guvernului român față de stabilirea relațiilor diplomatice cu R.F.G. printr-o declarație în fața Marii Adunări Naționale.

La 6 aprilie 1967, MAE al RDG a înmînat ambasadorului român la Berlin un aide-mémoire prin care guvernul RDG reamintește dorința sa exprimată cu ocazia întîlnirii miniștrilor afacerilor externe ai țărilor participante la Tratatul de la Varșovia, ca guvernul român să trimită o notă oficială guvernelor tuturor statelor cu care întreține relații diplomatice prin care să se reafirme că România a stabilit relații diplomatice cu R.F.G. fără a recunoaște pretenția acestuia de unic reprezentant al poporului german.

Totodată, în aide-mémoire, MAE al RDG formulează o cerere nouă și anume, ca poziția Republicii Socialiste România în problema sus-menționată să fie exprimată și printr-o declarație în fața Marii Adunări Naționale.

Aceste cereri au fost repetate și de către ambasadorul RDG la București în cadrul unei audiențe la MAE.

În sprijinul cererilor sale MAE al RDG invocă nota trimisă de MAE al RFG tuturor statelor cu care RFG are relații diplomatice prin care se susține pretenția RFG de unic reprezentant.

Menționăm că partea vest-germană, în afară de cele conținute în cadrul tratativelor care au dus la stabilirea relațiilor diplomatice între România și RFG, a luat și o măsură suplimentară, de care partea română nu a fost informată în prealabil, trimițînd nota verbală menționată mai sus misiunilor diplomatice acreditate

./.

la Bonn, prin care și-a reafirmat poziția de unic reprezentant al poporului german.

Poziția de principiu a țării noastre față de pretenția RFG de unic reprezentant al poporului german a fost expusă la stabilirea relațiilor diplomatice cu RFG printr-o declarație oficială și reafirmată ulterior, în mod cuprinzător, de către secretarul general al CC al PCR, Nicolae Ceaușescu, în discursul la conferința Uniunii Asociației Studenților din România. De asemenea, ea a fost reafirmată cu regularitate în cadrul întâlnirilor avute de reprezentanții români cu reprezentanții altor state la numeroase conferințe internaționale la care România a luat parte. Ca urmare, considerăm că din partea noastră poziția față de această problemă a fost precizată cu toată claritatea.

Față de cele de mai sus, considerăm că nu este cazul să se mai emită din partea noastră o notă în legătură cu stabilirea relațiilor diplomatice dintre Republica Socialistă România și R.F. a Germaniei și că nu este cazul să se facă o declarație specială în această problemă în fața Marii Adunări Naționale.

Propunem ca ocazional, dacă partea RDG va mai reveni, să i se răspundă că, după cum este cunoscut, partea română și-a expus cu fermitate și claritate în diverse ocazii poziția privind existența a două state germane și a respins pretențiile RFG de unic reprezentant al poporului german. Acest punct de vedere a fost reafirmat cu prilejul stabilirii relațiilor diplomatice între Republica Socialistă România și Republica Federală a Germaniei și subliniat, ulterior, de către secretarul general al CC al PCR, tovarășul Nicolae Ceaușescu în diferite ocazii.

Poziția României în această problemă a fost, de asemenea, expusă în cadrul unor reuniuni internaționale, precum și în discuțiile avute cu diferite personalități conducătoare din alte țări.

În afară de aceasta este știut că largi cercuri politice și de presă internaționale au remarcat că stabilirea relațiilor diplomatice între România și RFG constituie un însemnat aport la destindere și la întărirea securității în Europa, precum și o lovitură dată doctrinei Hallstein.

G. Macovescu

24.V.1967
IV/15 ex.

AIDE - MEMOIRE

Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Federale vest-germane a transmis la 31.I.1967 tuturor misiunilor diplomatice acreditate la Bonn o notă verbală în legătură cu stabilirea relațiilor diplomatice între Germania occidentală și Republica Socialistă România.

În această notă, așa cum este cunoscut Republicii Socialiste România, a fost din nou întărită pretenția insolentă, care contravine dreptului internațional, de unic reprezentant.

Guvernul vest-german a dat, în plus, indicații reprezentanților sale diplomatice să sublinieze față de guvernele țărilor unde sînt acreditate, pretenția neschimbată a Republicii Federale de unic reprezentant.

În afară de aceasta, guvernul vest-german a intervenit pe lângă guvernele SUA, Marii Britanii și Franței, pentru a obține sprijinul acestora în susținerea pretenției lui insolente de unic reprezentant, prin cele mai diferite acțiuni.

Astfel de intervenții împotriva lărgirii relațiilor RDG au fost întreprinse deja de către guvernul francez în Alger și Cairo, de către guvernul Marii Britanii pe lângă o serie de ambasade din Londra ale unor state neangajate și de către SUA pe lângă unele state afro-asiatice.

În legătură cu aceasta membri ai guvernului vest-german, deputați în Bundestag, reprezentanți ai partidelor de guvernământ și alte personalități au fost trimise, în ultimul timp, în cele mai diferite țări cu aceeași misiune.

Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Democrate Germane a intrat în posesia unor informații prin intermediul diplomaților străini, potrivit cărora, în cadrul Ministerului Afacerilor Externe de la Bonn se apreciază că prin stabilirea de relații diplomatice între Germania occidentală și Republica Socialistă România s-ar fi realizat o etapă mai înaltă a impunerii doctrinei Hallstein.

./.

În urma acestui fapt, apare astăzi și mai imperios decât înainte ca, în interesul securității europene, al îndeplinirii sarcinilor ce rezultă din Declarația de la București din iulie 1966, să se ia poziție împotriva abuzului la care recurge guvernul federal în urma stabilirii relațiilor diplomatice între Republica Socialistă România și Germania occidentală.

Din aceste motive, Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Democrate Germane ar dori să reia propunerea pe care ministrul de externe, tovarășul Winzer, a făcut-o cunoscută adjunctului ministrului, tovarășului Malița, în timpul conferinței miniștrilor afacerilor externe de la Varșovia și să roage ca Republica Socialistă România să se adreseze în același fel, printr-o notă, statelor cu care are relații diplomatice.

O astfel de notă în care să se sublinieze că Republica Socialistă România pornește, ca și înainte, de la existența a două state germane și nu recunoaște pretenția vest-germană de a reprezenta singură întreaga Germanie, că Republica Socialistă România și Republica Democrată Germană sînt legate prin țeluri comune privind asigurarea securității în Europa și a păcii în lume și că între cele două state există strînse relații prietenești, ar fi, după părerea Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Democrate Germane, metoda cea mai nimerită pentru a respinge pretențiile și mașinațiunile Republicii Federale vest-germane.

În legătură cu aceasta ar fi util dacă totodată s-ar accentua fără echivoc necesitatea pentru pacea și securitatea europeană, ca toate statele europene să stabilească relații diplomatice normale cu ambele state germane.

Un asemenea pas al guvernului Republicii Socialiste România care, fără îndoială, ar servi scopurilor expuse în Declarația de la București din iulie 1966 a statelor participante la Tratatul de la Varșovia, ar fi, în același timp, un sprijin direct și eficient pentru politica de pace și înțelegere a Republicii Democrate Germane.

Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Democrate Germane ar considera ca deosebit de important faptul dacă poziția Republicii Socialiste România ar fi fundamentată, în plus, printr-o declarație corespunzătoare în fața Marii Adunări Naționale.

- 3 -

Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Democrate Germane este convins că astfel de pași ar facilita altor state luarea unei atitudini identice sau similare împotriva pretenției insolente vest-germane de unic reprezentant și ar putea sprijini aspirațiile multor state neutre și nealiniate de a se elibera de sub presiunea politică exercitată de către Republica Federală vest-germană și de a stabili relații normale și egale în drepturi cu Republica Democrată Germană.

Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Democrate Germane folosește acest prilej pentru a transmite guvernului Republicii Socialiste România mulțumirea guvernului Republicii Democrate Germane pentru sollicitudinea sa, afirmată în multiple ocazii, de a sprijini Republica Democrată Germană în apărarea intereselor sale de stat.

TL/15 ex.
24.V.1967

ANIC, fond CC al PCR - Cămară, dosar 79/1967, f. 17-25.





REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA
 MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE
 Nr. 17/00343

Materialul în formă definitivă (19.8.1967) T-2
 legii mater. Nr. 1401/1967 1847/5087
 de la Corp. cu URSS.

STRICT SECRET

67.30.2P
 10.10.1967

— Arhiva Comitetului Executiv —
 al C. C. al P. C. R.
 Nr. 2792, 30.10.1967

SECȚIEI RELAȚIILOR EXTERNE
 A CC AL PCR

NOTA DE AUDIENȚĂ
 =====

La 1 iulie 1967, George Macovescu, prim-adjunct al ministrului afacerilor externe, a invitat în audiență pe A.V. Basov, ambasadorul URSS la București.

Au fost prezenți I.S. Ilin, ministru-consilier al Ambasadei sovietice, și S. Celac, secretar III în Ministerul Afacerilor Externe.

Convorbirea a durat o oră și 10 minute.

1. Primul adjunct al ministrului a arătat că, recent, ambasadorul român la Moscova a transmis răspunsul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, la scrisoarea din 10 mai a.c. semnată de tovarășul L.I. Brejnev, secretar general al Comitetului Central al P.C.U.S. În scrisoarea de răspuns se menționează că detaliile privind punctul de vedere al partidului și guvernului român în legătură cu problemele ridicate în scrisoarea tovarășului L.I. Brejnev urmează să fie comunicate de către Ministerul

Afacerilor Externe al României prin intermediul Ambasadei sovietice din București. Obiectul invitării ambasadorului la M.A.E. îl constituie tocmai această prezentare, din însărcinarea conducerii de partid și de stat, a considerentelor părții române în legătură cu problema menționată.

Conducerea de partid și de stat a analizat cu toată atenția problemele ridicate în scrisoarea din 10 mai a.c., adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., de tovarășul L.I. Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., precum și în documentele însoțitoare.

După cum este cunoscut, Partidul Comunist Român și guvernul Republicii Socialiste România depun eforturi susținute pentru realizarea securității europene - unul din obiectivele principale ale politicii noastre externe. În acest sens, România acționează constant pentru îndeplinirea programului constructiv adoptat de țările noastre în Declarația de la București din iulie 1966.

Renunțarea la folosirea forței în rezolvarea problemelor litigioase - principiu fundamental în relațiile dintre state - reprezintă un element important al acestui program.

Pornind de la aceste considerente, sînten în principiu de părere că realizarea unui schimb de declarații de renunțare la forță între R.F.G. și URSS, precum și între R.F.G. și celelalte țări socialiste ar constitui o contribuție utilă la normalizarea relațiilor dintre statele continentului nostru, inclusiv normalizarea relațiilor cu ambele state germane, la promovarea destinderii și securității europene.

Desigur, ne dăm seama de complexitatea problemei. În actualele împrejurări însă, oricît de spinoase ar fi problemele internaționale, ele pot și trebuie să fie discutate; aceste discuții, chiar dacă nu duc la un

rezultat imediat, trebuie să se desfășoare astfel, încât să nu creeze încordare și, dimpotrivă, să contribuie la clarificarea opiniei publice, la menținerea unor cai deschise spre un acord.

Insuși faptul că guvernul vest-german caută să continue discuțiile, arată că cercurile conducătoare de la Bonn nu pot ignora curentul tot mai puternic în favoarea recunoașterii realităților europene actuale.

Țoi considerăm întemeiat punctul de vedere exprimat în scrisoarea dv., conform căruia, în ciuda serioaselor deosebiri de vederi cu R.F.G., se merge nu pe linia respingerii propunerilor guvernului de la Bonn, ci pe linia continuării dialogului și a prezentării de contra-propuneri. Aceasta are, fără îndoială, însemnătate propagandistică, poate contribui la dejucarea planurilor forțelor reacționare care ar fi profitat de pe urma respingerii propunerilor R.F.G. și totodată poate veni în sprijinul forțelor realiste, progresiste care se pronunță pentru securitate în Europa, pentru renunțare la forță în rezolvarea problemelor internaționale litigioase.

Considerăm că schimbul de declarații nu poate fi efectuat, așa cum propune R.F.G., între R.F.G. pe de o parte și URSS pe de altă parte, în numele său și al aliaților săi. Schimbul de declarații trebuie să aibă loc între R.F.G. și fiecare stat socialist în parte. De la un astfel de schimb de declarații nu poate fi exclusă în nici un caz R.D.G. Excluderea R.D.G. ar putea fi interpretată ca o legalizare a utilizării forței de către R.F.G. împotriva R.D.G.

Partidul și guvernul nostru consideră că o declarație vest-germană de renunțare la forță trebuie să prevadă în mod clar obligațiile pe care și le asumă R.F.G. și în special pe cele esențiale, care după părerea noastră sînt :

a/ obligația de a nu recurge la forță în rezolvarea oricăror litigii internaționale ;

b/ obligația de a nu recurge la forță pentru modificarea granițelor actuale ale R.F.G. și de a respecta granițele statornicite în Europa în urma celui de al doilea război mondial ;

c/ obligația de a renunța la accesul, sub orice formă, la arma nucleară.

Desigur, fiecare stat socialist în parte, care va considera util un asemenea schimb de declarații cu R.F.G., urmează să hotărască asupra conținutului și redactării declarației. După părerea noastră, în aceste declarații, fiecare stat socialist, în afara problemelor menționate mai înainte și pe care noi le socotim absolut esențiale, ar putea să sublinieze și alte probleme, pe baza luării în considerare a intereselor sale ca stat suveran și independent.

Rugăm guvernul sovietic să ne vină la curent cu elementele noi care ar putea interveni".

A.V. Basov a spus că va transmite neîntârziat textul comunicării la Moscova, unde știe că răspunsul conducerii de partid și de stat române este așteptat cu interes. De asemenea, ambasada va proceda la o analiză amănunțită a comunicării, dispunând în acest scop de toate elementele și materialele necesare.

Referindu-se la fondul schimbului de declarații, ambasadorul sovietic a subliniat că scopul principal al acestei acțiuni îl constituie obținerea recunoașterii R.D.G. și afirmarea celorlalte obiective politice ale țărilor socialiste în problema germană. Desigur că nu se poate pune problema recunoașterii diplomatice imediate a R.D.G. de către R.F.G., însă este necesar ca guvernul vest-german să se pronunțe fără echivoc în ceea ce privește existența celor două state germane suverane și să renunțe o dată pentru totdeauna la pretențiile sale de a reprezenta întregul popor german.

..

Este, de asemenea, foarte important să se arate în mod clar că schimbul de declarații cu privire la neutilizarea forței între țările socialiste și R.F.G. nu reprezintă o reglementare finală a problemei germane, nu înlocuiește un eventual tratat de pace, și cu atât mai puțin, nu anulează acordurile interaliatate cu privire la Germania. A.V.Basov a insistat în mod deosebit asupra acestei idei, punând accentul pe deplina valabilitate și actualitate a acordurilor de la Potsdam.

O altă problemă care, după părerea părții sovietice, trebuie să-și găsească reflectarea în schimbul de declarații este confirmarea statutului special al Berlinului occidental ca entitate politică independentă și respingerea încercărilor Bonn-ului de a-l considera ca parte a teritoriului R.F.G.

În plus, guvernul R.F.G. va trebui să declare în mod clar totala nevalabilitate a acordului de la Munchen și să renunțe definitiv la înarmarea nucleară. În ceea ce privește aceste două probleme, care au, desigur, o importanță principială, s-ar putea să nu se insiste în mod deosebit asupra înglobării lor în textul schimbului de declarații, în cazul în care guvernul R.F.G. ar da o declarație oficială separată corespunzătoare cu privire la acordurile de la Munchen și ar seama fără rezerve tratatului de redistribuire a armelor nucleare.

Ambasadorul A.V.Basov s-a interesat dacă în comunicarea prezentată se exprimă poziția definitivă a părții române, sau dacă ea "ar putea forma obiectul unui schimb de păreri în continuare, în vederea operării unor eventuale modificări, completări și așa spune chiar în bună înțelegere". El și-a cerut permisiunea ca, după o studiere mai atentă a materialului, să revină, în cazul în care va apare necesar, pentru a solicita clarificarea unor puncte.

Primul adjunct al ministrului a spus că în comunicare este prezentat punctul de vedere al conducerii de partid și de stat în problema unui proiectat schimb de declarații privind neutilizarea forței între URSS și RFG și între țările socialiste din Europa și R.F.G. ; aceste considerente au fost formulate pe baza celor conținute în scrisoarea tovarășului L.I. Brejnev din 10 mai și în documentele anexe.

Este de menționat că guvernul român nu a primit asemenea documente direct din partea guvernului vest-german.

În continuare, primul adjunct al ministrului a recapitulat principalele idei conținute în comunicare, subliniind aprecierea pozitivă a faptului că partea sovietică nu a respins de plano inițiativa R.F.G., acceptând continuarea dialogului. În formularea considerentelor sale, partea română a pornit de la poziția sa consecventă binecunoscută în problema germană. Guvernul român consideră că este absolut necesar ca, în ideea unui schimb de declarații privind renunțarea la folosirea forței, aceste documente să fie semnate de R.F.G. cu fiecare stat în parte, inclusiv cu R.D. Germană. Acceptarea formulei propuse de partea vest-germană, ca schimbul de declarații să aibă loc între R.F.G., pe de o parte, și URSS, în numele său și aliașilor săi, de cealaltă parte, este inadmisibilă, deoarece ar însemna în mod practic excluderea R.D.G. și ar permite confirmarea pretențiilor R.F.G. de a reprezenta întreaga Germanie.

Desigur ca schimburile de declarații între diferitele state socialiste și R.F.G. nu s-ar efectua simultan și nu ar avea un conținut identic, marcând fiecare unele aspecte și accente corespunzătoare intereselor specifice ale țării în cauză, în exercitarea atributelor suveranității sale de stat.

./.

- 7 -

În orice caz însă, după părerea părții române, toate aceste declarații vor trebui să prevadă formularea celor trei puncte esențiale prezentate în comunicare.

Dacă partea sovietică are ceva de spus față de cele comunicate astăzi, Ministerul de Externe al Republicii Socialiste România este gata să le asculte.

Ambasadorul sovietic a arătat că, după ce a informat guvernele țărilor prietene, guvernul sovietic nu a întreprins alte măsuri pe linia contactelor cu R.F.G., urmînd ca poziția definitivă să se cristalizeze în urma schimbului de păreri în cadrul lagărului. Guvernul URSS împărtășește punctul de vedere că schimburile de declarații trebuie să aibă loc între R.F.G. și fiecare țară socialistă în parte, sarcina fundamentală fiind protejarea suveranității R.D.G. În legătură cu conținutul schimbului de declarații și cu diferitele modalități procedurale în care urmează a se efectua acesta, se ridică însă unele probleme care vor trebui clarificate ulterior. Indiferent dacă vor conține două, trei sau patru puncte esențiale comune, toate declarațiile vor trebui să prezinte poziția unită a țărilor socialiste, după cum, indiferent de ordinea de semnare a documentelor, trebuie obținute garanții formale din partea R.F.G. că R.D.G. nu va fi exclusă.

A.V. Basov a spus că, la rîndul său, are de transmis o comunicare din partea guvernului sovietic.

Recent s-au dat indicații ambasadorilor URSS din R.A.U., Siria, Algeria, Irak și Yemen să intre în contact cu organele corespunzătoare din țările de reședință pentru a preciza posibilitățile stabilirii de relații diplomatice între statele arabe progresiste și Republica Democrată Germană.

La Moscova se consideră că în prezent, cînd se consolidează frontul unit al țărilor socialiste și al celorlalte țări iubitoare de pace în apărarea independenței statelor arabe și a intereselor lor juste, clarificarea

./.

14

poziției acestor state față de R.D.G. capătă o importanță deosebită.

Evenimentele din Orientul Mijlociu au demonstrat cine sînt adevărații prieteni ai arabilor și cine a sprijinit acțiunile agresive ale conducătorilor izraelieni. Țările arabe au simțit, fără îndoială, ajutorul prietenesc acordat de R.D.G. și au constatat ce politică dușmănoasă, străină intereselor lor, a fost promovată în aceste împrejurări de către cercurile conducătoare din R.F.G. La Tel-Aviv se vorbește în mod deschis că Izraelul are în R.F.G. cel mai mare și mai puternic aliat al său din Europa.

Ar fi deci justificat, din punctul de vedere al intereselor luptei viitoare, ca țările arabe, avînd în vedere necesitatea consolidării forțelor antiimperialiste, să ia în considerație posibilitatea stabilirii de relații diplomatice cu R.D.G. Aceasta ar sili puterile imperialiste să privească cu mai mult respect suveranitatea și interesele naționale ale țărilor arabe. În același timp stabilirea de relații între țările arabe și R.D.G. ar sublinia coeziunea frontului antiimperialist și ar da o lovitură puternică forțelor reacționare și agresive".

Ambasadorul sovietic a menționat că, încă înainte de declanșarea conflictului, guvernul sovietic a informat guvernele țărilor frăgești despre oportunitatea unor demersuri în vederea lamuririi posibilităților stabilirii de relații diplomatice între R.D.G. și unele țări afro-asiatice. "În timpul recentului conflict - a spus el - R.D.G. s-a purtat bine, a sprijinit țările arabe și a contribuit la întărirea lor în lupta împotriva agresorilor imperialiști. Cînd vorbim de agresiunea Izraelului avem în vedere acțiunile forțelor imperialiste care au folosit Izraelul pentru îndeplinirea planurilor lor neocolonialiste".

Primul adjunct al ministrului a mulțumit pentru comunicarea făcută și a arătat că ea va fi adusă la cunoștința guvernului român.

3. A.V.Basov a pus apoi întrebarea directă, care sînt temele care urmează a fi discutate în timpul apropia-
tei vizite la Pekin a tovarășului Ion Gheorghe Maurer, pre-
cizînd că a aflat despre această călătorie deoarece s-a
făcut o cerere de aprobare a survolului avionului special
peste teritoriul sovietic.

Primul adjunct al ministrului a explicat că
această vizită face parte din practica normală a consultă-
rilor care au loc între țările socialiste prietene. De la
ultima vizită în România a tovarășului Ciu En-lai a trecut
mai bine de un an și în această perioadă este firesc să
se fi acumulat o serie de probleme, atît din domeniul re-
lațiilor bilaterale, cît și cu privire la situația inter-
națională, care să poată forma obiectul unui schimb de
păreri.

A.V.Basov a observat că "ar fi bine dacă aceas-
tă vizită ar putea contribui la apropierea prieteniei în
cadrul lagărului nostru socialist". Dacă s-ar fi putut uni
eforturile tuturor țărilor socialiste, nu am fi asistat
la situațiile care au loc acum în Vietnam și în Orientul
Mijlociu.

"Este neplăcut că în aceste evenimente din Orien-
tul Mijlociu, principalii vinovați am fost făcuți tot noi.
Tovarășii chinezi ne-au acuzat că nu am luptat în sinai
cu arma în mînă împotriva imperialiștilor. Tovarășul Ciu
En-lai le-a trimis arabilor un mesaj în care îi îndeamnă
să lupte pînă la capăt. Mă rog, și aceasta este o formă de
ajutor. Inșă pentru a lupta trebuie să fii pregătit, iar
judecînd după desfășurarea evenimentelor, arabii preferă
să se roage lui Alah". Ambasadorul sovietic a continuat,
spunînd că în recentul conflict arabii au făcut multe gre-
șeli tactice, și-au prezentat revendicările în declarații

zgomotoase care au îmbrăcat uneori o formă prea brutală. In prezent situația nu este simplă ; trebuie să se dea dovadă în continuare de reținere, trebuie căutate cu răbdare căile spre un acord.

4. Ambasadorul A.V.Basov a întrebat apoi dacă sînt de semnalat elemente deosebite din convorbirea pe care tovarășul Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri, a avut-o cu președintele L.B.Johnson, avînd în vedere că, după unele știri, discuțiile au durat mai bine de o oră.

La rîndul său, primul adjunct al ministrului de externe l-a întrebat pe ambasadorul sovietic ce s-a discutat în întrevederile Kosighin-Johnson.

A.V.Basov a răspuns că nu este informat.

Primul adjunct al ministrului a remarcat că, desigur, într-o discuție de o oră nu a putut fi tratată o sferă atît de largă de probleme ca cea pe care a avut posibilitatea să o dezbată tovarășul Kosighin în cele două întîlniri pe care le-a avut cu președintele Statelor Unite. Din cîte cunoaște, în cursul întrevederii de la Washington au fost discutate principalele probleme ale situației internaționale și, bineînțeles, relațiile bilaterale.

4 iulie 1967

G. Mănuș

Nota s-a trimis :

- Membrilor Prezidiului Permanent al CC al PCR ;
- tovarășului Mihai Dalea ;
- Secției Relațiilor Externe a CC al PCR

ANIC, fond CC al PCR - Cancelarie, dosar 79/1967, f. 7-16.

PROPUNERI

Avînd în vedere cele de mai sus propunem următoarele:

1. M.A.E. să fie însărcinat să expună ambasadorului sovietic poziția noastră de principiu în această problemă, pe baza următoarei tematici:

a. Conducerea de partid și de stat a țării noastre a analizat cu toată atenția problemele ridicate în scrisoarea din 10 mai a.c., adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., de tovarășul L.I. Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., precum și în documentele însoțitoare.

După cum este cunoscut, Partidul Comunist Român și guvernul Republicii Socialiste România consideră securitatea europeană ca unul din obiectivele principale ale activității lor externe și depun eforturi susținute pentru realizarea sa. În acest spirit țara noastră acționează constant pentru îndeplinirea programului constructiv adoptat de țările noastre în Declarația de la București din iulie 1966.

Renunțarea la folosirea forței în rezolvarea problemelor litigioase - principiu fundamental în relațiile dintre state - reprezintă un element important al acestui program.

Pornind de la aceste considerente, sîntem în principiu de părere că realizarea unui schimb de declarații de renunțare la forța între R.F.G. și U.R.S.S., precum și între R.F.G. și celelalte țări socialiste ar constitui o contribuție utilă la normalizarea relațiilor dintre statele continentului nostru, inclusiv normalizarea relațiilor cu ambele state germane, la promovarea destinderii și securității europene.

b. Desigur, ne sîm seama de complexitatea problemei. În actualele împrejurări însă, oricît de spinoase ar fi problemele internaționale, ele pot și trebuie să fie discutate; aceste discuții, chiar dacă nu duc la un rezultat imediat, trebuie să se desfășoare astfel încît să nu creeze

incordare ci, dimpotrivă, să contrubie la clarificarea
opinionii publice, la menținerea deschisă a posibilității spre
un acord.

Insuși faptul că guvernul vest-german caută căi
pentru continuarea discuțiilor arată că cercurile conducă-
toare de la Bonn nu pot ignora curentul tot mai puternic în
favoarea recunoașterii realităților europene actuale.

Faptul că U.R.S.S., în ciuda deosebirilor serioase
de vederi cu R.F.G., consideră că trebuie să meargă pe linia
continuării dialogului și a prezentării de contrapropuneri
dejoacă planurile forțelor reacționare care ar fi profitat
de pe urma respingerii propunerilor R.F.G. și vine în spri-
jinul forțelor realiste, progresiste care se pronunță pentru
securitate în Europa, pentru renunțarea la forță în rezolvarea
problemelor internaționale litigioase.

c. Considerăm că schimbul de declarații nu poate
fi efectuat, așa cum propune R.F.G., între R.F.G. pe de o parte
și U.R.S.S. pe de altă parte, în numele său și al aliaților
săi. Schimbul de declarații trebuie să aibă loc între R.F.G. și
fiecare stat socialist în parte.

Partidul și guvernul nostru consideră că de la un
astfel de schimb de declarații nu poate fi exclusă în nici un
caz R.D.G. Excluderea R.D.G. ar putea fi interpretată ca o le-
galizare a utilizării forței de către R.F.G. împotriva R.D.G.

Este firesc ca fiecare stat socialist să hotărască
asupra utilității unui asemenea schimb de declarații pe baza
luării în considerare a intereselor sale, ca stat suveran și
independent.

Este totodată de înțeles că, în ce privește conținutul
declarațiilor, fiecare stat socialist ar urma să sublinieze pro-
blemele în care este în mod deosebit interesat și să găsească
forma care corespunde cel mai bine intereselor sale, sporind
astfel eficacitatea acțiunii în ansamblul ei.

După părerea noastră esențial pentru valoarea
practică a unei declarații vest-germane de renunțare la forță
este măsura în care ea include angajamentul de a nu schimba
prin forță frontierele actuale ale R.F.G., de a respecta fron-

tierele statornicite în Europa după cel de al doilea război mondial și de a renunța la accesul, sub orice formă, la arma nucleară.

d. După părerea noastră, schimbul de declarații nu trebuie condiționat neapărat de rezolvarea tuturor chestiunilor care privesc problema germană, ci el trebuie să urmărească numai pe cele esențiale, menționate mai înainte. De altfel, un asemenea procedeu tactic este avut în vedere și de către dv.

e. Rugăm guvernul sovietic să ne țină la curent cu elementele noi care ar putea interveni.

2. Propunem ca la scrisoarea lui L.I. Brejnev, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al C.C. al P.C.R. să răspundă printr-o scurtă scrisoare. (Anexa).

20 oct. 1957
AI/2 ex.

C.C. al P.C.R.
SECTIA RELATIILOR EXTERNE

Nr. 805 - 20
1.07.1967 - 1-2

— Arhiva Comitetului Executiv —
al C. C. al P. C. R.
Nr. 2793 30.10.1967

N. O T A

Secția Relațiilor Externe este de acord cu propunerile Ministerului Afacerilor Externe privind poziția guvernului român față de cererile M.A.E. al R.D.Germene, formulate într-un aide-mémoire înmănat ambasadorului R.S.România la Berlin și le supune spre aprobare.

Seful Secției,

Soles

V. Vlad

Marș

26.V.1967
3 ex.CM/IE

Document 1

Communist

Minutes of the Plenary Meeting of the Romanian Workers Party

14 February 1968

Participating at the plenary meeting are: member and candidate members of the Central Committee of the Romanian Communist Party (CC PCR) and the members of the Central Revision Committee.

Also invited are the directors and deputy directors of the CC PCR bureaus, the first secretaries of the provisional district committees, the senior vice-presidents (*prim-vicepreședinții*) of the provisional district popular councils, members of the government, directors of central state institutions, the vice-president of the Central Party Assembly (*Colegiul Politic Central*), the director (*secretarul*) of the Political Council of the Troops of the Ministry of the Interior, directors of the central mass-media.

The session begins at 9:30 am.

Cde. Nicolae Ceaușescu: We are beginning the session. The Politburo suggests the following agenda:

1. Finalizing the proposals made by the Central Party and Government Commission regarding the organization of districts and cities.
2. [The discussion of] some measures [that need to be adopted] for the organization of the party apparatus in the districts.

3. [Discussing issues] regarding the consultative meeting of the Communist and Workers parties in Budapest.¹

Cde. Paul Niculescu-Mizil: Comrades, the Politburo of the Central Committee of the Party, proposes for discussion in the plenary session of the Central Committee some issues regarding the invitation of the [Romanian Communist] Party at the consultative meeting of the Communist and Workers Parties scheduled for 26 February in Budapest. [This consultative meeting] is called to begin preparations for a international congress of communist and workers parties.

As you well know, this idea of an international congress has been made public by a number of parties, during congresses, in the media, in public declarations. The position of our party is well known. Our party, through carrying out a policy of strengthening of the relationships between fraternal parties, has made public its support for [strengthening] bilateral and multilateral relations between Communist and Workers parties.

We believe that an international congress can be useful, can bring benefits to the world Communist and Workers movement, as long as it is prepared and organized in the spirit of displaying the unity [of the movement] and as far as it serves to bring parties closer and [serves the cause of] understanding [between parties]. [Only so such a congress] will bring a real contribution [both] to the improvement of relations within the Communist movement and to the cohesion [of the movement]. Of course, such a congress could only undermine the importance of unity if it will be the cause of the further deterioration of the relations between Parties and of the Communist movement, if it would add to the current divergences new sources of distrust and conflict.

¹ The Consultative Meeting of the Communist and Workers Parties in Budapest, 26-28 February 1968

Presently the international communist movement is in a tense situation.

Differences between parties continue to exist, and there are many suspicions, generated in principal by [the fact that] the norms of relations between parties are being violated. This situation is being followed by many Communist and Workers parties. Lately, more and more parties are moving towards bringing an end to the conflict, stopping attacks on other parties, and trying to improve the situation in the Communist movement. To preemptively deal with the danger of [creating a] schism [within the movement], making some progress towards bringing normalcy to the relations between the parties, to bring again unity [to the movement] is the most important and most acute problem of the whole communist movement, it is the goal of the entire progressive people.

Through this need we analyze the utility of this international congress; it is not something in and of itself, rather it must be subordinated to the degree to which it would act to reduce or at the very least weaken the source of tensions within the movement and to [act to] improve the relationships within the communist movement.

In this light, the Politburo took note of the letter received on the 20 December 1967 from the Central Committee of the Hungarian Socialist-Workers Party in which the PCR was informed of the convocation of the consultative meeting to take place in Budapest and invited to participate.

Considering that significant discussions should take place in order to insure the success of the preparations for an international conference, the [Romanian] politburo initiated a series of [bilateral] consultations with the representatives of other parties. Thus, in Bucharest, we consulted with delegates of communist parties from Czechoslovakia, Spain, Portugal, Italy, France, Belgium, Israel (the Mikunis faction),

Norway, Mexico, Columbia, Chile, Finland, Morocco, Austria, Denmark. During visits of our party leadership outside Romania, we had consultations with the party leadership [of the Communist parties] of the Soviet Union, Yugoslavia, Hungary, Poland, [North- ?] Korea, Cuba, Italy, Great Britain, Sweden, and the Netherlands. We have scheduled meeting with delegates from communist and workers parties from the Soviet Union, Japan, Switzerland, Syria, and other countries.

The politburo values greatly these meetings, which we believe have led to a strengthening of the fraternal relationships between our party and the parties I just mentioned. [The consultations also allowed us] to better understand their position [and make known our position] regarding the consultative meeting in Budapest, and, in general, [better understand their position] regarding the current crisis facing the international communist and workers movement.

From the discussions we had [with the other parties] we concluded that it is the hope of many of the parties that the consultative meeting in Budapest will take place in such a way as to not add to the already tense situation within the communist movement, that it will be a constructive meeting. [They hope that] all [Communist and Workers] parties will attend the consultative meeting, or at least as many parties as possible, so that it gives the meeting the feel of a unanimous action. Even though [some parties] expressed a different opinion [than ours] we believe that it will be necessary to continue, in the future, discussions with all fraternal parties, to develop our bilateral relations [with them] and continue to consult [with them] for the clarification of all issues of mutual interest, so that the international connection of our party with Communist and Workers parties is

strengthened, in the interest of the cohesion and unity of the international Communist movement.

Regarding the way the meeting in Budapest was called, there are a number of issues that we want to raise before this plenary session of the Central Committee.

As far as the norms of the relationships between communist parties, it would have been reasonable that a consultation of all interested parties take place before [the call for the meeting was made] in regards with the intention to call this meeting. However, the meeting was called [without any consultation], many parties being faced with a decision already made, [and] placed in the position of just being informed of a that decision. As far as our party is concerned, we have not been informed or consulted previously. We found out about the decision made to call a consultative meeting in Budapest, around 7 November [1967], first from the news reported by the bourgeoisie media present in Moscow, even though our [party] delegation, as well as representatives from other parties, were in Moscow at the time, participating in the 50 year anniversary of the October Revolution.

It is clear that the organizers were making the decision to call the meeting, set the date and the place [of the meeting] without informing beforehand all other parties. We take note that the old practice of facing parties with decisions that have been made previously, without them being consulted, is still being used. This goes against the fundamental norms that govern the interaction of fraternal parties, [going against the idea that] in the communist movement are not "first tier parties" that make decisions and "second tier parties" that implement them. The communist parties are, and must remain independent and equal in rights and as such, any action that they are called upon to

participate must be decided upon after they have been consulted. Such behavior, as was displayed in the organization of the Budapest conference it is not a good omen for an international meeting; [rather, it] strengthens the reservations many parties have regarding this [conference] and raises a lot of questions about the ultimate goal this conference has.

As a matter of fact, the first steps are being taken to convene an international congress—an idea that still raises a lot of controversy in the communist movement—by [the taking the decision to] convene this consultative meeting. It is [our] conclusion that the objections raised by a number of parties regarding the idea of convening an international congress [of communist parties] have not been taken seriously. This strengthens the perception that the meetings between parties are strictly a formality, that the mentality of imposing the views of one party or a number of parties [upon others] still persists. The fact that the 18 parties, who signed the decision to call this meeting [in Budapest] met in march 1965 in Moscow, does not give them the mandate to decide the organization of an international conference of the Communist parties. It is our opinion that the formation of factions within the Communist movement is not a beneficial phenomenon but rather fuels to tendencies detrimental to the cause of unity.

We also maintain serious reservations about the method parties were invited to this conference, namely [inviting] only those parties that participated at the 1960 International Conference in Moscow. The 1960 conference ended as it did, and with the well known results. Life went on, the communist movement evolved [since then] and there is no principled basis (*bază principiară*) upon which to call a new conference as a continuation of that one. The communist and workers parties are the product of the

domestic evolution of their own countries and no one, no outside forum has the right to establish criteria of selecting and recognizing those parties, or to decide whether or not they should participate in actions undertaken by the communist [movement]. The tendency of imposing on the 1960 Conference as character of permanence, the tendencies of organizing conferences in an organized succession, [the tendencies] of introducing in the communist movement elements of institutional structures are nothing more than the resurgence of the idea of a center that leads. Even though this idea was rejected by practice and has been forever left behind by history, it was never abandoned completely [by some elements] which have sought to find new ways to institutionalize it.

The erroneous character of this way of making the decision [to invite participants] is also obvious by the fact that it perpetuates mistakes that were made in 1960. As you well know, the declaration adopted at the end of the 1960 Moscow Conference contained unjust accusations and conclusions [as well as] name calling of the Union of Yugoslavian Communists. [T]his fact caused problems in the communist movement and has brought disservices to the [principle of] unity [of the Communist movement].

The fact that the Union of Yugoslavian Communists was not invited at the meeting in Budapest is [the product of] discrimination of the relationship between parties and is a perpetuation of the same position [taken against the Yugoslavs previously]. It is also interesting to mention that in the case of some countries such as India, Israel, where, as a result of factors or causes that we do not plan to analyze now, there are two communist parties, or the communist party has split in factions, the organizers [of the Budapest conference] decided to invite only one party, based more on the degree of agreement between those parties and the parties organizing the conference. It is our

opinion that, as long as such a situation exists in a country, no one other than the working class and the people of that country has the right to decide which one of the party represents the [Communist Party of] the country. Any [such] decision, made from the outside is an arbitrary decision, a form of interceding in the internal affairs of that country, a form of support of one faction against another. [T]his can in no way help restore unity. These critical observations, which are in agreement with the observations of many other parties, are meant to show that the Budapest conference was organized by breaking with the norms of interaction between fraternal parties. All of this makes evident how deeply rooted the practice of making decisions without consulting all the parties and facing them with a decision already taken is in the communist movement [and also] of not taking into account opinions contrary to those held [by some parties]. [T]his goes against the need to develop a trusting climate, of comradely respect within the movement.

In the current situation, when in the communist and workers movement are so many unresolved issues, such behavior is not able to create conditions favorable for the participations of all fraternal parties at an international conference.

As it is well known, there are a number of parties that will not participate at the conference in Budapest, some even announcing now that they maintain the same position in regards with [a future convocation of] an international Congress. As such, at the consultative meeting will not participate the Chinese Communist Party, who is adamantly opposed to an international congress. [T]he same position was taken by the Workers Party in Albania. At the Budapest conference will not participate the Vietnamese Workers Party, who, in the discussions with our representatives said that it will not

participate at any international conference that could worsen the relations between the CCP and the CPSU.

This would mean that at a conference that deals with fighting against imperialism, the representative of the people that at this time are in the midst of a bloody war against imperialism will be absent. The Cuban Communist Party—country in the immediate vicinity of the United States and who faces the continuous pressure and hostility of American imperialism—will also not participate. [A]s far as we know, the Workers Party of the Democratic Popular Republic of Korea, socialist country facing continual attacks from the US, will also not participate. As we said before, the Union of Yugoslav Communists was not invited; [i]n conclusion, at a conference where the fight against imperialism will be discussed, about half the socialist countries, part of the socialist—system which is considered the backbone of the anti-imperialist fight—will not participate. Without a doubt, such a conference will not demonstrate the unity of the socialist camp—something that will make the imperialist [countries] more restrained [in their actions], but rather on the contrary.

Even more so, some communist and workers parties from capitalist countries said they will not attend or have voiced their reservations. As such, the Japanese Communist Party, the Communist Parties from Sweden, the Netherlands, Indonesia, Burma, Laos, Thailand, Malaysia, and the Philippines will be absent from the Budapest conference. The fact that many communist and workers parties from Asia, as well as from Africa—a continent where the communist movement is in its incipience—is quite noteworthy. The fact that a lot of fraternal parties, representing numerous countries of the world, such as Asia and Africa—continents where over half of the world population lives and where

there are many focal points of the fight against imperialism—clearly shows that we do not yet have the necessary conditions to call a congress of the world Communist and Workers parties.

Organizing a conference under these conditions will only show the world the lack of unity within the socialist camp, [fact which] is against the interests of socialism and towards the benefit of the reactionaries and the imperialists.

It is our opinion that the fundamental role of the Budapest conference should be to discuss the options available for reestablishing normal relations among parties and to improve the climate [of interaction] within the communist movement. [This is necessary] in order to establish the basis for an world constructive congress of the communist movement, [a congress that would] aid the cause of unity. It is the opinion of our party leadership that the present state of affairs is not fatal [to the communist movement], [nor is it] irreversible, but rather that active measures must be undertaken, that no effort should be spared, with patience, perseverance and tenacity, so that in due time, the conditions for the organization of a world congress (*consfătuirea internațională*) [of the communist and workers parties] could be called, [a congress] which will not [further] damage [relations among the parties] but rather will truly serve the cause of unity and understanding among parties.

Our party [leadership] views the Budapest conference as a preliminary, consultative meeting [among parties]. [It sees it] as a new beginning, as a normalization of the efforts to organize [the future congress] as the beginning of a wave of serious consultations, exchange of opinions and [common] actions [among parties], which will lead to the participation of most if not all [communist and workers parties] and also to the

narrowing of the gap between the position of the [various] parties as well as an agreement on the major issues to be discussed at the congress.

As such, the Budapest conference should not adopt any decisions. [It] should facilitate the exchange of opinions among the participants regarding the opportunity of organizing a world congress, the conditions that must be met so that [the congress] and its decisions would be beneficial [to the world communist movement]. It should clarify the goals and the expectation of the congress; the agenda; the issue of participation, the nature of the final document and the procedure by which it would be adopted [by the congress]. The purpose of [the Budapest] conference is the opportunity it gives parties to express their position and to be informed about the position of the other parties regarding the need and the problems of organizing an international congress, of course with the purpose of reaching a consensus vis-à-vis these issues. The participants could, upon their return [from Budapest] inform their parties of the opinions expressed. This will offer the possibility of all the parties participating at the [Budapest] conference, and their leadership, to reflect on the various opinions expressed, to take them into account, and to then make, in democratic fashion, the decisions they feel then need to make.

In our opinion, we must remember that in some communist parties there exists a very difficult situation, especially in [parties from] capitalist countries, there are many problems, there are different opinions [being adopted] in regards with [participation to the] international conference. Thus, this is one more reason to make sure that, after the Budapest conference, all parties should be able to analyze the issues [discussed] regarding the international congress and to adopt their own decisions.

Based on this, it is necessary that the consultative meeting [in Budapest] does not adopt any decisions, considering that many parties, as we said before, will not be present at the meeting. If [the conference] adopts any decisions, that would mean that, for those parties who were not present, the only options available will be to agree or disagree with the decisions made by others. [T]his will weaken further the possibility that those parties not present at the Budapest conference will be present at the subsequent world congress. It is our opinion that, if at the Budapest conference there will be an exchange of opinions and [the parties present] will reach an principled accord on what should be done in the future. [Thus] the unanimous—or at the very least nearly unanimous—participation [of communist and workers] parties at the world congress would be more likely; thus the necessary conditions for the convocation of a world congress will be reached. [Even] if a consensus over all issues will not be reached immediately, whatever was agreed upon would be a step forward. [A]s for the rest of the issues, they would form the basis of further discussions and preoccupations.

Of course, there will need to be further consultations, the process would last a long time. [I]t is not out of the questions that sometimes this summer, or maybe this autumn, a new consultative conference could be scheduled, where more parties could attend, and where the issues that remain to be solved could be discussed. Such serious preparations take time, but it is essential that things are not hurried along, that the congress is not convened before its time, but rather that it be planned thoroughly, patiently, and for as long as it takes so that it would be successful.

The position that we are taking regarding the consultative meeting in Budapest and [regarding] the organization of a world congress of Communist and workers parties is thus the following:

1. Regarding the nature of the world congress:

The consultative meeting in Budapest should facilitate an exchange of opinions among the representatives of the parties in regards with the nature of the [proposed] world congress, in order to clarify the nature of the congress, its character and its goals.

It is the position of many parties that a new world congress should not adopt the character of the 1960 [Moscow] conference, [should not] suggest that it plans to analyze all the problems of the communist movement, of the international system and [should not] adopt any documents—any directives—regarding the activity of the communist and workers parties.

It is the position of many fraternal parties that, for such a congress to be efficient and successful, it should limit itself to an exchange of opinions, so that all parties would be informed of the positions of the other [parties], learn from their experiences. [Thus] they would reach common conclusions regarding the issues debated in the congress and this would lead to a strengthening of the unity [of the movement] in the fight against imperialism and to improve cohesion within.

2. Regarding the agenda of the congress:

After numerous consultations with fraternal parties, it is apparent that they are interested in limiting the agenda of the congress—through which the precise goals of the congress are being set—to current issues, respectively to the fight against imperialism.

Our party agrees with this positions, considering that it would be impossible to discuss at such a large forum all the problems that have accumulated within the communist movement.

It should be mentioned that there were also different positions, [suggesting] that at the congress a wide list of issues be discussed, giving the congress the allure of an ideological debate regarding the differences arising within the communist movement. Believing that such discussions would not resolve the issues, but rather would widen the gap among the parties, would sharpen the disputes and would prevent [the parties] from reaching a common ground, the position of our party at the Budapest conference will be that the agenda be limited to the issue of fighting imperialism and that any deviations [from this issue] which will cause the further deterioration of the relationships among parties avoided.

There was also the suggestion that the congress make public its solidarity with the Vietnamese people. Regarding this, the position of our party is well known. [Our party] has always, presently and in the past, expressed its solidarity with the Vietnamese people, has given them its support and is continuing to do so. [We] have constantly asked that the American bombing campaign against the Democratic Republic of Vietnam end immediately and unconditionally, that the [American] aggression end, that the interventionist troops be withdrawn from South Vietnam, that the Vietnamese people be allowed to decide their fate on their own, without any outside influence.

3. Regarding the issue of participation:

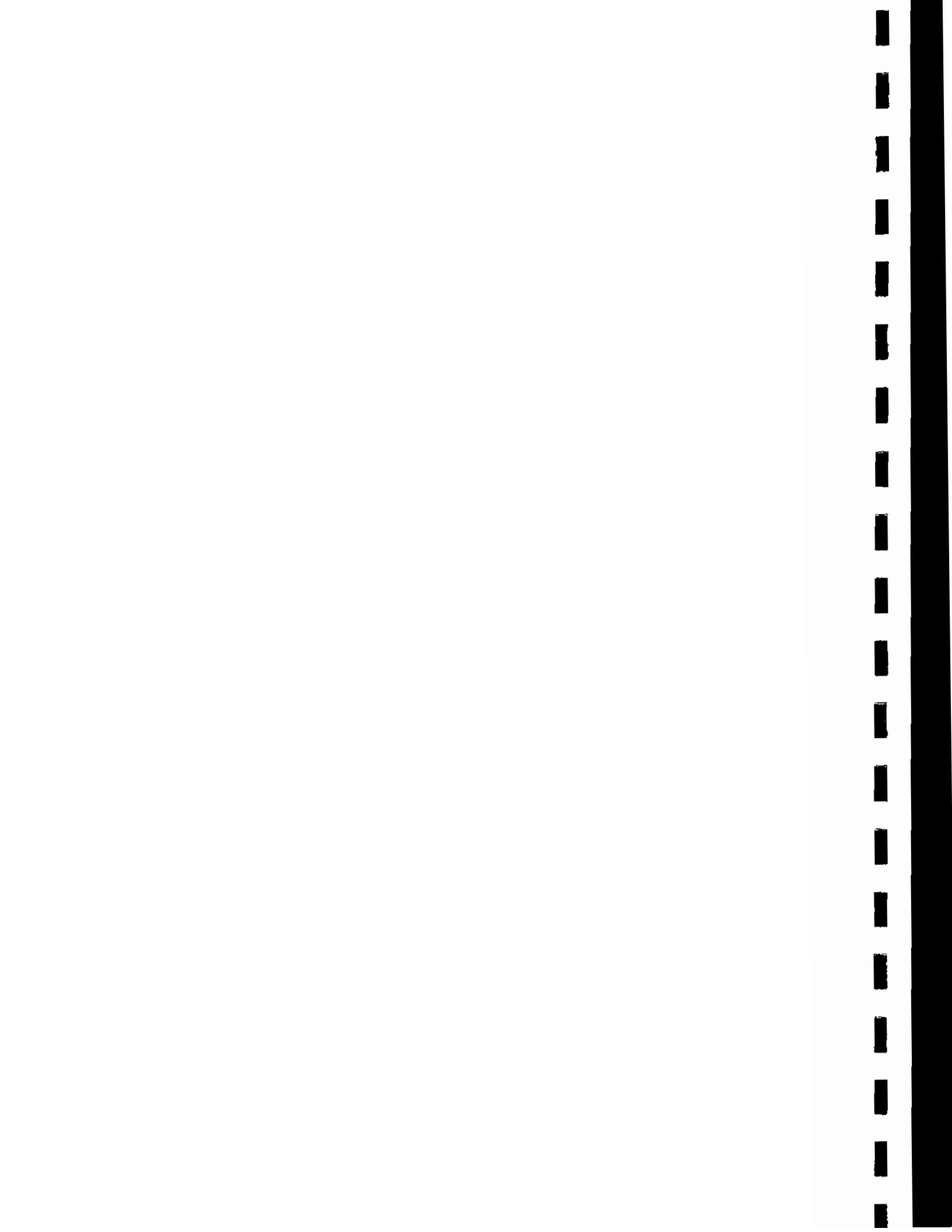
During the Budapest conference it will be necessary that a discussion be held regarding the issue of the representation of all [communist and workers] parties at the world congress.

It is our opinion, shared by many other fraternal parties, that at the world congress all Communist and Workers parties, without exception should be represented. [T]here should be no discrimination. As such, the Union of Yugoslav Communists should also be invited. As for countries such as India and Israel, both [Communist] parties [existing there] should be represented.

Many communist parties have underlined, during discussions or in public statements, the need to find a way to allow the participation at the congress—which deals with the issue of fighting imperialism—of those non-Communist forces which are in the midst of active fighting against imperialist [forces]. [T]hus, should be present representatives from the National Liberation Front of South Vietnam—which is involved in a armed struggle against American imperialism—as well as liberation movements from countries like Angola, Guinea, or other African, Asian or Latin American countries, liberation movements and progressive forces from Arab countries as well as Socialist parties which have taken an anti-imperialist position.

The position of our party is that there should be a large participation at the conference, both of communist and non-communist forces that are fighting imperialism, so that it strengthens the cohesion of the entire anti-imperialist movement, [strengthening] the unity of all its parts.

4. Regarding the document [to be adopted] by the congress:



In our opinion, shared by a number of communist and workers parties, it is imperative that at the Budapest conference discuss and clarify the nature of the document to be adopted by the congress.

It is our position that a conference conceived and run under the guidelines of normal exchange of opinions among parties can not adopt any programmatic documents, any directives aimed at the actions of parties. [I]t remains at the latitude of those party leaderships to make decisions on the direction of their policies.

As many other parties with which we had consultative talks, we fail to see the usefulness and efficiency of documents adopted on the basis of [so called] universally valid theories, based on the premise of explaining the whole evolution of world events and to indicate to the communist parties the path they should take, or direct them to take specific actions.

Our party would agree with the signing of a document listing the main issues concerning the fight against imperialism, the issue on the agenda, on which there has been agreement. Of course, such agreement can only be reached democratically, through the consensus of the participants, excluding the practice we have seen in the past of adding to the document positions with which some parties do not agree. It is our belief that even when there are disagreements [among parties] concerning the interpretations of international events, there are always some positions where there is agreement. [A]s for the other issues where there is no agreement, time should be the judge.

5. Regarding the preparations for the world congress:



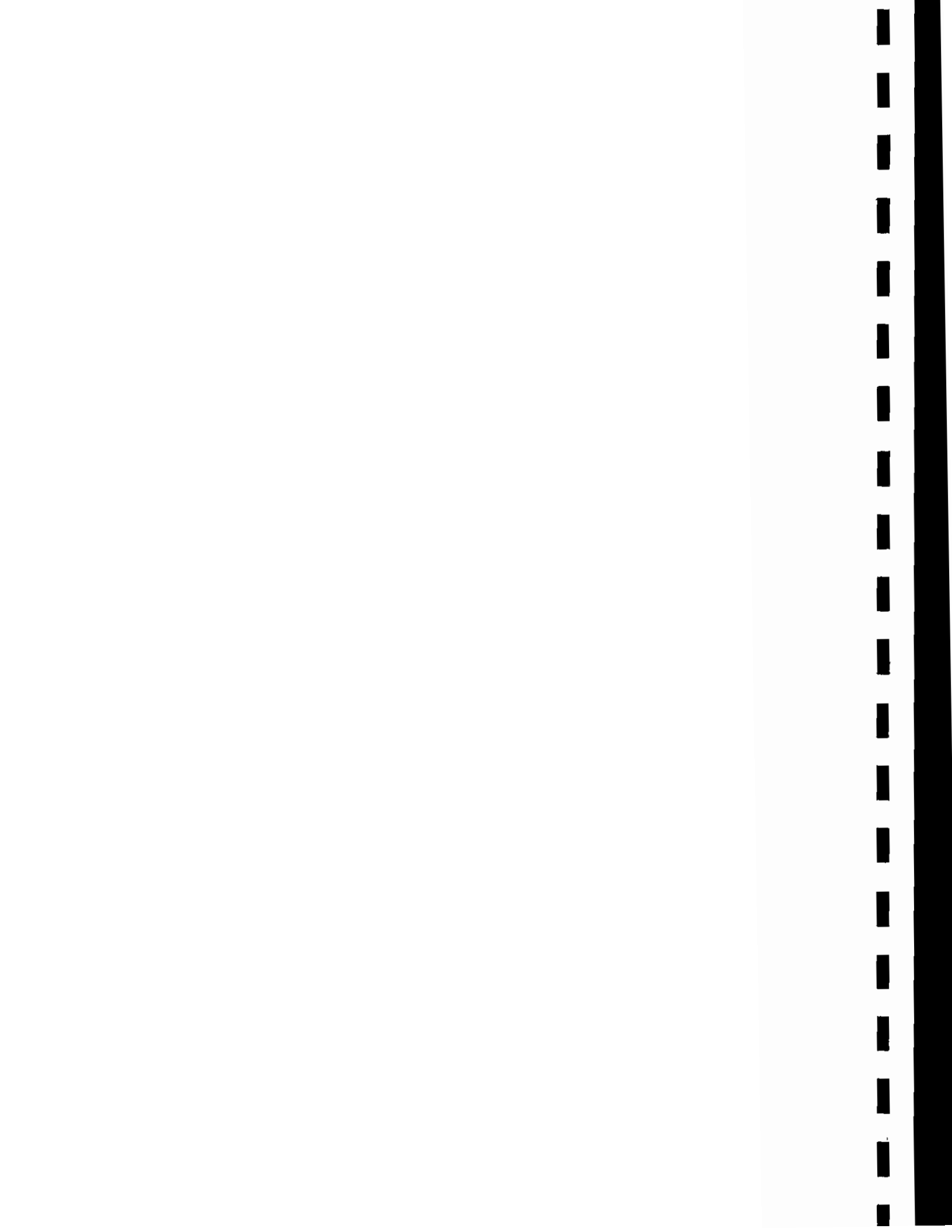
During the discussions at the consultative meeting [in Budapest] some agreement should be reached regarding the preparations for the congress so that all communist and workers parties, without exceptions, can participate in those preparations.

It is our opinion that the organization of the congress should be done in such a way as to insure the necessary conditions so that every fraternal party can bring its own contribution to the various aspects of the organization, as a manifestation of unity [of the communist movement].

In this regard, the consultative meeting should discuss the basis on which the future congress should organize its working committees (*comisiile redactionale*.) A number of [fraternal] parties have made their position known, [position with] which we agree, that these committees must not have restricted access, must not exclude any participant from attending their session. [R]ather, they should include all parties which desire to participate in these committees.

6. Regarding the idea of not criticizing and not condemning any fraternal party: A very important issue is the need to take the decision, at the consultative meeting [in Budapest] that the activity of preparing for the world congress, as well as the congress itself, should be done in the spirit of mutual respect, of closing the gap and strengthening the understanding between the fraternal parties.

It is our position that both the consultative meeting, as well as any future world congress, no matter how many parties are participating, not discuss, not criticize the political choices, both domestic and international of any fraternal parties present—or not present—at that meeting. [It] should not pass judgment and should not blame or condemn any party, which is a practice that in the past has done a lot of damage to the communist



movement. The decision made by parties to participate or not to participate at the conference should not be used as a reason to abuse or insult them. Regarding the issue of participation at a conference, as well as any issue regarding its own activity, domestic or international, the only one to decide is [the leadership of] the party itself. Any outside interference, any pressure to force one decision or another is incompatible with the relationship, with the rules of interaction among Marxist-Leninist parties.

In any case, the participation or absence from the congress should not be used as a motive for discord and should not effect the comradely relationship among parties.

We believe it is extremely important that, at the consultative conference in Budapest, all [communist] parties participating should reaffirm that the congress which will be organized will not discuss or criticize other parties. It is also our opinion that, as long as the preparations for the congress are underway, all attack on other communist parties should cease.

7. In regards with the issue of normalizing relations among Communist parties:

Our party believes that, both the consultative meeting and the world congress should be organized following the norms of interaction among communist and workers parties. [The congress] should be based on the understanding that the international solidarity and unity, of which the communist movement has so much need, can not be build except on the foundation of independence and equality [in rights] among parties. The consultations must take place in a democratic setting, where the opinions of every party are being taken into account, and any actions that might alter the comradely, principled and sincere climate—necessary for the organization of a successful congress—should be avoided.



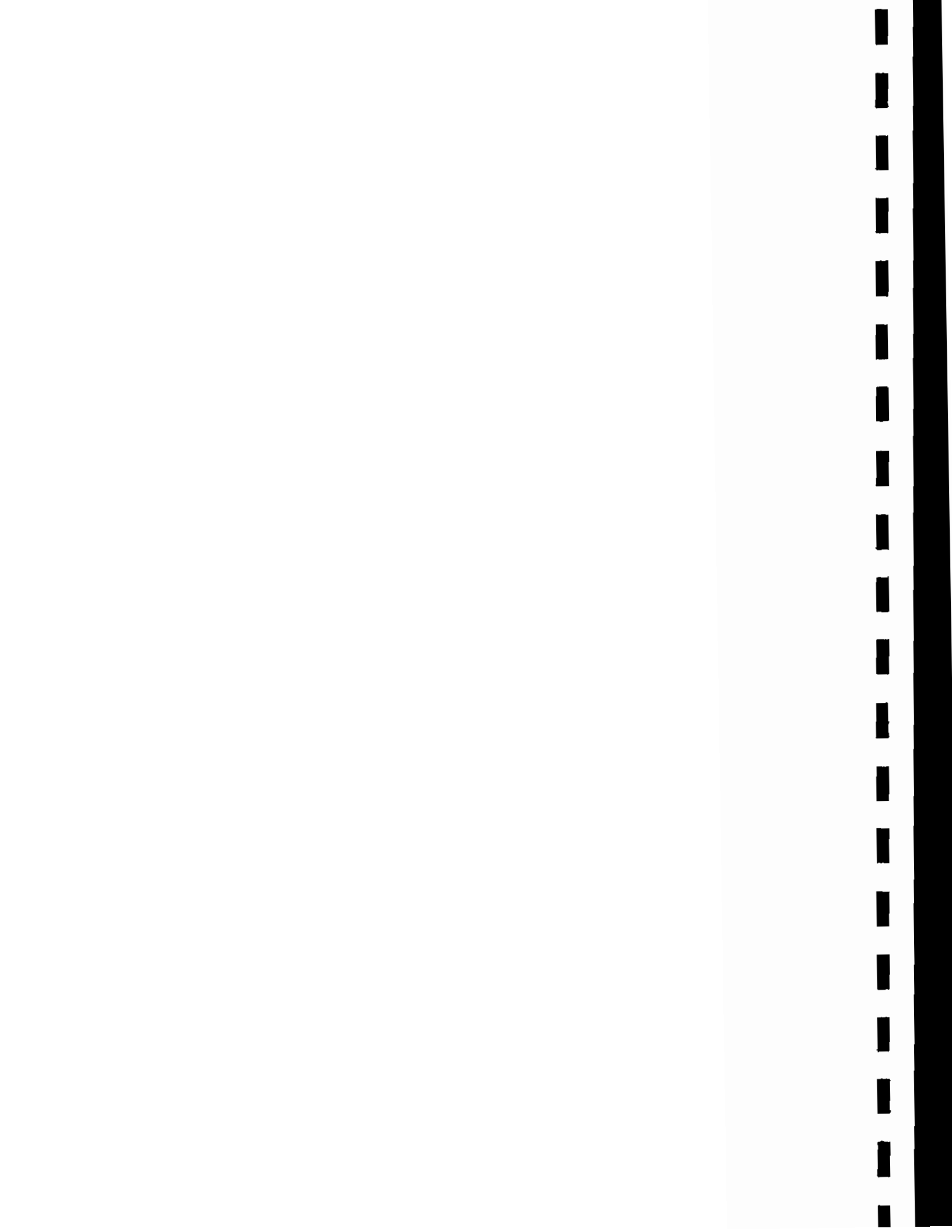
In this spirit, neither at the consultative conference, nor at the preparation of the congress, nor at the congress itself, should there be any imposition on other parties of opinions or positions they do not agree with.

It is our position that we can not accept, that there is not justification for the re-actualization of that historical relic, the idea of a center, under whatever name and under whatever form it may be proposed, be it as a executive organization, as a coordinator, or as a consultative [organization]. [A]s it is well known, [this] idea, produced many negative outcomes in the past, many political errors, [many] breaches of the norms of interaction among parties.

8. In regards with the date the congress is to be scheduled:

Considering all the points made previously, [considering] the need to clarify some of the essential aspects of the organization and running of an world congress, so that [the congress] will represent a manifestation of the unity [of the communist movement], it is our conclusions that it is premature to set the date of the congress during the Budapest consultative meeting. If a date were to be set, without regard of the current situation in the communist movement, it would mean that the conditions under which this congress would be held are not considered important, not are the consequences [of this congress]. [I]t would also show that the emphasis is not placed on the proper organization of the congress but rather on the formality of holding a congress on a certain date, without regard to consequences, [and] irrespective of whether the preparations were finalized.

In lieu of the same arguments, it would be also premature to establish the committee which will prepare the documents to be adopted at the congress. Such actions would not create the conditions necessary to convince the parties that are not



participating at the Budapest consultative meeting to attend the [subsequent] congress, and will generate and fuel the belief that, since the date was already set and the documents are beginning to be elaborated, the accord of all parties in regards with the convocation of the congress was never sought, the decisions having already been made.

9. In regards with making public the decisions of the consultative meeting and of the world congress:

During our consultations, we have found that many [communist and workers] parties believe that it would be best if the positions of all parties during the consultative meeting would be made public.

We agree with this positions and we consider it just, since it would insure that it would inform directly all fraternal parties, the working class, all interested socio-political factors, and the public opinion of the issues discussed and of the positions taken [by all participants].

The [PCR] Politburo believes that making public—during the Budapest consultative meeting or a consultative meeting which should be called after—in a clear and concise form, of the fundamental basis upon which the world congress will function, is an essential condition for insuring a large participation of fraternal parties, for the organization of an effective congress.

Comrades, even with the inefficiencies and the unjust methods used in convening this consultative meeting in Budapest, the Politburo believes that our party should be represented at this meeting, with the goal of expressing, in this forum as well, its position regarding the issue of whether it is or it is not opportune to call for organizing an international congress [at this time], [to express its position] regarding the conditions that



must be met so that the congress would be organized corresponding to the interests of [preserving the] unity [of the communist movement], [and to express its position] regarding what needs to be done on the issue of democratic consultations among parties. [I]n this way, the consultative meeting would mark a new beginning for the preparations [for the congress], [a beginning] based on equality [of rights] among parties, respect and mutual understanding.

The politburo considers that it would be useful for our party to use this opportunity [to] argue from within this reunion of [communist] parties in favor of adopting a constructive, principled [discussion] of the issues, so that we prevent a worsening of the situation [existent] within the communist movement, to bring our contribution to the [efforts] of normalization of the relationship between parties, to the salvation of the unity [of the movement].

In this spirit, we propose that the Central Committee adopt the decision of the Romanian Communist Party to participate at the 26 February consultative conference in Budapest.

Of course, this does not mean that we are making any commitments regarding our participation to the world congress. Our position regarding this issue remains as stated previously. Based on this position, our party will examine the opportunity of participating at the world congress, based on the way the situation within the communist movement will evolve in the future, [based on] the relationship between communist parties will normalize, [based on] the extend to which the preparations for the congress will bring a positive contribution in the direction of restoring unity [to the movement].



We consider that this position, as expressed through our arguments, corresponds to the line followed consistently by the Romanian Communist Party with respect to international issues, and expressed [our] decision to do everything in our power to strengthened the unity among communist and workers parties, to do everything to strengthen the cohesion of communist movement, of all forces fighting for Socialism, peace and social progress.

(Applause and ovations)

Cde. Chivu Stoica²: Comrades, we will take a 30 minutes recess.

Cde. Nicolae Ceaușescu: Comrades, we will reopen the session [at this time].

You have listen to the expose made by Comrade Paul Niculescu-Mizil in regards with Budapest, with the consultative meeting. If there are any questions, if anyone would like to make any comments. Comrade [Gheorghe] Vasilichi has the floor.

Cde. Gheorghe Vasilichi: Comrades, I did not want to speak, but I could not contain my satisfaction with the wise decision made by the leadership of our party in regards with our participation [at the conference] in Budapest. To tell the truth, I has a premonition, and believed it right that we should participate and I don't know why, I was sure that this will also be the decision of the party. I believe it true, what Cde. Mizil read to us today, that it shows the just line adopted by our party, by our leadership. I declare myself in complete accord with it, even though the organizers behaved in such a way. They faced our party, and other parties, with a decision that was already made. Even so



we decided to go there, though they are still behaving in a way reminiscent of the past, [a past] they did not yet abandoned. I believe that the way we raised the issue, the conditions we placed, about what the conference should be, is very just and I [for one] fully agree with it. I do however have doubts regarding two issues, [doubts] which I would like to raise here.

The first doubt is in regards with the preparations for the world congress, since, as Cde. Mizil was saying—if I understood him correctly—[that we take the position] tht no committee should be formed [whose role is] to prepare documents and so on. If it is about committees that are to prepare documents for the congress, then the conference should decide what they are to do on the basis of the unanimously approved agenda. I can not imagine how the preparations for this congress—which calls for a number of meeting and so on—if during this conference, this meeting in Budapest as we call it, a committee will not be named. Of course, it should be unanimously agreed upon, but anyway it should have the job of taking care of the preparations necessary for the congress, which [the committee] will need to keep in touch with the parties, to organize bilateral and multilateral meetings and so on. [As you can] see, this issue for me is somewhat unclear, since I consider that [this committee] should be born in Budapest, [that] we should agree on its precise role, that it should take care of this organizational problem of a congress which is [even so] very hard to organize. This is an issue.

A second issue which raises doubts for me is the proposal that not only communist and workers parties, but also other actors (*mişcări*) which fight against imperialism should be present at the congress. Cde. Mizil spoke here about Vietnam, on

² Chivu Stoica, member of the Romanian Communist Party, member of the CC PCR from October 1945, later secretary of the CC PCR, candidate member in the Politburo of the CC PCR, member in the State



[who's right to participate] there is no doubt. Even if there are no communists there, they are in the midst of fighting the imperialist [forces]. There are a number of other actors that have a pronounced anti-imperialist attitude. I have to ask myself however, what would happen if at this congress—where all communist and workers parties would participate, parties that already have a whole series of different opinions of certain issues—would be present also [other parties], if we were to call, lets say, the Algerians, the Egyptians, or those who has, much like Nasser, that they fight against imperialism and so on, or even actors in which there is a predominance of the bourgeoisie element, if you will, anarchism, and so on...

Cde. Constantin Pârvulescu: Nationalism...

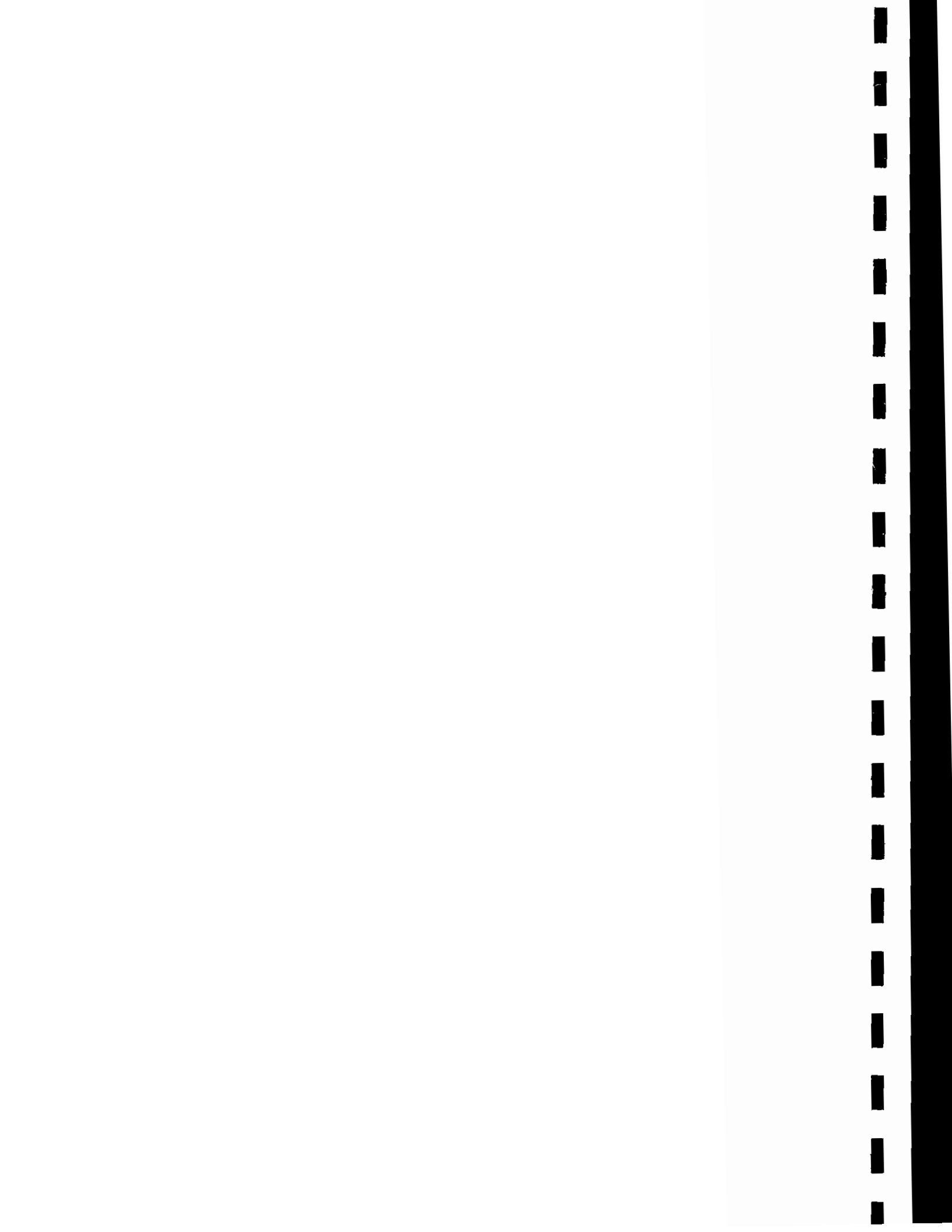
Cde. Gh. Vasilichi: Nationalism, all those things. I would like, if you can, to explain on what the criteria by which those people from outside the communist and workers parties will be invited, and who established those criteria.

Cde. N. Ceaușescu: Are there any more questions? We will respond to these [at a later time]. Cde. Constantin Pârvulescu has the floor.

Cde. Constantin Pârvulescu³: I am happy that, after all, the party leadership has decided to go to the Budapest meeting. This is a positive thing. We should not have remained isolated from the international communist and workers movement. Comrades, it must be said, out of my own experience, that all communist parties, and before them socialist parties, have developed as internationalist movement, breaking away from the limitations of nationalism, criticizing [it], moving beyond that, bringing themselves to a

Council (government) and president of the Central Council of the Romanian Communist Party.

³ Member in the CC PCR from 1929. Secretary General of the PCR from April 1944 to September 1944. Member of the Politburo of the Romanian Workers Party (PMR) from 1952 to 1960, long time president of



higher thinking and activity. Let us remind ourselves how the First International was formed. [...] Well anyway, what interests me is the participation [at the conference] and the [fact that it will] adopt [once there] of a constructive position.

In what Cde. Mizil presented I have seen a whole series of conditions that we place but not a program [of action]. Well, if every communist party, and [every party] from the socialist or non-socialist countries would come to such a meeting with a program and fight for it point by point, I believe that such a conference would not take place. It would not [be a conference], it would be a discussion. It must be kept in mind that the strength of the communist parties rests in the fact that they share a common ideology, a common perception of the world. [T]heir strength rests in the fact that they fight for the creation of a socialist [society], and as an end point [the creation of] a communist [society] and that they do not strive [for this] alone. They strive together, their strength rests in their unity, and we speak about unity all the time. I was very pleased about the position we took at our 9th PCR Congress [1965], where there were delegations from 57 or 58 countries and, under our just leadership, if we can say that, all these delegations, including the Chinese delegation—exception making the Albanian delegation which flew completely off the handle—including the Soviet delegation had an acceptable position, acceptable [understanding of the] principles (*principial acceptabilă*). None of them raised the issue of contradictions, of discussions. And when it came to the issue that we proposed—aid for the Vietnamese people—all delegations, lead by our entire party, approved that important resolution for aiding the heroic Vietnamese people.

the Party's Control Committee. Excluded from the party leadership and the party after the 12th PCR Congress (1979) when he criticized the dictatorial behavior of Nicolae Ceaușescu.



This was, in my opinion, characteristic of the 9th Congress I believe that [these principles] should guide our activity in the future.

Comrades, we, as a socialist state, interact with a number of capitalist nations and say, rightly so, that without any discrimination—though there are some countries, such as the South African Republic with which we have nothing in common, since these crooks are jailing thousands and thousands of people, just as during Hitler's time—and there are others that we have [diplomatic] relations with, but we take the position of having a just policy [towards them], a just [policy] with regards with capitalist countries and we will make some concessions. [[Pârvulescu's speech becomes a little confused here. – tr. note.]] [A]mong us, among the communist parties, in our mutual interest, we must make mutual concessions. This is an international principle, this is where our strength lies, this is where our unity comes from, not just [from] words. If we are to unite all our strength, nothing can defeat us. I believe that at this consultative meeting we [must] argue against those who are against unity, those who would raise issues to divide us, [those who] would raise issues that would impede our unity. But if we are to go [there] with a program we decided upon here, this will place us in a different position than the rest, and we shall not have great successes. Comrades, the current situation is of such nature that we all sincerely desire, [as I myself do] as a revolutionary who fought his whole life for this [and] considers nothing more precious, to see the unity of the working class movement finally realized.

Comrades, those imperialist bandits could destroy us all, one by one, if we fight among ourselves, if we divide [ourselves]. But we are united on the basis of our principles. Comrades, there is nothing else to unite us [then] our common goals, our



[common] principles, our [common] revolutionary ideas. Cde. Mizil said here that Albania and China will not participate.

Comrades, China has distanced itself a lot from the revolutionary movement, has come closer to this, the nationalist [movement]...

Cde. N. Ceaușescu: Listen Cde. Pârvulescu, I would suggest that we not discuss [this], we do not have any information (*materiale – background notes*) [prepared] about China and I believe that we [should not] discuss the issue of China [at this time].

Cde. C. Pârvulescu: Listen Cde. Ceaușescu, I have the right to...

Cde. N. Ceaușescu: Just a moment, I spoke to the participants Cde. Pârvulescu.

Cde. C. Pârvulescu: Very well, proceed.

Cde. N. Ceaușescu: I am speaking to the participants [the Central Committee]. I propose that we do not discuss the issue of China.

[one of the participants]: [And] no party.

Cde. N. Ceaușescu: Since we have not gathered here to discuss this issue. If we reach the conclusion [that we should] we will have to prepare a set of background notes [on this issue] and [not discuss it] out of gossip and rumors. [T]his is not the way our party [operates]. Thus, I would ask Cde. Pârvulescu to speak [only on issues] on the agenda.

Cde. C. Pârvulescu: Well, if the [Central Committee] does not allow me to speak my mind, I will no speak my mind. (the audience becomes restless.) Comrade, I am a revolutionary, I was raised under [the arm of] the international movement and never have I heard that we can not speak about the mistakes made by one party out of fear that



we might interfere in its own internal affairs. We do not interfere in China's domestic affairs, we only implicate ourselves there where a party, whichever that might be, steps on [communist] principles and still pretends to be a communist party. There we must interfere because [if not] we ourselves might not remain communists.

Cde. N. Ceaușescu: We are not here to argue which is an which is not a communist party.

Cde. C. Pârvulescu: We are not arguing that.

[someone from the podium]: Since we do not except such qualifiers from others.

[one of the participants]: Speak on [the issue on] the agenda.

Cde. N. Ceaușescu: This is not on the agenda.

[one of the participants]: Let us discuss, let's say, the issue of Venezuela.

Cde. C. Pârvulescu: Of course comrade, you can take the floor and debate me. I am just voicing my opinion. Comrades, in regards with the preparations [for the conference]. What is understood though preparations and how long should preparations for a congress take? Well, if we are to prepare for when pigs fly (*calendarele grecești*) then we will never have a congress. We need to have a conference, where all parties will be represented, [where they will] present their position concerning the international situation, reach a common conclusion on how should the fight against... but until now only...

Comrades, I have read in *Scântea*⁴ the two articles written by [Ion-?] Iliescu about those bilateral meeting, bilateral relationships. Forgive me comrades, but bilateral meetings can not take the place of a conference among the representatives of all the communist and workers parties. [N]or can multilateral [meetings], they could never take



the place [of a conference]. I believe, that a confusion must not be made between parties and states. In the relationships among states, indeed, no one can interfere in our decisions.

Cde. Chivu Stoica: But comrade, can they interfere [in the decisions made by] the party?

Cde. C. Pârvulescu: Comrade, when some go array and say they are still communists, [then] we must state our opinion since we are guided in our life by the Marxist-Leninist principles, by our perspective on life, by historical materialism (*materialismul istoric.*) And thus, when Nasser says he is constructing socialism there and, [in reality], he is doing something else, it is our duty to say what kind of socialism he is constructing there. Otherwise we will compromise the very idea of socialism. We, of course, are building socialism, but are we building it on the basis of nationalism or on the basis of our Marxist-Leninist principles, on the basis of the experience of the Soviet Union and of the entire working class movement? This is what I wanted to say, comrades. I believe we should participate [in Budapest] that we should state our position and do everything in our power to ease [the process of organization] and bring the congress closer [to fruition]. As long as this congress is not taking place, the reactionary forces are making use of this split and striking us. And those comrades that say something [but] do not take any measures, are not fighting for the fulfillment of these [goals], they are all just empty words. We must take actions, since, after all, the last congress was in 1960. This was an important conference for all parties, including our. That it made some mistakes, those can be criticized, but what was good about it aided in the strengthening of the workers movement, to the development... on its basis the entire struggle [against imperialism] up to this point was based on this. A congress must,

⁴ Romanian Communist Party newspaper.



considering the present situation, also find the most just, the best ways for the realization of the objectives of the fight against imperialism and the fight for the construction of socialism.

Cde. N. Ceaușescu: Comrades, I would like to clarify a few things because I believe it to be necessary.

First I believe it necessary to answer some of the questions and bring some clarification to those said by Cde. Pârvulescu.

In regards with our position vis-à-vis the world congress [of communist and workers parties], as it was defined by the 9th Congress... We consider, and continue to do so, that the decisions of the 9th Congress were just and that they should constitute the basis for the [future] activity of the Central Committee. [T]he issue of constructing unity [within the communist movement] must, [in our opinion], begin from the need that, among communist and workers parties, there is a need to establish a relationship based on equality of rights, of non-interference in the affairs of another party, that each party has the right to, based on our common philosophy, established its own, independent, political line. In the spirit [of the decisions] made by the 9th Congress, the Central Committee, the Politburo and the Presidium have organized their activities.

If we are to analyze the meeting and the activity of our party in the past two years and eight months, almost three years [since the 9th Congress], we can see that there's almost no Communist party with which our party did not have a few meetings and discussions concerning our common activity, [or] about [finding] ways to [strengthen] the unity [of the communist movement].



Without a doubt, the question remains: What actions can we take to reach this goal, to end the current state of affairs, [situation] which has caused and are causing a lot of damage to the communist movement, the national liberation movement, the struggle against imperialism, the cause of progress in general? Should we go in the direction of sharpening differences, name calling, insulting and accusing other parties? [O]r should we adopt the position that we must do everything we can to stop such practices and to [aid in the] normalization of the relationships among communist and workers parties, to strengthen the trust and collaboration [among parties] in this common struggle?

We believe, as the 9th Congress also suggested, that we must do everything to bridge the gap among parties, that those insults, libels, interference in the internal affairs of parties must stop. There is no other way if we value [the] unity [of the communist movement]. Do we want to split [the movement], to contribute to the lack of unity, to go another way? Comrades, I believe that this we can not do.

(Applause)

Of course that a party or another there hold different opinions regarding a number of issues. Comrades, there is no socialist country that does not have, in its path towards socialism, adopted a specific method, a individual method. Comrades, there can be no other way. There is no universally valid experience and, even if there existed a long-time experience, it could not be applied in any socio-historical conditions. This is not Marxist-Leninist, not material-dialectics or historical. It is backwards to look at things this way. Especially because we are Marxist-Leninists, that we are material-dialecticians (*materialiști dialetici*) and historians we must look at the issues of social construction beginning with the reality, looking at the economic, social and historical conditions



existent [at that time]. What was good 20 years ago, today might not be so good, and if might not be good both for the building of socialism and also not good for the development of society in general. Only those that have remained in a conservative position, who look at Marxism-Leninism as a dogma to which you must pray and not as a philosophy about the world and life which helps communists understand the events [taking place] and [understand] life, which helps [communists] elaborate the tactics employed in the struggle [against imperialism] based on the current situation, only those [the conservatives] can say that we should follow the same line [now], that if we do not do it then we are not communists, we are nationalists, that he is this and that. Such methods have nothing to do with Marxist-Leninism, they are a breach of the Socialist, international principles, of the principles of interaction among states and parties. As communists, we must fight for full equality among Socialist countries, for international solidarity, [for the right] of every country to muster up all its forces for the construction of socialism, [for the right of any country] to develop its collaboration with all socialist countries, and with all countries, [based] on the principle of non-intervention in domestic affairs.

Comrades, I think that we must not forget the proposal submitted by our Central Committee no farther than a year ago regarding economic cooperation. [However], not on the principle of subordinating Romanian economy [to] another economy, [but] rather on the principle of equal cooperation and [the principle of] insuring the economic development of the Romanian economy. Socialist internationalism does not mean an abandonment of national interests, does not mean the betrayal of national interests; [socialist] internationalism means [just the opposite], the defense of national interests.



(Applause)

This was the spirit in which [the 9th PCR] Congress drew its proposals for the line we must follow, and I believe that it would be good to follow this line. Of course comrades, we can also discuss what is going on in a country or another, including China. It is clear that we ourselves have our objections [to what is going on], we also have our opinions, as everybody else we too have analyzed [the situation]. But is it correct for us to do that? Even if we had the [background] information, should we do it in the session of the Central Committee? It is something entirely different if you want to have a theoretical, scientific discussion regarding general directions [within the communist movement], but we are a communist party with a responsibility in the workers movement, we are a party of government... [W]e are not permitted, no one is permitted to pass judgment on what is correct and [what is] not right in the activity of a communist party. For example, recently there have been some crises in Czechoslovakia. Two months ago, Dubcek has been accused of being a nationalist—they have informed us of this, this is not a rumor.

Cde. Chivu Stoica: [He was accused] in the plenary [session of the Czechoslovak Communist Party]

Cde. Nicoale Ceaușescu: During the plenary session [of the CzCP], for some of his opinions. There are some problems there. Is it our right to discuss what is going on in Czechoslovakia? Even other parties are being effected but what is going on there, including the way, the direction that [the CzCP] will take. Where will we be during our plenary [session of the CC PCR] we will start discussing what is going on in other countries rather than take care of the issues that concern our country, the issues which

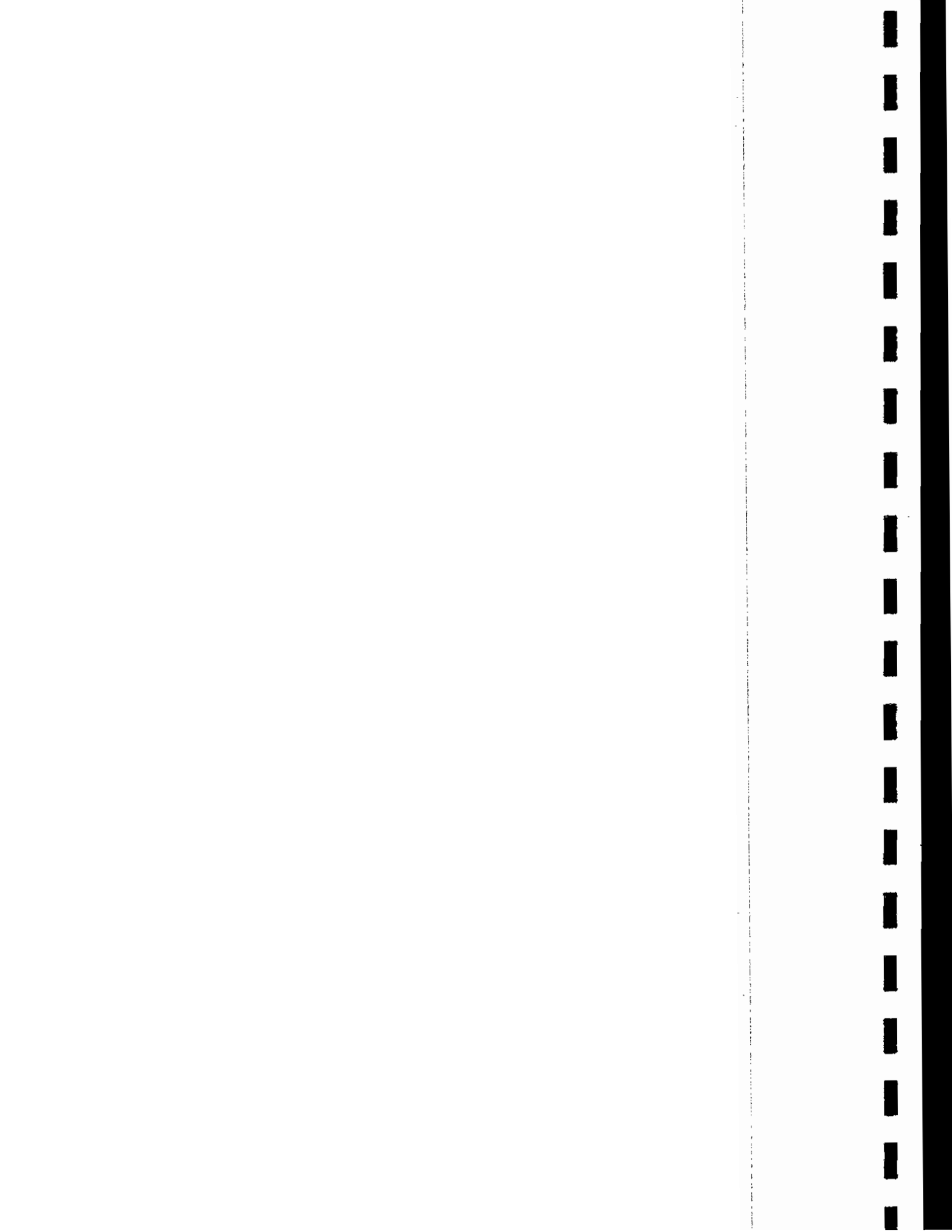


concern our relationship with other countries and other parties? Who gives us the right? Based on what socialist internationalism do we have this right? Comrades, there is no socialist internationalism which allows this. There is only the old tradition of the Comintern, of involvement in the domestic affairs of other nations, of disbanding other [communist] parties. [T]his practice has proven a failure.

Comrade Pârvulescu, why should we forget that in 1943 when the Comintern was disbanded, this practices have been condemned and, it was made clear, and our party signed this, that the existence of commanding center is—I can't give an exact quote at this time, but you can find it—that the existence of a commanding center is not correct, that it becomes an infringement to the development of Communist parties and to their ability to carry out their duties.

25 years passed since then, and life not only refuted [the idea of a commanding center] but fully confirmed this position. What did the Bureau of [International] Information do? Nothing, comrades, only [gave out] death penalties and trials, to say so, in all parties and socialist countries. This is comrades, in a nutshell, the activity of the Bureau of [International] Information, nothing positive for the Communist movement. [The Bureau] did a lot of damage [to the communist movement] due to its attempts to impose a certain point of view to [the communist] parties, [due to its attempts to impose the view that] some communists are traitors, nationalists, that they need to send to death because they did not agree with that position.

Have we gotten used to congresses? Let us not forget that we did not have a world congress [of the communist parties], if you want to look at it this way, from the 7th Congress of the Comintern in 1935 to 1957, for 22 years. And especially during this time,



especially after the dissolution of the Comintern, after the end of the war, did the communist parties experienced the biggest growth, biggest progress, the communist movement became huge. Thus, it was not the congress, not the [commanding] center were responsible for the development of the parties, rather the very dissolution of the center, giving the ability to every party to organize its activity based on the conditions existent in their own country.

In the past month and a half we spoke with a great number of parties, 24 parties. What did one party from Africa told us? They said: Comrades, we have two kinds of parties, one that act in the country, and have some influence with the people, and onother type of [Communist] party, which we call foreign [Communists] parties, [which] are based abroad, and have no influence with the population, have no influence in the political life [of the party]. And this is not the only continent that is experiences something like that. Some have even criticized us, they said: why do you offer support to some [Communist] party leaders to reside in your countries, you are doing them a disfavor, you are doing a disfavor to the Communist movement in their countries. Comrades, there are minutes of conversation, we can show them to you. Comrades, they are right to a degree, since those very leaders are no longer able to analyze [the situation correctly], history has passed them by, they no longer understand the reality in their own countries. But how could a center, based somewhere else, decide what should take place in one country or another? Comrades, how can we believe such a thing? This is the reason why I believe that we must truthfully follow the decisions of the 9th Congress of our party, which has decisively taken a position against a commanding center, against any form of imposition on parties of a certain point of view.



Comrade Pârvulescu said, if I understood correctly, that we must be careful not to separate ourselves, not to isolate ourselves from the other parties. I believe that this is what he said. I am surprised by his accusation, since if we are to analyze the activity [of the party] since the 9th [PCR] Congress you will see that not a year passed, not a month, not a week even passed, at certain times, without, us meeting with a great number of parties.

Cde. Paul Niculescu-Mizil: We never had as many connections [with other parties] as [we have] at this time.

Cde. Nicolae Ceaușescu: And first and foremost they are communist and workers parties.

What is our impression after the meeting is the past month and a half: that this problems of the relationship between parties is of general concern. There were no representatives that were not concerned with this issue. What will we do in Budapest? What kind of relations will we build for the future? Will we succeed, in the future, in building relationships based on equality, of respect among parties? This would be a great success, a great step forward. [If] not, then our movement will pass through great torment. I can say that of all the parties we spoke to—with the exception of the Polish comrades, which had their own opinions about this—all parties, both from socialist and capitalist countries agreed with our position. What Comrade Mizil presented here, [position to which] Comrade Pârvulescu added conditions, were in truth the result of consultations [among parties] and of almost unanimous agreement among the parties with which we discussed, in one form or another.

What was Comrade Mizil talking about in his speech to the Central Committee?

First of all, what do we expect from the Budapest Conference? Do we want a conference at any price, just to have a conference? That would make no sense. We believe that a conference that must discuss a series of problems must have as an end result an improvement in the relationship among parties, [an improvement in] collaboration... a strengthening of the unity among communist and workers parties. Only as far as this conference will serve, will achieve this, only then, comrades, is it worth organizing. Otherwise, a congress, even with the participation of a majority of parties, [a congress] which will lead to a widening of the schism, to a split in two of the communist movement, [then this congress] would not be justified. There are after all 14 socialist countries, and we consider the socialist community as being formed by this very 14 countries. It was said [in the past] that a socialist community exists when there are a greater number of socialist countries. As long as there was only the Soviet Union, there was no talk of a socialist community of countries, as far as I remember.

Cde. Barbu Zaharescu: Not even when Mongolia joined.

Cde. N. Ceausescu: Not even when Mongolia joined, and there were two. Only when our socialist movement, our [political] movement or the working class took place in a number of countries, among which China—which had a historically important role in the development of the world struggle—only then it was considered justified to suggest that the socialist system has become a large international system, a system that has the tendency to expand, to recruit more countries. This was also our opinion and this is how we see the international socialist system at this time. But when in this socialist system six out of the 14 countries—with a population greater than the other

eight, we can say—will not be present at this congress, what kind of solidarity and manifestation of the cohesion of the international socialist system can we talk about?

Comrades, we must ask ourselves this, especially because we are communists, if we are to take look at the issues responsibly. Comrade Pârvulescu referred to Lenin['s words], but maybe you [Comrade Pârvulescu] will remember his advice to the German Communists in 1920 or 1921, when they has split in two factions. [H]e made the recommendation that they should unify, that they find the common ground so they can come together [again].

He did not say [to one faction] that you are communists and [to the other faction] that you are not, as it was now done in India, [where it was said that] the true communists are the Dange party because they agree with everything and that the other [faction] are not true Marxist-Leninists because they raise some objections, even though they have been part of three governments and that they support the current government.

The appreciation of who is Marxist-Leninist is up to the Indian people, who will give it to those who defend their interests, and [should] not [come from] outside.

Cde. Barbu Zaharescu: Even Dange came to an agreement with Namboudiripiad in the government.

Cde. N. Ceaușescu: Yes... then what was ans what should be our position? [T]o go forth [and support] the widening of the schism or to create [the necessary] conditions for the resolution of the issues where there are disagreements, to [aid the strengthening of] unity among socialist countries, among communist parties and among those [communist] parties where there have been formed [due to a schism] two parallel parties, as it happened in a few countries.

This is how we view [the international situation] and this is the position I believe that we should take in the future. [T]hen we will have done our job as communists, as part of the international communist movement.

It is obvious then, starting from this position, that we should ask ourselves: Comrades, what kind of conference do we want to have? And what was that Comrade Mizil said? [That] in Budapest we will need to come to an agreement on, first and foremost, what do we want to do: do we want a conference where we would discuss contentious issues? [N]othing good will come of that. Our Cuban Comrades will come, as you have been informed, and will start accusing other [parties], and then we will gather together and begin accusing and calling each other names, and to say that that one is a true Marxist and the other is not, that that one is a nationalist, that another is something else, and so on... what kind of unity will we have then? Is it possible, given the current situation, to organize a conference to debate these issues? Comrades, this is not a realistic belief, and it will not serve the cause of unity [of the communist movement], the cause of the struggle for peace and progress. And thus it is normal to, and all parties are interested in, first and foremost, to define what kind of conference will we have in Budapest.

It is the generally accepted opinion that we should limit ourselves to only one point and all are inclined to agree that the issue of the struggle against imperialism [should be the one] and that all other issues should not be brought up [at this time]. And then, what did Comrade Mizil say? That we should, first and foremost, define the nature of this [proposed] congress, what kind of conference we want to have: a conference in which to discuss all issues or [one] in which to discuss an issue that constitutes, if we can say so, the central point around which—I don't know if central point [necessarily]—

around which both communist and non communist forces can unite to intensify the struggle for peace and against imperialism. It is normal, and this is one of the problems that we need to clarify, this is why we have a consultative meeting [in Budapest] so that we can exchange opinions on what kind of congress we should have. Starting from this idea, we need to clarify the agenda [of the congress]. Thus, I believe that what you [Comrade Mizil] said was not fully understood. We are not placing conditions here, we are speaking about the concerns of many parties and about the very nature of the Budapest conference, a consultative [conference] about how and in what direction [we want to go] to work to organize a world congress. Thus, we have the issue of the nature [of the congress], the agenda [of the congress], and starting from here, if we are agreeing an agenda which concentrates on the issue of the anti-imperialist struggle, we must ask ourselves who will have to participate. Of course, it is the issue [of the participation] of communist and workers parties. But even here, in Budapest there have been problems, there was some discrimination. But those have been talked about, I don't want to repeat [that].

We must, first and foremost, take a position on this issue. But, then there are other forces that are fighting against imperialism. In the west, in the communist parties from a number of communist parties from some [capitalist] countries, there is preoccupation with this issue. They are saying, [that] "we understand, in Romania the issue is simple, but in our country, in Italy, in Chile or in France, there are problems that we need to look at. You only have one party, you have resolved these problems already, but in [our] countries?" We are concerned first of all to aid and create the [necessary] conditions in those countries so that the communist parties there can broaden their area of activity, can

strengthen their solidarity with all the forces. [T]his is the way we can offer them international help. And thus we are obligated, if we are to look at this with responsibility, to take account of the issues raised by those parties, [parties] which operate under different conditions than us. [W]e can not judge their activity based on the experience of the Romanian Communist Party or the communist party in countries where [the communists] are in power, and where there are other types of problems or different conditions.

Thus the issue of participation [at the congress] of national liberation movements and other anti-imperialist forces is an issue that concerns many communist parties from capitalist and developing nations. [This is] not an issue for us, since we have no one to invite from Romania.

We must analyze this situation. Of course we can take one position or another. There should be a free exchange of opinions in Budapest, since that is the reason to have a consultative meeting, to discuss how we should prepare the congress, who to invite. Thus, it is necessary to listen to all opinions, and only after that our Central Committee, as well as other Central Committees, will make a decision: we support one position or another. This decision should not be made in Budapest, since this is a decision that each Central Committee must take this decision at home, after they are informed of the [various] opinions and after [they are informed of what] how [some solutions have been] crystallized, since some solutions will appear. We will be informed, we will get an idea, we will analyze [those positions] and we will make a decision about which point of view to support.

But, under no circumstance, can we think that we can refuse that there be representatives from a number of countries, even from the United Arab Republic. There

is no Communist party there, and the three factions that existed at one point have auto-disbanded themselves and joined the Arab Socialist Union. This state and this movement are taking a anti-imperialist position. Can we think about the organization of the anti-imperialist struggle isolating ourselves from a number of continents? Practically comrades, this is the situation: in Budapest there will be no one from Asia, and if there will be no changes for the better, they will not be present at the congress either, nor will be Africa represented and there will be problems with [representation from] Latin America. Then what kind of a world congress will that be?

We must analyze the issues, not to take some theories and repeat them forever. We must analyze and see what kind of changes [must be made], what issues are being raised by the need to develop the current struggle. And this is a very important issue? What [is the] solution?

We did not propose here, I know that we have had discussions, but we did not say: we are requiring a full participation [of communist countries at the world congress]. We have said, let us discuss, see, analyze and only after Budapest will be make a decision. We [decided] not to reject [any] suggestions, on the contrary, we believe that we must listen and aid those parties which want to widen their connection and influence.

Of course, even here we must thing of the nature [of the congress]; if we are to have a congress where to discuss the relationships among communist parties, the divergences existent [among them], then of course it would be hard and we would not need to invite anybody else since it would be sufficient for us to be there and fight [among ourselves]. But if we want to discuss the issue of the struggle against imperialism, then we must also thing about the participants [at the congress]. Thus, on the

nature of the congress depends the agenda, and, after all Comrades, the participants. Thus, what we are prepared to offer South Vietnam, we must be prepared [to offer] other national liberation movements, for those from Guinea and Mali, and for all that are taking a position in the struggle against imperialism. We must analyze the situation.

However, we will make the final decision after we will know how events unfolded in Budapest, in this as well as other issues.

As far as the organization of the Conference [congress] is concerned. Here Comrade Vasilichi asked: Of course, we will do a conference, but who will prepare the conference, we must, after all, have a committee, we must organize something. You see comrades, [t]o except this idea is to accept the existence of an organizing center, [a center] in charge of the communist and workers parties. [A] few parties, including the French Communist Party told us: for us any [organization of a] committee is unacceptable. This will limit our ability to act for the purpose of unifying the Left in France.

We support—I refer here to what others have told us since I do not want to repeat what our position is since we have made that clear before—that we do not support any organization of a committee. We do not need others to organize for us our bilateral and multilateral meetings, we have organized them ourselves and every party is organizing them by themselves. This is why we have the ability [to organize such meeting], we have our connections and we are able, each one of the parties, to organize bilateral and multilateral meetings concerning any issue. Thus we must not allow, and we must not give power to our delegates going to Budapest to agree [on the establishment] of any organizational commission.

As far as the issue of preparing a document—since, Comrade Vasilichi no one wants to hear about it...

Cde. Gheorghe Vasilichi: I did not say anything about a document

Cde. N. Ceaușescu: ...but even in what the preparation of a document is concerned. Of course, we must analyze, after [the] Budapest [meeting] regarding the agenda proposed and [the nature of the] document we should accept. Only after that can we discuss how to prepare it. Thus, the issue is—and that [again] comes out of the unanimous opinions of those we discussed with—that this document will have to refer [only] to the agenda [of the congress], to the struggle against imperialism. This must not be a program document, [it must not] elaborate a mandatory policy for all parties.

Thus, first we must discuss in Budapest, to exchange opinions about this issue. After that, we will make a decision at home about what position we should take.

We have made the proposal to the Central Committee that we take a vote on [the participation at] the consultative conference without taking a decision at this time [regarding participation to the congress]. [B]ut in announcing our position [we agree] regarding a document, [one] which will refer to the struggle against imperialism with a general character regarding those points where there is unanimous agreement and [disagree with a document] which would constitute a orientation [document] in this struggle and a mandatory program for the communist parties, since it is impossible to realize this [now]. Only after this should we speak about how to elaborate [this document]. Of course, if we go to a congress we will need to go there with a prepared document, but not [a document] prepared by a committee. [T]he opinion that we have heard and that we believe that we must share this opinion, that all parties, all their

representatives, that want to participate at the elaboration of this document. Of course, if any party says: I trust this [party], I mandate that [party] to represent me, [that is acceptable]. But in general, [the document should be written up] not by a small committee but by the representatives of all the parties participating at this congress who want to participate at elaboration of the document.

This is the nature of the opinions that we share [with others] and we suggest that this is the positions that needs to be expressed by the comrades we'll send to Budapest.

Yes, even the preparation of the document must start only after the Central Committees expresses their positions regarding the agenda [of the congress] since Budapest can not make a definitive decision on those matters.

This is the nature of the proposal that Comrade Mizil made reference to and the proposal that was discussed in the Politburo. And there is also the issue regarding not criticizing and not condemning [the policies of] any fraternal parties.

Comrades, this is elementary. We [want] to organize a congress and find points of agreement and it is normal that we should no accept, either at Budapest, or during the preparation or the congress itself, any criticism or condemnation of other parties. After all, on this point as well, there is almost unanimous agreement—I refer here to those parties to which we spoke.

The French comrades told me, I quote: we also have things to criticize, but we believe that those are problems [that we will have to deal with] on our own and we do not agree with and believe that they do not need to be discussed at the Budapest conference or at the world congress, [that we should not] criticize or discuss [the policies] of other parties.

Comrades, I believe that we should support this position if we want to follow the line suggested by the 9th [PCR] Congress and if we indeed want to bring our contribution to the unity of the communist and workers movement.

Finally, Comrade Mizil said that we should not discuss here the issue of setting a date [for the congress] since it will face [the other parties] with a decision already made. After all, the conference [in Budapest] is a consultative conference, it can not take any decisions. Only after the Budapest meeting, both the Central Committees represented in Budapest and those not represented there will have to analyze the conclusions that came out [of the meeting], to discuss within their own central committees, to take a position, and only after that should a new consultative meeting be held. [A]s some parties were suggesting, there could be even two or three meetings before [the congress itself]. It is essential that we must not hurry [with the organization of] a congress. [We] must prepare it well so that it serves the cause of unity. This is the position that we ask the Central Committee to adopt and [this is the position we want to] go with in Budapest.

I do not want to speak about the 1960 [Moscow] congress, comrade Pârvulescu. It is my belief that the [Central Committee] did not agree with the way Comrade Pârvulescu raised the issue, since [I believe his position] it is not justified and it is not realistic... but we will discuss this at another time. In any case, we can not allow that the documents [which come out] of the 1960 Conference since this will not be beneficial to the communist movement. We can not agree that they have played a role of any importance within the communist parties, because, Comrades, they did not. But this is a problem that remains to be discussed and clarify, but not at Budapest. On the contrary, if we are to analyze [this] we will see that this attempt to impose a mandatory line [to follow] on the

communist parties led, after 1960, to the sharpening of divergences and to a worsening of the situation in the communist and workers movement.

Comrades, those are a few of the explanations that I wanted to give to the [Central Committee] and I would like to ask [the Central Committee] to approve the proposals made by the politburo, since [those proposals] correspond with the line suggested by the 9th [PCR] Congress, they correspond with the internationalist position of our party, [its position in support of] the fight for [strengthening] the unity of the communist movement, of all anti-imperialist forces.

Comrade Barbu Zaharescu has the floor.

Cde. Barbu Zaharescu: Comrades, I am in complete agreement with the document read here by Comrade Niculescu-Mizil, [document] which proves the profound analysis done by the politburo of our party regarding this issues of our relationships with other parties and our participation at the Budapest conference. I did not even want to take the floor, it was not necessary for me to speak in support of such a through investigation. But I wanted to raise another problem that exists in our [communist] movement. First of all, I want to say that it would be just for us to say, when we get to Budapest, why are we there and how do we see [the role of] this conference. This does not mean [we are setting] conditions. How can I go to a consultative conference, thus to a meeting where I am called to give my opinion, and go there from the beginning with the idea that I have no opinion to give? That would be ridiculous. Thus, I believe that this [options given in Cde. Mizil's speech] are just and I believe that we should approve [this position], meaning that I personally believe and I think that the entire Central Committee agrees with the conclusions of the Politburo as to how a conference [congress] should be organized. We

are not opposed, in principle, to [the organization] of a congress, but are insisting on the way this conference should be prepared so that I can be fruitful, so that it is a congress that will help the strengthening of unity among communist and workers parties, and not only among communist and workers parties but among all parties that are fighting against imperialism. Thus, [I believe] this line is justified and I don't believe that I need to stress it any longer.

Comrades, I want to say one thing. There is this tendency in the international [communist] movement of forming centers. Let us not lie to ourselves, this tendency exists and it does not work in the direction of strengthening the unity among communist and workers parties. This is why I believe that the position of our politburo is very good, since it tries to avoid even those forms that in all appearances are not in favor [of the creation of control centers], but in reality can lead to the formation of such control centers in which a bigger party can take the leadership role and use the smaller parties. Comrades, this happened in the past and, if we are not vigilant, it can also happen in the future, [especially] if we do not adopt an appropriate policy on this issue.

I wanted to take the floor to speak about an important issue that was not discussed here. I wanted to talk about the journal "Issues in Peace and Socialism" which is published as a theoretic mouthpiece of the communist and workers parties.

Comrades, this journal has, a lot over the last few years, degenerated into a journal of polemics. It is true that because of our presence there, as well as the presence of other [parties in the editorial committee]—forgive my lack of modesty—they did not manage, up to this point, to make asses out of themselves (*să 'și pună poalele 'n cap*) as some of the editors at the journal wanted to do. However, for example we just receive an

information note from Prague—we also received the articles in question—about two articles [published in the journal] in which Mikunis' faction is attacked for being nationalist, xenophobe, and the Chinese Communist Party is attacked, not frontally but from the back, under a number of excuses [made in a] political fashion (*politicieneste*), [excuses] which do not bring honor to us as communists. But we must describe things as they really are. There are a lot of maneuvers being made that would make Machiavelli blush. It is my opinion that we should make use of our presence in Budapest to discuss this with the comrades there, not as an official issue on the agenda, but to strongly argue our position that if this journal is to continue to appear, then it must be a journal that strengthens the unity [of the movement] not to attack and name-call some parties against other parties or some party factions against other party factions.

I think we need to take a strong position on this so that the comrades with whom we are working with on this journal will know that we will only continue to cooperate with them as long as the journal will be a factor of unity and not [a cause of] discord.

This is all I wanted to say, Comrades.

Cde. N. Ceausescu: I would like to suggest to the Central Committee not take a position at this time on this very important issue raised by Cde. Zaharescu. Maybe it should be directed that the Politburo should make an analysis of the issue of our participation in [the editorial board] of this journal and we might discuss this in a different session [of the Central Committee], because this is an important issue. [But] we can not take a position on this [at this time] and [then] go to Budapest with this position.

Cde. G. Vasilichi: Especially since it is a [communist] theory journal.

Cde. N. Ceaușescu: We can not discuss this [at this time]. First we need to get information, decide what we want, Cde. Zaharescu should help us study this, find out how we see this ourselves, and find a way to discuss this. Let us not tie it to Budapest.

Are there a lot more comrades who wish to take the floor?

Comrade Walter Roman has the floor.

Cde. Walter Roman⁵: Comrades, I would like to say from the very beginning that I did not want to take the floor, not even after the speech made on behalf of the Politburo by comrade Paul Niculescu-Mizil since I believed that things are sufficiently clear and that they do not need any further clarification or debate. But, since things have taken this turn, I believe that a greater number of comrades should make our thoughts regarding the proposals of the party's politburo known.

I like to say that I am in complete agreement with our participation at the Budapest consultative conference. This is why: both on [virtue of] principle and because, I was in a situation that made me think that we should use certain forums to make our position known.

I believe I brought this up before and I only want to bring this up shortly. [W]hit the occasion of a great meeting of the revolutionary forces from Latin America [which took place] in Havana in the summer of last year, our delegation was to deal there with a situation from which we deduce once again that in our absence there is a campaign against the position [taken at times] by our party. I believe it would be useful that on all available occasions we make our point of view public. There [in Havana] I remembered what Anatole France said once, when we was the target of gossip: "everybody has the

right to say anything they want about me. I can agree with them, I can disagree. I will argue with them or approve [their statements] but I do not give anyone permission to speak for me. If it comes to my opinion, I will personally give it to you." I believe that we need to take the same position, since I observed, and I am sure that others notices as well, that when we state our position ourselves, the representatives of many parties agree that our position is correct and that what we want is indeed [to find] a resolution to this divergences, [divergences] that unfortunately exist and continue to widen due to certain practices in the international communist movement.

I believe it justified that we ask that during this conference in Budapest not be discussed any issues where there are outstanding differences. I want to add that, based on this, it would not be justified to bring up the issue of the [Issues in Peace and Socialism] journal at Budapest since this is an issue [where there are] differences of opinions and thus we ourselves would bring up an issue with [causes] disagreement.

I would also like to add that we should however discuss the issue of continuing to publish or no longer publish this journal since, practically, as far as we are concerned it is not at all useful, it is useless even as far as general experience is concerned. It is not a theoretical journal, it is not the journal of all parties, and we have only headaches with it since the Political publishing house is losing money because of it. [B]ut this is an issue that is not of too much interest.

[On] the issue of our position. Comrades, in these two, three, four years since we have taken a definite position with regards to the grand issues facing the communist movement, I believe our position was at the beginning, not fully understood by

⁵ Walter Roman, aka Ernest Neulander, director of the Political Publishing House of the PCR, Marxism professor at the Polytechnic Institute in Bucharest. During WW2 worked for the Comintern (up to 43) and

everybody in the same way. [In the beginning] some [parties] were even ironic regarding our position, tried to label as having isolationist tendencies, of [taking] a middle road that lead to opportunistic [behavior], etc. Over time many parties became convinced that the only position that could create the possibility that all parties will once again get together is the position of our party. I believe that this thing was understood by many and many have said that. [I]t is in regards with this that I want to raise two issues: the first issue—I am speaking about Cuba once again—is that document on the basis of which we have made our position known as related with foreign events, [which we did] in July of last year. I would like to say that when I distributed this document—the speech of Comrade Nicolae Ceaușescu during the Great National Assembly [Romanian Parliament]—all revolutionary forces [gathered] in Cuba, [revolutionary forces] from Latin America, but especially our Cuban comrades, have taken note of the analysis made there off the causes of the temporary failures of the anti-imperialist forces in their struggle against imperialism. You remember that the first cause [of the failures] mentioned there was the lack of unity among socialist countries and the second [cause of failures was consider] the idea that had taken hold in the mind of some of the leaderships [of some communist parties] regarding the changing nature of American imperialism. Comrades, I must stressed that this analysis has grabbed the attention and the approval of everybody who was there, and who told us, in Spanish, *totalmente d'acordo*.

The next issue I want to bring up is that I had the wonderful opportunity to participate at the dinner hosted by Comrade Ceaușescu in honor of Comrade Santiago Carrillo, Secretary General of the Spanish Communist Party. The dinner was incredible (*copioasă*), lasted a few hours, and, what I remember as the most important thing...

then for the Bureau of International Information and the Romanian Radio Station based in Moscow.

Cde. N. Ceaușescu: He is speaking of the discussions which were incredible, not the food.

Cde. Walter Roman: Of the discussions, of course. What I gathered there, and what I think it is the most important, is that an explanation, an open description, made in a friendly tone, even on issues where there is no complete agreement, led to a certain convergence [of opinion] between Cde. Ceaușescu and Cde. Santiago Carrillo. [T]his proved that this method of trying, with all due respect and with representatives of each party, of discussing and reaching agreement in issues where there are differences, leads to positive results.

Comrades, I believe that time, which is the tough judge of all lines and believes, has forever pronounced judgment on those methods and procedures what are still being used, which have not kept up with the times and with which we have never agreed. To consider that those that do not agree with you is deviating [from the Marxist-Leninist line, that he is] a opportunist or a nationalist, that he becomes suspect, [that he] is abandoning the communist lines, [all this] is a regrettable procedure, fundamentally wrong and profoundly damaging.

To believe that absolute similarity of opinions in all issues facing our world and our movement is a principle [of today's world], and to make out of one's unconditional agreement the unit of measurement of your accord with [the cause] of the revolution, is today, an absurdity. This would be a return to the brutal formula of one thinking for all.

The fidelity vis-à-vis the cause of communism can not be identified with the unconditional agreement regarding the position of one or another communist party.

Considering today's situation I believe it is in the interest of this very fidelity [to the communist ideology] that we should know to say no at times.

Independence is not just doing whatever you want, it also not doing what you do not what to do.

The communist movement needs people and parties that think [about what they doing]. To lose one's national identity is to lose one's ability to think independently and the vice-versa, to lose the ability to think independently means to lose in the end one's national identity. Not blind obedience, but independent thinking will bring people and parties closer together.

We, as they say, prefer to think with our own had rather than make mistakes based on someone else's [thinking]. As they say in Transylvania: God, protect me of the advice of others for I can make mistakes on my own.

To negate diversity, to fear it, is absurd. Unity, the much sought after harmony must be found, realized, but this can not mean the liquidation of diversity of positions, of the diversity of personalities and of opinions, since this very feeling of responsibility vis-à-vis the common cause constitutes the criteria of independence and maturity of everyone. Only the desire for sincerity and for seeking the truth can aid the future.

The myths and fetishes that have proved so damaging, are being born only where these sincerity, the truth is lacking. And, of course, sincerity and truth, no matter how upsetting they might be to some, insure, after all, the [ability to] find solutions which reflect the realities of today and represent the best both private and general interests. This will put an end to anomalous situation that some, unfortunately, are still tempted to consider it normal.

Comrades, I believe—and I want to end on this note—that this issue which we have discussed here, that of the so called agenda [for the congress], which will need to be decided upon in Budapest, I believe that this is a minimal, normal desire. Comrades, I believe that we have left behind the era of feudalism when the groom must go to get married without seeing his bride-to-be. Before we are to marry, we want to meet the wife. Thus, we must know what we get into. This is why I believe that by being present there, and by staying by our position, of the way we see things, we will succeed in clarifying our position to all those present. I believe, as well, that this will also be a lot of help for those parties that are expecting us to do this, since this gives them the possibility for them to speak up with more courage about their concerns and opinions.

Cde. N. Ceausescu: Comrades, can we end [this session]? How votes for these proposals? Against? Abstaining? No one. All comrades vote for. Then, comrades, the plenary [session of the Central Committee] is adopting by unanimous vote the position [proposed by the Politburo]. With this comrades, it seems like we are ending this session. Before this however, Comrade Mizil will read a communiqué [that is] somewhat long.

Cde. Paul Niculescu-Mizil: On 14 February of this year, the plenary session of the Central Committee of the Romanian Communist Party was held. At the session participated as guests the directors of sections of the Central Committee, first-secretaries of the party's regional committees, the presidents of the regional popular assemblies, directors of central institutions, editors in chief of the central mass-media.

1. The [Central Committee] examined and approved the proposals presented by Cde. Nicolae Ceausescu regarding the organizations of districts (*județe*) and cities,

[which] were finalized by the Central Party and State Commission on the basis of the directives established by the National Conference and of public debates which took place during the previous time. The Central Committee proposed that these proposals be passed on for debate and approval by the Great National Assembly of the Romanian Socialist Republic.

2. The [Central Committee] examined the briefing given by Comrade Virgil Trofin regarding the structure of the new local party organizations, [which are] in accordance with the measures [adopted] with respect to improvement in the territorial and administrative restructuring of the country. In accordance with the mandate given by the National Conference, to apply with [the help of] the party the measures which come as consequences from the dissolution of the [former] regional districts (*regiunilor și raioanelor*) as territorial and administrative entities and from the organization of the [new] regional districts (*județe*) and cities, the Central Committee decided that the party organizations of the [former] regional districts will end their activity and that the party organizations in the [new] regional districts and in the cities should be formed and that their temporary leadership organizations be elected. The election of those organization, in accordance with the statutory laws, will be done during the conference of the party, [scheduled] at the end of the year. (Maybe "organizations" is not correct, maybe it should be "the election of the [leadership] committees.")

3. The [Central Committee] listen to the briefing given by Comrade Paul Niculescu-Mizil in regards with the international activity of the Romanian Communist Party. The plenary session of the Central Committee approved and expressed its full appreciation for the activity done by the Politburo of the Central Committee in order to

develop comradely relations, of contacts and exchange of opinions between our party and fraternal parties. [This] actions were taken in accordance with the goal of strengthening the unity of the communist and workers movement, of all anti-imperialist forces.

The [Central Committee] has reaffirmed the full solidarity of our party and our nation with the fight of the heroic Vietnamese people, steadfast in its desire to give its support in the future, to continue to ask for the immediate and unconditional cessation of American bombardments of the Democratic Republic of Vietnam, for an end to imperialist aggression in South Vietnam and the withdrawal of the interventionist forces, for the need to respect the right of the Vietnamese people to decide their faith alone, without any outside intervention.

The [Central Committee] has examined the issues connected to the invitation extended to the Romanian Communist Party to the consultative meeting scheduled for this 26 February in Budapest, in order to prepare an international congress of the communist and workers parties.

The Romanian Communist Party sees the consultative meeting in Budapest as an opportunity to exchange openly and freely opinions among parties in regards with the opportunity of organizing an international congress, the its nature and its goals, the actions that must be taken in order [to insure] that this congress will be a concrete benefit to the situation within the communist movement, to the principle of unity.

The purpose of this exchange of ideas in the setting of this consultative conference [is] that of giving the parties the opportunity of expressing and be informed of each-other's points of view in regards with the organization of an international conference, so that in the future, after the consultative meeting, these parties, their

leadership, will be able to think about the many positions expressed there and decide on the all issue of preparing the world congress.

The Central Committee of the Romanian Communist Party is of the opinion that a world congress that will serve the cause of unity, [the cause] of bridging the gap and [strengthening] the understanding among parties, must be characterized [as being] a large reunion for a free and useful exchange of opinions, concentrating on the fight against imperialism, without signing any dogmatic, programmatic documents, [secure] in the hope of creating a general consensus among the parties, the only ones allowed to elaborate their own international policy.

The Romanian Communist Party believe that it would be useful if that the consultative meeting [in Budapest] an exchange of opinions must take place with regards to the agenda [of the congress], sharing thus the opinion that we must limit the agenda to the concrete goals of dealing with the current needs of the fight against capitalism. It would also be useful if during the consultative meeting it would be discussed the necessary steps that would have to be taken to smooth out the way for the participation at the congress of all the communist and workers parties, without any discrimination. Also, it possible, [it should be discuss in Budapest what needs to be done in order to ease] the participation of the other socio-political forces that are actively fighting against imperialism.

An important request is that all necessary conditions be met so that all communist and workers parties, without exception, will have the full possibility of participating to these preparations [for the congress], in all stages [of the preparations], bringing thus their contribution to the congress as a manifestation of unity of the Socialist camp. The

[Central Committee] considers that the entire activity in preparations of the congress, as well as the congress itself must take place under the strict following of the norms of interaction among communist parties, starting with the understanding that unity and international solidarity, which is so much needed by the international communist movement, can only be build on the basis of independence and equality among parties.

The position of the Central Committee of the Romanian Communist Party is that both the Budapest consultative meeting as well as a future international congress must not discuss nor criticize the political position, domestic or foreign, of any fraternal party, whether that party is or is not present at the meetings, must not, under any circumstances, adopt the tactic of throwing blame and condemning any party, practice which has caused so much damage to the communist movement.

Under no circumstances, the participation or absence from an international conference [of any party], a decision that can only be made by the party itself, does not constitutes a motive for the condemnation or attack [of that party] and must not affect [negatively] the relationships of comradely collaboration among communist and workers parties.

It is the opinion of the Central Committee of the Romanian Communist Party, that what is essential in the organization of the congress is not the fast scheduling of the congress, but rather to organize it well, patiently, even through the development of new contacts and meeting, including other consultative conferences, in order to insure that the congress will be fruitful and [be viewed] as a manifestation of unity [within the communist movement]. In this spirit, the Central Committee, starting from the decision [made by] the [Romanian Communist] Party to spare no efforts in attempting to

contribute to the normalization of relations within the communist movement, in the interest of unity, has decided that the Romanian Communist Party will attend the consultative meeting in Budapest so that it can take an active role in the preparation of a world congress, [geared] towards bringing a real contribution to the reestablishment of unity [among] communist and workers parties.

The [Central Committee] expressed its belief that the Romanian Communist Party will not spare any efforts for the continual development of relationships with all communist and workers parties, for the constructive approach to all issues within the communist and workers international movement, [in its desire] to rebuild and consolidate its unity, to strengthen the cohesion of all forces which are fighting against imperialism, for peace and social progress, for Socialism.

Cde. N. Ceausescu: Comrades, are there any proposals, objections? I would like to make a proposal. I believe it would be good to mention in this communiqué that we consider unjust the discrimination against the Union of Yugoslav Communists. The French, as well as others did this, and this is a discrimination, a discrimination because a number of parties have not been invited, among whom the Union of Yugoslav Communists.

Cde. Gheorghe Vasilichi: Without naming any country.

Cde. N. Ceausescu: Ok, but we should name Yugoslavia.

Cde. Gheorghe Vasilichi: This is also the situation for the Indian Communist Party.

Cde. N. Ceausescu: Well, at least there are two parties there. You see, at least there they have invited one party, but here they did not invite any party. Comrades,

they we agree with the communiqué? Who is for? Against? Is anyone abstaining? It is unanimously approved.

Comrades, we suggest that representing us [in Budapest] at this consultative conference, at this exchange of opinions, should be Comrade Paul Niculescu-Mizil and Comrade Mihai Dalea. In general the representation is around members of the politburo of secretaries [of the Central Committee].

Cde. Chivu Stoica: They will also be joined [by other diplomats].

Cde. N. Ceaușescu: Of course, they will take all the comrades they need. We are talking here of the representatives [of the party leadership].

Comrades, do you agree? Who is in favor? Against? Is anyone abstaining? This [proposal] was also approved unanimously.

Then, comrades, with this, if you agree, we should end this session of the plenary [session of the Central Committee]. Do you approve? (all comrades approve)

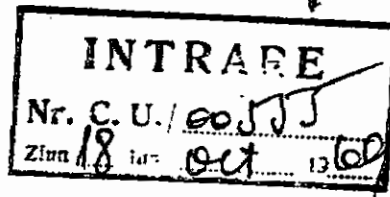
The session ends at 2:00 pm.

[Source: ANIC (Central National Historical Archives), fond CC PCR, Chancellery, file 21/1968, pp. 20-65. Translated for CWIHP by Mircea Munteanu]



MINISTERUL FORTELOR ARMATE
MINISTRUL

Nr. O.K. 00315
din 03.06.1968



STRICT-SECRET

Exemplarul nr. 1

Cancelaria C.C. al P.C.R.
Nr. 1681/4-VI-1968

TOVARASULUI

NICOLAE CEAUSESCU

SECRETAR GENERAL AL COMITETULUI CENTRAL

AL

PARTIDULUI COMUNIST ROMAN

PRESEDINTELE CONSILIULUI DE STAT

1. Potrivit celor stabilite la Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ de la Sofia, cu scrisoarea nr. 104704 din 24.05.1968, mareșalul Uniunii Sovietice Iakubovski I.I. a trimis Ministerului Forțelor Armate proiectele următoarelor documente elaborate de Comandamentul Unit:

- statutul Forțelor Armate Unite ale statelor participante la Tratatul de la Varșovia;
- statutul Consiliului Militar al Forțelor Armate Unite ale statelor participante la Tratatul de la Varșovia;
- statutul sistemului unic de apărare antiaeriană a statelor participante la Tratatul de la Varșovia și
- schema de organizare de principiu a organelor de conducere ale Comandantului Suprem al Forțelor Armate Unite ale statelor participante la Tratatul de la Varșovia și schema de organizare a Comitetului Tehnic.

Roagă ca documentele trimise să fie analizate de Ministerul Forțelor Armate și să se raporteze conducerii Partidului Comunist Român și guvernului.

Totodată, arată că în curînd va sosi, personal, în Republica Socialistă România, pentru ca împreună cu ministrul Forțelor Armate să raporteze secretarului general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român și președintelui

de statut al Comandamentului Unit. Delegația Ministerului Forțelor Armate nu a fost de acord cu prevederile protocolului încheiat cu această ocazie, înscriind părerea sa deosebită și diferită, în care se specifica "consideră că mai întâi este necesar să se pună de acord și să se rezolve problemele generale, de principiu, să se definitiveze și apoi să se supună aprobării guvernelor statelor participante la Tratatul de la Varșovia, statutul Comandamentului Unit, în care să fie stabilite atribuțiile acestuia și după aceea se poate trece la crearea diferitelor sale organe ..."

După consfătuirea de la Praga, aceste probleme au fost puse pe ordinea de zi a consfătuirii Comitetului Politic Consultativ de la Sofia, din luna martie 1968, care a stabilit ca miniștrii apărării statelor participante la Tratatul de la Varșovia să analizeze și să prezinte în termen de șase luni propuneri privind statutul Comandamentului Unit, crearea statului major, a Consiliului Militar și a Comitetului Tehnic.

3. Din documentele trimise de Comandamentul Unit, analizate în colegiul Ministerului Forțelor Armate, rezultă că în acestea au fost incluse unele din propunerile Ministerului Forțelor Armate făcute cu prilejul consfătuirilor anterioare, ca cele referitoare la crearea Consiliului Militar; numirea șefului de stat major, a locțiitorilor Comandantului Suprem pentru apărarea antiaeriană și pentru înzestrare, de către guvernele statelor participante la Tratat, din compunerea forțelor armate ale oricărui stat participant la Tratat; subordonarea trupelor destinate în compunerea Forțelor Armate Unite nemijlocit ministerelor apărării (în mod practic însă, datorită drepturilor de comandă și control ce se atribuie Comandantului Suprem și statului major, acest lucru este numai o ficțiune); reprezentarea proporțională a armatelor participante la Tratat în cadrul Comandamentului Unit etc.

Au fost însă incluse și probleme care contravin punctului de vedere aprobat de conducerea de partid și de stat, susținut de delegațiile Ministerului Forțelor Armate la consfătuirile anterioare.

Tratatul de la Varşovia. După proiectul de statut, acesta poate emite ordine, directive, dispoziții și chiar să disloce trupele Forțelor Armate Unite pe teritoriile statelor participante la Tratat și să le redisloce în alte puncte, în funcție de situație, corespunzător cu nevoile apărării reciproce. Pentru a da un aspect legal acestui drept, se arată că dislocările se fac potrivit cu "hotărârile guvernelor acestor state".

Se prevede dreptul Comandantului Suprem să controleze desfășurarea pregătirii operative și de luptă și nivelul capacității de luptă a trupelor și flotelor destinate în compunerea Forțelor Armate Unite, atât după planul general al activităților comune, cât și după aprecierea sa. Asemenea atribuții de control se prevăd și pentru statul major al Comandamentului Unit.

În acest fel, prevederile proiectului de Statut al Comandamentului Unit vin în contradicție cu principiile colaborării și asistenței mutuale pe baza respectării suveranității și independenței naționale, a neamestecului în treburile interne, prevăzute în Tratat, afectează atribute esențiale ale guvernelor statelor participante la Tratatul de la Varşovia. Toate aceste drepturi situează Comandantul Suprem deasupra guvernelor naționale și fac din comandament un organ suprastatal de comandă și control, în loc de a fi un organ de coordonare și cooperare, la baza activității căruia să stea principiile de organizare a relațiilor dintre țările socialiste egale în drepturi.

Un alt fapt care reține atenția îl constituie denumirea proiectului de statut propus a se intitula "Statutul Forțelor Armate Unite ale statelor participante la Tratatul de la Varşovia".

Motivarea că "Forțele Armate Unite sînt create în conformitate cu art.5 al Tratatului de prietenie ..." nu este exactă; la articolul 5 al Tratatului se prevede că "Părțile contractante au căzut de acord asupra creării unui Comandament Unit al forțelor armate ...", și nu asupra creării Forțelor Armate Unite. Este deci logic să se elaboreze un statut al acestui comandament, și nu al Forțelor Armate Unite. Subliniez

apărare antiaeriană a statelor participante la Tratatul de la Varşovia".

Din analiza acestui proiect de statut rezultă că sistemul unic de apărare antiaeriană uneşte toate trupele de apărare antiaeriană ale statelor participante la Tratat, iar din partea U.R.S.S. trupele de apărare antiaeriană dispuse pe teritoriile republicilor sovietice socialiste Letonia, Lituania, Belorusia, Ucraina şi Moldovenească.

Conducerea sistemului unic de apărare antiaeriană se prevede a fi realizată de către comandantul trupelor apărării antiaeriene a statelor participante la Tratatul de la Varşovia, avînd ca organ de conducere statul major al apărării antiaeriene a acelui stat de la care se numeşte comandantul.

"Trupele unite" ale apărării antiaeriene ale statelor participante la Tratatul de la Varşovia, pentru îndeplinirea în comun a misiunilor de luptă, au la bază următoarele principii: folosirea tuturor forţelor şi mijloacelor pentru respingerea primelor lovituri; folosirea în luptă şi operaţie după un plan operativ unic; înzestrarea cu tehnică de luptă de acelaşi fel; conducerea centralizată a acţiunilor de luptă comune; sistem unic de radiolocaţie şi de transmisiuni.

Se prevede că planul operativ de apărare antiaeriană a statelor participante la Tratat se elaborează de Comandantul trupelor de apărare antiaeriană şi se aprobă de Comandantul Suprem, după ce a fost pus de acord cu ministrii apărării. În acelaşi timp, se prevede dreptul Comandantului trupelor de apărare antiaeriană de a controla, după planul propriu sau în însărcinarea Comandantului Suprem, pregătirea operativă şi de luptă, capacitatea de luptă a statelor majore şi trupelor de apărare antiaeriană destinate în sistemul unic; să cunoască multilateral starea acestora şi, de comun acord cu comandanţii trupelor apărării antiaeriene a statelor, să ia măsuri pentru asigurarea capacităţii lor de luptă.

Adoptarea unui asemenea statut al trupelor de apărare antiaeriană ar duce practic la subordonarea lor Comandantului trupelor de apărare antiaeriană a statelor participante la Tratatul de la Varşovia.

Comandamentul Unit să fie un organ de coordonare și cooperare, și nu de comandă și control.

5. Față de cele raportate, consider că la discuțiile ce se vor purta la viitoarea consfătuire a miniștrilor apărării în vederea elaborării propunerilor pentru Comitetul Politic Consultativ, delegația Ministerului Forțelor Armate să prezinte următorul punct de vedere:

- să susțină în continuare punctul de vedere și proiectul de statut al Comandamentului Unit elaborat de Ministerul Forțelor Armate, aprobate de conducerea de partid și de stat, în anul 1966, anexa 1 și 2. Proiectul de statut elaborat de Comandamentul Unit și cel elaborat de Ministerul Forțelor Armate, precum și observațiile și propunerile de detaliu ale Ministerului Forțelor Armate se arată în tabelul comparativ anexa nr.3;

- să fie de acord cu proiectul de statut al Consiliului Militar, cu observația că recomandările și propunerile Consiliului Militar să se adopte pe bază de unanimitate și nu pe baza majorității simple de voturi. Observațiile și propunerile de detaliu se arată în tabelul comparativ anexă nr.4;

- să susțină ca proiectul statutului referitor la sistemul de apărare antiaeriană a statelor participante la Tratatul de la Varșovia să fie elaborat după aceleași principii ca și proiectul statutului Comandamentului Unit elaborat de Ministerul Forțelor Armate, atribuind comandamentului trupeilor de apărare antiaeriană a statelor participante la Tratat, rolul de coordonator al activităților comune. Propunerile de detaliu se arată în tabelul comparativ anexă nr.5;

- să fie de acord cu schemele de organizare de principiu ale Comandamentului Unit și Comitetului Tehnic, cu observația de a se revedea numărul de ofițeri ce trebuie să fie destinați de fiecare armată, pentru a se respecta procentajele de participare. Proiectele de scheme de organizare se arată în anexele nr.6 și 7.

1.
407

Exprimînd acest punct de vedere, delegația Ministerul Forțelor Armate să declare că Republica Socialistă România î rezervă dreptul de a revedea numărul de unități și mari unit. și tactice și operative de toate categoriile de forțe armate ce urmează a fi destinate în compunerea Forțelor Armate Unit în sensul micșorării lui.

MINISTRUL FORTELOR ARMATE
ALE
REPUBLICII SOCIALISTE ROMANIA
General - colonel. *Ion Ioniță*
Ion Ioniță

A.M.R., fond V2, vol 3,
dosar no. 12/35, f. 53-63

The Socialist Republic of Romania
 The Ministry of the Armed Forces
 The Secretariat

SUMMARY

Of the Ministry of the July 12, 1968 Ministry of the Armed Forces Council

Participants: the members of the council, with the exception of Army general Tutoveanu Ion, Vice-Admiral martes Grigore, General Lieutenant Nicolescu marin and general Lieutenant Serb Ion.

Guests: general Lieutenant Slicariu Vasile, general major Tudor Ion, General Major Enciu Gheorghe, Colonel Chitac Mihai, Colonel Geoana Ion, General Major Dobrovicescu Constantin.

TOPICS:

1. Draft of the plan to carry out the decision of the RCP Central Committee Plenary Meeting of may 22-25 1968 on the combat, political preparedness and equipment of the Armed Forces of the RCP.
2. The report of the Chief of Staff on the establishment of regional commands.
 Chief of staff report on the establishment of storage and repair facilities for army commands.
3. The report of the Chief of Staff on the conclusions concerning the redistribution of military assignments in army commands and in the Ministry of the Armed Forces as well as in several individual military units.
4. General-Colonel Ion Gheorghe reports that the military maneuvers in Czechoslovakia and Poland were not planned for. They exceeded the schedule for political reasons since the events in Czechoslovakia are not kindly regarded by everybody.

(ILLEGIBLE FRAGMENT)

The Romanians and the Bulgarians were invited by Iakubovsky. We decided to send Logofatu and Enciu. After several days our minister was invited. The minister accepted and they confirmed the receipt of the acceptance. But afterwards the Soviet military attaché let us know a mistake was made with the invitations and our minister decided not to go.
 The maneuvers were led by Iakubovsky.

Participants:

- 3 armies of the USSR(Dresden, Lwow, one air force)
- 1 Polish army
- 1 Bulgarian army
- 1 DRG army
- 2 armies from Czechoslovakia.

A frontline command was set up.

Some Soviet officers brought their families.

The maneuvers were not largely publicized. They focused on friendship meetings between the Czechs and the Soviets instead.

When the maneuvers were over, the CTK press agency issued a report which stated that the maneuvers had ended and that the conclusions had been drafted. The communiqué was published in Romania, Czechoslovakia and Yugoslavia.

The Soviets, the Hungarians and the Polish stayed on after the maneuvers ended. The Soviets remained even after the Hungarians and the Polish had left for home. There was a debate in the press. The Czechoslovak minister declared that 35 percent of the participants had left. As the equipment needed repairs, 5000 Soviet military were needed.

Romanov came to me and told me he had to issue a communiqué and conformed me that there were a lot of Soviet officers there with a lot of auxiliary staff and communications equipment. Their headquarters are near Prague.

I found out that the Soviet and the Polish airborne troops are on alert.

(UNREADABLE TEXT)

It would be interesting for you to read the document. It illustrated a brutal meddling in a socialist



MINISTERUL FORTELOR ARMATE
MARELE STAT MAJOR

Nr. O.K. 00364

01.10.1968

265
STRICT SECRET
Exemplar nr. 2

NOTA 4
7 noi
17.10.1968
C 14

IN	
Nr. C.	00733
Z.	04 69

NOTA DE DISCUTII

01.10.68
SO
Se va prezenta
la documentele ce
se referă la tratatul
de la Varşovia.
h m 44

In ziua de 28 septembrie 1968 tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, preşedintele Consiliului de Stat, împreună cu tovarăşul Ion Gheorghe Maurer, membru al Comitetului Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român şi al Prezidiului Permanent, preşedintele Consiliului de Miniştri al Republicii Socialiste România, a primit pe mareşalul Uniunii Sovietice I.I. Iakubovski, Comandan-tul Suprem al Forţelor Armate Unite ale statelor participante la Tratatul de la Varşovia şi pe generalul de armată S.M. Stemenko, şeful de stat major al Forţelor Armate Unite.

La primire au participat general-colonel Ion Ioniţă, ministrul Forţelor Armate, şi general-colonel Ion Gheorghe, prim-adjunct al ministrului Forţelor Armate şi şef al Mare-lui stat major.

A fost de faţă A.V. Basov, ambasadorul Uniunii Sovietice la Bucureşti.

Inainte de începerea discuţiilor, mareşalul Uniunii Sovietice I.I. Iakubovski a transmis tovarăşilor Nicolae Ceauşescu şi Ion Gheorghe Maurer salutul tovarăşilor Brejnev şi Kosighin şi l-a prezentat pe generalul de armată Stemenko.

Mareşalul Iakubovski, a făcut o scurtă informare asu-pra activităţilor desfăşurate pentru îndeplinirea indicaţiei Consfăţuirii Comitetului Politic Consultativ din martie 1968 de la Sofia, referitoare la elaborarea proiectelor de statut al Forţelor Armate Unite ale statelor participante la Tratatul

207

- în legătură cu Comitetul Politic Consultativ a arătat că potrivit articolului 6 din Tratat, fiecare stat este reprezentat printr-un membru al guvernului sau printr-un alt reprezentant numit în mod special. În mod practic însă, fiecare țară a fost reprezentată prin primul secretar și șeful guvernului. De aceea, s-a considerat necesar să se prevadă că în Comitetul Politic Consultativ intră primii secretari și șefii guvernelor.

Partea cehoslovacă a propus că ar fi bine să se prevadă și președintele Republicii. Apare însă dificultatea că unele țări au, altele nu au președinte al Republicii.

- referitor la termenele de convocare a Comitetului Politic Consultativ - se propune o dată pe an, iar ședințele extraordinare când va fi nevoie, la propunerea a două treimi din statele participante la Tratat;

- o altă observație se referă la modul de adoptare a recomandărilor și propunerilor, în Consiliul Militar. Era prevăzut să se adopte cu majoritate simplă de voturi și se propune să se adopte cu o majoritate de două treimi.

Toate aceste observații făcute de miniștrii apărării au fost introduse în proiectele de documente.

În continuarea discuțiilor, mareșalul Iakubovski a arătat că proiectele documentelor au fost discutate de generalul de armată Stemenko și generalul colonel Ion Gheorghe, punct cu punct, și ca urmare redactarea a fost îmbunătățită, rămânând câteva probleme care trebuiesc încă redactate și îmbunătățite; acestea sînt puține, chiar, foarte puține.

Răspunzînd mareșalului Iakubovski, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a mulțumit din partea sa și a tovarășului Ion Gheorghe Maurer pentru salutările trimise și l-a rugat să transmită călduroase salutări tovarășilor L. Brejnev și A. Kosighin.

La aceasta generalul de armată Stemenko, a intervenit spunind să nu fie cumva dreptul de VETO și dacă nu e bine să rămână cu majoritate de două treimi.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a răspuns că nu este vorba de dreptul de VETO, iar de două treimi nici să nu se mai vorbească, că are alt sens, să se lupte pentru unanimitate și în caz de divergențe să se rezolve așa cum a arătat mai înainte.

Mareșalul Iakubovski a arătat că el nu este împotriva celor spuse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, dar întrucât nu există un statut al Comitetului Politic Consultativ, să se păstreze totuși formulările făcute.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, a răspuns că nu este de acord să se prevadă într-un statut militar, probleme referitoare la Comitetul Politic Consultativ. Se simte nevoia unor reguli ale Comitetului Politic Consultativ și sîntem de acord să se întîlnească miniștrii Afacerilor Externe sau locuitorii lor și să pregătească un proiect care să reglementeze activitatea Comitetului Politic Consultativ.

În privința Comitetului Militar, să nu fie prevăzut în statutul militar deoarece nu se subordonează Comandantului Suprem. El este un organ ajutător al Comitetului Politic Consultativ și atunci trebuie creat de acesta.

În cadrul discuțiilor generalul de armată Stemenko a mai ridicat următoarele probleme:

- includerea în proiectul de statut al Comandamentului Unificat, a prevederilor articolului 4 din Tratat, arătînd că este de acord cu propunerea Ministerului Forțelor Armate, însă fără să se treacă referirile la O.N.U.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a declarat de acord cu propunerea generalului de armată Stemenko.

prevadă că este nevoie de acordul tuturor țărilor. Ce legătură poate avea Republica Populară Bulgaria cu Republica Democrată Germană sau invers?

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, răspunzând i-a arătat că, dacă se merge în afara Tratatului, nu are nici o legătură. Dar dacă se acționează în numele Tratatului, este bine să discutăm în Comitetul Politic Consultativ, că toți ne luăm răspunderea, toți trebuie să hotărâm dacă acționăm în numele Tratatului.

Mareșalul Iakubovski, s-a declarat de acord cu cele spuse de tovarășul Nicolae Ceaușescu și a arătat că propune să se facă o redactare în care să se prevadă că dislocările se fac cu acordul tuturor guvernelor, Comandantul Suprem dă recomandări, condițiile de dislocare se pun de acord prin înțelegeri bilaterale dintre țările respective.

A mulțumit pentru primirea făcută, arătând că va continua lucrul pentru definitivarea documentelor, după care le va raporta Comitetului Politic Consultativ.

Incheind discuțiile tovarășul Nicolae Ceaușescu, a afirmat că este gata să participe la Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ, bineînțeles rămânând a se fixa data convenabilă pentru toate partidele.

Pentru conformitate,

PRIM-ADJUNCT AL MINISTRULUI FORTELOR ARMATE
ȘI ȘEF AL MARELUI STAT MAJOR
General-colonel

Ion Gheorghe

A.M.R., fond. V2, vol 3, dosar nr. 13/37,
f. 64-70
419

The Socialist Republic of Romania
The Ministry of the Armed Forces
No.0558
January 27, 1969

TO:

Comrade Nicolae Ceausescu, General Secretary of the Romanian Communist Pparty, the Chairman of the State Council

I .From January 15 to January 18 1969 five Romanian navy officers led by Navy Commander vice-admiral Martes Gheorghe took part in a military game organized by the Black Sea USSR Navy.

A group of Bulgarian navy officers also participated.

With reference to this event we report the following:

1. The Romanian officers were properly welcomed and treated by the guests.
2. Besides professional activities, the schedule included classes of Marxism and Leninism. Vice-admiral Martes Gheorghe suggested that the Romanian group be allowed to visit museums as well as military and industrial sites during these classes. The guest agreed and took the necessary measures. The Bulgarian officers preferred to attend the classes.
3. The game dealt with issues of joint combat and command operations undertaken in the Black Sea by the forces of Bulgaria, USSR and Romania. It was pointed out that orders concerning combat operations would be issued directly by the United Command. Combat operations would be undertaken either by each national fleet in its national zone of operations or by mixed fleet groups subordinated to one of the commander of the three fleets.
4. During one class, Vice-Admiral Mizin, the Black Sea Navy Chief of Staff stated that during the events in Czechoslovakia, the Soviet and Bulgarian fleets grew more experienced in camouflage techniques.
5. During a visit at the Navy Museum in Sevastopol, the Romanian officers noticed among the exhibits several applications made by Soviet citizens who had volunteered to go to Czechoslovakia last summer.

II. The Romanian military attaché in Beijing reports that an Albanian diplomat resident in the Chinese capital informed him that in the spring of 1969 there shall take place Warsaw Pact military maneuvers in Romania and that irrespective of whether the Romanian leadership agrees to these maneuvers, the Soviet troops will use this excuse to move into Romania.

The diplomat also alleged that the Soviet Union asked Romania to grant the USSR an area of the Constanta harbor in order to build a Soviet navy base there. The Soviet pressures are said to be mounting.

III. The Romanian military attaché in Greece reports that Western military sources in Athens declared that using the excuse of the events in Czechoslovakia and of the NATO maneuvers taking place in Germany, the USSR moved troops on the border with Western Germany and sent elite airborne troops in Czechoslovakia in order to reinforce the Soviet deployments in this country. The same sources suspect large-scale Soviet maneuvers close to the Western German Border.

IV. The Romanian military attaché in Berne reports that during his talks with the Intelligence Chief of the Swiss Army he was told that " as a consequence of the difficult situation in Czechoslovakia it is possible that the USSR will impose a military administration there until the current Czechoslovak leadership may be replaced with pro-Soviet leaders. After a while, the USSR will send troops in Romania not as much for taking radical measures in this country, but to intimidate Yugoslavia".

The Minister of the Armed Forces
General Colonel Ion Ionita

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA



MINISTERUL
AFACERILOR EXTERNE

Directia Secretariat

Nr. 17/00173

36

~~SECRET~~

SECRETUL AFACERILOR EXTERNE
DIRECȚIA SECRETARATULUI

12/00234 in 11 III - 1969

231	9.V.3
	1969

DIRECȚIEI TRATATELOR
TOVARASULUI DIRECTOR GHEORGHE SAULESCU

N O T A

*cu se referă la
Mi. Secretariat.
gh. J.
110369*

La 20 februarie 1969, Corneliu Mănescu, ministrul Afacerilor Externe al Republicii Socialiste România, a oferit la locuința sa un dineu-bufet în cinstea mareșalului Uniunii Sovietice I.I. Iakubovski, comandantul suprem al forțelor armate unite ale Tratatului de la Varșovia, și a lui V.V. Kuznețov, prim-locțiitor al ministrului afacerilor externe al U.R.S.S. Au participat general-colonel Ion Ioniță, ministrul forțelor armate al Republicii Socialiste România, Mircea Malița și Vasile Sandru, adjuncți ai ministrului afacerilor externe, V. Ionel, adjunct al ministrului forțelor armate, precum și A.V. Basov, ambasadorul U.R.S.S. la București.

În cursul dineului care s-a desfășurat într-o atmosferă apropiată, prietenească, a avut loc o convorbire în care au fost abordate unele probleme care au prilejuit exprimarea de către interlocutorii sovietici a unor puncte de vedere și a unor declarații care prezintă interes.

1. În contextul unei discuții despre activitatea O.N.U., V.V. Kuznețov a apreciat modul în care ministrul Afacerilor Externe român a condus, în calitate de președinte al Adunării generale a O.N.U., lucrările sesiunii a XXII-a a acestui for. El a arătat că puterile occidentale s-au opus timp îndelungat ocupării acestui post de către un reprezentant al țărilor socialiste, susținând că aceste țări "care

4231.

718-20.

- 3 -

că marcarea la O.N.U. a aniversării Marii Revoluții Socialiste din Octombrie a fost, desigur, foarte importantă și pozitivă. El a ascultat, însă, cu interes și aprobare explicațiile care i-au fost date și pe care le-a întărit V.V. Kuznețov, prin afirmații și gesturi aprobatoare.

2. Atît I.I. Iakubovski, cît și V.V. Kuznețov au afirmat încrederea lor că orice diferențe de opinii sau aprecieri între țările socialiste sînt trecătoare și pot fi depășite prin discuții sincere, care să ducă la apropierea treptată a punctelor de vedere. Totodată, ei au subliniat în mod insistent necesitatea întăririi unității și coeziunii comunității țărilor socialiste, solidarității lor internaționalistă după principiul "toți pentru unul, unul pentru toți", mai ales în condițiile actuale, cînd s-au intensificat în mod deosebit uneltirile agresive ale imperialismului. Un rol de mare însemnătate în această privință revine colaborării țărilor socialiste pe plan militar, pentru sporirea capacității lor de a acționa în mod unitar, cu eficiență maximă în apărarea cuceririlor socialismului.

Corneliu Mănescu a relevat existența și dezvoltarea unor legături strînse de prietenie și colaborare între România și Uniunea Sovietică, faptul că destinul lor, ca țări socialiste, este determinat de o multitudine de factori obiectivi - comunitatea de ideologie, de sistem economic și social, apartenența la aceeași alianță - care nu pot fi modificați de acțiunea unor atitudini subiective sau episoade de moment. Pentru aceste motive, este de neconceput ca între țările socialiste să poată apărea situații de încordare sau chiar de conflict, ceea ce ar contraveni însăși naturii relațiilor dintre ele.

I.I. Iakubovski a reacționat imediat cu exclamații de genul : "Nu se poate să vă fie frică de Uniunea Sovietică ! ", "Numai un nebun s-ar putea gândi să atace România !", "Este imposibil să se ajungă la un conflict între țări frățesti".

Corneliu Mănescu a subliniat că nu este vorba de teamă, ci de reafirmarea principiului cunoscut al discutării

425

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA



MINISTERUL
AFACERILOR EXTERNE

Nr. 12/0517

SECRET

N O T A

Ref.: propunerile unor state membre de a schimba structura și funcționarea Tratatului de la Varșovia.

I. La Consfătuirea de la Berlin din februarie 1966 a adjuncților miniștrilor afacerilor externe din statele participante la Tratatul de la Varșovia, delegațiile Uniunii Sovietice, Bulgariei, Cehoslovaciei, R.D. Germane, Ungariei și Poloniei au făcut unele propuneri cu privire la măsurile de îmbunătățire a activității Organizației Tratatului de la Varșovia. Astfel:

1.- Propuneri privind Comitetul Politic Consultativ.

Elaborarea unui Statut al Comitetului Politic Consultativ.

În legătură cu această propunere, delegația română a arătat că adoptarea unui statut ar modifica natura consultativă a Comitetului Politic, l-ar

a elabora recomandări asupra politicii externe a țărilor participante. Miniștrii de externe pot acționa numai în limitele competenței pe care le-o conferă legile statului respectiv. Din această cauză, ei nu pot participa la activitatea unui organism suprastatal menit să facă recomandări asupra politicii externe a partidelor și guvernelor care numai ele au dreptul și datoria de a-și elabora în mod suveran politica lor externă.

3.- Infiiințarea Secretariatului Unit

Secretariatul Unit va funcționa ca organism auxiliar al Comitetului Politic Consultativ și va fi condus de un secretar general numit de Comitet, ajutat de locuitorii. Secretariatul Unit se va ocupa cu pregătirea și deservirea ședințelor Comitetului și ale organismelor acestuia, pregătește și distribuie materiale pentru statele participante etc. Reprezentanții Bulgariei, Cehoslovaciei, Poloniei și R.D.Germano au propus ca sediul acestui secretariat Unit să fie la Moscova.

Delegația română, în vederea unei bune pregătiri a întrunirilor Comitetului, a propus să se înființeze un Secretariat tehnic, însărcinat cu primirea propunerilor privind ordinea de zi a materialelor legate de acestea, cu asigurarea altor măsuri tehnice privind desfășurarea lucrărilor etc. A propus totodată ca funcția de Secretariat tehnic să fie îndeplinită de Ministerul Afacerilor Externe al statului care găzduiește consfătuirea respectivă.

II. La întâlnirea de la Moscova din iunie 1966 a miniștrilor afacerilor externe pe ordinea de zi a figurat și problema "Cu privire la măsurile de îmbunătățire a activității Organizației Tratatului de la Varșovia".

În cadrul dezbaterilor delegația română a prezentat punctul său de vedere asupra modalității de consultare

Premisa fundamentală a oricărei forme de colaborare a țărilor socialiste, pe tărîmul politicii externe este principiul după care conducerea de partid și de stat din fiecare țară socialistă este cea care elaborează, organizează și conduce politica externă a țării respective, inițiază și desfășoară acțiuni pe plan internațional, revăzîndu-i întreaga răspundere în acest domeniu.

3) Referitor la Secretariatul tehnic, delegația română a acceptat, în cadrul grupului de lucru, să fie de acord cu următoarele puncte ca rezultat al unei acomodări reciproce a pozițiilor :

a) Se crează Secretariatul tehnic, permanent al Comitetului Politic Consultativ în atribuțiile căruiua intră difuzarea din timp a ordinii de zi prelabile și a materialelor necesare pentru aceasta precum și asigurarea altor măsuri tehnico-organizatorice necesare pentru pregătirea și deservirea consfătuirilor Comitetului Politic Consultativ. El își desfășoară activitatea în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe al statului în care are loc următoarea consfătuire a Comitetului Politic Consultativ.

Secretariatul tehnic este condus de șeful acestuia și se compune din lucrători, desemnați, cîte unul pentru fiecare stat participant la Tratat, precum și din personalul tehnic auxiliar asupra componenței numerice a căruiua se va realiza un acord.

Șeful Secretariatului tehnic este numit prin acordul statelor participante la Tratat pe rînd, pe un termen de 3 ani. În primii 3 ani șef al Secretariatului va fi reprezentantul Uniunii Sovietice.

Personalul auxiliar al Secretariatului se recrutează din rîndul cetățenilor statelor participante la Tratat.

b) Sediul permanent al Secretariatului tehnic este Moscova.

ROMANIA

STRICT SECRET

MINISTERUL
AFACERILOR EXTERNE

IV-a Relații

/00424

10

N O T A

Referitor: situația actuală și tendințe
în N.A.T.O.

Preocuparea principală din ultimii trei ani a membrilor europeni ai NATO a devenit găsirea unor modalități de îmbunătățire a relațiilor Est-Vest. Discuțiile purtate în jurul acestei probleme au dominat atmosfera tuturor reuniunilor importante ale NATO începând din iunie 1966. Între membrii europeni ai NATO, inclusiv R.F. a Germaniei, a existat un consens destul de larg în aprecierea situației din Europa și a modalităților de abordare de către țările NATO a contactelor cu țările socialiste europene.

În majoritatea acestor țări se aprecia, oficial, că "amenințarea din Est a scăzut considerabil", că trebuie încurajată lărgirea contactelor Est-Vest, se considera că starea de lucruri din NATO se impune să fie schimbată, fiind necesar s

./.

433

În problemele europene se făcea constatarea că relațiile dintre țările celor două grupări din Europa cunosc o evoluție pozitivă și că se desfășoară în principal pe baze bilaterale. Orice reglementare definitivă în Europa nu este posibilă fără o soluționare a problemei germane. Aliații NATO vor întreprinde acțiuni de natură să pună capăt divizării Germaniei și să favorizeze securitatea europeană, acțiuni care trebuie să se înscrie într-un proces de pregătire constantă a momentului în care țările din vestul și estul Europei vor putea trece la discuții bilaterale sau multilaterale pentru reglementarea problemelor menționate.

În raport au avut preponderență problemele politice, punându-se accent pe aspectele legate de contactele cu țările socialiste și în general de colaborare în Europa, fapt care pare să consacre intrarea NATO într-o nouă etapă când activitățile sale politice primează față de cele militare.

Tot pe linia noilor preocupări nemilitare din NATO rține atenția și inițiativa belgiană în cadrul Adunării Generale a NATO (compusă din parlamentari ai țărilor membre) din noiembrie 1966 și reactualizată în noiembrie 1967 la sesiunea de la Bruxelles a acestui organ, preconizând convocarea unei întâlniri a parlamentarilor din țările membre ale NATO și ale Organizației Tratatului de la Varșovia pentru a discuta problema securității europene. Inițiativa belgiană a bucurat de o aprobare largă.

Intr-o formă sau alta, majoritatea aliaților europeni considerau că NATO trebuie orientat treptat spre o grupare care să aibă și preocupări politico-economice, activitatea nemaiputând fi fondată în întregime pe ipoteza unei "agresiuni iminente" ca în urmă cu 20 de ani. Este de observat totuși existența în continuare a unanimității de vederi cu privire la necesitatea menținerii unui potențial militar suficient pentru a "descuraja agresiunea". Era destul de larg acceptată părerea că sînt încă necesare cele două organizații militare - NATO

./.

435

lui. Se căuta, astfel, ca în aprilie 1969, când se va pune practic această problemă, să se poată argumenta că Alianța atlantică este deja reorganizată și adaptată la noile condiții.

Preocupările membrilor europeni ai NATO, în special ale țărilor mici, de a da acestei organizații și alte preocupări în afara celor militare, urmărind în special destinderea Est-Vest, au continuat să se intensifice și în anul 1968. Ele au fost întrerupte însă de intervenția militară a celor cinci țări socialiste în Cehoslovacia, care se apreciază că a dus la schimbarea balanței militare în centrul Europei în favoarea țărilor Organizației Tratatului de la Varșovia, în urma plasării trupelor sovietice în Cehoslovacia la granița cu R.F. a Germaniei.

După această intervenție, încercările URSS de a promova doctrina "commonwealth-ului socialist", urmărind justificarea dreptului de intervenție în țările socialiste europene ("doctrina Brejnev"), și mai ales declarațiile sovietice potrivit cărora URSS ar avea dreptul să intervină în R.F. a Germaniei, membrii europeni ai NATO au intrat într-o stare de adevărată "alertă". Apreciind că acțiunea militară sovietică a fost extrem de bine organizată și de eficientă, ei au scos în evidență, prin comparație, slăbiciunile trupelor NATO integrate din Europa.

Acțiunile și atitudinea sovietică au repus pe rol preocupările de ordin militar în cadrul NATO.

Incepând încă din luna septembrie 1968 diferite organisme și grupuri speciale din cadrul NATO au început să efectueze în grabă o serie de studii privitoare la nivelul forțelor NATO, sub aspectul numeric și al pregătirii de luptă, în comparație cu trupele Organizației Tratatului de la Varșovia. la intențiile militare și politice sovietice în Europa. Aceste organisme au reexaminat posibilitățile NATO de a prevedea și răspunde prompt unor acțiuni militare din partea URSS. Rapoartele întocmite au fost înaintate Consiliului ministerial care s-a întrunit în luna noiembrie, și Conferinței miniștrilor apărării din 16 ianuarie 1969.

./.

Este de reținut că ideea destinderii nu a fost totuși abandonată total. S-a arătat necesitatea întreprinderii unui efort militar minim pentru a face față situației existente după invadarea Cehoslovaciei, fără a compromite posibilitatea de a relua cât mai curînd posibil calca destinderii și a înțelegerii între est și vest. Ideea destinderii a fost sprijinită cel mai puternic de către ministrul de externe francez Michel Debré care arată că altă posibilitate de a evita războiul rece nu este decît continuarea destinderii, înțelegându-se nu ca simplă coexistență ci ca un acord mai profund. El precizează pentru realizarea destinderii contactele de la țară la țară și nu de la bloc la bloc.

Necesitatea menținerii deschise a unor opțiuni pentru continuarea procesului de destindere a fost subliniată insistent de țările mici din cadrul NATO.

În ianuarie a.c., secretarul general al NATO, Manlio Brosio, exprimînd desigur dorința țărilor europene, a declarat că țările alianței atlantice trebuie să caute să reintre într-un viitor cât mai apropiat pe calca destinderii. "Realitatea dură nu se poate prelungi cu doliul pentru Cehoslovacia", a declarat el.

Continuînd să rămînă în afara organizației militare integrate, Franța nu părăsește totuși Alianța atlantică, decît în cazul unei schimbări fundamentale în relațiile est-vest. Este de notat că Franța a colaborat eficient la activitatea politică a NATO după intervenția din Cehoslovacia. Ea rămîne astfel în alianță cu un statut special, mai mult ca membru politic decît militar.

Ca urmare a intervenției din Cehoslovacia și a teoriei sovietice amintite, Consiliul ministerial NATO a făcut în noiembrie trecut o încercare prudentă spre revizuirea doctrinei NATO privind riposta. Potrivit articolului 5 al Pactului Atlanticului de Nord, "NATO va da o ripostă inamicului" numai în cazul atacului în zona geografică a țărilor membre. Fostul

calitatea contactelor bilaterale între țările occidentale și răsăritene. O mai largă acceptare a avut părerea că destinderea trebuie să se realizeze pe ambele planuri, prin contacte atât la bloc la bloc și bilaterale. Îmbunătățirea relațiilor cu cele 5 țări care au intervenit în Cehoslovacia trebuie să se facă gradual, cu prudență și în mod condiționat.

Pe plan militar, în cadrul reuniunilor NATO din noiembrie s-a cerut îmbunătățirea calitativă a sistemului de apărare a NATO, creșterea eficienței, mobilității și flexibilității aparatului militar, îmbunătățirea legăturilor, creșterea potențialului aerian, întărirea flancurilor alianței. Pentru a contracara efectul prezenței militare sovietice în Marea Mediterană s-a propus crearea unei forțe aero-navale cu sediul la Neapole, care să aibă rolul de supraveghere în această regiune.

La 16 ianuarie a.c. a avut loc la Bruxelles Conferința miniștrilor apărării (Comitetul de planificare a apărării NATO). La această conferință:

a) a fost examinat felul în care membrii NATO și-au îndeplinit angajamentele luate la sesiunea din noiembrie 1968 privind nivelul forțelor armate și cheltuielile pentru apărare pe 1969;

b) a fost luată hotărârea de principiu pentru constituirea unei flote navale NATO în Mediterană din unități navale ale SUA, Angliei, Italiei, Greciei și Turciei. Această flotă nu are un caracter permanent, unitățile respective trecând sub comanda NATO doar periodic pentru exerciții sau în cazuri de urgență. Rolul ei este de supraveghere maritimă și aeriană a activității flotei sovietice din Mediterană;

c) a fost adoptat noul plan defensiv al NATO pe anii 1969-1973. Planul nu prevede o retragere propriu-zisă a forțelor SUA din Europa.

Specialiști americani consideră că acest plan conține prevederi care sînt cu 10% sub cerințele reale. Țările NATO

"nucleu european" ("entitate europeană") în cadrul NATO, considerând că Europa occidentală poate să-și asigure la un cost acceptabil o apărare și un factor de descurajare adecvat. El susține că membrii europeni ai NATO trebuie să se bizue mai mult pe ei înșiși în apărarea lor, să-și dobândească o identitate proprie. Pentru ca această identitate europeană să aibă sens, Marea Britanie trebuie să colaboreze strâns cu R.F. a Germaniei. Ideea lui Healey este sprijinită și de către ministrul de externe britanic Stewart care susține că trebuie făcut totul pentru a avansa pe calea constituirii grupării europene a NATO.

În ce privește perspectivele NATO, toate indiciile actuale arată că alianța atlantică va fi reînnoită sau prelungită în luna aprilie a.c. când se împlinesc 20 de ani de la constituirea ei. Ca și în 1949, SUA vor avea și acum rolul determinant în constituirea structurii și profilului viitor al NATO.

Noul președinte al SUA, Richard Nixon, recunoaște caracterul nesatisfăcător pentru Europa de astăzi al organizației NATO, așa cum a fost concepută cu 20 de ani în urmă, și că remediarea slăbiciunilor ei în contextul vechii sale structuri nu are sens. Nixon recunoaște, de asemenea, lipsa de coordonare a politicii alianței, măsura nesatisfăcătoare pentru europeni a participării lor la elaborarea acestei politici și micșorarea încrederii în fermitatea angajamentelor pe care SUA și le-au luat față de europeni prin NATO. Dacă NATO trebuie salvat, arăta noul președinte american, aceasta trebuie să se facă acum, profitând de situația creată prin intervenția din Cehoslovacia. Cu această ocazie însă, pentru a evita dificultățile și slăbiciunile existente, NATO va trebui reorganizat.

Cu prilejul recentului său turneu în Europa, președintele Nixon a reafirmat dorința sa de a revitaliza și adapta NATO la cerințele actuale. Din surse diplomatice rezultă că SUA ar fi propus crearea în cadrul alianței atlantice a unui

**Summary Nr. 10
of the Session of the Executive Committee [of the Central Committee of the
Romanian Communist Party] on the day of 16 March 1969**

Present at the meeting are Cdes. Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Mauer, Gheorghe Apostol, Emil Bondăraș, Chivu Stoica, Paul Niculescu-Mizil, Virgil Trofin, Ilie Verdeț, Constantin Drăgan, Janos Fazekas, Petre Lupu, Manea Mănescu, Leonte Răutu, Gheorghe Stoica, Vasile Vilcu, Stefan Voitec, Iosif Banc, Petre Blajovici, Dumitru Coliu, Emil Drăgănescu, Mihai Gere, Dumitru Popescu.

Cde. Vasile Pantilineț was also invited to the meeting.

The meeting started at 11:00 am and ended at 11:55 am.

Chairing [the meeting] is Cde. Nicolae Ceaușescu.

After the presentation and discussions of the proposals made by Cde. Nicolae Ceaușescu, the Executive Committee of the Central Committee of the Romanian Communist Party (CC PCR) has decided the following:

[The Executive Committee] unanimously approves the position [adopted by] the Romanian delegation to Budapest to the meeting of the Consultative Political Committee of the member states of the Warsaw Pact.

[The Executive Committee decided that] the Romanian delegation will reject any attempt to raise the issue of the relationship between the Soviet Union and the People's Republic of China during the sessions of the Consultative Political Committee. [The

Romanian delegation] will not accept that the final communiqué of the meeting include any reference to this issue.

Nicolae Ceaușescu
Secretary General of the CC PCR

(ss) Nicolae Ceaușescu

**Minutes of the Meeting of the Executive Committee of the CC PCR
16 March 1969**

Present at the meeting are Cdes. Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Mauer, Gheorghe Apostol, Emil Bondăraș, Chivu Stoica, Paul Niculescu-Mizil, Virgil Trofin, Ilie Verdeț, Constantin Drăgan, Janos Fazekas, Petre Lupu, Manca Mănescu, Leonte Răutu, Gheorghe Stoica, Vasile Vilcu, Stefan Voitec, Iosif Banc, Petre Blajovici, Dumitru Coliu, Emil Drăgănescu, Mihai Gere, Dumitru Popescu.

Cde. Nicolae Ceaușescu: Comrades, I wanted to talk to you a little bit about this meeting [of the Consultative Political Committee of the Warsaw Pact member states] in Budapest, since some problems surfaced there and I think we need to discuss what steps to take [in the future].

We had sent a delegation of our comrades to Budapest to discuss with them the communiqué [of the meeting of the Consultative Political Committee], and [in discussing] it, there was the proposal of including a paragraph about the Chinese.

Before this however, could someone read for everybody here these [two] Soviet and Chinese notes of protest[?]

Cde. Paul Niculescu-Mizil: "The declaration of the Government of the Soviet Union addressed to the government of the People's Republic of China in regards with new incidents taking place in the region of the Damanskii [Zhaenbao] Island.

On 15 March, a new attack led by Chinese soldiers took place, [attack] which resulted in dead and wounded.

The following declaration addressed by of the Soviet Government to the government of the People's Republic of China was published in Moscow, addressing the shameless armed provocation of the Chinese authorities during the days of 14 and 15 March in the region of the Damaskii Island.

On 14 March, at 11:15 Moscow time, a group of armed Chinese soldiers tried once more to enter on Soviet territory—Damanskii Island on the Ussuri River. The following day, 15 March, a group of Chinese soldiers, with artillery and mortar support from the shore, attacked the Soviet border guards on duty on the island. [This] attack resulted in dead and wounded. Due to the measures taken [by the Soviet military] the attackers were pushed back from the island. This new shameless provocation of the Chinese authorities will have grave consequences.

At the same time, the Chinese government is intensifying its campaign of anti-Soviet hysteria, based on groundless and aggressive territorial demands, seeking to find a new reason for the further escalation of tensions in the inter-governmental relationship between the Chinese and Soviet states. Willfully presenting the facts in a false light, they [the Chinese Government] are trying to decline responsibility for the acts previously planned and organized at the Sino-Soviet border.

The facts show that the Chinese government has not drawn the necessary conclusions from the advertisement given by the Soviet government after the armed provocations on 2 March of this year on the Damnskii Island and is continues creating new incidents.

At the meeting of the representatives of the Chinese and Soviet border guards [which took place] on 12 March of this year, following Mao Zedong instructions, a

Chinese border officer of the Hotou [border post] threaten to use force against the Soviet border guards on duty on the island.

The Soviet government is strongly rejecting the groundless territorial demands of the Chinese government. The Damanskii Island is an integral part of Soviet territory. The false statements made by the Chinese authorities in this regard are only attempts to create confusion in the Chinese public opinion and [the public opinion] of other countries. The Soviet government is once again making clear its [desire not to have] military conflict on the Sino-Soviet border. All statements made in Peking [Beijing] regarding the [so called] enmity of the Soviet Union and the CPUS towards the Chinese people and the People's Republic of China are entirely without grounds. The Soviet Union does not seek conflict, on the contrary, it taking all measures [necessary] to prevent [conflict].

At the same time, the government of the USSR makes known that if the legitimate rights of the USSR are to be infringed upon, if new attempts to violate the integrity of Soviet territory, in such a case, the USSR, all its people [nations], will firmly defend it, [they] will offer a crippling blow to any such attempts.

The government of the Soviet Union is [thus] sending a vigorous protest to the government of the People's Republic of China in regards with the new provocation in the region of the Damanskii Island. [T]his provocation was planned to bring about a cooling of the relations between the people of the Soviet Union and the people of the People's Republic of China. [T]he Soviet government is [furthermore] is placing the government of the People's Republic of China on notice that it alone holds responsibility for the serious consequences that are possible as a result of such adventurous [attempts] on the part of the Chinese authorities."

“Protest note addressed by the [People’s Republic of] China to the USSR.

The Soviet government is the only one responsible for all the consequences of the [Damanskii Island] incident.

Beginning with the morning of 15 March [1969] the Soviet government has sent a great number of armored vehicles, tanks and armed soldiers in a new incursion in Chinese territory, the Zhaenbao [Damanskii] Island and the Chinese territorial waters on the island west coast. The [military] forces which were entering [Chinese territory] were the first to open fire on the Chinese border guards with were patrolling the island. The Chinese border-guards were forced to fire in self-defense. The Soviet [counter]-part sent several armored vehicles, tanks and armed soldiers [to the island] and fired artillery rounds deep into Chinese territory. [Thus] the incident is becoming bigger.

After the vicious provocation on 2 March, which was a serious incident, the Soviet government, without taking into consideration the warnings given by the Chinese government, had continuously sent troops to enter Chinese territory—the Zhaenbao Island—and to organize new provocations. [N]ow they have [once again] provoked a vicious incident. The Soviet government holds all responsibility for the consequences of this [incident].

The Chinese government is hereby sending an urgent and firm protest to the Soviet Government. The Soviet government must immediately stop all military provocations against the [People’s Republic of] China. The Chinese government is reserving the right to make any other demands [at the later time].

There was a discussion among the deputy foreign ministers regarding the issue they were there to discuss, the communiqué [in regards with the Budapest Summit of the Warsaw Treaty Organization member nation]. [After that] Firiubin took the floor and started to read a [information] note in regards to [the situation with] China.

Our delegate, Cde. [Mircea] Malița, stood up and said: Comrades, we have gathered here with a very definite goal, on the basis on the instructions we have received from our governments. We cannot hold discussions on issues for which we have not received a mandate [from our governments]. After that is was declared that the session had ended and that there will be an informative [note] sent.

This happened yesterday morning.

At the end of the discussions regarding the communiqué, the Hungarian delegation came up, at 2 am with a new proposal:

“The participants at the [Budapest] Summit are convinced that fraternal solidarity and the unity of action of socialists countries is the most important guarantee of the success of their continuous fight against the policies of armed provocations and threats.

The participants at the [Budapest] Summit are unanimously condemning the emergence of such tendencies, the dangerous attempts to create, through border tensions, an artificial hostility among neighboring states, without regard to who is the perpetrator.

They [the participants] are ready to oppose all such antagonist provocations against their interests, all attacks on their security, through the high cohesion and high military readiness of the countries members of the Warsaw Treaty.”

When introducing [these] proposal, [Hungarian Delegate] Puja vaguely suggested that: "now, after we spoke about Vietnam and the Middle East, we should also discuss about 'this thing'."

Malița asked what is he [Puja] referring to since the issue of borders in Europe and the need to respect territorial integrity had been discussed and that we [the Romanian delegation] had brought some proposals [to the table, proposals] that had been accepted.

The Bulgarian [deputy foreign affairs] minister Popov said that he had studied the amendment and that he might speak of such cases on the borders of Bulgaria with Turkey and Greece.

Since Puja begun asking who is for and who is against [the amendment] all the others begun stating their agreement. We, Malița, said that we were against it.

[The Soviet deputy foreign affairs minister] Firiubin asked me if we are for or against the defense of the borders of all signatories of the [Warsaw] Treaty. It would be [a] very serious [situation] if a ally would [be opposed] to the defense of all the borders of another ally.

(Malița) said that we are respecting the letter of the treaty and quoted Article 4.

The word "China" was not mentioned.

[Deputy Soviet foreign affairs minister] Firiubin quoted Article 3 of the Warsaw Treaty which implies consultations on any issue if the security of one of the members is threatened.

It is my belief that the Soviet delegations will invoke this article so that they be able not only to inform but to request a consultation [with the other member nations of the Warsaw Pact] regarding the situation at the Sino-Soviet border.

Following, there were discussions on other issues.

Cde. Nicolae Ceaușescu: It is becoming clear that it is their intension to introduce in the communiqué and, quite likely, in the discussions as well, something about the Chinese issue. After all, for the past 4-5 days [we received some information] that the discussions between [Soviet Foreign Affairs Minister] Gomulka, [Hungarian leader Joseph] Kádár and [Bulgarian leader Todor] Zhivcov were in regards with taking some action vis-à-vis China, and that [these actions] will be discussed in Budapest.

Generally speaking—since not all the comrades [present here] know the text of the communiqué they are proposing—the communiqué is in a form that is very hard for us to accept, first of all since it presumes that we are on the verge of war. After all, this is the issue they want to raise in Moscow as well.

Cde. Emil Bondăraș: On the verge of war, how, in general?...

Cde. N. Ceaușescu: That the danger of war is greater now.

Cde. P. Niculescu-Mizil: There are some paragraphs that we are on the verge or war.

Cde. E. Bondăraș: The Secretary General of the West German Social-Democratic party told me yesterday: when we spoke with [Secretary of State Henry] Kissinger he complained that [the US is too aggressive] and asked [Kissinger] to stop all trade with the People's Republic of China. Why should we [the Romanians] stop trade with them [the Chinese]? We want to have trade with you [West Germany] as well.

Cde. N. Ceaușescu: I would like you all to state, one by one, your opinions.

Cde. E. Bondăraș: Regarding their proposal for the communiqué, did we agree, in principle, with them?

Cde. N. Ceaușescu: No, we will have more discussions in Budapest. We have brought here a copy of this treaty [the 1955 Warsaw Treaty] and it says that in case there will be created in Europe a collective security system, the present treaty will lose its validity.

Cde. E. Bondăraș: The Executive Committee saw a copy of the minutes of the conversation in Beijing between the deputy foreign affairs ministers in regards with the two theories: limited sovereignty and the dictatorship of the proletariat?

Cde. N. Ceaușescu: These are the opinions of each [of the participants]. That is not important, what one or the other says.

Cde. E. Bondăraș: There was [the Chinese] expression of solidarity with us.

Cde. N. Ceaușescu: Why would we want to discuss what was being said there about sovereignty? [We should] discuss the issue of Budapest.

[The issue] is that, as a result of the creation of the Western European Union, to which the Federal Republic of Germany has adhered, the danger of a new war is now more real.

The [treaty] speaks of the UN... and in conformity with the principles of [mutual] respect of sovereignty and of non-interference in the internal affairs [of a nation] they [the signatories] have agreed to sign the treaty. Then, [the treaty] says that in case of a military attack in Europe on one or more of the signatories, in conformity with the UN charter, all other signatories will offer whatever help it deems necessary and will inform

the UN Security Council. And, when there will be [a collective] security [system] in Europe, this treaty will dissolve on its own.

This was [said] in article 11.

Cde. E. Bondāraș: I believe that, starting from the clauses of the treaty, from its spirit [as it was written] in 1955, we cannot accept, under any circumstances, that we are dragged into any other actions than those mentioned in the treaty. This [is my conclusion] as far as the formal considerations of the letter of the treaty.

From a political point of view, it is absolutely clear that we cannot participate, under any form, in any anti-Chinese actions. We were opposed, some time ago, to their attempts to bring Mongolia into the treaty... We were opposed and they [the Soviets] gave up. We should oppose, once more, to any statement that clearly calls for solidarity of the Warsaw Pact nations against China, against the expansion of any military actions beyond the setting of the treaty.

Cde. Gheorghe Stoica: It is clear that the [Warsaw] Treaty was conceived, from the beginning, as a mechanism of defense of against the attack of the imperialist nations in Europe and this should be the way it remains.

We should avoid getting involved, under any circumstances, in this issue with China, although it would be worth discussing [the fact] that it is the consequence of the political line [which] begun in 1956.

I had a discussion with Cde. [Ion Gheorghe] Mauer and I asked him this question, which has been bothering me for some time now, this very issue. He suggested that I do not bring it up [at this time].

However, I have to come back again to this issue of the expansion [of the Warsaw Treaty] even though the treaty is clear in this aspect, but there are two new things which have developed and which, as much as one would like to ignore, one cannot.

The first [is] the invasion of Czechoslovakia. It was not said that this was an action of the Warsaw Treaty [per se], but it was seen as the action of five states allied within the treaty and this fact was always in the foreground [of the debate]. This is the first issue.

The second issue, the second facet: the birth of the political and philosophical basis of the theory of limited sovereignty. [T]his gives [the theory] political and theoretic power. [T]here were some declarations [made] in terms of the ability of one [state] or another to intervene [militarily into another state] when they believe that socialism is at stake—I think this was the way it was placed. Taking into consideration this fact, this thesis of limited sovereignty was expressed by the Secretary General of the CPSU during a congress, and, aside from us and the Yugoslavs who protested, all others seem to have recognized some validity [to the thesis].

I am thinking, given the situation, I understand our position, not at all an easy one, since we are maintaining the general line established at the 9th Congress of the [Romanian Communist] Party in regards with the principles of sovereignty, independence, etc. Since we sincerely desire to find common ground with the European socialist nations, we of course are trying to find ways not to deepen [the disagreement] among [us] since, as our own Secretary General said many times, [we must] not do anything that might have as a consequence the deepening [of disagreements], but, rather, [act to insure] just the opposite.

However, I am thinking, should not our delegation to this Summit [in Budapest] where this question of the Treaty is being raised, and since at this time it will be discussed whether we want to [discuss it] or not, [should not our delegation raise the issue] of what is this treaty, what are its limitations, how is this treaty viewed [by our allies], since this issue will be [in some way] raised whether we like it or not, by means of dragging us in this conflict with China. [S]ince this base violation of the Treaty through the invasion of Czechoslovakia, could we not, in a declaration somewhere, even if it was not just our declaration, make sure to stress that the Treaty's role is the defense of [socialist countries] against imperialist attack, to stress the European character of this treaty.

Cde. Ion Gheorghe Mauer: This is being raised in some form., but, I see that everybody here agree that the paragraph [our allies] want to introduce is not justified.

Cde. Gh. Stoica: But [I believe] that we should stress that the treaty is only an instrument [of defense against imperialist attack] and that it cannot be used for intervention in one or another socialist country.

Cde. P. Niculescu-Mizil: We have said that in the declaration of the Great National Assembly.

Cde. Gh. Stoica: Yes, but it should be said at the summit [of the member nations] of the treaty, where the issue of expanding its sphere [of action] is being raised.

Cde. I. Gh. Mauer: This would mean that we would have to raise again the issue of Czechoslovakia.

A few participants: Of course, this should not be brought up.

Cde. Gheorghe Apostol: I believe that this summit in Budapest will be a very tense one. They will try to bring pressure to bear on us in regards with the policy vis-à-vis China. We should continue to hold true to the line established at the 9th Party Congress, in the sense that we should not, under any circumstance, accept to back the desires of the Soviet Union.

I believe that this action which was undertaken on 2 March at the border with China, as well as this last one [on 15 March], which the Soviets want to use to put pressure on the Communist and Workers parties. This can also be seen from the discussions that have taken place [previously] in Budapest and Moscow. They [the soviets] are putting pressure in every possible way, and it is apparent that many parties are giving in [to them]. We however must stay true to our policy, which not only is in our national interest, but also in the interests of all other people.

Of course, our delegation in Budapest will have a tough job. I believe this is not the time to make declarations—I am referring here to what Cde. Stoica said. We should see how the discussions in Budapest will take place; our comrades will return [from Budapest] and then we will see what must be done. I do not believe this is the time to make a decision. We will have this possibility when the comrades will return from Budapest; they will inform us of how the discussions went and if there will be need to make a declaration, they we will do so. But at this time, [I don't think] that the comrades should go there with such a declaration over their head.

I believe that if the Soviets insist, we should tell them to contact the Chinese leadership and together find a solution to the crisis in the Far East [in particular] and to the global tension in general. This is what I believe.

Summing up, I believe that we should maintain our position, that we should recommend to the Soviets to talk with China regarding the problems between them and, that they should resolve them together.

Cde. Leonte Răutu: I believe that the delegation could face such a moment, that they [the Soviets] will try to introduce this amendment and, clearly, do that during the official meeting.

It is also possible, they have done this other times, seeing that they cannot act during the official meeting, bring up this issue during an un-official meeting. They can say: " we are not discussing this issue, but we request a meeting of the fraternal, socialist, countries; we would like to inform you [of the situation]. This can happen. In that case, our delegation should make clear our position regarding [the need] for unity within the socialist and worker's movement, with regards to the [need for] unity of the socialist countries, and refuse to make a common front with some socialist countries against other socialist countries, that the only [real] solution in direct contact among [countries].

I presume that they will try to do that [bring about discussion regarding this amendment]. Even if they will no be able to introduce this paragraph [in the text of the communiqué] they will try to make a separate declaration. In that case, we will need to make our position public, if they will have [a separate] declaration.

Cde. Ianoş Fazekas: I believe that we should no agree with any paragraph or proposal that was mention here, [that we should not agree] that they be introduced in the Treaty. We should continue to maintain our position in regards with the area in which the treaty applies.

We, our delegation should not accept any involvement in the relationship between the Soviet Union and China, regarding the incident, since the devil knows who started the whole thing... both of them are making declarations, both [sides] send protest notes.

Our position, we have made it known many times. It is known by the world public opinion, [it is known] by the international communist movement, and I don't think it is the time to raise the issue that Cde. Stoica brought up. That makes no sense now, more so since the situation in Czechoslovakia is not at all clear, as far as the five countries that went in and did what they did; even in Czechoslovakia there is a fight for power among different factions [of the Communist Party]. We have made our position clear. We should maintain his position, but not go into discussions at this time. This is my opinion in regards to this.

As far as the communiqué is concerned, I believe that this has a different tone... that we are on the verge of a new world war. Our delegation, which is there now, which will discuss the communiqué, will of course need to do everything to make sure they bring this communiqué closer to a realistic world situation.

Cde. Dumitru Coliu: I believe that the position expressed here up to this point is clear and [I believe] that all [our] comrades will unanimously agree with what we believe not to be appropriate and with what we believe the time is not right yet. [This] meeting [in Budapest] has a different character [that the one they are trying to impose on it]. Things should not get [too] mixed up and we must stand our ground and refuse to accept [any compromises].

For us, for me, it is clear that such meetings will be used in any way possible. This incident is being blown pout of proportion so that the situation seems much more

freedom, its liberty, its invincible. Then, in the plenary discussion, Canapa raised the issue that this insults nations. Bilac said that this might be insulting to certain people which lost the fight, as for example the Greek people.

Cde. Chivu Stoica: I favor [the idea] to put into practice that which we have decided upon in [preparation] for this meeting, and to oppose any attempt to introduce in the communiqué or in another document any elements which are opposed to the letter of the Treaty and to the goals that we have set for ourselves [in connection to this summit].

As for me personally... it gives me pause that these events are taking place right before the scheduled meeting in Budapest, and [I believe that] this [incident] is receiving so much publicity as to force a certain decision [to be made], [that] a specific direction be chosen, both here and in Moscow, as to create an atmosphere which will make people say: well sir, look at what is going on! And thus actions are being pushed in that direction instead of a [true] search for the way [to resolve this conflict], instead of making government-to-government contact as [it would be normal] among two socialist countries, so that the conflict is resolved. It is because of this that I believe so much publicity is being done around this issue, since there have been other border conflicts yet no one ever mentioned them. I saw in the news bulletins of the [News Agency] Agerpres that the five countries that met discussed [ways] to unify their efforts... Maybe they want to find a legal basis, a concrete form to what had been discussed at that meeting.

Cde. Petre Lupu: I think that it might be necessary for us [to be vigilant] not to allow any formula that is directly or indirectly against [the letter of] the Treaty to make its way into the communiqué.

[They] are invoking Article 3. Aside from the very important and powerful fact, the argument that [this article] makes reference to Europe, you must think also who made this treaty. What did others have in mind when they wrote this treaty, it is very tough to say that from the perspective of history.

As far as the conflict on the Sino-Soviet border is concerned, I do not even understand who owns this island, much less who started this thing.

Cde. Ilie Verdet: And there is a lot of territory there.

Cde. P. Lupu: This conflict did not appear all of a sudden. This is the result of the whole evolution [of the events] that lead to this situation. Of course, this is painful.

Cde. Nicoale Ceaușescu: Comrades, I believe we can end the discussions [at this time].

Cde. Ilie Verdet: We all agree with what was discussed.

Cde. N. Ceaușescu: I believe that we can draw the conclusion, of what has been said up to now, that we must reject any attempt to allow discussions within the Consultative Political Committee the problem of the relationship [of the Soviet Union] with [the People's Republic of] China and not to allow, under any circumstances, that this issue be addressed in the communiqué. Of course, we cannot prevent them from raising this issue. This is normal. We received the information [note] and we will see how things will evolve.

Cde. Emil Bondăraș: Discussions, but without any result in public statements.

Cde. N. Ceaușescu: We will see if it is beneficial or not to raise the issue of Czechoslovakia; we will take note of the mood. Thus, in this issue we are all in agreement. This is not the time to analyze this issue with the island, that it is [Soviet] or [Chinese].

The agenda states that there are four documents to be adopted [at the summit]: the Guideline of the Unified Armed Forces and Unified Command of the Armed Forces of the Warsaw Treaty, in time of peace. This is somewhat long; it makes reference to the Treaty and states once again that in case of an armed attack within Europe of a state or a group of states...—it is the formula used in the [Warsaw] Treaty.

After that, here, it states once again: to this purpose the Command [structure] was created and that measures are being taken to strengthen it, through the constant improvement of military readiness, for the defense of peace and security in Europe. Here standard sentences are being used. The military forces that are part of this [unified command] are, in time of peace, under the command of the country's own defense minister. Their activity is taking place under the rules in existence in their own country.

[Then the document] shows what makes up the [unified] command, that [its components] activate following the decisions of the participating governments in the Warsaw Treaty.

[It then shows that the Unified Command] is responsible for the coordination of the [defense] plans, and the efficient use of the forces designated to participate in the UN armies.

[The document further contains] directives for the improvement of military readiness of maritime forces, [a]nd sets the annual, mutual consultation.

[The Unified Command] is responsible for the elaboration of plans to outfit [forces] and prepare the theatre of operation.

There was a paragraph over there, [paragraph] 12, in regards with the operational plans approved by the governments of the member states of the Warsaw Treaty—[which made reference to the fact that] governments, following agreement, approve the movement of troops. This has been rescinded, subparagraph (a). Another formula was proposed. They did not agree with stating [that] “all governments” [should agree], and we took out this paragraph. We suggested that we either say “all governments” or we take out the paragraph.

There are still negotiations regarding subparagraph (b): for the implementation of the decisions of the governments of the member states [of the Warsaw Treaty] or of the Consultative Committee, [the Unified Command] offers suggestions (recommendations) in regards with placing the armed forces on full combat readiness.

It was stated there “upon agreement among the ministers” and here it states “for the implementation of the decisions of the governments”... “suggestions” and in parenthesis “recommendations.”

Cde. E. Bondāras: We asked that (b) also be [rescinded] and are thinking that if need be, to accept it.

Cde. I. Gh. Mauer: It only states that it gives suggestions (recommendations) for the placement of troops on high combat readiness.

Cde. E. Bondāras: Except the case that the movement to increased combat readiness does not imply movement of troops across the borders of another state.

Cde. I. Gh. Mauer: Suggestions and recommendations are things that you follow if you so desire. However, before, in the forth paragraph, there was a disposition that allowed the Unified Command to take [active] measures.

Cde. E. Bondăras: Of course, what we need to see here is whether in this statement: moving to a higher threat readiness—is that including troops crossing the borders of a state[which might exist] in current planning. [If] this was to be the case, then this should only be possible with the approval beforehand of the government [of the member nations] and not just of “some” government but of “all” governments. In the Russian language [[for the Russians]], “some” is said as “pravitelstvo.”

Cde. N. Ceausescu: This is not about a threat readiness, it is speaking about general combat readiness; i.e. [it is speaking] about having the equipment necessary.

Cde. E. Bondăras: All I am saying is that you should make sure of that. The [Romanian] Chief of Staff should know that. This needs to be checked out, it is very interesting that they agreed that [subparagraph] (a) should be taken out. Maybe they discovered that (b) takes care of this. “Ucazanie” in Russian means “order” (*dispozitie*).

Cde. Gh. Stoica: Suggestion is one thing and recommendation is another. It gives me the ability to agree or not to [agree].

Cde. I. Gh. Mauer: Both words are included; suggestion and in parenthesis recommendation.

Cde. E. Bondăras: This is one of their concessions.

Cde. Gh. Stoica: A very important concession.

Cde. E. Bondăraș: Could mean staying in place, could also mean getting in formation.

Cde. N. Ceaușescu: I believe that we can accept the proposal in this way.

Cde. E. Bondăraș: But please make sure to verify if it means troops entering on the territory of other states.

Cde. N. Ceaușescu: After that [comes adopting] the Statute of the Ministers of Defense, which is established now, in time of peace and which establishes that they will analyze and elaborate proposals, recommendations, etc.

This does not raise any questions, and we agreed with it.

[There] is also the statute of the military councils of the unified armed forces, which deals with the way the council of the unified command, established at this time, will function; this did not exist previously. This [council] is a consultative body, [operates] with the approval of the governments.

And there is the statute of the unified air defense system, which is in place even now, and on the foundation of which the general staff [of the unified command] will be organized. The defense command will also be expanded.

Cde. Leonte Răutu: And who will be the commanding officer?

Cde. N. Ceaușescu: There is the suggestion that this should be elected of the participating members, they accepted this at our requests, but they have asked that it be a Soviet [officer]. These are the documents that, after all, will be brought to a vote. Aside from that, an exchange of opinions will take place.

Cde. L. Răutu: Unofficially?

Cde. N. Ceaușescu: Officially. This is an international situation and in this context they added the communiqué. I believe that we can sign the documents in this form, as well as no other problems surface.

This would be it.

Cde. Chivu Stoica: The communiqué?

Cde. P. Niculescu-Mizil: They are working on it and we shall see [what comes out].

Cde. N. Ceaușescu: Comrades, are there any more issues [to be discussed]? Nu! Is everyone in agreement? (all members are in agreement) The session is now over.

[Source: A. N. I. C., fond CC PCR, Chancellery, Folder 16, pp. 2, 4-20. Translated for CWIHP by Mircea Munteanu]

675/1969

PROTOCOL Nr. 11

al şedinţei Comitetului Executiv din ziua de
18 martie 1969.

Participă la şedinţă tovarăşii Nicolae Ceauşescu, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Emil Bodnăraş, Chivu Stoica, Paul Niculescu-Mizil, Virgil Trofin, Ilie Verdeţ, Constantin Drăgan, Janoş Fazekas, Petre Lupu, Manea Mănescu, Leonte Răutu, Gheorghe Stoica, Vasile Vîlcu, Stefan Voitec, Iosif Banc, Petre Blajovici, Dumitru Coliu, Emil Drăgănescu, Mihai Gere, Dumitru Popescu.

Au fost invitaţi tovarăşii Vasile Patilineţ, Corneliu Mănescu, Ion Ioniţă, Ion Gheorghe şi Mircea Maliţa.

Şedinţa a început la orele 11,00 şi s-a terminat la orele 12,00.

Prezidează tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Pe baza informării prezentate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu cu privire la lucrările Consfătuirii Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varşovia, Comitetul Executiv al CC al PCR a hotărât următoarele :

1. În unanimitate, aprobă activitatea deosebit de rodnică desfăşurată de delegaţia R.S.România, în frunte cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varşovia, ce a avut loc la Budapesta în ziua de 17 martie 1969.

2. În unanimitate, apreciază ca deosebit de valoroase rezultatele dobândite la această consfătuire, ca urmare poziţiei ferme şi consecvente a delegaţiei române în problema politicii externe a partidului şi statului nostru.

NICOLAE CEAUŞESCU

Secretar General al C.C. al

420
M.R. - 1969

S T E N O G R A M A

ședinței Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. din ziua de
18 martie 1969

La ședință au luat parte tovarășii Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Emil Bodnăraș, Chivu Stoica, Paul Niculescu-Mizi, Virgil Trofin, Ilie Verdeț, Constantin Drăgan, Ianoș Fazekaș, Petre Lupu, Manea Mănescu, Leonte Răutu, Gheorghe Stoica, Vasile Vîlcu, Stefan Voitec, Iosif Banc, Petre Blajovici, Dumitru Coliu, Emil Drăgănescu, Mihai Gere, Dumitru Popescu, Corneliu Mănescu, Ion Ioniță, Ion Gheorghe, Mircea Malița.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Să vă informăm pe scurt tovarăși cum a fost la Budapesta. De fapt ați citit comunicatul și apelul, așa că acesta este tot rezultatul.

Discuțiile s-au dus în comisie, îndeosebi, tovarășii care au fost înainte acolo și în ajun ceva, seara; apoi luni dimineața cu unele delegații.

Preocuparea principală era a sovieticilor și mai erau și din ceilalți, de a înscrie în comunicat ca primă problemă incidentele cu China și de a obține o solidarizare împotriva Chinei. În afară de celelalte aprecieri din comunicat care se refereau la creșterea agresivității imperialismului, a acțiunilor agresive și pericolul iminent pentru un război, era și necesitatea de a întări forța de luptă a Tratatului de la Varșovia pentru a putea să zdrobească orice agresor pe orice frontieră. Nu ? Cam așa era ultima formulare.

Apelul era ceva mai bun dar tot cu multe asemenea tendințe. Să chemăm să înfăptuim securitatea, dar dacă nu veniți va fi vai de pielea voastră. Cam așa era sensul apelului: o să vedeți voi ce o să pățiți și dacă veniți și dacă nu veniți (zîbind).

Au spus : dar Orientul Mijlociu ?

Am răspuns : noi sîntem de acord să fie, dar să nu ne apucăm să facem istorie.

Oricum, prima discuție a fost cam în sensul acesta.

Au spus : atunci să discutăm și cu celelalte delegații și să facem un comunicat, să punem problemele acestea. Ne ducem să discutăm și cu ceilalți și după aceea venim din nou să discutăm cu voi.

Noi am plecat la ambasadă și pe la ora 12,00 noaptea au terminat discuțiile cu ceilalți și au venit la noi - Brejnev și Kosîghin, - și ne-au spus : am discutat cu toți. Sigur, fiecare are părerea lui și toți vor să fie un comunicat mai larg. Trebuie să luăm poziții. Însă principalul este că nu se poate să nu luăm poziție și să nu scriem în comunicat problema incidentelor cu China, că aceasta este problema principală. Că ar fi de neconceput să ne întîlnim și să discutăm despre orice și să nu discutăm despre problema care este cea mai gravă.

După ce ne-a făcut din nou istoria, că securitatea europeană trebuie să o punem, că Orientul Apropiat trebuie să-l punem - lucruri pe care ni le mai repetase și în ajun - ne-au spus : uite ce a făcut Nixon, s-a pronunțat pentru întărirea NATO, sigur, într-o formă; s-a pronunțat că Germania nu poate rămîne în veci divizată și va trebui să fie unită și pe urmă s-a pronunțat și pentru rezolvarea problemelor pe cale pașnică, dar așa, în general. Că ei întăresc NATO și noi trebuie să ne referim la acest lucru.

Au vorbit din nou de Vietnam, de Orientul Apropiat, de R.F.a Germaniei și ultima chestiune a rămas cu China.

Am ascultat în liniște, nu i-am întrerupt de loc.

Problema principală este China care noi trebuie să o discutăm.

Tov. Emil Bodnăraș:

Aceasta ca urmare a consultării cu ceilalți.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

I-am ascultat în liniște, nu i-am întrerupt de loc, i-am lăsat să termine și le-am spus și eu pe scurt toate problemele, și am început tot cu securitatea europeană.

aceasta, că avem informații că din două în două ore se schimbă situația, că a preluat comanda trupelor, că mobilizează diviziile agricole ș.a.m.d. Ce să tot discutăm noi de Republica Federală a Germaniei ... pe R.F.G. pot să scuip, dar China este pericolul principal.

Domnule, era să-i spun, ești șmecher, este adevărat, dar nici pe R.F.G. nu poți să scuipi - dar nu i-am spus.

Le-am spus : noi nu sîntem de acord să discutăm.

Cum așa, să nu discutăm în nici un fel, ce este o problemă așa ... ?

A intervenit Maurer să lămurească : noi sîntem de acord totuși să discutăm. De discutat putem să discutăm orice, dar nu vom semna nici un comunicat și nu ne vom ocupa de problema aceasta, să vă fie clar ! Si cu aceasta ne-am despărțit.

Au spus : acum mergem să vorbim și cu ungerii - că n-am discutat astăzi - și o să ne mai gîndim și noi și mîine să vedem.

Așa ne-am despărțit și ne-am culcat liniștiți.

Am dormit prost, este adevărat ... (rîsete).

Tov. Emil Bodnăraș:

La ce oră v-ați despărțit ?

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Se făcuse 2,00 noaptea.

I-am chemat și pe ei (tovarășii care au participat la întîlnire) și le-am spus să nu mai piardă timpul acolo. Că pe urmă au spus, vedem mîine cum facem.

Intre timp a mai venit și Karpîșenko - că să vedeți că n-am înțeles, că nu avem neapărat în vedere să trecem problema aceasta în comunicat, dar că totuși să o discutăm problema aceasta cu China, că Kosîghin s-a grăbit cînd a spus că nu concepe decît în comunicat. Sigur, ar crea o impresie proastă (la băeți le-a spus), că ar dăuna relațiilor și bilaterale și multilaterale.

Toată dimineața au discutat, mi se pare cu polonezii și cu germanii; și cu cehii s-au mai întîlnit puțin.

Intre timp, tovarășii au lucrat acolo la apelul acesta.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

N-a mai apărut în nici un fel cu toate că Kosighin spusec: chiar dacă noi o să renunțăm or să ridice alții problema aceasta, că sînt foarte revoltați.

Sovieticii au spus că nu se ia cuvîntul în consfătuire. Ne-am adunat și am ascultat vreo 20 de minute pe comandantul suprem care ne-a ținut o expunere despre documentele care s-au elaborat timp de un an de zile, ce muncă bună au făcut miniștrii apărării, și am trecut la semnarea documentelor.

Am întrebat : domnule, noi nu ne-am clarificat încă acolo în proiectul de hotărîre, că menținuseră vechea formulare, că Comitetul Politic Consultativ hotărăște adoptarea documentelor, nu statele participante. Am spus că noi nu sîntem de acord cu formularea aceasta, să spunem : statele participante.

Au fost cu toții de acord, dar pentru că sînt bătute la mașină, să semnăm așa și pe urmă să rebatem pagina respectivă - că ei aveau totul șnuruit, au apărut cu ele gata. Si cînd au venit să semnăm, ca să fim și mai siguri că se va rebate pagina aceea, am tăiat-o. (rîsete). Păi dacă procedează așa ?!

Tov. Emil Bodnăraș:

De aceea rîdeai tu cînd semnai ?!

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Ne-am înțeles în prealabil că pagina respectivă se rebate, dar ca să fim mai siguri că nu se uită, am tăiat-o.

Tov. Emil Bodnăraș:

Bravo, foarte frumos.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Apoi am semnat. Pe urmă, la sfîrșit, ne-am adus și noi aminte că de fapt trebuiau parafate paginile, că se mai pot schimba pagini. Am introdus ca să se parafeze documentele.

Au căzut de acord cu toții și au și făcut operația aceasta.

Apoi a venit apelul acesta, care l-am semnat, și pentru că nu am avut fotografi am amînat pînă au venit fotografi.

Cu aceasta am terminat. Ne-am felicitat reciproc că am făcut o treabă bună. Brejnev a mulțumit..

Noi considerăm că și comunicatul și apelul sînt bune.

Tov. P.Niculescu-Mizil:

Totul este bun.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Bine că n-am admis să punem în discuție problema Chinei, pentru că aceasta n-ar fi ajutat și ar fi contribuit la agravarea într-un fel a situației.

Tov. Emil Bodnăraș:

Nu putem să exprimăm decît toată admirația pentru felul cum s-a prezentat delegația noastră, inclusiv cu ștergerea paginei. Aceasta a fost o inițiativă formidabilă.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Maurer a fost cu inițiativa.

Tov. Emil Bodnăraș:

Asta trebuie de reținut : că dacă sînt puși în fața unei poziții juste și ferme sînt nevoiți să cedeze; n-au încotro.

Acest lucru este valabil și pentru tovarășul Mizil, care pleacă la Moscova.

Cu comunicatul trebuie să vedem.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Cel mult face recomandări pentru starea de pregătire. De a lua măsuri de dotare.

Tov. I.Gh.Maurer:

Singura plictiseală pe care o poți avea este că te pune la cheltuială.

Tov. Emil Bodnăraș:

Cred că momentul acesta, că statele participante, nu Comitetul Politic Consultativ, are un aspect calitativ. Aceasta este valabil, se extinde asupra oricăror relații.

Tov. Nicolae Ceaușescu:

Ei au spus : statele participante la ședința Comitetului Politic Consultativ. Noi am dat altă formulare, dar apoi am fost de acord.

Tov. P.Niculescu-Mizil:

În 1956, după un ceas și jumătate de discuții, au spus că nu înțeleg chestiunea aceasta cum vine.

la Varșovia, pe baza propunerilor statelor membre, inclusiv ale țării noastre.

Se va lua poziție față de orice interpretare în sensul că prin angajamentele militare asumate, țara noastră ar fi renunțat la poziția sa de principiu în domeniul cooperării militare în cadrul Tratatului de la Varșovia sau că ele ar putea aduce prejudicii independenței și suveranității noastre de stat.

5. Vă comunicăm numai pentru informarea dv. că în cele din urmă s-a renunțat la proiectul de comunicat amplu, pregătit de organizatorii consfătuirii, care reflecta o serie de aprecieri greșite în principalele probleme internaționale și imprimă orientare rigidă, contrară cerințelor unor acțiuni constructive de destindere și cooperare în Europa. Aceasta s-a obținut în cele din urmă datorită eforturilor perseverente ale delegației române, a argumentării sale temeinice în sprijinul unei abordări constructive a problemelor securității și cooperării europene.

6. În discuții cu diplomații țărilor participante la Tratatul de la Varșovia se va exprima aprecierea că măsurile adoptate vor contribui la continua dezvoltare a raporturilor dintre țările noastre, pe baza principiilor marxist-leniniste, a suveranității și independenței, neamestecului în treburile interne, egalității, avantajului reciproc și intrajutorării tovărășești.

7. Vă rugăm să luați măsuri pentru însușirea temeinică de către toți diplomații români, atașații militari și lucrătorii agenției economice a problemelor care fac obiectul acestei informări.

08/00289

./.

STRICT SECRET

ROMANIA SOCIALISTA ROMANIA



MINISTERUL
AFERILOR EXTERNE
Nr 01/00653

113

ASPECTE PRINCIPALE PRIVIND
RELATIILE BILATERALE ALE R.S.ROMANIA CU U.R.S.S., R.P.BUL-
GARIA, R.P.UNGARA, R.S.CEHOSLOVACA, R.P.POLONA
SI R.D.GERMANA

(1 ianuarie 1968 - 15 martie 1969)

Relațiile bilaterale ale R.S.România cu țările membre ale Tratatului de la Varșovia au continuat să se dezvolte, cunoscând însă inegalități, de la țară la țară și de la o perioadă de timp la alta, ca urmare a evenimentelor deosebite intervenite, atât pe plan internațional, în ansamblu, cât și în relațiile dintre țările socialiste.

~~Relațiile cu~~ U.R.S.S., R.P.Bulgaria, R.P.Ungara, R.P.Polonă și R.D.Germană au devenit în anumite momente mai restrinse ca urmare a poziției acestor țări de a lega nemijlocit dezvoltarea relațiilor bilaterale de manifestarea deosebirilor de păreri asupra unor probleme internaționale importante (Tratatul de neproliferare, evoluția situației din Cehoslovacia, conflictul din Orientul Apropiat). Menționăm în plus că, deși partea ungară a manifestat anumite rezerve, totuși, nota definitivă în relațiile cu țara noastră a fost pozitivă. Relațiile cu R.S.Cehoslovacă s-au intensificat în mod simțitor.

./.

485

tuatate de delegații ale P.C.R. Remarcăm faptul că în timp ce partea română a depus stăruință de a trata cu atenție invitațiile primite, fiind izolate cazurile când nu s-a răspuns inițiativelor partenerilor din țările socialiste, există un număr de aproximativ 40 de invitații lansate unor membri ai guvernelor și conducători ai instituțiilor centrale din țările socialiste, cărora nu li s-a dat curs, cele mai multe revenind U.R.S.S., R.P.Polone, R.P.Ungare și R.D.Germane.

Numeroase contacte au fost realizate și pe linia ministerelor de externe, la nivel de ministru (R.D.G., R.S.C.) și adjunct al ministrului (U.R.S.S., R.P.Polonă, R.P.Ungară, R.S.Cehoslovacă, R.P.Bulgaria, R.D.Germană). Cu aceste prilejuri s-au realizat schimburi de vederi privind relațiile bilaterale cât și continuarea practicii informării și consultării reciproce privind problemele internaționale.

II. Partea română a acordat o importanță politică corespunzătoare marcării unor evenimente din viața țărilor socialiste, sau pe planul relațiilor bilaterale.

S-au dat curs invitațiilor primite pentru a participa la manifestări ca: a 90-a aniversare a eliberării Bulgariei de sub jugul otoman, a 50-a aniversare a creării P.C.Ungar, a 50-a aniversare a proclamării Revoluției Sovietice Ungare, Congresul al V-lea al P.M.U.P., a 50-a aniversare a Comsomolului, a 20-a aniversare a evenimentelor din februarie 1948 din Cehoslovacia; festivitățile cu prilejul împlinirii a 75 de ani de la nașterea lui W.Ulbricht etc. Aceste ocazii, precum și marcarea în țara noastră a sărbătorilor naționale au fost folosite de partea română pentru a evidenția, atât față de partener, printr-o atitudine atentă și principială, cât și pentru opinia publică din țara noastră, prin largă publicitate, comunitatea orînduirii și a ideologiei, interesele și țelul suprem comun al tuturor țărilor socialiste.

Atenția acordată însă țării noastre de către URSS, R.P.B., R.P.U., R.P.P. și R.D.G. cu prilejul zilei de 23 august s-a situat la un nivel scăzut.

total al exportului românesc în țările respective înregistrează o creștere.

Colaborarea și cooperarea economică cu cele șase țări se desfășoară încă la un nivel scăzut, cu toate că în această direcție s-au realizat unele acțiuni importante, cum ar fi de exemplu: producerea unor subansamble pentru mecanica fină, industria chimică, minieră și alimentară (R.P.U., R.P.P. și R.D.G.), cooperarea în producția de vagoane (R.P.U.), subansamble pentru industria alimentară (RFP și RFB) și altele. S-au stabilit măsuri și termene pentru proiectarea Complexului hidrotehnic Iflaz-Samovit cu R.P.B. și s-a realizat un acord de principiu privind construirea unei rețele electrice de 400 kv. și a unei conducte de gaze pe teritoriul românesc pentru transportul de electricitate și respectiv a gazului metan din U.R.S.S. în Bulgaria. De asemenea, sînt negociate sau în curs de definitivare unele lucrări de cooperare cu U.R.S.S. Un număr apreciabil de alte acțiuni de cooperare economică și tehnico-științifică cu țările respective se află într-un stadiu avansat de tratative.

Între țara noastră și cele șase țări socialiste au avut loc primele consultări bilaterale între organele de planificare pentru coordonarea planurilor economiilor naționale și schimburile de mărfuri pe perioada 1971-1975.

Un rol important în dezvoltarea relațiilor economice ale țării noastre cu statele membre C.A.E.R. revine comisiilor mixte interguvernamentale de colaborare economică, care în această perioadă s-au întrunit cu regularitate.

Menționăm că din partea unor state socialiste persistă tendința de a se acorda prioritate exagerată colaborării multilaterale în detrimentul celei bilaterale.

V. Acțiunile pe linie cultural-științifică au contribuit la popularizarea realizărilor românești în cele șase țări, deși multe întâlniri și schimburi au fost amânate sau nerealizate în anumite perioade. Remarcăm îndeosebi unele schimburi de ansambluri artistice reprezentative și colec-

slovacă. Mijloacele de propagandă din celelalte cinci țări, îndeosebi din R.P.Polonă și R.D.Germană, au adoptat o poziție polemică, prezentând uneori în mod tendențios atît principiile politicii noastre externe cît și unele acțiuni întreprinse de România pe plan internațional. Aceasta a determinat din partea română unele măsuri, printre care și un protest public adresat R.P.Polone, precum și numeroase contacte cu factorii de răspundere din țările respective, la cele mai diverse nivele, cu care prilejuri, într-un spirit constructiv însă ferm, s-a atras atenția asupra răspunderii și pericolului ce-l reprezintă pentru relațiile dintre țările socialiste prezentarea denaturată a realității.

În același timp, propaganda românească a urmărit cu consecvență principiile partidului nostru în oglindirea corectă, fără a se lansa în polemică, fără epitete și denigrări, a realizărilor și stărilor de fapt din toate țările socialiste. Ca rezultat al acestei politici, în ultima perioadă s-au redus materialele necorespunzătoare la adrese țării noastre, menținându-se însă în U.R.S.S., R.P.P. și mai puțin în R.P.U., R.D.G. și R.P.Bulgaria.

VII. Pentru promovarea turismului și asigurarea unui mai bun cunoscători reciproce între țările socialiste, a fost semnată Convenția privind desființarea vizelor cu R.S.C.; se desfășoară negocieri similare cu R.P.P. și URSS.

Aceluiași obiectiv îi corespund și alte acțiuni, ca de exemplu: deschiderea punctului de frontieră Nădlac, încheierea Protocolului pentru deschiderea punctului de frontieră Vârșand, inițiativele române de facilitare a călătoriilor în scop particular și turistic cu U.R.S.S.

Schimbările de turiști în anul 1968 nu a atins cifrele pentru care au existat condițiile materiale contractuale, din motive subiective invocate în anumite perioade de unele țări, mai ales de către U.R.S.S., P.P.P. și R.P.B. Menționăm că în perioada august-septembrie 1968 U.R.S.S. și R.P.B.

6. R.D.Germană:

- Inceperea negocierilor proiectului Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală.

IX. Unele probleme care ar putea face obiectul unor eventuale convorbiri bilaterale

In vederea dezvoltării relațiilor R.S.România cu cele șase țări socialiste ar putea fi abordate în cadrul unor convorbiri bilaterale următoarele probleme:

a) Probleme comune relațiilor R.S.România cu toate țările socialiste:

- stimularea cooperării economice și tehnico-științifice;
- intensificarea contactelor și legăturilor directe între membrii guvernelor țărilor respective;
- intensificarea eforturilor în vederea oglindirii pe larg, prin mijloacele de propagandă, a realizărilor din țările socialiste.

b) Probleme de relații bilaterale specifice țărilor:

U.R.S.S.

- Vizita în R.S.România a delegației de partid și guvernamentale. Cu acest prilej ar urma să fie semnat și Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală între cele două țări;
- negocierea unor instrumente de colaborare pe linie consulară (Convenție privind delimitarea platoului continental etc.);
- dezvoltarea turismului (eventual încheierea unei convenții în acest domeniu).

R.P.Bulgaria:

- Vizita în R.P.Bulgaria a delegației de partid și guvernamentale a R.S.România. Cu acest prilej urmează să se semneze Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală româno-bulgar;

2271/1969

PROTOCOL Nr. 33

al ședinței Prezidiului Permanent din ziua de
15 septembrie 1969

Au participat tovarășii Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer, Paul Niculescu-Mizil, Gheorghe Pană, Gheorghe Rădulescu, Virgil Trofin, Ilie Verdeț.

Au fost invitați tovarășii Ion Ioniță, Ion Gheorghe și George Macovescu.

Sedința a început la orele 10,00 și s-a terminat la orele 11,00.

A prezidat tovarășul Nicolae Ceaușescu.

ORDINEA DE ZI :

- I. Raportul referitor la rezultatele întâlnirii generalului-colonel Ion Gheorghe cu generalul de armată Stemenko S.M.
- II. Încheierea unui acord de cooperare economică și a unui acord comercial între R.S.România și Republica Bolivia.
- III. Propuneri cu privire la ajutorul material solicitat de Partidul Popular Laoțian, Frontul de Eliberare din Mozambic, Partidul African al Independenței și Partidul Comunist din Venezuela.
- IV. Alte probleme.

Pe baza materialelor studiate și a discuțiilor purtate, Prezidiul Permanent al C.C. al P.C.R. hotărăște :

I. Se aprobă raportul referitor la rezultatele întâlnirii generalului-colonel Ion Gheorghe cu generalul de armată Stemenko S.M.



MINISTERUL FORTELOR ARMATE
MARELE STAT MAJOR

Nr. O.K.008

19 septembrie 1969

Orasul Bucuresti

the President
all

STRICT-SECRET

Exemplarul nr. 1

Cancelaria C.C. al P.C.R.
Nr. 2230/II-IX-1969

Arhiva Comitetului Executiv
al C.C. al P.C.R.
Nr. 1864 25.09.1969

Tovarășului

NICOLAE CEAUSESCU

SECRETAR GENERAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN
PRESEDINTELE CONSILIULUI DE STAT

Potrivit aprobării Prezidiului Permanent al Comitetului Central al Partidului Comunist Român în ziua de 09.09.1969, delegația Ministerului Forțelor Armate condusă de subsemnatul a discutat, la Moscova, cu șeful de stat major al Comandamentului Unificat generalul de armată Stemenko S.M. problemele aprobate și în principal problema aplicație tactic-operative comune cu trupe prevăzută a se executa pe teritoriul Republicii Socialiste România în luna octombrie a.c., condusă de ministrul Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România.

1. În discuții am susținut că în acest an, din multiple motive, nu mai este posibil să se desfășoare vreo aplicație de cooperare pe teritoriul țării noastre și am propus ca în anul 1970 să se desfășoare o aplicație de cooperare pe hartă condusă de ministrul Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România la care să participe comandamente (grupe operative) din forțele armate ale Republicii Socialiste România, Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste și Republicii Populare Bulgare.

Generalul de armată Stemenko, la rândul său, a arătat că ar înțelege să fie decalată aplicația cu trupe din acest an, dar este de neconceput ca ea să fie scoasă complet din

Republicilor Sovietice Socialiste și Republica Populară Bulgară. Atît eu, cît și generalul de armată Stemenko, nu ne-am referit în nici un fel, la participarea și a Republicii Populare Ungare, cu toate că el a sesizat că aceasta n-a fost o omisiune întîmplătoare din partea mea.

Totodată am menționat că această activitate presupune, potrivit legilor țării noastre, încheierea unor convenții între guvernele țărilor sus-menționate, care, în ceea ce ne privește necesită să fie aprobate de Marea Adunare Națională a Republicii Socialiste România.

Față de această mențiune, generalul de armată Stemenko nu a ridicat nici un fel de obiecție, afirmînd, că dacă așa sînt legile țării noastre, ele să fie respectate.

În ceea ce privește perioada desfășurării aplicației, generalul de armată Stemenko a susținut că aceasta să aibă loc în primăvara anului 1970 (lunile martie - aprilie) și nu către sfîrșitul anului 1970 întrucît ea n-ar mai putea să apară ca o amîinare a celei din 1969. Am convenit, ca aceasta să fie pusă de acord înainte de definitivarea proiectului planului de activități comune pe anul 1970.

2. Privitor la celelalte probleme discutate nu au reieșit aspecte deosebite care ar necesita să fie subliniate în prezentul raport.

3. După terminarea discutării problemelor cu generalul de armată Stemenko, delegația noastră a fost primită de Comandantul Suprem, mareșalul Iacubovski, care, după schimbul obișnuit de cuvinte protocolare a arătat că a fost informat de generalul de armată Stemenko și că personal este de acord ca aplicația cu trupe planificată pentru anul 1969 să nu se mai execute, să fie replanificată pentru anul 1970 și să se desfășoare fără trupe sub forma unei aplicații

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA



MINISTERUL FORTELOR ARMATE
MINISTRUL

Nr. M. 03070
din 25. 07. 1969

Tovarășului

SECRET

Exemplarul nr. 1
S.C. 1

Cancelaria C.C. al P.C.R.
Nr. 2581 20. 10. 1969

NICOLAE CEAUSESCU
SECRETAR GENERAL AL COMITETULUI CENTRAL
al

PARTIDULUI COMUNIST ROMAN
PRESEDINTELE CONSILIULUI DE STAT

1. Seful statului major al Forțelor Armate Unite, printr-o scrisoare, a informat Ministerul Forțelor Armate că în primăvara acestui an s-au executat două aplicații tactice comune la care au participat unități de transmisiuni ale armatelor sovietică, poloneză, cehoslovacă, ungară și a Republicii Democrate Germane, din a căror desfășurare au rezultat următoarele concluzii:

- s-a folosit, pentru prima dată, aparatură automată de secretizare a comunicărilor telefonice și telegrafice;

- pentru realizarea legăturii de cooperare între diferite armate naționale, s-a adoptat procedeul trimiterii unilaterale a grupelor operative, după principiul „de sus în jos” și „de la dreapta la stînga”, apreciindu-se că schimbul bilateral de grupe operative nu mai este corespunzător;

- în cazul realizării legăturii de comandament și de cooperare prin nodurile de transmisiuni ale fiecărei părți sînt necesare: reguli de exploatare unice, aparatură de transmisiuni finală identică și cunoașterea unei limbi comune;

- necesitatea construirii în comun a unor linii de transmisiuni și a instalării unor noduri de transmisiuni ajutătoare cu forțele și mijloacele diferitelor armate naționale.

2. Ministerul Forțelor Armate a analizat problemele reieșite din scrisoarea șefului de stat major al Forțelor Armate Unite și apreciază că:

- legătura de cooperare între marile unități operative și tactice din armate naționale diferite se poate realiza în bune condiții numai prin schimbul reciproc (și nu unilateral) de grupe operative a căror funcționare nu necesită instrucțiuni speciale de transmisiuni. **b** | Procedul preconizat de statul major al Forțelor Armate Unite pentru legătura de cooperare - schimbul unilateral de grupe operative - nu este corespunzător, deoarece impune existența unor reguli de exploatare unice, mijloace unice de conducere în secret, aparatură de transmisiuni identică și specialiști cunoscători ai limbii ruse.

Legătura de comandament se realizează potrivit regulamentelor și instrucțiunilor fiecărei armate naționale. Numai marile state majore ale armatelor naționale pot avea legături de comandament cu marile unități tactice și operative; statul major al Forțelor Armate Unite poate avea legături numai cu marile state majore ale armatelor naționale;

- nu poate fi acceptată concluzia statului major al Forțelor Armate Unite de a se construi în comun linii de transmisiuni (cablu multicanal și radioreleu) cu participarea forțelor și mijloacelor diferitelor armate naționale și de a se instala unele noduri de transmisiuni ajutătoare de către alte forțe decât cele proprii. Acceptarea unei asemenea concluzii ar da posibilitatea dislocării, sub diferite pretexte, a unor unități (subunități) de transmisiuni pe teritoriul altei țări sau în fișia de acțiune a marilor unități operative și tactice aparținând altor armate naționale.

25.9.1969

C.C. AL P.C.R.
SECTIA PENTRU CONTROLUL
MUNCII LA M.F.A., M.A.I.,
C.S.S. SI JUSTITIE

SECRET

Exemplarul Nr. I

Cancelaria C.C. al P.C.R.
Nr. 2581 20/10/1969

— Arhiva Comitetului Executiv —
al C. C. al P. C. R.
Nr. 2210 19.09.1969

470
2010 9.

N O T A

Supunem spre aprobare Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R. propunerile ministrului Forțelor Armate privind răspunsul ce urmează a fi comunicat șefului de Stat Major al Forțelor Armate Unite în legătură cu:

- organizarea și asigurarea legăturii de comandament și cooperare pe timpul ducerii acțiunilor în comun de către trupele aliate;
- desfășurarea, în mod regulat, a antrenamentelor cu unitățile de transmisiuni ale armatelor aliate pentru construirea și exploatarea în comun a unor linii de legătură;
- organizarea unor convocări cu personalul de conducere din unitățile de transmisiuni pentru a le forma deprinderi practice în asigurarea legăturii pe timpul ducerii acțiunilor în comun de către trupele aliate.

25.09.1969
V.P. 2 ex.

breid / 1969, septembrie 25, Bucuresti
Nota Sectiei pentru controlul muncii la MFA, MAI, CSS, si
Justitie, in calitate de Prezidiul Permanent al C.C. al P.C.R. si raportul
nr. M.C.3070 al ministrului Forțelor Armate, guvernului nostru din
Zimbabue, cu raspunsul care urmează să fie comunicat șefului de Stat
Major al Forțelor Armate Unite în legătură cu organizarea și
asigurarea legăturii de comandament și cooperare pe timpul
ducerii acțiunilor în comun de către trupele aliate